॥ နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ॥

သံယုတ္တနိကာယေ

နိဒါနဝဂ္ဂ-အဋ္ဌကထာ

၁. နိဒါနသံယုတ္တံ

၁. ဗုဒ္ဓဝဂ္ဂေါ

၁. ပဋိစ္စသမုပ္ပာဒသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁. ဧဝံ မေ သုတန္တိ – နိဒါနဝဂ္ဂေ ပဌမံ ပဋိစ္စသမုပ္ပာဒသုတ္တံ။ တတ္ထာယံ အနုပုဗ္ဗပဒဝဏ္ဏနာ – **တတြ ခေါ ဘဂဝါ ဘိက္ခူ အာမန္တေသီ**တိ, ဧတ္ထ **တတြာ** တိ ဒေသကာလပရိဒီပနံ။ တဉှိ ''ယံ သမယံ ဝိဟရတိ, တတ္ထ သမယေ, ယသ္မိဉ္စ ဇေတဝနေ ဝိဟရတိ, တတ္ထ ဇေတဝနေ''တိ ဒီပေတိ။ ဘာသိတဗ္ဗယုတ္တေ ဝါ ဒေသကာလေ ဒီပေတိ။ န ဟိ ဘဂဝါ အယုတ္တေ ဒေသေ ကာလေ စ ဓမ္မံ ဘာသတိ။ ''အကာလော ခေါ တာဝ ဗာဟိယာ''တိအာဒိ (ဥဒါ. ၁၀) စေတ္ထ သာဓကံ။ **ခေါ**တိ ပဒပူရဏမတ္တေ, အဝဓာရဏေ အာဒိကာလတ္ထေ ဝါ နိပါတော။ **ဘဂဝါ**တိ လောကဂရုဒီပနံ။ **ဘိက္ခူ** တိ ကထာသဝနယုတ္တပုဂ္ဂလဝစနံ။ အပိစေတ္ထ ''ဘိက္ခကောတိ ဘိက္ခု, ဘိက္ခာစရိယံ အဇ္ဈုပဂတောတိ ဘိက္ခူ''တိ အာဒိနာ (ပာရာ. ၄၅; ဝိဘ. ၅၁၀) နယေန ဝစနတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ **အာမန္တေသီ** တိ အာလပိ, အဘာသိ, သမ္ဗောဓေသိ, အယမေတ္ထ အတ္ထော။ အညတ္ထ ပန ဉာပနေပိ ဟောတိ။ ယထာဟ – ''အာမန္တယာမိ ဝေါ, ဘိက္ခဝေ, ပဋိဝေဒယာမိ ဝေါ, ဘိက္ခဝေ''တိ။ ပက္ကောသနေပိ။ ယထာဟ – ''ဧဟိ တွံ, ဘိက္ခု, မမ ဝစနေန သာရိပုတ္တံ အာမန္တေဟီ''တိ (အ. နိ. ၉.၁၁)။ **ဘိက္ခဝေါ** တိ အာမန္တနာကာရဒီပနံ။ တဉ္စ ဘိက္ခနသီလတာဒိဂုဏယောဂသိဒ္ဓတ္တာ ဝုတ္တံ။ ဘိက္ခနသီလ တာဂုဏယုတ္တောပိ ဟိ ဘိက္ခု, ဘိက္ခနဓမ္မတာဂုဏယုတ္တောပိ ဘိက္ခနေ သာဓုကာရိတာဂုဏယုတ္တောပီတိ သဒ္ဒဝိဒူ မညန္တိ။ တေန စ တေသံ ဘိက္ခနသီလတာဒိဂုဏယောဂသိဒ္ဓေန ဝစနေန ဟီနာဓိကဇနသေဝိတဝုတ္တိံ ပကာသေန္တော ဥဒ္ဓတဒီနဘာဝနိဂ္ဂဟံ ကရောတိ။ ''ဘိက္ခဝေါ''တိ ဣမိနာ စ ကရုဏာဝိပ္ဖာရသောမ္မဟဒယနယနနိပါတပုဗ္ဗင်္ဂမေန ဝစနေန တေ အတ္တနော အဘိမုခေ ကရောန္တော တေနေဝ ကထေတုကမျတာဒီပကေန ဝစနေန နေသံ သောတုကမျတံ ဇနေတိ, တေနေဝ စ သမ္ဗောဓနတ္ထေန သာဓုကံ မနသိကာရေပိ နိယောဇေတိ။ သာဓုကံ မနသိကာရာယတ္တာ ဟိ သာသန သမ္ပတ္တိ။

အပရေသုပိ ဒေဝမနုဿေသု ဝိဇ္ဇမာနေသု ကသ္မာ ဘိက္ခူယေဝ အာမန္တေသီတိ စေ? ဇေဋ္ဌသေဋ္ဌာသန္နသဒာ သန္နိဟိတဘာဝတော။ သဗ္ဗပရိသသာဓာရဏာ ဟိ ဘဂဝတော ဓမ္မဒေသနာ, ပရိသာယ ဇေဋ္ဌာ ဘိက္ခူ ပဌမံ ဥပ္ပန္နတ္တာ, သေဋ္ဌာ အနဂါရိယဘာဝံ အာဒိံ ကတွာ သတ္ထုစရိယာနုဝိဓာယကတ္တာ သကလသာသနပဋိဂ္ဂါဟကတ္တာ စ, အာသန္နာ တတ္ထ နိသိန္နေသု သတ္ထုသန္တိကတ္တာ, သဒာသန္နိဟိတာ သတ္ထုသန္တိကာဝစရတ္တာတိ။ အပိစ တေ ဓမ္မဒေသနာယ ဘာဇနံ ယထာနုသိဋ္ဌံ ပဋိပတ္တိသဗ္ဘာဝတော။ ဝိသေသတော စ ဧကစ္စေ ဘိက္ခူယေဝ သန္ဓာယ အယံ ဒေသနာပီတိ ဧဝံ အာမန္တေသိ။

ကိမတ္ထံ ပန ဘဂဝါ ဓမ္မံ ဒေသေန္တော ပဌမံ ဘိက္ခူ အာမန္တေသိ, န ဓမ္မမေဝ ဒေသေသီတိ? သတိဇနနတ္ထံ။ ဘိက္ခူ အညံ စိန္တေန္တာပိ ဝိက္ခိတ္တစိတ္တာပိ ဓမ္မံ ပစ္စဝေက္ခန္တာပိ ကမ္မဋ္ဌာနံ မနသိကရောန္တာပိ နိသိန္နာ ဟောန္တိ။ တေ အနာမန္တေတွာ ဓမ္မေ ဒေသိယမာနေ ''အယံ ဒေသနာ ကိံနိဒါနာ ကိံပစ္စယာ ကတမာယ အဋ္ဌုပ္ပတ္တိယာ ဒေသိတာ''တိ သလ္လက္ခေတုံ အသက္ကောန္တာ ဒုဂ္ဂဟိတံ ဝါ ဂဏှေယျုံ, န ဝါ ဂဏှေယျုံ, တေန နေသံ သတိဇနနတ္ထံ ဘဂဝါ ပဌမံ အာမန္တေတွာ ပစ္ဆာ ဓမ္မံ ဒေသေတိ။

ဘဒန္တေ တိ ကရဝစနမေတံ, သတ္ထုနော ပဋိဝစနအနံ တ။ အပိစေတ္ထ ''ဘိက္ခဝေ''တိ ဝဒမာနော ဘဂဝါ ဘိက္
ခူ အာလပတိ။ ''ဘဒန္တေ''တိ ဝဒမာနာ တေ ဘဂဝန္တံ ပစ္စာလပန္တိ။ တထာ ဟိ ''ဘိက္ခဝေ''တိ ဘဂဝါ အာဘာသတိ,
''ဘဒန္တေ''တိ ပစ္စာဘာသန္တိ။ ''ဘိက္ခဝေ''တိ ပဋိဝစနံ အပေတိ, ''ဘဒန္တေ''တိ ပဋိဝစနံ ဒေန္တိ။ **တေ ဘိက္ခူ** တိ
ယေ ဘဂဝါ အာမန္တေသိ, တေ။ **ဘဂဝတော ပစ္စဿောသုံ** န္တိ ဘဂဝတော အာမန္တနံ ပတိအဿောသုံ, အဘိမုခာ
ဟုတွာ သုဏိံသု သမ္ပဋိစ္ဆိံသု ပဋိဂ္ဂဟေသုန္တိ အတ္ထော။ **ဘဂဝါ ဧတဒဝေါစာ**တိ, ဘဂဝါ ဧတံ ဣဒါနိ ဝတ္တဗ္ဗံ သ
ကလသုတ္တံ အဝေါစ။ ဧတ္တာဝတာ ယံ အာယသ္မတာ အာနန္ဒေန အတ္ထဗျဉ္ဇနသမ္ပန္နဿ ဗုဒ္ဓါနံ ဒေသနာဉာဏ
ဂမ္ဘီရဘာဝသံသူစကဿ ဣမဿ သုတ္တဿ သုခာဝဂါဟဏတ္ထံ ကာလဒေသဒေသကပရိသာပဒေသပဋိမဏ္ဍိ
တံ နိဒါနံ ဘာသိတံ, တဿ အတ္ထဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

ဣဒါနိ **ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒံ ဝေါ** တိအာဒိနာ နယေန ဘဂဝတာ နိက္ခိတ္တဿ သုတ္တဿ သံဝဏ္ဏနာယ ဩကာသော
အနုပ္ပတ္တော။ သာ ပနေသာ သုတ္တဝဏ္ဏနာ ယသ္မာ သုတ္တနိက္ခေပံ ဝိစာရေတွာ ဝုစ္စမာနာ ပါကဋာ ဟောတိ, တသ္
မာ သုတ္တနိက္ခေပံ တာဝ ဝိစာရေဿာမ။ စတ္တာရော ဟိ သုတ္တနိက္ခေပါ – အတ္တဇ္ဈာသယော, ပရဇ္ဈာသယော,
ပုစ္ဆာဝသိကော, အဋ္ဌုပ္ပတ္တိကောတိ။ တတ္ထ ယာနိ သုတ္တာနိ ဘဂဝါ ပရေဟိ အနဇ္ဈိဋ္ဌော ကေဝလံ အတ္တနော အဇ္
ဈာသယေနေဝ ကထေတိ, သေယျထိဒံ – ဒသဗလသုတ္တန္တဟာရကော စန္ဒောပမ-ဝီဏောပမ-သမ္မပ္ပဓာန-ဣဒ္ဓိပါဒ-
ဣန္ဒြိယဗလ-ဗောဇ္ဈင်္ဂမဂ္ဂင်္ဂ-သုတ္တန္တဟာရကောတိ ဧဝမာဒီနိ, တေသံ **အတ္တဇ္ဈာသယော** နိက္ခေပေါ။

ယာနိ ပန ''ပရိပက္ကာ ခေါ ရာဟုလဿ ဝိမုတ္တိပရိပါစနီယာ ဓမ္မာ။ ယံနူနာဟံ ရာဟုလံ ဥတ္တရိံ အာသဝါနံ ခယေ
ဝိနေယျ''န္တိ (သံ. နိ. ၄.၁၂၁; မ. နိ. ၃.၄၁၆) ဧဝံ ပရေသံ အဇ္ဈာသယံ ခန္တိံ နိဇ္ဈာနက္ခမံ မနံ အဘိနီဟာရံ ဗုဇ္ဈနဘာဝ
ဉ္စ အပေက္ခိတွာ ပရဇ္ဈာသယဝသေန ကထိတာနိ, သေယျထိဒံ – စူဠရာဟုလောဝါဒသုတ္တံ, မဟာရာဟုလောဝါဒသု
တ္တံ, ဓမ္မစက္ကပ္ပဝတ္တနံ, အနတ္တလက္ခဏသုတ္တံ, အာသီဝိသောပမသုတ္တံ, ဓာတုဝိဘင်္ဂသုတ္တန္တိ ဧဝမာဒီနိ,
တေသံ **ပရဇ္ဈာသယော** နိက္ခေပေါ။

ဘဂဝန္တံ ပန ဥပသင်္ကမိတွာ စတဿော ပရိသာ စတ္တာရော ဝဏ္ဏာ နာဂါ သုပဏ္ဏာ ဂန္ဓဗ္ဗာ အသုရာ ယက္
ခါ မဟာရာဇာနော တာဝတိံသာဒယော ဒေဝါ မဟာဗြဟ္မာတိ ဧဝမာဒယော ''ဗောဇ္ဈင်္ဂါ ဗောဇ္ဈင်္ဂါတိ, ဘန္တေ, ဝုစ္စ
န္တိ – (သံ. နိ. ၅.၂၀၂) နီဝရဏာ နီဝရဏာတိ, ဘန္တေ, ဝုစ္စန္တိ – ဣမေ နု ခေါ, ဘန္တေ, ပဉ္စုပါဒါနက္ခန္ဓာ, ကိံသူဓ ဝိ
တ္တံ ပုရိသဿ သေဋ္ဌ''န္တိအာဒိနာ (သံ. နိ. ၁.၂၄၆; သု. နိ. ၁၈၃) နယေန ပဉှံ ပုစ္ဆန္တိ။ ဧဝံ ပုဋ္ဌေန ဘဂဝတာ ယာ
နိ ကထိတာနိ ဗောဇ္ဈင်္ဂသံယုတ္တာဒီနိ, ယာနိ ဝါ ပနညာနိပိ ဒေဝတာသံယုတ္တ, မာရသံယုတ္တ, ဗြဟ္မသံယုတ္တ, သ
က္ကပဉှ, စူဠဝေဒလ္လ, မဟာဝေဒလ္လ, သာမညဖလအာဠဝက, သူစိလောမ, ခရလောမသုတ္တာဒီနိ, တေသံ **ပုစ္ဆာဝသိ
ကော** နိက္ခေပေါ။

ယာနိ ပန တာနိ ဥပ္ပန္နံ ကာရဏံ ပဋိစ္စ ကထိတာနိ, သေယျထိဒံ – ဓမ္မဒါယာဒံ။ စူဠသီဟနာဒသုတ္တံ ပုတ္တမံသူ
ပမံ အာရုက္ခန္ဓူပမံ အဂ္ဂိက္ခန္ဓူပမံ ဖေဏပိဏ္ဍူပမံ ပါရိစ္ဆတ္တကူပမန္တိ ဧဝမာဒီနိ, တေသံ **အဋ္ဌုပ္ပတ္တိကော** နိက္
ခေပေါ။

ဧဝမေတေသု စတူသု နိက္ခေပေသု ဣမဿ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒသုတ္တဿ ပရဇ္ဈာသယော နိက္ခေပေါ။ ပရပုဂ္ဂ
လဇ္ဈာသယဝသေန ဟိဒံ ဘဂဝတာ နိက္ခိတ္တံ။ ကတမေသံ ပုဂ္ဂလာနံ အဇ္ဈာသယဝသေနာတိ? ဥဂ္ဃဋိတညူနံ။ စတ္တာ
ရော ဟိ ပုဂ္ဂလာ ဥဂ္ဃဋိတညူ ဝိပဉ္စိတညူ နေယျော ပဒပရမောတိ။ တတ္ထ ယဿ ပုဂ္ဂလဿ သဟ ဥဒါဟဋဝေ
လာယ ဓမ္မာဘိသမယော ဟောတိ, အယံ ဝုစ္စတိ ပုဂ္ဂလော **ဥဂ္ဃဋိတညူ** ။ ယဿ ပုဂ္ဂလဿ သံခိတ္တေန ဘာသိတ
ဿ ဝိတ္ထာရေန အတ္ထေ ဝိဘဇိယမာနေ ဓမ္မာဘိသမယော ဟောတိ, အယံ ဝုစ္စတိ ပုဂ္ဂလော **ဝိပဉ္စိတညူ** ။ ယဿ
ပုဂ္ဂလဿ ဥဒ္ဒေသတော ပရိပုစ္ဆတော ယောနိသော မနသိကရောတော, ကလျာဏမိတ္တေ သေဝတော, ဘဇတော, ပ
ယိရုပါသတော, အနုပုဗ္ဗေန ဓမ္မာဘိသမယော ဟောတိ, အယံ ဝုစ္စတိ ပုဂ္ဂလော **နေယျော** ။ ယဿ ပုဂ္ဂလဿ ဗဟု
မ္ပိ သုဏတော, ဗဟုမ္ပိ ဓာရယတော, ဗဟုမ္ပိ ဝါစယတော န တာယ ဇာတိယာ ဓမ္မာဘိသမယော ဟောတိ, အယံ ဝုစ္စတိ
ပုဂ္ဂလော **ပဒပရမော**။ ဣတိ ဣမေသု စတူသု ပုဂ္ဂလေသု ဥဂ္ဃဋိတညူပုဂ္ဂလာနံ အဇ္ဈာသယဝသေန ဣဒံ သုတ္တံ နိက္
ခိတ္တံ။

တအ ကိရ ပဥ္စသတာ ဇနပဒတသိကာ ဘိက္ခူ သဗ္ဗေဝ ကေစရာ ဒွိစရာ တိစရာ စတုစရာ ပဥ္စစရာ သဘာဂဝုတ္တိ နော ခုတင်္ဂဓရာ အာရဒ္ဓဝီရိယာ ယုတ္တယောဂါ ဝိပဿကာ သဏှံ သုခုမံ သုညတံ ပစ္စယာကာရဒေသနံ ပတ္ထယမာနာ သာယန္ဟသမယေ ဘဂဝန္တံ ဥပသင်္ကမိတွာ, ဝန္ဒိတွာ, ရတ္တကမ္ဗလသာဏိယာ ပရိက္ခိပမာနာ ဝိယ ဒေသနံ ပစ္စာသီသမာနာ ပရိဝါရေတွာ နိသီဒိံသု။ တေသံ အဇ္ဈာသယဝသေန ဘဂဝတာ ဣဒံ သုတ္တံ အာရဒ္ဓံ။ ယထာ ဟိ ဆေကော စိတ္တကာရော အပရိကမ္မကတဘိတ္တိံ လဘိတွာ, န အာဒိတောဝ ရူပံ သမုဋ္ဌာပေသိ, မဟာမတ္တိကလေပာဒီဟိ ပန ဘိတ္တိပရိကမ္မံ တာဝ ကတွာ , ကတပရိကမ္မာယ ဘိတ္တိယာ ရူပံ သမုဋ္ဌာပေတိ, ကတပရိကမ္မံ ပန ဘိတ္တိံ လဘိတွာ, ဘိတ္တိပရိကမ္မဗျာပာရံ အကတွာ, ရင်္ဂဇာတာနိ ယောဇေတွာ, ဝဋ္ဋိကံ တ တူလိကံ တ အာဒာယ ရူပမေဝ သမုဋ္ဌာပေတိ, ဧဝမေဝ ဘဂဝါ အကတာဘိနိဝေသံ အာဒိကမ္မိကကုလပုတ္တံ လဘိတွာ နာဿ အာဒိတောဝ အရဟတ္တပဒဋ္ဌာနံ သဏှံ သုခုမံ သုညတံ ဝိပဿနာလက္ခဏံ အာစိက္ခတိ, သီလသမာဓိကမ္မဿကတာဒိဋ္ဌိသမ္ပဒာယ ပန ယောဇေတွာ ပုဗ္ဗဘာဂပဋိပဒံ တာဝ အာစိက္ခတိ။ ယံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ –

> ''တသ္မာတိဟ တွံ, ဘိက္ခု, အာဒိမေဝ ဝိသောဓေဟိ ကုသလေသု ဓမ္မေသု။ ကော စာဒိ ကုသလာနံ ဓမ္မာနံ? သီလဉ္စ သုဝိသုဒ္ဓံ ဒိဋ္ဌိ စ ဥဇုကာ။ ယတော ခော တေ, ဘိက္ခု, သီလဉ္စ သုဝိသုဒ္ဓံ ဘဝိဿတိ ဒိဋ္ဌိ စ ဥဇုကာ။ တတော တွံ, ဘိက္ခု, သီလံ နိဿာယ သီလေ ပတိဋ္ဌာယ စတ္တာရော သတိပဋ္ဌာနေ တိဝိဓေန ဘာဝေယျာသိ။ ကတမေ စတ္တာရော? ဣဓ တွံ, ဘိက္ခု, အဇ္ဈတ္တံ ဝါ ကာယေ ကာယာနုပဿီ ဝိဟရာဟိ အာတာပီ သမ္ပဇာနော သတိမာ ဝိနေယျ လောကေ အဘိဇ္ဈာဒောမနဿံ။ ဗဟိဒ္ဓါ ဝါ ကာယေ။ပေ။ အဇ္ဈတ္တဗဟိဒ္ဓါ ဝါ ကာယေ။ပေ။ ဓမ္မေသု ဓမ္မာနုပဿီ ဝိဟရာဟိ အာတာပီ သမ္ပဇာနော သတိမာ ဝိနေယျ လောကေ အဘိဇ္ဈာဒောမနဿံ။ ယတော ခော တွံ, ဘိက္ခု, သီလံ နိဿာယ သီလေ ပတိဋ္ဌာယ ဣမေ စတ္တာရော သတိပဋ္ဌာနေ ဧဝံ တိဝိဓေန ဘာဝေဿသိ, တတော တုယှံ, ဘိက္ခု, ယာ ရတ္တိ ဝါ ဒိဝသော ဝါ အာဂမိဿတိ, ဝုဒ္ဓိယေဝ ပာဋိကင်္ခါ ကုသလေသု ဓမ္မေသု, နော ပရိဟာနီ''တိ (သံ. နိ. ၅.၃၆၉)။

ဧဝံ အာဒိကမ္မိကကုလပုတ္တဿ သီလကထာယ ပရိကမ္မံ ကထေတွာ, အရဟတ္တပဒဋ္ဌာနံ သဏှံ သုခုမံ သုညတံ ဝိပဿနာလက္ခဏံ အာစိက္ခတိ။

ပရိသုဒ္ဓသီလံ ပန အာရဒ္ဓဝီရိယံ ယုတ္တယောဂံ ဝိပဿကံ လဘိတွာ, နာဿ ပုဗ္ဗဘာဂပဋိပဒံ အာစိက္ခတိ, ဥဇုကမေဝ ပန အရဟတ္တပဒဋ္ဌာနံ သဏှံ သုခုမံ သုညတံ ဝိပဿနာလက္ခဏံ အာစိက္ခတိ။ ဣမေ ပဥ္စသတာ ဘိက္ခူ ပုဗ္ဗဘာဂပဋိပဒံ ပရိသောဓေတွာ ဌိတာ သုဓန္တသုဝဏ္ဏသဒိသာ သုပရိမဇ္ဇိတမဏိက္ခန္ဓသန္နိဘာ, ဧကော လောကုတ္တရမဂ္ဂောဝ နေသံ အနာဂတော။ ဣတိ တဿာဂမနတ္ထာယ သတ္ထာ တေသံ အဇ္ဈာသယံ အပေက္ခမာနော ဣဒံ သုတ္တံ အာရဒ္ဓံ။

တတ္ထ **ပဋိစ္စသမုပ္ပာဒ** န္တိ ပစ္စယာကာရံ။ ပစ္စယာကာရော ဟိ အညမညံ ပဋိစ္စ သဟိတေ ဓမ္မေ ဥပ္ပာဒေတိ။ တသ္မာ ပဋိစ္စသမုပ္ပာဒောတိ ဝုစ္စတိ။ အယမေတ္ထ သင်္ခေပေါ, ဝိတ္ထာရော ပန ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂတော ဂဟေတဗ္ဗော။

တေတိ အယံ တေ-သဒ္ဒော ပစ္စတ္တ-ဥပယောဂကရဏ-သမ္ပဒါန-သာမိဝစန-ပဒပူရဏေသု ဒိဿတိ။ ''ကစ္စိ ပန တေ အနုရုဒ္ဓါ သမဂ္ဂါ သမ္မောဒမာနာ''တိအာဒီသု (မ. နိ. ၁.၃၂၆; မဟာဝ. ၄၆၆) ဟိ ပစ္စတ္တေ ဒိဿတိ။ ''ဂစ္ဆထ, ဘိက္ခဝေ, ပဏာမေမိ ဝေ''တိအာဒီသု (မ. နိ. ၂.၁၅၇) ဥပယောဂေ။ ''န တေ မမ သန္တိကေ ဝတ္ထဗ္ဗ''န္တိအာဒီသု (မ. နိ. ၂.၁၅၇) ကရဏေ။ ''ဝနပတ္ထပရိယာယံ ဝေ, ဘိက္ခဝေ, ဒေသေဿာမီ''တိအာဒီသု (မ. နိ. ၁.၁၉၀) သမ္ပဒါနေ။ ''သဗ္ဗေသံ ဝေ, သာရိပုတ္တ, သုဘာသိတ''န္တိအာဒီသု (မ. နိ. ၁.၃၄၅) သာမိဝစနေ။ ''ယေ ဟိ တေ အရိယာ ပရိသုဒ္ဓကာယကမ္မန္တာ''တိအာဒီသု (မ. နိ. ၁.၃၅) ပဒပူရဏမတ္တေ။ ဣဓ ပနာယံ သမ္ပဒါနေ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ **ဘိက္ခဝေ** တိ ပတိဿဝေန အဘိမုခီဘူတာနံ ပုန အာလပနံ။ **ဒေသေဿာမီ** တိ ဒေသနာပဋိဇာနနံ။ **တံ သုဏာထာ**တိ တံ ပဋိစ္စသမုပ္ပာဒံ တံ ဒေသနံ မယာ ဝုစ္စမာနံ သုဏာထ။

သာဓုကံ မနသိ ကရောထာတိ ဧတ္ထ ပန သာဓုကံ သာဓူတိ ဧကတ္ထမေတံ။ အယဉ္စ သာဓုသဒ္ဒော အာယာစန-သမ္ပဋိစ္ဆန-သမ္ပဟံသန-သုန္ဒရ-ဒဠှီကမ္မာဒီသု ဒိဿတိ။ ''သာဓု မေ, ဘန္တေ, ဘဂဝါ သံခိတ္တေန ဓမ္မံ ဒေသေ

တူ''တိအာဒီသု (အ. နိ. ၄.၂၅၇; သံ. နိ. ၄.၆၅; ၅.၃၈၁) ဟိ အာယာစနေ ဒိဿတိ။ ''သာဓု, ဘန္တေတိ ခော သော ဘိက္ခု ဘဂဝတော ဘာသိတံ အဘိနန္ဒိတွာ အနုမောဒိတွာ''တိအာဒီသု (မ. နိ. ၃.၈၆) သမ္ပဋိစ္ဆနေ။ ''သာဓု သာဓု, သာရိပုတ္တာ''တိအာဒီသု (ဒီ. နိ. ၃.၃၄၉) သမ္ပဟံသနေ။

> ''သာဓု ဓမ္မရုစီ ရာဇာ၊ သာဓု ပညာဏဝါ နရော။
> သာဓု မိတ္တာနမဒ္ဒုဗ္ဘော၊ ပာပဿ အကရဏံ သုခ''န္တိ။ –

အာဒီသု (ဇာ. ၂.၁၈.၁၀၁) သုန္ဒရေ။ ''တေန ဟိ, ဗြာဟ္မဏ, သာဓုကံ သုဏာဟီ''တိအာဒီသု (အ. နိ. ၅.၁၉၂) သာဓုကသဒ္ဒော ဧဝ ဒဠှီကမ္မေ အာဏတ္တိယန္တိပိ ဝုစ္စတိ။ ဣဓ ပနာယံ ဧတ္ထေဝ ဒဠှီကမ္မေ အာဏတ္တိယာ စ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော, သုန္ဒရတ္ထေပိ ဝဋ္ဋတိ။ ဒဠှီကရဏတ္ထေန ဟိ ''ဒဠှမိမံ ဓမ္မံ သုဏာထ, သုဂ္ဂဟိတံ ဂဏှန္တာ'', အာဏတ္တိအတ္ထေန ''မမ အာဏတ္တိယာ သုဏာထ'' သုန္ဒရတ္ထေန ''သုန္ဒရမိမံ ဘဒ္ဒကံ ဓမ္မံ သုဏာထာ''တိ ဧတံ ဒီပိတံ ဟောတိ။ **မနသိ ကရောထာ**တိ အာဝဇ္ဇေထ။ သမန္နာဟရထာတိ အတ္ထော။ အဝိက္ခိတ္တစိတ္တာ ဟုတွာ နိသာမေထ, စိတ္တေ ကရောထာတိ အဓိပ္ပာယော။

ဣဓာနေတ္ထ **တံ သုဏာထာ**တိ သောတိန္ဒြိယဝိက္ခေပနိဝါရဏမေတံ။ **သာဓုကံ မနသိ ကရောထာ**တိ မနသိကာရေ ဒဠှီကမ္မနိယောဇနေန မနိန္ဒြိယဝိက္ခေပနိဝါရဏံ။ ပုရိမဉ္စေတ္ထ ဗျဉ္ဇနဝိပလ္လာသဂါဟနိဝါရဏံ, ပစ္ဆိမံ အတ္ထဝိပလ္လာသဂါဟနိဝါရဏံ။ ပုရိမေန စ ဓမ္မဿဝနေ နိယောဇေတိ, ပစ္ဆိမေန သုတာနံ ဓမ္မာနံ ဓာရဏူပပရိက္ခာသု။ ပုရိမေန စ ''သဗျဉ္ဇနော အယံ ဓမ္မော, တသ္မာ သဝနီယော''တိ ဒီပေတိ, ပစ္ဆိမေန ''သာတ္ထော, တသ္မာ မနသိ ကာတဗ္ဗော''တိ။ သာဓုကပဒံ ဝါ ဥဘယပဒေဟိ ယောဇေတွာ, ''ယသ္မာ အယံ ဓမ္မော ဓမ္မဂမ္ဘီရော စ ဒေသနာဂမ္ဘီရော စ, တသ္မာ သုဏာထ သာဓုကံ။ ယသ္မာ အတ္ထဂမ္ဘီရော စ ပဋိဝေဓဂမ္ဘီရော စ, တသ္မာ သာဓုကံ မနသိ ကရောထာ''တိ ဧဝံ ယောဇနာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ **ဘာသိဿာမီ**တိ ဒေသေဿာမိ။ ''တံ သုဏာထာ''တိ ဧတ္ထ ပဋိညာတံ ဒေသနံ သံခိတ္တတောဝ န ဒေသေဿာမိ, အပိစ ခော ဝိတ္ထာရတောပိ နံ ဘာသိဿာမီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ သင်္ခေပဝိတ္ထာရဝါစကာနိ ဟိ ဧတာနိ ပဒါနိ။ ယထာဟ ဝင်္ဂီသတ္ထေရော –

> ''သံခိတ္တေနပိ ဒေသေတိ၊ ဝိတ္ထာရေနပိ ဘာသတိ။
> သာဠိကာယိဝ နိဃောသော၊ ပဋိဘာနံ ဥဒီရယီ''တိ။ (သံ. နိ. ၁.၂၁၄; ထေရဂါ. ၁၂၃၁)။

ဧဝံ ဝုတ္တေ ဥဿာဟဇာတာ ဟုတွာ **ဧဝံ, ဘန္တေတိ ခော တေ ဘိက္ခူ ဘဂဝတော ပစ္စဿောသုံ** သတ္ထု ဝစနံ သမ္ပဋိစ္ဆိံသု, ပဋိဂ္ဂဟေသုန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

အထ နေသံ **ဘဂဝါ ဧတဒဝေါစ** – ဧတံ ဣဒါနိ ဝတ္တဗ္ဗံ ''ကတမော စ, ဘိက္ခဝေ, ပဋိစ္စသမုပ္ပာဒေါ''တိအာဒိံ သကလံ သုတ္တံ အဝေါစ။ တတ္ထ **ကတမော စ, ဘိက္ခဝေ, ပဋိစ္စသမုပ္ပာဒေါ** တိ ကထေတုကမျတာပုစ္ဆာ။ ပဉ္စဝိဓာ ဟိ ပုစ္ဆာ အဒိဋ္ဌဇောတနာပုစ္ဆာ ဒိဋ္ဌသံသန္ဒနာပုစ္ဆာ ဝိမတိစ္ဆေဒနာပုစ္ဆာ အနုမတိပုစ္ဆာ ကထေတုကမျတာပုစ္ဆာတိ, တာသံ ဣဒံ နာနတ္တံ –

ကတမာ **အဒိဋ္ဌဇောတနာ ပုစ္ဆာ** (မဟာနိ. ၁၅၀; စူဠနိ. ပုဏ္ဏကမာဏဝပုစ္ဆာနိဒ္ဒေသ ၁၂)? ပကတိယာ လက္ခဏံ အညာတံ ဟောတိ အဒိဋ္ဌံ အတုလိတံ အတီရိတံ အဝိဘူတံ အဝိဘာဝိတံ။ တဿ ဉာဏာယ ဒဿနာယ တုလနာယ တီရဏာယ ဝိဘူတာယ ဝိဘာဝနတ္ထာယ ပဉှံ ပုစ္ဆတိ။ အယံ အဒိဋ္ဌဇောတနာပုစ္ဆာ။

ကတမာ **ဒိဋ္ဌသံသန္ဒနာပုစ္ဆာ** ? ပကတိယာ လက္ခဏံ ဉာတံ ဟောတိ ဒိဋ္ဌံ တုလိတံ တီရိတံ ဝိဘူတံ ဝိဘာဝိတံ။ သော အညေဟိ ပဏ္ဍိတေဟိ သဒ္ဓိံ သံသန္ဒနတ္ထာယ ပဉှံ ပုစ္ဆတိ။ အယံ ဒိဋ္ဌသံသန္ဒနာပုစ္ဆာ။

ကတမာ **ဝိမတိစ္ဆေဒနာပုစ္ဆာ** ? ပကတိယာ သံသယပက္ခန္ဒော ဟောတိ ဝိမတိပက္ခန္ဒော ဒွေဠှကဇာတော – ''ဧဝံ နု ခော, န နု ခော, ကထံ နု ခော''တိ, သော ဝိမတိစ္ဆေဒနတ္ထာယ ပဉှံ ပုစ္ဆတိ, အယံ ဝိမတိစ္ဆေဒနာပုစ္ဆာ။

ကတမာ **အနုမတိပုစ္ဆာ**? ဘဂဝါ ဘိက္ခူနံ အနုမတိယာ ပဉှံ ပုစ္ဆတိ – ''တံ ကိံ မညထ, ဘိက္ခဝေ, ရူပံ နိစ္စံ ဝါ အနိစ္စံ ဝါ''တိ, အနိစ္စံ, ဘန္တေ။ ယံ ပနာနိစ္စံ ဒုက္ခံ ဝါ တံ သုခံ ဝါတိ, ဒုက္ခံ, ဘန္တေ။ ယံ ပနာနိစ္စံ ဒုက္ခံ ဝိပရိဏာမဓမ္မံ, ကလ္လံ နု တံ သမနုပဿိတုံ – ''ဧတံ မမ ဧသောဟမသ္မိ ဧသော မေ အတ္တာ''တိ, နော ဟေတံ ဘန္တေတိ (သံ. နိ. ၃.၇၉)။ အယံ အနုမတိပုစ္ဆာ။

ကတမာ **ကထေတုကမျတာပုစ္ဆာ**? ဘဂဝါ ဘိက္ခူနံ ကထေတုကမျတာယ ပဉှံ ပုစ္ဆတိ – ''စတ္တာရောမေ, ဘိက္ခဝေ, သတိပဋ္ဌာနာ။ ကတမေ စတ္တာရော''တိ? အယံ ကထေတုကမျတာပုစ္ဆာတိ။

တတ္ထ ဗုဒ္ဓါနံ ပုရိမာ တိဿော ပုစ္ဆာ နတ္ထိ။ ကသ္မာ? ဗုဒ္ဓါနဉှိ တီသု အဒ္ဓါသု ကိဉ္စိ သင်္ခတံ အဒ္ဓါဝိမုတ္တံ ဝါ အသင်္ခတံ အဒိဋ္ဌံ အဇောတိတံ အတုလိတံ အတီရိတံ အဝိဘူတံ အဝိဘာဝိတံ နာမ နတ္ထိ။ တေန နေသံ အဒိဋ္ဌဇောတနာပုစ္ဆာ နတ္ထိ။ ယံ ပန ဘဂဝတာ အတ္တနော ဉာဏေန ပဋိဝိဒ္ဓံ, တဿ အညေန သမဏေန ဝါ ဗြာဟ္မဏေန ဝါ ဒေဝေန ဝါ မာရေန ဝါ ဗြဟ္မုနာ ဝါ သဒ္ဓိံ သံသန္ဒနကိစ္စံ နတ္ထိ။ တေနဿ ဒိဋ္ဌသံသန္ဒနာပုစ္ဆာ နတ္ထိ။ ယသ္မာ ပနေသ အကထံကထီ တိဏ္ဏဝိစိကိစ္ဆော သဗ္ဗဓမ္မေသု ဝိဟတသံသယော။ တေနဿ ဝိမတိစ္ဆေဒနာပုစ္ဆာ နတ္ထိ။ ဣတရာ ပန ဒွေ ပုစ္ဆာ ဘဂဝတော အတ္ထိ။ တာသု အယံ ကထေတုကမျတာ ပုစ္ဆာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

ဣဒါနိ တာယ ပုစ္ဆာယ ပုဋ္ဌံ ပစ္စယာကာရံ ဝိဘဇန္တော **အဝိဇ္ဇာပစ္စယာ, ဘိက္ခဝေ, သင်္ခါရာ** တိအာဒိမာဟ။ ဧတ္ထ စ ယထာ နာမ ''ပိတရံ ကထေဿာမီ''တိ အာရဒ္ဓေ ''တိဿဿ ပိတာ သောဏဿ ပိတာ''တိ ပဌမတရံ ပုတ္တမ္ပိ ကထေတိ, ဧဝမေဝ ဘဂဝါ ပစ္စယံ ကထေတုံ အာရဒ္ဓော ''အဝိဇ္ဇာပစ္စယာ သင်္ခါရာ''တိအာဒိနာ နယေန သင်္ခါရာဒီနံ ပစ္စယေ အဝိဇ္ဇာဒိဓမ္မေ ကထေန္တော ပစ္စယုပ္ပန္နမ္ပိ ကထေသိ။ အာဟာရဝဂ္ဂဿ ပန ပရိယောသာနေ ''ပဋိစ္စသမုပ္ပာဒဉ္စ ဝေါ, ဘိက္ခဝေ, ဒေသေဿာမိ ပဋိစ္စသမုပ္ပန္နေ စ ဓမ္မေ''တိ (သံ. နိ. ၂.၂၀) ဥဘယံ အာရဘိတွာ ဥဘယမ္ပိ ကထေသိ။ ဣဒါနိ **အဝိဇ္ဇာပစ္စယာ သင်္ခါရာ** တိအာဒီသု ပန အဝိဇ္ဇာ စ သာ ပစ္စယော စာတိ အဝိဇ္ဇာပစ္စယော။ တသ္မာ အဝိဇ္ဇာပစ္စယာ သင်္ခါရာ သမ္ဘဝန္တီတိ ဣမိနာ နယေန အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ အယမေတ္ထ သင်္ခေပေါ, ဝိတ္ထာရေန ပန သဗ္ဗာကာရသမ္ပန္နာ အနုလောမပဋိစ္စသမုပ္ပါဒကထာ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ ကထိတာ, တသ္မာ သာ တတ္ထ ကထိတဝသေနေဝ ဂဟေတဗ္ဗာ။

ပဋိလောမကထာယံ ပန **အဝိဇ္ဇာယ တွေဝ**တိ အဝိဇ္ဇာယ တု ဧဝ။ **အသေသဝိရာဂနိရောဓာ**တိ ဝိရာဂသင်္ခါတေန မဂ္ဂေန အသေသနိရောဓာ။ **သင်္ခါရနိရောဓော** တိ သင်္ခါရာနံ အနုပ္ပါဒနိရောဓော ဟောတိ။ ဧဝံနိရောဓာနံ ပန သင်္ခါရာနံ နိရောဓာ ဝိညာဏာဒီနဉ္စ နိရောဓာ နာမရူပာဒီနိ နိရုဒ္ဓါနိယေဝ ဟောန္တီတိ ဒဿေတုံ **သင်္ခါရနိရောဓာ ဝိညာဏနိရောဓော**တိအာဒိံ ဝတွာ, **ဧဝမေတဿ ကေဝလဿ ဒုက္ခက္ခန္ဓဿ နိရောဓော ဟောတီ** တိ အာဟ။ တတ္ထ **ကေဝလဿာ**တိ သကလဿ, သုဒ္ဓဿ ဝါ, သတ္တဝိရဟိတဿာတိ အတ္ထော။ **ဒုက္ခက္ခန္ဓဿာ** တိ ဒုက္ခရာသိဿ။ **နိရောဓော ဟောတီ**တိ အနုပ္ပါဒော ဟောတိ။ ဣတိ ဘဂဝါ အနုလောမတော ဒွါဒသဟိ ပဒေဟိ ဝဋ္ဋကထံ ကထေတွာ တမေဝ ဝဋ္ဋံ ဝိနိဝဋ္ဋေတွာ ပဋိလောမတော ဒွါဒသဟိ ပဒေဟိ ဝိဝဋ္ဋံ ကထေန္တော အရဟတ္တေန ဒေသနာယ ကူဋံ ဂဏှိ။ ဒေသနာပရိယောသာနေ ပဉ္စသတာ အာရဒ္ဓဝိပဿကာ ဥဂ္ဃဋိတညူ ပုဂ္ဂလာ သူရိယရသ္မိသမ္ဖုဋ္ဌာနိ ပရိပါကဂတာနိ ပဒုမာနိ ဝိယ သစ္စာနိ ဗုဇ္ဈိတွာ အရဟတ္တဖလေ ပတိဋ္ဌဟိံသု။

ဣဒမဝေါစ ဘဂဝါတိ ဣဒံ ဝဋ္ဋဝိဝဋ္ဋဝသေန သကလသုတ္တံ ဘဂဝါ အဝေါစ။ **အတ္တမနာ တေ ဘိက္ခူ** တိ တုဋ္ဌစိတ္တာ တေ ပဉ္စသတာ ခီဏာသဝါ ဘိက္ခူ။ **ဘဂဝတော ဘာသိတံ အဘိနန္ဒုန္တိ** ကရဝီကရုတမဉ္ဇုနာ ကဏ္ဏသုခေန ပဏ္ဍိတဇနဟဒယာနံ အမတာဘိသေကသဒိသေန ဗြဟ္မဿရေန ဘာသတော ဘဂဝတော ဝစနံ အဘိနန္ဒိံသု, အနုမောဒိံသု စေဝ သမ္ပဋိစ္ဆိံသု စာတိ အတ္ထော။ တေနေတံ ဝုစ္စတိ –

''သုဘာသိတံ သုလပိတံ, သာဓု သာဓူတိ တာဒိနော။
အနုမောဒမာနာ သိရသာ, သမ္ပဋိစ္ဆိံသု ဘိက္ခဝေါ''တိ။

ပဌမပဋိစ္စသမုပ္ပါဒသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂. ဝိဘင်္ဂသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂. ဒုတိယေပိ ဝုတ္တနယေနေဝ သုတ္တနိက္ခေပေါ ဝေဒိတဗ္ဗော။ အယံ ပန ဝိသေသော – ပဌမံ ဉာဏုဒ္ဒိတညူပုဂ္ဂ
လာနံ ဝသေန သင်္ခေပတော ဒဿိတံ, ဣဒံ ဝိပဉ္စိတညူနံ ဝသေန ဝိတ္ထာရတောတိ။ ဣမဿ္မိဉ္စ ပန သုတ္တေ စတသ္
သော ဝလ္လိဟာရကပုရိသူပမာ ဝတ္တဗ္ဗာ, တာ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ ဝုတ္တာ ဧဝ။ ယထာ ဟိ ဝလ္လိဟာရကော ပုရိသော ဝလ္
လိယာ အဂ္ဂံ ဒိသ္တ တဒနုသာရေန မူလံ ပရိယေသန္တော တံ ဒိသ္တ ဝလ္လိံ မူလေ ဆေတ္တ အာဒာယ ကမ္မေ ဥပနေယ္
ယ, ဧဝံ ဘဂဝတ ဝိတ္ထာရဒေသနံ ဒေသေန္တော ပဋိစ္စသမုပ္ပာဒဿ အင်္ဂဘူတာ ဇရာမရဏာ ပဋ္ဌာယ ယာဝ မူလဘူတံ
အဝိဇ္ဇာပဒံ, တာဝ ဒေသနံ အာဟရိတ္တ ပုန ဝဋ္ဋဝိဝဋ္ဋံ ဒေသေန္တော နိဋ္ဌပေသိ။

တတ္ထာယံ ဇရာမရဏာဒီနံ ဝိတ္ထာရဒေသနာယ အတ္ထနိစ္ဆယော – ဇရာမရဏနိဒ္ဒေသေ တာဝ **တေသံ တေသန္တိ**
အယံ သင်္ခေပတော အနေကေသံ သတ္တာနံ သာဓာရဏနိဒ္ဒေသောတိ ဝိညာတဗ္ဗော။ ယာ ဒေဝဒတ္တဿ ဇရာ, ယာ
သောမဒတ္တဿာတိ ဧဝဉှိ ဒိဝသမ္ပိ ကထေန္တဿ နေဝ သတ္တာ ပရိယာဒာနံ ဂစ္ဆန္တိ။ ဣမေဟိ ပန ဒွီဟိ ပဒေ
ဟိ န ကောစိ သတ္တော အပရိယာဒိန္နော ဟောတိ။ တသ္မာ ဝုတ္တံ, “အယံ သင်္ခေပတော အနေကေသံ သတ္တာနံ သာ
ဓာရဏနိဒ္ဒေသော”တိ။ **တမှိ တမှီ**တိ အယံ ဂတိဇာတိဝသေန အနေကေသံ သတ္တနိကာယာနံ သာဓာရဏနိဒ္ဒေသော။
သတ္တနိကာယေတိ သာဓာရဏနိဒ္ဒေသေန နိဒ္ဒိဋ္ဌဿ သရူပနိဒဿနံ။ **ဇရာ ဇီရဏတာ**တိအာဒီသု ပန **ဇရာ**တိ သဘာဝနိ
ဒ္ဒေသော။ **ဇီရဏတာ**တိ အာကာရနိဒ္ဒေသော။ **ခဏ္ဍိစ္စ**န္တိအာဒယော တယော ကာလာတိက္ကမေ ကိစ္စနိဒ္ဒေသာ, ပစ္ဆိ
မာ ဒွေ ပကတိနိဒ္ဒေသာ။ အယဉှိ **ဇရာ**တိ ဣမိနာ ပဒေန သဘာဝတော ဒီပိတာ, တေနဿာယံ သဘာဝနိဒ္ဒေသော။ **ဇီ
ရဏတာ**တိ ဣမိနာ အာကာရတော, တေနဿာယံ အာကာရနိဒ္ဒေသော။ **ခဏ္ဍိစ္စ**န္တိ ဣမိနာ ကာလာတိက္ကမေ ဒန္တန
ခာနံ ခဏ္ဍိတဘာဝကရဏကိစ္စတော။ **ပါလိစ္စ**န္တိ ဣမိနာ ကေသလောမာနံ ပလိတဘာဝကရဏကိစ္စတော။ **ဝလိတ္တစတာ**
တိ ဣမိနာ မံသံ မိလာပေတွာ တစဝလိဘာဝကရဏကိစ္စတော ဒီပိတာ။ တေနဿာ ဣမေ ခဏ္ဍိစ္စန္တိအာဒယော
တယော ကာလာတိက္ကမေ ကိစ္စနိဒ္ဒေသာ။ တေဟိ ဣမေသံ ဝိကာရာနံ ဒဿနဝသေန ပာကဋီဘူတာ ပါကဋဇရာ ဒဿိ
တာ။ ယထေဝ ဟိ ဥဒကဿ ဝါ ဝါတဿ ဝါ အဂ္ဂိနော ဝါ တိဏရုက္ခာဒီနံ သံဘဂ္ဂပလိဘဂ္ဂတာယ ဝါ ဈာမတာယ
ဝါ ဂတမဂ္ဂေါ ပါကဋော ဟောတိ, န စ သော ဂတမဂ္ဂေါ တာနေဝ ဥဒကာဒီနိ, ဧဝမေဝ ဇရာယ ဒန္တာဒီသု ခဏ္ဍိစ္စာဒိဝ
သေန ဂတမဂ္ဂေါ ပါကဋော, စက္ခုံ ဥမ္မီလေတွာပိ ဂယှတိ န စ ခဏ္ဍိစ္စာဒီနေဝ ဇရာ။ န ဟိ ဇရာ စက္ခုဝိညေယျာ
ဟောတိ။

အာယုနော သံဟာနိ ဣန္ဒြိယာနံ ပရိပါကောတိ ဣမေဟိ ပန ပဒေဟိ ကာလာတိက္ကမေယေဝ အဘိဗျတ္တာယ
အာယုက္ခယ-စက္ခာဒိဣန္ဒြိယ-ပရိပါကသညိတာယ ပကတိယာ ဒီပိတာ။ တေနဿိမေ ပစ္ဆိမာ ဒွေ ပကတိနိဒ္ဒေသာ
တိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ တတ္ထ ယသ္မာ ဇရံ ပတ္တဿ အာယု ဟာယတိ, တသ္မာ ဇရာ “အာယုနော သံဟာနီ”တိ ဖလူပစာရေ
န ဝုတ္တာ။ ယသ္မာ စ ဒဟရကာလေ သုပ္ပသန္နာနိ သုခုမမ္ပိ အတ္တနော ဝိသယံ သုခေနေဝ ဂဏှနသမတ္ထာနိ စက္ခာဒီ
နိ ဣန္ဒြိယာနိ ဇရံ ပတ္တဿ ပရိပက္ကာနိ အာလုဠိတာနိ အဝိသဒါနိ, ဩဠာရိကမ္ပိ အတ္တနော ဝိသယံ ဂဟေတုံ အသမ
တ္ထာနိ ဟောန္တိ, တသ္မာ “ဣန္ဒြိယာနံ ပရိပါကော”တိ ဖလူပစာရေနေဝ ဝုတ္တာ။

သာ ပနာယံ ဧဝံ နိဒ္ဒိဋ္ဌာ သဗ္ဗာပိ ဇရာ ပါကဋာ ပဋိစ္ဆန္နာတိ ဒုဝိဓာ ဟောတိ။ တတ္ထ ဒန္တာဒီသု ခဏ္ဍာဒိဘာဝဒ
ဿနတော ရူပဓမ္မေသု ဇရာ **ပါကဋဇရာ** နာမ, အရူပဓမ္မေသု ပန ဇရာ တာဒိသဿ ဝိကာရဿ အဒဿနတော **ပဋိစ္
ဆန္နဇရာ** နာမ။ တတ္ထ ယွာယံ ခဏ္ဍာဒိဘာဝော ဒိဿတိ, သော တာဒိသာနံ ဒန္တာဒီနံ သုဝိညေယျတ္တာ ဝဏ္ဏော
ယေဝ, တံ စက္ခုနာ ဒိသ္တ မနောဒ္ဒါရေန စိန္တေတွာ “ဣမေ ဒန္တာ ဇရာယ ပဟဋ္ဌာ”တိ ဇရံ ဇာနာတိ ဥဒကဋ္ဌာနေ ဗဒ္
ဓာနိ ဂေါသီသာဒီနိ ဩလောကေတွာ ဟေဋ္ဌာ ဥဒကဿ အတ္ထိဘာဝံ ဇာနန္တံ ဝိယ။ ပုန အဝီစိ သဝီစီတိ ဧဝမ္ပိ ဒုဝိဓာ
ဟောတိ။ တတ္ထ မဏိ-ကနက-ရဇတ-ပဝါဠ-စန္ဒသူရိယာဒီနံ ဝိယ မန္ဒဒသကာဒီသု ပါဏီနံ ဝိယ စ ပုပ္ဖဖလပလ္လဝာဒီသု
စ အပါဏီနံ ဝိယ အန္တရန္တရာ ဝဏ္ဏဝိသေသာဒီနံ ဒုဝိညေယျတ္တာ ဇရာ **အဝီစိဇရာ** နာမ, နိရန္တရဇရာတိ အတ္ထော။
တတော အညေသု ပန ယထာဝုတ္တေသု အန္တရန္တရာ ဝဏ္ဏဝိသေသာဒီနံ သုဝိညေယျတ္တာ ဇရာ **သဝီစိဇရာ** နာမာတိ
ဝေဒိတဗ္ဗာ။

ဣတော ပရံ **တေသံ တေသ**န္တိအာဒိ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **စုတိ စဝနတာ**တိအာဒီသု ပန **စုတီ**တိ စဝနကဝသေန ဝုစ္စတိ, ဧကစတုပဉ္စက္ခန္ဓာသာမညဝစနမေတံ။ **စဝနတာ**တိ ဘာဝဝစနေန လက္ခဏနိဒဿနံ။ **ဘေဒော**တိ စုတိက္ခန္ဓာနံ ဘင်္ဂုပ္ပတ္တိပရိဒီပနံ။ **အန္တရဓာန**န္တိ ဃဋဿေဝ ဘိန္နဿ ဘိန္နာနံ စုတိက္ခန္ဓာနံ ယေန ကေနစိ ပရိယာယေန ဌာနာဘာဝပရိဒီပနံ။ **မစ္စု မရဏ**န္တိ မစ္စုသင်္ခါတံ မရဏံ, တေန သမုစ္ဆေဒမရဏာဒီနိ နိသေဓေတိ။ ကာလော နာမ အန္တကော, တဿ ကိရိယာ **ကာလကိရိယာ**။ ဧဝံ တေန လောကသမ္မုတိယာ မရဏံ ဒီပေတိ။

ဣဒါနိ ပရမတ္ထေန ဒီပေတုံ **ခန္ဓာနံ ဘေဒော**တိအာဒိမာဟ။ ပရမတ္ထေန ဟိ ခန္ဓာယေဝ ဘိဇ္ဇန္တိ, န သတ္တော နာမ ကောစိ မရတိ။ ခန္ဓေသု ပန ဘိဇ္ဇမာနေသု သတ္တော မရတိ, ဘိန္နေသု မတောတိ ဝေါဟာရော ဟောတိ။ ဧတ္ထ စ စတုပဉ္စဝေါကာရဝသေန ခန္ဓာနံ ဘေဒော, ဧကဝေါကာရဝသေန ကဠေဝရဿ နိက္ခေပေါ။ စတုဝေါကာရဝသေန စ ခန္ဓာနံ ဘေဒော, သေသဒွယဝသေန ကဠေဝရဿ နိက္ခေပေါ ဝေဒိတဗ္ဗော။ ကသ္မာ? ဘဝဒွယေပိ ရူပကာယသင်္ခါတဿ ကဠေဝရဿ သဗ္ဘာဝတော။ အထ ဝါ ယသ္မာ စာတုမဟာရာဇိကာဒီသု ခန္ဓာ ဘိဇ္ဇန္တေဝ, န ကိဉ္စိ နိက္ခိပတိ, တသ္မာ တေသံ ဝသေန ခန္ဓာနံ ဘေဒော, မနုဿာဒီသု ကဠေဝရဿ နိက္ခေပေါ။ ဧတ္ထ စ ကဠေဝရဿ နိက္ခေပကာရဏတော မရဏံ "ကဠေဝရဿ နိက္ခေပေါ"တိ ဝုတ္တန္တိ ဧဝမတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ **ဣတိ အယဉ္စ ဇရာ ဣဒဉ္စ မရဏံ, ဣဒံ ဝုစ္စတိ, ဘိက္ခဝေ**တိ ဣဒံ ဥဘယမ္ပိ ဧကတော ကတွာ ဇရာမရဏန္တိ ကထီယတိ။

ဇာတိနိဒ္ဒေသေ **ဇာတိ သဉ္ဇာတီ**တိအာဒီသု ဇာယနဋ္ဌေန **ဇာတိ,** သာ အပရိပုဏ္ဏာယတနဝသေန ယုတ္တာ။ သဉ္ဇာယနဋ္ဌေန **သဉ္ဇာတိ,** သာ ပရိပုဏ္ဏာယတနဝသေန ယုတ္တာ။ ဩက္ကမနဋ္ဌေန **ဩက္ကန္တိ,** သာ အဏ္ဍဇဇလာဗုဇဝသေန ယုတ္တာ။ တေ ဟိ အဏ္ဍကောသဉ္စ ဝတ္ထိကောသဉ္စ ဩက္ကမန္တာ ပဝိသန္တာ ဝိယ ပဋိသန္ဓိံ ဂဏှန္တိ။ အဘိနိဗ္ဗတ္တနဋ္ဌေန **အဘိနိဗ္ဗတ္တိ,** သာ သံသေဒဇဩပပါတိကဝသေန ယုတ္တာ။ တေ ဟိ ပါကဋာယေဝ ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တန္တိ။ အယံ တာဝ ဝေါဟာရဒေသနာ။

ဣဒါနိ ပရမတ္ထဒေသနာ ဟောတိ။ ခန္ဓာယေဝ ဟိ ပရမတ္ထတော ပါတုဘဝန္တိ, န သတ္တော။ တတ္ထ စ **ခန္ဓာန**န္တိ ဧကဝေါကာရဘဝေ ဧကဿ, စတုဝေါကာရဘဝေ စတုန္နံ, ပဉ္စဝေါကာရဘဝေ ပဉ္စန္နမ္ပိ ဂဟဏံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **ပါတုဘာဝေါ**တိ ဥပ္ပတ္တိ။ **အာယတနာန**န္တိ ဧတ္ထ တတြ တတြ ဥပ္ပဇ္ဇမာနာယတနဝသေန သင်္ဂဟော ဝေဒိတဗ္ဗော။ **ပဋိလာဘော**တိ သန္တတိယံ ပါတုဘာဝေါယေဝ။ ပါတုဘဝန္တာနေဝ ဟိ တာနိ ပဋိလဒ္ဓါနိ နာမ ဟောန္တိ။ **အယံ ဝုစ္စတိ, ဘိက္ခဝေ, ဇာတီ**တိ ဣမိနာ ပဒေန ဝေါဟာရတော ပရမတ္ထတော စ ဒေသိတာယ ဇာတိယာ နိဂမနံ ကရောတီတိ။

ဘဝနိဒ္ဒေသေ **ကာမဘဝေါ**တိ ကမ္မဘဝေါ စ ဥပပတ္တိဘဝေါ စ။ တတ္ထ ကမ္မဘဝေါ နာမ ကာမဘဝူပဂကမ္မမေဝ။ တဉှိ တတ္ထ ဥပပတ္တိဘဝဿ ကာရဏတ္တာ "သုခေါ ဗုဒ္ဓါနံ ဥပ္ပာဒေါ (ဓ. ပ. ၁၉၄) ဒုက္ခော ပါပဿ ဥစ္စယော"တိအာဒီနိ (ဓ. ပ. ၁၁၇) ဝိယ ဖလဝေါဟာရေန ဘဝေါတိ ဝုတ္တော။ ဥပပတ္တိဘဝေါ နာမ တေန ကမ္မေန နိဗ္ဗတ္တော ဥပါဒိန္နက္ခန္ဓပဉ္စကော။ တဉှိ တတ္ထ ဘဝတီတိ ကတွာ ဘဝေါတိ ဝုတ္တော။ သဗ္ဗထာပိ ဣဒံ ကမ္မဉ္စ ဥပပတ္တိဉ္စ ဥဘယမ္ပေတမိဓ "ကာမဘဝေါ"တိ ဝုတ္တော။ ဧသ နယော ရူပါရူပဘဝေသူတိ။

ဥပါဒါနနိဒ္ဒေသေ **ကာမုပါဒါန**န္တိအာဒီသု ဝတ္ထုကာမံ ဥပါဒိယန္တိ ဧတေန, သယံ ဝါ တံ ဥပါဒိယတီတိ **ကာမုပါဒါနံ,** ကာမော စ သော ဥပါဒါနဉ္စာတိ ကာမုပါဒါနံ။ **ဥပါဒါန**န္တိ ဒဠှဂ္ဂဟဏံ ဝုစ္စတိ။ ဒဠှတ္ထော ဟိ ဧတ္ထ ဥပသဒ္ဒေါ ဥပါယာသဥပကဋ္ဌာဒီသု ဝိယ။ ပဉ္စကာမဂုဏိကရာဂဿေတံ အဓိဝစနံ။ အယမေတ္ထ သင်္ခေပေါ။ ဝိတ္ထာရတော ပနေတံ, "တတ္ထ ကတမံ ကာမုပါဒါနံ? ယော ကာမေသု ကာမစ္ဆန္ဒော"တိ (ဓ. သ. ၁၂၂၀; ဝိဘ. ၉၃၈) ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

တထာ ဒိဋ္ဌိ စ သာ ဥပါဒါနဉ္စာတိ **ဒိဋ္ဌုပါဒါနံ**။ အထ ဝါ ဒိဋ္ဌိံ ဥပါဒိယတိ, ဥပါဒိယန္တိ ဝါ ဧတေန ဒိဋ္ဌိန္တိ ဒိဋ္ဌုပါဒါနံ။ ဥပါဒိယတိ ဟိ ပုရိမဒိဋ္ဌိံ ဥတ္တရဒိဋ္ဌိ, ဥပါဒိယန္တိ စ တာယ ဒိဋ္ဌိံ။ ယထာဟ – "သဿတော အတ္တာ စ လောကော စ ဣဒမေဝ သစ္စံ မောဃမည"န္တိအာဒိ (မ. နိ. ၃.၂၇)။ သီလဗ္ဗတုပါဒါနအတ္တဝါဒုပါဒါနဝဇ္ဇဿ သဗ္ဗဒိဋ္ဌိဂတဿေတံ အဓိဝစနံ။ အယမေတ္ထ သင်္ခေပေါ, ဝိတ္ထာရတော ပနေတံ, "တတ္ထ ကတမံ ဒိဋ္ဌုပါဒါနံ? နတ္ထိ ဒိန္န"န္တိ (ဓ. သ. ၁၂၂၁) ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

တထာ သီလဗ္ဗတမုပာဒိယန္တိ ဧတေန, သယံ တ တံ ဥပာဒိယတိ, သီလဗ္ဗတဥ္စ တံ ဥပာဒါနဥ္စာတိ တ **သီလဗ္ဗတုပာဒါနံ**။ ဂေါသီလကေ၀တာဒီနိ ဟိ ''ဧ၀ံ သုဒ္ဓိ''တိ (ဓ. သ. ၁၂၂၂; ၀ိဘ. ၉၃၈) အဘိနိ၀ေသတော သယမေ၀ ဥပါဒါနာနီတိ။ အယမေတ္ထ သင်္ခေပေါ, ၀ိတ္ထာရတော ပနေတံ, ''တတ္ထ ကတမံ သီလဗ္ဗတုပာဒါနံ? ဣတော ဗဟိဒ္ဓါ သမဏဗြာဟ္မဏာနံ သီလေန သုဒ္ဓိ''တိ ၀ုတ္တနယေနေ၀ ၀ေဒိတဗ္ဗံ။

ဣဒါနိ ၀ဒန္တိ ဧတေနာတိ ၀ါဒေါ, ဥပါဒိယန္တိ ဧတေနာတိ ဥပါဒါနံ, ကိံ ၀ဒန္တိ ဥပါဒိယန္တိ ၀ါ? အတ္တာနံ။ အတ္တနော ၀ါဒုပါဒါနံ **အတ္တ၀ါဒုပါဒါနံ** ။ အတ္တ၀ါဒမတ္တမေ၀ ၀ါ အတ္တာတိ ဥပါဒိယန္တိ ဧတေနာတိ အတ္တ၀ါဒုပါဒါနံ။ ၀ီသတိ၀တ္ထုကာယ သက္ကာယဒိဋ္ဌိယာ ဧတံ အဓိ၀စနံ။ အယမေတ္ထ သင်္ခေပေါ, ၀ိတ္ထာရတော ပနေတံ, ''တတ္ထ ကတမံ အတ္တ၀ါဒုပါဒါနံ? ဣဓ အဿုတဝါ ပုထုဇ္ဇနော အရိယာနံ အဒဿာ၀ီ''တိ ၀ုတ္တနယေနေ၀ ၀ေဒိတဗ္ဗံ။

တဏှာနိဒ္ဒေသေ **ရူပတဏှာ။ပေ။ ဓမ္မတဏှာ**တိ ဧတံ စက္ခုဒွါရာဒီသု ဇ၀နဝီထိယာ ပ၀တ္တာယ တဏှာယ ''သေဋ္ဌိပုတ္တော ဗြာဟ္မဏပုတ္တော''တိ ဧ၀မာဒီသု ပိတိတော နာမံ ၀ိယ ပိတိသဒိသာရမ္မဏတော နာမံ။ ဧတ္ထ စ ရူပါရမ္မဏာ တဏှာ, ရူပေ တဏှာတိ **ရူပတဏှာ**။ သာ ကာမရာဂဘာ၀ေန ရူပံ အဿာဒေန္တီ ပ၀တ္တမာနာ **ကာမတဏှာ,** သဿတဒိဋ္ဌိသဟဂတရာဂဘာ၀ေန ''ရူပံ နိစ္စံ ဓုဝံ သဿတ''န္တိ ဧ၀ံ အဿာဒေန္တီ ပ၀တ္တမာနာ **ဘ၀တဏှာ,** ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိသဟဂတရာဂဘာ၀ေန ''ရူပံ ဥစ္ဆိဇ္ဇတိ ၀ိနဿတိ ပေစ္စ န ဘ၀တီ''တိ ဧ၀ံ အဿာဒေန္တီ ပ၀တ္တမာနာ **၀ိဘ၀တဏှာ**တိ ရူပတဏှာ ဧ၀ံ တိ၀ိဓာ ဟောတိ။ ယထာ စ ရူပတဏှာ, တထာ သဒ္ဒတဏှာဒယောပီတိ ဧ၀ံ တာနိ အဋ္ဌာရသ တဏှာ၀ိစရိတာနိ ဟောန္တိ။ တာနိ အဇ္ဈတ္တရူပါဒီသု အဋ္ဌာရသ, ဗဟိဒ္ဓါရူပါဒီသု အဋ္ဌာရသာတိ ဆတ္တိံသ။ ဣတိ အတီတာနိ ဆတ္တိံသ, အနာဂတာနိ ဆတ္တိံသ, ပစ္စုပ္ပန္နာနိ ဆတ္တိံသာတိ ဧ၀ံ အဋ္ဌသတံ တဏှာ၀ိစရိတာနိ ဟောန္တိ။ ''အဇ္ဈတ္တိကဿ ဥပါဒါယ အသ္မီတိ ဟောတိ, ဣတ္ထသ္မီတိ ဟောတီ''တိ (၀ိဘ. ၉၇၃) တ ဧ၀မာဒီနိ အဇ္ဈတ္တိကရူပါဒိနိဿိတာနိ အဋ္ဌာရသ, ''ဗာဟိရဿ ဥပါဒါယ ဣမိနာ အသ္မီတိ ဟောတိ, ဣမိနာ ဣတ္ထသ္မီတိ ဟောတီ''တိ (၀ိဘ. ၉၇၅) တ ဧ၀မာဒီနိ ဗာဟိရရူပါဒိနိဿိတာနိ အဋ္ဌာရသာတိ ဆတ္တိံသ, ဣတိ အတီတာနိ ဆတ္တိံသ, အနာဂတာနိ ဆတ္တိံသ, ပစ္စုပ္ပန္နာနိ ဆတ္တိံသာတိ ဧ၀မ္ပိ အဋ္ဌသတံ တဏှာ၀ိစရိတာနိ ဟောန္တိ။ ပုန သင်္ဂဟေ ကရိယမာနေ ရူပါဒီသု အာရမ္မဏေသု ဆဠေ၀ တဏှာကာယာ တိဿောယေ၀ ကာမတဏှာဒယော ဟောန္တီတိ။ ဧ၀ံ –

> ''နိဒ္ဒေသတော္ထန နိဒ္ဒေသ၊ ၀ိတ္ထာရာ ၀ိတ္ထာရဿ စ။
> ပုန သင်္ဂဟတော တဏှာ၊ ၀ိညာတဗ္ဗာ ၀ိဘာ၀ိနာ''တိ။

၀ေဒနာနိဒ္ဒေသေ **၀ေဒနာကာယာ**တိ ၀ေဒနာသမူဟာ။ **စက္ခုသမ္ဖဿဇာ ၀ေဒနာ။ပေ။ မနောသမ္ဖဿဇာ၀ေဒနာ**တိ ဧတံ ''စက္ခုသမ္ဖဿဇာ၀ေဒနာ အတ္ထိ ကုသလာ, အတ္ထိ အကုသလာ, အတ္ထိ အဗျာကတာ''တိ ဧ၀ံ ၀ိဘင်္ဂေ (၀ိဘ. ၃၄) အာဂတတ္တာ စက္ခုဒွါရာဒီသု ပ၀တ္တာနံ ကုသလာကုသလာဗျာကတ၀ေဒနာနံ ''သာရိပုတ္တော မန္တာဏိပုတ္တော''တိ ဧ၀မာဒီသု မာတိတော နာမံ ၀ိယ မာတိသဒိသတော ၀တ္ထုတော နာမံ။ ၀စနတ္ထော ပနေတ္ထ – စက္ခုသမ္ဖဿဟေတု ဇာတာ ၀ေဒနာ စက္ခုသမ္ဖဿဇာ ၀ေဒနာတိ။ ဧသေ၀ နယော သဗ္ဗတ္ထ။ အယံ တာ၀ေတ္ထ သဗ္ဗသင်္ဂါဟိကာ ကထာ။ ၀ိပါက၀သေန ပန စက္ခုဒွါရေ ဒွေ စက္ခု၀ိညာဏာနိ, ဒွေ မနောဓာတုယော, တိဿော မနော၀ိညာဏဓာတုယောတိ ဧတာဟိ သမ္ပယုတ္တ၀သေန ၀ေဒနာ ၀ေဒိတဗ္ဗာ။ ဧသေ၀ နယော သောတဒွါရာဒီသု။ မနောဒွါရေ မနော၀ိညာဏဓာတုသမ္ပယုတ္တာ၀။

ဖဿနိဒ္ဒေသေ **စက္ခုသမ္ဖဿော** တိ စက္ခုမှိ သမ္ဖဿော။ ဧသ နယော သဗ္ဗတ္ထ။ **စက္ခုသမ္ဖဿော။ပေ။ ကာယသမ္ဖဿော**တိ ဧတ္တာ၀တာ စ ကုသလာကုသလ၀ိပါကာ ပဉ္စ၀တ္ထုကာ ဒသ ဖဿာ ၀ုတ္တာ ဟောန္တိ။ **မနောသမ္ဖဿော** တိ ဣမိနာ သေသဗာ၀ီသတိလောကိယ၀ိပါကမနသမ္ပယုတ္တာ ဖဿာ။

သဠာယတနနိဒ္ဒေသေ **စက္ခာယတန**န္တိအာဒီသု ယံ ၀တ္တဗ္ဗံ, တံ ၀ိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ ခန္ဓနိဒ္ဒေသေ စေ၀ အာယတနနိဒ္ဒေသေ စ ၀ုတ္တမေ၀။

နာမရူပနိဒ္ဒေသေ နမနလက္ခဏံ **နာမံ**။ ရုပ္ပနလက္ခဏံ **ရူပံ**။ ဝိဘဇနေ ပနဿ **ဝေဒနာ**တိ ဝေဒနာက္ခန္ဓော, **သညာ**တိ သညာက္ခန္ဓော, **စေတနာ ဖဿော မနသိကာရော**တိ သင်္ခါရက္ခန္ဓော ဝေဒိတဗ္ဗော။ ကာမဉ္စ အညေပိ သင်္ခါရက္ခန္ဓသင်္ဂဟိတာ ဓမ္မာ သန္တိ, ဣမေ ပန တယော သဗ္ဗဒုဗ္ဗလေသုပိ စိတ္တေသု သန္တိ, တသ္မာ ဧတေသံယေဝ ဝသေနေတ္ထ သင်္ခါရက္ခန္ဓော ဒဿိတော။ **စတ္တာရော စ မဟာဘူတာ**တိ ဧတ္ထ **စတ္တာရော**တိ ဂဏနပရိစ္ဆေဒော။ **မဟာဘူတာ**တိ ပထဝီအာပတေဇဝါယာနမေတံ အဓိဝစနံ။ ယေန ပန ကာရဏေန တာနိ မဟာဘူတာနီတိ ဝုစ္စန္တိ, ယော စေတ္ထ အညော ဝိနိစ္ဆယနယော, သော သဗ္ဗော ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ ရူပက္ခန္ဓနိဒ္ဒေသေ ဝုတ္တော။ **စတုန္နဉ္စ မဟာဘူတာနံ ဥပါဒါယာ**တိ ဧတ္ထ ပန **စတုန္န**န္တိ ဥပယောဂတ္ထေ သာမိဝစနံ, စတ္တာရိ မဟာဘူတာနီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **ဥပါဒါယာ**တိ ဥပါဒိယိတွာ, ဂဟေတွာတိ အတ္ထော။ နိဿာယာတိပိ ဧကေ။ "ဝတ္တမာန"န္တိ အယဉ္စေတ္ထ ပါဌသေသော။ သမူဟတ္ထေ ဝါ ဧတံ သာမိဝစနံ, စတုန္နံ မဟာဘူတာနံ သမူဟံ ဥပါဒါယ ဝတ္တမာနံ ရူပန္တိ ဧတ္ထ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဧဝံ သဗ္ဗထာပိ ယာနိ စ စတ္တာရိ ပထဝီအာဒီနိ မဟာဘူတာနိ, ယဉ္စ စတုန္နံ မဟာဘူတာနံ ဥပါဒါယ ဝတ္တမာနံ စက္ခာယတနာဒိဘေဒေန အဘိဓမ္မပါဠိယံယေဝ ဝုတ္တံ တေဝီသတိဝိဓံ ရူပံ, တံ သဗ္ဗမ္ပိ ရူပန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ဝိညာဏနိဒ္ဒေသေ **စက္ခုဝိညာဏ**န္တိ စက္ခုမှိ ဝိညာဏံ, စက္ခုတော ဝါ ဇာတံ ဝိညာဏန္တိ **စက္ခုဝိညာဏံ**။ ဧဝံ သောတဃာနဇိဝှာကာယဝိညာဏာနိ။ ဣတရံ ပန မနောယေဝ ဝိညာဏန္တိ **မနောဝိညာဏံ**။ ဒွိပဉ္စဝိညာဏဝဇ္ဇိတတေဘူမကဝိပါကစိတ္တဿေတံ အဓိဝစနံ။

သင်္ခါရနိဒ္ဒေသေ အဘိသင်္ခရဏလက္ခဏော **သင်္ခါရော**။ ဝိဘဇနေ ပနဿ **ကာယသင်္ခါရော**တိ ကာယတော ပဝတ္တသင်္ခါရော။ ကာယဒွါရေ စောပနဝသေန ပဝတ္တာနံ ကာမာဝစရကုသလတော အဋ္ဌန္နံ, အကုသလတော ဒွါဒသန္နန္တိ ဝီသတိယာ ကာယသဉ္စေတနာနမေတံ အဓိဝစနံ။ **ဝစီသင်္ခါရော**တိ ဝစနတော ပဝတ္တသင်္ခါရော, ဝစီဒွါရေ ဝစနဘေဒဝသေန ပဝတ္တာနံ ဝီသတိယာ ဧဝ ဝစီသဉ္စေတနာနမေတံ အဓိဝစနံ။ **စိတ္တသင်္ခါရော**တိ စိတ္တတော ပဝတ္တသင်္ခါရော, ကာယဝစီဒွါရေ စောပနံ အကတွာ ရဟော နိသီဒိတွာ စိန္တေန္တဿ ပဝတ္တာနံ လောကိယကုသလာကုသလဝသေန ဧကူနတိံသမနောသဉ္စေတနာနမေတံ အဓိဝစနံ။

အဝိဇ္ဇာနိဒ္ဒေသေ **ဒုက္ခေ အညာဏ**န္တိ ဒုက္ခသစ္စေ အညာဏံ, မောဟဿေတံ အဓိဝစနံ။ ဧသ နယော **ဒုက္ခသမုဒယေ အညာဏ**န္တိအာဒီသု။ တတ္ထ စတူဟိ ကာရဏေဟိ ဒုက္ခေ အညာဏံ ဝေဒိတဗ္ဗံ အန္တောဂဓတော ဝတ္ထုတော အာရမ္မဏတော ပဋိစ္ဆာဒနတော စ။ တထာ ဟိ တံ ဒုက္ခသစ္စပရိယာပန္နတ္တာ ဒုက္ခေ အန္တောဂဓံ, ဒုက္ခသစ္စဉ္စဿ နိဿယပစ္စယဘာဝေန ဝတ္ထု, အာရမ္မဏပစ္စယဘာဝေန အာရမ္မဏံ, ဒုက္ခသစ္စဉ္စ ဧတံ ပဋိစ္ဆာဒေတိ တဿ ယာထာဝလက္ခဏပဋိဝေဓနိဝါရဏေန ဉာဏပ္ပဝတ္တိယာ စေတ္ထ အပ္ပဒါနေန။

ဒုက္ခသမုဒယေ အညာဏံ တီဟိ ကာရဏေဟိ ဝေဒိတဗ္ဗံ ဝတ္ထုတော အာရမ္မဏတော ပဋိစ္ဆာဒနတော စ။ နိရောဓေ ပဋိပဒါယ စ အညာဏံ ဧကေနေဝ ကာရဏေန ဝေဒိတဗ္ဗံ ပဋိစ္ဆာဒနတော။ နိရောဓပဋိပဒါနဉ္ဟိ ပဋိစ္ဆာဒကမေဝ အညာဏံ တေသံ ယာထာဝလက္ခဏပဋိဝေဓနိဝါရဏေန တေသု စ ဉာဏပ္ပဝတ္တိယာ အပ္ပဒါနေန။ န ပန တံ တတ္ထ အန္တောဂဓံ တသ္မိံ သစ္စဒွယေ အပရိယာပန္နတ္တာ, န တဿ တံ သစ္စဒွယံ ဝတ္ထု အသဟဇာတတ္တာ, နာရမ္မဏံ, တဒါရဗ္ဘ အပ္ပဝတ္တနတော။ ပစ္ဆိမဉ္ဟိ သစ္စဒွယံ ဂမ္ဘီရတ္တာ ဒုဒ္ဒသံ, န တတ္ထ အန္ဓဘူတံ အညာဏံ ပဝတ္တတိ။ ပုရိမံ ပန ဝစနီယတ္ထေန သဘာဝလက္ခဏဿ ဒုဒ္ဒသတ္တာ ဂမ္ဘီရံ, တတ္ထ ဝိပလ္လာသဂါဟဝသေန ပဝတ္တတိ။

အပိစ "ဒုက္ခေ"တိ ဧတ္တာဝတာ သင်္ဂဟတော ဝတ္ထုတော အာရမ္မဏတော ကိစ္စတော စ အဝိဇ္ဇာ ဒီပိတာ။ "ဒုက္ခသမုဒယေ"တိ ဧတ္တာဝတာ ဝတ္ထုတော အာရမ္မဏတော ကိစ္စတော စ။ "ဒုက္ခနိရောဓေ ဒုက္ခနိရောဓဂါမိနိယာ ပဋိပဒါယာ"တိ ဧတ္တာဝတာ ကိစ္စတော။ အဝိသေသတော ပန "အညာဏ"န္တိ ဧတေန သဘာဝတော နိဒ္ဒိဋ္ဌာတိ ဉာတဗ္ဗာ။

ဣတိ ခော, ဘိက္ခဝေတိ ဧဝံ ခော, ဘိက္ခဝေ။ **နိရောဓော ဟောတီ**တိ အနုပ္ပါဒော ဟောတိ။ အပိစေတ္ထ သဗ္ဗေဟေဝ ဧတေဟိ နိရောဓပဒေဟိ နိဗ္ဗာနံ ဒေသိတံ။ နိဗ္ဗာနဉ္ဟိ အာဂမ္မ ဧတေ ဧတေ ဓမ္မာ နိရုဇ္ဈန္တိ, တသ္မာ တံ တေသံ တေသံ နိရောဓောတိ ဝုစ္စတိ။ ဣတိ ဘဂဝါ ဣမသ္မိံ သုတ္တေ ဒွါဒသဟိ ပဒေဟိ ဝဋ္ဋဝိဝဋ္ဋံ ဒေသေန္တော အရဟတ္တနိကူဋေန ဒေသနံ နိဋ္ဌပေသိ။ ဒေသနာပရိယောသာနေ ဝုတ္တနယေနေဝ ပဉ္စသတာ ဘိက္ခူ အရဟတ္တေ ပတိဋ္ဌဟိံသူတိ။

၃. ပဋိပဒါသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၃. တတိယေ **မိစ္ဆာပဋိပဒန္တိ** အယံ တာဝ အနိယျာနိကပဋိပဒါ။ နနု စ အဝိဇ္ဇာပစ္စယာ ပုညာဘိသင်္ခါရောပိ အတ္ထိ အာနေဉ္ဇာဘိသင်္ခါရောပိ, သော ကထံ မိစ္ဆာပဋိပဒါ ဟောတီတိ။ ဝဋ္ဋသီသတ္တာ။ ယဉ္ဟိ ကိဉ္စိ ဘဝတ္တယသင်္ခါတံ ဝဋ္ဋံ ပဝတ္တေတုံ ပဝတ္တိတံ, အန္တမသော ပဉ္စာဘိညာ အဋ္ဌ တ ပန သမာပတ္တိယော, သဗ္ဗံ တံ ဝဋ္ဋပက္ခိယံ ဝဋ္ဋသီသန္တိ ဝဋ္ဋသီသတ္တာ မိစ္ဆာပဋိပဒါဝ ဟောတိ။ ယံ ပန ကိဉ္စိ ဝိဝဋ္ဋံ နိဗ္ဗာနံ ပဝတ္တေတုံ ပဝတ္တိတံ, အန္တမသော ဥဠုင်္ကယာဂုမတ္တအနမ္ပိ ပဏ္ဏမုဋ္ဌိအနမတ္တမ္ပိ, သဗ္ဗံ တံ ဝိဝဋ္ဋပက္ခိယံ ဝိဝဋ္ဋနိဿိတံ, ဝိဝဋ္ဋပက္ခိကတ္တာ သမ္မာပဋိပဒါဝ ဟောတိ။ အပ္ပမတ္တကမ္ပိ ဟိ ပဏ္ဏမုဋ္ဌိမတ္တအနကုသလံ တ ဟောတု မဟန္တံ ဝေလာမအနာဒိကုသလံ တ, သစေ ဝဋ္ဋသမ္ပတ္တိံ ပဝတ္တေတုံ ဝဋ္ဋနိဿိတဝသေန မိစ္ဆာ ဌပိတံ ဟောတိ, ဝဋ္ဋမေဝ အာဟရိတုံ သက္ကောတိ, နော ဝိဝဋ္ဋံ။ "ဣဒံ မေ အနံ အာသဝက္ခယာဝဟံ ဟောတူ"တိ ဧဝံ ပန ဝိဝဋ္ဋံ ပဝတ္တေန္တေန ဝိဝဋ္ဋဝသေန သမ္မာ ဌပိတံ အရဟတ္တမ္ပိ ပစ္စေကဗောဓိဉာဏမ္ပိ သဗ္ဗညုတညာဏမ္ပိ အာတုံ သက္ကောတိယေဝ, န အရဟတ္တံ အပ္ပတ္တ ပရိယောသာနံ ဂစ္ဆတိ။ ဣတိ အနုလောမဝသေန မိစ္ဆာပဋိပဒါ, ပဋိလောမဝသေန သမ္မာပဋိပဒါ ဒေသိတာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ နနု စေတ္ထ ပဋိပဒါ ပုစ္ဆိတာ, နိဗ္ဗာနံ ဘာဇိတံ, နိယျာတနေပိ ပဋိပဒါဝ နိယျာတိတာ။ န စ နိဗ္ဗာနဿ ပဋိပဒါတိ နာမံ, သဝိပဿနာနံ ပန စတုန္နံ မဂ္ဂါနမေတံ နာမံ, တသ္မာ ပုစ္ဆာနိယျာတနေဟိ ပဒဘာဇနံ န သမေတီတိ။ နော န သမေတိ, ကသ္မာ? ဖလေန ပဋိပဒါယ ဒဿိတတ္တာ။ ဖလေန ဟေတ္ထ ပဋိပဒါ ဒဿိတာ။ "အဝိဇ္ဇာယ တွေဝ အသေသဝိရာဂနိရောဓာ သင်္ခါရနိရောဓော"တိ ဧတံ နိရောဓသင်္ခါတံ နိဗ္ဗာနံ ယဿာ ပဋိပဒါယ ဖလံ, အယံ ဝုစ္စတိ, ဘိက္ခဝေ, သမ္မာပဋိပဒါတိ အယမေတ္ထ အတ္ထော။ ကမသ္မိဉ္စ အတ္ထေ အသေသဝိရာဂနိရောဓာတိ ဧတ္ထ ဝိရာဂေ နိရောဓသ္မေဝ ဝေဝစနံ, အသေသဝိရာဂါ အသေသနိရောဓာတိ အယဉ္ဟေတ္ထ အဓိပ္ပာယော။ ယေန တ ဝိရာဂသင်္ခါတေန မဂ္ဂေန အသေသနိရောဓော ဟောတိ, တံ ဒဿေတုံ ဧတံ ပဒဘာဇနံ ဝုတ္တံ။ ဧဝဉ္ဟိ သတိ သာနုဘာတ ပဋိပဒါ ဝိဘတ္တာ ဟောတိ။ ဣတိ ကမသ္မိမ္ပိ သုတ္တေ ဝဋ္ဋဝိဝဋ္ဋမေဝ ကထိတန္တိ။ တတိယံ။

၄. ဝိပဿီသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၄. စတုတ္ထေ **ဝိပဿိဿာ**တိ တဿ ကိရ ဗောဓိသတ္တဿ ယထာ လောကိယမနုဿာနံ ကိဉ္စိဒေဝ ပဿန္တာနံ ပရိတ္တကမ္မာဘိနိဗ္ဗတ္တဿ ကမ္မဇပသာဒဿ ဒုဗ္ဗလတ္တာ အက္ခီနိ ဝိပ္ဖန္ဒန္တိ, န ဧဝံ ဝိပ္ဖန္ဒိံသု။ ဗလဝကမ္မနိဗ္ဗတ္တဿ ပန ကမ္မဇပသာဒဿ ဗလဝတ္တာ အဝိပ္ဖန္ဒန္တေဟိ အနိမိသေဟိ ဧဝ အက္ခီဟိ ပဿိ သေယျထာပိ ဒေဝါ တာဝတိံသာ။ တေန ဝုတ္တံ – "အနိမိသန္တော ကုမာရော ပေက္ခတီတိ ခော, ဘိက္ခဝေ, ဝိပဿိဿ ကုမာရဿ 'ဝိပဿီ ဝိပဿီ'တွေဝ သမညာ ဥဒပါဒီ"တိ (ဒီ. နိ. ၂.၄၀)။ အယဉ္ဟေတ္ထ အဓိပ္ပာယော – အန္တရန္တရာ နိမိသဇနိတန္ဓကာရဝိရဟေန ဝိသုဒ္ဓံ ပဿတိ, ဝိဝဋေဟိ တ အက္ခီဟိ ပဿတီတိ **ဝိပဿီ**။ ဧတ္ထ စ ကိဉ္စာပိ ပစ္ဆိမဘဝိကာနံ သဗ္ဗဗောဓိသတ္တာနံ ဗလဝကမ္မနိဗ္ဗတ္တဿ ကမ္မဇပသာဒဿ ဗလဝတ္တာ အက္ခီနိ န ဝိပ္ဖန္ဒန္တိ, သော ပန ဗောဓိသတ္တော ဧတေနေဝ နာမံ လဘိ။

အပိစ ဝိစေယျ ဝိစေယျ ပဿတီတိ **ဝိပဿီ,** ဝိစိနိတွာ ဝိစိနိတွာ ပဿတီတိ အတ္ထော။ ဧကဒိဝသံ ကိရ ဝိနိစ္ဆယဋ္ဌာနေ နိသီဒိတွာ အတ္ထေ အနုသာသန္တဿ ရညော အလင်္ကတပဋိယတ္တံ မဟာပုရိသံ အာဟရိတွာ အင်္ကေ ဌပယိံသု။ တဿ တံ အင်္ကေ ကတွာ ပလာဠယမာနဿေဝ အမစ္စာ သာမိကံ အဿာမိကံ အကံသု။ ဗောဓိသတ္တော အနတ္တမနသဒ္ဒံ နိစ္ဆာရေသိ။ ရာဇာ "ကိမေတံ ဥပဓာရေထာ"တိ အာဟ။ ဥပဓာရယမာနာ အညံ အဒိသွာ "အဋ္ဋဿ ဒုဗ္ဗိနိစ္ဆိတတ္တာ ဧဝံ ကတံ ဘဝိဿတီ"တိ ပုန သာမိကမေဝ သာမိကံ ကတွာ "ဉတွာ နု ခော ကုမာရော ဧဝံ ကရောတီ"တိ? ဝီမံသန္တာ ပုန သာမိကံ အဿာမိကမကံသု။ ပုန ဗောဓိသတ္တော တထေဝ သဒ္ဒံ နိစ္ဆာရေသိ။ အထ ရာဇာ "ဇာနာတိ မဟာပုရိသော"တိ တတော ပဋ္ဌာယ အပ္ပမတ္တော အဟောသိ။ တေန ဝုတ္တံ "ဝိစေယျ ဝိစေယျ ကုမာရော အတ္ထေ ပနာယတိ ဉာယေနာတိ ခော, ဘိက္ခဝေ, ဝိပဿိဿ ကုမာရဿ ဘိယျောသောမတ္တာယ 'ဝိပဿီ ဝိပဿီ'တွေဝ သမညာ ဥဒပါဒီ"တိ (ဒီ. နိ. ၂.၄၁)။

ဘဂ၀တောတိ ဘာဂျသမ္ပန္နဿ။ **အရဟတော**တိ ရာဂါဒိအရီနံ ဟတတ္တာ, သံသာရစက္ကဿ တ အရာနံ ဟ တတ္တာ, ပစ္စယာနံ တ အရဟတ္တာ အရဟာတိ ဇဝံ ဂုဏတော ဥပ္ပန္နနာမဓေယျဿ။ **သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿာ** တိ သမ္မာ န ယေန ပေတုနာ သာမံ ပစ္စတ္တပုရိသကာရေန စတ္တာရိ သစ္စာနိ ဗုဒ္ဓဿ။ **ပုဗ္ဗေ၀ သမ္ဗောဓာ** တိ သမ္ဗောဓော ၀ုစ္စတိ စတူသု မဂ္ဂေသု ဉာဏံ, တတော ပုဗ္ဗေ၀။ **ဗောဓိသတ္တဿေ၀ သတော** တိ ဗွေ **ဗောဓီ**တိ ဉာဏံ, ဗောဓိမာ သတ္တော **ဗောဓိသတ္တော,** ဉာဏဝာ ပညဝ ပဏ္ဍိတောတိ အတ္ထော။ ပုရိမဗုဒ္ဓာနဉှိ ဟဒမူလေ အဘိနီဟာရတော ပဋ္ဌာယ ပဏ္ဍိတော၀ သော သတ္တော, န အန္ဓဗာလောတိ ဗောဓိသတ္တော။ ယထာ တ ဥဒကတော ဥဂ္ဂန္တွာ ဌိတံ ပရိပာကဂတံ ပဒုမံ သူရိယရသ္မိသမ္ဖဿေန အ၀ဿံ ဗုဇ္ဈိဿတီတိ ဗုဇ္ဈနကပဒုမန္တိ ၀ုစ္စတိ, ဇဝံ ဗုဒ္ဓာနံ သန္တိကေ ဗျာကရ ဏဿ လဒ္ဓတ္တာ အ၀ဿံ အနန္တရာယေန ပာရမိယော ပူရေတွာ ဗုဇ္ဈိဿတီတိ ဗုဇ္ဈနကသတ္တောတိပိ **ဗောဓိသ တ္တော**။ ယာ စ သော စတုမဂ္ဂဉာဏသင်္ခာတာ ဗောဓိ, တံ ပတ္တုယမာနော ပ၀တ္တတီတိ ဗောဓိယံ သတ္တော အာသတ္တော တောတိပိ **ဗောဓိသတ္တော** ။ ဇဝံ ဂုဏတော ဥပ္ပန္နနာမ၀သေန ဗောဓိသတ္တဿေ၀ သတော။ **ကိစ္ဆံ** န္တိ ဒုက္ခံ။ **အာပ န္နော**တိ အနုပ္ပတ္တော။ ကွာဒံ ၀ုတ္တံ ဟောတိ – အဟော အယံ သတ္တလောကော ဒုက္ခံ အနုပ္ပတ္တောတိ။ **စ၀တိ စ ဥပပ ဇ္ဇတိ စာ**တိ ကွာဒံ အပရာပရံ စုတိပဋိသန္ဓိ၀သေန ၀ုတ္တံ။ **နိဿရဏ** န္တိ နိဗ္ဗာနံ။ တဉှိ ဇရာမရဏဒုက္ခတော နိဿဋတ္တာ တဿ နိဿရဏန္တိ ၀ုစ္စတိ။ **ကုအဿု နာမာ** တိ ကတရသ္မိံ နု ခော ကာလေ။

ယောနိသော မနသိကာရာတိ ဥပာယမနသိကာရေန ပထမနသိကာရေန။ **အဟု ပညာယ အဘိသမယော**တိ ပညာယ သဒ္ဓိံ ဇရာမရဏကာရဏဿ အဘိသမယော သမတယော သမာယောဂေ အဟောသိ, "ဇာတိပစ္စယာ ဇရာမရဏ"န္တိ ကွာဒံ တေန ဒိဋ္ဌန္တိ အတ္ထော။ အထ တ **ယောနိသော မနသိကာရာ အဟု ပညာယာ**တိ ယောနိသော မနသိကာရေန စ ပညာယ စ အဘိသမယော အဟု။ "ဇာတိယာ ခော သတိ ဇရာမရဏ"န္တိ, ဇဝံ ဇရာမရဏကာရဏဿ ပဋိ၀ေဓော အဟော သီတိ အတ္ထော။ သေ နယော သဗ္ဗတ္ထ။

ကွတိ ဟိဒန္တိ ၀ေမိဒံ။ **သမုဒယော သမုဒယော**တိ ကောဒသသု ဌာနေသု သင်္ခာရာဒီနံ သမုဒယံ သမ္ပိဏ္ဍေတွာ နိဒ္ဒိသတိ။ **ပုဗ္ဗေ အနနုဿုတေသူ** တိ "အ၀ိဇ္ဇာပစ္စယာ သင်္ခာရာနံ သမုဒယော ဟောတီ"တိ။ ဇဝံ ကွတော ပုဗ္ဗေ အနနုဿု တေသု ဓမ္မေသု, စတူသု တ အရိယသစ္စဓမ္မေသု။ **စက္ခုန္တိ**အာဒီနိ ဉာဏ၀ေ၀စနာနေ၀။ ဉာဏမေ၀ ဟေတ္ထ ဒဿနဋ္ဌေန **စက္ခု,** ဉာတဋ္ဌေန **ဉာဏံ,** ပဇာနနဋ္ဌေန **ပညာ,** ပဋိ၀ေဓနဋ္ဌေန **ဝိဇ္ဇာ,** ဩဘာသနဋ္ဌေန **အာလောကော**တိ ၀ုတ္တံ ။ တံ ပနေတံ စတူသု သစ္စေသု လောကိယလောကုတ္တရမိဿကံ နိဒ္ဒိဋ္ဌန္တိ ၀ေဒိတဗ္ဗံ။ နိရောဓ၀ါရေပိ ကွမိနာ၀ နယေန အတ္ထော ၀ေဒိတဗ္ဗော။ စတုတ္ထံ။

၅-၁၀. သိခီသုတ္တာဒိ၀ဏ္ဏနာ

၅-၁၀. ပဉ္စမာဒီသု **သိခိဿ, ဘိက္ခ၀ေ** တိအာဒီနံ ပဒာနံ "သိခိဿပိ, ဘိက္ခ၀ေ"တိ န ဇဝံ ယောဇေတွာ အတ္ ထော ၀ေဒိတဗ္ဗော။ ကဿမာ? ကောသနေ အဒေသိတတ္တာ။ နာနာဌာနေသု ဟိ တောနိ ဒေသိတာနိ, အတ္ထော ပန သဗ္ဗ တ္ထ သဒိသောယေ၀။ သဗ္ဗဗောဓိသတ္တာနဉှိ ဗောဓိပလ္လင်္ကေ နိသိန္နာနံ န အညော သမဏော တ ဗြာဟ္မဏော တ ဒေ၀တေ တ မာရော တ ဗြဟ္မာ တ အာစိက္ခတိ – "အတီတေ ဗောဓိသတ္တာ ပစ္စယာကာရံ သမ္မသိတွာ ဗုဒ္ဓာ ဇာတာ"တိ။ ယထာ ပန ပဌမကပ္ပိကကာလေ ဒေ၀ေ ၀ုဋ္ဌေ ဥဒကဿ ဂတမဂ္ဂေနေ၀ အပရာပရံ ၀ုဋ္ဌိဥဒကံ ဂစ္ဆတိ, ဇဝံ တေဟိ တေဟိ ပုရိမဗုဒ္ဓေဟိ ဂတမဂ္ဂေနေ၀ ပစ္ဆိမာ ပစ္ဆိမာ ဂစ္ဆန္တိ။ သဗ္ဗဗောဓိသတ္တာ ဟိ အာနာပာနစတုတ္ထဇ္ဈာနတော ၀ုဋ္ဌာယ ပစ္စယာကာရေ ဉာဏံ ဩတာရေတွာ တံ အနုလောမပဋိလောမံ သမ္မသိတွာ ဗုဒ္ဓါ ဟောန္တီတိ ပဋိပာ ဋိယာ သတ္တသု သုတ္တေသု ဗုဒ္ဓ၀ိပဿနာ နာမ ကထိတာတိ။

ဗုဒ္ဓ၀ဂ္ဂေါ ပဌမော။

၂. အာဟာရ၀ဂ္ဂေါ

၁. အာဟာရသုတ္တ၀ဏ္ဏနာ

၁၁. အာဟာရဝဂ္ဂဿ ပဌမေ **အာဟာရာ**တိ ပစ္စယာ။ ပစ္စယာ ဟိ အာဟရန္တိ အတ္တနော ဖလံ, တသ္မာ အာဟာရာတိ ဝုစ္စန္တိ။ **ဘူတာနံ ဝါ သတ္တာန**န္တိအာဒီသု **ဘူတာ**တိ ဇာတာ နိဗ္ဗတ္တာ။ **သမ္ဘဝေသိနော**တိ ယေ သမ္ဘဝံ ဇာတိံ နိဗ္ဗတ္တိံ ဧသန္တိ ဂဝေသန္တိ။ တတ္ထ စတူသု ယောနီသု အဏ္ဍဇဇလာဗုဇာ သတ္တာ ယာဝ အဏ္ဍကောသံ ဝတ္ထိကောသဉ္စ န ဘိန္ဒန္တိ, တာဝ သမ္ဘဝေသိနော နာမ, အဏ္ဍကောသံ ဝတ္ထိကောသဉ္စ ဘိန္ဒိတွာ ဗဟိ နိက္ခန္တာ ဘူတာ နာမ။ သံသေဒဇာ ဩပပါတိကာ စ ပဌမစိတ္တက္ခဏေ သမ္ဘဝေသိနော နာမ, ဒုတိယစိတ္တက္ခဏတော ပဘုတိ ဘူတာ နာမ။ ယေန ဝါ ဣရိယာပထေန ဇာယန္တိ, ယာဝ တတော အညံ န ပါပုဏန္တိ, တာဝ သမ္ဘဝေသိနော နာမ, တတော ပရံ ဘူတာ နာမ။ အထ ဝါ **ဘူတာ**တိ ဇာတာ အဘိနိဗ္ဗတ္တာ, ယေ ဘူတာ အဘိနိဗ္ဗတ္တာယေဝ, န ပုန ဘဝိဿန္တီတိ သင်္ချံ ဂစ္ဆန္တိ, တေသံ ခီဏာသဝါနံ ဧတံ အဓိဝစနံ။ သမ္ဘဝမေသန္တီတိ **သမ္ဘဝေသိနော**။ အပ္ပဟီနဘဝသံယောဇနတ္တာ အာယတိမ္ပိ သမ္ဘဝံ ဧသန္တာနံ သေက္ခပုထုဇ္ဇနာနမေတံ အဓိဝစနံ။ ဧဝံ သဗ္ဗထာပိ ဣမေဟိ ဒွီဟိ ပဒေဟိ သဗ္ဗသတ္တေ ပရိယာဒိယတိ။ **ဝါ**သဒ္ဒော စေတ္ထ သမ္ပိဏ္ဍနတ္ထော, တသ္မာ ဘူတာနဉ္စ သမ္ဘဝေသီနဉ္စာတိ အယမေတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။

ဌိတိယာတိ ဌိတတ္ထံ။ **အနုဂ္ဂဟာယာ**တိ အနုဂ္ဂဟတ္ထံ။ ဝစနဘေဒောယေဝ စေသ, အတ္ထော ပန ဒွိန္နမ္ပိ ဧကောယေဝ။ အထ ဝါ **ဌိတိယာ**တိ တဿ တဿ သတ္တဿ ဥပ္ပန္နဓမ္မာနံ အနုပ္ပဗန္ဓဝသေန အဝိစ္ဆေဒာယ။ **အနုဂ္ဂဟာယာ**တိ အနုပ္ပန္နာနံ ဥပ္ပါဒာယ။ ဥဘောပိ စေတာနိ “ဘူတာနံ ဝါ ဌိတိယာ စေဝ အနုဂ္ဂဟာယ စ, သမ္ဘဝေသီနံ ဝါ ဌိတိယာ စေဝ အနုဂ္ဂဟာယ စာ”တိ ဧဝံ ဥဘယတ္ထ ဒဋ္ဌဗ္ဗာနီတိ။

ကဗဠီကာရော အာဟာရောတိ ကဗဠံ ကတွာ အဇ္ဈောဟရိတဗ္ဗကော အာဟာရော, ဩဒနကုမ္မာသာဒိဝတ္ထုကာယ ဩဇာယေတံ အဓိဝစနံ။ **ဩဠာရိကော ဝါ သုခုမော ဝါ**တိ ဝတ္ထုဩဠာရိကတာယ ဩဠာရိကော, သုခုမတာယ သုခုမော။ သဘာဝေန ပန သုခုမရူပပရိယာပန္နတ္တာ ကဗဠီကာရော အာဟာရော သုခုမောဝ ဟောတိ။ သာပိ စဿ ဝတ္ထုတော ဩဠာရိကတာ သုခုမတာ စ ဥပါဒါယုပါဒါယ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ကုမ္ဘီလာနဉှိ အာဟာရံ ဥပါဒါယ မောရာနံ အာဟာရော သုခုမော။ ကုမ္ဘီလာ ကိရ ပါသာဏေ ဂိလန္တိ, တေ စ နေသံ ကုစ္ဆိပ္ပတ္တာ ဝိလီယန္တိ။ မောရာ သပ္ပဝိစ္ဆိကာဒိပါဏေ ခါဒန္တိ။ မောရာနံ ပန အာဟာရံ ဥပါဒါယ တရစ္ဆာနံ အာဟာရော သုခုမော။ တေ ကိရ တိဝဿဆဍ္ဍိတာနိ ဝိသာဏာနိ စေဝ အဋ္ဌီနိ စ ခါဒန္တိ, တာနိ စ နေသံ ခေဠေန တေမိတမတ္တာနေဝ ကန္ဒမူလံ ဝိယ မုဒုကာနိ ဟောန္တိ။ တရစ္ဆာနံ အာဟာရံ ဥပါဒါယ ဟတ္ထီနံ အာဟာရော သုခုမော။ တေ ဟိ နာနာရုက္ခသာခါဒယော ခါဒန္တိ။ ဟတ္ထီနံ အာဟာရတော ဂဝယဂောကဏ္ဏမိဂါဒီနံ အာဟာရော သုခုမော။ တေ ကိရ နိဿာရာနိ နာနာရုက္ခပဏ္ဏာဒီနိ ခါဒန္တိ။ တေသမ္ပိ အာဟာရတော ဂုန္နံ အာဟာရော သုခုမော။ တေ အလ္လသုက္ခတိဏာနိ ခါဒန္တိ။ တေသံ အာဟာရတော သသာနံ အာဟာရော သုခုမော။ သသာနံ အာဟာရတော သကုဏာနံ အာဟာရော သုခုမော။ သကုဏာနံ အာဟာရတော ပစ္စန္တဝါသီနံ အာဟာရော သုခုမော။ ပစ္စန္တဝါသီနံ အာဟာရတော ဂါမဘောဇကာနံ အာဟာရော သုခုမော။ ဂါမဘောဇကာနံ အာဟာရတော ရာဇရာဇမဟာမတ္တာနံ အာဟာရော သုခုမော။ တေသမ္ပိ အာဟာရတော စက္ကဝတ္တိနော အာဟာရော သုခုမော။ စက္ကဝတ္တိနော အာဟာရတော ဘုမ္မာနံ ဒေဝါနံ အာဟာရော သုခုမော။ ဘုမ္မာနံ ဒေဝါနံ အာဟာရတော စာတုမဟာရာဇိကာနံ။ ဧဝံ ယာဝ ပရနိမ္မိတဝသဝတ္တီနံ အာဟာရာ ဝိတ္ထာရေတဗ္ဗာ။ တေသံ ပနာဟာရော သုခုမောတွေဝ နိဋ္ဌံ ပတ္တော။

ဝတ္ထု စ ဩဠာရိကေ ဝတ္ထုသ္မိံ ဩဇာ ပရိတ္တာ ဟောတိ ဒုဗ္ဗလာ, သုခုမေ ဗလဝတီ။ တထာ ဟိ ဧကပတ္တပူရမ္ပိ ယာဂုံ ပီတော မုဟုတ္တေနေဝ ဇိဃစ္ဆိတော ဟောတိ ယံကိဉ္စိဒေဝ ခါဒိတုကာမော, သပ္ပိံ ပန ပသတမတ္တံ ပိဝိတွာ ဒိဝသံ အဘောတ္တုကာမော ဟောတိ။ တတ္ထ ဝတ္ထု ကမ္မဇတေဇဿ ဒရထံ ပရိဿယံ ဝိနောဒေတိ, န ပန သက္ကောတိ ပါလေတုံ။ ဩဇာ ပန ပါလေတိ, န သက္ကောတိ ပရိဿယံ ဝိနောဒေတုံ။ ဒွေ ပန ဧကတော ဟုတွာ ပရိဿယဉ္စေဝ ဝိနောဒေန္တိ ပါလေန္တိ စာတိ။

ဖဿော ဒုတိယောတိ စက္ခုသမ္ဖဿာဒိ ဆဗ္ဗိဓောပိ ဖဿော ဧတေသု စတူသု အာဟာရေသု ဒုတိယော အာဟာရောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဒေသနာနယော ဟေဝ စေသ, တသ္မာ ဣမိနာ နာမ ကာရဏေန ဒုတိယော တတိယော စာတိ ဣဒမေတ္ထ န ဂဝေသိတဗ္ဗံ။ **မနောသဉ္စေတနာ**တိ စေတနာဝ ဝုစ္စတိ။ **ဝိညာဏ**န္တိ စိတ္တံ။ ဣတိ ဘဂဝတာ ဣမသ္မိံ ဌာနေ ဥပါဒိဏ္ဏကအနုပါဒိဏ္ဏကဝသေန ဧကရာသိံ ကတွာ စတ္တာရော အာဟာရာ ဒဿိတာ။ ကဗဠီကာရာဟာရော ဟိ ဥပါဒိဏ္ဏကောပိ အတ္ထိ အနုပါဒိဏ္ဏကောပိ, တထာ ဖဿာဒယော။ တတ္ထ သပ္ပါဒီဟိ ဂိလိတာနံ မဏ္ဍူကာဒီနံ ဝသေန

ဥပါဒိဏ္ဏကကဗဠီကာရာဟာရော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ မဏ္ဍူကာဒယော ဟိ သပ္ပာဒီဟိ ဂိလိတာ အန္တောကုစ္ဆိဂတာပိ ကိဉ္စိ ကာလံ ဇီဝန္တိယေဝ။ တေ ယာဝ ဥပါဒိဏ္ဏကပက္ခေ တိဋ္ဌန္တိ, တာဝ အာဟာရတ္ထံ န သာဓေန္တိ။ ဘိဇ္ဇိတွာ ပန အနုပါဒိဏ္ဏကပက္ခေ ဌိတာ သာဓေန္တိ။ တထာပိ ဥပါဒိဏ္ဏကာဟာရောတိ ဝုစ္စန္တိ။ ဣဒံ ပန အာစရိယာနံ န ရုစ္စတီတိ အဋ္ဌကထာယမေဝ ပဋိက္ခိပိတွာ ဣဒံ ဝုတ္တံ – ဣမေသံ သတ္တာနံ ခါဒန္တာနမ္ပိ အခါဒန္တာနမ္ပိ ဘုဉ္ဇန္တာနမ္ပိ အဘုဉ္ဇန္တာနမ္ပိ ပဋိသန္ဓိစိတ္တေနေဝ သဟဇာတာ ကမ္မဇာ ဩဇာ နာမ အတ္ထိ, သာ ယာဝပိ သတ္တမာ ဒိဝသာ ပါလေတိ, အယမေဝ ဥပါဒိဏ္ဏကကဗဠီကာရာဟာရောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ တေဘူမကဝိပါကဝသေန ပန ဥပါဒိဏ္ဏကဖဿာဒယော ဝေဒိတဗ္ဗာ, တေဘူမကကုသလာကုသလကိရိယဝသေန အနုပါဒိဏ္ဏကာ။ လောကုတ္တရာ ပန ရုဠှီဝသေန ကထိတာတိ။

ဧတ္ထာဟ – ''ယဒိ ပစ္စယဋ္ဌော အာဟာရဋ္ဌော, အထ ကသ္မာ အညေသုပိ သတ္တာနံ ပစ္စယေသု ဝိဇ္ဇမာနေသု ဣမေယေဝ စတ္တာရော ဝုတ္တာ''တိ? ဝုစ္စတေ – အဇ္ဈတ္တိကသန္တတိယာ ဝိသေသပစ္စယတ္တာ။ ဝိသေသပစ္စယော ဟိ ကဗဠီကာရာဟာရဘက္ခာနံ သတ္တာနံ ရူပကာယဿ ကဗဠီကာရော အာဟာရော, နာမကာယေ ဝေဒနာယ ဖဿော, ဝိညာဏဿ မနောသဉ္စေတနာ, နာမရူပဿ ဝိညာဏံ။ ယထာဟ – ''သေယျထာပိ, ဘိက္ခဝေ, အယံ ကာယော အာဟာရဋ္ဌိတိကော အာဟာရံ ပဋိစ္စ တိဋ္ဌတိ, အနာဟာရော နော တိဋ္ဌတိ (သံ. နိ. ၅.၁၈၃), တထာ ဖဿပစ္စယာ ဝေဒနာ, သင်္ခါရပစ္စယာ ဝိညာဏံ, ဝိညာဏပစ္စယာ နာမရူပ''န္တိ (သံ. နိ. ၂.၁; ဝိဘ. ၂၂၅)။

ကော ပနေတ္ထ အာဟာရော ကိံ အာဟရတီတိ? ကဗဠီကာရာဟာရော ဩဇဋ္ဌမကရူပါနိ အာဟရတိ ဖဿာဟာရော တိဿော ဝေဒနာ, မနောသဉ္စေတနာဟာရော တယော ဘဝေ, ဝိညာဏာဟာရော ပဋိသန္ဓိနာမရူပန္တိ။

ကထံ? ကဗဠီကာရာဟာရော တာဝ မုခေ ဌပိတမတ္တောယေဝ အဋ္ဌ ရူပါနိ သမုဋ္ဌာပေတိ, ဒန္တဝိစုဏ္ဏိတံ ပန အဇ္ဈောဟရိယမာနံ ဧကေကံ သိတ္ထံ အဋ္ဌဋ္ဌရူပါနိ သမုဋ္ဌာပေတိယေဝ။ ဧဝံ ကဗဠီကာရာဟာရော ဩဇဋ္ဌမကရူပါနိ အာဟရတိ။ ဖဿာဟာရော ပန သုခဝေဒနီယော ဖဿော ဥပ္ပဇ္ဇမာနောယေဝ သုခံ ဝေဒနံ အာဟရတိ, ဒုက္ခဝေဒနီယော ဒုက္ခံ, အဒုက္ခမသုခဝေဒနီယော အဒုက္ခမသုခန္တိ ဧဝံ သဗ္ဗထာပိ ဖဿာဟာရော တိဿော ဝေဒနာ အာဟရတိ။

မနောသဉ္စေတနာဟာရော ကာမဘဝူပဂံ ကမ္မံ ကာမဘဝံ အာဟရတိ, ရူပါရူပဘဝူပကာနိ တံ တံ ဘဝံ။ ဧဝံ သဗ္ဗထာပိ မနောသဉ္စေတနာဟာရော တယော ဘဝေ အာဟရတိ။ ဝိညာဏာဟာရော ပန ယေ စ ပဋိသန္ဓိက္ခဏေ တံသမ္ပယုတ္တကာ တယော ခန္ဓာ, ယာနိ စ တိသန္တတိဝသေန တိံသ ရူပါနိ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ, သဟဇာတာဒိပစ္စယနယေန တာနိ အာဟရတီတိ ဝုစ္စတိ။ ဧဝံ ဝိညာဏာဟာရော ပဋိသန္ဓိနာမရူပံ အာဟရတီတိ။ ဧတ္ထ စ ''မနောသဉ္စေတနာ တယော ဘဝေ အာဟရတီ''တိ သာသဝကုသလာကုသလစေတနာဝ ဝုတ္တာ။ ''ဝိညာဏံ ပဋိသန္ဓိနာမရူပံ အာဟရတီ''တိ ပဋိသန္ဓိဝိညာဏမေဝ ဝုတ္တံ။ အဝိသေသေန ပန တံသမ္ပယုတ္တတံသမုဋ္ဌာနဓမ္မာနံ အာဟရဏတောပေတေ ''အာဟာရာ''တိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

ဧတေသု စတူသု အာဟာရေသု ကဗဠီကာရာဟာရော ဥပတ္ထမ္ဘေန္တော အာဟာရကိစ္စံ သာဓေတိ, ဖဿော ဖုသန္တောယေဝ မနောသဉ္စေတနာ အာယူဟမာနာဝ, ဝိညာဏံ ဝိဇာနန္တမေဝ။ ကထံ? ကဗဠီကာရာဟာရော ဟိ ဥပတ္ထမ္ဘေန္တောယေဝ ကာယဋ္ဌပနေန သတ္တာနံ ဌိတိယာ ဟောတိ။ ကမ္မဇနိတောပိ ဟိ အယံ ကာယော ကဗဠီကာရာဟာရေန ဥပတ္ထဒ္ဓော ဒသပိ ဝဿာနိ ဝဿသတမ္ပိ ယာဝ အာယုပရိမာဏာ တိဋ္ဌတိ။ ယထာ ကိံ ? ယထာ မာတုယာ ဇနိတောပိ ဒာရကော ဓာတိယာ ထညာဒီနိ ပါယေတွာ ပေါသိယမာနော စိရံ တိဋ္ဌတိ, ယထာ စ ဥပတ္ထမ္ဘေန ဥပတ္ထမ္ဘိတံ ဂေဟံ။ ဝုတ္တမ္ပိ စေတံ –

> ''ယထာ, မဟာရာဇ, ဂေဟေ ပပတန္တေ အညေန ဒါရုနာ ဥပတ္ထမ္ဘိတံ သန္တံ ဧဝံ တံ ဂေဟံ န ပတတိ။ ဧဝမေဝ ခော, မဟာရာဇ, အယံ ကာယော အာဟာရဋ္ဌိတိကော အာဟာရံ ပဋိစ္စ တိဋ္ဌတီ''တိ။

ဧဝံ ကဗဠီကာရော အာဟာရော ဥပတ္ထမ္ဘေန္တော အာဟာရကိစ္စံ သာဓေတိ။

ဧဝံ သာဓေန္တောပိ စ ကဗဠီကာရော အာဟာရော ဒွိန္နံ ရူပသန္တတီနံ ပစ္စယော ဟောတိ အာဟာရသမုဋ္ဌာနဿ စ ဥပါဒိဏ္ဏကဿ စ။ ကမ္မဇာနံ အနုပါလကော ဟုတွာ ပစ္စယော ဟောတိ, အာဟာရသမုဋ္ဌာနာနံ ဇနကော ဟုတွာ။ ဖဿော ပန သုခါဒိဝတ္ထုဘူတံ အာရမ္မဏံ ဖုသန္တောယေဝ သုခါဒိဝေဒနာပဝတ္တနေန သတ္တာနံ ဌိတိယာ ဟော

တိ။ မနောသဉ္စေတနာ ကုသလာကုသလကမ္မဝသေန အာယူဟမာနာယေဝ ဘဝမူလနိပ္ဖာဒနတော သတ္တာနံ ဌိတိယာ ဟောတိ။ ဝိညာဏံ ဝိဇာနန္တမေဝ နာမရူပပ္ပဝတ္တနေန သတ္တာနံ ဌိတိယာ ဟောတီတိ။

ဧဝံ ဥပတ္ထမ္ဘနာဒိဝသေန အာဟာရကိစ္စံ သာဓယမာနေသု ပနေတေသု စတ္တာရိ ဘယာနိ ဒဋ္ဌဗ္ဗာနိ။ သေယျထိဒံ – ကဗဠီကာရာဟာရေ နိကန္တိယေဝ ဘယံ, ဖဿေ ဥပဂမနမေဝ, မနောသဉ္စေတနာယ အာယူဟနမေဝ, ဝိညာဏေ အဘိနိပါတောယေဝ ဘယန္တိ။ ကိံ ကာရဏာ? ကဗဠီကာရာဟာရေ ဟိ နိကန္တိံ ကတွာ သီတာဒီနံ ပုရက္ခတာ သတ္တာ အာဟာရတ္ထာယ မုဒ္ဒါဂဏနာဒိကမ္မာနိ ကရောန္တာ အနပ္ပကံ ဒုက္ခံ နိဂစ္ဆန္တိ။ ဧကစ္စေ စ ဣမသ္မိံ သာသနေ ပဗ္ဗဇိတွာပိ ဝေဇ္ဇကမ္မာဒိကာယ အနေသနာယ အာဟာရံ ပရိယေသန္တာ ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ ဂါရယှာ ဟောန္တိ, သမ္ပရာယေပိ, "တဿ သင်္ဃာဋိပိ အာဒိတ္တာ သမ္ပဇ္ဇလိတာ"တိအာဒိနာ လက္ခဏသံယုတ္တေ (သံ. နိ. ၂.၂၁၈) ဝုတ္တနယေန သမဏပေတာ ဟောန္တိ။ ဣမိနာ တာဝ ကာရဏေန ကဗဠီကာရေ အာဟာရေ နိကန္တိ ဧဝ ဘယန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

ဖဿံ ဥပဂစ္ဆန္တာပိ ဖဿဿာဒိနော ပရေသံ ရက္ခိတဂောပိတေသု ဒါရာဒီသု ဘဏ္ဍေသု အပရဇ္ဈန္တိ, တေ သဟ ဘဏ္ဍေန ဘဏ္ဍသာမိကာ ဂဟေတွာ ခဏ္ဍာခဏ္ဍိကံ ဝါ ဆိန္ဒိတွာ သင်္ကာရကူဋေသု ဆဍ္ဍေန္တိ, ရညော ဝါ နိယျာဒေန္တိ။ တတော တေ ရာဇာ ဝိဝိဓာ ကမ္မကာရဏာ ကာရာပေတိ။ ကာယဿ စ ဘေဒါ ဒုဂ္ဂတိ တေသံ ပာဋိကင်္ခါ ဟောတိ။ ဣတိ ဖဿဿာဒမူလကံ ဒိဋ္ဌဓမ္မိကမ္ပိ သမ္ပရာယိကမ္ပိ ဘယံ သဗ္ဗမာဂတမေဝ ဟောတိ။ ဣမိနာ ကာရဏေန ဖဿာဟာရေ ဥပဂမနမေဝ ဘယန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ကုသလာကုသလကမ္မာယူဟနေ ပန တမ္မူလကံ တီသု ဘဝေသု ဘယံ သဗ္ဗံ အာဂတမေဝ ဟောတိ။ ဣမိနာ ကာရဏေန မနောသဉ္စေတနာဟာရေ အာယူဟနမေဝ ဘယန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ပဋိသန္ဓိဝိညာဏဉ္စ ယသ္မိံ ယသ္မိံ ဌာနေ အဘိနိပတတိ, တသ္မိံ တသ္မိံ ဌာနေ ပဋိသန္ဓိနာမရူပံ ဂဟေတွာဝ နိဗ္ဗတ္တတိ။ တသ္မိဉ္စ နိဗ္ဗတ္တေ သဗ္ဗဘယာနိ နိဗ္ဗတ္တာနိယေဝ ဟောန္တိ တမ္မူလကတ္တာတိ ဣမိနာ ကာရဏေန ဝိညာဏာဟာရေ အဘိနိပါတောယေဝ ဘယန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗောတိ။

ကိံနိဒါနာတိအာဒီသု နိဒါနာဒီနိ သဗ္ဗာနေဝ ကာရဏဝေဝစနာနိ။ ကာရဏဉှိ ယသ္မာ ဖလံ နိဒေတိ, "ဟန္ဒ နံ ဂဏှထာ"တိ အပ္ပေတိ ဝိယ, တသ္မာ **နိဒါန**န္တိ ဝုစ္စတိ။ ယသ္မာ တံ တတော သမုဒေတိ ဇာယတိ ပဘဝတိ, တသ္မာ **သမုဒယော ဇာတိ ပဘဝေါ**တိ ဝုစ္စတိ။ အယံ ပနေတ္ထ ပဒတ္ထော – ကိံ နိဒါနံ ဧတေသန္တိ **ကိံနိဒါနာ**။ ကော သမုဒယော ဧတေသန္တိ **ကိံသမုဒယာ**။ ကာ ဇာတိ ဧတေသန္တိ **ကိံဇာတိကာ**။ ကော ပဘဝေါ ဧတေသန္တိ **ကိံပဘဝါ**။ ယသ္မာ ပန တေသံ တဏှာ ယထာဝုတ္တေန အတ္ထေန နိဒါနဉ္စေဝ သမုဒယော စ ဇာတိ စ ပဘဝေါ စ, တသ္မာ "တဏှာနိဒါနာ"တိ အာဒိမာဟ။ ဧဝံ သဗ္ဗပဒေသု အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။

ဧတ္ထ စ ဣမေ စတ္တာရော အာဟာရာ တဏှာနိဒါနာတိ ပဋိသန္ဓိံ အာဒိံ ကတွာ အတ္တဘာဝသင်္ခါတာနံ အာဟာရာနံ ပုရိမတဏှာနံ ဝသေန နိဒါနံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ကထံ? ပဋိသန္ဓိက္ခဏေ တာဝ ပရိပုဏ္ဏာယတနာနံ သတ္တာနံ သတ္တသန္တတိဝသေန, သေသာနံ တတော ဦနဦနသန္တတိဝသေန ဥပ္ပန္နရူပဗ္ဘန္တရံ ဇာတာ ဩဇာ အတ္ထိ, အယံ တဏှာနိဒါနော ဥပါဒိန္နကကဗဠီကာရာဟာရော။ ပဋိသန္ဓိစိတ္တသမ္ပယုတ္တာ ပန ဖဿစေတနာ သယဉ္စ စိတ္တံ ဝိညာဏန္တိ ဣမေ တဏှာနိဒါနာ ဥပါဒိန္နက-ဖဿမနောသဉ္စေတနာ-ဝိညာဏာဟာရာတိ ဧဝံ တာဝ ပုရိမတဏှာနိဒါနာ ပဋိသန္ဓိကာ အာဟာရာ။ ယထာ စ ပဋိသန္ဓိကာ, ဧဝံ တတော ပရံ ပဌမဘဝင်္ဂစိတ္တက္ခဏာဒိနိဗ္ဗတ္တာပိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

ယသ္မာ ပန ဘဂဝါ န ကေဝလံ အာဟာရာနမေဝ နိဒါနံ ဇာနာတိ, အာဟာရနိဒါနဘူတာယ တဏှာယပိ, တဏှာယ နိဒါနာနံ ဝေဒနာဒီနမ္ပိ နိဒါနံ ဇာနာတိယေဝ, တသ္မာ **တဏှာ စာယံ, ဘိက္ခဝေ, ကိံနိဒါနာ** တိအာဒိနာ နယေန ဝဋ္ဋံ ဒဿေတွာ ဝိဝဋ္ဋံ ဒဿေသိ။ ဣမသ္မိဉ္စ ပန ဌာနေ ဘဂဝါ အတီတာဘိမုခံ ဒေသနံ ကတွာ အတီတေန ဝဋ္ဋံ ဒဿေတိ။ ကထံ? အာဟာရဝသေန ဟိ အယံ အတ္တဘာဝေါ ဂဟိတော။

တဏှာတိ ဣမဿတ္တဘာဝဿ ဇနကံ ကမ္မံ, ဝေဒနာဖဿသဠာယတနနာမရူပဝိညာဏာနိ ယသ္မိံ အတ္တဘာဝေ ဌတွာ ကမ္မံ အာယူဟိတံ, တံ ဒဿေတုံ ဝုတ္တာနိ, အဝိဇ္ဇာသင်္ခါရာ တဿတ္တဘာဝဿ ဇနကံ ကမ္မံ။ ဣတိ ဒွီသု

ဌာနေသု အတ္တဘာဝေ, ဒုတိယ သုတ္တေ ဇနကံ ကမ္မံ ကိုတ္တေဘာတိ, ဒေ့ပါ ဓမ္မေ ဒသ္ာ သေင္တန အတီတာဘိမုခံ ဒေသနံ ကတ္ွာ အတီတေန ဝင့်း ဒသ္ဆိတံ။

တတ္ထာယံ ဒေသနာ အနာဂတသ္သ အဒဿိတတ္တာ အပရိပုဏ္ဏာတိ န ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။ နယတော ပန ပရိပုဏ္ဏာတ္ ဝေဝ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။ ယထာ ဟိ စက္ခုမာ ပုရိသော ဥဒကပိဋ္ဌေ နိပန္နံ သုံသုမာရံ ဒိသ္ွာ တသ္သ ပရဘာဂံ သြလောကေန္တော ဂီဝံ ပဿေယ္ယ, သြရတော ပိဋ္ဌိံ, ပရိယောသာနေ နင်္ဂုဋ္ဌမူလံ, ဟေဋ္ဌာ ကုစ္ဆိံ သြလောကေန္တော ပန ဥဒကဂတံ အင်္ဂ နင်္ဂုဋ္ဌဋ္ဌေဝ စတ္တာရော စ ဟတ္ထပာဒေ န ပဿေယ္ယ, သော န တ္တောဝတာ "အပရိပုဏ္ဏော သုံသုမာရော"တိ ဂ ဏ္ွဟာတိ, နယတော ပန ပရိပုဏ္ဏောတေ့ဝဝ ဂဏ္ွဟာတိ, ဇေံသမ္ပဒမိဒံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ဥဒကပိဋ္ဌေ နိပန္နသုံသုမာရော ဝိယ ဟိ တေဘူမကဝဋ္ဋံ။ တီရေ ဌိတော စက္ခုမာ ပုရိသော ဝိယ ယောဂါဝစရော။ တေန ပုရိသေန ဥဒကပိဋ္ဌေ သုံသုမာရသ္သ ဒိဋ္ဌကာလော ဝိယ ယောဂိနာ အာဟာရဝသေန ဣမဿတ္တဘာဝသ္သ ဒိဋ္ဌကာလော။ ပရတော ဂီဝါယ ဒိဋ္ဌကာလော ဝိယ ဣမဿတ္တဘာဝသ္သ ဇနိကာယ တဏ္ွဟာယ ဒိဋ္ဌကာလော။ ပိဋ္ဌိယာ ဒိဋ္ဌကာလော ဝိယ ယသ္မိံ အတ္တဘာဝေ တဏ္ွဟာသင်္ခါတံ ကမ္မံ ကတံ, ဝေဒနာဒိဝသေန တသ္သ ဒိဋ္ဌကာလော။ နင်္ဂုဋ္ဌမူလသ္သ ဒိဋ္ဌကာလော ဝိယ တဿတ္တဘာဝသ္သ ဇနကာနံ အဝိဇ္ဇာသင်္ခါရာနံ ဒိဋ္ဌကာလော။ ဟေဋ္ဌာ ကုစ္ဆိံ သြလောကေန္တသ္သ ပန အင်္ဂနင်္ဂုဋ္ဌဋ္ဌေဝ စတ္တာရော စ ဟတ္ထပာဒေ အဒိသ္ွာပိ "အပရိပုဏ္ဏော သုံသုမာရော"တိ အဂဟေတ္ွာ နယ တော ပရိပုဏ္ဏောတေ့ဝဝ ဂဟဏံ ဝိယ ယတ္ထ ယတ္ထ ပစ္စယဝင့်း ဟဋ္ဌိယံ န အာဂတံ, တတ္ထ တတ္ထ "ဒေသနာ အပ ရိပုဏ္ဏာ"တိ အဂဟေတ္ွာ နယတော ပရိပုဏ္ဏာတေ့ဝဝ ဂဟဏံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ တတ္ထ စ အာဟာရတဏ္ွဟာနံ အန္တရေ ဧကော သန္ဓိ, တဏ္ွဟာဝေဒနာနံ အန္တရေ ဧကော, ဝိညာဏသင်္ခါရာနံ အန္တရေ ဧကောတိ ဧဝံ တိသန္ဓိစတုသင်္ခေပမေဝ ဝင့်း ဒသ္ဆိတန္တိ။ ပဌမံ။

၂. မောဠိယဖဂ္ဂုနသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၂. ဒုတိယေ **သမ္ဘဝေသီနံ ဝါ အနုဂ္ဂဟာယာ** တိ ဣမသ္မိံယေဝ ဌာနေ ဘဂဝါ ဒေသနံ နိဋ္ဌာပေသိ။ ကသ္မာ? ဒိဋ္ဌိ ဂတိကဿ နိသိန္နတ္တာ။ တသ္သဥဟိ ပရိသတိ မောဠိယဖဂ္ဂုနော နာမ ဘိက္ခု ဒိဋ္ဌိဂတိကော နိသိန္နော။ အထ သတ္ထာ စိန္တေသိ – "အယံ ဥဋ္ဌဟိတ္ွာ မံ ပဥ္ဟံ ပုစ္ဆိဿတိ, အထဿာဟံ ဝိဿဇ္ဇေဿာမီ"တိ ပုစ္ဆာယ သြကာသဒာန တ္ထံ ဒေသနံ နိဋ္ဌာပေသိ။ **မောဠိယဖဂ္ဂုနော** တိ မောဠီတိ စူဠာ ဝုစ္စတိ။ ယထာဟ –

> "ဆေတ္ွာန မောဠိံ ဝရဂန္ဓဝါသိတံ
> ဝေဟာယသံ ဥက္ခိပိ သက္ယပုင်္ဂဝေါ။
> ရတနစင်္ကောဋ္ဌဝရေန ဝါသဝေါ၊
> သဟဿနေတ္တော သိရသာ ပဋိဂ္ဂဟီ"တိ။

သာ တဿ ဂိဟိကာလေ မဟန္တာ အဟောသိ။ တေနဿ "မောဠိယဖဂ္ဂုနော"တိ သင်္ခါ ဥဒပါဒိ။ ပဗ္ဗဇိတမ္ပိ နံ တေနေဝ နာမေန သဉ္ဇာနန္တိ။ **ဧတဒဝေါစာ**တိ ဒေသနာနုသန္ဓိံ ဃဋေန္တော ဧတံ "ကော နု ခော, ဘန္တေ, ဝိညာဏာဟာ ရံ အာဟာရေတီ"တိ ဝစနံ အဝေါစ။ တဿတ္ထော – ဘန္တေ, ကော နာမ သော, ယော ဧတံ ဝိညာဏာဟာရံ ခာဒတိ ဝါ ဘုဥ္ဇတိ ဝါတိ?

ကသ္မာ ပနာယံ ဣတရေ တယော အာဟာရေ အပုစ္ဆိတ္ွာ ဣမမေဝ ပုစ္ဆတီတိ? ဇာနာမီတိ လဒ္ဓိယာ။ သော ဟိ မ ဟန္တေ ပိဏ္ဍေ ကတ္ွာဝ ကဗဠီကာရာဟာရံ ဘုဥ္ဇန္တေ ပဿတိ, တေနဿ တံ ဇာနာမီတိ လဒ္ဓိ။ တိတ္တိရဝဋ္ဋက မောရကုက္ကုဋာဒယော ပန မာတုသမ္ဖဿေန ယာပေန္တေ ဒိသ္ွာ "ဧတေ ဖဿာဟာရေန ယာပေန္တီ"တိ တဿ လဒ္ဓိ။ ကစ္ဆပာ ပန အတ္တနော ဥတုသမယေ မဟာသမုဒ္ဒတော နိက္ခမိတ္ွာ သမုဒ္ဒတီရေ ဝါလိကန္တရေ အဏ္ဍာနိ ဌပေ တ္ွာ ဝါလိကာယ ပဋိစ္ဆာဒေတ္ွာ မဟာသမုဒ္ဒမေဝ သြတရန္တိ။ တာနိ မာတုအနုဿရဏဝသေန န ပူတီနိ ဟောန္တိ။ တာနိ မနောသဥ္စေတနာဟာရေန ယာပေန္တီတိ တဿ လဒ္ဓိ။ ကိဥ္စာပိ ထေရဿ အယံ လဒ္ဓိ, န ပန ဧတာယ လဒ္ဓိ ယာ ဣမံ ပဥ္ဟံ ပုစ္ဆတိ ။ ဒိဋ္ဌိဂတိကော ဟိ ဥမ္မတ္တကသဒိသော။ ယထာ ဥမ္မတ္တကော ပစ္ဆိံ ဂဟေတ္ွာ အန္တရဝီထိံ သြ တိဏ္ဏော ကေမယမ္ပိ ဟသာဏမ္ပိ ဂူထမ္ပိ ခဇ္ဇခဏ္ဍမ္ပိ တံ တံ မနာပမ္ပိ အမနာပမ္ပိ ဂဟေတ္ွာ ပစ္ဆိယံ ပက္ခိပတိ။

ဧဝမေဝ ဒိဋ္ဌိဂတိကော ယုတ္တမ္ပိ အယုတ္တမ္ပိ ပုစ္ဆတိ။ သော “ကသ္မာ ဣမံ ပုစ္ဆသီ”တိ န နိဂ္ဂဟေတဗ္ဗော, ပုစ္ဆိတပုစ္ဆိတဋ္ဌာနေ ပန ဂဟဏမေဝ နိသေဓေတဗ္ဗံ။ တေနေဝ နံ ဘဂဝတ “ကသ္မာ ဧဝံ ပုစ္ဆသီ”တိ အဝတွာ ဂဟိတဂဟဏမေဝ တဿ မောစေတုံ **နော ကလ္လော ပဉှော** တိအာဒိမာဟ။

တတ္ထ **နော ကလ္လော** တိ အယုတ္တော။ **အာဟာရေတီတိ အဟံ န ဝဒာမီ**တိ အဟံ ကောစိ သတ္တော ဝါ ပုဂ္ဂလော ဝါ အာဟာရေတီတိ န ဝဒါမိ။ **အာဟာရေတီတိ စာဟံ ဝဒေယျ** န္တိ ယဒိ အဟံ အာဟာရေတီတိ ဝဒေယျံ။ **တတြာဿ ကလ္လော ပဉှော**တိ တသ္မိံ မယာ ဧဝံ ဝုတ္တေ အယံ ပဉှော ယုတ္တော ဘဝေယျ။ **ကိဿ နု ခော, ဘန္တေ, ဝိညာဏာဟာရော**တိ, ဘန္တေ, အယံ ဝိညာဏာဟာရော ကတမဿ ဓမ္မဿ ပစ္စယောတိ အတ္ထော။ **တတြ ကလ္လံ ဝေယျာကရဏ**န္တိ တသ္မိံ ဧဝံ ပုစ္ဆိတေ ပဉှေ ဣမံ ဝေယျာကရဏံ ယုတ္တံ “ဝိညာဏာဟာရော အာယတိံ ပုနဗ္ဘဝါဘိနိဗ္ဗတ္တိယာ ပစ္စယော”တိ။ ဧတ္ထ စ **ဝိညာဏာဟာရော**တိ ပဋိသန္ဓိစိတ္တံ။ **အာယတိံ ပုနဗ္ဘဝါဘိနိဗ္ဗတ္တီ**တိ တေနေဝ ဝိညာဏေန သဟုပ္ပန္နနာမရူပံ။ **တသ္မိံ ဘူတေ သတိ သဠာယတန** န္တိ တသ္မိံ ပုနဗ္ဘဝါဘိနိဗ္ဗတ္တိသင်္ခါတေ နာမရူပေ ဇာတေ သတိ သဠာယတနံ ဟောတီတိ အတ္ထော။

သဠာယတနပစ္စယာ ဖဿော တိ ဣဒါနိ ဘဂဝတ ဥတ္တရိ ပဉှဿ ဩကာသံ ဒေန္တော ဒေသနံ နိဋ္ဌာပေသိ။ ဒိဋ္ဌိဂတိကော ဟိ နဝပုစ္ဆံ ဥပဟာဒေတုံ န သက္ကောတိ, နိဒ္ဒိဋ္ဌံ နိဒ္ဒိဋ္ဌံယေဝ ပန ဂဏှိတွာ ပုစ္ဆတိ, တေနဿ ဘဂဝတ ဩကာသံ အဒါသိ။ အတ္ထော ပနဿ သဗ္ဗပဒေသု ဝုတ္တနယေနေဝ ဂဟေတဗ္ဗော။ “ကော နု ခော, ဘန္တေ, ဖုသတီ”တိ ကသ္မာ န ပုစ္ဆတိ? ဒိဋ္ဌိဂတိကဿ ဟိ သတ္တော နာမ ဘူတော နိဗ္ဗတ္တောယေဝါတိ လဒ္ဓိ, တသ္မာ အတ္တနော လဒ္ဓိဝိရုဒ္ဓံ ဣဒန္တိ န ပုစ္ဆတိ။ အပိစ ဣဒပ္ပစ္စယာ ဣဒံ ဣဒပ္ပစ္စယာ ဣဒန္တိ ဗဟူသု ဌာနေသု ကထိတတ္တာ သညတ္တိံ ဥပဂတော, တေနာပိ န ပုစ္ဆတိ။ သတ္ထာပိ “ဣမဿ ဗဟုံ ပုစ္ဆန္တဿာပိ တိတ္တိ နတ္ထိ, တုစ္ဆပုစ္ဆမေဝ ပုစ္ဆတီ”တိ ဣတော ပဋ္ဌာယ ဒေသနံ ကောဋိံ ဂဟေတွာ ဒေသေသိ။ **ဆန္နံ တွေဝ** တိ ယတော ပဋ္ဌာယ ဒေသနာရုဠှံ, တမေဝ ဂဟေတွာ ဒေသနံ ဝိဝဋ္ဋေန္တော ဧဝမာဟ။ ဣမသ္မိံ ပန သုတ္တေ ဝိညာဏနာမရူပါနံ အန္တရေ ဧကော သန္ဓိ, ဝေဒနာတဏှာနံ အန္တရေ ဧကော, ဘဝဇာတီနံ အန္တရေ ဧကောတိ။ ဒုတိယံ။

၃. သမဏဗြာဟ္မဏသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၃. တတိယေ **သမဏာ ဝါ ဗြာဟ္မဏာ ဝါ** တိ သစ္စာနိ ပဋိဝိဇ္ဈိတုံ အသမတ္ထာ ဗာဟိရကသမဏဗြာဟ္မဏာ။ **ဇရာမရဏံ နပ္ပဇာနန္တီ** တိအာဒီသု ဇရာမရဏံ န ဇာနန္တိ ဒုက္ခသစ္စဝသေန, ဇရာမရဏသမုဒယံ န ဇာနန္တိ သဟ တဏှာယ ဇာတိ ဇရာမရဏဿ သမုဒယောတိ သမုဒယသစ္စဝသေန, ဇရာမရဏနိရောဓံ န ဇာနန္တိ နိရောဓသစ္စဝသေန, ပဋိပဒံ န ဇာနန္တိ မဂ္ဂသစ္စဝသေန။ ဇာတိံ န ဇာနန္တိ ဒုက္ခသစ္စဝသေန, ဇာတိသမုဒယံ န ဇာနန္တိ သဟ တဏှာယ ဘဝေါ ဇာတိသမုဒယောတိ သမုဒယသစ္စဝသေန။ ဧဝံ သဟ တဏှာယ သမုဒယံ ယောဇေတွာ သဗ္ဗပဒေသု စတုသစ္စဝသေန အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ **သာမညတ္ထံ ဝါ ဗြဟ္မညတ္ထံ ဝါ** တိ ဧတ္ထ အရိယမဂ္ဂေါ သာမညဉ္စေဝ ဗြဟ္မညဉ္စ။ ဥဘယတ္ထာပိ ပန အတ္ထော နာမ အရိယဖလံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဣတိ ဘဂဝတ ဣမသ္မိံ သုတ္တေ ဧကာဒသသု ဌာနေသု စတ္တာရိ သစ္စာနိ ကထေသီတိ။ တတိယံ။

၄. ဒုတိယသမဏဗြာဟ္မဏသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၄. စတုတ္ထေ **ဣမေ ဓမ္မေ ကတမေ ဓမ္မေ** တိ ဧတ္ထကံ ပပဉ္စံ ကတွာ ကထိတံ, ဒေသနံ ပဋိဝိဇ္ဈိတုံ သမတ္ထာနံ ပုဂ္ဂလာနံ အဇ္ဈာသယေန **ဣမေ ဓမ္မေ နပ္ပဇာနန္တီ** တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ သေသံ ပုရိမသဒိသမေဝ။ စတုတ္ထံ။

၅. ကစ္စာနဂေါတ္တသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၅. ပဉ္စမေ **သမ္မာဒိဋ္ဌိ သမ္မာဒိဋ္ဌီ** တိ ယံ ပဏ္ဍိတာ ဒေဝမနုဿာ တေသု တေသု ဌာနေသု သမ္မာဒဿနံ ဝဒန္တိ, သဗ္ဗမ္ပိ တံ ဒွီဟိ ပဒေဟိ သင်္ခိပိတွာ ပုစ္ဆတိ။ **ဒွယနိဿိတော** တိ ဒွေ ကောဋ္ဌာသေ နိဿိတော။ **ယေဘုယျေနာ** တိ ဣမိနာ ဌပေတွာ အရိယပုဂ္ဂလေ သေသမဟာဇနံ ဒဿေတိ။ **အတ္ထိတ** န္တိ သဿတံ။ **နတ္ထိတ**န္တိ ဥစ္ဆေဒံ။ **လောကသမုဒယ**န္တိ လောကော နာမ သင်္ခါရလောကော, တဿ နိဗ္ဗတ္တိ။ **သမ္မပ္ပညာယ ပဿတော** တိ သမ္မာ

ပညာ နာမ သဝိပဿနာ မဂ္ဂပညာ, တာယ ပဿန္တဿာတိ အတ္ထော။ **ယာ လောကေ နတ္ထိတာ**တိ သင်္ခါရလောကေ နိဗ္ဗတ္တေသု ဓမ္မေသု ပညာယန္တေသ္ဝေ ယာ နတ္ထီတိ ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိ ဥပ္ပဇ္ဇေယျ, သာ န ဟောတီတိ အတ္ထော။ **လောကနိရောဓန္တိ** သင်္ခါရာနံ ဘင်္ဂံ။ **ယာ လောကေ အတ္ထိတာ** တိ သင်္ခါရလောကေ ဘိဇ္ဇမာနေသု ဓမ္မေသု ပညာယန္တေသ္ဝေ ယာ အတ္ထီတိ သဿတဒိဋ္ဌိ ဥပ္ပဇ္ဇေယျ , သာ န ဟောတီတိ အတ္ထော။

အပိစ **လောကသမုဒယန္တိ** အနုလောမပစ္စယာကာရံ။ **လောကနိရောဓန္တိ** ပဋိလောမပစ္စယာကာရံ။ လောကနိဿယေ ပဿန္တဿာပိ ဟိ ပစ္စယာနံ အနုစ္ဆေဒေန ပစ္စယုပ္ပန္နဿ အနုစ္ဆေဒံ ပဿတော ယာ နတ္ထီတိ ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိ ဥပ္ပဇ္ဇေယျ, သာ န ဟောတိ။ ပစ္စယနိရောဓံ ပဿန္တဿာပိ ပစ္စယနိရောဓေန ပစ္စယုပ္ပန္နနိရောဓံ ပဿတော ယာ အတ္ထီတိ သဿတဒိဋ္ဌိ ဥပ္ပဇ္ဇေယျ, သာ န ဟောတီတိ အယမေတ္ထ အတ္ထော။

ဥပယုပါဒါနာဘိနိဝေသဝိနိဗန္ဓော တိ ဥပယေဟိ စ ဥပါဒါနေဟိ စ အဘိနိဝေသေဟိ စ ဝိနိဗန္ဓော။ တတ္ထ **ဥပယာ**တိ ဒွေ ဥပယာ တဏှုပယော စ ဒိဋ္ဌုပယော စ။ ဥပါဒါနာဒီသုပိ ဧသေဝ နယော။ တဏှာဒိဋ္ဌိယော ဟိ ယသ္မာ အဟံ မမန္တိအာဒီဟိ အာကာရေဟိ တေဘူမကဓမ္မေ ဥပေန္တိ ဥပဂစ္ဆန္တိ, တသ္မာ ဥပယာတိ ဝုစ္စန္တိ။ ယသ္မာ ပန တေ ဓမ္မေ ဥပါဒိယန္တိ စေဝ အဘိနိဝိသန္တိ စ, တသ္မာ ဥပါဒါနာတိ စ အဘိနိဝေသာတိ စ ဝုစ္စန္တိ။ တာဟိ စာယံ လောကော ဝိနိဗန္ဓော။ တေနာဟ ''ဥပယုပါဒါနာဘိနိဝေသဝိနိဗန္ဓော''တိ။

တဉ္စာယံ န္တိ တဉ္စ ဥပယုပါဒါနံ အယံ အရိယသာဝကော။ **စေတသော အဓိဋ္ဌာန** န္တိ စိတ္တဿ ပတိဋ္ဌာနဘူတံ။ **အဘိနိဝေသာနုသယန္တိ** အဘိနိဝေသဘူတဉ္စ အနုသယဘူတဉ္စ။ တဏှာဒိဋ္ဌိသု ဟိ အကုသလစိတ္တံ ပတိဋ္ဌာတိ, တာ စ တသ္မိံ အဘိနိဝိသန္တိ စေဝ အနုသေန္တိ စ, တသ္မာ တဒုဘယံ စေတသော အဓိဋ္ဌာနံ အဘိနိဝေသာနုသယန္တိ စ အာဟ။ **န ဥပေတီ**တိ န ဥပဂစ္ဆတိ။ **န ဥပါဒိယတီ**တိ န ဂဏှာတိ။ **နာဓိဋ္ဌာတီ** တိ န အဓိဋ္ဌာတိ, ကိန္တိ? **အတ္တာ မေ**တိ။ **ဒုက္ခမေဝာ**တိ ပဉ္စုပါဒါနက္ခန္ဓမတ္တမေဝ။ **န ကင်္ခတီ** တိ ''ဒုက္ခမေဝ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, ဒုက္ခံ နိရုဇ္ဈတိ, န အညော ဧတ္ထ သတ္တော နာမ အတ္ထီ''တိ ကင်္ခံ န ကရောတိ။ **န ဝိစိကိစ္ဆတီ** တိ န ဝိစိကိစ္ဆံ ဥပ္ပါဒေတိ။

အပရပ္ပစ္စယာ တိ န ပရပ္ပစ္စယေန, အညဿ အပတ္တိယာယေတွေ အတ္တပစ္စက္ခဉာဏမေဝဿ ဧတ္ထ ဟောတီတိ။ **ဧတ္တာဝတာ** **ခေါ, ကစ္စာန, သမ္မာဒိဋ္ဌိ ဟောတီ** တိ ဧဝံ သတ္တသညာယ ပဟီနတ္တာ ဧတ္တကေန သမ္မာဒဿနံ နာမ ဟောတီတိ မိဿကသမ္မာဒိဋ္ဌိံ အာဟ။ **အယမေကော အန္တော** တိ ဧသ ဧကော နိကူဋန္တော လာမကန္တော ပဌမကံ သဿတံ။ **အယံ ဒုတိယော**တိ ဧသ ဒုတိယော သဗ္ဗံ နတ္ထီတိ ဥပ္ပဇ္ဇနကဒိဋ္ဌိသင်္ခါတော နိကူဋန္တော လာမကန္တော ဒုတိယကော ဥစ္ဆေဒေါတိ အတ္ထော။ သေသမေတ္ထ ဥတ္တာနမေဝါတိ။ ပဉ္စမံ။

၆. ဓမ္မကထိကသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၆. ဆဋ္ဌေ **နိဗ္ဗိဒါယာ** တိ နိဗ္ဗိန္ဒနတ္ထာယ။ **ဝိရာဂါယာ**တိ ဝိရဇ္ဇနတ္ထာယ။ **နိရောဓာယာ**တိ နိရုဇ္ဈနတ္ထာယ။ **ပဋိပန္နော ဟောတီ** တိ ဧတ္တ သီလတော ပဋ္ဌာယ ယာဝ အရဟတ္တမဂ္ဂါ ပဋိပန္နောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ **ဓမ္မာနုဓမ္မပ္ပဋိပန္နော**တိ လောကုတ္တရဿ နိဗ္ဗာနဓမ္မဿ အနုဓမ္မဘူတံ ပဋိပဒံ ပဋိပန္နော။ **အနုဓမ္မဘူတ**န္တိ အနုရူပသဘာဝဘူတံ။ **နိဗ္ဗိဒါ ဝိရာဂါ နိရောဓာ** တိ နိဗ္ဗိဒါယ စေဝ ဝိရာဂေန စ နိရောဓေန စ။ **အနုပါဒါ ဝိမုတ္တော** တိ စတူဟိ ဥပါဒါနေဟိ ကိဉ္စိ ဓမ္မံ အနုပါဒိယိတွာ ဝိမုတ္တော။ **ဒိဋ္ဌဓမ္မနိဗ္ဗာနပ္ပတ္တော** တိ ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ နိဗ္ဗာနပ္ပတ္တော။ **အလံ ဝစနာယာ** တိ, ဧဝံ ဝတ္တဗ္ဗတံ အရဟတိ, ယုတ္တော အနုစ္ဆဝိကောတိ အတ္ထော ။ ဧဝမေတ္ထ ဧကေန နယေန ဓမ္မကထိကဿ ပုစ္ဆာ ကထိတာ, ဒွီဟိ တံ ဝိသေသေတွာ သေက္ခာသေက္ခဘူမိယော နိဒ္ဒိဋ္ဌာတိ။ ဆဋ္ဌံ။

၇. အစေလကဿပသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၇. သတ္တမေ **အစေလော ကဿပော** တိ လိင်္ဂေန အစေလော နိစ္စေလော, နာမေန ကဿပော။ **ဒူရတော**တိ မဟတာ ဘိက္ခုသင်္ဃေန ပရိဝုတံ အာဂစ္ဆန္တံ ဒူရတော ဧဝ အဒ္ဒသ။ **ကိဉ္စိဒေဝ ဒေသ** န္တိ ကိဉ္စိဒေဝ ကာရဏံ။ **ဩကာသ**န္တိ ပဉ္ဟဗျာကရဏဿ ခဏံ ကာလံ။ **အန္တရဃရ** န္တိ ''န ပလ္လတ္ထိကာယ အန္တရဃရေ နိသီဒိဿ

သာမီ''တိ တွေ့ အဇ္ဈတ္တနိဝေသနံ အန္တရာယရံ။ ''ဩက္ကိတ္တစက္ခုံ အန္တရာယရေ ဂမိဿာမီ''တိ တွေ့ ဣန္ဒခီလ တော ပဌာယ အဇ္ဈတ္တကမော။ ဣဏာပိ အယမေဝ အဓိပ္ပေတော။ **ယအာကင္ခသိ** တိ ယံ ဣစ္ဆသိ။

ကသ္မာ ပန ဘဂဝတ ကထေတုကာမော ယာဝတတိယံ ပဋိက္ခိပိတိ? ကရဝဇနနတ္တံ။ ဒိဋ္ဌိဂတိကာ ဟိ ခိပ္ပံ ကထိယ မာနေ ကရဝံ န ကရောန္တိ, ''သမဏော ဂေါတမံ ဥပသင်္ကမိတုမ္ပိ ပုစ္ဆိတုမ္ပိ သုကရံ, ပုစ္ဆိတမတ္တေယေဝ ကထေ တိ''တိ ဝစနမ္ပိ န သဒ္ဒဟန္တိ။ ဒွေ တယော တရေ ပဋိက္ခိတ္တေ ပန ကရဝံ ကရောန္တိ, ''သမဏော ဂေါတမံ ဥပသင်္ကမိ တုမ္ပိ ပဉှံ ပုစ္ဆိတုမ္ပိ ဒုက္ကရ''န္တိ ယာဝတတိယံ ယာစိတေ ကထိယမာနံ သုဿူသန္တိ သဒ္ဒဟန္တိ။ ဣတိ ဘဂဝတ ''အယံ သုဿူသိဿတိ သဒ္ဒဟိဿတီ''တိ ယာဝတတိယံ ယာစာပေတွာ ကထေသိ။ အပိစ ယထာ ဘိသက္ကော တေလံ တ ဖဏိတံ တ ပစန္တော မုဒုဟာကခရဟာကာနံ ဟာကကာလံ အာဂမယမာနော ဟာကကာလံ အနတိက္ကမိတွာ တဝ ဩ တာရေတိ။ ဧဝံ ဘဂဝတ သတ္တာနံ ဉာဏပရိပာကံ အာဂမယမာနော ''တွေကေန ကာလေန ဣမဿ ဉာဏံ ပရိပာကံ ဂမိ ဿတီ''တိ ဥတွာတဝ ယာဝတတိယံ ယာစာပေသိ။

မာ ဟေဝံ, ကဿပ တိ, ကဿပ, မာ ဧဝံ ဘဏိ။ **သယံကတံ ဒုက္ခ**န္တိ ဟိ ဝတ္တုံ န ဝဋ္ဋတိ, အတ္တာ နာမ ကောစိ ဒုက္ခဿ ကာရကော နတ္ထီတိ ဒီပေတိ။ ပရတောပိ ဧသေဝ နယော။ **အဓိစ္စသမုပ္ပန္န** န္တိ အကာရဏေန ယဒိစ္ဆာယ ဥ ပ္ပန္နံ။ **ဣတိ ပုဋ္ဌော သမာနော** တိ ကသ္မာ ဧဝမာဟ? ဧဝံ ကိရဿ အဟောသိ – ''အယံ 'သယံကတံ ဒုက္ခ'န္တိအာဒိနာ ပု ဋ္ဌော 'မာ ဟေဝ'န္တိ ဝဒတိ, 'နတ္ထိ'တိ ပုဋ္ဌော 'အတ္ထိ'တိ ဝဒတိ။ 'ဘဝံ ဂေါတမော ဒုက္ခံ န ဇာနာတိ န ပဿတီ'တိ ပုဋ္ဌော 'ဇာနာမိ ခွတဟ'န္တိ ဝဒတိ။ ကိံ နု ခော မယာ ဝိရုဇ္ဈိတွာ ပုစ္ဆိတော''တိ မူလတော ပဋ္ဌာယ အတ္တနော ပုစ္ဆ မေဝ သောဓေန္တော ဧဝမာဟ။ **အာစိက္ခတု စ မေ, ဘန္တေ, ဘဂဝတ** တိ ဣဓ သတ္ထရိ သဉ္ဇာတဂါရဝတေ ''ဘဝ''န္တိ အ ဝတွာ ''ဘဂဝတ''တိ ဝဒတိ။

သော ကရောတီတိအာဒိ, ''သယံကတံ ဒုက္ခ''န္တိ လဒ္ဓိယာ ပဋိသေဓနတ္ထံ ဝုတ္တံ။ တွေ့ စ **သတော**တိ ဣဒံ ဘုမ္မ မတ္တေ့ သာမိဝစနံ, တသ္မာ ဧဝမတ္တော ဒဋ္ဌဗ္ဗော – သော ကရောတိ သော ပဋိသံဝေဒယတီတိ ခော, ကဿပ, အာဒိမ္ ဟိယေဝ ဧဝံ သတိ ပစ္ဆာ သယံကတံ ဒုက္ခန္တိ အယံ လဒ္ဓိ ဟောတိ။ တွေ့ စ **ဒုက္ခ**န္တိ ဝဋ္ဋဒုက္ခံ အဓိပ္ပေတံ။ **ဣတိ ဝဒ**န္တိ ဧတဿ ပုရိမေန အာဒိသဒ္ဒေန အနန္တရေန စ သဿတသဒ္ဒေန သမ္ဗန္ဓော ဟောတိ။ ''ဒီပေတိ ဂဏှာတီ''တိ အယံ ပနေတ္ထ ဟာဒ္ဓသေသော။ ဣဒဉှိ ဝုတ္တံ ဟောတိ – ဣတိ ဧဝံ ဝဒန္တော အာဒိတောဝ သဿတံ ဒီပေတိ, သဿ တံ ဂဏှာတိ။ ကသ္မာ? တဿ ဟိ တံ ဒဿနံ ဧတံ ပရေတိ, ကာရကဉ္စ ဝေဒကဉ္စ ဧကမေဝ ဂဏှာန္တိ ဧတံ သသ္ သတံ ဥပဂစ္ဆတီတိ အတ္ထော။

အညော ကရောတီတိအာဒိ ပန ''ပရံကတံ ဒုက္ခ''န္တိ လဒ္ဓိယာ ပဋိသေဓနတ္ထံ ဝုတ္တံ။ ''အာဒိတော သတော''တိ ဣဒံ ပန ဣဏာပိ အာဟရိတဗ္ဗံ။ အယဉ္ဟေတ္ထ အတ္ထော – အညော ကရောတိ အညော ပဋိသံဝေဒိယတီတိ ခော ပန, က ဿပ, အာဒိမ္ဟိယေဝ ဧဝံ သတိ, ပစ္ဆာ ''ကာရကော ဣဓေဝ ဥစ္ဆိဇ္ဇတိ, တေန ကတံ အညော ပဋိသံဝေဒိယတီ''တိ ဧဝံ ဥပ္ပန္နာယ ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိယာ သဒ္ဓိံ သမ္ပယုတ္တာယ ဝေဒနာယ အဘိတုန္နဿ ဝိဒ္ဓဿ သတော ''ပရံကတံ ဒုက္ခ''န္ တိ အယံ လဒ္ဓိ ဟောတီတိ။ **ဣတိ ဝဒ**န္တိအာဒိ ဝုတ္တနယေနေဝ ယောဇေတဗ္ဗံ။ တတြာယံ ယောဇနာ – ဧဝဉ္စ ဝဒန္ တော အာဒိတောဝ ဥစ္ဆေဒံ ဒီပေတိ, ဥစ္ဆေဒံ ဂဏှာတိ။ ကသ္မာ? တဿ ဟိ တံ ဒဿနံ ဧတံ ပရေတိ, ဧတံ ဥစ္ဆေဒံ ဥပဂစ္ဆတီတိ အတ္ထော။

ဧတေ တေတိ ယေ သဿတုစ္ဆေဒသင်္ခါတေ ဥဘော အန္တေ (အနုပဂမ္မ တထာဂတော ဓမ္မံ ဒေသေတိ, ဧတေ တေ, ကဿပ, ဥဘော အန္တေ) အနုပဂမ္မ ပဟာယ အနလ္လီယိတွာ မဇ္ဈေန တထာဂတော ဓမ္မံ ဒေသေတိ, မဇ္ဈိမာ ယ ပဋိပဒာယ ဌိတော ဒေသေတီတိ အတ္ထော။ ကတရံ ဓမ္မန္တိ စေ? ယဒိဒံ အဝိဇ္ဇာပစ္စယာ သင်္ခါရာတိ။ တွေ့ ဟိ ကာရဏတော ဖလံ, ကာရဏနိရောဓေန စဿ နိရောဓော ဒီပိတော, န ကောစိ ကာရကော တ ဝေဒကော တ နိဒ္ဒိဋ္ဌော။ ဧ တ္တာဝတာ သေသပဉှာ ပဋိသေဓိတာ ဟောန္တိ။ **ဥဘော အန္တေ အနုပဂမ္မာ** တိ ဣမိနာ ဟိ တတိယပဉ္ဟော ပဋိက္ခိ တ္တော။ **အဝိဇ္ဇာပစ္စယာ သင်္ခါရာ** တိ ဣမိနာ အဓိစ္စသမုပ္ပန္နတာ စေဝ အဇာနနဉ္စ ပဋိက္ခိတ္တန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

လဘေယျ န္တိ ကြဒံ သော ဘဂဝတော သန္တိကေ ဘိက္ခုဘာဝံ ပတ္ထယမာနော အာဟ။ အထ ဘဂဝါ ယောနေန ခန္ဓကေ တိတ္ထိယပရိဝါသော (မဟာဝ. ၈၆) ပညတ္တော, ယံ အညတိတ္ထိယပုဗ္ဗော သာမဏေရဘူမိယံ ဌိတော "အဟံ, ဘန္တေ, ဣတ္ထန္နာမော အညတိတ္ထိယပုဗ္ဗော ဣမသ္မိံ ဓမ္မဝိနယေ အာကင်္ခာမိ ဥပသမ္ပဒံ။ သွာဟံ, ဘန္တေ, သင်္ဃံ စတ္တာရော မာသေ ပရိဝါသံ ယာစာမိ"တိအာဒိနာ နယေန သမာဒိယိတွာ ပရိဝသတိ, တံ သန္ဓာယ **ယော ခော, ကဿပ, အညတိတ္ထိယပုဗ္ဗော**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ပဗ္ဗဇ္ဇံ** န္တိ ဝစနသိလိဋ္ဌတာဝသေန ဝုတ္တံ။ အပရိဝသိတွာယေဝ ဟိ ပဗ္ဗဇ္ဇံ လဘတိ။ ဥပသမ္ပဒတ္ထိကေန ပန နာတိကာလေန ကမပ္ပဝေသေနာဒီနိ အဋ္ဌ ဝတ္တာနိ ပူရေန္တေန ပရိဝသိတဗ္ဗံ။ **အာရဒ္ဓစိတ္တာ**တိ အဋ္ဌဝတ္တပူရဏေန တုဋ္ဌစိတ္တာ။ အယမေတ္ထ သင်္ခေပေါ, ဝိတ္ထာရတော ပနေသ တိတ္ထိယပရိဝါသော သမန္တပာသာဒိကာယ ဝိနယဋ္ဌကထာယ ပဗ္ဗဇ္ဇက္ခန္ဓကဝဏ္ဏနာယံ (မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၈၆) ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗော။

အပိစ မယာတိ အယမေတ္ထ ဟဒယော, အညတ္ထ ပန "အပိစ မေတ္ထာ"တိ။ **ပုဂ္ဂလဝေမတ္တတာ ဝိဒိတာ** တိ ပုဂ္ဂလနာနတ္တံ ဝိဒိတံ။ "အယံ ပုဂ္ဂလော ပရိဝါသာရဟော, အယံ န ပရိဝါသာရဟော"တိ ဣဒံ မယှံ ပာကဋန္တိ ဒဿေတိ။ တတော ကဿပေါ စိန္တေသိ – "အဟော အစ္ဆရိယံ ဗုဒ္ဓသာသနံ, ယတ္ထ ဧဝံ ဃံသိတွာ ကောဋ္ဋေတွာ ယုတ္တမေဝ ဂဏှန္တိ, အယုတ္တံ ဆဍ္ဍေန္တီ"တိ။ တတော သုဋ္ဌုတရံ ပဗ္ဗဇ္ဇာယ သဉ္ဇာတုဿာဟော **သစေ, ဘန္တေ** တိ အာဒိမာဟ။ အထ ဘဂဝါ တဿ တိဗ္ဗစ္ဆန္ဒတံ ဝိဒိတွာ "န ကဿပေါ ပရိဝါသံ အရဟတီ"တိ အညတရံ ဘိက္ခုံ အာမန္တေသိ – "ဂစ္ဆ, ဘိက္ခု, ကဿပံ နှာပေတွာ ပဗ္ဗာဇေတွာ အာနေဟီ"တိ။ သော တထာ ကတွာ တံ ပဗ္ဗာဇေတွာ ဘဂဝတော သန္တိကံ အဂမာသိ။ ဘဂဝါ ဂဏေ နိသီဒိတွာ ဥပသမ္ပာဒေသိ။ တေန ဝုတ္တံ **အလတ္ထ ခော အစေလော ကဿပေါ ဘဂဝတော သန္တိကေ ပဗ္ဗဇ္ဇံ, အလတ္ထ ဥပသမ္ပဒန္တိ။** **အစိရူပသမ္ပန္နော** တိအာဒိ သေသံ ဗြဟ္မဇာလသုတ္တေ (သံ. နိ. ၁.၁၈၇) ဝုတ္တမေဝါတိ။ သတ္တမံ။

၈. တိမ္ဗရုကသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၈. အဋ္ဌမေ **သာ ဝေဒနာ**တိအာဒိ "သယံကတံ သုခဒုက္ခ"န္တိ လဒ္ဓိယာ နိသေဓနတ္ထံ ဝုတ္တံ။ ဧတ္ထာပိ **သတော** တိ ဘုမ္မတ္ထေယေဝ သာမိဝစနံ။ တတြာယံ အတ္ထဒီပနာ – "သာ ဝေဒနာ, သော ဝေဒိယတီ"တိ ခော, တိမ္ဗရုက, အာဒိမ္ဟိယေဝ ဧဝံ သတိ "သယံကတံ သုခဒုက္ခ"န္တိ အယံ လဒ္ဓိ ဟောတိ။ ဝေဒ္ဟိ သတိ ဝေဒနာယ ဧဝ ဝေဒနာ ကတာ ဟောတိ။ ဧဝဉ္စ ဝဒန္တော ဣမိဿာ ဝေဒနာယ ပုဗ္ဗေပိ အတ္ထိတံ အနုဇာနာတိ, သဿတံ ဒီပေတိ သဿတံ ဂဏှာတိ။ ကသ္မာ? တဿ ဟိ တံ ဒဿနံ ဧတံ ပရေတိ, ဧတံ သဿတံ ဥပဂစ္ဆတီတိ အတ္ထော။ ပုရိမဥ္ဟိ အတ္ထံ သန္ဓာယေဝေတံ ဘဂဝတာ ဝုတ္တံ ဘဝိဿတိ, တသ္မာ အဋ္ဌကထာယံ တံ ယောဇေတွာဝဿ အတ္ထော ဒီပိတော။ **ဧဝမ္ပာဟံ န ဝဒာမီ**တိ အဟံ "သာ ဝေဒနာ, သော ဝေဒိယတီ"တိ ဧဝမ္ပိ န ဝဒာမိ။ "သယံကတံ သုခဒုက္ခ"န္တိ ဧဝမ္ပိ န ဝဒာမီတိ အတ္ထော။

အညာ ဝေဒနာတိအာဒိ "ပရံကတံ သုခဒုက္ခ"န္တိ လဒ္ဓိယာ ပဋိသေဓနတ္ထံ ဝုတ္တံ။ ဣဓာပိ အယံ အတ္ထယောဇနာ –"အညာ ဝေဒနာ အညော ဝေဒိယတီ"တိ ခော, တိမ္ဗရုက, အာဒိမ္ဟိယေဝ ဧဝံ သတိ ပစ္ဆာ ယာ ပုရိမပက္ခေ ကာရကဝေဒနာ, သာ ဥစ္ဆိန္နာ။ တာယ ပန ကတံ အညော ဝေဒိယတီတိ ဧဝံ ဥပ္ပန္နာယ ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိယာ သဒ္ဓိံ သမ္ပယုတ္တာယ ဝေဒနာယ အဘိတုန္နဿ သတော "ပရံကတံ သုခဒုက္ခ"န္တိ အယံ လဒ္ဓိ ဟောတိ။ ဧဝဉ္စ ဝဒန္တော ကာရကော ဥစ္ဆိန္နော, အညေန ပဋိသန္ဓိ ဂဟိတာတိ ဥစ္ဆေဒံ ဒီပေတိ, ဥစ္ဆေဒံ ဂဏှာတိ။ ကသ္မာ? တဿ ဟိ တံ ဒဿနံ ဧတံ ပရေတိ, ဧတံ ဥစ္ဆေဒံ ဥပဂစ္ဆတီတိ အတ္ထော။ ဣဓာပိ ဟိ ဣမာနိ ပဒာနိ အဋ္ဌကထာယံ အာဟရိတွာ ယောဇိတာနေဝ။ ဣမသ္မိံ သုတ္တေ ဝေဒနာသုခဒုက္ခံ ကထိတံ။ တဉ္စ ခော ဝိပါကသုခဒုက္ခမေဝ ဝဋ္ဋတီတိ ဝုတ္တံ။ အဋ္ဌမံ။

၉. ဗာလပဏ္ဍိတသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၉. နဝမေ **အဝိဇ္ဇာနီဝရဏဿ** တိ အဝိဇ္ဇာယ နိဝါရိတဿ။ **ဧဝမယံ ကာယော သမုဒာဂတော**တိ ဧဝံ အဝိဇ္ဇာယ နိဝါရိတတ္တာ တဏှာယ စ သမ္ပယုတ္တတ္တာယေဝ အယံ ကာယော နိဗ္ဗတ္တော။ **အယဉ္စေဝ ကာယော** တိ အယဉ္စ သဿ အတ္တနော သဝိညာဏကော ကာယော။ **ဗဟိဒ္ဓါ စ နာမရူပ** န္တိ ဗဟိဒ္ဓါ စ ပရေသံ သဝိညာဏကော ကာယော။ အတ္ထ

နော စ ပရဿ စ ပဌ္ဌဟိ ခန္ဓေဟိ ဆဟိ အာယတနေဟိ စာပိ အယံ အတ္ထော ဒီပေတဗ္ဗော။ **ဣတ္ထေတံ ဒွ္ဝယ** န္တိ ဧ
ဝမေတံ ဒွ္ဝယံ။ **ဒွ္ဝယံ ပဋိစ္စ ဖဿော** တိ အညတ္တ စက္ခုရူပာဒီနိ ဒွ္ဝယာနိ ပဋိစ္စ စက္ခုသမ္ဖဿာဒယော ဝုတ္တာ, ဣဓ
ပန အဇ္ဈတ္တိကဗာဟိရာနိ အာယတနာနိ။ မဟာဒွ္ဝယံ နာမ ကိရေတံ။ **သဠာယတနာနီ**တိ သဠေဝ ဖဿာယတနာနိ ဖ
ဿကာရဏာနိ။ **ယေဟိ ဖုဋ္ဌော** တိ ယေဟိ ကာရဏဘူတေဟိ အာယတနေဟိ ဥပ္ပန္နေန ဖဿေန ဖုဋ္ဌော။ **အညတ
ရေနာ**တိ ဧတ္ထ ပရိပုဏ္ဏဝသေန အညတရတာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ **တတ္ရာ** တိ တသ္မိံ ဗာလပဏ္ဍိတာနံ ကာယနိဗ္ဗတ္တနာဒိမ္
ဟိ။ **ကော အဓိပ္ပယာသော** တိ ကော အဓိကပယောဂေ။

ဘဂဝံမူလကာတိ ဘဂဝ မူလံ ဧတေသန္တိ ဘဂဝံမူလကာ။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – ဣမေ, ဘန္တေ, အမ္ဟာကံ ဓမ္
မာ ပုဗ္ဗေ ကဿပသမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေန ဥပ္ပာဒိတာ, တသ္မိံ ပရိနိဗ္ဗုတေ ဧကံ ဗုဒ္ဓန္တရံ အညော သမဏော ဝါ ဗြာဟ္မဏော
ဝါ ဣမေ ဓမ္မေ ဥပ္ပာဒေတုံ သမတ္ထော နာမ နာဟောသိ, ဘဂဝတာ ပန နော ဣမေ ဓမ္မာ ဥပ္ပာဒိတာ။ ဘဂဝန္တဥ္ဟိ နိ
ဿာယ မယံ ဣမေ ဓမ္မေ အာဇာနာမ ပဋိဝိဇ္ဈာမာတိ ဧဝံ ဘဂဝံမူလကာ နော, ဘန္တေ, ဓမ္မာတိ။ **ဘဂဝံနေတ္တိကာ** တိ
ဘဂဝ ဟိ ဓမ္မာနံ နေတာ ဝိနေတာ အနုနေတာ, ယထာသဘာဝတော ဟဋ္ဌိယေက္ကံ ဟဋ္ဌိယေက္ကံ နာမံ ဂဟေတွ္ဝါ ဒဿ္
သေတာတိ ဓမ္မာ ဘဂဝံနေတ္တိကာ နာမ ဟောန္တိ။ **ဘဂဝံပဋိသရဏာ**တိ စတုဘူမကဓမ္မာ သဗ္ဗညုတညာဏဿ အာပာ
ထံ အာဂစ္ဆမာနာ ဘဂဝတိ ပဋိသရန္တိ နာမာတိ ဘဂဝံပဋိသရဏာ။ **ပဋိသရန္တီ** တိ သမောသရန္တိ။ အပိစ မဟာဗောဓိမ
ဏ္ဍေ နိသိန္နဿ ဘဂဝတော ပဋိဝေဓဝသေန ဖဿော အာဂစ္ဆတိ "အဟံ ဘဂဝ ကိန္နာမော"တိ? တွ္ဝံ ဖုသနဋ္ဌေန
ဖဿော နာမ။ ဝေဒနာ, သညာ, သင်္ခါရာ, ဝိညာဏံ အာဂစ္ဆတိ "အဟံ ဘဂဝ ကိန္နာမ"န္တိ, တွ္ဝံ ဝိဇာနနဋ္ဌေန ဝိညာ
ဏံ နာမာတိ ဧဝံ စတုဘူမကဓမ္မာနံ ယထာသဘာဝတော ဟဋ္ဌိယေက္ကံ ဟဋ္ဌိယေက္ကံ နာမံ ဂဏှ္ဟန္တော ဘဂဝ ဓမ္မေ ပ
ဋိသရတီတိ ဘဂဝံပဋိသရဏာ။ **ဘဂဝန္တံယေဝ ပဋိဘာတူ** တိ ဘဂဝတောဝ ဧတဿ ဘာသိတဿ အတ္ထော ဥပဋ္ဌာ
တု, တုမှ္ဟေယေဝ နော ကထေတွ္ဝါ ဒေထာတိ အတ္ထော။

သာ စေဝ အဝိဇ္ဇာတိ ဧတ္ထ ကိဥ္စာပိ သာ အဝိဇ္ဇာ စ တဏှ္ဟာ စ ကမ္မံ ဇနေတွ္ဝါ ပဋိသန္ဓိံ အာကမိတွ္ဝါ နိရုဒ္
ဓာ, ယထာ ပန အဇ္ဇာပိ ယံ ဟိယျော ဘောသဇ္ဇံ ပီတံ, တဒေဝ ဘောဇနံ ဘုဥ္ဇာတိ သရိက္ခကတ္တေန တဒေဝတိ ဝုစ္
စတိ, ဧဝမိဓာပိ သာ စေဝ အဝိဇ္ဇာ သာ စ တဏှ္ဟာတိ ဣဒမ္ပိ သရိက္ခကတ္တေန ဝုတ္တံ။ **ဗြဟ္မစရိယ** န္တိ မဂ္ဂဗြဟ္မစ
ရိယံ။ **ဒုက္ခက္ခယာယာ** တိ ဝဋ္ဋဒုက္ခဿ ခယတ္ထာယ။ **ကာယူပဂေ ဟောတီ**တိ အညံ ပဋိသန္ဓိကာယံ ဥပဂန္တာ ဟော
တိ။ **ယဒိဒံ ဗြဟ္မစရိယတသော** တိ ယော အယံ မဂ္ဂဗြဟ္မစရိယတသော, အယံ ဗာလတော ပဏ္ဍိတဿ ဝိသေသော
တိ ဒဿေတိ။ ဣတိ ဣမသ္မိံ သုတ္တေ သဗ္ဗောပိ သပဋိသန္ဓိကော ပုထုဇ္ဇနော "ဗာလော"တိ, အပ္ပဋိသန္ဓိကော ခီဏာသ
ဝေ "ပဏ္ဍိတော"တိ ဝုတ္တော။ သောတာပန္နသကဒါဂါမိအနာဂါမိနော ပန "ပဏ္ဍိတာ"တိ ဝါ "ဗာလာ"တိ ဝါ န ဝတ္
တဗ္ဗာ, ဘဇမာနာ ပန ပဏ္ဍိတပက္ခံ ဘဇန္တိ။ နဝမံ။

၁၀. ပစ္စယသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၀. ဒသမေ **ပဋိစ္စသမုပ္ပာဒဥ္စ ဝေါ ဘိက္ခဝေ, ဒေသေဿာမိ ပဋိစ္စသမုပ္ပန္နေ စ ဓမ္မေ** တိ သတ္ထာ ဣမသ္
မိံ သုတ္တေ ပစ္စယေ စ ပစ္စယနိဗ္ဗတ္တေ စ သဘာဝဓမ္မေ ဒေသေဿာမီတိ ဥဘယံ အာရဘိ။ **ဥပ္ပာဒါ ဝါ တထာဂတာ
နန္တိ** တထာဂတာနံ ဥပ္ပာဒေပိ, ဗုဒ္ဓေသု ဥပ္ပန္နေသု အနုပ္ပန္နေသုပိ ဇာတိပစ္စယာ ဇရာမရဏံ, ဇာတိယေဝ ဇရာမရဏဿ
သ ပစ္စယော။ **ဌိတာဝ သာ ဓာတူ**တိ ဌိတောဝ သော ပစ္စယသဘာဝေ, န ကဒါစိ ဇာတိ ဇရာမရဏဿ ပစ္စယော န ဟော
တိ။ **ဓမ္မဋ္ဌိတတာ ဓမ္မနိယာမတာ** တိ ဣမေဟိပိ ဒွ္ဝီဟိ ပစ္စယမေဝ ကထေတိ။ ပစ္စယေန ဟိ ပစ္စယုပ္ပန္နာ ဓမ္မာ တိဋ္ဌန္
တိ, တသ္မာ ပစ္စယောဝ "ဓမ္မဋ္ဌိတတာ"တိ ဝုစ္စတိ။ ပစ္စယော ဓမ္မေ နိယမေတိ, တသ္မာ "ဓမ္မနိယာမတာ"တိ ဝုစ္
စတိ။ **ဣဒပ္ပစ္စယတာ** တိ ဣမေသံ ဇရာမရဏာဒီနံ ပစ္စယာ ဣဒပ္ပစ္စယာ, ဣဒပ္ပစ္စယာဝ ဣဒပ္ပစ္စယတာ။ **တန္တိ** တံ ပစ္စ
ယံ။ **အဘိသမ္ဗုဇ္ဈတီ** တိ ဉာဏေန အဘိသမ္ဗုဇ္ဈတိ။ **အဘိသမေတီ**တိ ဉာဏေန အဘိသမာဂစ္ဆတိ။ **အာစိက္ခတီ** တိ က
ထေတိ။ **ဒေသေတီ**တိ ဒဿေတိ။ **ပညာပေတီ**တိ ဇာနာပေတိ။ **ပဋ္ဌပေတီ** တိ ဉာဏမုခေ ဌပေတိ။ **ဝိဝရတီ**တိ ဝိဝရိတွ္ဝါ ဒ
ဿေတိ။ **ဝိဘဇတီ**တိ ဝိဘာဂတော ဒဿေတိ။ **ဥတ္တာနီကရောတီ** တိ ပာကဋံ ကရောတိ။ **ပဿထာတိ စာဟာ** တိ ပဿ္
သထ ဣတိ စ ဝဒတိ။ ကိန္တိ? **ဇာတိပစ္စယာ, ဘိက္ခဝေ, ဇရာမရဏ** န္တိအာဒိ။

ဣတိ ခော, ဘိက္ခဝေ တိ ဧဝံ ခော, ဘိက္ခဝေ။ **ယာ တတြ** တိ ယာ တေသု “ဇာတိပစ္စယာ ဇရာမရဏ”န္တိအာဒီသု။ **တထတာ**တိအာဒီနိ ပစ္စယာကာရဿေဝ ဝေဝစနာနိ။ သော ဟိ တေဟိ တေဟိ ပစ္စယေဟိ အနူနာဓိကေဟေဝ တဿ တဿ ဓမ္မဿ သမ္ဘဝတော **တထတာ**တိ, သာမဂ္ဂိံ ဥပဂတေသု ပစ္စယေသု မုဟုတ္တမ္ပိ တတော နိဗ္ဗတ္တာနံ ဓမ္မာနံ အသမ္ဘဝာဘာဝတော **အဝိတထတာ**တိ, အညဓမ္မပစ္စယေဟိ အညဓမ္မာနုပ္ပတ္တိတော **အနညထတာ**တိ, ဇရာမရဏာဒီနံ ပစ္စယတော ဝါ ပစ္စယသမူဟတော ဝါ **ဣဒပ္ပစ္စယတာ** တိ ဝုတ္တော။ တတြာယံ ဝစနတ္ထော – ဣမေသံ ပစ္စယာ ဣဒပ္ပစ္စယာ, ဣဒပ္ပစ္စယာ ဧဝ ဣဒပ္ပစ္စယတာ, ဣဒပ္ပစ္စယာနံ ဝါ သမူဟော ဣဒပ္ပစ္စယတာ။ လက္ခဏံ ပနေတ္ထ သဒ္ဒသတ္ထတော ဝေဒိတဗ္ဗံ။

အနိစ္စန္တိ ဟုတွာ အဘာဝဋ္ဌေန အနိစ္စံ။ ဧတ္ထ စ အနိစ္စန္တိ န ဇရာမရဏံ အနိစ္စံ, အနိစ္စသဘာဝတံ ပန ခန္ဓာနံ ဇရာမရဏတ္တာ အနိစ္စံ နာမ ဇာတံ။ **သင်္ခတာ** ဒီသုပိ ဧသေဝ နယော။ ဧတ္ထ စ **သင်္ခတ**န္တိ ပစ္စယေဟိ သမာဂန္တွာ ကတံ။ **ပဋိစ္စသမုပ္ပန္န**န္တိ ပစ္စယေ နိဿာယ ဥပ္ပန္နံ။ **ခယဓမ္မ**န္တိ ခယသဘာဝံ။ **ဝယဓမ္မ**န္တိ ဝိဂစ္ဆနကသဘာဝံ။ **ဝိရာဂဓမ္မ**န္တိ ဝိရဇ္ဇနကသဘာဝံ။ **နိရောဓဓမ္မ**န္တိ နိရုဇ္ဈနကသဘာဝံ။ ဇာတိယာပိ ဝုတ္တနယေနေဝ အနိစ္စတာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ဇနကပစ္စယာနံ ဟိ ကိစ္စာနုဘာဝက္ခဏေ ဒိဋ္ဌတ္တာ ဧကေန ပရိယာယေနေတ္ထ အနိစ္စာတိအာဒီနိ ယုဇ္ဇန္တိယေဝ။ ဘ တဒယော အနိစ္စာဒိသဘာဝတယေဝ။

သမ္မပ္ပညာယာ တိ သဝိပဿနာယ မဂ္ဂပညာယ။ **ပုဗ္ဗန္တ**န္တိ ပုရိမံ အတီတန္တိ အတ္ထော။ **အဟောသိံ နု ခော** တိအာဒီသု “အဟောသိံ နု ခော နနု ခော”တိ သဿတာကာရဉ္စ အဓိစ္စသမုပ္ပတ္တိအာကာရဉ္စ နိဿာယ အတီတေ အတ္တနော ဝိဇ္ဇမာနတဉ္စ အဝိဇ္ဇမာနတဉ္စ ကင်္ခတိ။ ကိံ ကာရဏန္တိ န ဝတ္တဗ္ဗံ, ဥမ္မတ္တကော ဝိယ ဗာလပုထုဇ္ဇနော ယထာ ဝါ တထာ ဝါ ပဝတ္တတိ။ **ကိံ နု ခော အဟောသိ**န္တိ ဇာတိလိင်္ဂုပပတ္တိယော နိဿာယ “ခတ္တိယော နု ခော အဟောသိံ, ဗြာဟ္မဏဝေဿသုဒ္ဒဂဟဋ္ဌပဗ္ဗဇိတဒေဝမနုဿာနံ အညတရော”တိ ကင်္ခတိ။ **ကထံ နု ခော**တိ သဏ္ဌာနာကာရံ နိဿာယ “ဒီဃော နု ခော အဟောသိံ ရဿဩဒါတကဏှပမာဏိကအပ္ပမာဏိကာဒီနံ အညတရော”တိ ကင်္ခတိ။ ကေစိ ပန “ဣဿရနိမ္မာနာဒီနိ နိဿာယ ‘ကေန နု ခော ကာရဏေန အဟောသိ’န္တိ ဟေတုတော ကင်္ခတီ”တိ ဝဒန္တိ။ **ကိံ ဟုတွာ ကိံ အဟောသိ**န္တိ ဇာတိအာဒီနိ နိဿာယ “ခတ္တိယော ဟုတွာ နု ခော ဗြာဟ္မဏော အဟောသိံ။ပေ.။ ဒေဝေါ ဟုတွာ မနုဿော”တိ အတ္တနော ပရမ္ပရံ ကင်္ခတိ။ သဗ္ဗတ္ထေဝ ပန **အဒ္ဓာန**န္တိ ကာလာဓိဝစနမေတံ။ **အပရန္တ**န္တိ အနာဂတံ အန္တံ။ **ဘဝိဿာမိ နု ခော နနု ခော** တိ သဿတာကာရဉ္စ ဥစ္ဆေဒါကာရဉ္စ နိဿာယ အနာဂတေ အတ္တနော ဝိဇ္ဇမာနတဉ္စ အဝိဇ္ဇမာနတဉ္စ ကင်္ခတိ။ သေသမေတ္ထ ဝုတ္တနယမေဝ။

ဧတရဟိ ဝါ ပစ္စုပ္ပန္နံ အဒ္ဓာနန္တိ ဣဒါနိ ဝါ ပဋိသန္ဓိမာဒိံ ကတွာ စုတိပရိယန္တံ သဗ္ဗမ္ပိ ဝတ္တမာနကာလံ ဂဟေတွာ။ **အဇ္ဈတ္တံ ကထံကထီ ဘဝိဿတီ** တိ အတ္တနော ခန္ဓေသု ဝိစိကိစ္ဆီ ဘဝိဿတိ။ **အဟံ နု ခောသ္မီ** တိ အတ္တနော အတ္ထိဘာဝံ ကင်္ခတိ။ ယုတ္တံ ပနေတန္တိ? ယုတ္တံ အယုတ္တန္တိ ကာ ဧတ္ထ စိန္တာ။ အပိစေတ္ထ ဣဒံ ဝတ္ထုမ္ပိ ဥဒါဟရန္တိ – စူဠမာတာယ ကိရ ပုတ္တော မုဏ္ဍော, မဟာမာတာယ ပုတ္တော အမုဏ္ဍော, တံ ပုတ္တံ မုဏ္ဍေသုံ, သော ဥဋ္ဌာယ “အဟံ နု ခော စူဠမာတာယ ပုတ္တော”တိ စိန္တေသိ။ ဧဝံ အဟံ နု ခောသ္မီတိ ကင်္ခါ ဟောတိ။ **နော နု ခောသ္မီ**တိ အတ္တနော နတ္ထိဘာဝံ ကင်္ခတိ။ တတြာပိ ဣဒံ ဝတ္ထု – ဧကော ကိရ မစ္ဆေ ဂဏှန္တော ဥဒကေ စိရဋ္ဌာနေန သီတိဘူတံ အတ္တနော ဦရုံ မစ္ဆောတိ စိန္တေတွာ ပဟရိ။ အပရော သုသာနပဿေ ခေတ္တံ ရက္ခန္တော ဘီတော သင်္ကုဋိတော သယိ, သော ပဋိဗုဇ္ဈိတွာ အတ္တနော ဇဏ္ဏုကာနိ ဒွေ ယက္ခာတိ စိန္တေတွာ ပဟရိ။ ဧဝံ နော နု ခောသ္မီတိ ကင်္ခတိ။

ကိံ နု ခောသ္မီ တိ ခတ္တိယောဝ သမာနော အတ္တနော ခတ္တိယဘာဝံ ကင်္ခတိ။ ဧသေဝ နယော သေသေသုပိ။ ဒေဝေါ ပန သမာနော ဒေဝဘာဝံ အဇာနန္တော နာမ နတ္ထိ, သောပိ ပန “အဟံ ရူပီ နု ခော အရူပီ နု ခော”တိအာဒိနာ နယေန ကင်္ခတိ။ ခတ္တိယာဒယော ကသ္မာ န ဇာနန္တီတိ စေ? အပစ္စက္ခာ တေသံ တတ္ထ တတ္ထ ကုလေ ဥပ္ပတ္တိ။ ဂဟဋ္ဌာပိ စ ပေါတ္ထလိကာဒယော ပဗ္ဗဇိတသညိနော, ပဗ္ဗဇိတာပိ “ကုပ္ပံ နု ခော မေ ကမ္မ”န္တိအာဒိနာ နယေန ဂဟဋ္ဌသညိနော။ မနုဿာပိ စ ရာဇာနော ဝိယ အတ္တနိ ဒေဝသညိနော ဟောန္တိ။ **ကထံ နု ခောသ္မီ** တိ ဝုတ္တနယမေဝ။ ကေဝလဉ္ဟေတ္ထ အဗ္ဘန္တရေ ဇီဝေါ နာမ အတ္ထီတိ ဂဟေတွာ တဿ သဏ္ဌာနာကာရံ နိဿာယ “ဒီဃော နု ခောသ္မိ ရဿစတုရဿဆဠံသအဋ္ဌံသသောဠသံသာဒီနံ အညတရပ္ပကာရော”တိ ကင်္ခန္တော ကထံ နု ခောသ္မီတိ? ကင်္ခတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗော

ဟော။ သရီရသဏ္ဌာနံ ပန ပစ္စုပ္ပန္နံ အဇာနန္တော နာမ နတ္ထိ။ **ကုတော အာဂတော သော ကုဟိံ ကမီ ဘဝိဿတီ** တိ အတ္တဘာဝဿ အာဂတိဂတိဥာနံ ကင္ခန္တော ဧဝံ ကင္ခတိ။ **အရိယသာဝကဿာ** တိ ဣဓ သောတာပန္နော အဓိပ္ပေတော, ဣတရေပိ ပန တယော အတရိတာယေတတိ။ ဒသမံ။

အာဟာရဝဂ္ဂေါ ဒုတိယော။

၃. ဒသဗလဝဂ္ဂေါ

၁. ဒသဗလသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၁. ဒသဗလဝဂ္ဂဿ ပဌမံ ဒုတိယဿေဝ သင်္ခေပေါ။

၂. ဒုတိယဒသဗလသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၂. ဒုတိယံ ဘဂဝတာ အတ္တနော အဇ္ဈာသယေနေဝ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ **ဒသဗလသမန္နာဂတော** တိ ဒသဟိ ဗလေဟိ သမန္နာဂတော။ ဗလဉ္စ နာမေတံ ဒုဝိဓံ ကာယဗလဉ္စ ဉာဏဗလဉ္စ။ တေသု တထာဂတဿ ကာယဗလံ ဟတ္ထိကုလာနုသာရေန ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဝုတ္တဉ္ဟေတံ ပေါရာဏေဟိ –

"ကာဠာဝကဉ္စ ဂင်္ဂေယျံ, ပဏ္ဍရံ တမ္ဗပိင်္ဂလံ။
ဂန္ဓမင်္ဂလဟေမဉ္စ, ဥပေါသထဆဒ္ဒန္တိမေ ဒသာ"တိ။(မ. နိ. အဋ္ဌ. ၁.၁၄၈; ဝိဘ. အဋ္ဌ. ၇၆၀)။ –

ဣမာနိ ဒသ ဟတ္ထိကုလာနိ။ တတ္ထ **ကာဠာဝကန္တိ** ပကတိဟတ္ထိကုလံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ယံ ဒသန္နံ ပုရိသာနံ ကာယဗလံ, တံ ဧကဿ ကာဠာဝကဿ ဟတ္ထိနော။ ယံ ဒသန္နံ ကာဠာဝကာနံ ဗလံ, တံ ဧကဿ ဂင်္ဂေယျဿ။ ယံ ဒသန္နံ ဂင်္ဂေယျာနံ, တံ ဧကဿ ပဏ္ဍရဿ။ ယံ ဒသန္နံ ပဏ္ဍရာနံ, တံ ဧကဿ တမ္ဗဿ။ ယံ ဒသန္နံ တမ္ဗာနံ, တံ ဧကဿ ပိင်္ဂလဿ။ ယံ ဒသန္နံ ပိင်္ဂလာနံ, တံ ဧကဿ ဂန္ဓဟတ္ထိနော။ ယံ ဒသန္နံ ဂန္ဓဟတ္ထီနံ, တံ ဧကဿ မင်္ဂလဿ။ ယံ ဒသန္နံ မင်္ဂလာနံ, တံ ဧကဿ ဟေမဝတဿ။ ယံ ဒသန္နံ ဟေမဝတာနံ, တံ ဧကဿ ဥပေါသထဿ။ ယံ ဒသန္နံ ဥပေါသထာနံ, တံ ဧကဿ ဆဒ္ဒန္တဿ။ ယံ ဒသန္နံ ဆဒ္ဒန္တာနံ, တံ ဧကဿ တထာဂတဿ။ နာရာယနသင်္ဃာတဗလန္တိပိ ဣဒမေဝ ဝုစ္စတိ။ တဒေတံ ပကတိဟတ္ထိဂဏနာယ ဟတ္ထီနံ ကောဋိသဟဿာနံ, ပုရိသဂဏနာယ ဒသန္နံ ပုရိသကောဋိသဟဿာနံ ဗလံ ဟောတိ။ ဣဒံ တာဝ တထာဂတဿ ကာယဗလံ။ "ဒသဗလသမန္နာဂတော"တိ ဧတ္ထ ပန ဧတံ သင်္ဂဟံ န ဂစ္ဆတိ။ ဧတဉ္ဟိ ဗာဟိရကံ လာမကံ တိရစ္ဆာနဂတာနံ သီဟာဒီနမ္ပိ ဟောတိ။ ဧတဉ္ဟိ နိဿာယ ဒုက္ခပရိညာ တ သမုဒယပ္ပဟာနံ တ မဂ္ဂဘာဝနာ တ ဖလသစ္ဆိကိရိယာ တ နတ္ထိ။ အညံ ပန ဒသသု ဌာနေသု အကမ္ပနတ္ထေန ဥပတ္ထမ္ဘနတ္ထေန စ ဒသဝိဓံ ဉာဏဗလံ နာမ အတ္ထိ။ တံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ "ဒသဗလသမန္နာဂတော"တိ။

ကတမံ ပန တန္တိ? ဌာနာဋ္ဌာနာဒီနံ ယထာဘူတံ ဇာနနံ။ သေယျထိဒံ – ဌာနဉ္စ ဌာနတော အဋ္ဌာနဉ္စ အဋ္ဌာနတော ဇာနနံ ဧကံ, အတီတာနာဂတပစ္စုပ္ပန္နာနံ ကမ္မသမာဒာနာနံ ဌာနသော ဟေတုသော ယထာဘူတံ ဝိပာကဇာနနံ ဧကံ, သဗ္ဗတ္ထကာမိနိပဋိပဒါဇာနနံ ဧကံ, အနေကဓာတုနာနာဓာတုလောကဇာနနံ ဧကံ, ပရသတ္တာနံ ပရပုဂ္ဂလာနံ နာနာဓိမုတ္တိကတာဇာနနံ ဧကံ, တေသံယေဝ ဣန္ဒြိယပရောပရိယတ္တဇာနနံ ဧကံ, ဈာနဝိမောက္ခသမာဓိသမာပတ္တီနံ သံကိလေသဝေါဒါနဝုဋ္ဌာနဇာနနံ ဧကံ, ပုဗ္ဗေနိဝါသဇာနနံ ဧကံ, သတ္တာနံ စုတူပပါတဇာနနံ ဧကံ, အာသဝက္ခယဇာနနံ ဧကန္တိ။ အဘိဓမ္မေ ပန –

"ဣဓ တထာဂတော ဌာနဉ္စ ဌာနတော အဋ္ဌာနဉ္စ အဋ္ဌာနတော ယထာဘူတံ ပဇာနာတိ။ ယမ္ပိ တထာဂတော ဌာနဉ္စ ဌာနတော အဋ္ဌာနဉ္စ အဋ္ဌာနတော ယထာဘူတံ ပဇာနာတိ။ ဣဒမ္ပိ တထာဂတဿ တထာဂတဗလံ ဟောတိ, ယံ ဗလံ အာဂမ္မ တထာဂတော အာသဘံ ဌာနံ ပဋိဇာနာတိ , ပရိသာသု သီဟနာဒံ နဒတိ, ဗြဟ္မစက္ကံ ပဝတ္တေတီ"တိ။

အာဒိနာ (ဝိဘ. ၇၆၀) နယေန ဝိတ္ထာရတော အာဂတာနေဝ။ အတ္ထဝဏ္ဏနာပိ နေသံ ဝိဘင်္ဂဋ္ဌကထာယဉ္စေဝ (ဝိဘ. အဋ္ဌ. ၇၆၀) ပပဉ္စသူဒနိယာ စ မဇ္ဈိမဋ္ဌကထာယ (မ. နိ. အဋ္ဌ. ၁.၁၄၈) သဗ္ဗာကာရတော ဝုတ္တာ။ သာ တတ္ထ ဝုတ္တနယေနေဝ ဂဟေတဗ္ဗာ။

စတူဟိ စ ဝေသာရဇ္ဇေဟီတိ ဧတ္ထ သာရဇ္ဇပဋိပက္ခံ ဝေသာရဇ္ဇံ, စတူသု ဌာနေသု ဝေသာရဇ္ဇဘာဝံ ပစ္စဝေက္ခန္တဿ ဥပ္ပန္နသောမနဿမယဉာဏဿေတံ နာမံ။ ကတမေသု စတူသု? ''သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ တေ ပဋိဇာနတော ဣမေ ဓမ္မာ အနဘိသမ္ဗုဒ္ဓါ''တိအာဒီသု စောဒနာဝတ္ထူသု။ တတ္ရာယံ ပာဠိ –

> ''စတ္တာရိမာနိ, ဘိက္ခဝေ, တထာဂတဿ ဝေသာရဇ္ဇာနိ။ပေ.။ ကတမာနိ စတ္တာရိ? 'သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ တေ ပဋိဇာနတော ဣမေ ဓမ္မာ အနဘိသမ္ဗုဒ္ဓါ'တိ တတြ ဝတ မံ သမဏော ဝါ ဗြာဟ္မဏော ဝါ ဒေဝေါ ဝါ မာရော ဝါ ဗြဟ္မာ ဝါ ကောစိ ဝါ လောကသ္မိံ သဟ ဓမ္မေန ပဋိစောဒေဿတီတိ နိမိတ္တမေတံ, ဘိက္ခဝေ, န သမနုပဿာမိ။ ဧတမဟံ, ဘိက္ခဝေ, နိမိတ္တံ အသမနုပဿန္တော ခေမပ္ပတ္တော အဘယပ္ပတ္တော ဝေသာရဇ္ဇပ္ပတ္တော ဝိဟရာမိ။ 'ခီဏာသဝဿ တေ ပဋိဇာနတော ဣမေ အာသဝါ အပရိက္ခီဏာ'တိ တတြ ဝတ မံ။ပေ.။ 'ယေ ခေါ ပန တေ အန္တရာယိကာ ဓမ္မာ ဝုတ္တာ, တေ ပဋိသေဝတော နာလံ အန္တရာယာယာ'တိ တတြ ဝတ မံ။ပေ.။ 'ယဿ ခေါ ပန တေ အတ္ထာယ ဓမ္မော ဒေသိတော, သော န နိယျာတိ တက္ကရဿ သမ္မာ ဒုက္ခက္ခယာယာ'တိ တတြ ဝတ မံ သမဏော ဝါ ဗြာဟ္မဏော ဝါ။ပေ.။ ဝေသာရဇ္ဇပ္ပတ္တော ဝိဟရာမီ''တိ (အ. နိ. ၄.၈)။

အာသဘံ ဌာနန္တိ သေဋ္ဌဋ္ဌာနံ ဥတ္တမဋ္ဌာနံ။ အာသဘာ ဝါ ပုဗ္ဗဗုဒ္ဓါ, တေသံ ဌာနန္တိ အတ္ထော။ အပိစ ဂဝသတဇေဋ္ဌကော ဥသဘော, ဂဝသဟဿဇေဋ္ဌကော ဝသဘော, ဝဇသတဇေဋ္ဌကော ဝါ ဥသဘော, ဝဇသဟဿဇေဋ္ဌကော ဝသဘော, သဗ္ဗဂဝသေဋ္ဌော သဗ္ဗပရိဿယသဟော သေတော ပာသာဒိကော မဟာဘာရဝဟော အသနိသတသဒ္ဒေဟိပိ အသမ္ပကမ္ပိယော နိသဘော, သော ဣဓ ဥသဘောတိ အဓိပ္ပေတော။ ဣဒမ္ပိ ဟိ တဿ ပရိယာယဝစနံ။ ဥသဘဿ ဣဒန္တိ **အာသဘံ။ ဌာန**န္တိ စတူဟိ ပါဒေဟိ ပထဝိံ ဥပ္ပီဠေတွာ အဝဋ္ဌာနံ (မ. နိ. ၁.၁၅၀)။ ဣဒံ ပန အာသဘံ ဝိယာတိ **အာသဘံ**။ ယထေဝ ဟိ နိသဘသင်္ခါတော ဥသဘော ဥသဘဗလေန သမန္နာဂတော စတူဟိ ပါဒေဟိ ပထဝိံ ဥပ္ပီဠေတွာ အစလဋ္ဌာနေန တိဋ္ဌတိ, ဧဝံ တထာဂတောပိ ဒသဟိ တထာဂတဗလေဟိ သမန္နာဂတော စတူဟိ ဝေသာရဇ္ဇပါဒေဟိ အဋ္ဌပရိသပထဝိံ ဥပ္ပီဠေတွာ သဒေဝကေ လောကေ ကေနစိ ပစ္စတ္ထိကေန ပစ္စာမိတ္တေန အကမ္ပိယော အစလဋ္ဌာနေန တိဋ္ဌတိ။ ဧဝံ တိဋ္ဌမာနော စ တံ အာသဘံ ဌာနံ ပဋိဇာနာတိ ဥပဂစ္ဆတိ န ပစ္စက္ခာတိ, အတ္တနိ အာရောပေတိ။ တေန ဝုတ္တံ ''အာသဘံ ဌာနံ ပဋိဇာနာတီ''တိ။

ပရိသာသူတိ ''အဋ္ဌ ခေါ ဣမာ, သာရိပုတ္တ, ပရိသာ။ ကတမာ အဋ္ဌ? ခတ္တိယပရိသာ ဗြာဟ္မဏပရိသာ ဂဟပတိပရိသာ သမဏပရိသာ စာတုမဟာရာဇိကပရိသာ တာဝတိံသပရိသာ မာရပရိသာ ဗြဟ္မပရိသာ''တိ, ဣမာသု အဋ္ဌသု ပရိသာသု။ **သီဟနာဒံ နဒတီ**တိ သေဋ္ဌနာဒံ အဘီတနာဒံ နဒတိ, သီဟနာဒသဒိသံ ဝါ နာဒံ နဒတိ။ အယမတ္ထော သီဟနာဒသုတ္တေန ဒီပေတဗ္ဗော။ ယထာ ဝါ သီဟော သဟနတော စေဝ ဟနနတော စ သီဟောတိ ဝုစ္စတိ, ဧဝံ တထာဂတော လောကဓမ္မာနံ သဟနတော ပရပ္ပဝါဒါနဉ္စ ဟနနတော သီဟောတိ ဝုစ္စတိ။ ဧဝံ ဝုတ္တဿ သီဟဿ နာဒံ သီဟနာဒံ။ တတ္ထ ယထာ သီဟော သီဟဗလေန သမန္နာဂတော သဗ္ဗတ္ထ ဝိသာရဒေါ ဝိဂတလောမဟံသော သီဟနာဒံ နဒတိ, ဧဝံ တထာဂတသီဟောပိ တထာဂတဗလေဟိ သမန္နာဂတော အဋ္ဌသု ပရိသာသု ဝိသာရဒေါ ဝိဂတလောမဟံသော, ''ဣတိ ရူပ''န္တိအာဒိနာ နယေန နာနာဝိဓဒေသနာဝိလာသသမ္ပန္နံ သီဟနာဒံ နဒတိ။ တေန ဝုတ္တံ ''ပရိသာသု သီဟနာဒံ နဒတီ''တိ။

ဗြဟ္မစက္ကံ ပဝတ္တေတီတိ ဧတ္ထ **ဗြဟ္မ**န္တိ သေဋ္ဌံ ဥတ္တမံ, ဝိသုဒ္ဓဿ ဓမ္မစက္ကဿေတံ အဓိဝစနံ။ တံ ပန ဓမ္မစက္ကံ ဒုဝိဓံ ဟောတိ ပဋိဝေဓဉာဏဉ္စ ဒေသနာဉာဏဉ္စ။ တတ္ထ ပညာပဘာဝိတံ အတ္တနော အရိယဖလာဝဟံ ပဋိဝေဓဉာဏံ, ကရုဏာပဘာဝိတံ သာဝကာနံ အရိယဖလာဝဟံ ဒေသနာဉာဏံ။ တတ္ထ ပဋိဝေဓဉာဏံ ဥပ္ပဇ္ဇမာနံ ဥပ္ပန္နန္တိ ဒုဝိဓံ။ တဉှိ အဘိနိက္ခမနတော ပဋ္ဌာယ ယာဝ အရဟတ္တမဂ္ဂါ ဥပ္ပဇ္ဇမာနံ, ဖလက္ခဏေ ဥပ္ပန္နံ နာမ။ တုသိတဘဝနတော ဝါ ယာဝ မဟာဗောဓိပလ္လင်္ကေ အရဟတ္တမဂ္ဂါ ဥပ္ပဇ္ဇမာနံ, ဖလက္ခဏေ ဥပ္ပန္နံ နာမ။ ဒီပင်္ကရတော

တ ပဋ္ဌာယ ယာဝ အရဟတ္တမဂ္ဂ ဥပ္ပဇ္ဇမာနံ , ဖလက္ခဏေ ဥပ္ပန္နံ နာမ။ ဒေသနာဉာဏမ္ပိ ပဝတ္တမာနံ ပဝတ္တန္တိ ဒုဝိဓံ။ တဉှိ ယာဝ အညာသိကောဏ္ဍညဿ သောတာပတ္တိမဂ္ဂ ပဝတ္တမာနံ, ဖလက္ခဏေ ပဝတ္တံ နာမ။ တေသု ပဋိဝေဓဉာဏံ လောကုတ္တရံ, ဒေသနာဉာဏံ လောကိယံ။ ဥဘယမ္ပိ ပနေတံ အညေဟိ အသာဓာရဏံ ဗုဒ္ဓါနံယေဝ ဩရသဉာဏံ။

ဣ္ကအနိ ယံ ဣမိနာ ဉာဏေန သမန္နာဂတော သီဟနာဒံ နဒတိ, တံ ဒဿေတုံ **ဣတိ ရူပန္တိ**အာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ဣတိ ရူပန္တိ** ဣဒံ ရူပံ ဧတ္တကံ ရူပံ, ဣတော ဥဒ္ဓံ ရူပံ နတ္ထီတိ ရုပ္ပနသဘာဝဉ္စေဝ ဘူတုပာဒာယဘေဒဉ္စ အာဒိံ ကတွာ လက္ခဏရသပစ္စုပဋ္ဌာနပဒဋ္ဌာနဝသေန အနဝသေသရူပပရိဂ္ဂဟော ဝုတ္တော။ **ဣတိ ရူပဿ သမုဒယော** တိ ဣမိနာ ဧဝံ ပရိဂ္ဂဟိတဿ ရူပဿ သမုဒယော ဝုတ္တော။ တတ္ထ **ဣတီ**တိ ဧဝံ သမုဒယော ဟောတီတိ အတ္ထော။ တဿ ဝိတ္ထာရော "အဝိဇ္ဇာသမုဒယာ ရူပသမုဒယော တဏှာသမုဒယာ, ကမ္မသမုဒယာ အာဟာရသမုဒယာ ရူပသမုဒယော တိ နိဗ္ဗတ္တိလက္ခဏံ ပဿန္တောပိ ရူပက္ခန္ဓဿ ဥဒယံ ပဿတီ"တိ (ပဋိ. မ. ၁.၅၀) ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော။ အတ္ထင်္ဂမေပိ "အဝိဇ္ဇာနိရောဓာ ရူပနိရောဓော။ပေ.။ ဝိပရိဏာမလက္ခဏံ ပဿန္တောပိ ရူပက္ခန္ဓဿ နိရောဓံ ပဿတီ"တိ အယံ ဝိတ္ထာရော။

ဣတိ ဝေဒနာတိအာဒီသုပိ အယံ ဝေဒနာ ဧတ္တကာ ဝေဒနာ, ဣတော ဥဒ္ဓံ ဝေဒနာ နတ္ထိ, အယံ သညာ, ဣမေ သင်္ခါရာ, ဣဒံ ဝိညာဏံ ဧတ္တကံ ဝိညာဏံ , ဣတော ဥဒ္ဓံ ဝိညာဏံ နတ္ထီတိ ဝေဒယိတသဉ္ဇာနနအဘိသင်္ခရဏဝိဇာနနသဘာဝဉ္စေဝ သုခာဒိရူပသညာဒိဖဿာဒိစက္ခုဝိညာဏာဒိဘေဒဉ္စ အာဒိံ ကတွာ လက္ခဏရသပစ္စုပဋ္ဌာနပဒဋ္ဌာနဝသေန အနဝသေသဝေဒနာသညာသင်္ခါရဝိညာဏပရိဂ္ဂဟော ဝုတ္တော။ **ဣတိ ဝေဒနာယ သမုဒယော**တိအာဒီဟိ ပန ဧဝံ ပရိဂ္ဂဟိတာနံ ဝေဒနာသညာသင်္ခါရဝိညာဏာနံ သမုဒယော ဝုတ္တော။ တတ္ရာပိ **ဣတီ**တိ ဧဝံ သမုဒယော ဟောတီတိ အတ္ထော။ တေသမ္ပိ ဝိတ္ထာရော "အဝိဇ္ဇာသမုဒယာ ဝေဒနာသမုဒယော"တိ (ပဋိ. မ. ၁.၅၀) ရူပေ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗော။ အယံ ပန ဝိသေသော – တီသု ခန္ဓေသု "အာဟာရသမုဒယာ"တိ အဝတွာ "ဖဿသမုဒယာ"တိ ဝတ္တဗ္ဗံ, ဝိညာဏက္ခန္ဓေ "နာမရူပသမုဒယာ"တိ။ အတ္ထင်္ဂမပဒမ္ပိ တေသံယေဝ ဝသေန ယောဇေတဗ္ဗံ။ အယမေတ္ထ သင်္ခေပော။ ဝိတ္ထာရတော ပန ဥဒယဗ္ဗယဝိနိစ္ဆယော သဗ္ဗာကာရပရိပူရော ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ ဝုတ္တော။

ဣမသ္မိံ သတိ ဣဒံ ဟောတီတိ အယမ္ပိ အပရော သီဟနာဒော။ တဿတ္ထော – ဣမသ္မိံ အဝိဇ္ဇာဒိကေ ပစ္စယေ သတိ ဣဒံ သင်္ခါရာဒိကံ ဖလံ ဟောတိ။ **ဣမဿုပ္ပာဒာ ဣဒံ ဥပ္ပဇ္ဇတီ** တိ ဣမဿ အဝိဇ္ဇာဒိကဿ ပစ္စယဿ ဥပ္ပာဒာ ဣဒံ သင်္ခါရာဒိကံ ဖလံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ **ဣမသ္မိံ အသတိ ဣဒံ န ဟောတီ** တိ ဣမသ္မိံ အဝိဇ္ဇာဒိကေ ပစ္စယေ အသတိ ဣဒံ သင်္ခါရာဒိကံ ဖလံ န ဟောတိ။ **ဣမဿ နိရောဓာ ဣဒံ နိရုဇ္ဈတီ** တိ ဣမဿ အဝိဇ္ဇာဒိကဿ ပစ္စယဿ နိရောဓာ ဣဒံ သင်္ခါရာဒိကံ ဖလံ နိရုဇ္ဈတိ။ ဣ္ကအနိ ယထာ တံ ဟောတိ စေဝ နိရုဇ္ဈတိ စ, တံ ဝိတ္ထာရတော ဒဿေတုံ **ယဒိဒံ အဝိဇ္ဇာပစ္စယာ သင်္ခါရာ**တိအာဒိမာဟ။

ဧဝံ သွာက္ခာတော တိ ဧဝံ ပဉ္စက္ခန္ဓဝိဘဇနာဒိဝသေန သုဋ္ဌု အက္ခာတော ကထိတော။ **ဓမ္မော** တိ ပဉ္စက္ခန္ဓ ပစ္စယာကာရဓမ္မော။ **ဥတ္တာနော** တိ အနိကုဇ္ဇိတော။ **ဝိဝဋော**တိ ဝိဝရိတွာ ဌပိတော။ **ပကာသိတော**တိ ဒီပိတော ဇောတိတော။ **ဆိန္နပိလောတိကော** တိ ပိလောတိကာ ဝုစ္စတိ ဆိန္နံ ဘိန္နံ တတ္ထ တတ္ထ သိဗ္ဗိတဂဏ္ဌိတံ ဇိဏ္ဏဝတ္ထံ, တံ ယဿ နတ္ထီတိ အဠဟတ္ထံ နဝဟတ္ထံ တ အဟတသာဋကံ နိဝတ္ထော, သော ဆိန္နပိလောတိကော နာမ။ အယမ္ပိ ဓမ္မော တာဒိသော။ န ဟေတ္ထ ကောဟညာဒိဝသေန ဆိန္နဘိန္နသိဗ္ဗိတဂဏ္ဌိတဘာဝော အတ္ထိ။ အပိစ ခုဒ္ဒကသာဋကော ပိလောတိကာတိ ဝုစ္စတိ, သာ ယဿ နတ္ထိ, အဌနဝဟတ္ထော မဟာပဋော အတ္ထိ, သောပိ ဆိန္နပိလောတိကော, အပဂတပိလောတိကောတိ အတ္ထော။ တာဒိသော အယံ ဓမ္မော။ ယထာ ဟိ စတုဟတ္ထံ သာဋကံ ဂဟေတွာ ပရိဂ္ဂဟဏံ ကရောန္တော ပုရိသော ဣတော စိတော စ အဉ္ဆန္တော ကိလမတိ, ဧဝံ ဗာဟိရကသမယေ ပဗ္ဗဇိတာ အတ္တနော ပရိတ္တကံ ဓမ္မံ "ဧဝံ သတိ ဧဝံ ဘဝိဿတီ"တိ ကပ္ပေတွာ ကပ္ပေတွာ ဝဋ္ဋေန္တာ ကိလမန္တိ။ ယထာ ပန အဌဟတ္ထနဝဟတ္ထေန ပရိဂ္ဂဟဏံ ကရောန္တော ယထာရုစိ ဟရုပတိ န ကိလမတိ, နတ္ထိ တတ္ထ အဉ္ဆိတွာ ဝဋ္ဋနကိစ္စံ; ဧဝံ ဣမသ္မိမ္ပိ ဓမ္မေ ကပ္ပေတွာ ကပ္ပေတွာ ဝိဘဇနကိစ္စံ နတ္ထိ, တေဟိ တေဟိ ကာရဏေဟိ မယာဝ အယံ ဓမ္မော သုဝိဘတ္တော သုဝိတ္ထာရိတောတိ ဣဒမ္ပိ သန္ဓာယ "ဆိန္နပိလောတိကော"တိ အာဟ။ အပိစ ကစဝရောပိ ပိလောတိကာတိ ဝုစ္စတိ, ဣမသ္မိဉ္စ သာသနေ သမဏကစဝရံ နာမ ပတိဋ္ဌာတုံ န လဘတိ။ တေနေတံ –

‘‘ကာရဏ္ဍဝံ နိဒ္ဓမထ၊ ကသမ္ဗုံ အပကဿထ။
တတော ပလာပေ ဝါဟေထ၊ အဿမဏေ သမဏမာနိနေ။

‘‘နိဒ္ဓမိတွာန ပါပိစ္ဆေ၊ ပါပအာစာရဂေါစရေ။
သုဒ္ဓါ သုဒ္ဓေဟိ သံဝါသံ၊ ကပ္ပယဝှော ပတိဿတာ။
တတော သမဂ္ဂါ နိပကာ၊ ဒုက္ခဿန္တံ ကရိဿထာ’’တိ။ (အ. နိ. ၈.၁၀)။

ဣတိ သမဏကစဝရဿ ဆိန္နတ္တာပိ အယံ ဓမ္မော ဆိန္နပိလောတိကော နာမ ဟောတိ။

အလမေဝါတိ ယုတ္တမေဝ။ **သဒ္ဓါပဗ္ဗဇိတေနာ**တိ သဒ္ဓါယ ပဗ္ဗဇိတေန။ **ကုလပုတ္တေနာ**တိ ဒွေ ကုလပုတ္တာ အာစာရကုလပုတ္တော ဇာတိကုလပုတ္တော စ။ တတ္ထ ယော ယတော ကုတောစိ ကုလာ ပဗ္ဗဇိတွာ သီလာဒယော ပဉ္စ ဓမ္မက္ခန္ဓေ ပူရေတိ, အယံ **အာစာရကုလပုတ္တော** နာမ။ ယော ပန ယသကုလပုတ္တာဒယော ဝိယ ဇာတိသမ္ပန္နကုလာ ပဗ္ဗဇိတော, အယံ **ဇာတိကုလပုတ္တော** နာမ။ တေသု ဣဓ အာစာရကုလပုတ္တော အဓိပ္ပေတော။ သစေ ပန ဇာတိကုလပုတ္တော အာစာရဝါ ဟောတိ, အယံ ဥတ္တမောယေဝ။ ဧဝရူပေန ကုလပုတ္တေန။ **ဝီရိယံ အာရဘိတုန္တိ** စတုရင်္ဂသမန္နာဂတံ ဝီရိယံ ကာတုံ။ ဣဒါနိဿ စတုရင်္ဂံ ဒဿေန္တော **ကာမံ တစော စာ**တိအာဒိမာဟ။ တွေ ဟိ တစော ဧကံ အင်္ဂံ, နှာရု ဧကံ, အဋ္ဌိ ဧကံ, မံသလောဟိတံ ဧကန္တိ။ ဣဒဉ္စ ပန စတုရင်္ဂသမန္နာဂတံ ဝီရိယံ အဓိဋ္ဌဟန္တေန နဝသု ဌာနေသု သမာဓာတဗ္ဗံ ပုရေဘတ္တေ ပစ္ဆာဘတ္တေ ပုရိမယာမေ မဇ္ဈိမယာမေ ပစ္ဆိမယာမေ ဂမနေ ဌာနေ နိသဇ္ဇာယ သယနေတိ။

ဒုက္ခံ , ဘိက္ခဝေ, ကုသီတော ဝိဟရတီတိ ဣမသ္မိံ သာသနေ ယော ကုသီတော ပုဂ္ဂလော, သော ဒုက္ခံ ဝိဟရတိ။ ဗာဟိရသမယေ ပန ယော ကုသီတော, သော သုခံ ဝိဟရတိ။ **ဝောကိဏ္ဏော**တိ မိဿီဘူတော။ **သဒတ္ထ**န္တိ သောဘနံ ဝါ အတ္ထံ သကံ ဝါ အတ္ထံ, ဥဘယေနာပိ အရဟတ္တမေဝ အဓိပ္ပေတံ။ **ပရိဟာပေတီ**တိ ဟာပေတိ န ပါပုဏာတိ။ ကုသီတပုဂ္ဂလဿ ဟိ ဆ ဒွါရာနိ အဂုတ္တာနိ ဟောန္တိ, တီဏိ ကမ္မာနိ အပရိသုဒ္ဓါနိ, အာဇီဝဋ္ဌမကံ သီလံ အပရိယောဒါတံ, ဘိန္နာဇီဝေ ကုလူပကော ဟောတိ။ သော သဗ္ဗဟ္မစာရီနံ အက္ခိမ္ဟိ ပတိတရဇံ ဝိယ ဥပဃာတကရော ဟုတွာ ဒုက္ခံ ဝိဟရတိ, ပီဠမဒ္ဒနော စေဝ ဟောတိ လဏ္ဍပူရကော စ, သတ္ထု အဇ္ဈာသယံ ဂဟေတုံ န သက္ကောတိ, ဒုလ္လဘံ ခဏံ ဝိရာဓေတိ, တေန ဘုတ္တော ရဋ္ဌပိဏ္ဍောပိ န မဟပ္ဖလော ဟောတိ။

အာရဒ္ဓဝီရိယော စ ခော, ဘိက္ခဝေ တိ အာရဒ္ဓဝီရိယော ပုဂ္ဂလော ဣမသ္မိံယေဝ သာသနေ သုခံ ဝိဟရတိ။ ဗာဟိရသမယေ ပန ယော အာရဒ္ဓဝီရိယော, သော ဒုက္ခံ ဝိဟရတိ။ **ပဝိဝိတ္တော**တိ ဝိဝိတ္တော ဝိယုတ္တော ဟုတွာ။ **သဒတ္ထံ ပရိပူရေတီ**တိ အရဟတ္တံ ပါပုဏာတိ။ အာရဒ္ဓဝီရိယဿ ဟိ ဆ ဒွါရာနိ သုဂုတ္တာနိ ဟောန္တိ, တီဏိ ကမ္မာနိ ပရိသုဒ္ဓါနိ, အာဇီဝဋ္ဌမကံ သီလံ ပရိယောဒါတံ သဗ္ဗဟ္မစာရီနံ အက္ခိမ္ဟိ သုသီတလဥ္စနံ ဝိယ ဓာတုဂတစန္ဒနံ ဝိယ စ မနာပေါ ဟုတွာ သုခံ ဝိဟရတိ, သတ္ထု အဇ္ဈာသယံ ဂဟေတုံ သက္ကောတိ။ သတ္ထာ ဟိ –

‘‘စိရံ ဇီဝ မဟာဝီရ, ကပ္ပံ တိဋ္ဌ မဟာမုနီ’’တိ –

ဧဝံ ဂေါတမိယာ ဝန္ဒိတော, ‘‘န ခော, ဂေါတမိ, တထာဂတာ ဧဝံ ဝန္ဒိတဗ္ဗာ’’တိ ပဋိက္ခိပိတွာ တာယ ယာစိတော ဝန္ဒိတဗ္ဗာကာရံ အာစိက္ခန္တော ဧဝမာဟ –

‘‘အာရဒ္ဓဝီရိယေ ပဟိတတ္တေ၊ နိစ္စံ ဒဠှပရက္ကမေ။
သမဂ္ဂေ သာဝကေ ပဿ၊ ဧသာ ဗုဒ္ဓါန ဝန္ဒနာ’’တိ။ (အပ. ထေရီ ၂.၂.၁၇၁)။

ဧဝံ အာရဒ္ဓဝီရိယော သတ္ထု အဇ္ဈာသယံ ဂဟေတုံ သက္ကောတိ, ဒုလ္လဘံ ခဏံ န ဝိရာဓေတိ။ တဿ ဟိ ဗုဒ္ဓုပ္ပါဒေ ဓမ္မဒေသနာ သဋ္ဌသုပ္ပဋိပတ္တိ သဖလာ ဟောတိ သဥဒ္ရယာ, ရဋ္ဌပိဏ္ဍောပိ တေန ဘုတ္တော မဟပ္ဖလော ဟောတိ။

ဟီနေန အဂ္ဂဿာ တိ ဟီနာယ သဒ္ဓာယ ဟီနေန ဝီရိယေန ဟီနာယ သတိယာ ဟီနေန သမာဓိနာ ဟီနာယ ပညာယ အဂ္ဂသဝ္ခာတဿ အရဟတ္တဿ ပတ္တိ နာမ န ဟောတိ။ **အဂ္ဂေန စ ခော** တိ အဂ္ဂေဟိ သဒ္ဓာဒီဟိ အဂ္ဂဿ အရဟတ္တဿ ပတ္တိ ဟောတိ။ **မဏ္ဍပေယျံ** န္တိ ပသန္နဋ္ဌေန မဏ္ဍံ, ပာတဗ္ဗဋ္ဌေန ပေယျံ။ ယဉ္ဟိ ပိဝိတ္ဝာ အ န္တရဝီထိယံ ပတိတော ဝိသညီ အတ္တနော သာဋကာဒီနမ္ပိ အဿာမိကော ဟောတိ, တံ ပသန္နမ္ပိ န ပာတဗ္ဗံ, မယ္ဟံ ပန သာသနံ ဇဝံ ပသန္နဋ္ဌ ပာတဗ္ဗဋ္ဌာတိ ဒဿေန္တော ''မဏ္ဍပေယျ''န္တိ အာဟ။

တတ္ထ တိဝိဓော မဏ္ဍော – ဒေသနာမဏ္ဍော, ပဋိဂ္ဂဟမဏ္ဍော, ဗြဟ္မစရိယမဏ္ဍောတိ။ ကတမော ဒေသနာမဏ္ ဍော? စတုန္နံ အရိယသစ္စာနံ အာစိက္ခနာ ဒေသနာ ပညာပနာ ပဋ္ဌပနာ ဝိဝရဏာ ဝိဘဇနာ ဥတ္တာနီကမ္မံ, စတုန္နံ သတိပဋ္ဌ ာနာနံ။ပေ.။ အရိယဿ အဋ္ဌင်္ဂိကဿ မဂ္ဂဿ အာစိက္ခနာ။ပေ.။ ဥတ္တာနီကမ္မံ, အယံ **ဒေသနာမဏ္ဍော** ။ ကတ မော ပဋိဂ္ဂဟမဏ္ဍော? ဘိက္ခူ ဘိက္ခုနိယော ဥပာသကာ ဥပာသိကာယော ဒေဝ မနုဿာ ယေ ဝါ ပနညေပိ ကေစိ ဝိညာ တာရော, အယံ **ပဋိဂ္ဂဟမဏ္ဍော** ။ ကတမော ဗြဟ္မစရိယမဏ္ဍော? အယမေဝ အရိယော အဋ္ဌင်္ဂိကော မဂ္ဂေါ, သေယျ ထိဒံ – သမ္မာဒိဋ္ဌိ။ပေ.။ သမ္မာသမာဓိ, အယံ **ဗြဟ္မစရိယမဏ္ဍော** ။ အပိစ အဓိမောက္ခမဏ္ဍော သဒ္ဓိန္ဒြိယံ, အဿဒ္ ဓိယံ ကသဋော, အဿဒ္ဓိယံ ကသဋံ ဆဍ္ဍေတွာ သဒ္ဓိန္ဒြိယဿ အဓိမောက္ခမဏ္ဍံ ပိဝတီတိ မဏ္ဍပေယျန္တိ အာဒိနာပိ (ပဋိ. မ. ၁.၂၃၈) နယေနေတ္ထ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ **သတ္ထာ သမ္မုခီဘူတော** တိ ဣဒမေတ္ထ ကာရဏဝ စနံ။ ယသ္မာ သတ္ထာ သမ္မုခီဘူတော, တသ္မာ ဝီရိယသမ္ပယောဂံ ကတွာ ပိဝထ ဇဝံ မဏ္ဍံ။ ဗာဟိရကဉှိ ဘေသဇ္ဇ မဏ္ဍမ္ပိ ဝေဇ္ဇဿ အသမ္မုခါ ပိဝန္တာနံ ပမာဏံ ဝါ ဥဂ္ဂမနံ ဝါ နိဂ္ဂမနံ ဝါ န ဇာနာမာတိ အာသင်္ကာ ဟောတိ။ ဝေဇ္ဇ သမ္မုခါ ပန ''ဝေဇ္ဇော ဇာနိဿတီ''တိ နိရာသင်္ကာ ပိဝန္တိ။ ဇဝမေဝ အမှာကံ ဓမ္မဿာမိ သတ္ထာ သမ္မုခီဘူ တောတိ ဝီရိယံ ကတွာ ပိဝထာတိ မဏ္ဍပါနေ နေသံ နိယောဇေန္တော **တသ္မာတိဟ, ဘိက္ခဝေ** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **သဖလာ**တိ သာနိသံသာ။ **သဥဒြယာ** တိ သဝဍ္ဍိ။ ဣဒါနိ နိယောဇနာနုရူပံ သိက္ခိတဗ္ဗတံ နိဒ္ဒိသန္တော **အတ္တတ္ထံ ဝါ ဟိ, ဘိက္ခဝေ**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **အတ္တတ္ထ** န္တိ အတ္တနော အတ္ထဘူတံ အရဟတ္တံ။ **အပ္ပမာဒေန သမ္ပာဒေတု** န္ တိ အပ္ပမာဒေန သဗ္ဗကိစ္စာနိ ကာတုံ။ **ပရတ္ထ** န္တိ ပစ္စယဒါယကာနံ မဟပ္ဖလာနိသံသံ။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနမေ ဝါတိ။ ဒုတိယံ။

၃. ဥပနိသသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၃. တတိယေ ''ဇာနတော အဟ''န္တိအာဒီသု **ဇာနတော**တိ ဇာနန္တဿ။ **ပဿတော** တိ ပဿန္တဿ။ ဒွေပိ ပဒါနိ ဧကတ္ထာနိ, ဗျဉ္ဇနမေဝ နာနံ။ ဇဝံ သန္တေပိ ''ဇာနတော''တိ ဉာဏလက္ခဏံ ဥပါဒါယ ပုဂ္ဂလံ နိဒ္ဒိသတိ။ ဇာန နလက္ခဏဉှိ ဉာဏံ။ ''ပဿတော''တိ ဉာဏပ္ပဘာဝံ ဥပါဒါယ။ ပဿနပ္ပဘာဝဉှိ ဉာဏံ, ဉာဏသမင်္ဂီပုဂ္ဂလော စက္ခုမာ ဝိယ စက္ခုနာ ရူပါနိ , ဉာဏေန ဝိဝဋေ ဓမ္မေ ပဿတိ။ **အာသဝါနံ ခယ**န္တိ ဧတ္ထ အာသဝါနံ ပဟာနံ အသမုပ္ပာ ဒေ ခီဏာကာရော နတ္ထိဘာဝေါတိ အယမ္ပိ အာသဝက္ခယောတိ ဝုစ္စတိ, ဘဂ္ဂေါပိ မဂ္ဂဖလနိဗ္ဗာနာနိပိ။ ''အာသဝါနံ ခယာ အနာသဝံ စေတောဝိမုတ္တိ''န္တိအာဒီသု (မ. နိ. ၁.၄၃၈; ဝိဘ. ၈၃၁) ဟိ ခီဏာကာရော အာသဝက္ခယောတိ ဝုစ္စတိ။ ''ယော အာသဝါနံ ခယော ဝယော ဘေဒော ပရိဘေဒော အနိစ္စတာ အန္တရဓာန''န္တိ (ဝိဘ. ၃၅၄) ဧတ္ထ ဘင်္ဂေါ။

> ''သေက္ခဿ သိက္ခမာနဿ၊ ဥဇုမဂ္ဂါနုသာရိနော။
> ခယသ္မိံ ပဌမံ ဉာဏံ၊ တတော အညာ အနန္တရာ''တိ။ (ဣတိဝု. ၆၂)။ –

ဧတ္ထ မဂ္ဂေါ။ သော ဟိ အာသဝေ ခေပေန္တော ဥပ္ပဇ္ဇတိ, တသ္မာ အာသဝါနံ ခယောတိ ဝုတ္တော။ ''အာသဝါနံ ခယာ သမဏော ဟောတီ''တိ ဧတ္ထ ဖလံ။ တဉှိ အာသဝါနံ ခီဏန္တေ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, တသ္မာ အာသဝါနံ ခ ယောတိ ဝုတ္တံ။

> ''အာသဝါ တဿ ဝဍ္ဎန္တိ၊ အာရာ သော အာသဝက္ခယာ''တိ။ (ဓ. ပ. ၂၅၃) –

ဧတ္ထ နိဗ္ဗာနံ။ တဉှိ အာဂမ္မ အာသဝါ ခီယန္တိ, တသ္မာ အာသဝါနံ ခယောတိ ဝုတ္တံ။ ဣဓ ပန မဂ္ဂဖလာနိ အဓိပ္ပေ တာနိ။ **နော အဇာနတော နော အပဿတော** တိ ယော ပန န ဇာနာတိ န ပဿတိ, တဿ နော ဝဒါမီတိ အတ္ထော။ ဧ

တေန ယေ အဇ္ဈာနတော အပဿတောပိ သံသာရာဒီဟိယေဝ သုဒ္ဓိံ ဝဒန္တိ, တေ ပဋိက္ခိတ္တာ ဟောန္တိ။ ပုရိမေန ပဒဒ္ဝ
ယေန ဥပာယော ဝုတ္တော, ဣမိနာ အနုပာယံ ပဋိသေဓေတိ။

ဣဒါနိ ယံ ဇာနတော အာသဝါနံ ခယော ဟောတိ, တံ ဒဿေတုကာမော **ကိဉ္စ, ဘိက္ခဝေ, ဇာနတော** တိ ပုစ္ဆံ အာ
ရဘိ။ တတ္ထ ဇာနနာ ဗဟုဝိဓာ။ ဒဗ္ဗဇာတိကော ဧဝ ဟိ ကောစိ ဘိက္ခု ဆတ္တံ ကာတုံ ဇာနာတိ, ကောစိ စီဝရာဒီနံ အညတ
ရံ, တဿ ဤဒိသာနိ ကမ္မာနိ ဝတ္တသီသေ ဌတွာ ကရောန္တဿ သာ ဇာနနာ သဂ္ဂမဂ္ဂဖလာနံ ပဒဋ္ဌာနံ န ဟောတီ
တိ န ဝတ္တဗ္ဗာ။ ယော ပန သာသနေ ပဗ္ဗဇိတွာ ဝေဇ္ဇကမ္မာဒီနိ ကာတုံ ဇာနာတိ, တဿေဝံ ဇာနတော အာသဝါ ဝဍ္ဎ
န္တိယေဝ။ တသ္မာ ယံ ဇာနတော ပဿတော စ အာသဝါနံ ခယော ဟောတိ, တဒေဝ ဒဿေန္တော **ဣတိ ရူပ**န္တိအာဒိ
မာဟ။ **ဧဝံ ခော, ဘိက္ခဝေ, ဇာနတော** တိ ဧဝံ ပဉ္စန္နံ ခန္ဓာနံ ဥဒယဗ္ဗယံ ဇာနန္တဿ။ **အာသဝါနံ ခယော ဟောတီ**တိ
အာသဝါနံ ခယန္တေ ဇာတတ္တာ ''အာသဝါနံ ခယော''တိ လဒ္ဓနာမံ အရဟတ္တံ ဟောတိ။

ဧဝံ အရဟတ္တနိကူဋေန ဒေသနံ နိဋ္ဌပေတွာ ဣဒါနိ ခီဏာသဝဿ အာဂမနီယံ ပုဗ္ဗဘာဂပဋိပဒံ ဒဿေတုံ **ယမ္ပိ
ဿ တံ, ဘိက္ခဝေ**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ခယသ္မိံ ခယေဉာဏ**န္တိ အာသဝက္ခယသင်္ခာတေ အရဟတ္တဖလေ ပဋိလ
ဒ္ဓေ သတိ ပစ္စဝေက္ခဏဉာဏံ။ တဉှိ အရဟတ္တဖလသင်္ခာတေ ခယသ္မိံ ပဌမတရံ ဥပ္ပန္နေ ပစ္ဆာ ဥပ္ပန္နတ္တာ
ခယေဉာဏန္တိ ဝုစ္စတိ။ **သဥပနိသ**န္တိ သကာရဏံ သပ္ပစ္စယံ။ **ဝိမုတ္တီ**တိ အရဟတ္တဖလဝိမုတ္တိ။ သာ ဟိဿ ဥပနိသာ
သယပစ္စယေန ပစ္စယော ဟောတိ။ ဧဝံ ဣတော ပရေသုပိ လဗ္ဘမာနဝသေန ပစ္စယဘာဝေါ ဝေဒိတဗ္ဗော။

ဝိရာဂေါတိ မဂ္ဂေါ။ သော ဟိ ကိလေသေ ဝိရာဇေန္တော ခေပေန္တော ဥပ္ပန္နော, တသ္မာ ဝိရာဂေါတိ ဝုစ္စတိ။ **နိဗ္ဗိ
ဒါ**တိ နိဗ္ဗိဒါဉာဏံ။ ဧတေန ဗလဝဝိပဿနံ ဒဿေတိ။ **ဗလဝဝိပဿနာ** တိ ဘယတူပဋ္ဌာနေ ဉာဏံ အာဒီနဝါနုပဿ
နေ ဉာဏံ မုဉ္စိတုကမျတာဉာဏံ သင်္ခါရုပေက္ခာဉာဏန္တိ စတုန္နံ ဉာဏာနံ အဓိဝစနံ။ **ယထာဘူတဉာဏဒဿန**န္တိ
ယထာသဘာဝဇာနနသင်္ခာတံ ဒဿနံ။ ဧတေန တရုဏဝိပဿနံ ဒဿေတိ။ တရုဏဝိပဿနာ ဟိ ဗလဝဝိပဿနာယ
ပစ္စယော ဟောတိ။ **တရုဏဝိပဿနာ** တိ သင်္ခါရပရိစ္ဆေဒေ ဉာဏံ ကင်္ခါဝိတရဏေ ဉာဏံ သမ္မသနေ ဉာဏံ မဂ္ဂါမဂ္ဂ
ေ ဉာဏန္တိ စတုန္နံ ဉာဏာနံ အဓိဝစနံ။ **သမာဓီ**တိ ပါဒကဇ္ဈာနသမာဓိ။ သော ဟိ တရုဏဝိပဿနာယ ပစ္စယော ဟော
တိ။ **သုခ**န္တိ အပ္ပနာယ ပုဗ္ဗဘာဂသုခံ။ တဉှိ ပါဒကဇ္ဈာနဿ ပစ္စယော ဟောတိ။ **ပဿဒ္ဓိ** တိ ဒရထပဋိပ္ပဿဒ္ဓိ။
သာ ဟိ အပ္ပနာပုဗ္ဗဘာဂဿ သုခဿ ပစ္စယော ဟောတိ။ **ပီတီ**တိ ဗလဝပီတိ။ သာ ဟိ ဒရထပဋိပ္ပဿဒ္ဓိယာ ပစ္စ
ယော ဟောတိ။ **ပါမောဇ္ဇ**န္တိ ဒုဗ္ဗလပီတိ။ သာ ဟိ ဗလဝပီတိယာ ပစ္စယော ဟောတိ။ **သဒ္ဓါ** တိ အပရာပရံ ဥပ္ပဇ္ဇနသ
ဒ္ဓါ။ သာ ဟိ ဒုဗ္ဗလပီတိယာ ပစ္စယော ဟောတိ။ **ဒုက္ခ**န္တိ ဝဋ္ဋဒုက္ခံ။ တဉှိ အပရာပရသဒ္ဓါယ ပစ္စယော ဟောတိ။
ဇာတီတိ သဝိကာရာ ခန္ဓဇာတိ ။ သာ ဟိ ဝဋ္ဋဒုက္ခဿ ပစ္စယော ဟောတိ။ **ဘဝေါ**တိ ကမ္မဘဝေါ။ (သော ဟိ သဝိကာ
ရာယ ဇာတိယာ ပစ္စယော ဟောတိ။) ဧတေနုပါယေန သေသပဒါနိပိ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။

ထုလ္လဖုသိတကေ တိ မဟာဖုသိတကေ။ **ပဗ္ဗတကန္ဒရပဒရသာခါ** တိ ဧတ္ထ **ကန္ဒရံ** နာမ 'က'န္တိလဒ္ဓနာမေန ဥ
ဒကေန အရိတော ဥဒကဘိန္နော ပဗ္ဗတပဒေသော, ယော ''နိတမ္ဗော''တိပိ ''နဒီကုဉ္ဇော''တိပိ ဝုစ္စတိ။ **ပဒရံ** နာမ အဋ္ဌ
မာသေ ဒေဝေ အဝဿန္တေ ဖလိတော ဘူမိပ္ပဒေသော။ **သာခါ**တိ ကုသုဗ္ဘကမိနိယော ခုဒ္ဒကမာတိကာယော။ **ကု
သောဗ္ဘာ**တိ ခုဒ္ဒကအာတဠာ။ **မဟာသောဗ္ဘာ** တိ မဟာအာတဠာ။ **ကုန္နဒိယော** တိ ခုဒ္ဒကနဒိယော။ **မဟာနဒိယော**တိ ဂ
င်္ဂါယမုနာဒိကာ မဟာသရိတာ။ **ဧဝမေဝ ခော , ဘိက္ခဝေ, အဝိဇ္ဇူပနိသာ သင်္ခါရာ** တိအာဒီသု အဝိဇ္ဇာ ပဗ္ဗတောတိ ဒဋ္ဌ
ဗ္ဗာ။ အဘိသင်္ခါရာ မေဃောတိ, ဝိညာဏာဒိဝဋ္ဋံ ကန္ဒရာဒယောတိ, ဝိမုတ္တိ သာဂရောတိ။

ယထာ ပဗ္ဗတမတ္ထကေ ဒေဝေ ဝဿိတွာ ပဗ္ဗတကန္ဒရာဒီနိ ပူရေန္တော အနုပုဗ္ဗေန မဟာသမုဒ္ဒံ သာဂရံ ပူ
ရေတိ, ဧဝံ အဝိဇ္ဇာပဗ္ဗတမတ္ထကေ တာဝ အဘိသင်္ခါရမေဃဿ ဝဿနံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ အဿုတဝတာ ဟိ ဗာလပုထုဇ္ဇ
နော အဝိဇ္ဇာယ အညာဏီ ဟုတွာ တဏှာယ အဘိလာသံ ကတွာ ကုသလာကုသလကမ္မံ အာယူဟတိ, တံ ကုသလာ
ကုသလကမ္မံ ပဋိသန္ဓိဝိညာဏဿ ပစ္စယော ဟောတိ, ပဋိသန္ဓိဝိညာဏာဒီနိ နာမရူပာဒီနံ။ ဣတိ ပဗ္ဗတမတ္ထကေ ဝုဋ္ဌ
ဒေဝဿ ကန္ဒရာဒယော ပူရေတွာ မဟာသမုဒ္ဒံ အာဟစ္စ ဌိတကာလော ဝိယ အဝိဇ္ဇာပဗ္ဗတမတ္ထကေ ဝုဋ္ဌဿ
အဘိသင်္ခါရမေဃဿ ပရမ္ပရပစ္စယတာယ အနုပုဗ္ဗေန ဝိညာဏာဒိဝဋ္ဋံ ပူရေတွာ ဌိတကာလော။ ဗုဒ္ဓဝစနံ ပန ဟဋ္ဌိယံ
အဂဟိတမ္ပိ ''ဣဓ တထာဂတော လောကေ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, အာကရသ္မာ အနကရိယံ ပဗ္ဗဇတီ''တိ ဣမာယ ဟဋ္ဌိယာ ဝသေန

ဂဟိတမေတတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ယာ ဟိ တဿ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တိ, သာ ကမ္မဘဝပစ္စယာ သဝိကာရာ ဇာတိ နာမ။ သော ဗုဒ္ဓာနံ တ ဗုဒ္ဓသာဝကာနံ တ သမ္မုခီဘာဝံ အာဂမ္မ ဝဋ္ဋအောဿဒီပကံ လက္ခဏာဟဋ္ဌံ ဓမ္မကထံ သုတွာ ဝဋ္ဋဝသေန ပီဠိတော ဟောတိ, ဝေမဿ သဝိကာရာ ခန္ဓဇာတိ ဝဋ္ဋဒုက္ခဿ ပစ္စယော ဟောတိ။ သော ဝဋ္ဋဒုက္ခေန ပီဠိတော အပရာပရံ သဒ္ဓံ ဇနေတွာ အကရဿာ အနကရိယံ ပဗ္ဗဇတိ, ဝေမဿ ဝဋ္ဋဒုက္ခံ အပရာပရသဒ္ဓာယ ပစ္စယော ဟောတိ။ သော ပဗ္ဗဇ္ဇာမတ္တေနေဝ အသန္တုဋ္ဌော ဦနပဥ္စဝဿကာလေ နိဿယံ ဂဟေတွာ ဝတ္တပဋိပတ္တိံ ပူရေန္တော ဒွေ မာတိကာ ပဂုဏံ ကတွာ ကမ္မာကမ္မံ ဥဂ္ဂဟေတွာ ယာဝ အရဟတ္တာ နိဗ္ဗဋ္ဋံ ကတွာ ကမ္မဋ္ဌာနံ ဂဟေတွာ အရည္ဉေ ဝသန္တော ပထဝီကသိဏာဒီသု ကမ္မံ အာရဘတိ, တဿ ကမ္မဋ္ဌာနံ နိဿာယ ဒုဗ္ဗလပီတိ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ တဒသ္သ သ သဒ္ဓူပနိသံ ဟမောဇ္ဇံ, တံ ဗလဝပီတိယာ ပစ္စယော ဟောတိ။ ဗလဝပီတိ ဒရထပဋိပ္ပဿဒ္ဓိယာ, သာ အပ္ပနာပုဗ္ဗဘာဂသုခဿ, တံ သုခံ ဟာဒကဇ္ဈာနသမာဓိဿ။ သော သမာဓိနာ စိတ္တကလ္လတံ ဇနေတွာ တရုဏဝိပဿနာယ ကမ္မံ ကရောတိ။ ဣစ္စဿ ဟာဒကဇ္ဈာနသမာဓိ တရုဏဝိပဿနာယ ပစ္စယော ဟောတိ, တရုဏဝိပဿနာ ဗလဝဝိပဿနာယ, ဗလဝဝိပဿနာ မဂ္ဂဿ, မဂ္ဂေါ ဖလဝိမုတ္တိယာ, ဖလဝိမုတ္တိ ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏဿာတိ ။ ဧဝံ ဒေဝဿ အနုပုဗ္ဗေန သာဂရံ ပူရေတွာ ဌိတကာလော ဝိယ ခီဏာသဝဿ ဝိမုတ္တိသာဂရံ ပူရေတွာ ဌိတကာလော ဝေဒိတဗ္ဗောတိ။ တတိယံ။

၄. အညတိတ္ထိယသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၄. စတုတ္ထေ **ဟာဝိသီ**တိ ပဝိဋ္ဌော။ သော စ န တာဝ ပဝိဋ္ဌော, ''ပဝိသိဿာမီ''တိ နိက္ခန္တတ္တာ ပန ဧဝံ ဝုတ္တော။ ယထာ ကိံ? ယထာ ''ကာမံ ဂမိဿာမီ''တိ နိက္ခန္တပုရိသော တံ ကာမံ အပ္ပတ္တောပိ ''ကဟံ ဣတ္ထန္နာမော''တိ ဝုတ္တေ ''ကာမံ ဂတော''တိ ဝုစ္စတိ, ဧဝံ။ **အတိပ္ပဂေါ** တိ တအ ကိရ ထေရဿ အတိပ္ပဂေယေဝ နိက္ခန္တဒိဝသော အဟောသိ, အတိပ္ပဂေယေဝ နိက္ခန္တဘိက္ခူ ဗောဓိယင်္ဂဏေ စေတိယင်္ဂဏေ နိတသနဟာရပနဋ္ဌာနေတိ ဣမေသု ဌာနေသု ယာဝ ဘိက္ခာစာရဝေလာ ဟောတိ, တာဝ ပပဥ္စံ ကရောန္တိ။ ထေရဿ ပန ''ယာဝ ဘိက္ခာစာရဝေလာ ဟောတိ, တာဝ ပရိဗ္ဗာဇကေဟိ သဒ္ဓိံ ကေဒွေဝကထာတရေ ကရိဿာမီ''တိ စိန္တယတော **ယံနူနာဟ**န္တိ တေဒဟောသိ။ **ပရိဗ္ဗာဇကာနံ အာရာမော**တိ သော ကိရ အာရာမော ဒက္ခိဏဒွတရဿ စ ဝေဠုဝနဿ စ အန္တရာ အဟောသိ။ **ဣဓာ**တိ ဣမေသု စတူသု တဒေသု။ **ကိံတဒီ ကိမက္ခာယီ** တိ ကိံ ဝဒတိ ကိံ အာစိက္ခတိ, ကိံ ထွေ သမဏဿ ကေတမဿ ဒသ္သနန္တိ ပုစ္ဆန္တိ။ **ဓမ္မဿ စာနုဓမ္မံ ဗျာကရေယျာမာ** တိ, ဘောတာ ကေတမေန ယံ ဝုတ္တံ ကာရဏံ, တဿ အနုကာရဏံ ကထေယျာမ။ **သဟဓမ္မိကော တအနုဟတော** တိ ပရေဟိ ဝုတ္တကာရဏေန သကာရဏော ဟုတွာ သမဏဿ ကေတမဿ တအနုဟတော တဒပ္ပဝတ္တိ ဝိညူဟိ ဂရဟိတဗ္ဗံ ကာရဏံ ကောစိ အပ္ပမတ္တကောပိ ကထံ နာဂစ္ဆေယျ? ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – ကထံ သဗ္ဗာကာရေနပိ သမဏဿ ကေတမဿ တဒေ ကရယှံ ကာရဏံ န ဘဝေယျာတိ?

ဣတိ ဝဒန္တိ ဖဿပစ္စယာ ဒုက္ခန္တိ ဧဝံ ဝဒန္တောတိ အတ္ထော။ **တတ္ရာ** တိ တေသု စတူသု တဒေသု။ **တေ ဝတ အညတ္ရ ဖဿာ**တိ ဣဒံ ''တဒပိ ဖဿပစ္စယာ''တိ ပဋိညာယ သာဓကဝစနံ။ ယသ္မာ ဟိ န ဝိနာ ဖဿေန ဒုက္ခပဋိသံဝေဒနာ အတ္ထိ, တသ္မာ ဇာနိတဗ္ဗမေတံ ယထာ ''တဒပိ ဖဿပစ္စယာ''တိ အယမေတ္ထ အဓိပ္ပာယော။

သာဓု , သာဓု, အာနန္ဒာတိ အယံ သာဓုကာရော သာရိပုတ္တတ္ထေရဿ ဒိန္နော, အာနန္ဒတ္ထေရေန ပန သဒ္ဓိံ ဘဂဝတ အာမန္တေသိ။ **ဧကမိဒာဟ**န္တိ ထွေ **ဣဓာ**တိ နိပာတမတ္တံ, ဧကံ သမယန္တိ အတ္ထော။ ဣဒံ ဝစနံ ''န ကေဝလံ သာရိပုတ္တောဝ ရာဇဂဟံ ပဝိဋ္ဌော, အဟမ္ပိ ဟာဝိသိံ။ န ကေဝလဉ္စ တသ္သေဝတယံ ဝိတက္ကော ဥပ္ပန္နော, မယှမ္ပိ ဥပ္ပဇ္ဇိ။ န ကေဝလဉ္စ တသ္သေဝ သာ တိတ္ထိယေဟိ သဒ္ဓိံ ကထာ ဇာတာ, မယှမ္ပိ ဇာတပုဗ္ဗာ''တိ ဒဿနတ္ထံ ဝုတ္တံ။

အစ္ဆရိယံ **အဗ္ဘုတ** န္တိ ဥဘယမ္ပေတံ ဝိမှယဒီပနမေဝ။ ဝစနတ္တော ပနေတ္ထ အစ္ဆရံ ပဟာရိတုံ ယုတ္တန္တိ အစ္ဆရိယံ။ အဘူတပုဗ္ဗံ ဘူတန္တိ အဗ္ဘုတံ။ **ဧကေန ပဒေနာ**တိ ''ဖဿပစ္စယာ ဒုက္ခ''န္တိ ဣမိနာ ဧကေန ပဒေန။ ဧတေန ဟိ သဗ္ဗတအနံ ပဋိက္ခေပတ္တော ဝုတ္တော။ **ဧသောဝတ္ထော** တိ ဧသောယေဝ ဖဿပစ္စယာ ဒုက္ခန္တိ ပဋိစ္စသမုပ္ပာဒတ္ထော။ **တညေဝေတ္ထ ပဋိဘာတူ** တိ တညေဝေတ္ထ ဥပဋ္ဌာတု။ ဣအနိ ထေရော ဇရာမရဏာဒိကာယ ပဋိစ္စသ

မုပ္ပာဒကထာယ တံ အတ္တဂ္ဂါဟိရှေ့ ဂမှိရာဝဘာသဋ္ဌ ကရောန္တော **သစေ မံ, ဘန္တေ** တိအာဒိ ဝတွာ ယံမူလ ကာ ကထာ ဥပ္ပန္နာ, တဒေဝ ပဒံ ဂဟေတွာ ဝိဝဋ္ဋံ ဒဿေန္တော **ဆန္နံတွေဝတ** တိအာဒိမာဟ။ သေသံ ဥတ္တာနမေဝ တိ။ စတုတ္ထံ။

၅. ဘူမိဇသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၅-၂၆. ပဉ္စမေ **ဘူမိဇောတိ** တဿ ထေရဿ နာမံ။ သေသမိဓာပိ ပုရိမသုတ္တေ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ အယံ ပန ဝိသေသော – ယသ္မာ ဣဒံ သုခဒုက္ခံ န ကေဝလံ ဖဿပစ္စယာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, ကာယေနပိ ကရီယမာနံ ကရီယတိ, တစာယပိ မနသာပိ, အတ္တနာပိ ကရီယမာနံ ကရီယတိ, ပရေနပိ ကရီယမာနံ ကရီယတိ, သမ္ပဇာနေနပိ ကရီယမာနံ ကရီ ယတိ, အသမ္ပဇာနေနပိ, တသ္မာ တဿ အပရမ္ပိ ပစ္စယဝိသေသံ ဒဿေတုံ **ကာယေ တ ဟာနန္ဒ, သတိ** တိအာဒိမာဟ။ **ကာယသဉ္စေတနာဟေတူ** တိ ကာယဒွါရေ ဥပ္ပန္နစေတနာဟေတု။ ဝစီသဉ္စေတနာမနောသဉ္စေတနာသုပိ ဧသေဝ န ယော။ ဧတ္ထ စ ကာယဒွါရေ ကာမာဝစရကုသလာကုသလဝသေန ဝီသတိ စေတနာ လဗ္ဘန္တိ, တထာ ဝစီဒွါရေ။ မ နောဒွါရေ နဝဟိ ရူပာရူပစေတနာဟိ သဒ္ဓိံ ဧကူနတိံသာတိ တီသု ဒွါရေသု ဧကူနသတ္တတိ စေတနာ ဟောန္တိ, တပ္ပစ္စ ယံ ဝိပာကသုခဒုက္ခံ ဒဿိတံ။ **အဝိဇ္ဇာပစ္စယာ စာ**တိ ဣဒံ တာပိ စေတနာ အဝိဇ္ဇာပစ္စယာ ဟောန္တီတိ ဒဿနတ္ထံ ဝုတ္တံ။ ယသ္မာ ပန တံ ယထာဝုတ္တစေတနာဘေဒံ ကာယသင်္ခာရမ္ပိ ဝစီသင်္ခာရမ္ပိ မနောသင်္ခာရမ္ပိ ပရေဟိ အနုသ္သာဟိတော သာမံ အသင်္ခာရိကစိတ္တေန ကရောတိ, ပရေဟိ ကာရိယမာနော သသင်္ခာရိကစိတ္တေနာပိ ကရောတိ, "ဣဒံ နာမ ကမ္မံ ကရောတိ, တဿ ဧဝရူပေ နာမ ဝိပာကော ဘဝိဿတီ"တိ, ဧဝံ ကမ္မဉ္စ ဝိပာကဉ္စ ဇာနန္တောပိ က ရောတိ, မာတာပိတူသု စေတိယဝန္ဒနာဒီနိ ကရောန္တေသု အနုကရောန္တာ အရကာ ဝိယ ကေဝလံ ကမ္မမေဝ ဇာနန္တော "ဣမဿ ပန ကမ္မဿ အယံ ဝိပာကော"တိ ဝိပာကံ အဇာနန္တောပိ ကရောတိ, တသ္မာ တံ ဒဿေတုံ **သာမံ တ တံ, အာနန္ဒ, ကာယသင်္ခာရံ အဘိသင်္ခရောတီ**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။

ဣမေသု, အာနန္ဒ, ဓမ္မေသူ တိ ယေ ဣမေ "သာမံ တ တံ, အာနန္ဒ, ကာယသင်္ခာရ"န္တိအာဒီသု စတူသု ဌာနေသု ဝုတ္တာ ဆသတ္တတိ ဒွေဝသတာ စေတနာဓမ္မာ, ဣမေသု ဓမ္မေသု အဝိဇ္ဇာ ဥပနိဿယကောဋိယာ အနုပတိတာ။ သဗ္ဗေပိ ဟိ တေ "အဝိဇ္ဇာပစ္စယာ သင်္ခါရာ"တိ ဧတ္ထေဝ သင်္ဂဟံ ဂစ္ဆန္တိ။ ဣဒါနိ ဝိဝဋ္ဋံ ဒဿေန္တော **အဝိဇ္ဇာယ တွေဝတ** တိအာဒိမာဟ။ **သော ကာယော န ဟောတီ**တိ ယသ္မိံ ကာယေ သတိ ကာယသဉ္စေတနာပစ္စယံ အဇ္ဈတ္တံ သုခဒုက္ခံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, သော ကာယော န ဟောတိ။ တစာမနေသုပိ ဧသေဝ နယော။ အပိစ ကာယောတိ စေတနာကာယော, တစာပိ စေတ နာတစာ, မနောပိ ကမ္မမနောယေဝ။ ဒွါရကာယော တ ကာယော။ တစာမနေသုပိ ဧသေဝ နယော။ ခီဏာသဝေ စေတိယံ ဝန္ဒတိ, ဓမ္မံ ဘဏတိ, ကမ္မဋ္ဌာနံ မနသိ ကရောတိ, ကထမဿ ကာယာဒယော န ဟောန္တီတိ? အဝိပာကတ္တာ။ ခီဏာသဝေ န ဟိ ကတံ ကမ္မံ နေဝ ကုသလံ ဟောတိ နာကုသလံ။ အဝိပာကံ ဟုတွာ ကိရိယာမတ္တေ တိဋ္ဌတိ, တေနဿ တေ ကာ ယာဒယော န ဟောန္တီတိ ဝုတ္တံ။

ခေတ္တံ တံ န ဟောတီ တိအာဒီသုပိ ဝိရူဟနဋ္ဌေန တံ ခေတ္တံ န ဟောတိ, ပတိဋ္ဌာနဋ္ဌေန ဝတ္ထု န ဟောတိ, ပစ္စယ ဋ္ဌေန အာယတနံ န ဟောတိ, ကာရဏဋ္ဌေန အဓိကရဏံ န ဟောတိ။ သဉ္စေတနာမူလကဉ္စိ အဇ္ဈတ္တံ သုခဒုက္ခံ ဥပ္ပ ဇ္ဇေယျ, သာ သဉ္စေတနာ ဧတေသံ ဝိရူဟနာဒီနံ အတ္ထာနံ အဘာဝေန တဿ သုခဒုက္ခဿ နေဝ ခေတ္တံ, န ဝတ္ထု န အာယတနံ, န အဓိကရဏံ ဟောတီတိ။ ဣမသ္မိံ သုတ္တေ ဝေဒနာဒီသု သုခဒုက္ခမေဝ ကထိတံ, တဉ္စ ခေ ဝိပာကမေဝတ တိ။ ပဉ္စမံ။

ဆဋ္ဌံ ဥပတဏသုတ္တံ ဥတ္တာနမေဝ။ ဧတ္ထ ပန ဝဋ္ဋဒုက္ခမေဝ ကထိတန္တိ။ ဆဋ္ဌံ။

၇. ပစ္စယသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၇-၂၈. သတ္တမေ ပဋိပာဋိယာ ဝုတ္တေသု ပရိယောသာနပဒံ ဂဟေတွာ **ဇရာမရဏံ, ဘိက္ခဝေ, ဇရာမရဏ** န္တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ **ဧဝံ ပစ္စယံ ပဇာနာတီ** တိ ဧဝံ ဒုက္ခသစ္စဝသေန ပစ္စယံ ဇာနာတိ။ ပစ္စယသမုဒယာဒယောပိ သမုဒယသစ္စာဒီနံယေဝ ဝသေန ဝေဒိတဗ္ဗာ။ **ဒိဋ္ဌိသမ္ပန္နော** တိ မဂ္ဂဒိဋ္ဌိယာ သမ္ပန္နော။ **ဒဿနသမ္ပန္နော** တိ တဿေဝ ဝေဝစနံ။ **အာဂ တော ဣမံ သဒ္ဓမ္မန္တိ** မဂ္ဂသဒ္ဓမ္မံ အာဂတော။ **ပဿတီ** တိ မဂ္ဂသဒ္ဓမ္မမေဝ ပဿတိ။ **သေက္ခေန ဉာဏေနာ** တိ မဂ္ဂ

ဂဉာဏေနေ၀။ **သေက္ခာယ ဝိဇ္ဇာယာ** တိ မဂ္ဂဝိဇ္ဇာယ ဧ၀။ **ဓမ္မသောတံ သမာပန္နော** တိ မဂ္ဂသင်္ခာတမေ၀ ဓမ္မသောတံ သမာပန္နော။ **အရိယောတိ** ပုထုဇ္ဇနဘူမိံ အတိက္ကန္တော။ **နိဗ္ဗေဓိကပညော** တိ နိဗ္ဗေဓိကပညာယ သမန္နာဂတော။ **အမတဒ္ဒွာရံ အာဟစ္စ တိဋ္ဌတီ** တိ အမတံ နာမ နိဗ္ဗာနံ, တဿ ဒွာရံ အရိယမဂ္ဂံ အာဟစ္စ တိဋ္ဌတီတိ။ အဋ္ဌမံ ဥတ္တာနမေ၀။ သတ္တမအဋ္ဌမာနိ။

၉. သမဏဗြာဟ္မဏသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၉-၃၀. နဝမံ အက္ခရဘာဏကာနံ ဘိက္ခူနံ အဇ္ဈာသယေန ဝုတ္တံ။ တေ ဟိ **ပရီ**တိ ဥပသဂ္ဂံ ပက္ခိပိတွာ ဝုစ္စမာနေ ပဋိဝိဇ္ဈိတုံ သက္ကောန္တိ။ နဝမံ။

ဒသမေ သဗ္ဗံ ဥတ္တာနမေ၀။ ဣမေသု ဒွီသု သုတ္တေသု စတုသစ္စပဋိဝေဓော ကထိတော။ ဒသမံ။

ဒသဗလဝဂ္ဂေါ တတိယော။

၄. ကဠာရခတ္တိယဝဂ္ဂေါ

၁. ဘူတသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၃၁. ကဠာရခတ္တိယဝဂ္ဂဿ ပဌမေ **အဇိတပဉှေ**တိ အဇိတမာဏဝေန ပုဋ္ဌပဉှေ။ **သင်္ခာတဓမ္မာသေ** တိ သင်္ခာတဓမ္မာ ဝုစ္စန္တိ ဉာတဓမ္မာ တုလိတဓမ္မာ တီရိတဓမ္မာ။ **သေက္ခာ** တိ သတ္တ သေက္ခာ။ **ပုထူ**တိ တေယေ၀ သတ္တ ဇနေ သန္ဓာယ ပုထူတိ ဝုတ္တံ။ **ဣဓာ**တိ ဣမသ္မိံ သာသနေ။ **နိပကော**တိ နေပက္ကံ ဝုစ္စတိ ပညာ, တာယ သမန္နာဂတတ္တာ နိပကော, တွံ ပဏ္ဍိတော ပဗ္ရူဟီတိ ယာစတိ။ **ဣရိယန္တိ** ဝုတ္တံ အာစာရံ ဂောစရံ ဝိဟာရံ ပဋိပတ္တိံ။ **မာရိသာ**တိ ဘဂဝန္တံ အာလပတိ။ သေက္ခာနဉ္စ သင်္ခာတဓမ္မာနဉ္စ ခီဏာသဝါနဉ္စ ပဋိပတ္တိံ မယာ ပုဋ္ဌော ပဏ္ဍိတ, မာရိသ, မယှံ ကထေဟီတိ အယမေတ္ထ သင်္ခေပတ္ထော။

တုဏှီ အဟောသီတိ ကသ္မာ ယာဝ တတိယံ ပုဋ္ဌော တုဏှီ အဟောသိ? ကိံ ပဉှေ ကင်္ခတိ, ဥဒါဟု အဇ္ဈာသယေတိ? အဇ္ဈာသယေ ကင်္ခတိ, နော ပဉှေ။ ဧဝံ ကိရဿ အဟောသိ – ''သတ္ထာ မံ သေက္ခာသေက္ခာနံ အာဂမနီယပဋိပဒံ ကထာပေတုကာမော; သာ စ ခန္ဓဝသေန ဓာတုဝသေန အာယတနဝသေန ပစ္စယာကာရဝသေနာတိ ဗဟူဟိ ကာရဏေဟိ သက္ကာ ကထေတုံ။ ကထံ ကထေန္တော နု ခော သတ္ထု အဇ္ဈာသယံ ဂဟေတွာ ကထေတုံ သက္ခိဿာမီ''တိ? အထ သတ္ထာ စိန္တေသိ – ''ဌပေတွာ မံ အညော ပတ္တံ အာအာယ စရန္တော သာဝကော နာမ ပညာယ သာရိပုတ္တသမော နတ္ထိ။ အယမ္ပိ မယာ ပဉှံ ပုဋ္ဌော ယာဝ တတိယံ တုဏှီ ဧ၀။ ပဉှေ နု ခော ကင်္ခတိ, ဥဒါဟု အဇ္ဈာသယေ''တိ။ အထ ''အဇ္ဈာသယေ''တိ ဉတွာ ပဉှာကထနတ္ထာယ နယံ ဒဒမာနော **ဘူတမိဒန္တိ, သာရိပုတ္တ, ပဿသီ**တိ အာဟ။

တတ္ထ **ဘူတန္တိ** ဇာတံ နိဗ္ဗတ္တံ, ခန္ဓပဉ္စကဿေတံ နာမံ။ ဣတိ သတ္ထာ ''ပဉ္စက္ခန္ဓဝသေန, သာရိပုတ္တ, ဣမံ ပဉှံ ကထေဟီ''တိ ထေရဿ နယံ ဒေတိ။ သဟနယအနေန ပန ထေရဿ တီရေ ဌိတပုရိသဿ ဝိဝဋ္ဋော ဧကင်္ဂဏော မဟာသမုဒ္ဒော ဝိယ နယသတေန နယသဟဿေန ပဉှာဗျာကရဏံ ဥပဋ္ဌာသိ။ အထ နံ ဗျာကရောန္တော **ဘူတမိဒန္တိ, ဘန္တေ**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ဘူတမိဒန္တိ** ဣဒံ နိဗ္ဗတ္တံ ခန္ဓပဉ္စကံ။ **သမ္မပ္ပညာယ ပဿတီ** တိ သဟဝိပဿနာယ မဂ္ဂပညာယ သမ္မာ ပဿတိ။ **ပဋိပန္နော ဟောတီ** တိ သီလတော ပဋ္ဌာယ ယာဝ အရဟတ္တမဂ္ဂါ နိဗ္ဗိဒါဒီနံ အတ္ထာယ ပဋိပန္နော ဟောတိ။ **တဒါဟာရသမ္ဘဝ** န္တိ ဣဒံ ကသ္မာ အာရဘိ? ဧတံ ခန္ဓပဉ္စကံ အာဟာရံ ပဋိစ္စ ဌိတံ, တသ္မာ တံ အာဟာရသမ္ဘဝံ နာမ ကတွာ ဒဿေတုံ ဣဒံ အာရဘိ။ ဣတိ ဣမိနာပိ ပရိယာယေန သေက္ခပဋိပဒာ ကထိတာ ဟောတိ။ **တဒါဟာရနိရောဓာ**တိ တေသံ အာဟာရာနံ နိရောဓေန။ ဣဒံ ကသ္မာ အာရဘိ? တဉှိ ခန္ဓပဉ္စကံ အာဟာရနိရောဓာ နိရုဇ္ဈတိ, တသ္မာ တံ အာဟာရနိရောဓသမ္ဘဝံ နာမ ကတွာ ဒဿေတုံ ဣဒံ အာရဘိ။ ဣတိ ဣမိနာပိ ပရိယာယေန သေက္ခဿေ၀ ပဋိပဒါ ကထိတာ။ **နိဗ္ဗိဒါ** တိ အာဒီနိ သဗ္ဗာနိ ကာရဏဝစနာနီတိ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။ **အနုပာဒါ**

ဝိမုတ္တောတိ စတူဟိ ဥပာဒါနေဟိ ကဉ္စိ ဓမ္မံ အဂ္ဂဟေတွာ ဝိမုတ္တော။ **သာဓု သာဓူ**တိ ကေ္ကမိနာ ထေရဿ ဗျာကရဏံ သမ္ပဟံသေတွာ သဃမ္ပိ တထေဝ ဗျာကရောန္တော ပုန "ဘူတမိဒ"န္တိအာဒိမာဟာတိ။ ပဌမံ။

၂. ကဠာရသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၃၂. ဒုတိယေ **ကဠာရခတ္တိယော** တိ တဿ ထေရဿ နာမံ။ ဒန္တာ ပနဿ ကဠာရာ ဝိသမသဏ္ဌာနာ, တသ္မာ "ကဠာရော"တိ ဝုစ္စတိ။ **ဟီနာယာဝတ္တော** တိ ဟီနဿ ဂိဟိဘာဝဿ အတ္ထာယ နိဝတ္တော။ **အဿာသမလတ္ထာ**တိ အဿာသံ အဝဿယံ ပတိဋ္ဌံ န ဟိ နူန အလတ္ထ, တယော မဂ္ဂေ တီဏိ စ ဖလာနိ နူန နာလတ္ထာတိ ဒီပေတိ။ ယဒိ ဟိ တာနိ လဘေယျ, န သိက္ခံ ပစ္စက္ခာယ ဟီနာယာဝတ္တေယျာတိ အယံ ထေရဿ အဓိပ္ပာယော။ **န ခွာဟံ, အာဝုသော**တိ အဟံ ခေါ, အာဝုသော, "အဿာသံ ပတ္တော, န ပတ္တော"တိ န ကင္ခာမိ။ ထေရဿ ဟိ သာဝကပာရမီဉာဏံ အဝဿယော, တသ္မာ သော န ကင္ခတိ။ **အာယတိံ ပနာဝုသော**တိ ကေ္ကမိနာ "အာယတိံ ပဋိသန္ဓိ တုမှာကံ ဥဂ္ဃာဋိတာ, န ဥဂ္ဃာဋိတာ"တိ အရဟတ္တပုစ္ဆံ ပုစ္ဆတိ။ **န ခွာဟံ, အာဝုသော, ဝိစိကိစ္ဆာမီ**တိ ကေ္ကမိနာ ထေရော တတ္ထ ဝိစိကိစ္ဆာဘာဝံ ဒီပေတိ။

ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမီ တိ "ကေ္ကမံ သုတကာရဏံ ဘဂဝတော အာရောစေဿာမီ"တိ ဥပသင်္ကမိ။ **အညာ ဗျာကတာ**တိ အရဟတ္တံ ဗျာကတံ။ **ခီဏာ ဇာတီ**တိ န ထေရေန ဧဝံ ဗျာကတာ, အယံ ပန ထေရော တုဋ္ဌော ပသန္နော ဧဝံ ပဒဗျဉ္ဇနာနိ အာရောပေတွာ အာဟ။ **အညတရံ ဘိက္ခုံ အာမန္တေသီ** တိ တံ သုတွာ သတ္ထာ စိန္တေသိ – "သာရိပုတ္တော ဓီရော ဂမ္ဘီရော။ န သော ကေနစိ ကာရဏေန ဧဝံ ဗျာကရိဿတိ။ သံခိတ္တေန ပန ပဉှော ဗျာကတော ဘဝိဿတိ။ ပက္ကောသာပေတွာ နံ ပဉှံ ဗျာကရာပေဿာမီ"တိ အညတရံ ဘိက္ခုံ အာမန္တေသိ။

သစေ တံ သာရိပုတ္တာ တိ ကေ္ကဒံ ဘဂဝါ "န သော အတ္တနော ဓမ္မတာယ အညံ ဗျာကရိဿတိ, ပဉှမေတံ ပုစ္ဆိဿာမိ, တံ ကထေန္တော ဧဝ အညံ ဗျာကရိဿတီ"တိ အညံ ဗျာကရာပေတုံ ဧဝံ ပုစ္ဆိ။ **ယံနိဒါနာဝုသော, ဇာတီ**တိ, အာဝုသော, အယံ ဇာတိ နာမ ယံပစ္စယာ, တဿ ပစ္စယဿ ခယာ ခီဏာသ္မိံ ဇာတိယာ ပစ္စယေ ဇာတိသင်္ခါတံ ဖလံ ခီဏန္တိ ဝိဒိတံ။ ကေ္ကဓာပိ စ ထေရော ပဉှေ အကင်္ခိတွာ အဇ္ဈာသယေ ကင်္ခတိ။ ဧဝံ ကိရဿ အဟောသိ – "အညာ နာမ တဏှာ ခီဏာ, ဥပာဒါနံ ခီဏံ, ဘဝေါ ခီဏော, ပစ္စယော ခီဏော, ကိလေသာ ခီဏာတိအာဒီဟိ ဗဟူဟိ ကာရဏေဟိ သက္ကာ ဗျာကာတုံ, ကထံ ကထေန္တော ပန သတ္ထု အဇ္ဈာသယံ ဂဟေတုံ သက္ခိဿာမီ"တိ။

ကိဉ္စာပိ ဧဝံ အဇ္ဈာသယေ ကင်္ခတိ, ပဉှံ ပန အဋ္ဌပေတွာဝ ပစ္စယာကာရဝသေန ဗျာကာသိ။ သတ္ထာပိ ပစ္စယာကာရဝသေနေဝ ဗျာကရာပေတုကာမော, တသ္မာ သော ဗျာကရောန္တောဝ အဇ္ဈာသယံ ဂဏှိ။ တာဝဒေဝ "ဂဟိတော မေ သတ္ထု အဇ္ဈာသယော"တိ အညာသိ။ အထဿ နယသတေန နယသဟဿေန ပဉှဗျာကရဏံ ဥပဋ္ဌာသိ။ ယသ္မာ ပန ဘဂဝါ ဥတ္တရိ ပဉှံ ပုစ္ဆတိ, တသ္မာ တေန တံ ဗျာကရဏံ အနုမောဒိတန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ကထံ ဇာနတော ပန တေတိ ကေ္ကဒံ ကသ္မာ အာရဘိ? သဝိသယေ သီဟနာဒံ နဒာပေတုံ။ ထေရော ကိရ သူကရခတာလေဏဒွါရေ ဒီဃနခပရိဗ္ဗာဇကဿ ဝေဒနာပရိဂ္ဂဟသုတ္တေ ကထိယမာနေ တာလဝဏ္ဋံ ဂဟေတွာ သတ္ထာရံ ဗီဇယမာနော ဌိတော တိဿော ဝေဒနာ ပရိဂ္ဂဟေတွာ သာဝကပာရမီဉာဏံ အဓိဂတော, အယမဿ သဝိသယော။ ကေ္ကမဿ္မိံ သဝိသယေ ဌိတော သီဟနာဒံ နဒိဿတီတိ နံ သန္ဓာယ သတ္ထာ ကေ္ကဒံ ပဉှံ ပုစ္ဆိ။ **အနိစ္စာ** တိ ဟုတွာ အဘာဝဋ္ဌေန အနိစ္စာ။ **ယဒနိစ္စံ တံ ဒုက္ခ** န္တိ ဧတ္ထ ကိဉ္စာပိ သုခါ ဝေဒနာ ဌိတိသုခါ ဝိပရိဏာမဒုက္ခာ, ဒုက္ခာ ဝေဒနာ ဌိတိဒုက္ခာ ဝိပရိဏာမသုခါ, အဒုက္ခမသုခါ ဉာဏသုခါ အညာဏဒုက္ခာ, ဝိပရိဏာမကောဋိယာ ပန သဗ္ဗာဝ ဒုက္ခာ နာမ ဇာတာ။ **ဝိဒိတ** န္တိ ယသ္မာ ဧဝံ ဝေဒနာတ္တယံ ဒုက္ခန္တိ ဝိဒိတံ, တသ္မာ ယာ တတ္ထ တဏှာ, သာ န ဥပဋ္ဌာသီတိ ဒဿေတိ။

သာဓု သာဓူတိ ထေရဿ ဝေဒနာပရိစ္ဆေဒဇာနနေ သမ္ပဟံသနံ။ ထေရော ဟိ ဝေဒနာ ကောတိ တ ဒွေဝ တိဿော စ တဿောတိ တ အဝုတ္တေပိ ဝုတ္တနယေန တာသံ တိဿောတိ ပရိစ္ဆေဒံ အညာသိ, တေန တံ ဘဂဝါ သမ္ပဟံသန္တော ဧဝမာဟ။ **ဒုက္ခသ္မိ** န္တိ ကေ္ကဒံ ဘဂဝါ ကေ္ကမိနာ အဓိပ္ပာယေန အာဟ – "သာရိပုတ္တ, ယံ တယာ 'ကေ္ကမိနာ ကာရဏေန ဝေဒနာသု တဏှာ န ဥပဋ္ဌာသီ'တိ ဗျာကတံ, တံ သုဗျာကတံ။ 'တိဿော ဝေဒနာ'တိ ဝိဘဇန္တေန ပန တေ အတိပ္ပ

ပပဉ္စော ကတော, တံ ‘ဒုက္ခသ္မိံ’န္တိ ဗျာကရောန္တေနပိ ဟိ တေ သုဗျာကတမေဝ ဘဝေယျ။ ယံကိဉ္စိ ဝေဒယိတံ, တံ ဒုက္ခန္တိ ဉာတမတ္တေပိ ဟိ ဝေဒနာသု တဏှာ န တိဋ္ဌတိ”။

ကထံ ဝိမောက္ခာ တိ ကတရာ ဝိမောက္ခာ, ကတရေန ဝိမောက္ခေန တယာ အညာ ဗျာကတာတိ အတ္ထော? **အဇ္ဈတ္တံ ဝိမောက္ခာ**တိ အဇ္ဈတ္တဝိမောက္ခေန, အဇ္ဈတ္တသင်္ခါရေ ပရိဂ္ဂဟေတွာ ပတ္တအရဟတ္တေနာတိ အတ္ထော။ တတ္ထ စတုက္ကံ ဝေဒိတဗ္ဗံ – အဇ္ဈတ္တံ အဘိနိဝေသော အဇ္ဈတ္တံ ဝုဋ္ဌာနံ, အဇ္ဈတ္တံ အဘိနိဝေသော ဗဟိဒ္ဓာ ဝုဋ္ဌာနံ, ဗဟိဒ္ဓာ အဘိနိဝေသော ဗဟိဒ္ဓာ ဝုဋ္ဌာနံ, ဗဟိဒ္ဓာ အဘိနိဝေသော အဇ္ဈတ္တံ ဝုဋ္ဌာနန္တိ။ အဇ္ဈတ္တဉှိ အဘိနိဝိသိတွာ ဗဟိဒ္ဓာဓမ္မာပိ ဒဋ္ဌဗ္ဗာယေဝ, ဗဟိဒ္ဓာ အဘိနိဝိသိတွာ အဇ္ဈတ္တဓမ္မာပိ။ တသ္မာ ကောစိ ဘိက္ခု အဇ္ဈတ္တံ သင်္ခါရေသု ဉာဏံ ဩတာရေတွာ တေ ဝဝတ္ထပေတွာ ဗဟိဒ္ဓာ ဩတာရေတိ, ဗဟိဒ္ဓာပိ ပရိဂ္ဂဟေတွာ ပုန အဇ္ဈတ္တံ ဩတာရေတိ, တဿ အဇ္ဈတ္တ သင်္ခါရေ သမ္မသနကာလေ မဂ္ဂဝုဋ္ဌာနံ ဟောတိ။ အယံ အဇ္ဈတ္တံ အဘိနိဝေသော အဇ္ဈတ္တံ ဝုဋ္ဌာနံ နာမ။ ကောစိ အဇ္ဈတ္တံ သင်္ခါရေသု ဉာဏံ ဩတာရေတွာ တေ ဝဝတ္ထပေတွာ ဗဟိဒ္ဓာ ဩတာရေတိ, တဿ ဗဟိဒ္ဓာ သင်္ခါရေ သမ္မသနကာလေ မဂ္ဂဝုဋ္ဌာနံ ဟောတိ။ အယံ အဇ္ဈတ္တံ အဘိနိဝေသော ဗဟိဒ္ဓာ ဝုဋ္ဌာနံ နာမ။ ကောစိ ဗဟိဒ္ဓာ သင်္ခါရေသု ဉာဏံ ဩတာရေတွာ, တေ ဝဝတ္ထပေတွာ အဇ္ဈတ္တံ ဩတာရေတိ, အဇ္ဈတ္တမ္ပိ ပရိဂ္ဂဟေတွာ ပုန ဗဟိဒ္ဓာ ဩတာရေတိ, တဿ ဗဟိဒ္ဓာ သင်္ခါရေ သမ္မသနကာလေ မဂ္ဂဝုဋ္ဌာနံ ဟောတိ။ အယံ ဗဟိဒ္ဓာ အဘိနိဝေသော ဗဟိဒ္ဓာ ဝုဋ္ဌာနံ နာမ။ ကောစိ ဗဟိဒ္ဓာ သင်္ခါရေသု ဉာဏံ ဩတာရေတွာ တေ ဝဝတ္ထပေတွာ အဇ္ဈတ္တံ ဩတာရေတိ, တဿ အဇ္ဈတ္တသင်္ခါရေ သမ္မသနကာလေ မဂ္ဂဝုဋ္ဌာနံ ဟောတိ။ အယံ ဗဟိဒ္ဓာ အဘိနိဝေသော အဇ္ဈတ္တံ ဝုဋ္ဌာနံ နာမ။ တတြ ထေရော “အဇ္ဈတ္တသင်္ခါရေ ပရိဂ္ဂဟေတွာ တေသံ ဝဝတ္ထာနကာလေ မဂ္ဂဝုဋ္ဌာနေန အရဟတ္တံ ပတ္တောသ္မိ”တိ ဒဿေန္တော **အဇ္ဈတ္တံ ဝိမောက္ခာ ခွာဟံ, အာဝုသော**တိ အာဟ။

သဗ္ဗုပါဒါနက္ခယာ တိ သဗ္ဗေသံ စတုန္နမ္ပိ ဥပါဒါနာနံ ခယေန။ **တထာ သတော ဝိဟရာမီ**တိ တေနာကာရေန သတိယာ သမန္နာဂတော ဝိဟရာမိ။ **ယထာ သတံ ဝိဟရန္တ**န္တိ ယေနာကာရေန မံ သတိယာ သမန္နာဂတံ ဝိဟရန္တံ။ **အာသဝါ နာနုဿဝန္တီ**တိ စက္ခုတော ရူပေ သဝန္တိ အာသဝန္တိ သန္ဒန္တိ ပဝတ္တန္တီတိ ဧဝံ ဆသု ဒွါရေသု ဆသု အာရမ္မဏေသု သဝနဓမ္မာ ကာမာသဝါဒယော အာသဝါ နာနုဿဝန္တိ နာနုပ္ပဝတ္တန္တိ, ယထာ မေ န ဥပ္ပဇ္ဇန္တီတိ အတ္ထော။ **အတ္တာနဉ္စ နာဝဇာနာမီ** တိ အတ္တာနဉ္စ န အဝဇာနာမိ။ ဣမိနာ ဩမာနပဟာနံ ကထိတံ။ ဧဝဉှိ သတိ ပဇာနနာ ပသန္နာ ဟောတိ။

သမဏေနာတိ ဗုဒ္ဓသမဏေန။ **တေသွာဟံ န ကင်္ခါမီ** တိ တေသု အဟံ “ကတရော ကာမာသဝေါ, ကတရော ဘဝါသဝေါ, ကတရော ဒိဋ္ဌာသဝေါ, ကတရော အဝိဇ္ဇာသဝေါ”တိ ဧဝံ သရူပဘေဒတောပိ, “စတ္တာရော အာသဝါ”တိ ဧဝံ ဂဏနပရိစ္ဆေဒတောပိ န ကင်္ခါမိ။ **တေ မေ ပဟီနာတိ န ဝိစိကိစ္ဆာမီ**တိ တေ မယှံ ပဟီနာတိ ဝိစိကိစ္ဆံ န ဥပ္ပါဒေမိ။ ဣဒံ ဘဂဝါ “ဧဝံ ဗျာကရောန္တေနပိ တယာ သုဗျာကတံ ဘဝေယျ ‘အဇ္ဈတ္တံ ဝိမောက္ခာ ခွာဟံ, အာဝုသော’တိအာဒီနိ ပန တေ ဝဒန္တေန အတိပ္ပပဉ္စော ကတော”တိ ဒဿေန္တော အာဟ။

ဥဋ္ဌာယာသနာ ဝိဟာရံ ပါဝိသီ တိ ပညတ္တဝရဗုဒ္ဓါသနတော ဥဋ္ဌဟိတွာ ဝိဟာရံ အန္တောမဟာဂန္ဓကုဋိံ ပါဝိသိ အသမ္ဘိန္နာယ ဧဝ ပရိသာယ။ ကသ္မာ? ဗုဒ္ဓါ ဟိ အနိဋ္ဌိတာယ ဒေသနာယ အသမ္ဘိန္နာယ ပရိသာယ ဥဋ္ဌာယာသနာ ဂန္ဓကုဋိံ ပဝိသန္တာ ပုဂ္ဂလထောမနတ္ထံ ဝါ ပဝိသန္တိ ဓမ္မထောမနတ္ထံ ဝါ။ တတ္ထ ပုဂ္ဂလထောမနတ္ထံ ပဝိသန္တော သတ္ထာ ဧဝံ စိန္တေသိ – “ဣမံ မယာ သံခိတ္တေန ဥဒ္ဒေသံ ဥဒ္ဒိသိတွာ ဝိတ္ထာရေန စ အဝိဘတ္တံ ဓမ္မပဋိဂ္ဂါဟကာ ဘိက္ခူ ဥဂ္ဂဟေတွာ အာနန္ဒံ ဝါ ကစ္စာယနံ ဝါ ဥပသင်္ကမိတွာ ပုစ္ဆိဿန္တိ, တေ မယှံ ဉာဏေန သံသန္ဒေတွာ ကထေဿန္တိ, တတောပိ ဓမ္မပဋိဂ္ဂါဟကာ ပုန မံ ပုစ္ဆိဿန္တိ။ တေသမဟံ ‘သုကထိတံ, ဘိက္ခဝေ, အာနန္ဒေန, သုကထိတံ ကစ္စာယနေန, မံ စေပိ တုမှေ ဧတမတ္ထံ ပုစ္ဆေယျာထ, အဟမ္ပိ နံ ဧဝမေဝ ဗျာကရေယျ’န္တိ ဧဝံ တေ ပုဂ္ဂလေ ထောမေဿာမိ။ တတော တေသု ဂါရဝံ ဇနေတွာ ဘိက္ခူ ဥပသင်္ကမိဿန္တိ, တေပိ ဘိက္ခူ အတ္ထေ စ ဓမ္မေ စ နိယောဇေဿန္တိ, တေ တေဟိ နိယောဇိတာ တိဿော သိက္ခာ ပရိပူရေတွာ ဒုက္ခဿန္တံ ကရိဿန္တီ”တိ။

အထ တ ပနဿ ဧဝံ ဟောတိ – ‘‘သေ မယိ ပက္ကန္တေ အတ္တနော အာနုဘာဝံ ကရိဿတိ, အထ နံ အဟမ္ပိ တ ထေဝ ထောမေဿာမိ, တံ မမ ထောမနံ သုတွာ ကရဝဇာတာ ဘိက္ခူ ဣမံ ဥပသင်္ကမိတဗ္ဗံ, ဝစနဉ္စဿ သောတဗ္ဗံ သဒ္ဓာတဗ္ဗံ မညိဿန္တိ, တံ တေသံ ဘဝိဿတိ ဒီဃရတ္တံ ဟိတာယ သုခါယာ’’တိ ဓမ္မထောမနတ္ထံ ပဝိသန္တော ဧဝံ စိန္တေသိ ယထာ ဓမ္မအာယာဒသုတ္တေ စိန္တေသိ။ တတ္ထ ဟိဿ ဧဝံ အဟောသိ – ‘‘မယိ ဝိဟာရံ ပဝိဋ္ဌေ အာမိသ အာယာဒံ ဂရဟန္တော ဓမ္မအာယာဒဉ္စ ထောမေန္တော ဣမိဿံယေဝ ပရိသတိ နိသိန္နော သာရိပုတ္တော ဓမ္မံ ဒေသေသ္သတိ, ဧဝံ ဒွိန္နမ္ပိ အမှာကံ ဧကဇ္ဈာသယာယ မတိယာ ဒေသိတာ အယံ ဒေသနာ အဂ္ဂ စ ဂရုကာ စ ဘဝိဿတိ ဟ သာဏဆ္ဆတ္တာသဒိသာ’’တိ။

ဣမေ ပန အာယသ္မန္တံ သာရိပုတ္တံ ဥက္ကံသေတွာ ပကာသေတွာ ဌပေတုကာမော ပုဂ္ဂလထောမနတ္ထံ ဥဋ္ဌာ ယာသနာ ဝိဟာရံ ပာဝိသိ။ ဤဒိသေသု ဌာနေသု ဘဂဝတ နိသိန္နာသနေယေဝ အန္တရဟိတော စိတ္တဂတိယာ ဝိဟာရံ ပဝိ သတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ ယဒိ ဟိ ကာယဂတိယာ ဂစ္ဆေယ္ယ, သဗ္ဗာ ပရိသာ ဘဂဝန္တံ ပရိဝါရေတွာ ဂစ္ဆေယ္ယ, သာ ဧကတရံ ဘိန္နာ ပုန ဒုဿန္နိပာတာ ဘဝေယ္ယာတိ ဘဂဝတ အဒိဿမာနေန ကာယေန စိတ္တဂတိယာ ဧဝ ပာဝိသိ။

ဧဝံ ပဝိဋ္ဌေ ပန ဘဂဝတိ ဘဂဝတော အဓိပ္ပာယာနုရူပမေဝ သီဟနာဒံ နဒိတုကာမော **တတ္ထ ခော အာယသ္မာ သာရိ ပုတ္တော အစိရပက္ကန္တဿ ဘဂဝတော ဘိက္ခူ အာမန္တေသိ။ ပုဗ္ဗေ အပ္ပဋိသံဝိဒိတန္တိ** ဣဒံ နာမ ပုစ္ဆိဿတီ တိ ပုဗ္ဗေ မယာ အဝိဒိတံ အညာတံ။ **ပဌမံ ပဉှန္တိ**, ‘‘သစေ တံ, သာရိပုတ္တ, ဧဝံ ပုစ္ဆေယျုံ ကထံ ဇာနတာ ပန တယာ, အာဝုသော သာရိပုတ္တ, ကထံ ပဿတာ အညာ ဗျာကတာ ခီဏာ ဇာတီ’’တိ ဣမံ ပဌမံ ပဉှံ။ **ဒန္ဓာယိတတ္ တန္တိ** သတ္ထု အာသယဇာနနတ္ထံ ဒန္ဓဘာဝေ အသီဃတာ။ **ပဌမံ ပဉှံ အနုမောဒီ**တိ, ‘‘ဇာတိ ပနာဝုသော သာရိပုတ္ တ, ကိံနိဒါနာ’’တိ ဣမံ ဒုတိယံ ပဉှံ ပုစ္ဆန္တော, ‘‘ယံနိဒါနာဝုသော, ဇာတီ’’တိ ဧဝံ ဝိဿဇ္ဇိတံ ပဌမံ ပဉှံ အနုမောဒိ။

တေဒဟောသီတိ ဘဂဝတာ အနုမောဒိတေ နယသတေန နယသဟဿေန ပဉှဿ ဧကင်္ဂဏိကဘာဝေန ဟာကဋ္ဌိ ဘူတတ္တာ ဧတံ အဟောသိ။ **ဒိဝသမ္ပာဟံ ဘဂဝတော ဧတမတ္ထံ ဗျာကရေယျ**န္တိ သကလဒိဝသမ္ပိ အဟံ ဘဂဝ တော ဧတံ ပဋိစ္စသမုပ္ပာဒတ္ထံ ပုဋ္ဌော သကလဒိဝသမ္ပိ အညမညေဟိ ပဒဗျဉ္ဇနေဟိ ဗျာကရေယျံ။ **ယေန ဘဂ ဝ တေနုပသင်္ကမီ**တိ ဧဝံ ကိရဿ အဟောသိ – ‘‘ထေရော ဥဠာရသီဟနာဒံ နဒတိ, သုကာရဏံ ဧတံ, ဒသဗလဿ နံ အာရောစေဿာမီ’’တိ။ တသ္မာ ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိ။

သာ ဟိ ဘိက္ခု သာရိပုတ္တဿ ဓမ္မဓာတူ တိ ဧတ္ထ ဓမ္မဓာတူတိ ပစ္စယာကာရဿ ဝိဝဋ္ဋဘာဝဒဿနသမတ္ထံ သာဝကပာရမီဉာဏံ။ သာဝကာနဉှိ သာဝကပာရမီဉာဏံ သဗ္ဗညုတညာဏဂတိကမေဝ ဟောတိ။ ယထာ ဗုဒ္ဓါနံ အတီတာ နာဂတပစ္စုပ္ပန္နာ ဓမ္မာ သဗ္ဗညုတညာဏဿ ပာကဋာ ဟောန္တိ, ဧဝံ ထေရဿ သာဝကပာရမီဉာဏံ သဗ္ဗေပိ သာဝကဉာဏဿ ဂောစရဓမ္မေ ဇာနာတီတိ။ ဒုတိယံ။

၃. ဉာဏဝတ္ထုသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၃၃. တတိယေ **တံ သုဏာထာ**တိ တံ ဉာဏဝတ္ထုဒေသနံ သုဏာထ။ **ဉာဏဝတ္ထူနီ** တိ ဧတ္ထ ဉာဏမေဝ ဉာဏဝတ္ထူ တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **ဇရာမရဏေ ဉာဏ**န္တိအာဒီသု စတူသု ပဌမံ သဝနမယဉာဏံ သမ္မသနဉာဏံ ပဋိဝေဓဉာဏံ ပစ္စဝေက္ခဏ ဉာဏန္တိ စတုဗ္ဗိဓံ ဝဋ္ဋတိ, တထာ ဒုတိယံ။ တတိယံ ပန ဌပေတွာ သမ္မသနဉာဏံ တိဝိဓမေဝ ဟောတိ, တထာ စတုတ္ ထံ။ လောကုတ္တရဓမ္မေသု ဟိ သမ္မသနံ နာမ နတ္ထိ။ **ဇာတိယာ ဉာဏ**န္တိအာဒီသုပိ ဧသေဝ နယော။ **ဣမိနာ ဓမ္မေနာ** တိ ဣမိနာ စတုသစ္စဓမ္မေန ဝါ မဂ္ဂဉာဏဓမ္မေန ဝါ။

ဒိဋ္ဌေနာ တိအာဒီသု **ဒိဋ္ဌေနာ** တိ ဉာဏစက္ခုနာ ဒိဋ္ဌေန။ **ဝိဒိတေနာ**တိ ပညာယ ဝိဒိတေန။ **အကာလိကေနာ**တိ ကိဉ္စိ ကာလံ အနတိက္ကမိတွာ ပဋိဝေဓာနန္တရံယေဝ ဖလအာယကေန။ **ပတ္တေနာ** တိ အဓိဂတေန။ **ပရိယောဂာဠှေနာ**တိ ပရိ ယောဂာဟိတေန ပညာယ အနုပဝိဋ္ဌေန။ **အတီတာနာဂတေ နယံ နေတီ**တိ ‘‘ယေ ခော ကေစိ’’တိအာဒိနာ နယေန အတီတေ စ အနာဂတေ စ နယံ နေတိ။ ဧတ္ထ စ န စတုသစ္စဓမ္မေန ဝါ မဂ္ဂဉာဏဓမ္မေန ဝါ သက္ကာ အတီတာနာဂတေ နယံ နေ တုံ, စတုသစ္စေ ပန မဂ္ဂဉာဏေန ပဋိဝိဒ္ဓေ ပရတော ပစ္စဝေက္ခဏဉာဏံ နာမ ဟောတိ။ တေန နယံ နေတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ **အဗ္ဘညံသူ** တိ အဘိအညံသု ဇာနိံသု။ **သေယျထာပာဟံ, ဧတရဟီ** တိ ယထာ အဟံ ဧတရဟိ စတုသစ္စဝသေန ဇာနာမိ။

အနွဝယေ ဉာဏန္တိ အနုအယေ ဉာဏံ, ဓမ္မဉာဏဿ အနုဂမနေ ဉာဏံ, ပစ္စဝေက္ခဏဉာဏဿေတံ နာမံ။ **ဓမ္မေ ဉာဏ
န္တိ** မဂ္ဂဉာဏံ။ ဣမသ္မိံ သုတ္တေ ခီဏာသဝဿ သေက္ခဘူမိ ကထိတာ ဟောတိ။ တတိယံ။

၄. ဒုတိယဉာဏဝတ္ထုသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၃၄. စတုတ္ထေ **သတ္တသတ္တရီ**တိ သတ္တ စ သတ္တရိ စ။ ဗ္ယဉ္ဇနဘာဏကာ ကိရ တေ ဘိက္ခူ, ဗဟုဗ္ယဉ္ဇနံ ကတွာ ဝုစ္
စမာနေ ပဋိဝိဇ္ဈိတုံ သက္ကောန္တိ, တသ္မာ တေသံ အဇ္ဈာသယေန ဣဒံ သုတ္တံ ဝုတ္တံ။ **ဓမ္မဋ္ဌိတိဉာဏ** န္တိ ပစ္စယာ
ကာရေ ဉာဏံ။ ပစ္စယာကာရော ဟိ ဓမ္မာနံ ပဝတ္တိဋ္ဌိတိကာရဏတ္တာ ဓမ္မဋ္ဌိတီတိ ဝုစ္စတိ, တတ္ထ ဉာဏံ ဓမ္မဋ္ဌိတိဉာ
ဏံ, ဧတဿေဝ ဆဗ္ဗိဓဿ ဉာဏဿေတံ အဓိဝစနံ။ **ခယဓမ္မ**န္တိ ခယဂမနသဘာဝံ။ **ဝယဓမ္မ**န္တိ ဝယဂမနသဘာဝံ။ **ဝိ
ရာဂဓမ္မ**န္တိ ဝိရဇ္ဇနသဘာဝံ။ **နိရောဓဓမ္မ**န္တိ နိရုဇ္ဈနသဘာဝံ။ **သတ္တသတ္တရီ**တိ ဧကေကသ္မိံ သတ္တ သတ္တ ကတွာ ဧကာ
ဒသသု ပဒေသု သတ္တသတ္တရိ။ ဣမသ္မိံ သုတ္တေ ဝိပဿနာပဋိဝိပဿနာ ကထိတာ။ စတုတ္ထံ။

၅. အဝိဇ္ဇာပစ္စယသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၃၅. ပဉ္စမေ **သမုဒယော ဟောတီ**တိ သတ္ထာ ဣဓေဝ ဒေသနံ ဩသာပေသိ။ ကိံကာရဏာတိ? ဒိဋ္ဌိဂတိကဿ ဩ
ကာသအနုတ္ထံ။ တဿဉ္ဟိ ပရိသတိ ဥပါရမ္ဘစိတ္တော ဒိဋ္ဌိဂတိကော အတ္ထိ, သော ပဉ္ဟံ ပုစ္ဆိဿတိ, အထဿ
သာဟံ ဝိဿဇ္ဇေဿာမီတိ တဿ ဩကာသအနုတ္ထံ ဒေသနံ ဩသာပေသိ။ **နော ကလ္လော ပဉ္ဟော** တိ အယုတ္
တော ပဉ္ဟော။ ဒုပ္ပဉ္ဟော ဧသောတိ အတ္ထော။ နနု စ "ကတမံ နု ခော, ဘန္တေ, ဇရာမရဏ"န္တိ? ဣဒံ သုပုစ္ဆိတန္
တိ။ ကိဉ္စာပိ သုပုစ္ဆိတံ, ယထာ ပန သတသဟဿဂ္ဃနိကေ သုဝဏ္ဏထာလေ ဝမိတဿ သုဘောဇနဿ မတ္ထကေ
အာမလကမတ္တေပိ ဂူထပိဏ္ဍေ ဌပိတေ သဗ္ဗံ ဘောဇနံ ဒုဗ္ဘောဇနံ ဟောတိ ဆဍ္ဍေတဗ္ဗံ, ဧဝမေဝ "ကဿ စ ပနိဒံ
ဇရာမရဏ"န္တိ? ဣမိနာ သတ္တူပလဒ္ဓိတဒပဒေန ဂူထပိဏ္ဍေန တံ ဘောဇနံ ဒုဗ္ဘောဇနံ ဝိယ အယမ္ပိ သဗ္ဗော ဒုပ္ပဉ္
ဟော ဇာတောတိ။

ဗြဟ္မစရိယတသော တိ အရိယမဂ္ဂတသော။ **တံ ဇီဝံ တံ သရီရ**န္တိ ယဿ ဟိ အယံ ဒိဋ္ဌိ, သော "ဇီဝေ ဥစ္ဆိဇ္ဇ
မာနေ သရီရံ ဥစ္ဆိဇ္ဇတိ, သရီရေ ဥစ္ဆိဇ္ဇန္တေ ဇီဝိတံ ဥစ္ဆိဇ္ဇတီ"တိ ဂဏှာတိ။ ဧဝံ ဂဏှတော သာ ဒိဋ္ဌိ "သတ္
တော ဥစ္ဆိဇ္ဇတီ"တိ ဂဟိတတ္တာ ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိ နာမ ဟောတိ ။ သစေ ပန သင်္ခါရာဝ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ စေဝ နိရုဇ္ဈန္တိ စာတိ
ဂဏှေယျ, သာသနာဝစရာ သမ္မာဒိဋ္ဌိ နာမ ဘဝေယျ။ အရိယမဂ္ဂေ စ နာမေသော ဝဋ္ဋံ နိရောဓေန္တော ဝဋ္ဋံ သမုစ္
ဆိန္ဒန္တော ဥပ္ပဇ္ဇတိ , တဒေဝ တံ ဝဋ္ဋံ ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိယာ ဂဟိတာကာရဿ သမ္ဘဝေ သတိ ဝိနာဝ မဂ္ဂဘာဝနာယ နိရုဇ္
ဈတီတိ မဂ္ဂဘာဝနာ နိရတ္ထကာ ဟောတိ။ တေန ဝုတ္တံ "ဗြဟ္မစရိယတသော န ဟောတီ"တိ။

ဒုတိယနယေ **အညံ ဇီဝံ အညံ သရီရ**န္တိ ယဿ အယံ ဒိဋ္ဌိ, သော "သရီရံ ဣဓေဝ ဥစ္ဆိဇ္ဇတိ, န ဇီဝိတံ, ဇီဝိတံ ပန
ပဉ္ဇရတော သကုဏော ဝိယ ယထာသုခံ ဂစ္ဆတီ"တိ ဂဏှာတိ။ ဧဝံ ဂဏှတော သာ ဒိဋ္ဌိ "ဣမသ္မာ လောကာ ဇီဝိတံ
ပရလောကံ ဂတ"န္တိ ဂဟိတတ္တာ သဿတဒိဋ္ဌိ နာမ ဟောတိ။ အယဉ္စ အရိယမဂ္ဂေ တေဘူမကဝဋ္ဋံ ဝိဝဋ္ဋေန္
တော ဥပ္ပဇ္ဇတိ, သော ဧကသင်္ခါရေပိ နိစ္စေ ဓုဝေ သဿတေ သတိ ဥပ္ပန္နောပိ ဝဋ္ဋံ ဝိဝဋ္ဋေတုံ န သက္ကောတီတိ
မဂ္ဂဘာဝနာ နိရတ္ထကာ ဟောတိ။ တေန ဝုတ္တံ "အညံ ဇီဝံ အညံ သရီရန္တိ တ ဘိက္ခု ဒိဋ္ဌိယာ သတိ ဗြဟ္မစရိယတ
သော န ဟောတီ"တိ။

ဝိသူကာယိကာနီတိအာဒိ သဗ္ဗံ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိဝေဝစနမေဝ။ သာ ဟိ သမ္မာဒိဋ္ဌိယာ ဝိနိဝိဇ္ဈနဋ္ဌေန ဝိသူကမိဝ အတ္တာနံ
အာဝရဏတော **ဝိသူကာယိကံ,** သမ္မာဒိဋ္ဌိံ အနနုဝတ္တိတွာ တဿာ ဝိရောဓေန ပဝတ္တနတော **ဝိသေဝိတံ,** ကအာစိ ဥစ္
ဆေဒဿ ကအာစိ သဿတဿ ဂဟဏတော ဝိရူပံ ဖန္ဒိတံ **ဝိပ္ဖန္ဒိတ** န္တိ ဝုစ္စတိ။ **တာလာဝတ္ထုကတာနီ**တိ တာလ
ဝတ္ထု ဝိယ ကတာနိ, ပုန အဝိရုဟဏဋ္ဌေန မတ္ထကစ္ဆိန္နတာလော ဝိယ သမူလံ တာလံ ဥဒ္ဓရိတွာ တဿ ပတိဋ္ဌိတဋ္ဌာ
ဌာနံ ဝိယ စ ကတာနီတိ အတ္ထော။ **အနဘာဝံကတာနီ**တိ အနုအဘာဝံ ကတာနီတိ။ ပဉ္စမံ။

၆. ဒုတိယအဝိဇ္ဇာပစ္စယသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၃၆. ဆဋ္ဌေ **ဣတ္ထိ တ, ဘိက္ခဝေ, ယော ဝဒေယျာ** တိ တသ္မိံ ပရိယတ္တိ ဒိဋ္ဌိဂတိကော ပဥ္စဟံ ပုစ္ဆိတုကာမော အ တ္ထိ, သော ပန အဝိဘာရဒဓာတုကော ဉဇ္ဈာယ ဒသဗလံ ပုစ္ဆိတုံ န သက္ကောတိ, တသ္မာ တဿ အဇ္ဈာသယေန သ ယမေဝ ပုစ္ဆိတ္ွာ ဝိဿဇ္ဇေန္တော သတ္ထာ ဧဝမာဟ။ ဆဋ္ဌံ။

၇. နတုမှာကသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၃၇. သတ္တမေ **န တုမှာကန္တိ** အတ္တနိ ဟိ သတိ အတ္တနိယံ နာမ ဟောတိ။ အတ္တာယေဝ စ နတ္ထိ, တသ္မာ ''န တုမှာက''န္တိ အာဟ။ **နပိ အညေသန္တိ** အညော နာမ ပရေသံ အတ္တာ, တသ္မိံ သတိ အညေသံ နာမ သိယာ, သောပိ နတ္ထိ, တသ္မာ ''နပိ အညေသ''န္တိ အာဟ။ **ပုရာဏမိဒံ, ဘိက္ခဝေ, ကမ္မ** န္တိ နယိဒံ ပုရာဏကမ္မမေဝ, ပုရာဏကမ္မနိဗ္ဗတ္တော ပ နေသ ကာယော, တသ္မာ ပစ္စယဝေဟာရေန ဧဝံ ဝုတ္တော။ **အဘိသင်္ခတ** န္တိအာဒိ ကမ္မဝေဟာရဿေဝ ဝသေန ပုရိ မလိင်္ဂသဘာဂတာယ ဝုတ္တံ, အယံ ပနေတ္ထ အတ္ထော – **အဘိသင်္ခတ** န္တိ ပစ္စယေဟိ ကတောတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ **အဘိ သဉ္စေတယိတန္တိ** စေတနာဝတ္ထုကော စေတနာမူလကောတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ **ဝေဒနိယန္တိ** ဝေဒနိယဝတ္ထူတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ သတ္တမံ။

၈. စေတနာသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၃၈. အဋ္ဌမေ **ယဉ္စ, ဘိက္ခဝေ, စေတေတီ** တိ ယံ စေတနံ စေတေတိ, ပဝတ္တေတီတိ အတ္ထော။ **ယဉ္စ ပကပ္ပေ တီ**တိ ယံ ပကပ္ပနံ ပကပ္ပေတိ, ပဝတ္တေတိစ္စေဝ အတ္ထော။ **ယဉ္စ အနုသေတီ** တိ ယဉ္စ အနုသယံ အနုသေတိ, ပဝတ္ တေတိစ္စေဝ အတ္ထော။ ဧတ္ထ စ **စေတေတီ**တိ တေဘူမကကုသလာကုသလစေတနာ ဂဟိတာ, **ပကပ္ပေတီ** တိ အဋ္ဌသု လောဘသဟဂတစိတ္တေသု တဏှာဒိဋ္ဌိကပ္ပာ ဂဟိတာ, **အနုသေတီ**တိ ဒွါဒသန္နံ စေတနာနံ သဟဇာတကောဋိယာ စေဝ ဥပနိဿယကောဋိယာ စ အနုသယော ဂဟိတော။ **အာရမ္မဏမေတံ ဟောတီ** တိ (စေတနာဒိဓမ္မဇာတေ သတိ ကမ္မဝိ ညာဏဿ ဥပ္ပတ္တိယာ အတရိတတ္တာ) ဧတံ စေတနာဒိဓမ္မဇာတံ ပစ္စယော ဟောတိ။ ပစ္စယော ဟိ ဣဓ အာရမ္မဏန္ တိ အဓိပ္ပေတာ။ **ဝိညာဏဿ ဌိတိယာ** တိ ကမ္မဝိညာဏဿ ဌိတတ္ထံ။ **အာရမ္မဏေ သတီ** တိ တသ္မိံ ပစ္စယေ သတိ။ **ပတိဋ္ဌာ ဝိညာဏဿ ဟောတီ** တိ တဿ ကမ္မဝိညာဏဿ ပတိဋ္ဌာ ဟောတိ။ **တသ္မိံ ပတိဋ္ဌိတေ ဝိညာဏေ** တိ တသ္ မိံ ကမ္မဝိညာဏေ ပတိဋ္ဌိတေ။ **ဝိရူဠ္ဟေ**တိ ကမ္မံ ဇဝာပေတ္ွာ ပဋိသန္ဓိအာကမုနသမတ္ထတာယ နိဗ္ဗတ္တမူလေ ဇာ တေ။ **ပုနဗ္ဘဝာဘိနိဗ္ဗတ္တီ** တိ ပုနဗ္ဘဝသင်္ခါတာ အဘိနိဗ္ဗတ္တိ။

နော စေ, ဘိက္ခဝေ, စေတေတီ တိ ဣမိနာ တေဘူမကစေတနာယ အပ္ပဝတ္တနက္ခဏော ဝုတ္တော။ **နော စေ ပကပ္ပ ေတီ**တိ ဣမိနာ တဏှာဒိဋ္ဌိကပ္ပာနံ အပ္ပဝတ္တနက္ခဏော။ **အထ စေ အနုသေတီ**တိ ဣမိနာ တေဘူမကဝိပာကေသု ပ ရိတ္တကိရိယာသု ရူပေတိ ဧတ္ထ အပ္ပဟီနကောဋိယာ အနုသယော ဂဟိတော။ **အာရမ္မဏမေတံ ဟောတီ**တိ အနုသယေ သတိ ကမ္မဝိညာဏဿ ဥပ္ပတ္တိယာ အတရိတတ္တာ ဧတံ အနုသယဇာတံ ပစ္စယောဝ ဟောတိ။

နော စေဝ စေတေတီတိအာဒီသု ပဌမပဒေ တေဘူမကကုသလာကုသလစေတနာ နိဝတ္တာ, ဒုတိယပဒေ အဋ္ဌသု စိတ္ တေသု တဏှာဒိဋ္ဌိယော, တတိယပဒေ ဝုတ္တပ္ပကာရေသု ဓမ္မေသု ယော အပ္ပဟီနကောဋိယာ အနုသယိတော အနုသ ယော, သော နိဝတ္တော။

အပိစေတ္ထ အသမ္မောဟတ္ထံ စေတေတိ ပကပ္ပေတိ အနုသေတိ, စေတေတိ န ပကပ္ပေတိ အနုသေတိ, န စေတေ တိ န ပကပ္ပေတိ အနုသေတိ, န စေတေတိ န ပကပ္ပေတိ န အနုသေတီတိ ဣဒမ္ပိ စတုက္ကံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ တတ္ထ ပဌမန ယေ ဓမ္မပရိစ္ဆေဒေ ဒဿိတော။ ဒုတိယနယေ **စေတေတီ**တိ တေဘူမကကုသလစေတနာ စေဝ စတဿော စ အကုသလစေတနာ ဂဟိတာ။ **န ပကပ္ပေတီ** တိ အဋ္ဌသု စိတ္တေသု တဏှာဒိဋ္ဌိယော နိဝတ္တာ။ **အနုသေတီ**တိ တေဘူ မကကုသလေ ဥပနိဿယကောဋိယာ, စတူသု အကုသလစေတနာသု သဟဇာတကောဋိယာ စေဝ ဥပနိဿယကောဋိယာ စ အနုသယော ဂဟိတော။ တတိယနယေ **န စေတေတီ**တိ တေဘူမကကုသလာကုသလံ နိဝတ္တံ, **န ပကပ္ပေတီ** တိ အဋ္ဌသု စိတ္တေသု တဏှာဒိဋ္ဌိယော နိဝတ္တာ, **အနုသေတီ**တိ သုတ္တေ အာဂတံ ဌပေတ္ွာ တေဘူမကကုသလာကုသလဝိပာ ကကိရိယာရူပေသု အပ္ပဟီနကောဋိယာ ဥပနိဿယော ဂဟိတော။ စတုတ္ထနယော ပုရိမသဒိသောဝ။

တဒပ္ပတိဋ္ဌိတေ တိ တသ္မိံ အပ္ပတိဋ္ဌိတေ။ **အဝိရူဠ္ဟေ**တိ ကမ္မံ ဇတပေတွာ ပဋိသန္ဓိအာကမုနသမတ္ထတာယ အနိဗ္ဗတ္တမူလေ။ တွေ့ ပန ကိံ ကထိတန္တိ? အရဟတ္တမဂ္ဂဿ ကိစ္စံ, ခီဏာသဝဿ ကိစ္စကရဏန္တိပိ နဝလော ကုတ္တရဓမ္မာတိပိ ဝတ္တုံ ဝဋ္ဋတိ။ တွေ့ စ ဝိညာဏဿ စေဝ အာယတိံ ပုနဗ္ဘဝဿ စ အန္တရေ ဧကော သန္ဓိ, ဝေဒနာတဏှာနမန္တရေ ဧကော, ဘဝဇာတီနမန္တရေ ဧကောတိ။ အဋ္ဌမံ။

၉. ဒုတိယစေတနာသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၃၉. နဝမေ ဝိညာဏနာမရူပာနံ အန္တရေ ဧကော သန္ဓိ, ဝေဒနာတဏှာနမန္တရေ ဧကော, ဘဝဇာတီနမန္တရေ ဧ ကောတိ။ နဝမံ။

၁၀. တတိယစေတနာသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၄၀. ဒသမေ **နတီ**တိ တဏှာ။ သာ ဟိ ပိယရူပေသု ရူပာဒီသု နမနဋ္ဌေန ''နတီ''တိ ဝုစ္စတိ။ **အာဂတိ ဂတိ ဟောတီ** တိ အာဂတိမ္ဟိ ဂတိ ဟောတိ, အာဂတေ ပစ္စုပဋ္ဌိတေ ကမ္မေ ဝါ ကမ္မနိမိတ္တေ ဝါ ဂတိနိမိတ္တေ ဝါ ပဋိသန္ဓိဝသေန ဝိ ညာဏဿ ဂတိ ဟောတိ။ **စုတူပပါတော**တိ ဧဝံ ဝိညာဏဿ အာဂတေ ပဋိသန္ဓိဝိသယေ ဂတိယာ သတိ ဣတော စဝနသ င်္ခါတာ စုတိ, တတ္ထုပပတ္တိသင်္ခါတော ဥပပါတောတိ အယံ စုတူပပါတော နာမ ဟောတိ။ ဧဝံ ဣမသ္မိံ သုတ္တေ နတိ ယာ စ အာဂတိဂတိယာ စ အန္တရေ ဧကော ဝ သန္ဓိ ကထိတောတိ။ ဒသမံ။

ကဠာရခတ္တိယဝဂ္ဂေါ စတုတ္ထော။

၅. ဂဟပတိဝဂ္ဂေါ

၁. ပဉ္စဝေရဘယသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၄၁. ဂဟပတိဝဂ္ဂဿ ပဌမေ **ယတော**တိ ယဒါ။ **ဘယာနိ ဝေရာနီ**တိ ဘယဝေရစေတနာယော။ **သောတာပတ္တိယင်္ဂေဟီ**တိ ဒုဝိဓံ သောတာပတ္တိယာ အင်္ဂံ, (သောတာပတ္တိယာ စ အင်္ဂံ,) ယံ ပုဗ္ဗဘာဂေ သောတာပတ္တိပဋိလာဘာယ သံ ဝတ္တတိ, ''သပ္ပုရိသသံသေဝေါ သဒ္ဓမ္မဿဝနံ ယောနိသောမနသိကာရော ဓမ္မာနုဓမ္မပ္ပဋိပတ္တိ''တိ (ဒီ. နိ. ၃.၃၁၁) ဧဝံ အာဂတံ, ပဋိလဒ္ဓဂုဏဿ စ သောတာပတ္တိံ ပတွာ ဌိတဿ အင်္ဂံ, ယံ သောတာပန္နဿ အင်္ဂန္တိပိ ဝုစ္စတိ, ဗုဒ္ဓေ အဝေစ္စပ္ပသာဒါဒီနံ ဧတံ အဓိဝစနံ။ ဣဓ ဒမိဓ အဓိပ္ပေတံ။ **အရိယော**တိ နိဒ္ဒောသော နိရုပါရမ္ဘော။ **ဉာယော**တိ ပဋိ စ္စသမုပ္ပန္နံ ဥတွာ ဌိတဉာဏမ္ပိ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒောပိ။ ယထာဟ – ''ဉာယော ဝုစ္စတိ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒော, အရိယောပိ အဋ္ဌင်္ဂိကော မဂ္ဂေါ ဉာယော''တိ။ **ပညာယာ**တိ အပရာပရံ ဥပ္ပန္နာယ ဝိပဿနာပညာယ။ **သုဒိဋ္ဌော ဟောတီ** တိ အပ ရာပရံ ဥပ္ပဇ္ဇိတွာ ဒဿနဝသေန သုဋ္ဌု ဒိဋ္ဌော။

ခီဏနိရယောတိအာဒီသု အာယတိံ တတ္ထ အနုပ္ပဇ္ဇနတာယ ခီဏော နိရယော မယှန္တိ သော အဟံ ခီဏနိရ ယော။ ဧသ နယော သဗ္ဗတ္ထ။ **သောတာပန္နော** တိ မဂ္ဂသောတံ အာပန္နော။ **အဝိနိပါတဓမ္မော** တိ န ဝိနိပါတသဘာ ဝေ ။ **နိယတော**တိ ပဌမမဂ္ဂသင်္ခါတေန သမ္မတ္တနိယာမေန နိယတော။ **သမ္ဗောဓိပရာယနော** တိ ဥတ္တရိမဂ္ဂတ္တယ သင်္ခါတော သမ္ဗောဓိ ပရံ အယနံ မယှန္တိ သောဟံ သမ္ဗောဓိပရာယနော, တံ သမ္ဗောဓိံ အဝဿံ အဘိသမ္ဗုဇ္ဈန ကောတိ အတ္ထော။

ပါဏာတိပါတပစ္စယာတိ ပါဏာတိပါတကမ္မကာရဏာ။ **ဘယံ ဝေရန္တိ** အတ္ထတော ဧကံ။ ဝေရဉ္စ နာမေတံ ဒုဝိဓံ ဟောတိ ဗာဟိရံ အဇ္ဈတ္တိကန္တိ။ ဧကေန ဟိ ဧကဿ ပိတာ မာရိတော ဟောတိ, သော စိန္တေသိ ''ဧတေန ကိရ မေ ပိတာ မာရိတော, အဟမ္ပိ တံယေဝ မာရေဿာမီ''တိ နိသိတံ သတ္ထံ အာဒာယ စရတိ။ ယာ တဿ အဗ္ဘန္တရေ ဥပ္ပ န္နဝေရစေတနာ, ဣဒံ ဗာဟိရံ ဝေရံ နာမ။ ယာ ပန ဣတရဿ ''အယံ ကိရ မံ မာရေဿာမီတိ စရတိ, အဟမေဝ နံ ပဌမ တရံ မာရေဿာမီ''တိ စေတနာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, ဣဒံ အဇ္ဈတ္တိကံ ဝေရံ နာမ။ ဣဒံ တာဝ ဥဘယမ္ပိ ဒိဋ္ဌဓမ္မိကမေဝ။ ယာ ပန တံ နိရယေ ဥပ္ပန္နံ ဒိသွာ ''ဧတံ ပဟရိဿာမီ''တိ ဇလိတံ အယမုဂ္ဂရံ ဂဏှတော နိရယပါလဿ စေတနာ ဥပ္ပ

ဇ္ဇတိ, ဣဒမသ္သ သမ္ပရာယိကံ ဗာဟိရဝေရံ။ ယာ စသ္သ “အယံ နိဒ္ဒေသံ မံ ပဟရိဿာမီတိ အာဂစ္ဆတိ, အဟမေဝ နံ ပဌမတရံ ပဟရိဿာမီ”တိ စေတနာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, ဣဒမသ္သ သမ္ပရာယိကံ အဇ္ဈတ္တဝေရံ။ ယံ ပနေတံ ဗာဟိရဝေရံ, တံ အဋ္ဌကထာယံ “ပုဂ္ဂလဝေရ”န္တိ ဝုတ္တံ။ **ဒုက္ခံ ဒေါမနဿ** န္တိ အတ္တတော ကေမေဝ။ ယထာ စေတ္ထ, ဧဝံ သေသပဒေသုပိ “ဣမိနာ မမ ဘဏ္ဍံ ဟဋံ, မယှံ အရေသု စာရိတ္တံ အာပန္နံ, မုသာ ဝတွာ အတ္ထော ဘဂ္ဂေါ, သုရာမဒမတ္တေန ဣဒံ နာမ ကတ”န္တိအာဒိနာ နယေန ဝေရုပ္ပတ္တိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ **အဝေစ္စပ္ပသာဒေနာ** တိ အဓိဂတေန အစလပ္ပသာဒေန။ **အရိယကန္တေဟီ** တိ ပဉ္စဟိ သီလေဟိ။ တာနိ ဟိ အရိယာနံ ကန္တာနိ ပိယာနိ။ ဘဝန္တရဂတာပိ အရိယာ တာနိ န ဝိဇဟန္တိ, တသ္မာ “အရိယကန္တာနီ”တိ ဝုစ္စန္တိ။ သေသမေတ္ထ ယံ ဝတ္တဗ္ဗံ သိယာ, တံ သဗ္ဗံ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ အနုဿတိနိဒ္ဒေသေ ဝုတ္တမေဝ။ ပဌမံ။

၂. ဒုတိယပဉ္စဝေရဘယသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၄၂. ဒုတိယေ ဘိက္ခူနံ ကထိတဘာဝမတ္တမေဝ ဝိသေသော။ ဒုတိယံ။

၃. ဒုက္ခသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၄၃. တတိယေ **ဒုက္ခဿာ** တိ ဝဋ္ဋဒုက္ခဿ။ **သမုဒယန္တိ** ဒွေ သမုဒယာ ခဏိကသမုဒယော စ ပစ္စယသမုဒယော စ။ ပစ္စယသမုဒယံ ပဿန္တောပိ ဘိက္ခု ခဏိကသမုဒယံ ပဿတိ, ခဏိကသမုဒယံ ပဿန္တောပိ ပစ္စယသမုဒယံ ပဿတိ။ အတ္ထင်္ဂမောပိ အစ္စန္တတ္ထင်္ဂမော ဘေဒတ္ထင်္ဂမောတိ ဒုဝိဓော။ အစ္စန္တတ္ထင်္ဂမံ ပဿန္တောပိ ဘေဒတ္ထင်္ဂမံ ပဿတိ, ဘေဒတ္ထင်္ဂမံ ပဿန္တောပိ အစ္စန္တတ္ထင်္ဂမံ ပဿတိ။ **ဒေသေဿာမီ** တိ ဣဒံ ဝဋ္ဋဒုက္ခဿ သမုဒယအတ္ထင်္ဂမံ နိဗ္ဗတ္တိဘေဒံ နာမ ဒေသေဿာမိ, တံ သုဏာထာတိ အတ္ထော။ **ပဋိစ္စာ** တိ နိဿယဝသေန စေဝ အာရမ္မဏဝသေန စ ပစ္စယံ ကတွာ။ **တိဏ္ဏံ သင်္ဂတိ ဖဿော** တိ တိဏ္ဏံ သင်္ဂတိယာ ဖဿော။ **အယံ ခော, ဘိက္ခဝေ, ဒုက္ခဿ သမုဒယော**တိ အယံ ဝဋ္ဋဒုက္ခဿ နိဗ္ဗတ္တိ နာမ။ **အတ္ထင်္ဂမော** တိ ဘေဒော။ ဧဝဥှိ ဝဋ္ဋဒုက္ခံ ဘိန္နံ ဟောတိ အပ္ပဋိသန္ဓိယံ။ တတိယံ။

၄. လောကသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၄၄. စတုတ္ထေ **လောကဿာ** တိ သင်္ခါရလောကဿ။ အယမေတ္ထ ဝိသေသော။ စတုတ္ထံ။

၅. ဉာတိကသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၄၅. ပဉ္စမေ **ဉာတိကေ**တိ ဒွိန္နံ ဉာတကာနံ ဂါမေ။ **ဂိဉ္ဇကာဝသထေ** တိ ဣဋ္ဌကာဟိ ကတေ မဟာပါသာဒေ။ **ဓမ္မပရိယာယန္တိ** ဓမ္မကာရဏံ။ **ဥပဿုတီ** တိ ဥပဿုတိဋ္ဌာနံ, ယံ ဌာနံ ဥပဂတေန သက္ကာ ဟောတိ ဘဂဝတော သဒ္ဒံ သောတုံ, တတ္ထ ဌိတောတိ အတ္ထော။ သော ကိရ ဂန္ဓကုဋိပရိဝေဏသမ္မဇ္ဇနတ္ထံ အာဂတော အတ္တနော ကမ္မံ ပဟာယ ဘဂဝတော ဓမ္မဃောသံ သုဏန္တော အဋ္ဌာသိ။ **အဒ္ဒသာ** တိ တဒါ ကိရ ဘဂဝတော အာဒိတောဝ ပစ္စယာကာရံ မနသိကရောန္တဿ “ဣဒံ ဣမိနာ ပစ္စယေန ဟောတိ, ဣဒံ ဣမိနာ”တိ အာဝဇ္ဇတော ယာဝ ဘဝဂ္ဂ ကေဂ္ဂဏံ အဟောသိ, သတ္ထာ မနသိကာရံ ပဟာယ ဝစသာ သဇ္ဈာယံ ကရောန္တော ယထာနုသန္ဓိနာ ဒေသနံ နိဋ္ဌပေတွာ, “အပိ နု ခော ဣမံ ဓမ္မပရိယာယံ ကောစိ အဿောသီ”တိ အာဝဇ္ဇေန္တော တံ ဘိက္ခုမဒ္ဒသ။ တေန ဝုတ္တံ “အဒ္ဒသာ ခော ဘဂဝါ”တိ။

အဿောသိ **နော**တိ အဿောသိ နု။ အထ ဝါ **အဿောသိ နော** တိ အမှာကံ ဘာသန္တာနံ အဿောသီတိ။ **ဥဂ္ဂဏှာဟီ**တိအာဒီသု သုတွာ တုဏှီဘူတောဝ ပဂုဏံ ကရောန္တော ဥဂ္ဂဏှာတိ နာမ။ ပဒါနုပဒံ ဃဋ္ဋေတွာ ဝါစာယ ပရိစိတံ ကရောန္တော ပရိယာပုဏာတိ နာမ။ ဥဘယထာပိ ပဂုဏံ အာဓာရဗ္ဗုတ္တံ ကရောန္တော ဓာရေတိ နာမ။ **အတ္ထသံဟိတော**တိ ကာရဏနိဿိတော။ **အာဒိဗြဟ္မစရိယကော** တိ မဂ္ဂဗြဟ္မစရိယဿ အာဒိ ပတိဋ္ဌာနဘူတော။ ဣတိ တီသုပိ ဣမေသု သုတ္တေသု ဝဋ္ဋဝိဝဋ္ဋမေဝ ကထိတံ။ ပဉ္စမံ။

၆. အညတရဗြာဟ္မဏသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၄၆. ဆဋ္ဌေ **အညတရောတိ** နာမဝသေန အပာကဋော အညတရော ဗ္ရာဟ္မဏော။ ဆဋ္ဌံ။

၇. ဇာဏုဿောဏိသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၄၇. သတ္တမေ **ဇာဏုဿောဏိ** တိ ဌာနန္တရဝသေန ဇာလဒ္ဓနာမော အသီတိကောဋိဝိဘဝော မဟာပုရောဟိတော။ သတ္တမံ။

၈. လောကာယတိကသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၄၈. အဋ္ဌမေ **လောကာယတိကောတိ** ဝိတဏ္ဍသတ္ထေ လောကာယတေ ကတပရိစယော။ **ဇေဋ္ဌမေတံ လောကာယတန္တိ** ပဌမံ လောကာယတံ။ **လောကာယတန္တိ** စ လောကဿေဝ အာယတံ, ဗာလပုထုဇ္ဇနလောကဿ အာယတံ, မဟန္တံ ဂမ္ဘီရန္တိ ဥပဓာရိတဗ္ဗံ ပရိတ္တံ ဘာဝံ ဒိဋ္ဌိဂတံ။ **ဧကတ္တ** န္တိ ဧကသဘာဝံ, နိစ္စသဘာဝမေဝာတိ ပုစ္ဆတိ။ **ပုထုတ္တ** န္တိ ပုရိမသဘာဝေန နာနာသဘာဝံ, ဒေဝမနုဿာဒိဘာဝေန ပဌမံ ဟုတွာ ပစ္ဆာ န ဟောတီတိ ဥစ္ဆေဒံ သန္ဓာယ ပုစ္ဆတိ။ ဧဝမေတ္ထ ''သဗ္ဗမတ္ထိ, သဗ္ဗမေကတ္တ''န္တိ ဣမာ ဒွေပိ သဿတဒိဋ္ဌိယော, ''သဗ္ဗံ နတ္ထိ, သဗ္ဗံ ပုထုတ္တ''န္တိ ဣမာ ဒွေ ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိယောတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ အဋ္ဌမံ။

၉. အရိယသာဝကသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၄၉. နဝမေ **ကိံ နု ခေါ**တိ သံသယပုစ္ဆာကာရဒဿနံ။ **သမုဒယတီ**တိ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ နဝမံ။

၁၀. ဒုတိယအရိယသာဝကသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၅၀. ဒသမေ ဒွေပိ နယာ ဧကတော ဝုတ္တာ။ ဣဒမေဝ ပုရိမေန နာနတ္တံ, သေသံ တာဒိသမေဝါတိ။ ဒသမံ။

ဂဟပတိဝဂ္ဂေါ ပဉ္စမော။

၆. ဒုက္ခဝဂ္ဂေါ

၁. ပရိဝီမံသနသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၅၁. ဒုက္ခဝဂ္ဂဿ ပဌမေ **ပရိဝီမံသမာနောတိ** ဥပပရိက္ခမာနော။ **ဇရာမရဏန္တိ** ကသ္မာ ဇရာမရဏံ ဧကမေဝ ''အနေကဝိဓံ နာနပ္ပကာရက''န္တိ ဝတွာ ဂဟိတန္တိ စေ? တသ္မိံ ဂဟိတေ သဗ္ဗဒုက္ခဿ ဂဟိတတ္တာ။ ယထာ ဟိ စူဠာယ ဂဟိတေ ပုရိသေ သော ပုရိသော ဂဟိတောဝ ဟောတိ, ဧဝံ ဇရာမရဏေ ဂဟိတေ သဗ္ဗဒုက္ခံ ဂဟိတမေဝ ဟောတိ။ တသ္မာ ''ယံ ခေါ ဣဒံ အနေကဝိဓံ နာနပ္ပကာရကံ ဒုက္ခံ လောကေ ဥပ္ပဇ္ဇတိ''တိ န္ဟတွာ ဌိတံ ပုရိသံ ဝိယ သဗ္ဗဒုက္ခံ ဒဿေတွာ တံ စူဠာယ ဂဏှန္တော ဝိယ ဇရာမရဏံ ဂဏှိ။

ဇရာမရဏနိဒါနသာရုပ္ပကမိနီ တိ ဇရာမရဏနိဒါနဿ သာရုပ္ပဘာဝေန နိက္ကိလေသတာယ ပရိသုဒ္ဓတာယ သဒိသာဝ ဟုတွာ ကမိနီတိ အတ္ထော။ **တထာ ပဋိပန္နော စ ဟောတီ** တိ ယထာ တံ ပဋိပန္နောတိ ဝုစ္စတိ, ဧဝံ ပဋိပန္နော ဟောတိ။ **အနုဓမ္မစာရီ**တိ နိဗ္ဗာနဓမ္မံ အနုဂတံ ပဋိပတ္တိဓမ္မံ စရတိ, ပူရေတီတိ အတ္ထော။ **ဒုက္ခက္ခယာယ ပဋိပန္နော** တိ သီလံ အာဒိံ ကတွာ ဇရာမရဏဒုက္ခဿ နိရောဓတ္ထာယ ပဋိပန္နော။ **သင်္ခါရနိရောဓာယာ** တိ သင်္ခါရဒုက္ခဿ နိရောဓတ္ထာယ။ ဧတ္တာဝတာ ယာဝ အရဟတ္တာ ဒေသနာ ကထိတာ။

ဣဒါနိ အရဟတ္တဖလပစ္စဝေက္ခဏံ သတတဝိဟာရဉ္စ ဒဿေတွာ ဒေသနာ နိဝတ္တေတဗ္ဗာ သိယာ, တထာ အကတွာ **အဝိဇ္ဇာဂတော**တိ ဣဒံ ကသ္မာ ဂဏှာတီတိ? ခီဏာသဝဿ သမတိက္ကန္တဝဋ္ဋဒုက္ခဒဿနတ္ထံ ။ အပိစ ပုန ဝဋ္ဋံ အာရဘိတွာ ဝိဝဋ္ဋေ ကထိယမာနေ ဗုဇ္ဈနကသတ္တော စေတ္ထ အတ္ထိ, တဿ အဇ္ဈာသယဝသေနာပိ ဣဒံ ဂဏှာတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ တတ္ထ **အဝိဇ္ဇာဂတော**တိ အဝိဇ္ဇာယ ဂတော ဥပဂတော သမန္နာဂတော။ **ပုရိသပုဂ္ဂ**

လောတိ ပုရိသောယေဝ ပုဂ္ဂလော။ ဥဘယေနာပိ သမ္မုတိကထံ ကထေတိ။ ဗုဒ္ဓါနဉှိ သမ္မုတိကထာ ပရမတ္ထကထာတိ ဒွေဝ ကထာ ဟောန္တိ။ တတ္ထ "သတ္တော နရော ပုရိသော ပုဂ္ဂလော တိဿော နာဂေါ"တိ ဧဝံ ပဝတ္တာ သမ္မုတိကထာ နာမ။ "ခန္ဓာ ဓာတုယော အာယတနာနီ"တိ ဧဝံ ပဝတ္တာ ပရမတ္ထကထာ နာမ။ ပရမတ္ထံ ကထေန္တာပိ သမ္မုတိံ အမုဉ္စိတွာ ကထေန္တိ။ တေ သမ္မုတိံ ကထေန္တာပိ ပရမတ္ထံ ကထေန္တာပိ သစ္စမေဝ ကထေန္တိ။ တေနေဝ ဝုတ္တံ –

> "ဒုဝေ သစ္စာနိ အက္ခာသိ၊ သမ္ဗုဒ္ဓော ဝဒတံ ဝရော။
> သမ္မုတိံ ပရမတ္ထဉ္စ၊ တတိယံ နူပလဗ္ဘတိ။
> သင်္ကေတဝစနံ သစ္စံ၊ လောကသမ္မုတိကာရဏံ။
> ပရမတ္ထဝစနံ သစ္စံ၊ ဓမ္မာနံ ဘူတလက္ခဏာ"န္တိ။

ပုညံ စေ သင်္ခါရ န္တိ တေရသစေတနာဘေဒံ ပုညာဘိသင်္ခါရံ။ **အဘိသင်္ခရောတီ** တိ ကရောတိ။ **ပုညူပဂံ ဟောတိ ဝိညာဏ**န္တိ ကမ္မဝိညာဏံ ကမ္မပုညေန ဥပဂတံ သမ္ပယုတ္တံ ဟောတိ, ဝိပာကဝိညာဏံ ဝိပာကပုညေန။ **အပုညံ စေ သင်္ခါရ**န္တိ ဒွါဒသစေတနာဘေဒံ အပုညာဘိသင်္ခါရံ အဘိသင်္ခရောတိ။ **အာနေဉ္ဇံ စေ သင်္ခါရ** န္တိ စတုစေတနာဘေဒံ အာနေဉ္ဇာဘိသင်္ခါရံ။ **အာနေဉ္ဇူပဂံ ဟောတိ ဝိညာဏ** န္တိ ကမ္မာနေဉ္ဇေန ကမ္မဝိညာဏံ, ဝိပာကာနေဉ္ဇေန ဝိပာကဝိညာဏံ ဥပဂတံ ဟောတိ။ ဧတ္တ စ တိဝိဓေသု ကမ္မာဘိသင်္ခါရေသု ဂဟိတေသု ဒွါဒသပဒိကော ပစ္စယာကာရော ဂဟိတောဝ ဟောတိ။ ဧတ္တာဝတာ ဝဋ္ဋံ ဒဿိတံ။

ဣဒါနိ ဝိဝဋ္ဋံ ဒဿေန္တော **ယတော ခော, ဘိက္ခဝေ** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **အဝိဇ္ဇာ**တိ စတူသု သစ္စေသု အညာဏံ။ **ဝိဇ္ဇာ**တိ အရဟတ္တမဂ္ဂဉာဏံ။ ဧတ္ထ စ ပဌမမေဝ အဝိဇ္ဇာယ ပဟီနာယ ဝိဇ္ဇာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ယထာ ပန စတုရင်္ဂေပိ တမေ ရတ္တိံ ပဒီပုဇ္ဇလေန အန္ဓကာရော ပဟီယတိ, ဧဝံ ဝိဇ္ဇုပ္ပာဒာ အဝိဇ္ဇာယ ပဟာနံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **န ကိဉ္စိ လောကေ ဥပာဒိယတီ**တိ လောကေ ကိဉ္စိ ဓမ္မံ န ဂဏှာတိ န ပရာမသတိ။ **အနုပာဒိယံ န ပရိတဿတီ** တိ အနုပာဒိယန္တော အဂဏှန္တော နေဝ တဏှာပရိတဿနာယ, န ဘယပရိတဿနာယ ပရိတဿတိ, န တဏှာယတိ န ဘာယတီတိ အတ္ထော။ **ပစ္စတ္တညေဝ** တိ သယမေဝ အတ္တနာဝ ပရိနိဗ္ဗာယတိ, န အညဿ အာနုဘာဝေန။

သော သုခံ စေ ဝေဒနန္တိ ဣဒံ ကသ္မာ အာရဘိ? ခီဏာသဝဿ ပစ္စဝေက္ခဏဉာဏံ ဒဿေတွာ သတတဝိဟာရံ ဒဿေတုံ အာရဘိ။ **အနဇ္ဈောသိတာ** တိ တဏှာယ ဂိလိတွာ ပရိနိဋ္ဌပေတွာ အဂဟိတာ။ အထ ဒုက္ခဝေဒနာ ကသ္မာ ဝုတ္တာ, ကိံ တမ္ပိ အဘိနန္ဒန္တော အတ္ထီတိ? အာမ အတ္ထိ။ သုခံ အဘိနန္ဒန္တောယေဝ ဟိ ဒုက္ခံ အဘိနန္ဒတိ နာမ ဒုက္ခံ ပတွာ သုခံ ပတ္ထနတော သုခဿ စ ဝိပရိဏာမဒုက္ခတောတိ။ **ကာယပရိယန္တိက** န္တိ ကာယပရိစ္ဆိန္နံ, ယာဝ ပဉ္စဒွါရကာယော ပဝတ္တတိ, တာဝ ပဝတ္တံ ပဉ္စဒွါရိကဝေဒနန္တိ အတ္ထော။ **ဇီဝိတပရိယန္တိက** န္တိ ဇီဝိတပရိစ္ဆိန္နံ ။ ယာဝ ဇီဝိတံ ပဝတ္တတိ, တာဝ ပဝတ္တံ မနောဒွါရိကဝေဒနန္တိ အတ္ထော။

တတ္ထ ပဉ္စဒွါရိကဝေဒနာ ပစ္ဆာ ဥပ္ပဇ္ဇိတွာ ပဌမံ နိရုဇ္ဈတိ, မနောဒွါရိကဝေဒနာ ပဌမံ ဥပ္ပဇ္ဇိတွာ ပစ္ဆာ နိရုဇ္ဈတိ။ သာ ဟိ ပဋိသန္ဓိက္ခဏေ ဝတ္ထုရူပသ္မိံယေဝ ပတိဋ္ဌာတိ။ ပဉ္စဒွါရိကာ ပဝတ္တေ ပဉ္စဒွါရဝသေန ပဝတ္တမာနာ ပဌမဝယေ ဝီသတိဝဿကာလေ ရဇ္ဇနဒုဿနမုယှနဝသေန အဓိမတ္တာ ဗလဝတီ ဟောတိ, ပဏ္ဏာသဝဿကာလေ ဌိတာ ဟောတိ, သဋ္ဌိဝဿကာလတော ပဋ္ဌာယ ပရိဟာယမာနာ အသီတိနဝုတိဝဿကာလေ မန္ဒာ ဟောတိ။ တဒါ ဟိ သတ္တာ "စိရရတ္တံ ဧကတော နိသီဒိမ္ဟာ နိပဇ္ဇိမ္ဟာ"တိ ဝဒန္တေပိ "န သဉ္ဇာနာမာ"တိ ဝဒန္တိ။ အဓိမတ္တာနိပိ ရူပါဒီအာရမ္မဏာနိ "န ပဿာမ န သုဏာမ", "သုဂန္ဓံ ဒုဂ္ဂန္ဓံ ဝါ သာဒုံ အသာဒုံ ဝါ ထဒ္ဓံ မုဒုကန္တိ ဝါ န ဇာနာမာ"တိ ဝဒန္တိ။ ဣတိ နေသံ ပဉ္စဒွါရိကဝေဒနာ ဘဂ္ဂါ ဟောတိ, မနောဒွါရိကာဝ ပဝတ္တတိ။ သာပိ အနုပုဗ္ဗေန ပရိဟာယမာနာ မရဏသမယေ ဟဒယကောဋိံယေဝ နိဿာယ ပဝတ္တတိ။ ယာဝ ပနေသာ ပဝတ္တတိ, တာဝ သတ္တော ဇီဝတီတိ ဝုစ္စတိ။ ယဒါ နပ္ပဝတ္တတိ, တဒါ မတော နိရုဒ္ဓေါတိ ဝုစ္စတိ။

သွာယမတ္ထော တပိယာ ဒီပေတဗ္ဗော –

ယထာ ဟိ ပုရိသော ပဉ္စဥဒကမဂ္ဂသမ္ပန္နံ တပိံ ကရေယျ, ပဌမံ ဒေဝေ ဝုဋ္ဌေ ပဉ္စဟိ ဥဒကမဂ္ဂေဟိ ဥဒကံ ပဝိသိတွာ အန္တောတပိယံ အာတဋ္ဌေ ပူရေယျ, ပုနပ္ပုနံ ဒေဝေ ဝဿန္တေ ဥဒကမဂ္ဂေ ပူရေတွာ ကဝုတမုယောဇနမတ္

တံ ဩတ္တရိတ္ဝာ ဥဒကံ တိဌေယျ တတော တတော ဝိသ္သန္ဒမာနံ, အထ နိဒ္ဒမနတုမ္ဗေ ဝိဝရိတ္ဝာ ခေတ္တေသု က မ္မေ ကရိယမာနေ ဥဒကံ နိက္ခမန္တံ, သသ္သပာကကာလေ (ဥဒကံ နိက္ခမန္တံ,) ဥဒကံ ပရိဟီနံ ''မဇ္ဈေ ဂဏ္ဍုပာမာ''တိ ဝတ္တဗ္ဗတံ အာပဇ္ဇေယျ, တတော ကတိပာဟေန အာတပ္ပေသုယေဝ ဥဒကံ သဏ္ဌဟေယျ။ ယာဝ ပန တံ အာတပ္ပေ သု ဟောတိ, တာဝ ''မဟာတပိယံ ဥဒကံ အတ္ထိ''တိ သင်္ခံ ဂစ္ဆတိ။ ယဒာ ပန တတ္ထ ဆိဇ္ဇတိ, တဒာ ''တပိယံ ဥဒကံ န တ္ထိ''တိ ဝုစ္စတိ, ဧဝံသမ္ပဒမိဒံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ပဌမံ ဒေဝေ ဝဿန္တေ ပဠမှိ မဂ္ဂေဟိ ဥဒကေ ပဝိသန္တေ အာတပ္ဘာနံ ပူရဏကာလော ဝိယ ဟိ ပဌမမေဝ ပဋိသန္ ဓိက္ခဏေ မနောဒွါရိကဝေဒနာယ ဝတ္တုရူပေ ပတိဋ္ဌိတကာလော, ပုနပ္ပုနံ ဒေဝေ ဝဿန္တေ ပဠန္နံ မဂ္ဂါနံ ပူရိတကာ လော ဝိယ ပဝတ္တေ ပဉ္စဒွါရိကဝေဒနာယ ပဝတ္တိကာလော, ကဝဠိကာဟာရဇနမတ္တံ အဇ္ဈောတ္ထရဏံ ဝိယ ပဌမဝ ယေ ဝီသတိဝဿကာလေ ရဇ္ဇနာဒိဝသေန တဿာ အဓိမတ္တဖလဝဘာဝေ, ယာဝ တပိတော ဥဒကံ န နိဂ္ဂစ္ဆတိ, တာဝ ပူရာယ တပိယာ ဌိတကာလော ဝိယ ပညာသဝဿကာလေ တဿာ ဌိတကာလော, နိဒ္ဒမနတုမ္ဗေသု ဝိဝဋ္ဋေသု ကမ္မန္ တေ ကရိယမာနေ ဥဒကဿ နိက္ခမနကာလော ဝိယ သဋ္ဌိဝဿကာလတော ပဋ္ဌာယ တဿာ ပရိဟာနိ, ဥဒကေ ဘဋ္ဌေ ဥဒကမဂ္ဂေသု ပရိတ္တောဒကဿ ဌိတကာလော ဝိယ အသီတိနဝုတိဝဿကာလေ ပဉ္စဒွါရိကဝေဒနာယ မန္ဒကာ လော, အာတပ္ပေသုယေဝ ဥဒကဿ ပတိဋ္ဌာနကာလော ဝိယ ဟဒယဝတ္ထုကောဋိံ နိဿာယ မနောဒွါရိကဝေဒနာယ ပဝတ္တိကာလော, အာတပ္ပေသု ပရိတ္တေပိ ဥဒကေ သတိ ''တပိယံ ဥဒကံ အတ္ထိ''တိ ဝတ္တဗ္ဗကာလော ဝိယ ယာဝ သာ ပ ဝတ္တတိ, တာဝ ''သတ္တော ဇီဝတီ''တိ ဝုစ္စတိ။ ယဒာ ပန အာတပ္ပေသု ဥဒကေ ဆိန္နေ ''နတ္ထိ တပိယံ ဥဒက''န္တိ ဝုစ္ စတိ, ဧဝံ မနောဒွါရိကဝေဒနာယ အပ္ပဝတ္တမာနာယ ''သတ္တော မတော''တိ ဝုစ္စတိ။ ဣမံ ဝေဒနံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ ''ဇီ ဝိတပရိယန္တိကံ ဝေဒနံ ဝေဒိယမာနော''တိ။

ကာယဿ ဘေဒါ တိ ကာယဿ ဘေဒေန။ **ဇီဝိတပရိယာဒါနာ ဥဒ္ဓ** န္တိ ဇီဝိတက္ခယတော ဥဒ္ဓံ။ **ဣဓေဝါတိ** ပဋိ သန္ဓိဝသေန ပရတော အဂန္တွာ ဣဓေဝ။ **သီတီဘဝိဿန္တီ** တိ ပဝတ္တိဝိပ္ဖန္ဒဒရထရဟိတာနိ သီတာနိ အပ္ပဝတ္တနဓမ္မာ နိ ဘဝိဿန္တိ။ **သရီရာနီ**တိ ဓာတုသရီရာနိ။ **အဝသိဿန္တီ** တိ အဝသိဋ္ဌာနိ ဘဝိဿန္တိ။

ကုမ္ဘကာရပာကာ တိ ကုမ္ဘကာရဿ ဘာဇနပစနဋ္ဌာနတော။ **ပဋိသိသ္သေယျာ** တိ ဌပေယျ။ **ကပလ္လာနီ** တိ သဟ မုခဝဋ္ဋိယာ ကောဋ္ဌာနိ ကုမ္ဘကပလ္လာနိ။ **အဝသိဿေယျုံ** န္တိ တိဌေယျုံ။ **ဧဝမေဝ ခေါ**တိ ဧတ္ထ ဣဒံ ဩပမ္မသံသန္ဒနံ – အာဒိတ္တကုမ္ဘကာရပာကော ဝိယ ဟိ တယော ဘဝါ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ, ကုမ္ဘကာရော ဝိယ ယောဂါဝစ ရော, ဟာကတော ကုမ္ဘကာရဘာဇနာနံ နီဟရဏဒဏ္ဍကော ဝိယ အရဟတ္တမဂ္ဂဉာဏံ, သမော ဘူမိဘာဂေ ဝိယ အသင် ခတံ နိဗ္ဗာနတလံ, ဒဏ္ဍကေန ဥဏ္ဍုပာကုမ္ဘံ အာကမိတ္ဝာ သမေ ဘူမိဘာဂေ ကုမ္ဘဿ ဌပိတကာလော ဝိယ အာရဒ္ဓ ဓဝိပဿကဿ ရူပသတ္တကံ အရူပသတ္တကံ ဝိပဿန္တဿ ကမ္မဋ္ဌာနေ စ ပဂုဏေ ဝိဘူတေ ဥပဋ္ဌဟမာနေ တထာရူ ပံ ဥတုသပ္ပာယာဒိံ လဘိတ္ဝာ ဧကာသနေ နိသိန္နဿ ဝိပဿနံ ဝဍ္ဍေတွာ အဂ္ဂဖလံ အရဟတ္တံ ပတွာ စတူဟိ အ ဟယေဟိ အတ္တဘာဝံ ဥဒ္ဓရိတ္ဝာ ဖလသမာပတ္တိဝသေန အသင်္ခတေ နိဗ္ဗာနတလေ ဌိတကာလော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ ခီဏာသ ဝေ ပန ဥဏ္ဍုပာကုမ္ဘော ဝိယ အရဟတ္တပ္ပတ္တဒိဝသေယေဝ န ပရိနိဗ္ဗာတိ, သာသနပ္ပဝေဏိံ ပန ဃဋ္ဋယမာနော ပဏ္ဏာသသဋ္ဌိဝဿာနိ ဌတွာ စရိမကစိတ္တပ္ပတ္တိယာ ဥပာဒိဏ္ဏကက္ခန္ဓဘေဒါ အနုပာဒိသေသာယ နိဗ္ဗာနဓာတု ယာ ပရိနိဗ္ဗာတိ။ အထဿ ကုမ္ဘဿ ဝိယ ကပလ္လာနိ အနုပာဒိဏ္ဏကသရီရာနေဝ အဝသိဿန္တီတိ။ **သရီရာနိ အဝသိဿန္တီတိ ပဏ္ဏတ္တိမတ္တံ**တိ ဣဒံ ပန ခီဏာသဝဿ အနယောကရောပနတ္ထံ ဝုတ္တံ။

ဝိညာဏံ ပညာယေထာတိ ပဋိသန္ဓိဝိညာဏံ ပညာယေထ။ **သာဓု သာဓူ**တိ ထေရာနံ ဗျာကရဏံ သမ္ပဟံသတိ။ **ဧဝမေ တန္တိ** ယဒေတံ တိဝိဓေ အဘိသင်္ခါရေ အသတိ ပဋိသန္ဓိဝိညာဏဿ အပ္ပညာဏန္တိအာဒိ, ဧဝမေဝ တံ။ **အဓိမုစ္စထာ** တိ သန္နိဋ္ဌာနသင်္ခါတံ အဓိမောက္ခံ ပဋိလဘထ။ **ဧသေဝန္တော ဒုက္ခဿာ** တိ အယမေဝ ဝဋ္ဋဒုက္ခဿ အန္တော အယံ ပရိစ္ဆေဒေါ, ယဒိဒံ နိဗ္ဗာနန္တိ။ ပဌမံ။

၂. ဥပာဒါနသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၅၂. ဒုတိယေ **ဥဟာအနိယေသူ**တိ စတုန္နံ ဥဟာအနာနံ ပစ္စယေသု တေဘူမကဓမ္မေသု။ **အဿာဒါနုပဿိနော** တိ
အဿာဒံ အနုပဿန္တဿ။ **တဏှာ** တိ တဿံ အဂ္ဂိက္ခန္ဓေ။ **တဒါဟာရော**တိ တံပစ္စယော။ **တဒုပာဒါနော**တိ တ
ဿေဝ ဝေဝစနံ။ **ဧဝမေဝ ခေါ**တိ ဧတ္ထ အဂ္ဂိက္ခန္ဓော ဝိယ ဟိ တယော ဘဝါ, တေဘူမကဝဋ္ဋံ ဝါ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ, အဂ္ဂိ
ဇဂ္ဂကပုရိသော ဝိယ ဝဋ္ဋနိဿိတော ဗာလပုထုဇ္ဇနော, သုက္ခတိဏကဋ္ဌာဒိပက္ခိပနံ ဝိယ အဿာဒါနုပဿိနော
ပုထုဇ္ဇနဿ တဏှာပစ္စယာဒိဝသေန ဆဟိ ဒွါရေဟိ ကုသလာကုသလကမ္မကရဏံ။ တိဏကဋ္ဌာဒီသု ခီဏေသု ပုနပ္ပုနံ
တေသံ ပက္ခိပနေန အဂ္ဂိက္ခန္ဓဿ ဝဍ္ဎနံ ဝိယ ဗာလပုထုဇ္ဇနဿ ဥဋ္ဌာယ သမုဋ္ဌာယ ယထာဝုတ္တကမ္မာယူဟနေ
န အပရာပရံ ဝဋ္ဋဒုက္ခနိဗ္ဗတ္တနံ။

န ကာလေန ကာလံ သုက္ခာနိ စေဝ တိဏာနိ ပက္ခိပေယျ တိ တတ္ထ ကောစိ အတ္ထကာမော ဧဝံ ဝဒေယျ –
“ဘော ကသ္မာ ဥဋ္ဌာယ သမုဋ္ဌာယ ကလာပေ ဗန္ဓိတွာ သုက္ခတိဏကဋ္ဌာနံ ပစ္ဆိယော ပူရေတွာ သုက္ခဂောမယာနိ
ပက္ခိပန္တော ဧတံ အဂ္ဂိံ ဇာလေသိ? အပိ နု တေ အတ္ထိ ကောစိ အတ္ထော? ဝိသာ ဝါ ကိံ ဗဟုံ
ကံ, ကုတော နု ခေါ ပန ဝါ ဒါဝါ ကုတော ဝါ? အဟံ ဟိ ကမ္မံ အဂ္ဂိ ဇဂ္ဂန္တော နေဝ န္ဟာယိတုံ န ဘုဉ္ဇိတုံ န နိ
ပဇ္ဇိတုံ လဘာမီတိ။ တေန ဟိ ဘော ကိံ တေ ကမ္မိနာ နိရတ္ထကေန အဂ္ဂိဇာလနေန? ဧဟိ တွံ တေနိ အာဘတာနိ တိဏ
ဒီနိ ဧတ္ထ နိက္ခိပ, တာနိ သယမေဝ ဈာယိဿန္တိ, တွံ ပန အသုကသ္မိံ ဌာနေ သီတောဒကာ ပောက္ခရဏီ အတ္ထိ, တ
တ္ထ န္ဟာတွာ, မာလာဂန္ဓဝိလေပနေဟိ အတ္တာနံ မဏ္ဍေတွာ သုနိဝတ္ထော သုပာရုတော ဝါ ဟာဒုကာဟိ နဂရံ ပဝိသိတွာ
တ ပာသာဒဝရမာရုယှ တတပာနံ ဝိဝရိတွာ မဟာဝီထိယံ ဝိရောစမာနော နိသီဒ ဧကဂ္ဂေ သုခသမပ္ပိတော ဟုတွာ, တ
တ္ထ တေ နိသိန္နဿ တိဏာဒီနံ ခယေန သယမေဝ အယံ အဂ္ဂိ အပ္ပဏ္ဏတ္တိဘာဝံ ဂမိဿတီ”တိ။ သော တထာ က
ရေယျ။ တထေဝ စ တတ္ထ နိသိန္နဿ သော အဂ္ဂိ ဥဟာအနက္ခယေန အပ္ပဏ္ဏတ္တိဘာဝံ ဂစ္ဆေယျ။ ဣဒံ သန္
ဓာယေတံ “န ကာလေန ကာလ”န္တိအာဒိ ဝုတ္တံ။

ဧဝမေဝ ခေါတိ ဧတ္ထ ပန ဣဒံ ဩပမ္မသံသန္ဒနံ – စတ္တာလီသာယ ကဋ္ဌတဟာနံ ဇလမာနော မဟာအဂ္ဂိက္ခန္
ဓော ဝိယ ဟိ တေဘူမကဝဋ္ဋံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ, အဂ္ဂိဇဂ္ဂနကပုရိသော ဝိယ ဝဋ္ဋသန္နိဿိတကော ယောဂါဝစရော, အတ္ထကာ
မော ပုရိသော ဝိယ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ, တေန ပုရိသေန တဿ ဒိန္နဩဝါဒေါ ဝိယ တထာဂတေန “ဧဟိ တွံ, ဘိက္ခု, တေဘူ
မကဓမ္မေသု နိဗ္ဗိန္ဒ, ဧဝံ ဝဋ္ဋဒုက္ခာ မုစ္စိဿသီ”တိ တဿ တေဘူမကဓမ္မေသု ကမ္မဋ္ဌာနဿ ကထိတကာ
လော, တဿ ပုရိသဿ ယထာနုသိဋ္ဌံ ပဋိပဇ္ဇိတွာ ပာသာဒေ နိသိန္နကာလော ဝိယ ယောဂိနော သုဂတောဝါဒံ သမ္ပ
ဋိစ္ဆိတွာ သုညာကရံ ပဝိဋ္ဌဿ တေဘူမကဓမ္မေသု ဝိပဿနံ ပဋ္ဌပေတွာ အနုက္ကမေန ယထာနုရူပံ အာဟာရသပ္ပ
ဟာယာဒီ လဘိတွာ, ဧကာသနေ နိသိန္နဿ အဂ္ဂဖလေ ပတိဋ္ဌိတကာလော, တဿ န္ဟာနဝိလေပနာဒီဟိ သုခေါတမ
တ္တကာယတ္တာ တသ္မိံ နိသိန္နဿ ဧကဂ္ဂသုခသမပ္ပိတကာလော ဝိယ ယောဂိနော အရိယမဂ္ဂပောက္ခရဏိယံ မဂ္
ဂဉာဏောဒကေန သုန္ဟာတသုခေါတကိလေသမလဿ ဟိရောတ္တပ္ပသာဋ္ဌကေ နိတသေတွာ သီလဝိလေပနာနုလိတ္
တဿ အရဟတ္တမဏ္ဍနေန အတ္တဘာဝံ မဏ္ဍေတွာ ဝိမုတ္တိပုပ္ဖအမံ ပိဠန္ဓိတွာ ဣဒ္ဓိပာဒပာဒုကာ အာရုယှ နိဗ္ဗာ
နနဂရံ ပဝိသိတွာ ဓမ္မပာသာဒံ အာရုယှ သတိပဋ္ဌာနမဟာဝီထိယံ ဝိရောစမာနဿ နိဗ္ဗာနာရမ္မဏံ ဖလသမာပတ္တိံ
အပ္ပေတွာ နိသိန္နကာလော။ တဿ ပန ပုရိသဿ တသ္မိံ နိသိန္နဿ တိဏာဒီနံ ခယေန အဂ္ဂိက္ခန္ဓဿ အပ္ပ
ဏ္ဏတ္တိဂမနကာလော ဝိယ ခီဏာသဝဿ ယာဝတာယုကံ ဌတွာ ဥဟာဒိဏ္ဏကက္ခန္ဓဘေဒေန အနုပာဒိသေသာယ နိ
ဗ္ဗာနဓာတုယာ ပရိနိဗ္ဗုတဿ မဟာဝဋ္ဋူပသမော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ ဒုတိယံ။

၃. သံယောဇနသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၅၃. တတိယေ **သံယောဇနိယေသူ**တိ ဒသန္နံ သံယောဇနာနံ ပစ္စယေသု။ **ဈာယေယျ** တိ ဇလေယျ။ **တေလံ အာ
သိဉ္စေယျ ဝဋ္ဋိံ ဥပသံဟရေယျ**တိ ဒီပပဋိဇဂ္ဂနတ္ထံ တေလဘာဇနဉ္စ မဟန္တဉ္စ ဝဋ္ဋိကပာလံ ဂဟေတွာ သမီ
ပေ နိစ္စံ ဌိတော ဝ တေလေ ခီဏေ တေလံ အာသိဉ္စေယျ, ဝဋ္ဋိယာ ခီဏာယ ဝဋ္ဋိံ ဥပသံဟရေယျ။ သေသမေတ္ထ သ
ဒ္ဓိံ ဩပမ္မသံသန္ဒနေန ပုရိမနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ တတိယံ။

၄. ဒုတိယသံယောဇနသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၅၄. စတုတ္ထေ ဥပမံ ပဌမံ ကတွာ ပစ္ဆာ အတ္ထော ဝုတ္တော။ သေသံ တာဒိသမေဝ။ စတုတ္ထံ။

၅. မဟာရုက္ခသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၅၅. ပဉ္စမေ **ဥဒ္ဓံ ဩဇံ အဘိဟရန္တိ** တိ ပထဝီရသဉ္စ အာပေါရသဉ္စ ဥပရိ အာရောပေန္တိ။ ဩဇာယ အာရောပိတတ္တာ ဟတ္ထသတုဗ္ဗေဓဿ ရုက္ခဿ အင်္ကုရဂ္ဂေသု ဗိန္ဒုဗိန္ဒူနိ ဝိယ ဟုတွာ သိနေဟော တိဋ္ဌတိ။ ဣဒံ ပနေတ္ထ ဩပမ္မသံသန္ဒနံ – မဟာရုက္ခော ဝိယ ဟိ တေဘူမကဝဋ္ဋံ, မူလာနိ ဝိယ အာယတနာနိ, မူလေဟိ ဩဇာယ အာရောဟနံ ဝိယ ဆဟိ ဒွါရေဟိ ကမ္မာရောဟနံ, ဩဇာယ အဘိရုဠှတ္တာ မဟာရုက္ခဿ ယာဝကပ္ပဋ္ဌာနံ ဝိယ ဝဋ္ဋနိဿိတဗာလပုထုဇ္ဇနဿ ဆဟိ ဒွါရေဟိ ကမ္မံ အာယူဟန္တဿ အပရာပရံ ဝဋ္ဋဿ ဝဍ္ဎနဝသေန ဒီဃရတ္တံ ဌာနံ။

ကုဒ္ဒာလပိဋက န္တိ ကုဒ္ဒာလဉ္စေဝ ပစ္ဆိဘာဇနဉ္စ။ **ခဏ္ဍာခဏ္ဍိကံ ဆိန္ဒေယျာ** တိ ခုဒ္ဒကမဟန္တာနိ ခဏ္ဍာခဏ္ဍာနိ ကရောန္တော ဆိန္ဒေယျ။ ဣဒံ ပနေတ္ထ ဩပမ္မသံသန္ဒနံ – ဣဓာပိ ဟိ မဟာရုက္ခော ဝိယ တေဘူမကဝဋ္ဋံ, ရုက္ခံ နာသေတုကာမော ပုရိသော ဝိယ ယောဂါဝစရော, ကုဒ္ဒာလော ဝိယ ဉာဏံ, ပစ္ဆိ ဝိယ သမာဓိ, ရုက္ခစ္ဆေဒနဖရသု ဝိယ ဉာဏံ, ရုက္ခဿ မူလေ ဆိန္ဒနကာလော ဝိယ ယောဂိနော အာစရိယသန္တိကေ ကမ္မဋ္ဌာနံ ဂဟေတွာ မနသိကရောန္တဿ ပညာ, ခဏ္ဍာခဏ္ဍိကံ ဆိန္ဒနကာလော ဝိယ သင်္ခေပတော စတုန္နံ မဟာဘူတာနံ မနသိကာရော, ဖာလနံ ဝိယ ဒွေစတ္တာလီသာယ ကောဋ္ဌာသေသု ဝိတ္ထာရမနသိကာရော, သကလိကံ သကလိကံ ကရဏကာလော ဝိယ ဥပါဒါရူပဿ စေဝ ရူပက္ခန္ဓာရမ္မဏဿ ဝိညာဏဿ စာတိ ဣမေသံ ဝသေန နာမရူပပရိဂ္ဂဟော, မူလာနံ ဥပစ္ဆေဒနံ ဝိယ တဿေဝ နာမရူပဿ ပစ္စယပရိယေသနံ, တတာတပေ ဝိသောသေတွာ အဂ္ဂိနာ ဍဟနကာလော ဝိယ အနုပုဗ္ဗေန ဝိပဿနံ ဝဍ္ဎေတွာ အညတရံ သပ္ပာယံ လဘိတွာ ကမ္မဋ္ဌာနေ ဝိဘူတေ ဥပဋ္ဌဟမာနေ ကောပလ္လင်္ကေ နိသိန္နဿ သမဏဓမ္မံ ကရောန္တဿ အဂ္ဂဖလပ္ပတ္တိ, မသိကရဏံ ဝိယ အရဟတ္တပ္ပတ္တဒိဝသတော ပဋ္ဌာယ အပရိနိဗ္ဗာယန္တဿ ယာဝတာယုကံ ဌိတ ကာလော, မဟာဝါတေ ဩပုနနံ နဒိယာ ပဝါဟနံ ဝိယ စ ဥပါဒိဏ္ဏကက္ခန္ဓဘေဒေန အနုပါဒိသေသာယ နိဗ္ဗာနဓာတုယာ ပရိနိဗ္ဗုတဿ ဝဋ္ဋူပသမော ဝေဒိတဗ္ဗော။ ပဉ္စမံ။

၆. ဒုတိယမဟာရုက္ခသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၅၆. ဆဋ္ဌေပိ ဥပမံ ပဌမံ ဝတွာ ပစ္ဆာ အတ္ထော ဝုတ္တော, ဣဒမေဝ နာနတ္တံ။ ဆဋ္ဌံ။

၇. တရုဏရုက္ခသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၅၇-၅၉. သတ္တမေ **တရုဏော**တိ အဇာတဖလော။ **ပလိမဇ္ဇေယျာ** တိ သောဓေယျ။ **ပံသုံ ဒဒေယျာ** တိ ထဒ္ဓဖရုသပံသုံ ဟရိတွာ မုဒုကေမယစုဏ္ဏမိဿံ မဓုရပံသုံ ပက္ခိပေယျ။ **ဝုဍ္ဎိ** န္တိ ဝုဍ္ဎိ အာပဇ္ဇိတွာ ပုပ္ဖူပကေ ပုပ္ဖံ, ဖလူပကေ ဖလံ ဂဏှေယျ။ ဣဒံ ပနေတ္ထ ဩပမ္မသံသန္ဒနံ – တရုဏရုက္ခော ဝိယ ဟိ တေဘူမကဝဋ္ဋံ, ရုက္ခဇဂ္ဂကော ပုရိသော ဝိယ ဝဋ္ဋနိဿိတော ပုထုဇ္ဇနော, မူလဖလသန္တာနာဒီနိ ဝိယ တီဟိ ဒွါရေဟိ ကုသလာကုသလကမ္မာယူဟနံ, ရုက္ခဿ ဝုဍ္ဎိအာပဇ္ဇနံ ဝိယ ပုထုဇ္ဇနဿ တီဟိ ဒွါရေဟိ ကမ္မံ အာယူဟတော အပရာပရံ ဝဋ္ဋုပ္ပတ္တိ။ ဝိဝဋ္ဋံ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ အဋ္ဌမနဝမာနိ ဥတ္တာနတ္ထာနေဝ။ သတ္တမာဒီနိ။

၁၀. နိဒာနသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၆၀. ဒသမေ **ကုရူသု ဝိဟရတီ**တိ ကုရူတိ ဧဝံ ဗဟုဝစနဝသေန လဒ္ဓဝေါဟာရေ ဇနပဒေ ဝိဟရတိ။ **ကမ္မာသဓမ္မံ နာမ ကုရူနံ နိဂမော**တိ ဧဝံနာမကော ကုရူနံ နိဂမော, တံ ဂေါစရဂါမံ ကတွာတိ အတ္ထော။ **အာယသ္မာ** တိ ပိယဝစနမေတံ ဂါရဝဝစနမေတံ။ **အာနန္ဒော** တိ တဿ ထေရဿ နာမံ။ **ဧကမန္တံ နိသီဒိ** တိ ဆ နိသဇ္ဇဒေါသေ ဝိဝဇ္ဇေန္တော ဒက္ခိဏဇာဏုမဏ္ဍလဿ အဘိမုခဋ္ဌာနေ ဆဗ္ဗဏ္ဏာနံ ဗုဒ္ဓရသ္မီနံ အန္တော ပဝိသိတွာ ပသန္နလာခါရသံ ဝိဂါဟန္တော ဝိယ သုဝဏ္ဏပဋံ ပါရုပန္တော ဝိယ ရတ္တကမ္ဗလဝိတာနမဇ္ဈံ ပဝိသန္တော ဝိယ ဓမ္မဘဏ္ဍာဂါရိကော အာယသ္မာ အာနန္ဒော နိသီဒိ။ တေန ဝုတ္တံ “ဧကမန္တံ နိသီဒီ”တိ။

ကာယ ပန ဝေလာယ ကေန ကာရဏေန အယမာယသ္မာ ဘဂဝန္တံ ဥပသင်္ကမန္တောတိ? သာယန္ှဟဝေလာယ ပစ္စယာကာရပဉ္စဟံ ပုစ္ဆနကာရဏေန။ တံ ဒိဝသံ ကိရ အယမာယသ္မာ ကုလသင်္ဂဟတ္တာယ ဃရဒွာရေ ဃရဒွာရေ သဟဿဘဏ္ဍိကံ နိက္ခိပန္တော ဝိယ ကမ္မာသဓမ္မံ ပိဏ္ဍာယ စရိတွာ ပိဏ္ဍပာတပဋိက္ကန္တော သတ္ထု ဝတ္တံ ဒဿေတွာ သတ္ထရိ ဂန္ဓကုဋိံ ပဝိဋ္ဌေ သတ္ထာရံ ဝန္ဒိတွာ အတ္တနော ဒိဝါဋ္ဌာနံ ဂန္တွာ အန္တေဝါသိကေသု ဝတ္တံ ဒဿေတွာ ပဋိက္ကန္တေသု ဒိဝါဋ္ဌာနံ ပဋိသမ္မဇ္ဇိတွာ စမ္မက္ခဏ္ဍံ ပညပေတွာ ဥဒကတုမ္ဗတော ဥဒကေန ဟတ္ထပါဒေ သီတလံ ကတွာ ပလ္လင်္ကံ အာဘုဇိတွာ နိသိန္နော သောတာပတ္တိဖလသမာပတ္တိံ သမာပဇ္ဇိတွာ။ အထ ပရိစ္ဆိန္နကာလဝသေန သမာပတ္တိတော ဝုဋ္ဌာယ ပစ္စယာကာရေ ဉာဏံ ဩတာရေသိ။ သော "အဝိဇ္ဇာပစ္စယာ သင်္ခါရာ"တိအာဒိတော ပဋ္ဌာယ အန္တံ, အန္တတော ပဋ္ဌာယ အာဒိံ, ဥဘယန္တတော ပဋ္ဌာယ မဇ္ဈံ, မဇ္ဈတော ပဋ္ဌာယ ဥဘော အန္တေ ပာပေန္တော တိက္ခတ္တုံ ဒွါဒသပဒံ ပစ္စယာကာရံ သမ္မသိ။ တဿေဝံ သမ္မသန္တဿ ပစ္စယာကာရော ဝိဘူတော ဟုတွာ ဥတ္တာနကုတ္တာနကော ဝိယ ဥပဋ္ဌာသိ။ တတော စိန္တေသိ – "အယံ ပစ္စယာကာရော သဗ္ဗဗုဒ္ဓေဟိ ဂမ္ဘီရော စေဝ ဂမ္ဘီရာဝဘာသော စာတိ ကထိတော, မယှံ ခော ပန ပဒေသဉာဏေ ဋ္ဌိတဿ သာဝကဿ သတော ဥတ္တာနော ဝိယ ဝိဘူတော ဟုတွာ ဥပဋ္ဌာတိ, မယှံယေဝ နု ခော ဧသ ဥတ္တာနကော ဝိယ ဥပဋ္ဌာတိ, ဥဒါဟု အညေသမ္ပိတိ အတ္တနော ဥပဋ္ဌာနကာရဏံ သတ္ထု အာရောစေဿာမီ"တိ နိသိန္နဋ္ဌာနတော ဥဋ္ဌာယ စမ္မက္ခဏ္ဍံ ပပ္ဖောဋေတွာ အာဒာယ သာယန္ှသမယေ ဘဂဝန္တံ ဥပသင်္ကမိ။ တေန ဝုတ္တံ – "သာယန္ှဝေလာယံ ပစ္စယာကာရပဉ္စဟံ ပုစ္ဆနကာရဏေန ဥပသင်္ကမန္တော"တိ။

ယာဝ ဂမ္ဘီရော တိ ဧတ္ထ **ယာဝ**သဒ္ဒော ပမာဏာတိက္ကမေ။ အတိက္ကမ္မ ပမာဏံ ဂမ္ဘီရော, အတိဂမ္ဘီရောတိ အတ္ထော။ **ဂမ္ဘီရာဝဘာသော** တိ ဂမ္ဘီရောဝ ဟုတွာ အဝဘာသတိ, ဒိဿတီတိ အတ္ထော။ ဧကဉှိ ဥတ္တာနမေဝ ဂမ္ဘီရာဝဘာသံ ဟောတိ ပူတိပဏ္ဏရသဝသေန ကာဠဝဏ္ဏံ ပုရာဏဥဒကံ ဝိယ။ တဉှိ ဇာဏုပ္ပမာဏမ္ပိ သတပေါရိသံ ဝိယ ဒိဿတိ။ ဧကံ ဂမ္ဘီရံ ဥတ္တာနာဝဘာသံ ဟောတိ မဏိဘာသံ ဝိပ္ပသန္နဥဒကံ ဝိယ။ တဉှိ သတပေါရိသမ္ပိ ဇာဏုပ္ပမာဏံ ဝိယ ခါယတိ။ ဧကံ ဥတ္တာနံ ဥတ္တာနာဝဘာသံ ဟောတိ ပါတိအာဒီသု ဥဒကံ ဝိယ။ ဧကံ ဂမ္ဘီရံ ဂမ္ဘီရာဝဘာသံ ဟောတိ သိနေရုပါဒကမဟာသမုဒ္ဒေ ဥဒကံ ဝိယ။ ဧဝံ ဥဒကမေဝ စတ္တာရိ နာမာနိ လဘတိ။ ပဋိစ္စသမုပ္ပာဒေ ပနေတံ နတ္ထိ။ အယဉှိ ဂမ္ဘီရော စ ဂမ္ဘီရာဝဘာသော စာတိ ဧကမေဝ နာမံ လဘတိ ။ ဧဝရူပေါ သမာနောပိ အထ စ ပန မေ ဥတ္တာနကုတ္တာနကော ဝိယ ခါယတိ, တဒိဒံ အစ္ဆရိယံ, ဘန္တေ, အဗ္ဘုတံ, ဘန္တေတိ ဧဝံ အတ္တနော ဝိမှယံ ပကာသေန္တော ပဉှံ ပုစ္ဆိတွာ တုဏှီဘူတော နိသီဒိ။

ဘဂဝါ တဿ ဝစနံ သုတွာ "အာနန္ဒော ဘဝဂ္ဂဂဟဏာယ ဟတ္ထံ ပသာရေန္တော ဝိယ သိနေရုံ ဘိန္ဒိတွာ မိဉ္ဇံ နီဟရိတုံ ဝါယမမာနော ဝိယ ဝိနာ နာဝါယ မဟာသမုဒ္ဒံ တရိတုကာမော ဝိယ ပထဝိံ ပရိဝတ္တေတွာ ပထဝေါဇံ ဂဟေတုံ ဝါယမမာနော ဝိယ ဗုဒ္ဓဝိသယံ ပဉှံ အတ္တနော ဥတ္တာနုတ္တာနန္တိ ဝဒတိ, ဟန္ဒဿ ဂမ္ဘီရဘာဝံ အာစိက္ခာမီ"တိ စိန္တေတွာ **မာ ဟေဝ**န္တိအာဒိမာဟ။

တတ္ထ **မာ ဟေဝန္တိ** **ဟ**-ကာရော နိပါတမတ္တံ, ဧဝံ မာ ဘဏီတိ အတ္ထော။ "မာ ဟေဝ"န္တိ စ ဣဒံ ဝစနံ ဘဂဝါ အာယသ္မန္တံ အာနန္ဒံ ဥဿာဒေန္တောပိ ဘဏတိ အပသာဒေန္တောပိ။ တတ္ထ ဥဿာဒေန္တောပီတိ, အာနန္ဒ, တွံ မဟာပညော ဝိသဒဉာဏော, တေန တေ ဂမ္ဘီရောပိ ပဋိစ္စသမုပ္ပာဒော ဥတ္တာနကော ဝိယ ခါယတိ, အညေသံ ပနေသ ဥတ္တာနကောတိ န သလ္လက္ခေတဗ္ဗော, ဂမ္ဘီရောယေဝ စ သော ဂမ္ဘီရာဝဘာသော စ။

တတ္ထ စတဿော ဥပမာ ဝဒန္တိ – ဆ မာသေ သုဘောဇနရသပုဋ္ဌဿ ကိရ ကတယောဂဿ မဟာမလ္လဿ သမဇ္ဇသမယေ ကတမလ္လပါသာဏပရိစယဿ ယုဒ္ဓဘူမိံ ဂစ္ဆန္တဿ အန္တရာ မလ္လပါသာဏံ ဒဿေသုံ။ သော "ကိံ ဧတ"န္တိ အာဟ။ မလ္လပါသာဏောတိ။ အာဟရထ နန္တိ။ "ဥက္ခိပိတုံ န သက္ကောမာ"တိ ဝုတ္တေ သယံ ဂန္တွာ "ကုဟိံ ဣမဿ ဘာရိယဋ္ဌာန"န္တိ ဝတွာ ဒွီဟိ ဟတ္ထေဟိ ဒွေ ပါသာဏေ ဥက္ခိပိတွာ ကီဠာဂုဠေ ဝိယ ခိပိတွာ အဂမာသိ။ တတ္ထ မလ္လဿ မလ္လပါသာဏော လဟုကောတိ န အညေသမ္ပိ လဟုကောတိ ဝတ္တဗ္ဗော။ ဆ မာသေ သုဘောဇနရသပုဋ္ဌော မလ္လော ဝိယ ဟိ ကပ္ပသတသဟဿံ အဘိနီဟာရသမ္ပန္နော အာယသ္မာ အာနန္ဒော။ ယထာ မလ္လဿ မဟာဗလတာယ မလ္လပါသာဏော လဟုကော, ဧဝံ ထေရဿ မဟာပညတာယ ပဋိစ္စသမုပ္ပာဒော ဥတ္တာနောတိ ဝတ္တဗ္ဗော, သော အညေသံ ဥတ္တာနောတိ န ဝတ္တဗ္ဗော။

မဟာသမုဒ္ဒေ စ တိမိ နာမ မဟာမစ္ဆော ဒွိယောဇနသတိကော, တိမိင်္ဂလော တိယောဇနသတိကော, တိမိရပိင်္ဂလော ပဉ္စယောဇနသတိကော, အာနန္ဒော တိမိနန္ဒော အဇ္ဈာရောဟော မဟာတိမီတိ ဣမေ စတ္တာရော ယောဇနသဟဿိကာ။ တတ္ထ တိမိရပိင်္ဂလေနေဝ ဒီပေန္တိ။ တဿ ကိရ ဒက္ခိဏကဏ္ဏံ စာလေန္တဿ ပဉ္စယောဇနသတေ ပဒေသေ ဥဒကံ စလတိ, တထာ တမကဏ္ဏံ, တထာ နင်္ဂုဋ္ဌံ, တထာ သီသံ။ ဒွေ ပန ကဏ္ဏေ စာလေတွာ နင်္ဂုဋ္ဌေန ပဟရိတွာ သီသံ အပရာပရံ ကတွာ ကီဠိတုံ အာရဒ္ဓဿ သတ္တဋ္ဌယောဇနသတေ ဌာနေ ဘာဇနေ ပက္ခိပိတွာ ဥဒ္ဓနေ အာရောပိတံ ဝိယ ဥဒကံ ပက္ကုထတိ။ ယောဇနသတမတ္တေ ပဒေသေ ဥဒကံ ပိဋ္ဌိံ ဆာဒေတုံ န သက္ကောတိ။ သော ဧဝံ ဝဒေယျ – ''အယံ မဟာသမုဒ္ဒော ဂမ္ဘီရောတိ ဝဒန္တိ, ကုတဿ ဂမ္ဘီရတာ, မယံ ပိဋ္ဌိမတ္တစ္ဆာဒနမ္ပိ ဥဒကံ န လဘာမာ''တိ။ တတ္ထ ကာယူပပန္နဿ တိမိရပိင်္ဂလဿ မဟာသမုဒ္ဒော ဥတ္တာနောတိ အဇ္ဈေသဉ္စ ခုဒ္ဒကမစ္ဆာနံ ဥတ္တာနောတိ န ဝတ္တဗ္ဗော, ဧဝမေဝ ဉာဏူပပန္နဿ ထေရဿ ပဋိစ္စသမုပ္ပာဒော ဥတ္တာနောတိ အညေသမ္ပိ ဥတ္တာနောတိ န ဝတ္တဗ္ဗော။ သုပဏ္ဏရာဇာ စ ဒိယဍ္ဍယောဇနသတိကော ဟောတိ။ တဿ ဒက္ခိဏပက္ခော ပညာသယောဇနိကော ဟောတိ, တထာ တမပက္ခော, ပိဉ္ဆဝဋ္ဋိ စ သဋ္ဌိယောဇနိကာ, ဂီဝ တိံသယောဇနိကာ, မုခံ နဝယောဇနံ, ပါဒ ဒွာဒသယောဇနိကာ, တသ္မိံ သုပဏ္ဏဝါတံ ဒဿေတုံ အာရဒ္ဓေ သတ္တဋ္ဌယောဇနသတံ ဌာနံ နပ္ပဟောတိ။ သော ဧဝံ ဝဒေယျ – ''အယံ အာကာသော အနန္တောတိ ဝဒန္တိ, ကုတဿ အနန္တတာ, မယံ ပက္ခဝါတပ္ပတ္ထရဏောကာသမ္ပိ န လဘာမာ''တိ။ တတ္ထ ကာယူပပန္နဿ သုပဏ္ဏရညော အာကာသော ပရိတ္တောတိ အညေသဉ္စ ခုဒ္ဒကပက္ခီနံ ပရိတ္တောတိ န ဝတ္တဗ္ဗော, ဧဝမေဝ ဉာဏူပပန္နဿ ထေရဿ ပဋိစ္စသမုပ္ပာဒော ဥတ္တာနောတိ အညေသမ္ပိ ဥတ္တာနောတိ န ဝတ္တဗ္ဗော။

ရာဟု အသုရိန္ဒော ပန ပါဒန္တတော ယာဝ ကေသန္တာ ယောဇနာနံ စတ္တာရိ သဟဿာနိ အဋ္ဌ စ သတာနိ ဟောန္တိ။ တဿ ဒွိန္နံ ဗာဟာနံ အန္တရေ ဒွာဒသယောဇနသတိကံ, ဗဟလတ္တေန ဆယောဇနသတိကံ, ဟတ္ထပါဒတလာနိ တိယောဇနသတိကာနိ, တထာ မုခံ, ဧကေင်္ဂုလိပဗ္ဗံ ပညာသယောဇနံ, တထာ ဘမုကန္တရံ, နလာဋံ တိယောဇနသတိကံ, သီသံ နဝယောဇနသတိကံ။ တဿ မဟာသမုဒ္ဒံ ဩတိဏ္ဏဿ ဂမ္ဘီရံ ဥဒကံ ဇာဏုပ္ပမာဏံ ဟောတိ။ သော ဧဝံ ဝဒေယျ – ''အယံ မဟာသမုဒ္ဒော ဂမ္ဘီရောတိ ဝဒန္တိ။ ကုတဿ ဂမ္ဘီရတာ? မယံ ဇာဏုပ္ပဋိစ္ဆာဒနမတ္တမ္ပိ ဥဒကံ န လဘာမာ''တိ။ တတ္ထ ကာယူပပန္နဿ ရာဟုနော မဟာသမုဒ္ဒော ဥတ္တာနောတိ အညေသဉ္စ ဥတ္တာနောတိ န ဝတ္တဗ္ဗော။ ဧဝမေဝ ဉာဏူပပန္နဿ ထေရဿ ပဋိစ္စသမုပ္ပာဒော ဥတ္တာနောတိ အညေသမ္ပိ ဥတ္တာနောတိ န ဝတ္တဗ္ဗော။ ဧတမတ္ထံ သန္ဓာယ ဘဂဝါ **မာ ဟေဝံ, အာနန္ဒ, မာ ဟေဝံ, အာနန္ဒာ** တိ အာဟ။

ထေရဿ ဟိ စတူဟိ ကာရဏေဟိ ဂမ္ဘီရော ပဋိစ္စသမုပ္ပာဒော ဥတ္တာနောတိ ဥပဋ္ဌာသိ။ ကတမေဟိ စတူဟိ? ပုဗ္ဗူပနိဿယသမ္ပတ္တိယာ တိတ္ထဝါသေန သောတာပန္နတာယ ဗဟုဿုတဘာဝေနာတိ။

ဣတော ကိရ သတသဟဿိမေ ကပ္ပေ ပဒုမုတ္တရော နာမ သတ္ထာ လောကေ ဥပ္ပဇ္ဇိ။ တဿ ဟံသဝတီ နာမ နဂရံ အဟောသိ, အာနန္ဒော နာမ ရာဇာ ပိတာ, သုမေဓာ နာမ ဒေဝီ မာတာ, ဗောဓိသတ္တော ဥတ္တရကုမာရော နာမ အဟောသိ။ သော ပုတ္တဿ ဇာတဒိဝသေ မဟာဘိနိက္ခမနံ နိက္ခမ္မ ပဗ္ဗဇိတွာ ပဓာနမနုယုတ္တော အနုက္ကမေန သဗ္ဗညုတံ ပတွာ, ''အနေကဇာတိသံသာရ''န္တိ ဥဒာနံ ဥဒာနေတွာ သတ္တာဟံ ဗောဓိပလ္လင်္ကေ ဝီတိနာမေတွာ ''ပထဝိယံ ပါဒံ ဌပေဿာမီ''တိ ပါဒံ အဘိနီဟရိ။ အထ ပထဝိံ ဘိန္ဒိတွာ မဟန္တံ ပဒုမံ ဥဋ္ဌာသိ။ တဿ ဓုရပတ္တာနိ နဝုတိဟတ္ထာနိ, ကေသရံ တိံသဟတ္ထံ, ကဏ္ဏိကာ ဒွာဒသဟတ္ထာ, နဝဃဋပ္ပမာဏော ရေဏု အဟောသိ။

သတ္ထာ ပန ဥဗ္ဗေဓတော အဋ္ဌပညာသဟတ္ထော အဟောသိ, တဿ ဥဘိန္နံ ဗာဟာနမန္တရံ အဋ္ဌာရသဟတ္ထံ, နလာဋံ ပဉ္စဟတ္ထံ, ဟတ္ထပါဒါ ဧကာဒသဟတ္ထာ။ တဿ ဧကာဒသဟတ္ထေန ပါဒေန ဒွာဒသဟတ္ထာယ ကဏ္ဏိကာယ အက္ကန္တမတ္တာယ နဝဃဋပ္ပမာဏာ ရေဏု ဥဋ္ဌာယ အဋ္ဌပညာသဟတ္ထံ ပဒေသံ ဥဂ္ဂန္တွာ ဩကိဏ္ဏမနောသိလာစုဏ္ဏံ ဝိယ ပစ္စောကိဏ္ဏံ။ တဒုပါဒါယ ဘဂဝါ ''ပဒုမုတ္တရော''တွေဝ ပညာယိတ္ထ။ တဿ ဒေဝိလော စ သုဇာတော စ ဒွေ အဂ္ဂသာဝကာ အဟေသုံ, အမိတာ စ အသမာ စ ဒွေ အဂ္ဂသာဝိကာ, သုမနော နာမ ဥပဋ္ဌာကော။ ပဒုမုတ္တရော ဘဂဝါ ပိတုသင်္ဂဟံ ကုရုမာနော ဘိက္ခုသတသဟဿပရိဝါရော ဟံသဝတိယာ ရာဇဓာနိယာ ဝသတိ။

ကနိဋ္ဌဘာတာ ပနဿ သုမနကုမာရော နာမ။ တဿ ရာဇာ ဟံသဝတိတော ဝီသယောဇနသတေ ဘောဂံ အဒာသိ။
သော ကဒါစိ အာဂန္တွာ ပိတရဉ္စ သတ္ထာရဉ္စ ပဿတိ။ အထေကဒိဝသံ ပစ္စန္တော ကုပိတော။ သုမနော ရညော
သာသနံ ပေသေသိ။ ရာဇာ “တွံ မယာ, တာတ, ကသ္မာ ဌပိတော”တိ ပဋိပေသေသိ။ သော စောရေ ဝူပသမေတွာ “ဥပ
သန္တော, ဒေဝ, ဇနပဒေါ”တိ ရညော ပေသေသိ။ ရာဇာ တုဋ္ဌော “သီဃံ မမ ပုတ္တော အာဂစ္ဆတူ”တိ အာဟ။ တဿ
သဟဿမတ္တာ အမစ္စာ ဟောန္တိ။ သော တေဟိ သဒ္ဓိံ အန္တရာမဂ္ဂေ မန္တေသိ – “မယှံ ပိတာ တုဋ္ဌော သစေ
မေ ဝရံ ဒေတိ, ကိံ ဂဏှာမီ”တိ? အထ နံ ဧကစ္စေ “ဟတ္ထိံ ဂဏှထ, အဿံ ဂဏှထ, ဇနပဒံ ဂဏှထ, သတ္တ
ရတနာနိ ဂဏှထာ”တိ အာဟံသု။ အပရေ “တုမှေ ပထဝိဿရဿ ပုတ္တာ, န တုမှာကံ ဓနံ ဒုလ္လဘံ, လဒ္ဓမ္ပိ
စေတံ သဗ္ဗံ ပဟာယ ဂမနီယံ, ပုညမေဝ ဧကံ အာဒါယ ဂမနီယံ, တသ္မာ ဒေဝေ ဝရံ ဒဒမာနေ တေမာသံ ပဒုမုတ္တရံ ဘဂဝန္တံ ဥပဋ္ဌာတုံ ဝရံ ဂဏှထာ”တိ။ သော “တုမှေ မယှံ ကလျာဏမိတ္တာ နာမ, မမေတံ စိတ္တံ နတ္ထိ, တုမှေဟိ
ပန ဥပ္ပာဒိတံ, ဧဝံ ကရိဿာမီ”တိ, ဂန္တွာ ပိတရံ ဝန္ဒိတွာ ပိတရာ အာလိင်္ဂေတွာ, မတ္ထကေ စုမ္ဗိတွာ “ဝရံ
တေ, ပုတ္တ, ဒေမီ”တိ ဝုတ္တေ “ဣစ္ဆာမဟံ, မဟာရာဇ, ဘဂဝန္တံ တေမာသံ စတူဟိ ပစ္စယေဟိ ဥပဋ္ဌဟန္တော ဇီဝိ
တံ အဝဉ္ဈံ ကာတုံ, ဣဒံ မေ ဝရံ ဒေဟီ”တိ အာဟ။ န သက္ကာ, တာတ, အညံ ဝရေဟီတိ။ ဒေဝ, ခတ္တိယာနံ နာမ ဒွေကထာ နတ္ထိ, ဧတမေဝ မေ ဒေဟိ, န မမညေန အတ္ထောတိ။ တာတ, ဗုဒ္ဓါနံ နာမ စိတ္တံ ဒုဇ္ဇာနံ, သစေ ဘဂဝါ န ဣစ္ဆိဿ
သတိ, မယာ ဒိန္နမ္ပိ ကိံ ဘဝိဿတီတိ? “သာဓု, ဒေဝ, အဟံ ဘဂဝတော စိတ္တံ ဇာနိဿာမီ”တိ ဝိဟာရံ ဂတော။

တေန စ သမယေန ဘတ္တကိစ္စံ နိဋ္ဌာပေတွာ ဘဂဝါ ဂန္ဓကုဋိံ ပဝိဋ္ဌော ဟောတိ။ သော မဏ္ဍလမာဠေ သန္နိသိန္န
နာနံ ဘိက္ခူနံ သန္တိကံ အဂမာသိ။ တေ နံ အာဟံသု – “ရာဇပုတ္တ ကသ္မာ အာဂတောသီ”တိ? ဘဂဝန္တံ ဒဿနာယ,
ဒဿေထ မေ ဘဂဝန္တန္တိ။ “န မယံ, ရာဇပုတ္တ, ဣစ္ဆိတိစ္ဆိတက္ခဏေ သတ္ထာရံ ဒဋ္ဌုံ လဘာမာ”တိ။ ကော ပန,
ဘန္တေ, လဘတီတိ? သုမနတ္ထေရော နာမ ရာဇပုတ္တာတိ။ သော “ကုဟိံ ဘန္တေ ထေရော”တိ? ထေရဿ နိသိန္နဋ္ဌာနံ ပုစ္ဆိတွာ ဂန္တွာ ဝန္ဒိတွာ – “ဣစ္ဆာမဟံ, ဘန္တေ, ဘဂဝန္တံ ပဿိတုံ, ဒဿေထ မေ ဘဂဝန္တ”န္တိ
အာဟ။ ထေရော “ဧဟိ, ရာဇပုတ္တာ”တိ တံ ဂဟေတွာ ဂန္ဓကုဋိပရိဝေဏေ ဌပေတွာ ဂန္ဓကုဋိံ အာရုဟိ။ အထ နံ ဘဂဝါ
“သုမန, ကသ္မာ အာဂတောသီ”တိ အာဟ။ ရာဇပုတ္တော, ဘန္တေ, ဘဂဝန္တံ ဒဿနာယ အာဂတောတိ။ တေန ဟိ
ဘိက္ခု အာသနံ ပညပေဟီတိ။ ထေရော အာသနံ ပညပေသိ။ နိသီဒိ ဘဂဝါ ပညတ္တေ အာသနေ။ ရာဇပုတ္တော ဘဂဝန္တံ
ဝန္ဒိတွာ ပဋိသန္ထာရံ အကာသိ, “ကဒါ အာဂတောသိ ရာဇပုတ္တာ”တိ? ဘန္တေ, တုမှေသု ဂန္ဓကုဋိံ ပဝိဋ္ဌေသု, ဘိ
က္ခူ ပန “န မယံ ဣစ္ဆိတိစ္ဆိတက္ခဏေ ဘဂဝန္တံ ဒဋ္ဌုံ လဘာမာ”တိ မံ ထေရဿ သန္တိကံ ဟာဟေသုံ, ထေရော ပန
ဧကဝစနေနေဝ ဒဿေသိ, ထေရော, ဘန္တေ, တုမှာကံ သာသနေ ဝလ္လဘော မညေတိ။ အာမ, ရာဇကုမာရ, ဝလ္လ
ဘော ဧသ ဘိက္ခု မယှံ သာသနေတိ။ ဘန္တေ, ဗုဒ္ဓါနံ သာသနေ ကိံ ကတွာ ဝလ္လဘော ဟောတီတိ? ဒါနံ ဒတွာ သီလံ
သမာဒိယိတွာ ဥပောသထကမ္မံ ကတွာ, ကုမာရာတိ။ ဘဂဝါ အဟမ္ပိ ထေရော ဝိယ ဗုဒ္ဓသာသနေ ဝလ္လဘော ဟောတု
ကာမော, တေမာသံ မေ ဝဿာဝါသံ အဓိဝါသေထာတိ။ ဘဂဝါ, “အတ္ထိ နု ခော ဂတေန အတ္ထော”တိ ဩလောကေ
တွာ “အတ္ထီ”တိ ဒိသွာ “သုညာဂါရေ ခော, ရာဇကုမာရ, တထာဂတာ အဘိရမန္တီ”တိ အာဟ။ ကုမာရော “အညာတံ
ဘဂဝါ, အညာတံ သုဂတာ”တိ ဝတွာ – “အဟံ, ဘန္တေ, ပုရိမတရံ ဂန္တွာ ဝိဟာရံ ကာရေမိ, မယာ ပေသိတေ ဘိက္ခုသ
တသဟဿေန သဒ္ဓိံ အာဂစ္ဆထာ”တိ ပဋိညံ ဂဟေတွာ ပိတု သန္တိကံ ဂန္တွာ, “ဒိန္နာ မေ, ဒေဝ, ဘဂဝတာ ပဋိ
ညာ, မယာ ပဟိတေ တုမှေ ဘဂဝန္တံ ပေသေယျာထာ”တိ ပိတရံ ဝန္ဒိတွာ နိက္ခမိတွာ ယောဇနေ ယောဇနေ ဝိဟာ
ရံ ကာရေတွာ ဝီသယောဇနသတံ အဒ္ဓါနံ ဂတော။ ဂန္တွာ အတ္တနော နဂရေ ဝိဟာရဋ္ဌာနံ ဝိစိနန္တော သောဘနဿ
နာမ ကုဋုမ္ဗိကဿ ဥယျာနံ ဒိသွာ သတသဟဿေန ကိဏိတွာ သတသဟဿံ ဝိဿဇ္ဇေတွာ ဝိဟာရံ ကာရေ
သိ။ တတ္ထ ဘဂဝတော ဂန္ဓကုဋိံ, သေသဘိက္ခူနဉ္စ ရတ္တိဋ္ဌာနဒိဝါဋ္ဌာနတ္ထာယ ကုဋိလေဏမဏ္ဍပေ ကာရာပေတွာ
ပာကာရပရိက္ခေပံ ဒွါရကောဋ္ဌကဉ္စ နိဋ္ဌာပေတွာ ပိတု သန္တိကံ ပေသေသိ “နိဋ္ဌိတံ မယှံ ကိစ္စံ, သတ္ထာရံ ပဟိ
ဏထာ”တိ။

ရာဇာ ဘဂဝန္တံ ဘောဇေတွာ “ဘဂဝါ သုမနဿ ကိစ္စံ နိဋ္ဌိတံ, တုမှာကံ အာဂမနံ ပစ္စာသီသတီ”တိ။ ဘဂဝါ
သတသဟဿဘိက္ခုပရိဝုတော ယောဇနေ ယောဇနေ ဝိဟာရေသု ဝသမာနော အဂမာသိ။ ကုမာရော “သတ္ထာ အာဂစ္ဆ
တီ”တိ သုတွာ ယောဇနံ ပစ္စုဂ္ဂန္တွာ ဂန္ဓမာလာဒီဟိ ပူဇယမာနော ဝိဟာရံ ပဝေသေတွာ –

“သတသဟဿေန မေ ကီတံ၊ သတသဟဿေန မာပိတံ။

သောဘနံ နာမ ဥယျာနံ ပဋိဂ္ဂဏှ, မဟာမုနိ''တိ။ –

ဝိဟာရံ နိယျာတေသိ။ သော ဝဿူပနာယိကဒိဝသေ အနံ ဒတွာ အတ္တနော ပုတ္တဒါရေ စ အမစ္စေ စ ပက္ကောသာပေတွာ အာဟ –''သတ္ထာ အမှာကံ သန္တိကံ ဒူရတော အာဂတော, ဗုဒ္ဓါ စ နာမ ဓမ္မဂရုနော၀, နာမိသဂရုကာ။ တသ္မာ အဟံ ဣမံ တေမာသံ ဒွေ၀ သာဋကေ နိတသေတွာ ဒသ သီလာနိ သမာဒိယိတွာ ဣဓေ၀ ဝသိဿာမိ, တုမှေဟ ခီဏာသဝ သတသဟဿဿ ဣမိနာ၀ နီဟာရေန တေမာသံ အနံ ဒဒေယျာထာ''တိ။

သော သုမနတ္ထေရဿ ဝသနဋ္ဌာနသဘာဂေယေ၀ ဌာနေ ဝသန္တော ယံ ထေရော ဘဂဝတော ဝတ္တံ ကရောတိ, တံ သဗ္ဗံ ဒိသွာ, ''ဣမသ္မိံ ဌာနေ ဧကန္တ၀လ္လဘော ဧသ ထေရော, ဧတဿေ၀ ဌာနန္တရံ ပတ္ထေတုံ ဝဋ္ဋတီ''တိ စိန္တေတွာ, ဥပကဋ္ဌာယ ပဝါရဏာယ ဂာမံ ပဝိသိတွာ သတ္တာဟံ မဟာဒါနံ ဒတွာ သတ္တမေ ဒိဝသေ ဘိက္ခုသတသဟဿဿ ပါဒမူလေ တိစီဝရံ ဌပေတွာ ဘဂဝန္တံ ဝန္ဒိတွာ, ''ဘန္တေ, ယဒေတံ မယာ မဂ္ဂေ ယောဇနန္တရိကဝိဟာရကာရာပနတော ပဋ္ဌာယ ပုညံ ကတံ, တံ နေ၀ သက္ကသမ္ပတ္တိံ, န မာရဗြဟ္မသမ္ပတ္တိံ ပတ္ထယန္တေန, ဗုဒ္ဓဿ ပန ဥပဋ္ဌာကဘာဝံ ပတ္ထေန္တေန ကတံ။ တသ္မာ အဟမ္ပိ ဘဂဝါ အနာဂတေ သုမနတ္ထေရော ဝိယ ဧကဿ ဗုဒ္ဓဿ ဥပဋ္ဌာကော ဟောမီ''တိ ပဉ္စပတိဋ္ဌိတေန ပတိတွာ ဝန္ဒိတွာ နိပန္နော။ ဘဂဝါ ''မဟန္တံ ကုလပုတ္တဿ စိတ္တံ, ဣဇ္ဈိဿတိ နု ခေါ, နော''တိ ဩလောကေန္တော , ''အနာဂတေ ဣတော သတသဟဿိမေ ကပ္ပေ ဂေါတမော နာမ ဗုဒ္ဓေါ ဥပ္ပဇ္ဇိဿတိ, တဿေ၀ ဥပဋ္ဌာကော ဘဝိဿတီ''တိ ဉတွာ –

> ''ဣစ္ဆိတံ ပတ္ထိတံ တုယှံ, သဗ္ဗမေ၀ သမိဇ္ဈတု။
> သဗ္ဗေ ပူရေန္တု သင်္ကပ္ပာ, စန္ဒော ပန္နရသော ယထာ''တိ။ –

အာဟ။ ကုမာရော သုတွာ ''ဗုဒ္ဓါ နာမ အဒွေဇ္ဈကထာ ဟောန္တိ''တိ ဒုတိယဒိဝသေယေ၀ တဿ ဘဂဝတော ပတ္တစီဝရံ ဂဟေတွာ ပိဋ္ဌိတော ပိဋ္ဌိတော ဂစ္ဆန္တော ဝိယ အဟောသိ။ သော တသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ ဝဿသတသဟဿံ ဒါနံ ဒတွာ သဂ္ဂေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ကဿပဗုဒ္ဓကာလေပိ ပိဏ္ဍာယ စရတော ထေရဿ ပတ္တဂ္ဂဟဏတ္ထံ ဥတ္တရိသာဋကံ ဒတွာ ပူဇံ အကာသိ။ ပုန သဂ္ဂေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ တတော စုတော ဗာရာဏသိရာဇာ ဟုတွာ အဋ္ဌန္နံ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါနံ ပဏ္ဏသာလာယော ကာရေတွာ မဏိအာဓာရကေ ဥပဋ္ဌပေတွာ စတူဟိ ပစ္စယေဟိ ဒသဝဿသဟဿာနိ ဥပဋ္ဌာနံ အကာသိ။ ဧတာနိ ပာကဋ္ဌာနာနိ။

ကပ္ပသတသဟဿံ ပန ဒါနံ ဒဒမာနော၀ အမှာကံ ဗောဓိသတ္တေန သဒ္ဓိံ တုသိတပုရေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ တတော စုတော အမိတောဒနသက္ကဿ ဂေဟေ ပဋိသန္ဓိံ ဂဟေတွာ အနုပုဗ္ဗေန ကတာဘိနိက္ခမနော သမ္မာသမ္ဗောဓိံ ပတွာ ပဌမဂမနေန ကပိလဝတ္ထုံ အာဂန္တွာ တတော နိက္ခမန္တေ ဘဂဝတိ ဘဂဝတော ပရိဝါရတ္ထံ ရာဇကုမာရေသု ပဗ္ဗဇန္တေသု ဘဒ္ဒိယာဒီဟိ သဒ္ဓိံ နိက္ခမိတွာ ဘဂဝတော သန္တိကေ ပဗ္ဗဇိတွာ နစိရဿေ၀ အာယသ္မတော ပုဏ္ဏဿ မန္တာဏိပုတ္တဿ သန္တိကေ ဓမ္မကထံ သုတွာ သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌဟိ။ ဧဝမေသ အာယသ္မာ ပုဗ္ဗူပနိဿယသမ္ပန္နော, တသ္မိံမာယ ပုဗ္ဗူပနိဿယသမ္ပတ္တိယာ ဂမ္ဘီရောပိ ပဋိစ္စသမုပ္ပာဒေါ ဥတ္တာနကော ဝိယ ဥပဋ္ဌာသိ။

တိတ္ထဝါသော တိ ပန ဂရူနံ သန္တိကေ ဥဂ္ဂဟဏသဝနပရိပုစ္ဆနဓာရဏာနိ ဝုစ္စန္တိ။ သော ထေရဿ အတိဝိယ ပရိသုဒ္ဓေါ။ တေနာပိဿာယံ ဂမ္ဘီရောပိ ဥတ္တာနကော ဝိယ ဥပဋ္ဌာသိ။ သောတာပန္နာနဉ္စ နာမ ပစ္စယာကာရော ဥတ္တာနကော ဟုတွာ ဥပဋ္ဌာတိ, အယဉ္စ အာယသ္မာ သောတာပန္နော။ ဗဟုဿုတာနံ စတုဟတ္ထေ ဩဝရကေ ပဒီပေ ဇလမာနေ မဉ္စပီဌံ ဝိယ နာမရူပပရိစ္ဆေဒေါ ပာကဋော ဟောတိ, အယဉ္စ အာယသ္မာ ဗဟုဿုတာနံ အဂ္ဂေါ။ ဣတိ **ဗာဟုသစ္စဘာဝေန**ပိဿ ဂမ္ဘီရောပိ ပစ္စယာကာရော ဥတ္တာနကော ဝိယ ဥပဋ္ဌာသိ။ ပဋိစ္စသမုပ္ပာဒေါ စတူဟိ ဂမ္ဘီရတာဟိ ဂမ္ဘီရော။ သာ ပနဿ ဂမ္ဘီရတာ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ ဝိတ္ထာရိတာ၀။ သာ သဗ္ဗာပိ ထေရဿ ဥတ္တာနကာ ဝိယ ဥပဋ္ဌာသိ။ တေန ဘဂဝါ အာယသ္မန္တံ အာနန္ဒံ ဥဿာဒေန္တော **မာ ဟေဝ**န္တိအာဒိမာဟ။ အယဉှေတ္ထ အဓိပ္ပာယော – အာနန္ဒ, တွံ မဟာပညော ဝိသဒဉာဏော, တေန တေ ဂမ္ဘီရောပိ ပဋိစ္စသမုပ္ပာဒေါ ဥတ္တာနကော ဝိယ ခာယတိ။ တသ္မာ ''မယှမေ၀ နု ခေါ ဧသ ဥတ္တာနကော ဝိယ ဟုတွာ ဥပဋ္ဌာတိ, ဥဒါဟု အညေသမ္ပိ''တိ မာ ဧဝံ အဝစ။

ယံ ပန ဝုတ္တံ “အပသာဒေန္တော”တိ, တတ္ထာယမဓိပ္ပာယော – အာနန္ဒ, “အထ စ ပန မေ ဥတ္တာနကုတ္တာနကော ဝိယ ခါယတီ”တိ မာ ဟေဝံ အဝစ။ ယဒိ ဟိ တေ ဧသ ဥတ္တာနကုတ္တာနကော ဝိယ ခါယတိ, ကသ္မာ တွံ အတ္တနော ဓမ္မတာယ သောတာပန္နော နာဟောသိ, မယာ ဒိန္နနယေ ဌတွာ သောတာပတ္တိမဂ္ဂံ ပဋိဝိဇ္ဈိ? အာနန္ဒ , ဣဒံ နိဗ္ဗာနမေဝ ဂမ္ဘီရံ, ပစ္စယာကာရော ပန ဥတ္တာနကော ဇာတော, အထ ကသ္မာ ဩဠာရိကံ ကာမရာဂသံယောဇနံ ပဋိဃသံယောဇနံ ဩဠာရိကံ ကာမရာဂါနုသယံ ပဋိဃာနုသယန္တိ ဣမေ စတ္တာရော ကိလေသေ သမုဃ္ဃာတေတွာ သကအာကမိဖလံ န သစ္ဆိကရောသိ, တေယေဝ အဏုသဟဂတေ စတ္တာရော ကိလေသေ သမုဃ္ဃာတေတွာ အနာကမိဖလံ န သစ္ဆိကရောသိ, ရူပရာဂါဒီနိ ပဉ္စ သံယောဇနာနိ, မာနာနုသယံ ဘဝရာဂါနုသယံ အဝိဇ္ဇာနုသယန္တိ ဣမေ အဋ္ဌ ကိလေသေ သမုဃ္ဃာတေတွာ အရဟတ္တံ န သစ္ဆိကရောသိ? ကသ္မာ ဝါ သတသဟဿကပ္ပာဓိကံ ဧကံ အသင်္ချေယျံ ပူရိတပါရမိနော သာရိပုတ္တမောဂ္ဂလ္လာနာ ဝိယ သာဝကပါရမီဉာဏံ န ပဋိဝိဇ္ဈသိ, သတသဟဿကပ္ပာဓိကာနိ ဒွေ အသင်္ချေယျာနိ ပူရိတပါရမိနော ပစ္စေကဗုဒ္ဓာ ဝိယ စ ပစ္စေကဗောဓိဉာဏံ န ပဋိဝိဇ္ဈသိ? ယဒိ ဝါ တေ သဗ္ဗထာဝ ဧသ ဥတ္တာနကော ဟုတွာ ဥပဋ္ဌာသိ။ အထ ကသ္မာ သတသဟဿကပ္ပာဓိကာနိ စတ္တာရိ အဋ္ဌ သောဠသ ဝါ အသင်္ချေယျာနိ ပူရိတပါရမိနော ဗုဒ္ဓာ ဝိယ သဗ္ဗညုတညာဏံ န သစ္ဆိကရောသိ? ကိံ အနတ္ထိကောသိ ဧတေဟိ ဝိသေသာဓိဂမေဟိ? ပဿ ယာဝ စ တေ အပရဒ္ဓံ, တွံ နာမ သာဝကပဒေသဉာဏေ ဌိတော အတိဂမ္ဘီရံ ပစ္စယာကာရံ “ဥတ္တာနကော ဝိယ မေ ဥပဋ္ဌာတီ”တိ ဝဒသိ။ တဿ တေ ဣဒံ ဝစနံ ဗုဒ္ဓါနံ ကထာယ ပစ္စနီကံ ဟောတိ။ တာဒိသေန နာမ ဘိက္ခုနာ ဗုဒ္ဓါနံ ကထာယ ပစ္စနီကံ ကထေတဗ္ဗန္တိ န ယုတ္တမေတံ။ နနု မယှံ, အာနန္ဒ, ဣမံ ပစ္စယာကာရံ ပဋိဝိဇ္ဈိတုံ တယမန္တေဿဝ ကပ္ပသတသဟဿာဓိကာနိ စတ္တာရိ အသင်္ချေယျာနိ အတိက္ကန္တာနိ။ ပစ္စယာကာရပဋိဝိဇ္ဈနတ္ထာယ စ ပန မေ အဒိန္နအနံ နာမ နတ္ထိ, အပူရိတပါရမီ နာမ နတ္ထိ။ “အဇ္ဇ ပစ္စယာကာရံ ပဋိဝိဇ္ဈိဿာမီ”တိ ပန မေ နိရုဿာဟံ ဝိယ မာရဗလံ ဝိဓမေန္တဿ အယံ မဟာပထဝီ ဒွင်္ဂုလမတ္တမ္ပိ နာကမ္ပိ, တထာ ပဌမယာမေ ပုဗ္ဗေနိဝါသံ, မဇ္ဈိမယာမေ ဒိဗ္ဗစက္ခုံ သမ္ပာဒေန္တဿ။ ပစ္ဆိမယာမေ ပန မေ ဗလဝပစ္စူသသမယေ, “အဝိဇ္ဇာ သင်္ခါရာနံ နဝဟိ အာကာရေဟိ ပစ္စယော ဟောတီ”တိ ဒိဋ္ဌမတ္တေယေဝ ဒသသဟဿိလောကဓာတု အယဒဏ္ဍကေန အာကောဋိတကံသထာလော ဝိယ ဝိရဝသတံ ဝိရဝသဟဿံ မုဉ္စမာနာ ဝါတာဟတေ ပဒုမိနိပဏ္ဏေ ဥဒကဗိန္ဒု ဝိယ ပကမ္ပိတ္ထ။ ဧဝံ ဂမ္ဘီရော စာယံ, အာနန္ဒ, ပဋိစ္စသမုပ္ပာဒော ဂမ္ဘီရာဝဘာသော စ, ဧတဿ, အာနန္ဒ, ဓမ္မဿ အနနုဗောဓာ။ပေ.။ နာတိဝတ္တတီတိ။

ဧတဿ ဓမ္မဿာတိ ဧတဿ ပစ္စယဓမ္မဿ။ **အနနုဗောဓာ**တိ ဉာတပရိညာဝသေန အနနုဗုဇ္ဈနာ။ **အပ္ပဋိဝေဓာ**တိ တီရဏပ္ပဟာနပရိညာဝသေန အပ္ပဋိဝိဇ္ဈနာ။ **တန္တာကုလကဇာတာ**တိ တန္တံ ဝိယ အာကုလဇာတာ။ ယထာ နာမ ဒုန္နိက္ခိတ္တံ မူသိကစ္ဆိန္နံ ပေသကာရာနံ တန္တံ တဟိံ တဟိံ အာကုလံ ဟောတိ, “ဣဒံ အဂ္ဂံ, ဣဒံ မူလ”န္တိ အဂ္ဂေန ဝါ အဂ္ဂံ, မူလေန ဝါ မူလံ သမာနေတုံ ဒုက္ကရံ ဟောတိ။ ဧဝမေဝ သတ္တာ ဣမသ္မိံ ပစ္စယာကာရေ ခလိတာ အာကုလာ ဗျာကုလာ ဟောန္တိ, န သက္ကောန္တိ ပစ္စယာကာရံ ဥဇုံ ကာတုံ။ တတ္ထ တန္တံ ပစ္စတ္တပုရိသကာရေ ဌတွာ သက္ကာပိ ဘဝေယျ ဥဇုံ ကာတုံ, ဌပေတွာ ပန ဒွေ ဗောဓိသတ္တေ အညော သတ္တော အတ္တနော ဓမ္မတာယ ပစ္စယာကာရံ ဥဇုံ ကာတုံ သမတ္ထော နာမ နတ္ထိ။ ယထာ ပန အာကုလံ တန္တံ ကဉ္ဇိယံ ဒတွာ ကောစ္ဆေန ပဟဋံ တတ္ထ တတ္ထ ဂုဠကဇာတံ ဟောတိ ဂဏ္ဌိဗဒ္ဓံ, ဧဝမိမေ သတ္တာ ပစ္စယေသု ပက္ခလိတွာ ပစ္စယေ ဥဇုံ ကာတုံ အသက္ကောန္တာ ဒွါသဋ္ဌိ ဒိဋ္ဌိဂတဝသေန ဂုဠကဇာတာ ဟောန္တိ ဂဏ္ဌိဗဒ္ဓါ။ ယေ ဟိ ကေစိ ဒိဋ္ဌိယော သန္နိဿိတာ, သဗ္ဗေ တေ ပစ္စယံ ဥဇုံ ကာတုံ အသက္ကောန္တာယေဝ။

ကုလာဂဏ္ဌိကဇာတာတိ ကုလာဂဏ္ဌိကံ ဝုစ္စတိ ပေသကာရကဉ္ဇိယသုတ္တံ။ ကုလာ နာမ သကုဏိကာ, တဿာ ကုလာဝကောတိပိ ဧကေ။ ယထာ ဟိ တဒုဘယမ္ပိ အာကုလံ အဂ္ဂေန ဝါ အဂ္ဂံ, မူလေန ဝါ မူလံ သမာနေတုံ ဒုက္ကရန္တိ ပုရိမနယေနေဝ ယောဇေတဗ္ဗံ။

မုဉ္ဇပဗ္ဗဇဘူတာတိ မုဉ္ဇတိဏံ ဝိယ ပဗ္ဗဇတိဏံ ဝိယ စ ဘူတာ တာဒိသာ ဇာတာ။ ယထာ ဟိ တာနိ တိဏာနိ ကောဋ္ဋေတွာ ကတရဇ္ဇု ဇိဏ္ဏကာလေ ကတ္ထစိ ပတိတံ ဂဟေတွာ တေသံ တိဏာနံ “ဣဒံ အဂ္ဂံ, ဣဒံ မူလ”န္တိ အဂ္ဂေန ဝါ အဂ္ဂံ, မူလေန ဝါ မူလံ သမာနေတုံ ဒုက္ကရံ, တမ္ပိ ပစ္စတ္တပုရိသကာရေ ဌတွာ သက္ကာ ဘဝေယျ ဥဇုံ ကာတုံ, ဌပေတွာ ပန ဒွေ ဗောဓိသတ္တေ အညော သတ္တော အတ္တနော ဓမ္မတာယ ပစ္စယာကာရံ ဥဇုံ ကာတုံ သမတ္ထော နာမ နတ္ထိ, ဧဝမယံ ပဇာ ပစ္စယံ ဥဇုံ ကာတုံ အသက္ကောန္တီ ဒိဋ္ဌိဂတဝသေန ဂဏ္ဌိကဇာတာ ဟုတွာ အပါယံ ဒုဂ္ဂတိံ ဝိနိပါတံ သံသာရံ နာတိဝတ္တတိ။

တတ္ထ **အပာယေ**ာတိ နိရယတိရစ္ဆာနယောနိပေတ္တိဝိသယအသုရကာယာ။ သဗ္ဗေပိ ဟိ တေ ဝမိုသင်္ခာတသ္မ အယသ္မ အဘာဝတော "အပာယော"တိ ဝုစ္စတိ, တထာ ဒုက္ခဿ ဂတိဘာဝတော **ဒုဂ္ဂတိ,** သုခသမုဿယတော ဝိနိပတိတတ္တာ **ဝိနိပါတော**။ ဝုတ္တဉှေတံ –

> "ခန္ဓာနဉ္စ ပဋိပါဋိ၊ ဓာတုအာယတနာန စ။
> အဗ္ဗောစ္ဆိန္နံ ဝတ္တမာနာ၊ **သံသာရော**တိ ပဝုစ္စတိ"။

တံ သဗ္ဗမ္ပိ နာတိဝတ္တတိ နာတိက္ကမတိ, အထ ခေါ စုတိတော ပဋိသန္ဓိံ, ပဋိသန္ဓိတော စုတိန္တိ ဧဝံ ပုနပ္ပုနံ စုတိပဋိသန္ဓိယော ဂဏှမာနာ တီသု ဘဝေသု စတူသု ယောနီသု ပဉ္စသု ဂတီသု သတ္တသု ဝိညာဏဋ္ဌိတီသု နဝသု သတ္တာဝါသေသု မဟာသမုဒ္ဒေ ဝါတက္ခိတ္တာ နာဝါ ဝိယ ယန္တေ ယုတ္တဂေါဏော ဝိယ စ ပရိဗ္ဘမတိယေဝ။ ဣတိ သဗ္ဗမေတံ ဘဂဝါ အာယသ္မတော အာနန္ဒဿ အပသာဒေန္တော အာဟ။ သေသမေတ္ထ ဥတ္တာနမေဝါတိ။ ဒသမံ။

ဒုက္ခဝဂ္ဂေါ ဆဋ္ဌော။

၇. မဟာဝဂ္ဂေါ

၁. အဿုတဝါသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၆၁. မဟာဝဂ္ဂဿ ပဌမေ **အဿုတဝါ** တိ ခန္ဓဓာတုအာယတနပစ္စယာကာရသတိပဋ္ဌာနာဒီသု ဥဂ္ဂဟပရိပုစ္ဆာဝိနိစ္ဆယရဟိတော။ **ပုထုဇ္ဇနော** တိ ပုထူနံ နာနပ္ပကာရာနံ ကိလေသာဒီနံ ဇနနာဒိကာရဏေဟိ ပုထုဇ္ဇနော။ ဝုတ္တဉှေတံ – "ပုထု ကိလေသေ ဇနေန္တီတိ ပုထုဇ္ဇနာ"တိ သဗ္ဗံ ဝိတ္ထာရေတဗ္ဗံ။ အပိစ ပုထူနံ ဂဏနပထမတီတာနံ အရိယဓမ္မပရမ္မုခါနံ နီစဓမ္မသမာစာရာနံ ဇနာနံ အန္တောဂဓတ္တာပိ ပုထုဇ္ဇနော, ပုထု ဝါ အယံ ဝိသုံယေဝ သင်္ခံ ဂတော, ဝိသံသဋ္ဌော သီလသုတာဒိဂုဏယုတ္တေဟိ အရိယေဟိ ဇနောတိ ပုထုဇ္ဇနော။ ဧဝမေတေဟိ "အဿုတဝါ ပုထုဇ္ဇနော"တိ ဒွီဟိပိ ပဒေဟိ ယေ တေ –

> "ဒုဝေ ပုထုဇ္ဇနာ ဝုတ္တာ၊ ဗုဒ္ဓေနာဒိစ္စဗန္ဓုနာ။
> အန္ဓော ပုထုဇ္ဇနော ဧကော၊ ကလျာဏေကော ပုထုဇ္ဇနော"တိ။ (မဟာနိ. ၉၄)။ –

ဒွေ ပုထုဇ္ဇနာ ဝုတ္တာ, တေသု အန္ဓပုထုဇ္ဇနော ဂဟိတော။ **ဣမသ္မိံ** န္တိ ပစ္စုပ္ပန္နပစ္စက္ခကာယံ ဒဿေတိ။ **စာတုမဟာဘူတိကသ္မိ** န္တိ စတုမဟာဘူတကာယေ စတုမဟာဘူတေဟိ နိဗ္ဗတ္တေ စတုမဟာဘူတမယေတိ အတ္ထော။ **နိဗ္ဗိန္ဒေယျာ**တိ ဥက္ကဏ္ဌေယျ။ **ဝိရဇ္ဇေယျာ** တိ န ရဇ္ဇေယျ။ **ဝိမုစ္စေယျာ** တိ မုစ္စိတုကာမော ဘဝေယျ။ **အာစယော**တိ ဝုဍ္ဎိ။ **အပစယော**တိ ပရိဟာနိ။ **အာဒါန**န္တိ နိဗ္ဗတ္တိ။ **နိက္ခေပန** န္တိ ဘေဒေါ။

တသ္မာ တိ ယသ္မာ ဣမေ စတ္တာရော ဝုဍ္ဎိဟာနိနိဗ္ဗတ္တိဘေဒါ ပညာယန္တိ, တသ္မာ တံကာရဏာတိ အတ္ထော။ ဣတိ ဘဂဝါ စာတုမဟာဘူတိကေ ကာယေ ရူပံ ပရိဂ္ဂဟေတုံ အယုတ္တရူပံ ကတွာ အရူပံ ပရိဂ္ဂဟေတုံ ယုတ္တရူပံ ကရောတိ။ ကသ္မာ? တေသဉှိ ဘိက္ခူနံ ရူပသ္မိံ ကဟော ဗလဝါ အဓိမတ္တော, တေန တေသံ ရူပေ ကဟဿ ပရိဂ္ဂဟေတဗ္ဗရူပတံ ဒဿေတွာ နိက္ကမန္တော အရူပေ ပတိဋ္ဌာပနတ္ထံ ဧဝမာဟ။

စိတ္တ န္တိအာဒိ သဗ္ဗံ မနာယတနဿေဝ နာမံ။ တဉှိ စိတ္တဝတ္ထုတာယ စိတ္တဂေါစရတာယ သမ္ပယုတ္တဓမ္မ စိတ္တတာယ စ **စိတ္တံ,** မနနဋ္ဌေန **မနော,** ဝိဇာနနဋ္ဌေန **ဝိညာဏ**န္တိ ဝုစ္စတိ။ **နာလ**န္တိ န သမတ္ထော။ **အဇ္ဈောသိတ** န္တိ တဏှာယ ဂိလိတွာ ပရိနိဋ္ဌပေတွာ ဂဟိတံ။ **မမာယိတ**န္တိ တဏှာမမတ္တေန မမ ဣဒန္တိ ဂဟိတံ။ **ပရာမဋ္ဌ** န္တိ ဒိဋ္ဌိယာ ပရာမသိတွာ ဂဟိတံ။ **ဧတံ မမာ**တိ တဏှာဂဟော, တေန အဋ္ဌသတတဏှာဝိစရိတံ ဂဟိတံ ဟောတိ။ **ဧသောဟမသ္မီ** တိ မာနဂဟော, တေန နဝ မာနာ ဂဟိတာ ဟောန္တိ။ **ဧသော မေ အတ္တာ** တိ ဒိဋ္ဌိဂဟော, တေန ဒွာသဋ္ဌိ ဒိဋ္ဌိယော ဂဟိတာ ဟောန္တိ။ **တသ္မာ** တိ ယသ္မာ ဧဝံ ဒီဃရတ္တံ ဂဟိတံ, တသ္မာ နိဗ္ဗိန္ဒိတုံ န သမတ္ထော။

ဝရံ, ဘိက္ခဝေ တိ ကႅဒံ ကသ္မာ အာဟ? ပဌမဉ္ဟိ တေန ရူပံ ပရိဂ္ဂဟေတုံ အယုတ္တရူပံ ကတံ, အရူပံ ယုတ္တရူပံ, အထ “တေသံ ဘိက္ခူနံ ရူပတော ကဟော နိက္ခမိတွတ အရူပံ ဂတော”တိ ဥတွတ တံ နိက္ကမိုတုံ ကႅမံ ဒေသနံ အာရဘိ။ တတ္ထ **အတ္တတော ဥပဂစ္ဆေယ္ယာ** တိ အတ္တာတိ ဂဏှေဟယ္ယ။ **ဘိယ္ယောပိ** တိ ဝသ္သသတတော ဥဒ္ဓမ္ပိ။ ကသ္မာ ပန ဘဂဝတာ ဧဝမာဟ? ကိံ အတိရေကဝသ္သသတံ တိဋ္ဌမာနံ ရူပံ နာမ အတ္ထိ? နနု ပဌမဝယေ ပဝတ္တံ ရူပံ မဇ္ဈိမဝယံ န ဟာပုဏာတိ, မဇ္ဈိမဝယေ ပဝတ္တံ ပစ္ဆိမဝယံ, ပုရေဘတ္တေ ပဝတ္တံ ပစ္ဆာဘတ္တံ, ပစ္ဆာဘတ္တေ ပဝတ္တံ ပဌမယာမံ, ပဌမယာမေ ပဝတ္တံ မဇ္ဈိမယာမံ, မဇ္ဈိမယာမေ ပဝတ္တံ ပစ္ဆိမယာမံ န ဟာပုဏာတိ? တထာ ဂမနေ ပဝတ္တံ ဌာနံ, ဌာနေ ပဝတ္တံ နိသဇ္ဇံ, နိသဇ္ဇာယ ပဝတ္တံ သယနံ န ဟာပုဏာတိ။ ဧကိႅရိယာပထေပိ ဟာဒသ္သ ဥဒ္ဓရဏေ ပဝတ္တံ အတိဟရဏံ, အတိဟရဏေ ပဝတ္တံ ဝီတိဟရဏံ, ဝီတိဟရဏေ ပဝတ္တံ ဝေါသ္သဇ္ဇနံ, ဝေါသ္သဇ္ဇနေ ပဝတ္တံ သန္နိက္ခေပနံ, သန္နိက္ခေပနေ ပဝတ္တံ သန္နိရုဇ္ဈနံ န ဟာပုဏာတိ, တတ္ထ တတ္ထေဝ ဩဓိ ဩဓိ ပဗ္ဗံ ပဗ္ဗံ ဟုတွတ တတ္တကဟလေ ပက္ခိတ္တတိလာ ဝိယ ပဋပဋာယန္တာ သင်္ခာရာ ဘိဇ္ဇန္တိတိ? သစ္စမေတံ။ ယထာ ပန ပဒီပဿ ဇလတော ဇာတာ တံ တံ ဝဋ္ဋိပ္ပဒေသံ အနတိက္ကမိတွတ တတ္ထ တတ္ထေဝ ဘိဇ္ဇတိ, အထ စ ပန ပဝေဏိသမ္ဗန္ဓဝသေန သဗ္ဗရတ္တိံ ဇလိတော ပဒီပေါတိ ဝုစ္စတိ, ဧဝမိဓာပိ ပဝေဏိဝသေန အယမ္ပိ ကာယော ဧဝံ စိရဋ္ဌိတိကော ဝိယ ကတွတ ဒဿိတော။

ရတ္တိယာ စ ဒိဝသဿ စာ တိ ရတ္တိမ္ဟိ စ ဒိဝသေ စ။ ဘုမ္မတ္ထေ ဟေတံ သာမိဝစနံ။ **အညဒေဝ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, အညံ နိရုဇ္ဈတီ**တိ ယံ ရတ္တိံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ စ နိရုဇ္ဈတိ စ, တတော အညဒေဝ ဒိဝ ဥပ္ပဇ္ဇတိ စ နိရုဇ္ဈတိ စာတိ အတွ ထော။ အညံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, အနုပ္ပန္နမေဝ အညံ နိရုဇ္ဈတီတိ ဧဝံ ပန အတ္ထော န ဂဟေတဗ္ဗော။ “ရတ္တိယာ စ ဒိဝသဿွ သ စာ”တိ ကႅဒံ ပုရိမပဝေဏိတော ပရိတ္တကံ ပဝေဏိံ ဂဟေတွတ ပဝေဏိဝသေနေဝ ဝုတ္တံ, ဧကရတ္တိံ ပန ဧကဒိဝသံ တ ဧကမေဝ စိတ္တံ ဌာတုံ သမတ္ထံ နာမ နတ္ထိ။ ဧကသ္မိဉ္ဟိ အစ္ဆရာက္ခဏေ အနေကာနိ စိတ္တကောဋိသတသဟဿွ သာနိ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ။ ဝုတ္တမ္ပိ စေတံ မိလိန္ဒပဉှေ –

“တဟာသတံ ခဏေ, မဟာရာဇ , ဝီဟီနံ, အမ္ဗဏ်ဗ္ဗဋ္ဌ တဟာ, ဝီဟိသတ္တမ္ဗဏာနိ, ဒွေ စ တုမ္ဗာ, ဧကစ္ဆရာက္ခဏေ ပဝတ္တဿ စိတ္တဿ တေကာ ဝီဟီ လက္ခံ ဌပီယမာနာ ပရိက္ခယံ ပရိယာဒါနံ ဂစ္ဆေယွ ယု”န္တိ။

ပဝနေတိ မဟာဝနေ။ **တံ မုဥ္စိတွတ အညံ ဂဏှာတိ, တံ မုဥ္စိတွတ အညံ ဂဏှာတီ** တိ ကႅမိနာ န သော ဂဏှိတဗ္ဗသာခံ အလဘိတွတ ဘူမိံ ဩတရတိ။ အထ ခေါ တသ္မိံ မဟာဝနေ ဝိစရန္တော တံ တံ သာခံ ဂဏှန္တောယေဝ စရတီတိ အယမတ္ထော ဒဿိတော။

ဧဝမေဝ ခေါတိ တတ္ထ ကႅဒံ ဩပမ္မသံသန္ဒနံ – အရညမဟာဝနံ ဝိယ ဟိ အာရမ္မဏဝနံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ တသ္မိံ ဝနေ ဝိစရဏမက္ကဋော ဝိယ အာရမ္မဏဝနေ ဥပ္ပဇ္ဇနကစိတ္တံ။ သာခါဂဟဏံ ဝိယ အာရမ္မဏေ လုဗ္ဘနံ။ ယထာ သော အရညေ ဝိစရန္တော မက္ကဋော တံ တံ သာခံ ပဟာယ တံ တံ သာခံ ဂဏှာတိ, ဧဝမိဒံ အာရမ္မဏဝနေ ဝိစရန္တံ စိတ္တမ္ပိ ကဒာစိ ရူပါရမ္မဏံ ဂဟေတွတ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, ကဒာစိ သဒ္ဒါဒီသု အညတရံ, ကဒာစိ အတီတံ, ကဒာစိ အနာဂတံ တ ပစ္စုပ္ပန္နံ တ, တထာ ကဒာစိ အဇ္ဈတ္တံ, ကဒာစိ ဗာဟိရံ။ ယထာ စ သော အရညေ ဝိစရန္တော မက္ကဋော သာခံ အလဘိတွတ ဩရုယွဟ ဘူမိယံ နိသိန္နောတိ န ဝတ္တဗ္ဗော, ဧကံ ပန ပဏ္ဏသာခံ ဂဟေတွတဝ နိသီဒတိ, ဧဝမေဝ အာရမ္မဏဝနေ ဝိစရန္တံ စိတ္တမ္ပိ ဧကံ ဩလုဗ္ဘာရမ္မဏံ အလဘိတွတ ဥပ္ပန္နန္တိ န ဝတ္တဗ္ဗံ, ဧကဇာတိယံ ပန အာရမ္မဏံ ဂဟေတွ တဝ ဥပ္ပဇ္ဇတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ တ္တောဝတာ စ ပန ဘဂဝတာ ရူပတော နီဟရိတွတ အရူပေ ကဟော ပတိဋ္ဌာပိတော, အရူပတော နီဟရိတွတ ရူပေ။

ကႅအနိ တံ ဥဘယတော နိက္ကမိုတုကာမော **တတြ, ဘိက္ခဝေ, သုတဝါ အရိယသာဝကော** တိ ဒေသနံ အာရဘိ။ အယံ ပနတ္ထော အာသီဝိသဒ္ဓူပမာယ ဒီပေတဗ္ဗော – ဧကော ကိရ ပုရိသော အာသီဝိသေန ဒဋ္ဌော, အထဿ ဝိသံ ဟရိဿာမီတိ ဆေကော ဘိသက္ကော အာဂန္တွတ ဝမနံ ကာရေတွတ ဟေဋ္ဌာ ဂရုဋ္ဌော, ဥပရိ နာကေတိ မန္တံ ပရိဝတ္တေ တွတ ဝိသံ ဥပရိ အာရောပေသိ။ သော ယာဝ အက္ခိပ္ပဒေသာ အာရုဠှဟာဘာဝံ ဥတွတ “ကတော ပရံ အဘိရုဟိတုံ န ဒဿွ သာမိ, ဒဋ္ဌဋ္ဌာနေယေဝ ဌပေဿာမီ”တိ ဥပရိ ဂရုဋ္ဌော, ဟေဋ္ဌာ နာကေတိ မန္တံ ပရိဝတ္တေတွတ ကဏ္ဍေ ခုမေတွတ

ဒဏ္ဍကေန ပဟရိတ္ဝာ ဝိသံ ဩတာရေတွာ ဒဠှဋ္ဌာနေယေဝ ဌပေသိ။ တတ္ထသ္သ ဌိတဘာဝံ ဉတွာ အဂဒလေပေန ဝိသံ နိမ္မထေတွာ နှာပေတွာ ''သုခီ ဟောဟီ''တိ ဝတွာ ယေနကာမံ ပက္ကာမိ။

တတ္ထ အာသီဝိသေန ဒဋ္ဌသ္သ ကာယေ ဝိသပတိဋ္ဌာနံ ဝိယ ဣမေသံ ဘိက္ခူနံ ရူပေ အဓိမတ္တကဟကာလော, ဆေကော ဘိသက္ကော ဝိယ တထာဂတော, မန္တံ ပရိဝတ္တေတွာ ဥပရိ ဝိသသ္သ အာရောပိတကာလော ဝိယ တထာဂတေန တေသံ ဘိက္ခူနံ ရူပတော ကဟံ နီဟရိတွာ အရူပေ ပတိဋ္ဌာပိတကာလော, ယာဝ အက္ခိပ္ပဒေသော အာရုဠှဟဝိသသ္သ ဥပရိ အဘိရုဟိတုံ အဒတွာ ပုန မန္တဗလေန ဩတာရေတွာ ဒဋ္ဌဋ္ဌာနေယေဝ ဌပနံ ဝိယ သတ္ထာရာ တေသံ ဘိက္ခူနံ အရူပတော ကဟံ နီဟရိတွာ ရူပေ ပတိဋ္ဌာပိတကာလော။ ဒဋ္ဌဋ္ဌာနေ ဌိတသ္သ ဝိသသ္သ အဂဒလေပေန နိမ္မထနံ ဝိယ ဥဘယတော ကဟံ နီဟရဏတ္ထာယ ဣမိသ္သာ ဒေသနာယ အာရဒ္ဓကာလော ဝေဒိတဗ္ဗော။ တတ္ထ **နိဗ္ဗိန္ဒံ ဝိရဇ္ဇတီ**တိ ဣမိနာ မဂ္ဂေ ကထိတော, **ဝိရာဂာ ဝိမုစ္စတီ** တိ ဖလံ, **ဝိမုတ္တသ္မိံ** န္တိအာဒိနာ ပစ္စဝေက္ခဏာ။ ပဌမံ။

၂. ဒုတိယအသ္သုတဝတာသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၆၂. ဒုတိယေ **သုခဝေဒနိယ**န္တိ သုခဝေဒနာယ ပစ္စယံ။ **ဖသ္သ** န္တိ စက္ခုသမ္ဖသ္သာဒိံ။ နနု စ စက္ခုသမ္ဖသ္သော သုခဝေဒနာယ ပစ္စယော န ဟောတီတိ? သဟဇာတပစ္စယေန န ဟောတိ, ဥပနိသ္သယပစ္စယေန ပန ဇဝနဝေဒနာယ ဟောတိ , တံ သန္ဓာယေတံ ဝုတ္တံ။ သောတသမ္ဖသ္သာဒီသုပိ ဧသေဝ နယော။ **တဇ္ဇ** န္တိ တဇ္ဇာတိကံ တသ္သာရုပ္ပံ, တသ္သ ဖသ္သသ္သ အနုရူပန္တိ အတ္ထော။ **ဒုက္ခဝေဒနိယ**န္တိအာဒိ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **သင်္ဃဋ္ဋနသမောဓာနာ**တိ သင်္ဃဋ္ဋနေန စေဝ သမောဓာနေန စ, သင်္ဃဋ္ဋနသမ္ပိဏ္ဍနေနာတိ အတ္ထော။ **ဥသ္မာ** တိ ဥဏှာကာရော။ **တေဇော အဘိနိဗ္ဗတ္တတီ** တိ အဂ္ဂိစုဏ္ဏော နိက္ခမတီတိ န ဂဟေတဗ္ဗံ, ဥသ္မာကာရသ္သေဝ ပန ဧတံ ဝေဝစနံ။ တတ္ထ **ဒ္ဝိန္နံ ကဋ္ဌာန** န္တိ ဒ္ဝိန္နံ အရဏီနံ။ တတ္ထ အဓောအရဏီ ဝိယ ဝတ္ထု, ဥတ္တရာရဏီ ဝိယ အာရမ္မဏံ, သင်္ဃဋ္ဋနံ ဝိယ ဖသ္သော, ဥသ္မာဓာတု ဝိယ ဝေဒနာ။ ဒုတိယံ။

၃. ပုတ္တမံသူပမသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၆၃. တတိယေ **စတ္တာရောမေ, ဘိက္ခဝေ, အာဟာရာ** တိအာဒိ ဝုတ္တနယမေဝ။ ယသ္မာ ပနသ္သ အဋ္ဌုပ္ပတ္တိကော နိက္ခေပေါ, တသ္မာ တံ ဒသ္သေတွာဝေတ္ထ အနုပုဗ္ဗပဒဝဏ္ဏနံ ကရိသ္သာမိ။ ကတရာယ ပန ဣဒံ အဋ္ဌုပ္ပတ္တိယာ နိက္ခိတ္တန္တိ? လာဘသက္ကာရေန။ ဘဂဝတော ကိရ မဟာလာဘသက္ကာရော ဥပ္ပဇ္ဇိ, ယထာ တံ စတ္တာရော အသင်္ချေယျေ ပူရိတအနုဟရမိသဥ္စယသ္သ။ သဗ္ဗဒိသာသု ဟိသ္သ ယမကမဟာမေဃော ဝုဋ္ဌဟိတွာ မဟောဃံ ဝိယ သဗ္ဗဟရမိယော ''ကေသိမ္ံ အတ္တဘာဝေ ဝိဟာကံ ဒသ္သာမာ''တိ သမ္ပိဏ္ဍိတာ ဝိယ လာဘသက္ကာရမဟောဃံ နိဗ္ဗတ္တယိံသု။ တတော တတော အန္နပာနယာနဝတ္ထမာလာဂန္ဓဝိလေပနာဒိဟတ္ထာ ခတ္တိယဗြာဟ္မဏာဒယော အာဂန္တွာ, ''ကဟံ ဗုဒ္ဓေါ, ကဟံ ဘဂဝါ, ကဟံ ဒေဝဒေဝေါ နရာသဘော ပုရိသသီဟော''တိ? ဘဂဝန္တံ ပရိယေသန္တိ။ သကဋ္ဋ သတေဟိပိ ပစ္စယေ အာဟရိတွာ ဩကာသံ အလဘမာနာ သမန္တာ ကဝုတပ္ပမာဏမ္ပိ သကဋ္ဋဓုရေန သကဋ္ဋဓုရံ အာဟစ္စ တိဋ္ဌန္တိ စေဝ အနုပ္ပဝတ္တန္တိ စ အန္ဓကဝိန္ဒဗြာဟ္မဏာဒယော ဝိယ။ သဗ္ဗံ ခန္ဓကေ တေသု တေသု သုတ္တေသု စ အာဂတနယေန ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ယထာ ဘဂဝတော, ဧဝံ ဘိက္ခုသင်္ဃသ္သာပိ။ ဝုတ္တမ္ပိ စေတံ –

> ''တေန ခေါ ပန သမယေန ဘဂဝါ သက္ကတော ဟောတိ ဂရုကတော မာနိတော ပူဇိတော အပစိတော လာဘီ စီဝရ-ပိဏ္ဍပါတ-သေနာသန-ဂိလာန-ပစ္စယ-ဘေသဇ္ဇ-ပရိက္ခာရာနံ။ ဘိက္ခုသင်္ဃောပိ ခေါ သက္ကတော ဟောတိ။ပေ။ ပရိက္ခာရာန''န္တိ (ဥဒါ. ၁၄; သံ. နိ. ၂.၇၀)။

> တထာ ''ယာဝတာ ခေါ, စုန္ဒ, ဧတရဟိ သင်္ဃော ဝါ ဂဏော ဝါ လောကေ ဥပ္ပန္နော, နာဟံ, စုန္ဒ, အညံ ဧကသင်္ဃမ္ပိ သမနုပသ္သာမိ ဧဝံ လာဘဂ္ဂယသဂ္ဂပတ္တံ ယထရိဝာယံ, စုန္ဒ, ဘိက္ခုသင်္ဃော''တိ (ဒီ. နိ. ၃.၁၇၆)။

သုတယံ ဘဂဝတော စ သင်္ဃဿ စ ဥပ္ပန္နော လာဘသက္ကာရော ကေတော ဟုတွာ ဒွိန္နံ မဟာနဒီနံ ဥဒကံ
ဝိယ အပ္ပမေယျော အဟောသိ။ အထ သတ္ထာ ရဟောဂတော စိန္တေသိ – “မဟာလာဘသက္ကာရော အတီတဗုဒ္ဓာနမ္ပိ
ဝေရူပေါ အဟောသိ, အနာဂတာနမ္ပိ ဝေရူပေါ ဘဝိဿတိ ။ ကိံ နု ခေါ ဘိက္ခူ အာဟာရပရိဂ္ဂဟကေန သတိသမ္ပဇ
ညေန သမန္နာဂတာ မဇ္ဈတ္တာ နိစ္ဆန္ဒရာဂါ ဟုတွာ အာဟာရံ ပရိဘုဉ္ဇိတုံ သက္ကောန္တိ, န သက္ကောန္တီ”တိ?

သော အဒ္ဒသ ကေစ္စေ အစိရပဗ္ဗဇိတေ ကုလပုတ္တေ အပစ္စဝေက္ခိတွာ အာဟာရံ ပရိဘုဉ္ဇမာနေ။ ဒိသွာ ပနသ္
သ ဧတဒဟောသိ – “မယာ ကပ္ပသတသဟဿာဓိကာနိ စတ္တာရိ အသင်္ချေယျာနိ ဟာရမိယော ပူရေန္တေန န စီဝ
ရာဒိဟေတု ပူရိတာ, ဥတ္တမဖလဿ ပန အရဟတ္တဿတ္ထာယ ပူရိတာ။ ဣမေပိ ဘိက္ခူ မမ သန္တိကေ ပဗ္ဗဇန္တာ န
စီဝရာဒိဟေတု ပဗ္ဗဇိတာ, အရဟတ္တဿေဝ ပန အတ္ထာယ ပဗ္ဗဇိတာ။ တေ ဣဒါနိ အသာရမေဝ သာရံ အနတ္ထမေ
ဝ စ အတ္ထံ ကရောန္တီ”တိ ဧဝမဿ ဓမ္မသံဝေဂေါ ဥဒပါဒိ။ တတော စိန္တေသိ – “သစေ ပဉ္စမံ ဟာရာဇိကံ ပညပေတုံ
သက္ကာ အဘဝိဿ, အပစ္စဝေက္ခိတာဟာရပရိဘောဂေ ပဉ္စမံ ဟာရာဇိကံ ကတွာ ပညပေတဗ္ဗော ဘဝေယျ။ န ပန
သက္ကာ ဧဝံ ကာတုံ, ဓုဝပဋိသေဝနဋ္ဌာနဥေဟတံ သတ္တာနံ။ ယထာ ပန ကထိတေ ပဉ္စမံ ဟာရာဇိကံ ဝိယ နံ ပဿိဿန္
တိ။ ဧဝံ ဓမ္မာဒာသံ သံဝရံ မရိယာဒံ ဌပေဿာမိ, ယံ အာဝဇ္ဇိတွာ အာဝဇ္ဇိတွာ အနာဂတေ ဘိက္ခူ စတ္တာရော ပစ္စ
ယေ ပစ္စဝေက္ခိတွာ ပရိဘုဉ္ဇိဿန္တီ”တိ။ ဣမာယ အဋ္ဌုပ္ပတ္တိယာ ဣမံ ပုတ္တမံသူပမသုတ္တန္တံ နိက္ခိပိ။ တ
တ္ထ **စတ္တာရောမေ, ဘိက္ခဝေ, အာဟာရာ** တိအာဒိ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တတ္ထမေဝ။

စတ္တာရော ပန အာဟာရေ ဝိတ္ထာရေတွာ ဣဒါနိ တေသု အာဒီနဝံ ဒဿေတုံ **ကထဉ္စ, ဘိက္ခဝေ, ကဗဠီကာ
ရော အာဟာရော ဒဋ္ဌဗ္ဗော**တိအာဒိမာဟ? တတ္ထ **ဇာယမ္ပတိကာ** တိ ဇာယာ စေဝ ပတိ စ။ **ပရိတ္တံ သမ္ဗလ** န္တိ ပုဋဘ
တ္တသတ္တုမောဒကာဒီနံ အညတရံ အပ္ပမတ္တကံ ဟာထေယျံ။ **ကန္တာရမဂ္ဂ** န္တိ ကန္တာရဘူတံ မဂ္ဂံ, ကန္တာရေ ဝါ မဂ္ဂံ။
ကန္တာရန္တိ စောရကန္တာရံ ဝါဠကန္တာရံ အမနုဿကန္တာရံ နိရုဒကကန္တာရံ အပ္ပဘက္ခကန္တာရန္တိ ပဉ္စဝိဓံ။ တေသု
ယတ္ထ စောရဘယံ အတ္ထိ , တံ စောရကန္တာရံ။ ယတ္ထ သီဟဗျဂ္ဃာဒယော ဝါဠာ အတ္ထိ, တံ ဝါဠကန္တာရံ။ ယ
တ္ထ ဗလတမုခယက္ခိနိအာဒီနံ အမနုဿာနံ ဝသေန ဘယံ အတ္ထိ, တံ အမနုဿကန္တာရံ။ ယတ္ထ ဟာတုံ ဝါ နှာယိ
တုံ ဝါ ဥဒကံ နတ္ထိ, တံ နိရုဒကကန္တာရံ။ ယတ္ထ ခါဒိတဗ္ဗံ ဝါ ဘုဉ္ဇိတဗ္ဗံ ဝါ အန္တမသော ကန္ဒမူလာဒိမတ္တမ္ပိ နတ္ထိ,
တံ အပ္ပဘက္ခကန္တာရံ နာမ။ ယတ္ထ ပနေတံ ပဉ္စဝိဓမ္ပိ ဘယံ အတ္ထိ, တံ ကန္တာရမေဝ။ တံ ပနေတံ ကောဟဒွီဟတီဟာ
ဒိဝသေန နိတ္ထရိတဗ္ဗမ္ပိ အတ္ထိ, န တံ ဣဓ အဓိပ္ပေတံ။ ဣဓ ပန နိရုဒကံ အပ္ပဘက္ခံ ယောဇနသတိကကန္တာရံ အဓိပ္
ပေတံ။ ဝေရူပေ ကန္တာရေ မဂ္ဂံ။ **ပဋိပဇ္ဇေယျုံ** န္တိ ဆာတကဘယေန စေဝ ရောဂဘယေန စ ရာဇဘယေန စ ဥပဒ္ဒုတာ
ပဋိပဇ္ဇေယျုံ “ဧတံ ကန္တာရံ နိတ္ထရိတွာ ခေမ္မိကဿ ရဇ္ဇော နိရုပဒ္ဒဝေ ရဋ္ဌေ သုခံ ဝသိဿာမာ”တိ မညမာနာ။

ဧကပုတ္တကော တိ ဥက္ခိပိတွာ ဂဟိတော အနုကမ္ပိတဗ္ဗယုတ္တော အထိရသရီရော ဧကပုတ္တကော။ **ဝလ္လူရ
ဉ္စ သောဏ္ဍိကဉ္စာ**တိ ဃနဃနဋ္ဌာနတော ဂဟေတွာ ဝလ္လူရံ, အဋ္ဌိနိဿိတသိရာနိဿိတဋ္ဌာနာနိ ဂဟေတွာ သူ
လမံသဉ္စာတိ အတ္ထော။ **ပဋိပိသေယျုံ** န္တိ ပဟရေယျုံ။ **ကဟံ ဧကပုတ္တကာ** တိ အယံ တေသံ ပရိဒေဝနာကာရော။

အယံ ပနေတ္ထ ဘူတမတ္တံ ကတွာ အာဒိတော ပဋ္ဌာယ သင်္ခေပတော အတ္ထဝဏ္ဏနာ – ဒွေဝ ကိရ ဇာယမ္ပတိ
ကာ ပုတ္တံ ဂဟေတွာ ပရိတ္တေန ဟာထေယျေန ယောဇနသတိကံ ကန္တာရမဂ္ဂံ ပဋိပဇ္ဇိံသု။ တေသံ ပညာသယောဇနာနိ
ဂန္တွာ ဟာထေယျံ နိဋ္ဌာသိ, တေ ခုပ္ပိပါသာတုရာ ဝိရဠစ္ဆာယာယံ နိသီဒိံသု။ တတော ပုရိသော ဘရိယံ အာဟ – “ဘ
ဒ္ဒေ ဣတော သမန္တာ ပညာသယောဇနာနိ ကာမော ဝါ နိဂမော ဝါ နတ္ထိ။ တသ္မာ ယံ တံ ပုရိသေန ကာတဗ္ဗံ ဗဟုမ္ပိ ကသိ
ကေရက္ခာဒိကမ္မံ, န အနိ သက္ကာ တံ မယာ ကာတုံ, ဧဟိ မံ မာရေတွာ ဥပဍ္ဍုမံသံ ခါဒိတွာ ဥပဍ္ဍံ ဟာထေယျံ ကတွ
ာ ပုတ္တေန သဒ္ဓိံ ကန္တာရံ နိတ္ထရာဟီ”တိ။ ပုန သာပိ တံ အာဟ – “သာမိ မယာ အနိ ယံ တံ ဣတ္ထိယာ ကာတဗ္ဗံ ဗ
ဟုမ္ပိ သုတ္တကန္တနာဒိကမ္မံ, တံ ကာတုံ န သက္ကာ, ဧဟိ မံ မာရေတွာ ဥပဍ္ဍုမံသံ ခါဒိတွာ ဥပဍ္ဍံ ဟာထေယျံ က
တွာ ပုတ္တေန သဒ္ဓိံ ကန္တာရံ နိတ္ထရာဟီ”တိ။ ပုန သောပိ တံ အာဟ – “ဘဒ္ဒေ မာတုဂါမမရဏေန ဒွိန္နံ မရဏံ
ပညာယတိ ။ န ဟိ မန္ဒော ကုမာရော မာတရာ ဝိနာ ဇီဝိတုံ သက္ကောတိ။ ယဒိ ပန မယံ ဇီဝါမ။ ပုန အရကံ လဘေယျာမ။
ဟန္ဒ အနိ ပုတ္တကံ မာရေတွာ, မံသံ ဂဟေတွာ ကန္တာရံ နိတ္ထရာမာ”တိ။ တတော မာတာ ပုတ္တမာဟ – “တာတ,
ပိတုသန္တိကံ ဂစ္ဆာ”တိ, သော အဂမာသိ။ အထဿ ပိတာ, “မယာ ‘ပုတ္တကံ ပေါသေဿာမီ’တိ ကသိကေရက္ခာဒီ
ဟိ အနပ္ပကံ ဒုက္ခမနုဘူတံ, န သက္ကောမိ အဟံ ပုတ္တံ မာရေတုံ, တွံယေဝ တဝ ပုတ္တံ မာရေဟီ”တိ ဝတွာ, “တာတ

မာတုသန္တိကံ ဂစ္ဆာ”တိ အာဟ။ သော အဂမာသိ။ အထဿ မာတာပိ, “မယာ ပုတ္တံ ပဌေန္တိယာ ကေဝတကုက္
ကုရဝတဒေဝတာယာစနာဒီဟိပိ တာဝ အနပ္ပကံ ဒုက္ခမနုဘူတံ, ကော ပန တအော ကုစ္ဆိနာ ပရိဟရန္တိယာ? န သက္ကောမိ
အဟံ ပုတ္တံ မာရေတု”န္တိ ဝတွာ “တာတ, ပိတုသန္တိကမေဝ ဂစ္ဆာ”တိ အာဟ။ ဧဝံ သော ဒွိန္နမန္တရာ ဂစ္ဆန္
တောယေဝ မတော။ တေ တံ ဒိသွာ ပရိဒေဝိတွာ ဝုတ္တနယေန မံသာနိ ဂဟေတွာ ခါဒန္တာ ပက္ကမိံသု။

တေသံ သော ပုတ္တမံသာဟာရော နဝဟိ ကာရဏေဟိ ပဋိကူလတ္တာ နေဝ ဒဝါယ ဟောတိ, န မဒါယ, န မဏ္ဍနာ
ယ, န ဝိဘူသနာယ, ကေဝလံ ကန္တာရနိတ္ထရဏတ္ထာယေဝ ဟောတိ။ ကတမေဟိ နဝဟိ ကာရဏေဟိ ပဋိကူလောတိ စေ?
သဇာတိမံသတာယ ဉာတိမံသတာယ ပုတ္တမံသတာယ ပိယပုတ္တမံသတာယ တရုဏမံသတာယ အာမကမံသတာယ အ
ဘောဂမံသတာယ အလောဏတာယ အဓူပိတတာယာတိ။ ဧဝဉှိ တေ နဝဟိ ကာရဏေဟိ ပဋိကူလံ တံ ပုတ္တမံသံ ခါဒန္
တာ န သာရတ္တာ ဂိဒ္ဓမာနသာ ဟုတွာ ခါဒိံသု, မဇ္ဈတ္တဘာဝေယေဝ ပန နိဗ္ဗိန္ဒရာဂပရိဘောဂေ ဌိတာ ခါဒိံသု။ န အ
ဋ္ဌိနှာရုစမ္မနိဿိတဋ္ဌာနာနိ အပနေတွာ ထူလထူလံ ဝရမံသမေဝ ခါဒိံသု, ဟတ္ထသမ္ပတ္တံ မံသမေဝ ပန ခါဒိံသု။
န ယာဝဒတ္ထံ ကဏ္ဌပ္ပမာဏံ ကတွာ ခါဒိံသု, ထောကံ ထောကံ ပန ကေဒိဝသံ ယာပနမတ္တမေဝ ခါဒိံသု။ န အညမညံ မစ္
ဆရာယန္တာ ခါဒိံသု, ဝိဂတမစ္ဆေရမလေန ပန ပရိသုဒ္ဓေနေဝ စေတသာ ခါဒိံသု။ န အညံ ကိဉ္စိ မိဂမံသံ တ မောရမံသာ
ဒီနံ တ အညတရံ ခါအမာတိ သမ္မုဠှာ ခါဒိံသု, ပိယပုတ္တမံသဘာဝံ ပန ဇာနန္တာဝ ခါဒိံသု။ န “အဟော ဝတ မယံ ပုနပိ
ဧဝရူပံ ပုတ္တမံသံ ခါဒေယျာမာ”တိ ပတ္ထနံ ကတွာ ခါဒိံသု, ပတ္ထနံ ပန ဝိတိဝတ္တာဝ ဟုတွာ ခါဒိံသု။ န “ဧတ္တ
ကံ ကန္တာရေ ခါဒိတွာ အဝသိဋ္ဌံ ကန္တာရံ အတိက္ကမ္မ လောဏမ္ဗိလာဒီဟိ ယောဇေတွာ ခါဒိဿာမာ”တိ သန္နိဓိံ
အကံသု, ကန္တာရပရိယောသာနေ ပန “ပုရေ မဟာဇနော ပဿတီ”တိ ဘူမိယံ တ နိခဏိံသု, အဂ္ဂိနာ တ ဈာပယိံသု။ န
“ကောစိ အညော အမှေဟ ဝိယ ဧဝရူပံ ပုတ္တမံသံ ခါဒိတုံ န လဘတီ”တိ မာနံ တ ဒပ္ပံ တ အကံသု, နိဟတမာနာ ပန နိဟ
တဒပ္ပာ ဟုတွာ ခါဒိံသု။ “ကိံ က္ခမိနာ အလောဏေန အနမ္ဗိလေန အဓူပိတေန ဒုဂ္ဂန္ဓေနာ”တိ န ဟီဠေတွာ ခါဒိံသု, ဟီ
ဠနံ ပန ဝိတိဝတ္တာ ဟုတွာ ခါဒိံသု ။ န “တုယှံ ဘာဂေ မယှံ ဘာဂေ တဝ ပုတ္တော မမ ပုတ္တော”တိ အညမညံ
အတိမညိံသု။ သမဂ္ဂာ ပန သမ္မောဒမာနာ ဟုတွာ ခါဒိံသု။ က္ခမံ နေသံ ဧဝရူပံ နိဗ္ဗိန္ဒရာကဒိပရိဘောဂံ သမ္ပဿမာနော
သတ္ထာ ဘိက္ခူသင်္ဃမ္ပိ တံ ကာရဏံ အနုဇာနာပေန္တော **တံ ကိံ မညထ, ဘိက္ခဝေ, အပိ နု တေ ဒဝါယ တ အာဟာရံ
အာဟာရေယျုန္တိ**အာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ဒဝါယ တ**တိအာဒီနိ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ (ဝိသုဒ္ဓိ. ၁.၁၈) ဝိတ္ထာရိတာနေဝ။ **ကန္တာ
ရဿာ**တိ နိတ္တိဏ္ဏာဝသေသဿ ကန္တာရဿ။

ဧဝမေဝ ခေါတိ နဝန္နံ ဟဋ္ဌိကုလ္လာနံ ဝသေန ပိယပုတ္တမံသသဒိသော ကတွာ ဒဋ္ဌဗ္ဗောတိ အတ္ထော။ ကတမေ
သံ နဝန္နံ? ဂမနပဋိကူလတာဒီနံ။ ဂမနပဋိကူလတံ ပစ္စဝေက္ခန္တောပိ ကဗဠီကာရာဟာရံ ပရိဂ္ဂဏှာတိ, ပရိယေ
သနပဋိကူလတံ ပစ္စဝေက္ခန္တောပိ, ပရိဘောဂနိဓာနအာသယပရိပက္ကာပရိပက္ကသမ္မက္ခဏနိဿန္ဒပဋိကူလ
ယတံ ပစ္စဝေက္ခန္တောပိ, တာနိ ပနေတာနိ ဂမနပဋိကူလတာဒီနိ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ (ဝိသုဒ္ဓိ. ၁.၂၉၄) အာဟာရပဋိကူလ
ယတာနိဒ္ဒေသေ ဝိတ္ထာရိတာနေဝ။ က္ခတိ က္ခမေသံ နဝန္နံ ပဋိကူလ္လာနံ ဝသေန ပုတ္တမံသူပမံ ကတွာ အာဟာရော ပ
ရိဘုဉ္ဇိတဗ္ဗော။

ယထာ တေ ဇာယမ္ပတိကာ ပဋိကူလ္လံ ပိယပုတ္တမံသံ ခါဒန္တာ န သာရတ္တာ ဂိဒ္ဓမာနသာ ဟုတွာ ခါဒိံသု, မဇ္
ဈတ္တဘာဝေယေဝ နိဗ္ဗိန္ဒရာဂပရိဘောဂေ ဌိတာ ခါဒိံသု, ဧဝံ နိဗ္ဗိန္ဒရာဂပရိဘောဂံ ကတွာ ပရိဘုဉ္ဇိတဗ္ဗော။ ယထာ
စ တေ န အဋ္ဌိနှာရုစမ္မနိဿိတံ အပနေတွာ ထူလထူလံ ဝရမံသမေဝ ခါဒိံသု, ဟတ္ထသမ္ပတ္တမေဝ ပန ခါဒိံသု,
ဧဝံ သုက္ခဘတ္တမန္ဒဗျဉ္ဇနာဒီနိ ပိဋ္ဌိဟတ္ထေန အပဋိက္ခိပိတွာ ဝဋ္ဋကေန ဝိယ ကုက္ကုဋေန ဝိယ စ ဩဓိံ အဒတွာ
သေတွာ တတော တတော သပ္ပိမံသာဒိသံသဋ္ဌဝရဘောဇနံယေဝ ဝိစိနိတွာ အဘုဉ္ဇန္တေန သီဟေန ဝိယ သပဒါနံ ပရိ
ဘုဉ္ဇိတဗ္ဗော။

ယထာ စ တေ န ယာဝဒတ္ထံ ကဏ္ဌပ္ပမာဏံ ခါဒိံသု, ထောကံ ထောကံ ပန ကေကေဒိဝသံ ယာပနမတ္တမေဝ ခါဒိံသု,
ဧဝမေဝ အာဟရဟတ္ထကာဒိဗြာဟ္မဏာနံ အညတရေန ဝိယ ယာဝဒတ္ထံ ဥဒရာဝဒေဟကံ အဘုဉ္ဇန္တေန စတုန္နံ ပဉ္စ
န္နံ တ အာလောပာနံ ဩကာသံ ဌပေတွာဝ ဓမ္မသေနာပတိနာ ဝိယ ပရိဘုဉ္ဇိတဗ္ဗော။ သော ကိရ ပဉ္စတ္တာလီသ ဝဿာ
နိ တိဋ္ဌမာနော “ပဉ္စာဘတ္တေ အမ္ဗိလုဂ္ဂရသမုဋ္ဌာပကံ ကတွာ ကေဒိဝသမ္ပိ အာဟာရံ န အာဟာရေသိ”န္တိ ဝတွာ
တ သီဟနာဒံ နဒန္တော က္ခမံ ကထမာဟ –

> ‘‘စတ္တာရော ပဥ္စ အာလောပေ၊ အဘုတွ ဥဒကံ ပိဝေ။
> အလံ ဖာသုဝိဟာရာယ၊ ပဟိတတ္တဿ ဘိက္ခုနော’’တိ။ (ထေရဂါ. ၉၈၃)။

ယထာ စ တေ န အညမညံ မစ္ဆရာယန္တာ ခါဒိံသု, ဝိဂတမလမစ္ဆေရေန ပန ပရိသုဒ္ဓေနေဝ စေတသာ ခါဒိံသု, ဧဝမေဝ ပိဏ္ဍပာတံ လဘိတွာ အမစ္ဆရာယိတွာ ‘‘ဣမံ သဗ္ဗံ ဂဏှန္တဿ သဗ္ဗံ ဒဿာမိ, ဥပမုံ ဂဏှန္တဿ ဥပမုံ, သစေ ဂဟိတာဝသေသော ဘဝိဿတိ, အတ္တနာ ပရိဘုဉ္ဇိဿာမီ’’တိ သာရဏီယဓမ္မေ ဌိတေနေဝ ပရိဘုဉ္ဇိတဗ္ဗော။ ယထာ စ တေ န ‘‘အညံ ကိဉ္စိ မယံ မိဂမံသံ တ မောရမံသာဒီနံ တ အညတရံ ခါဒာမာ’’တိ သမ္မုစ္ဆိဟာ ခါဒိံသု, ပိယပုတ္တမံသဘာဝံ ပန ဇာနန္တာ ခါဒိံသု, ဧဝမေဝ ပိဏ္ဍပာတံ လဘိတွာ ‘‘အဟံ ခါဒာမိ ဘုဉ္ဇာမီ’’တိ အတ္တူပလဒ္ဓိသမ္မောဟံ အနုပ္ပာဒေတွာ ‘‘ကဗဠီကာရာဟာရော န ဇာနာတိ ‘စာတုမဟာဘူတိကကာယံ ဝဍ္ဎေမီ’တိ, ကာယောပိ န ဇာနာတိ ‘ကဗဠီကာရာဟာရော မံ ဝဍ္ဎေတီ’’’တိ, ဧဝံ သမ္မောဟံ ပဟာယ ပရိဘုဉ္ဇိတဗ္ဗော။ သတိသမ္ပဇညဝသေနာပိ စေသ အသမ္မုစ္ဆေဟာနေဝ ဟုတွာ ပရိဘုဉ္ဇိတဗ္ဗော။

ယထာ စ တေ န ‘‘အဟော ဝတ မယံ ပုနပိ ဧဝရူပံ ပုတ္တမံသံ ခါဒေယျာမာ’’တိ ပတ္ထနံ ကတွာ ခါဒိံသု, ပတ္ထနံ ပန ဝိတိဝတ္တာဝ ဟုတွာ ခါဒိံသု, ဧဝမေဝ ပဏီတဘောဇနံ လဒ္ဓာ ‘အဟော ဝတာဟံ သွေပိ ပုနဒိဝသေပိ ဧဝရူပံ လဘေယျံ’, လူခံ တ ပန လဒ္ဓာ ‘‘ဟိယျော ဝိယ မေ အဇ္ဇ ပဏီတဘောဇနံ န လဒ္ဓ’’န္တိ ပတ္ထနံ တ အနုသောစနံ တ အကတွာ နိတ္တဏှေဟန –

> ‘‘အတီတံ နာနုသောစာမိ၊ နပ္ပဇပ္ပာမိနာဂတံ။
> ပစ္စုပ္ပန္နေန ယာပေမိ၊ တေန ဝဏ္ဏော ပသီဒတီ’’တိ။ (ဇာ. ၂.၂၂.၉၀) –

ဣမံ ဩဝါဒံ အနုဿရန္တေန ‘‘ပစ္စုပ္ပန္နေနေဝ ယာပေဿာမီ’’တိ ပရိဘုဉ္ဇိတဗ္ဗော။

ယထာ စ တေ န ‘‘တွက္ကံ ကန္တာရေ ခါဒိတွာ အဝသိဋ္ဌံ ကန္တာရံ အတိက္ကမ္မ လောဏမ္ဗိလာဒီဟိ ယောဇေတွာ ခါဒိဿာမာ’’တိ သန္နိဓိံ အကံသု, ကန္တာရပရိယောသာနေ ပန ‘‘ပုရေ မဟာဇနော ပဿတီ’’တိ ဘူမိယံ တ နိခဏိံသု, အဂ္ဂိနာ တ ဈာပယိံသု, ဧဝမေဝ –

> ‘‘အန္နာနမထော ပာနာနံ၊
> ခါဒနီယာနံ အထောပိ ဝတ္ထာနံ။
> လဒ္ဓာ န သန္နိဓိံ ကယိရာ၊
> န စ ပရိတ္တသေ တာနိ အလဘမာနော’’တိ။ (သု. နိ. ၉၃၀)။ –

ဣမံ ဩဝါဒံ အနုဿရန္တေန စတူသု ပစ္စယေသု ယံ ယံ လဘတိ, တတော တတော အတ္တနော ယာပနမတ္တံ ဂဟေတွာ, သေသံ သဗ္ရဟ္မစာရီနံ ဝိဿဇ္ဇေတွာ သန္နိဓိံ ပရိဝဇ္ဇေန္တေန ပရိဘုဉ္ဇိတဗ္ဗော။ ယထာ စ တေ န ‘‘ကောစိ အညော အမှေဟ ဝိယ ဧဝရူပံ ပုတ္တမံသံ ခါဒိတုံ န လဘတီ’’တိ မာနံ တ ဒပ္ပံ တ အကံသု, နိဟတမာနာ ပန နိဟတဒပ္ပာ ဟုတွာ ခါဒိံသု, ဧဝမေဝ ပဏီတဘောဇနံ လဘိတွာ ‘‘အဟမသ္မိ လာဘီ စီဝရပိဏ္ဍပာတာဒီန’’န္တိ န မာနော တ ဒပ္ပော တ ကာတဗ္ဗော။ ‘‘နာယံ ပဗ္ဗဇ္ဇာ စီဝရာဒိဟေတု, အရဟတ္တဟေတု ပနာယံ ပဗ္ဗဇ္ဇာ’’တိ ပစ္စဝေက္ခိတွာ နိဟတမာနဒပ္ပေနေဝ ပရိဘုဉ္ဇိတဗ္ဗော။

ယထာ စ တေ ‘‘ကိံ ဣမိနာ အလောဏေန အနမ္ဗိလေန အဓူပိတေန ဒုဂ္ဂန္ဓေနာ’’တိ ဟီဠေတွာ န ခါဒိံသု, ဟီဠနံ ပန ဝိတိဝတ္တာ ဟုတွာ ခါဒိံသု, ဧဝမေဝ ပိဏ္ဍပာတံ လဘိတွာ ‘‘ကိံ ဣမိနာ အသ္သကေဏဘတ္တသဒိသေန လူခေန နိရသေန, သုတနအေဏယံ တံ ပက္ခိပထာ’’တိ ဧဝံ ပိဏ္ဍပာတံ တ ‘‘ကော ဣမံ ဘုဉ္ဇိဿတိ, ကာကသုနခါဒီနံ ဒေဟီ’’တိ ဧဝံ ဒာယကံ တ အဟီဠေန္တေန –

> ‘‘သ ပတ္တပာဏိ ဝိစရန္တော၊ အမူဂေ မူဂသမ္မတော။
> အပ္ပံ အနံ န ဟီဠေယျ၊ ဒာတာရံ နာဝဇာနိယာ’’တိ။ (သု. နိ. ၇၁၈)။ –

ဣမံ ဩတဒံ အနုဿရန္တေန ပရိဘုဉ္ဇိတဗ္ဗော။ ယထာ စ တေ န “တုယှံ ဘာဂေ, မယှံ ဘာဂေ, တဝ ပုတ္တော မမ ပုတ္တော”တိ အညမညံ အတိမညိံသု, သမဂ္ဂါ ပန, သမ္မောဒမာနာ ဟုတွာ ခါဒိံသု, ဧဝမေဝံ ပိဏ္ဍပါတံ လဘိတွာ ယထာ ဧကစ္စော “ကော တုမှာဒိသာနံ ဒဿတိ နိက္ကာရဏာ ဥမ္မာရေသု ပက္ခလန္တာနံ အာဟိဏ္ဍန္တာနံ ဝိဇာတမာတာပိ တေ အတဗ္ဗံ န မညတိ, မယံ ပန ဂတဂတဋ္ဌာနေ ပဏီတာနိ စီဝရာဒီနိ လဘာမာ”တိ သီလဝန္တေ သဗ္ဗြဟ္မစာရီ အတိမညတိ, ယံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ –

“သော တေန လာဘသက္ကာရသိလောကေန အဘိဘူတော ပရိယာဒိဏ္ဏစိတ္တော အညေ ပေသလေ ဘိက္ခူ အတိမညတိ။ တဥ္ဟိ တဿ, ဘိက္ခဝေ, မောဃပုရိသဿ ဟောတိ ဒီဃရတ္တံ အဟိတာယ ဒုက္ခာယာ”တိ (သံ. နိ. ၂.၁၆၁)။

ဧဝံ ကဉ္စိ အနတိမညိတွာ သဗ္ဗေဟိ သဗ္ဗြဟ္မစာရီဟိ သဒ္ဓိံ သမဂ္ဂေန သမ္မောဒမာနေန ဟုတွာ ပရိဘုဉ္ဇိတဗ္ဗံ။

ပရိညာတေတိ ဉာတပရိညာ တီရဏပရိညာ ပဟာနပရိညာတိ ဣမာဟိ တီဟိ ပရိညာဟိ ပရိညာတေ။ ကထံ? ဣဓ ဘိက္ခု “ကဗဠီကာရာဟာရော နာမ အယံ သဝတ္ထုကဝသေန ဩဇဋ္ဌမကရူပံ ဟောတိ, ဩဇဋ္ဌမကရူပံ ကတ္ထ ပဋိဟညတိ? ဇိဝှာပသာဒေ, ဇိဝှာပသာဒော ကိံနိဿိတော? စတုမဟာဘူတနိဿိတော။ ဣတိ ဩဇဋ္ဌမကံ ဇိဝှာပသာဒော တဿ ပစ္စယာနိ မဟာဘူတာနီတိ ဣမေ ဓမ္မာ ရူပက္ခန္ဓော နာမ, တံ ပရိဂ္ဂဏှတော ဥပ္ပန္နာ ဖဿပဉ္စမကာ ဓမ္မာ စတ္တာရော အရူပက္ခန္ဓာ။ ဣတိ သဗ္ဗေပိမေ ပဉ္စက္ခန္ဓာ သင်္ခေပတော နာမရူပမတ္တံ ဟောတီ”တိ ပဇာနာတိ။ သော တေ ဓမ္မေ သရသလက္ခဏတော ဝဝတ္ထပေတွာ တေသံ ပစ္စယံ ပရိယေသန္တော အနုလောမပဋိလောမံ ပဋိစ္စသမုပ္ပာဒံ ပဿတိ။ ဧတ္တာဝတာနေန ကဗဠီကာရာဟာရမုခေန သပ္ပစ္စယဿ နာမရူပဿ ယာထာဝတော ဒိဋ္ဌတ္တာ ကဗဠီကာရာဟာရော ဉာတပရိညာယ ပရိညာတော ဟောတိ။ သော တဒေဝ သပ္ပစ္စယံ နာမရူပံ အနိစ္စံ ဒုက္ခံ အနတ္တာတိ တီဏိ လက္ခဏာနိ အာရောပေတွာ သတ္တန္နံ အနုပဿနာနံ ဝသေန သမ္မသတိ။ ဧတ္တာဝတာနေန သော တိလက္ခဏပဋိဝေဓသမ္မသနဉာဏသင်္ခာတာယ တီရဏပရိညာယ ပရိညာတော ဟောတိ။ တသ္မိံယေဝ နာမရူပေ ဆန္ဒရာဂဝကမုနေန အနာဂါမိမဂ္ဂေန ပရိဇာနတာ ပဟာနပရိညာယ ပရိညာတော ဟောတီတိ။

ပဉ္စကာမဂုဏိကောတိ ပဉ္စကာမဂုဏသမ္ဘဝေ ရာဂေ ပရိညာတော ဟောတိ။ ဧတ္ထ ပန တိဿော ပရိညာ ဧကပရိညာ သဗ္ဗပရိညာ မူလပရိညာတိ။ ကတမာ **ဧကပရိညာ**? ယော ဘိက္ခု ဇိဝှာဒွါရေ ဧကရသတဏှံ ပရိဇာနာတိ, တေန ပဉ္စကာမဂုဏိကော ရာဂေ ပရိညာတောဝ ဟောတီတိ။ ကသ္မာ? တဿာယေဝ တတ္ထ ဥပ္ပဇ္ဇနတော။ သာယေဝ ဟိ တဏှာ စက္ခုဒွါရေ ဥပ္ပန္နာ ရူပရာဂေ နာမ ဟောတိ, သောတဒွါရာဒီသု ဥပ္ပန္နာ သဒ္ဒရာဂါဒယော။ ဣတိ ယထာ ဧကေဿဝ စောရဿ ပဉ္စမဂ္ဂေ ဟနတော ဧကသ္မိံ မဂ္ဂေ ဂဟေတွာ သီသေ ဆိန္နေ ပဉ္စပိ မဂ္ဂါ ခေမာ ဟောန္တိ, ဧဝံ ဇိဝှာဒွါရေ ရသတဏှာယ ပရိညာတာယ ပဉ္စကာမဂုဏိကော ရာဂေ ပရိညာတော ဟောတီတိ အယံ ဧကပရိညာ နာမ။

ကတမာ **သဗ္ဗပရိညာ**? ပဌွေ ပက္ခိတ္တပိဏ္ဍပါတသ္မိဥ္ဟိ ဧကသ္မိံယေဝ ပဉ္စကာမဂုဏိကရာဂေ လဗ္ဘတိ။ ကထံ? ပရိသုဒ္ဓံ တာဝဿ ဝဏ္ဏံ ဩလောကယတော ရူပရာဂေ ဟောတိ, ဥဏှေဟ သပ္ပိမှိ တတ္ထ အာသိဉ္စန္တေ ပဋ္ပဋာတိ သဒ္ဒော ဥဋ္ဌဟတိ, တထာရူပံ ခါဒနီယံ တ ခါဒန္တဿ မုရုမုရူတိ သဒ္ဒော ဥပ္ပဇ္ဇတိ, တံ အဿာဒယတော သဒ္ဒရာဂေ။ ဇီရကာဒိဝသဂန္ဓံ အဿာဒေန္တဿ ဂန္ဓရာဂေ, သာဒုရသဝသေန ရသရာဂေ။ မုဒုဘောဇနံ ဖဿဝန္တန္တိ အဿာဒယတော ဖောဋ္ဌဗ္ဗရာဂေ။ ဣတိ ဣမသ္မိံ အာဟာရေ သတိသမ္ပဇညေန ပရိဂ္ဂဟေတွာ နိစ္ဆန္ဒရာဂပရိဘောဂေန ပရိဘုတ္တေ သဗ္ဗောပိ သော ပရိညာတော ဟောတီတိ အယံ သဗ္ဗပရိညာ နာမ။

ကတမာ **မူလပရိညာ**? ပဉ္စကာမဂုဏိကရာဂဿ ဟိ ကဗဠီကာရာဟာရော မူလံ။ ကသ္မာ? တသ္မိံ သတိ တဿုပ္ပတ္တိတော ။ ဗြာဟ္မဏတိဿဘယေ ကိရ ဒွါဒသ ဝဿာနိ ဇာယမ္ပတိကာနံ ဥပနိဇ္ဈာနစိတ္တံ နာမ နာဟောသိ။ ကသ္မာ? အာဟာရမန္ဒတာယ။ ဘယေ ပန ဝူပသန္တေ ယောဇနသတိကော တမ္ဗပဏ္ဏိဒီပေ အရကာနံ ဇာတမင်္ဂလေဟိ ဧကမင်္ဂလော အဟောသိ။ ဣတိ မူလဘူတေ အာဟာရေ ပရိညာတေ ပဉ္စကာမဂုဏိကော ရာဂေ ပရိညာတောဝ ဟောတီတိ အယံ မူလပရိညာ နာမ။

နတ္ထိ တံ သံယောဇနန္တိ တေန ရာဂေန သဒ္ဓိံ ပဟာနေကဋ္ဌတာယ ပဟီနတ္တာ နတ္ထိ။ ဧဝမယံ ဒေသနာ ယာဝ အနာကမိမဂ္ဂ ကထိတာ။ ''တ္တေကေန ပန မာ တေသာနံ အာပဇ္ဇိံသူ''တိ ဧတေသံယေဝ ရူပာဒီနံ ဝသေန ပဉ္စသု ခန္ဓေသု ဝိပဿနံ ဝဍ္ဎေတ္ဝာ ယာဝ အရဟတ္တာ ကထေတုံ ဝဋ္ဋတီတိ။ ပဌမာဟာရော (နိဋ္ဌိတော)။

ဒုတိယေ **နိစ္စမ္ဟာ** တိ ခုရတော ပဌာယ ယာဝ သိင်္ဂမူလာ သကလသရီရတော ဥဒ္ဒာလိတစမ္မာ ကိံသုကရာသိဝဏ္ဏာ။ ကသ္မာ ပန အညံ ဟတ္ထိအဿကေဏာဒိဥပမံ အဂဟေတွာ နိစ္စမ္မကဝူပမာ ဂဟိတာတိ? တိတိက္ခိတုံ အသမတ္ထဘာဝဒီပနတ္ထံ။ မာတုကမော ဟိ ဥပ္ပန္နံ ဒုက္ခဝေဒနံ တိတိက္ခိတုံ အဓိဝာသေတုံ န သက္ကောတိ, ဧဝမေဝ ဖဿာဟာရော အဗလော ဒုဗ္ဗလောတိ ဒဿနတ္ထံ သဒိသမေဝ ဥပမံ အာဟရိ။ **ကုဋ္ဍံ** န္တိ သိလာကုဋ္ဋာဒီနံ အညတရံ။ **ကုဋ္ဍနိဿိတာ** ဟဏာ နာမ ဥဏ္ဏနာဘိသရဗူမူသိကာဒယော။ **ရုက္ခနိဿိတာ** တိ ဥစ္စာလိင်္ဂပဏကာဒယော။ **ဥဒကနိဿိတာ** တိ မစ္ဆသုံသုမာရာဒယော။ **အာကာသနိဿိတာ** တိ ဍံသမကသကာကကုလလာဒယော။ **ခာဒေယျုံ** န္တိ လုဉ္စိတွာ ခာဒေယျုံ။ သာ တသ္မိံ တသ္မိံ ဌာနေ တံ တံဌာနသန္နိဿယမူလိကံ ဟဏခာဒနဘယံ သမ္ပဿမာနာ နေဝ အတ္တနော သက္ကာရသမ္မာနံ, န ပိဋ္ဌိပရိကမ္မသရီရသမ္ဗာဟနဥဏှောဟာဒကာနိ ဣစ္ဆတိ, ဧဝမေဝ ဘိက္ခု ဖဿာဟာရမူလကံ ကိလေသဟဏကခာဒနဘယံ သမ္ပဿမာနော တေဘူမကဖဿေန အနတ္ထိကော ဟောတိ။

ဖဿေ, ဘိက္ခဝေ, အာဟာရေ ပရိညာတေ တိ တီဟိ ပရိညာဟိ ပရိညာတေ။ ဣဓာပိ တိဿော ပရိညာ။ တတ္ထ ''ဖဿော သင်္ခာရက္ခန္ဓော , တံသမ္ပယုတ္တာ ဝေဒနာ ဝေဒနာက္ခန္ဓော, သညာ သညာက္ခန္ဓော, စိတ္တံ ဝိညာဏက္ခန္ဓော, တေသံ ဝတ္ထာရမ္မဏာနိ ရူပက္ခန္ဓော''တိ ဧဝံ သပ္ပစ္စယဿ နာမရူပဿ ယာထာဝတော ဒဿနံ ဉာတပရိညာ။ တတ္တေဝ တိလက္ခဏံ အာရောပေတွာ သတ္တန္နံ အနုပဿနာနံ ဝသေန အနိစ္စာဒိတော တုလနံ တီရဏပရိညာ။ တသ္မိံယေဝ ပန နာမရူပေ ဆန္ဒရာဂနိက္ကမုနော အရဟတ္တမဂ္ဂေ ပဟာနပရိညာ။ **တိဿော ဝေဒနာ** တိ ဧဝံ ဖဿာဟာရေ တီဟိ ပရိညာဟိ ပရိညာတေ တိဿော ဝေဒနာ ပရိညာတာဝ ဟောန္တိ တမ္မူလကတ္တာ တံသမ္ပယုတ္တတ္တာ စ။ ဣတိ ဖဿာဟာရဝသေန ဒေသနာ ယာဝ အရဟတ္တာ ကထိတာ။ ဒုတိယာဟာရော။

တတိယေ **အင်္ဂါရကာသူ** တိ အင်္ဂါရာနံ ကာသု။ **ကာသူ**တိ ရာသိပိ ဝုစ္စတိ အာတဋ္ဌောပိ။

''အင်္ဂါရကာသုံ အပရေ ဖုဏန္တိ၊
နရာ ရုဒန္တာ ပရိဒဍ္ဎဂတ္တာ။
ဘယဉ္ဟိ မံ ဝိန္ဒတိ သူတ ဒိသွာ၊
ပုစ္ဆာမိ တံ မာတလိ ဒေဝသာရထီ''တိ။ (ဇာ. ၂.၂၂.၄၆၂)။ –

တ္တေ ရာသိ ''ကာသူ''တိ ဝုတ္တော။

''ကိန္နု သန္တရမာနောဝ, ကာသုံ ခနသိ သာရထီ''တိ? (ဇာ. ၂.၂၂.၃)။ –

တ္တေ အာတဋ္ဌော။ ဣဓာပိ အယမေဝ အဓိပ္ပေတော။ **သာဓိကပေါရိသာ**တိ အတိရေကပေါရိသာ ပဉ္စရတနပ္ပမာဏာ။ **ဝီတစ္စိကာနံ ဝီတဓူမာန**န္တိ ဧတေနဿ မဟာပရိဠာဟတံ ဒဿေတိ။ ဇာလာယ တ ဟိ ဓူမေ တ သတိ တတော သမုဋ္ဌာတိ, ပရိဠာဟော မဟာ န ဟောတိ, တဒဘာဝေ တတာဘာဝတော ပရိဠာဟော မဟာ ဟောတိ။ **အာရကာဝဿာ** တိ ဒူရေယေဝ ဘဝေယျ။

ဧဝမေဝ ခေါတိ တ္တေ ဣဒံ ဩပမ္မသံသန္ဒနံ – အင်္ဂါရကာသု ဝိယ ဟိ တေဘူမကဝဋ္ဋံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ဇီဝိတုကာမော ပုရိသော ဝိယ ဝဋ္ဋနိဿိတော ဗာလပုထုဇ္ဇနော။ ဒွေ ဗလဝန္တော ပုရိသာ ဝိယ ကုသလာကုသလကမ္မံ။ တေသံ တံ ပုရိသံ နာနာဗာဟာသု ဂဟေတွာ အင်္ဂါရကာသုံ ဥပကမုနကာလော ဝိယ ပုထုဇ္ဇနဿ ကမ္မာယူဟနကာလော။ ကမ္မဉ္ဟိ အာယူဟိယမာနမေဝ ပဋိသန္ဓိံ အာကမုတိ နာမ။ အင်္ဂါရကာသုနိဒာနံ ဒုက္ခံ ဝိယ ကမ္မနိဒာနံ ဝဋ္ဋဒုက္ခံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ပရိညာတေတိ တီဟိ ပရိညာဟိ ပရိညာတေ။ ပရိညာယောဇနာ ပနေတ္ထ ဖဿေ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ **တိဿော တဏှာ**တိ ကာမတဏှာ ဘဝတဏှာ ဝိဘဝတဏှာတိ ဣမာ ပရိညာတာ ဟောန္တိ။ ကသ္မာ? တဏှာ

မူလကတ္တာ မနောသဉ္စေတနာယ။ န ဟိ ဟေတုမ္ဟိ အပ္ပဟီနေ ဖလံ ပဟီယတိ။ ဣတိ မနောသဉ္စေတနာဟာရဝသေနပိ ယာဝ အရဟတ္တာ ဒေသနာ ကထိတာ။ တတိယာဟာရော။

စတုတ္ထေ **အာဂုစာရိန္တိ** ဟပစာရိံ အေသကာရကံ။ **ကထံ သော ပုရိသော**တိ သော ပုရိသော ကထံဘူတော, ကိံ ယာပေတိ, န ယာပေတီတိ ပုစ္ဆတိ? **တထေဝ ဒေဝ ဇီဝတီ**တိ ယထာ ပုဗ္ဗေ, ဧကာဒနိပိ တထေဝ ဇီဝတိ။

ဧဝမေဝ ခေါတိ ဧတ္ထာပိ ဣဒံ ဩပမ္မသံသန္ဒနံ – ရာဇာ ဝိယ ဟိ ကမ္မံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ, အာဂုစာရီ ပုရိသော ဝိယ ဝဋ္ဋသန္နိဿိတော ဗာလပုထုဇ္ဇနော, တီဏိ သတ္တိသတာနိ ဝိယ ပဋိသန္ဓိဝိညာဏံ, အာဂုစာရိံ ပုရိသံ "တီဟိ သတ္တိသတေဟိ ဟနထာ"တိ ရညာ အာဏတ္တကာလော ဝိယ ကမ္မရညာ ဝဋ္ဋသန္နိဿိတပုထုဇ္ဇနံ ဂဟေတွာ ပဋိသန္ဓိယံ ပက္ခိပနကာလော။ တတ္ထ ကိဉ္စာပိ တီဏိ သတ္တိသတာနိ ဝိယ ပဋိသန္ဓိဝိညာဏံ, သတ္တီသု ပန ဒုက္ခံ နတ္ထိ, သတ္တီဟိ ပဟဋဝဏမူလကံ ဒုက္ခံ, ဧဝမေဝ ပဋိသန္ဓိယမ္ပိ ဒုက္ခံ နတ္ထိ, ဒိန္နာယ ပန ပဋိသန္ဓိယာ ပဝတ္တေ ဝိပာကဒုက္ခံ သတ္တိပဟဋဝဏမူလကံ ဒုက္ခံ ဝိယ ဟောတိ။

ပရိညာတေတိ တီဟေဝ ပရိညာဟိ ပရိညာတေ။ ဧတ္ထာပိ ပရိညာယောဇနာ ဖဿာဟာရေ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ **နာမရူပန္တိ** ဝိညာဏပစ္စယာ နာမရူပံ။ ဝိညာဏသ္မိဉ္ဟိ ပရိညာတေ တံ ပရိညာတမေဝ ဟောတိ တမ္မူလကတ္တာ သဟုပ္ပန္နတ္တာ စ။ ဣတိ ဝိညာဏာဟာရဝသေနပိ ယာဝ အရဟတ္တာ ဒေသနာ ကထိတာတိ။ စတုတ္ထာဟာရော။ တတိယံ။

၄. အတ္ထိရာဂသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၆၄. စတုတ္ထေ **ရာဂေ**တိအာဒီနိ လောဘဿေဝ နာမာနိ။ သော ဟိ ရဉ္ဇနဝသေန ရာဂေ, နန္ဒနဝသေန နန္ဒီ, တဏှာယနဝသေန တဏှာတိ ဝုစ္စတိ။ **ပတိဋ္ဌိတံ တတ္ထ ဝိညာဏံ ဝိရူဠ္ဟန္တိ** ကမ္မံ ဇဝာပေတွာ ပဋိသန္ဓိအာကမုန သမတ္ထတာယ ပတိဋ္ဌိတဉ္စေဝ ဝိရူဠှဉ္စ။ **ယတ္ထာ**တိ တေဘူမကဝဋ္ဋေ ဘုမ္မံ, သဗ္ဗတ္ထ ဝ ပုရိမပုရိမပဒေ ဝတံ ဘုမ္မံ။ **အတ္ထိ တတ္ထ သင်္ခါရာနံ ဝုဒ္ဓီ**တိ ဣဒံ ဣမသ္မိံ ဝိပာကဝဋ္ဋေ ဌိတဿ အာယတိံဝဋ္ဋဟေတုကေ သင်္ခါရေ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ **ယတ္ထ အတ္ထိ အာယတိံ ပုနဗ္ဘဝါဘိနိဗ္ဗတ္တီ**တိ ယသ္မိံ ဌာနေ အာယတိံ ပုနဗ္ဘဝါဘိနိဗ္ဗတ္တိ အတ္ထိ။

ဧဝမေဝ ခေါတိ ဧတ္ထ ဣဒံ ဩပမ္မသံသန္ဒနံ – ရဇကစိတ္တကာရာ ဝိယ ဟိ သဟကမ္မသမ္ဘာရံ ကမ္မံ, ဖလကဘိတ္တိဒုဿပဋ္ဋာ ဝိယ တေဘူမကဝဋ္ဋံ။ ယထာ ရဇကစိတ္တကာရာ ပရိသုဒ္ဓေသု ဖလကာဒီသု ရူပံ သမုဋ္ဌာပေန္တိ, ဧဝမေဝ သသမ္ဘာရကကမ္မံ ဘဝေသု ရူပံ သမုဋ္ဌာပေတိ။ တတ္ထ ယထာ အကုသလေန စိတ္တကာရေန သမုဋ္ဌာပိတံ ရူပံ ဝိရူပံ ဟောတိ ဒုဿဏ္ဌိတံ အမနာပံ, ဧဝမေဝ ဧကေစ္စော ကမ္မံ ကရောန္တော ဉာဏဝိပ္ပယုတ္တေန စိတ္တေန ကရောတိ, တံ ကမ္မံ ရူပံ သမုဋ္ဌာပေန္တံ စက္ခာဒီနံ သမ္ပတ္တိံ အဒတွာ ဒုဗ္ဗဏ္ဏံ ဒုဿဏ္ဌိတံ မာတာပိတူနမ္ပိ အမနာပံ ရူပံ သမုဋ္ဌာပေတိ။ ယထာ ပန ကုသလေန စိတ္တကာရေန သမုဋ္ဌာပိတံ ရူပံ သုရူပံ ဟောတိ သုသဏ္ဌိတံ မနာပံ, ဧဝမေဝ ဧကေစ္စော ကမ္မံ ကရောန္တော ဉာဏသမ္ပယုတ္တေန စိတ္တေန ကရောတိ, တံ ကမ္မံ ရူပံ သမုဋ္ဌာပေန္တံ စက္ခာဒီနံ သမ္ပတ္တိံ ဒတွာ သုဝဏ္ဏံ သုသဏ္ဌိတံ အလင်္ကတပဋိယတ္တံ ဝိယ ရူပံ သမုဋ္ဌာပေတိ။

ဧတ္ထ စ အာဟာရံ ဝိညာဏေန သဒ္ဓိံ သင်္ဂိပိတွာ အာဟာရနာမရူပာနံ အန္တရေ ဧကော သန္ဓိ, ဝိပာကဝိဓိံ နာမရူပေန သင်္ခိပိတွာ နာမရူပသင်္ခါရာနံ အန္တရေ ဧကော သန္ဓိ, သင်္ခါရာနဉ္စ အာယတိဘဝဿ စ အန္တရေ ဧကော သန္ဓီတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။

ကူဋာဂာရန္တိ ဧကကဏ္ဏိကံ ကဟာပေတွာ ကတံ အဂါရံ။ **ကူဋာဂာရသာလာ**တိ ဒွေ ကဏ္ဏိကေ ဂဟေတွာ ကတသာလာ။ **ဧဝမေဝ ခေါ**တိ ဧတ္ထ ခီဏာသဝဿ ကမ္မံ သူရိယရသ္မိသမံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ သူရိယရသ္မိ ပန အတ္ထိ, သာ ကေဝလံ ပတိဋ္ဌာယ အဘာဝေန အပ္ပတိဋ္ဌာ နာမ ဇာတာ, ခီဏာသဝဿ ကမ္မံ နတ္ထိတာယ ဧဝ အပ္ပတိဋ္ဌံ။ တဿ ဟိ ကာယာဒယော အတ္ထိ, တေဟိ ပန ကတကမ္မံ ကုသလာကုသလံ နာမ န ဟောတိ, ကိရိယမတ္တေ ဌတွာ အဝိပာကံ ဟောတိ။ ဧဝမဿ ကမ္မံ နတ္ထိတာယ ဧဝ အပ္ပတိဋ္ဌံ နာမ ဇာတန္တိ။ စတုတ္ထံ။

၅. နဂရသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၆၅. ပဥ္စမေ **နာမရူပေ ခော သတိ ဝိညာဏန္တိ** ဧတ္ထ ''သင်္ခါရေသု သတိ ဝိညာဏ''န္တိ စ ''အဝိဇ္ဇာယ သတိ သင်္
ခါရာ''တိ စ ဝတ္တဗ္ဗံ ဘဝေယျ, တဒုဘယမ္ပိ န ဝုတ္တံ။ ကသ္မာ? အဝိဇ္ဇာသင်္ခါရာ ဟိ တတိယော ဘဝေါ, တေဟိ သ
ဒ္ဓိံ အယံ ဝိပဿနာ န ဃဋီယတိ။ မဟာပုရိသော ဟိ ပစ္စုပ္ပန္နပဉ္စဝေါကာရဝသေန အဘိနိဝိဋ္ဌောတိ။

နနု စ အဝိဇ္ဇာသင်္ခါရေသု အဒိဋ္ဌေသု န သက္ကာ ဗုဒ္ဓေန ဘဝိတုန္တိ။ သစ္စံ န သက္ကာ, ကမ္မိနာ ပန ဧတေ ဘဝဥပါ
ဒါနတဏှာဟာဝသေန ဒိဋ္ဌာဝ။ တသ္မာ ယထာ နာမ ကောစိ အနုဗန္ဓန္တော ပုရိသော တံ ကူပံ ပဝိဋ္ဌံ ဒိသွာ ဩတရိတွာ ပ
ဝိဋ္ဌဋ္ဌာနံ ခဏိတွာ ကောဓံ ဂဟေတွာ ပက္ကမေယျ, န ပရဘာဂံ ခနေယျ , ကသ္မာ? ကဿစိ နတ္ထိတာယ။ ဧဝံ
မဟာပုရိသောပိ ကောစိ အနုဗန္ဓန္တော ပုရိသော ဝိယ ဗောဓိပလ္လင်္ကေ နိသိန္နော ဇရာမရဏတော ပဋ္ဌာယ ''ကိမ္ဟိ
အယံ ပစ္စယော, ကိမ္ဟိ အယံ ပစ္စယော''တိ ပရိယေသန္တော ယာဝ နာမရူပဓမ္မာနံ ပစ္စယံ ဒိသွာ တဿပိ ပစ္စယံ
ပရိယေသန္တော ဝိညာဏမေဝ အဒ္ဒသ။ တတော ''ဧတ္တကော ပဉ္စဝေါကာရဘဝဝသေန သမ္မသနစာရော''တိ ဝိပဿ
နံ ပဋိနိဝတ္တေသိ, ပရတော တုစ္ဆကူပဿ အဘိန္နဋ္ဌာနံ ဝိယ အဝိဇ္ဇာသင်္ခါရဒွယံ အတ္ထိ, တဒေတံ ဟေဋ္ဌာ ဝိပဿ
သနာယ ဂဟိတတ္တာ ဟဋီယေက္ကံ သမ္မသနူပဂံ န ဟောတီတိ န အဂ္ဂဟေသိ။

ပစ္စုဒာဝတ္တတီ တိ ပဋိနိဝတ္တတိ။ ကတမံ ပနေတ္ထ ဝိညာဏံ ပစ္စုဒာဝတ္တတီတိ? ပဋိသန္ဓိဝိညာဏမ္ပိ ဝိပဿနာ
ဝိညာဏမ္ပိ။ တတ္ထ ပဋိသန္ဓိဝိညာဏံ ပစ္စယတော ပဋိနိဝတ္တတိ, ဝိပဿနာဝိညာဏံ အာရမ္မဏတော။ ဥဘယမ္ပိ နာမရူ
ပံ နာတိက္ကမတိ, နာမရူပတော ပရံ န ဂစ္ဆတိ။ **ဧတ္တာဝတာ ဇာယေထ ဝါ** တိအာဒီသု ဝိညာဏေ နာမရူပဿ ပစ္စယေ
ဟောန္တေ, နာမရူပေ ဝိညာဏဿ ပစ္စယေ ဟောန္တေ, ဒွီသုပိ အညမညပစ္စယေသု ဟောန္တေသု ဧတ္တကေန ဇာ
ယေထ ဝါ ဥပပဇ္ဇေထ ဝါ။ ကိတော ဟိ ပရံ ကိမညံ ဇာယေထ ဝါ ဥပပဇ္ဇေထ ဝါ, နနု ဧတဒေဝ ဇာယတိ စ ဥပပဇ္ဇတိ စာ
တိ?

ဧဝံ သဒ္ဓိံ အပရာပရစုတိပဋိသန္ဓီဟိ ပဉ္စ ပဒါနိ ဒဿေတွာ ပုန တံ ဧတ္တာဝတာတိ ဝုတ္တမတ္ထံ နိယျာတေန္
တော **ယဒိဒံ နာမရူပပစ္စယာ ဝိညာဏံ, ဝိညာဏပစ္စယာ နာမရူပန္တိ** ဝတွာ တတော ပရံ အနုလောမပစ္စယာကာရဝသေန
ဝိညာဏပစ္စယာ နာမရူပမူလကံ အာယတိဇရာမရဏံ ဒဿေတုံ **နာမရူပပစ္စယာ သဠာယတန**န္တိအာဒိမာဟ။

အဉ္ဇသ န္တိ မဂ္ဂဿေဝ ဝေဝစနံ။ **ဥဇ္ဇာပဝန္တ** န္တိ အာပတော ဥဂ္ဂတတ္တာ ဥဇ္ဇာပန္တိ လဒ္ဓဝေါဟာရေန ဟ
ကာရဝတ္တုနာ သမန္နာဂတံ။ **ရမဏီယ**န္တိ သမန္တာ စတုန္နံ ဒွာရာနံ အဗ္ဘန္တရေ စ နာနာဘဏ္ဍာနံ သမ္ပတ္တိယာ ရမဏီယံ။
မာပေဟီတိ မဟာဇနံ ပေသေတွာ တသံ ကာရေဟိ။ **မာပေယျာ** တိ တသံ ကာရေယျ။ ကာရေန္တော စ ပဌမံ အဋ္ဌာ
ရသ မနုဿကောဋိယော ပေသေတွာ ''သမ္ပုဏ္ဏာ''န္တိ ပုစ္ဆိတွာ ''န တာဝ သမ္ပုဏ္ဏာ''န္တိ ဝုတ္တေ အပရာနိ ပဉ္စ
ကုလာနိ ပေသေယျ။ ပုန ပုစ္ဆိတွာ ''န တာဝ သမ္ပုဏ္ဏာ''န္တိ ဝုတ္တေ အပရာနိ ပဉ္စပညာသကုလာနိ ပေသေယျ။
ပုန ပုစ္ဆိတွာ ''န တာဝ သမ္ပုဏ္ဏာ''န္တိ ဝုတ္တေ အပရာနိ တိံသ ကုလာနိ ပေသေယျ။ ပုန ပုစ္ဆိတွာ ''န တာဝ သမ္
ပုဏ္ဏာ''န္တိ ဝုတ္တေ အပရံ ကုလသဟဿံ ပေသေယျ။ ပုန ပုစ္ဆိတွာ ''န တာဝ သမ္ပုဏ္ဏာ''န္တိ ဝုတ္တေ အပရာနိ
ကောဒသနဟုတာနိ ကုလာနိ ပေသေယျ။ ပုန ပုစ္ဆိတွာ ''န တာဝ သမ္ပုဏ္ဏာ''န္တိ ဝုတ္တေ အပရာနိ စတုရာသီတိကု
လသဟဿာနိ ပေသေယျ။ ပုန ''သမ္ပုဏ္ဏာ''န္တိ ပုစ္ဆိတေ, ''မဟာရာဇ, ကိံ ဝဒေသိ? မဟန္တံ နဂရံ အသမ္ဗာဓံ, ကိ
မိနာ နယေန ကုလာနိ ပေသေတွာ န သက္ကာ ပူရေတုံ, ဘေရိံ ပန စရာပေတွာ 'အမှာကံ နဂရံ ကမာယ စ ကမာယ စ
သမ္ပတ္တိယာ သမ္ပန္နံ, ယေ တတ္ထ ဝသိတုကာမာ, ယထာသုခံ ဂစ္ဆန္တု, ကမ္မဥ္စိမဉ္စ ပရိဟာရံ လဘိဿန္တီ'တိ နဂရဿ
သ စေဝ ဝဏ္ဏံ လောကဿ စ ပရိဟာရလာဘံ ဃောသာပေထာ''တိ ဝဒေယျ။ သော ဧဝံ ကရေယျ။ တတော မနုဿ
သာ နဂရဂုဏဥ္စေဝ ပရိဟာရလာဘဉ္စ သုတွာ သဗ္ဗဒိသာဟိ သမောသရိတွာ နဂရံ ပူရေယျုံ။ တံ အပရေန သမယေန ကိ
ဒ္ဓဥ္စေဝ အဿ ဖီတဉ္စ။ တံ သန္ဓာယ **တဒဿ နဂရံ အပရေန သမယေန ကိဒ္ဓဥ္စေဝ ဖီတဉ္စာ** တိအာဒိ ဝုတ္တံ။

တတ္ထ **ကိဒ္ဓ** န္တိ သမိဒ္ဓံ သုဘိက္ခံ။ **ဖီတ**န္တိ သဗ္ဗသမ္ပတ္တီဟိ ပုပ္ဖိတံ။ **ဗာဟုဇည**န္တိ ဗဟူဟိ ဉာတဗ္ဗံ, ဗဟုဇ
နာနံ ဟိတံ ဝါ။ ''ဗဟုဇန''န္တိပိ ပဌော။ **အာကိဏ္ဏမနုဿ** န္တိ မနုဿေဟိ အာကိဏ္ဏံ နိရန္တရံ ဖုဋံ။ **ဝုဒ္ဓိဝေပုလ္

လပ္ပတ္တန္တိ ဝုမ္ပိပ္ပတ္တန္တေဝ ဝေပုလ္လပ္ပတ္တဥ္စ, သေဌ္ဘာဝဋ္ဌေဝ ဝိပုလဘာဝဥ္စ ပတ္တံ, ဒသသဟဿစက္က
ကတင္တေ အဂ္ဂနဂရံ ဇာတန္တိ အတ္ထော။

ဝေမေ၀ ခောတိ တွေ့ ကြဒံ သြပမ္မသံသန္ဒနံ – အရညပဝနေ စရမာနပုရိသော ဝိယ ဟိ ဒီပင်္ကရပာဒမူလေတော ပဋ္ဌာယ ပာရမိယော ပူရယမာနော မဟာပုရိသော ဒဋ္ဌဗ္ဗော, တဿ ပုရိသဿ ပုဗ္ဗကေဟိ မနုဿေဟိ အနုယာတမဂ္ဂဒဿနံ ဝိယ မဟာသတ္တဿ အနုပုဗ္ဗေန ဗောဓိပလ္လင်္ကေ နိသိန္နဿ ပုဗ္ဗဘာဂေ အဋ္ဌင်္ဂိကဿ ဝိပဿနာမဂ္ဂဿ ဒဿနံ, ပုရိသဿ တံ ကေပဒိကမဂ္ဂံ အနုဂစ္ဆတော အပရဘာဂေ မဟာမဂ္ဂဒဿနံ ဝိယ မဟာသတ္တဿ ဥပရိဝိပဿနာယ စိဏ္ဏန္တေ လောကုတ္တရမဂ္ဂဒဿနံ, ပုရိသဿ တေနေဝ မဂ္ဂေန ဂစ္ဆတော ပုရတော နဂရဒဿနံ ဝိယ တထာဂတဿ နိဗ္ဗာနနဂရဒဿနံ, ဗဟိနဂရံ ပနေတ္ထ အညေန ဒိဋ္ဌံ, အညေန မနုဿတသံ ကတံ, နိဗ္ဗာနနဂရံ သတ္တာ သယမေဝ ပဿိ, သယံ တသမကာသိ။ တဿ ပုရိသဿ စတုန္နံ ဒွာရာနံ ဒိဋ္ဌကာလော ဝိယ တထာဂတဿ စတုန္နံ မဂ္ဂာနံ ဒိဋ္ဌကာလော, တဿ စတူဟိ ဒွာရေဟိ နဂရံ ပဝိဋ္ဌကာလော ဝိယ တထာဂတဿ စတူဟိ မဂ္ဂေဟိ နိဗ္ဗာနံ ပဝိဋ္ဌကာလော, တဿ နဂရဗ္ဘန္တရေ ဘဏ္ဍာဝဝတ္တာနကာလော ဝိယ တထာဂတဿ ပစ္စဝေက္ခဏဉာဏေန ပရောပဏ္ဏာသကုသလဓမ္မဝဝတ္တာနကာလော။ နဂရဿ အကရကရဏတ္ထံ ကုလပရိယေသနကာလော ဝိယ သတ္တဲ့ ထု ဖလသမာပတ္တိတော ဝုဋ္ဌာယ ဝေနေယျသတ္တေ တေလောကနကာလော, တေန ပုရိသေန ယာစိတဿ ရညော ဇာကံ မဟာကုဋုမ္ဗိကံ ဒိဋ္ဌကာလော ဝိယ မဟာဗြဟ္မုနာ ယာစိတဿ ဘဂဝတော အညာသိကောဏ္ဍညတ္ထေရံ ဒိဋ္ဌကာလော, ရညော မဟာကုဋုမ္ဗိကံ ပက္ကောသာပေတွာ "နဂရတသံ ကရောဟီ"တိ ပဟိတကာလော ဝိယ ဘဂဝတော ဇေသဝ္မိ ပဉ္စာဘတ္တေ အဋ္ဌာရသယောဇနမဂ္ဂံ ဂန္တွာ အာသာဠ္ဟပုဏ္ဏမဒိဝသေ ဗာရာဏသိယံ ကြသိပတနံ ပဝိသိတွာ ထေရံ ကာယသက္ခိံ ကတွာ ဓမ္မံ ဒေသိတကာလော, မဟာကုဋုမ္ဗိကေန အဋ္ဌာရသ ပုရိသကောဋိယော ဂဟေတွာ နဂရံ အဇ္ဈာဝုဋ္ဌကာလော ဝိယ တထာဂတေန ဓမ္မစက္ကေ ပဝတ္တိတေ ထေရဿ အဋ္ဌာရသဟိ ဗြဟ္မကောဋီဟိ သဒ္ဓိံ သော တာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌိတကာလော, ဇံ နိဗ္ဗာနနဂရံ ပဋ္ဌမံ အာတသိတံ, တတော သမ္ပုဏ္ဏံ နဂရန္တိ ပုန္ဆိတွာ န တာ တတိ ဝုတ္တေ ပဉ္စ ကုလာနိ အာဒိံ ကတွာ ယာဝ စတုရာသီတိကုလသဟဿပေသနံ ဝိယ တထာဂတဿ ပဉ္စမဒိဝသတော ပဋ္ဌာယ အနတ္တလက္ခဏသုတ္တာဒီနိ ဒေသေတွာ ပဉ္စဝဂ္ဂိယေ အာဒိံ ကတွာ ယသပမုခာ ပဉ္စပဏ္ဏာသ ကုလပုတ္တာ, တိံသ ဘဒ္ဒဝဂ္ဂိယာ, သဟဿပုရာဏဇဋိလာ, ဗိမ္ဗိသာရပမုခာနိ ကောဒသပုရိသနဟုတာနိ, တိရောကုဋ္ဋာနုမောဒနေ စတုရာသီတိသဟဿာနီတိ တွေကဿ ဇနဿ အရိယမဂ္ဂံ သြတာရေတွာ နိဗ္ဗာနနဂရံ ပေသိတကာလော, အထ တေန နယေန နဂရေ အပူရိယမာနေ ဘောရီ စရာပေတွာ နဂရဿ ဝဏ္ဏယောသနံ ကုလာနံ ပရိဟာရလာဘယောသနံ ဝိယ စ မာသဿ အဋ္ဌ ဒိဝသေ တတ္ထ တတ္ထ နိသီဒိတွာ ဓမ္မကထိကာနံ နိဗ္ဗာနဝဏ္ဏဿ စေဝ နိဗ္ဗာနပ္ပတ္တာနံ ဇာတိကန္တာရာဒိနိတ္ထရဏာနိသံသဿ စ ယောသနံ, တတော သဗ္ဗဒိသာဟိ အာဂန္တွာ မနုဿာနံ နဂရသမောသရဏံ ဝိယ တတ္ထ တတ္ထ ဓမ္မကထံ သုတွာ တတော တတော နိက္ခမိတွာ ပဗ္ဗဇ္ဇံ အာဒိံ ကတွာ အနုလောမပဋိပဒံ ပဋိပန္နာနံ အပရိမာဏာနံ ကုလပုတ္တာနံ နိဗ္ဗာနသမောသရဏံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

ပုရာဏံ မဂ္ဂ န္တိ အရိယံ အဋ္ဌင်္ဂိကံ မဂ္ဂံ။ အယဥှိ အရိယမဂ္ဂေ ပတရဏသုတ္တေ (သံ. နိ. ၁.၂၁၅) အဝတ္တမာနကဋ္ဌေန "အနုပ္ပန္နမဂ္ဂေ"တိ ဝုတ္တော, ဣမသ္မိံ သုတ္တေ အဝဠဉ္ဇနဋ္ဌေန "ပုရာဏမဂ္ဂေ"တိ။ **ဗြဟ္မစရိယ**န္တိ သိက္ခတ္တယသင်္ဂဟံ သကလသာသနံ။ **ဣဒ္ဓ** န္တိ ဈာနဿာဒေန သမိဒ္ဓံ သုဘိက္ခံ။ **ဖီတ**န္တိ အဘိညာဘာဝေန ပုပ္ဖိတံ။ **ဝိတ္ထာရိက** န္တိ ဝိတ္ထိဏ္ဏံ။ **ဗာဟုဇည**န္တိ ဗဟုဇနဝိညေယျံ။ **ယာဝ ဒေဝမနုဿေဟိ သုပ္ပကာသိတ**န္တိ ယာဝ ဒသသဟဿစက္ကဝာဠေ ဒေဝမနုဿေဟိ ပရိစ္ဆေဒော အတ္ထိ, ဧတသ္မိံ အန္တရေ သုပ္ပကာသိတံ သုဒေသိတံ တထာဂတေနာတိ။ ပဉ္စမံ။

၆. သမ္မသသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၆၆. ဆဋ္ဌေ **အာမန္တေသိ** တိ ကသ္မာ အာမန္တေသိ? ယသ္မာဿ သုခုမာ တိလက္ခဏာဟတာ ဓမ္မဒေသနာ ဥပဋ္ဌာသိ။ တသ္မိံ ကိရ ဇနပဒေ မနုဿာ သဘောတုကာ ပညဝန္တော။ သိနိဒ္ဓါနိ ကိရေတ္ထ ဘောဇနာနိ, တာနိသေဝတော ဇန ဿ ပညာ ဝမုတိ, တေ ဂမ္ဘီရံ တိလက္ခဏာဟတံ ဓမ္မကထံ ပဋိဝိဇ္ဈိတုံ သမတ္ထာ ဟောန္တိ။ တေနေဝ ဘဂဝတာ ဒီဃမဇ္ဈိမေသု မဟာသတိပဋ္ဌာနာနိ (ဒီ. နိ. ၂.၃၇၂ အာဒယော) မဟာနိဒာနံ (ဒီ. နိ. ၂.၉၅ အာဒယော), အာနေဉ္ဇသပ္ပာယံ (မ. နိ. ၃.၆၆ အာဒယော), သံယုတ္တကေ စူဠနိဒာနာဒိသုတ္တန္တိ ဝေမာဒီနိ အညာနိ ဂမ္ဘီရာနိ သုတ္တာနိ တတ္ထေဝ ကထေသိ။

သမ္မသထ နော တိ သမ္မသထ နံ။ **အန္တရံ သမ္မသ** န္တိ အဗ္ဘန္တရံ ပစ္စယသမ္မသနံ။ **န သော ဘိက္ခု ဘဂဝတော စိတ္တံ အာရာဓေသီ**တိ ပစ္စယာကာရဝသေန ဗုဒ္ဓါကာရာပေတုကာမဿ ဘဂဝတော တထာ အဗုဒ္ဓါကရိတ္ဝာ ဒ္ဝတ္တိံသာကာရဝသေန ဗုဒ္ဓါကရောန္တော အဇ္ဈာသယံ ဂဟေတုံ နာသက္ခိ။

တေဒတေစာတိ ဒေသနာ ယထာနုသန္ဓိံ န ဂတာ, ဒေသနာယ ယထာနုသန္ဓိဂမနတ္ထံ တေဒတေစ။ **တေနဟာနန္ဒ, သုဏာထာ**တိ ဣဒံ တေပိဋကေ ဗုဒ္ဓဝစနေ အသမ္ဘိန္နပဒံ။ အညတ္ထ ဟိ ဧဝံ ဝုတ္တံ နာမ နတ္ထိ။ **ဥပဓိနိဒါန**န္တိ ခန္ဓူပဓိနိဒါနံ။ ခန္ဓပဉ္စကဉှိဟတ္ထ ဥပဓီတိ အဓိပ္ပေတံ။ **ဥပ္ပဇ္ဇတီ** တိ ဇာယတိ။ **နိဝိသတီ**တိ ပုနပ္ပုနံ ပဝတ္တိဝသေန ပတိဋ္ဌာတိ။

ယံ ခော လောကေ ပိယရူပံ သာတရူပန္တိ ယံ လောကသ္မိံ ပိယသဘာဝဉ္စေဝ မဓုရသဘာဝဉ္စ။ **စက္ခုံ လောကေ** တိ အာဒီသု လောကသ္မိဉှိ စက္ခာဒီသု မမတ္တေန အဘိနိဝိဋ္ဌာ သတ္တာ သမ္ပတ္တိယံ ပတိဋ္ဌိတာ အတ္တနော စက္ခုံ အာဒာသာဒီသု နိမိတ္တဂ္ဂဟဏာနုသာရေန ဝိပ္ပသန္နပဉ္စပသာဒံ သုဝဏ္ဏဝိမာနေ ဥဂ္ဃာဋိတမဏိသီဟပဉ္ဇရံ ဝိယ မညန္တိ, သောတံ ရဇတပနာဠိကံ ဝိယ ပာမင်္ဂသုတ္တံ ဝိယ စ မညန္တိ, တုင်္ဂနာသာတိ လဒ္ဓဝောဟာရံ ဃာနံ ဝဋ္ဋေတွာ ဌပိတဟရိတာလဝဋ္ဋိံ ဝိယ မညန္တိ, ဇိဝှံ ရတ္တကမ္ဗလပဋလံ ဝိယ မုဒုသိနိဒ္ဓမဓုရရသဒံ မညန္တိ, ကာယံ သာလလဋ္ဌိံ ဝိယ သုဝဏ္ဏတောရဏံ ဝိယ စ မညန္တိ, မနံ အညေသံ မနေန အသဒိသံ ဥဠာရံ မညန္တိ။

နိစ္စတော အဒ္ဒက္ခုံ န္တိ နိစ္စန္တိ အဒ္ဒသံသု။ သေသပဒေသုပိ ဧသေဝ နယော။ **န ပရိမုစ္စိံသု ဒုက္ခသ္မာ** တိ သကလသ္မာပိ ဝဋ္ဋဒုက္ခာ န ပရိမုစ္စိံသု။ **ဒက္ခိဿန္တိ** တိ ပဿိဿန္တိ။ **အာပာနီယကံသော**တိ သရကဿ နာမံ။ ယသ္မာ ပနေတ္ထ အာပံ ပိဝန္တိ, တသ္မာ “အာပာနီယော”တိ ဝုစ္စတိ။ အာပာနီယော စ သော ကံသော စာတိ အာပာနီယကံသော။ သုရာမဏ္ဍသရကဿေတံ နာမံ။ “ဝဏ္ဏသမ္ပန္နော”တိအာဒိဝစနတော ပန ကံသေ ဌိတပာနမေဝ ဧဝံ ဝုတ္တံ။ **ဃမ္မာဘိတတ္တော**တိ ဃမ္မေန အဘိတတ္တော။ **ဃမ္မပရေတော** တိ ဃမ္မေန ဖုဋ္ဌော, အနုဂတောတိ အတ္ထော။ **ပိဝတော ဟိ ခော တံ ဆာဒေဿတီ**တိ ပိဝန္တဿ တံ ပာနီယံ ဝဏ္ဏာဒိသမ္ပတ္တိယာ ရုစ္စိဿတိ, သကလသရီရံ တ ဖရိတွာ တုဋ္ဌိံ ဥပ္ပာဒယမာနံ ဌဿတိ။ **အပ္ပဋိသင်္ခါ** တိ အပစ္စဝေက္ခိတွာ။

ဧဝမေဝ ခောတိ ဧတ္ထ ဣဒံ ဩပမ္မသံသန္ဒနံ – အာပာနီယကံသော ဝိယ ဟိ လောကေ ပိယရူပံ သာတရူပံ အာရမ္မဏံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ, ဃမ္မာဘိတတ္တပုရိသော ဝိယ ဝဋ္ဋနိဿိတော ပုထုဇ္ဇနော, အာပာနီယကံသေန နိမန္တနပုရိသော ဝိယ လောကေ ပိယရူပေန သာတရူပေန အာရမ္မဏေန နိမန္တကဇနော, အာပာနီယကံသေ သမ္ပတ္တိဉ္စ အာဒီနဝဉ္စ အာရောစေန္တော အာပာနကမနုဿော ဝိယ အာစရိယုပဇ္ဈာယာဒိကော ကလျာဏမိတ္တော။ ယထေဝ ဟိ တဿ ပုရိသဿ အပလောကိတမနုဿော အာပာနီယကံသေ ဂုဏဉ္စ အာဒီနဝဉ္စ အာရောစေတိ, ဧဝမေဝ အာစရိယော တ ဥပဇ္ဈာယော တ ဘိက္ခုနော ပဉ္စသု ကာမဂုဏေသု အဿာဒဉ္စ နိဿရဏဉ္စ ကထေတိ။

တတ္ထ ယထာ အာပာနီယကံသမ္ဟိ ဂုဏေ စ အာဒီနဝေ စ အာရောစိတေ သော ပုရိသော ပိယဝဏ္ဏာဒိသမ္ပဒါယ မေဝ သဉ္ဇာတဝေဂေ “သစေ မရဏံ ဘဝိဿတိ, ပစ္ဆာ ဇာနိဿာမီ”တိ သဟသာ အပ္ပဋိသင်္ခါယ တံ ပိဝိတွာ မရဏံ ဝါ မရဏမတ္တံ ဝါ ဒုက္ခံ နိဂစ္ဆတိ, ဧဝမေဝ, ဘိက္ခု, “ပဉ္စသု ကာမဂုဏေသု ဒဿနာဒိဝသေန ဥပ္ပန္နသောမနဿ မတ္တမေဝ အဿာဒော, အာဒီနဝေ ပန ဒိဋ္ဌဓမ္မိကသမ္ပရာယိကော ဗဟု နာနပ္ပကာရော, အပ္ပဿာဒါ ကာမာ ဗဟုဒုက္ခာ ဗဟုပါယာသာ”တိ ဧဝံ အာစရိယုပဇ္ဈာယေဟိ အာနိသံသဉ္စ အာဒီနဝဉ္စ ကထေတွာ – “သမဏပဋိပဒံ ပဋိပဇ္ဇ, ကုန္ဒိယေသု ဂုတ္တဒွါရော ဘဝ ဘောဇနေ မတ္တညူ ဇာဂရိယံ အနုယုတ္တော”တိ ဧဝံ ဩဝဒိတောပိ အဿာဒဗဒ္ဓစိတ္တတာယ “သစေ ဝုတ္တပ္ပကာရော အာဒီနဝေ ဘဝိဿတိ, ပစ္ဆာ ဇာနိဿာမီ”တိ အာစရိယုပဇ္ဈာယေ အပသာဒေတွာ ဥဒ္ဒေသပရိပုစ္ဆာဒီနိ စေဝ ဝတ္တပဋိပတ္တိဉ္စ ပဟာယ လောကာမိသကထံ ကထေန္တော ကာမေ ပရိဘုဉ္ဇိတုကာမတာယ သိက္ခံ ပစ္စက္ခာယ ဟီနာယာဝတ္တတိ။ တတော ဒုစ္စရိတာနိ ပူရေန္တော သန္ဓိစ္ဆေဒနာဒိကာလေ “စောရော အယ”န္တိ ဂဟေတွာ ရညော ဒဿိတော ဣဓေဝ ဟတ္ထဟာဒိဆေဒနံ ပတွာ သမ္ပရာယေ စတူသု အပာယေသု မဟာဒုက္ခံ အနုဘောတိ။

ဟာနိယေန တ ဝိနေတုန္တိ သီတေန တရိနာ ဟရိတုံ။ **ဒဓိမဏ္ဍကေနာ** တိ ဒဓိမဏ္ဍနမတ္တေန။ **ဘဋ္ဌလောဏိကာယာ** တိ သလောဏေန သတ္တုပာနီယေန။ **လောဏသောဝီရကေနာ**တိ သဗ္ဗဓညဖလကဠီရာဒီနိ ပက္ခိပိတွာ လောဏသောဝီရကံ

နာမ ကရောန္တိ, တေန။

ဩပမ္မသံသန္ဒနံ ပနေတ္ထ – ဃမ္မာဘိတတ္တပုရိသော ဝိယ ဝဋ္ဋသန္နိဿိတကာလေ ယောဂါဝစရော ဒဋ္ဌဗ္ဗော, တဿ ပုရိသဿ ပဋိသင်္ခါ အာပါနီယကံသံ ပဟာယ ပါနီယာဒီဟိ ပိပါသဿ ဝိနောဒနံ ဝိယ ဘိက္ခုနော အာစရိယုပဇ္ဈာယာနံ ဩဝါဒေ ဌတွာ ဆဒ္ဒွါရာဒီနိ ပရိဂ္ဂဟေတွာ အနုက္ကမေန ဝိပဿနံ ဝဍ္ဎေန္တဿ အရဟတ္တဖလာဓိဂမော, ပါနီယာဒီနိ စတ္တာရိ ပါနာနိ ဝိယ ဟိ စတ္တာရော မဂ္ဂါ, တေသု အညတရံ ပိဝိတွာ သုရာပိပါသိတံ ဝိနောဒေတွာ သုခိနော ယေန ကာမံ ဂမနံ ဝိယ ခီဏာသဝဿ စတုမဂ္ဂပါနံ ပိဝိတွာ တဏှံ ဝိနောဒေတွာ အဂတပုဗ္ဗံ နိဗ္ဗာနဒိသံ ဂမနကာလော ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဆဋ္ဌံ။

၇. နဠကလာပီသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၆၇. သတ္တမေ **ကိံ နု ခော, အာဝုသော** တိ ကသ္မာ ပုစ္ဆတိ? "ဇာနံ ပုစ္ဆော ကထံ နု ခော ဗျာကရေယျာ"တိ။ ထေရဿ အဇ္ဈာသယဇာနနတ္ထံ။ အပိစ အတီတေ ဒွေဝ အဂ္ဂသာဝကာ ဣမံ ပဉှံ ဝိနိစ္ဆယိံသူတိ အနာဂတေ ဘိက္ခူ ဇာနိဿန္တီတိပိ ပုစ္ဆတိ။ **ဣဓအနေဝ ခော မယ**န္တိ ဣဒံ ထေရော ယဿ နာမရူပဿ ဝိညာဏံ ပစ္စယောတိ ဝုတ္တံ, တဒေဝ နာမရူပံ ဝိညာဏဿ ပစ္စယောတိ ဝုတ္တတ္တာ အာဟ ။ **နဠကလာပိယော**တိ ဣဓ ပန အယကလာပာဟဒိဝသေန ဥပမံ အနာဟရိတွာ ဝိညာဏနာမရူပာနံ အဗလဒုဗ္ဗလဘာဝဒဿနတ္ထံ အယံ ဥပမာ အာဘတာ။

နိရောဓော ဟောတီတိ ဧတ္တကေ ဌာနေ ပစ္စယုပ္ပန္နပစ္စယတောကာရဘာဝဝသေန ဒေသနာ ကထိတာ။ **ဆတ္တိံသာယ ဝတ္ထူဟီ**တိ ဟေဋ္ဌာ ဝိဿဇ္ဇိတေသု ဒွါဒသသု ပဒေသု ဧကေကသ္မိံ တိဏ္ဏံ တိဏ္ဏံ ဝသေန ဆတ္တိံသာယ ကာရဏေဟိ။ ဧတ္ထ စ ပဌမော ဓမ္မကထိကဂုဏော, ဒုတိယာ ပဋိပတ္တိ, တတိယံ ပဋိပတ္တိဖလံ။ တတ္ထ ပဌမနယေန ဒေသနာသမ္ပတ္တိ ကထိတာ, ဒုတိယေန သေက္ခဘူမိ, တတိယေန အသေက္ခဘူမီတိ။ သတ္တမံ။

၈. ကောသမ္ဗိသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၆၈. အဋ္ဌမေ **အညတြေဝ** တိ ဧကစ္စော ဟိ ပရဿ သဒ္ဒဟိတွာ ယံ သေ ဘဏတိ, တံ ဘူတန္တိ ဂဏှာတိ။ အပရဿ နိသီဒိတွာ စိန္တေန္တဿ ယံ ကာရဏံ ရုစ္စတိ, သော "အတ္ထိ ဧတ"န္တိ ရုစိယာ ဂဏှာတိ။ ဧကော "စိရကာလတော ပဋ္ဌာယ ဧဝံ အနုဿဝေ အတ္ထိ, ဘူတမေတ"န္တိ အနုဿဝေန ဂဏှာတိ။ အညဿ ဝိတက္ကယတော ဧကံ ကာရဏံ ဥပဋ္ဌာတိ, သော "အတ္ထေတ"န္တိ အာကာရပရိဝိတက္ကေန ဂဏှာတိ။ အပရဿ စိန္တယတော ဧကာ ဒိဋ္ဌိ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, ယာယဿ တံ ကာရဏံ နိဇ္ဈာယန္တဿ ခမတိ, သော "အတ္ထေတ"န္တိ ဒိဋ္ဌိနိဇ္ဈာနက္ခန္တိယာ ဂဏှာတိ။ ထေရော ပန ပဉ္စပိ ဧတာနိ ကာရဏာနိ ပဋိက္ခိပိတွာ ပစ္စက္ခဉာဏေန ပဋိဝိဒ္ဓဘာဝံ ပုစ္ဆန္တော **အညတြေဝ, အာဝုသော မုသိလ, သဒ္ဓါယာ**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **အညတြေဝ** တိ သဒ္ဓါဒီနိ ကာရဏာနိ ဌပေတွာ, ဝိနာ ဧတေဟိ ကာရဏေဟီတိ အတ္ထော။ **ဘဝနိရောဓော နိဗ္ဗာန** န္တိ ပဉ္စက္ခန္ဓနိရောဓော နိဗ္ဗာနံ။

တုဏှီ အဟောသီတိ ထေရော ခီဏာသဝေ, အဟံ ပန ခီဏာသဝေတိ တ န တတိ တ အဝတွာ တုဏှီယေဝ အဟောသိ။ **အာယသ္မာ နာရဒော အာယသ္မန္တံ ပဝိဋ္ဌံ ဧတဒဝေါစ** တိ ကသ္မာ အဝေါစ? သော ကိရ စိန္တေသိ – "ဘဝနိရောဓော နိဗ္ဗာနံ နာမာတိ သေခေဟိပိ ဇာနိတဗ္ဗော ပဉှော ဧသ, အယံ ပန ထေရော ဣမံ ထေရံ အသေခဘူမိယာ ကာရေတိ, ဣမံ ဌာနံ ဇာနာပေဿာမီ"တိ ဧတံ အဝေါစ။

သမ္မပ္ပညာယ သုဒိဋ္ဌန္တိ သဟ ဝိပဿနာယ မဂ္ဂပညာယ သုဋ္ဌု ဒိဋ္ဌံ။ **န စမှိ အရဟ**န္တိ အနာဂါမိမဂ္ဂေ ဌိတတ္တာ အရဟံ န ဟောမီတိ ဒီပေတိ။ ယံ ပနဿ ဣဒံ "ဘဝနိရောဓော နိဗ္ဗာန"န္တိ ဉာဏံ, တံ ဧကူနဝီသတိယာ ပစ္စဝေက္ခဏဉာဏေဟိ ဝိမုတ္တံ ပစ္စဝေက္ခဏဉာဏံ။ **ဥဒပါနော**တိ ဝီသတိံသဟတ္ထဂမ္ဘီရော ပါနီယကူပေါ။ **ဥဒကဝါရကော**တိ ဥဒကဥဿိဉ္စနဝါရကော။ **ဥဒကန္တိ ဟိ ခော ဉာဏံ အဿ** တိ တီရေ ဌိတဿ ဩလောကယတော ဧဝံ ဉာဏံ ဘဝေယျ။ **န စ ကာယေန ဖုသိတွာ**တိ ဥဒကံ ပန နီဟရိတွာ ကာယေန ဖုသိတွာ ဝိဟရိတုံ န သက္ကုဏေယျ။ ဥဒပါနေ ဥဒကဒဿနံ ဝိယ ဟိ အနာဂါမိနော နိဗ္ဗာနဒဿနံ, ဃမ္မာဘိတတ္တပုရိသော ဝိယ အနာဂါမီ, ဥဒကဝါရကော ဝိယ အရဟတ္တမဂ္ဂေါ, ယထာ ဃမ္မာဘိတတ္တပုရိသော ဥဒပါနေ ဥဒကံ ပဿတိ။ ဧဝံ အနာဂါမီ ပစ္စဝေက္ခဏဉာ

ဏေန ''ဥပရိ အရဟတ္တဖလသမယော နာမ အတ္ထိ''တိ ဇာနာတိ။ ယထာ ပန သော ပုရိသော ဥဒကတရကဿ နတ္ထိတာ ယ ဥဒကံ နီဟရိတွာ ကာယေန ဖုသိတုံ န လဘတိ, ဧဝံ အနာဂမီ အရဟတ္တမဂ္ဂဿ နတ္ထိတာယ နိဗ္ဗာနံ အာရမ္မဏံ ကတွာ အရဟတ္တဖလသမာပတ္တိံ အပ္ပေတွာ နိသီဒိတုံ န လဘတိ။ အဋ္ဌမံ။

၉. ဥပယန္တိသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၆၉. နဝမေ **ဥပယန္တော** တိ ဥဒကဝဍ္ဎနသမယေ ဥပရိ ဂစ္ဆန္တော။ **မဟာနဒိယော**တိ ဂင်္ဂါယမုနာဒိကာ မဟာသရိတာယော။ **ဥပယာပေတီ**တိ ဥပရိ ယာပေတိ, ဝဍ္ဎေတိ ပူရေတီတိ အတ္ထော။ **အဝိဇ္ဇာ ဥပယန္တီ** တိ အဝိဇ္ဇာ ဥပရိ ဂစ္ဆန္တီ သင်္ခါရာနံ ပစ္စယော ဘဝိတုံ သက္ကုဏန္တီ။ **သင်္ခါရေ ဥပယာပေတီ** တိ သင်္ခါရေ ဥပရိ ယာပေတိ ဝဍ္ဎေတိ။ ဧဝံ သဗ္ဗပဒေသု အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ **အပယန္တော** တိ အပဂစ္ဆန္တော ဩသရန္တော။ **အဝိဇ္ဇာ အပယန္တီ** တိ အဝိဇ္ဇာ အပဂစ္ဆမာနာ ဩသရမာနာ ဥပရိ သင်္ခါရာနံ ပစ္စယော ဘဝိတုံ န သက္ကုဏန္တီတိ အတ္ထော။ **သင်္ခါရေ အပယာပေတီ** တိ သင်္ခါရေ အပဂစ္ဆာပေတိ။ သေ နယော သဗ္ဗပဒေသု။ နဝမံ။

၁၀. သုသိမသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၇၀. ဒသမေ **ဂရုကတော**တိ သဗ္ဗေဟိ ဒေဝမနုဿေဟိ ဟသာဏဏစ္ဆတ္တံ ဝိယ စိတ္တေန ဂရုကတော။ **မာနိတော** တိ မနေန ပိယာယိတော။ **ပူဇိတော**တိ စတုပစ္စယပူဇာယ ပူဇိတော။ **အပစိတော**တိ နီစဝုတ္တိကရဏေန အပစိတော။ သတ္ထာရညှိ ဒိသွာ မနုဿာ ဟတ္ထိက္ခန္ဓာဒီဟိ ဩတရန္တိ မဂ္ဂံ ဒေန္တိ, အံသကူဋတော သာဋကံ အပနေန္တိ, အာသနတော ဝုဋ္ဌဟန္တိ ဝန္ဒန္တိ။ ဧဝံ သော တေဟိ အပစိတော နာမ ဟောတိ။ **သုသိမော**တိ ဧဝံနာမကော ဝေဒင်္ဂေသု ကုသလော ပဏ္ဍိတပရိဗ္ဗာဇကော။ **ဧဟိ တွံ ဝန္တိ** တေသံ ကိရ တေဒဟောသိ – ''သမဏော ဂောတမော န ဇာတိဂောတ္တာဒီနိ အာဂမ္မ လာဘဂ္ဂပ္ပတ္တော ဇာတော, ကဝိသေဋ္ဌော ပနေသ ဥတ္တမကဝိတာယ သာဝကာနံ ဂန္ထံ ဗန္ဓိတွာ ဒေတိ, တံ တေ ဥဂ္ဂဏှိတွာ ဥပဋ္ဌာကာနံ ဥပနိသိန္နကထမ္ပိ အနုမောဒနမ္ပိ သရဘညမ္ပီတိ ဧဝမာဒီနိ ကထေန္တိ, တေ တေသံ ပသန္နာ လာဘံ ဥပသံဟရန္တိ။ သစေ မယံ ယံ သမဏော ဂောတမော ဇာနာတိ, တတော ထောကံ ဇာနေယျာမ, အတ္တနော သမယံ တတ္ထ ပက္ခိပိတွာ မယမ္ပိ ဥပဋ္ဌာကာနံ ကထေယျာမ, တတော ဧတေဟိ လာဘိတရာ ဘဝေယျာမ။ ကော နု ခော သမဏဿ ဂောတမဿ သန္တိကေ ပဗ္ဗဇိတွာ ခိပ္ပမေဝ ဥဂ္ဂဏှိတုံ သက္ခိဿတီ''တိ။ တေ ဧဝံ စိန္တေတွာ ''သုသိမော ပဋိဗလော''တိ ဒိသွာ တံ ဥပသင်္ကမိတွာ ဧဝမာဟံသု။

ယေနာယသ္မာ အာနန္ဒော တေနုပသင်္ကမီ တိ ကသ္မာ ဥပသင်္ကမိ? ဧဝံ ကိရဿ အဟောသိ, ''ကဿ နု ခော သန္တိကံ ဂန္တွာ အဟံ ခိပ္ပံ ဓမ္မံ လဒ္ဓုံ သက္ခိဿာမီ''တိ? တတော စိန္တေသိ – ''သမဏော ဂောတမော ဂရုတေဇုဿဒေါ နိယမမနုယုတ္တော, န သက္ကာ အကာလေ ဥပသင်္ကမိတုံ, အညေပိ ဗဟူ ခတ္တိယာဒယော သမဏံ ဂောတမံ ဥပသင်္ကမန္တိ, တသ္မိမ္ပိ သမယေ န သက္ကာ ဥပသင်္ကမိတုံ။ သာဝကေသုပိဿ သာရိပုတ္တော မဟာပညော ဝိပဿနာလက္ခဏမှိ တေဒဂ္ဂေ ဌပိတော, မဟာမောဂ္ဂလ္လာနော သမာဓိလက္ခဏသ္မိံ တေဒဂ္ဂေ ဌပိတော, မဟာကဿပော ဓုတင်္ဂဓရေသု အနုရုဒ္ဓော ဒိဗ္ဗစက္ခုကေသု, ပုဏ္ဏော မန္တာဏိပုတ္တော ဓမ္မကထိကေသု, ဥပာလိတ္ထေရော ဝိနယဓရေသု တေဒဂ္ဂေ ဌပိတော, အယံ ပန အာနန္ဒော ဗဟုဿုတော တိပိဋကဓရော, သတ္ထာပိဿ တတ္ထ တတ္ထ ကထိတံ ဓမ္မံ အာဟရိတွာ ကထေတိ, ပဉ္စသု ဌာနေသု တေဒဂ္ဂေ ဌပိတော, အဋ္ဌန္နံ ဝရာနံ လာဘီ, စတူဟိ အစ္ဆရိယဗ္ဘုတဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတော, တဿ သမီပံ ဂတော ခိပ္ပံ ဓမ္မံ လဒ္ဓုံ သက္ခိဿာမီ''တိ။ တသ္မာ ယေနာယသ္မာ အာနန္ဒော တေနုပသင်္ကမိ။

ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမီ တိ ကသ္မာ သယံ အပဗ္ဗာဇေတွာ ဥပသင်္ကမိ? ဧဝံ ကိရဿ အဟောသိ – ''အယံ တိတ္ထိယသမယေ ဟဋ္ဌိယေကော 'အဟံ သတ္ထာ'တိ ပဋိဇာနန္တော စရတိ, ပဗ္ဗဇိတွာ သာသနဿ အလာဘာယပိ ပရိသက္ကေယျ။ န ခော ပနဿာဟံ အဇ္ဈာသယံ အာဇာနာမိ, သတ္ထာ ဇာနိဿတီ''တိ။ တသ္မာ တံ အာဒာယ ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိ။ **တေနဟာနန္ဒ, သုသိမံ ပဗ္ဗာဇေထာ** တိ သတ္ထာ ကိရ စိန္တေသိ – ''အယံ ပရိဗ္ဗာဇကော တိတ္ထိယသမယေ 'အဟံ ဟဋ္ဌိယေကော သတ္ထာ'တိ ပဋိဇာနမာနော စရတိ, 'ဣဓ မဂ္ဂဗ္ရဟ္မစရိယံ စရိတုံ ဣစ္ဆာမီ'တိ ကိရ ဝဒတိ။ ကိံ နု ခော မယိ ပသန္နော, ဥဒာဟု မယှံ သာဝကေသု, ဥဒာဟု မယှံ ဝါ မမ သာဝကာနံ ဝါ ဓမ္မကထာယ ပသန္န

နော”တိ? အထသ္သ ဧကစ္စာနေပိ ပသာအဘာဝံ ဥတွာတ, “အယံ မမ သာသနေ ဓမ္မံ ထေနေတ္ဝာမီတိ ပဗ္ဗဇတိ။ ဣတိ သ္သ အာဂမနံ အပရိသုဒ္ဓံ; နိပ္ဖတ္တိ နု ခေါ ကီဒိသာ”တိ? ဩလောကေန္တော “ကိဉ္စာပိ ‘ဓမ္မံ ထေနေတ္ဝာမီ’တိ ပဗ္ဗဇတိ, ကတိပါဟေနေဝ ပန ဃဋေတွာ အရဟတ္တံ ဂဏှိဿတီ”တိ ဥတွာတ “တေနဟာနန္ဒ, သုသိမံ ပဗ္ဗာဇေထာ”တိ အာဟ။

အညာ ဗျာကတာ ဟောတီ တိ တေ ကိရ ဘိက္ခူ သတ္ထု သန္တိကေ ကမ္မဋ္ဌာနံ ဂဟေတွာတ တေမာသံ ဝဿံ ဝသန္တာ တသ္မိံယေဝ အန္တောတေမာသေ ဃဋေန္တာ တယမန္တာ အရဟတ္တံ ပဋိလဘိံသု။ တေ “ပဋိလဒ္ဓဂုဏံ သတ္ထု အာရောစေဿာမာ”တိ ပတရိတပတရဏာ သေနာသနံ သံသာမေတွာတ သတ္ထု သန္တိကံ အာဂန္တွာ အတ္တနော ပဋိလဒ္ဓဂုဏံ အာရောစေသုံ။ တံ သန္ဓာယေတံ ဝုတ္တံ။ **အညာ**တိ အရဟတ္တဿ နာမံ။ **ဗျာကတာ** တိ အာရောစိတာ။ **အဿောသီ**တိ သော ကိရ ဩဟိတသောတော ဟုတွာတ တေသံ တေသံ ဘိက္ခူနံ ဌိတဋ္ဌာနံ ဂစ္ဆတိ တံ တံ ကထံ သုဏိတုကာမော။ **ယေန တေ ဘိက္ခူ တေနုပသင်္ကမီ** တိ ကသ္မာ ဥပသင်္ကမိ? တံ ကိရဿ ပဝတ္တိံ သုတွာတ ဧတဒဟောသိ – “အညာ နာမ ဣမသ္မိံ သာသနေ ပရမပ္ပမာဏံ သာရဘူတာ အာစရိယမုဋ္ဌိ မညေ ဘဝိဿတိ, ပုစ္ဆိတွာတ နံ ဇာနိဿာမီ”တိ။ တသ္မာ ဥပသင်္ကမိ။

အနေကဝိဟိတန္တိ အနေကဝိဓံ။ **ဣဒ္ဓိဝိဓ** န္တိ ဣဒ္ဓိကောဋ္ဌာသံ။ **အာဝိဘာဝံ တိရောဘာဝ**န္တိ အာဝိဘာဝံ ဂဟေတွာတ တိရောဘာဝံ, တိရောဘာဝံ ဂဟေတွာတ အာဝိဘာဝံ ကာတုံ သက္ကောထာတိ ပုစ္ဆတိ။ **တိရောကုဋ္ဋ** န္တိ ပရကုဋ္ဋံ။ ဣတရပဒဒွယေပိ ဧသေဝ နယော။ **ဥမ္မုဇ္ဇနိမုဇ္ဇ** န္တိ ဥမ္မုဇ္ဇနဉ္စ နိမုဇ္ဇနဉ္စ။ **ပလ္လင်္ကေန** တိ ပလ္လင်္ကဗန္ဓနေန။ **ကမထာ**တိ နိသီဒိတုံ တ ဂန္တုံ တ သက္ကောထာတိ ပုစ္ဆတိ? **ပက္ခီ သကုဏော** တိ ပက္ခယုတ္တော သကုဏော။ အယမေတ္ထ သင်္ခေပေါ, ဝိတ္ထာရတော ပန ဣမဿ ဣဒ္ဓိဝိဓဿ, ဣတော ပရေသံ ဒိဗ္ဗသောတာဒီနဉ္စ ဝဏ္ဏနာနယော ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ ဝုတ္တနယေန ဝေဒိတဗ္ဗောတိ။

သန္တာ ဝိမောက္ခာ တိ အင်္ဂသန္တတာယ စေဝ အာရမ္မဏသန္တတာယ စ သန္တာ အာရုပ္ပဝိမောက္ခာ။ **ကာယေန ဖုသိတွာ**တိ နာမကာယေန ဖုသိတွာတ ပဋိလဘိတွာတ။ **ပညာဝိမုတ္တာ ခေါ မယံ, အာဝုသော** တိ, အာဝုသော, မယံ နိဗ္ဗာနကာ သုက္ခဝိပဿကာ ပညာမတ္တေနေဝ ဝိမုတ္တာတိ ဒဿေတိ။ **အာဇာနေယျာသိ တ တွံ, အာဝုသော သုသိမ, န တ တွံ အာဇာနေယျာသီ**တိ ကသ္မာ ဧဝမာဟံသု? ဧဝံ ကိရ နေသံ အဟောသိ – “မယံ ဣမဿ အဇ္ဈာသယံ ဂဟေတွာတ ကထေတုံ န သက္ခိဿာမ, ဒသဗလံ ပန ပုစ္ဆိတွာတ နိက္ကင်္ခော ဘဝိဿတီ”တိ။ **ဓမ္မဋ္ဌိတိဉာဏ** န္တိ ဝိပဿနာဉာဏံ, တံ ပဌမတရံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ **နိဗ္ဗာနေ ဉာဏ** န္တိ ဝိပဿနာယ စိဏ္ဏန္တေ ပဝတ္တမဂ္ဂဉာဏံ, တံ ပစ္ဆာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ တသ္မာ ဘဂဝာ ဧဝမာဟ။

အာဇာနေယျာသိ တ တိအာဒိ ကသ္မာ ဝုတ္တံ? ဝိနာပိ သမာဓိံ ဧဝံ ဉာဏုပ္ပတ္တိဒဿနတ္ထံ။ ဣဒဉ္ဟိ ဝုတ္တံ ဟောတိ – သုသိမ, မဂ္ဂေါ တ ဖလံ တ န သမာဓိနိဿန္ဒော, န သမာဓိအာနိသံသော, န သမာဓိဿ နိပ္ဖတ္တိ, ဝိပဿနာယ ပနေသော နိဿန္ဒော, ဝိပဿနာယ အာနိသံသော, ဝိပဿနာယ နိပ္ဖတ္တိ, တသ္မာ ဇာနေယျာသိ တ တွံ, န တ တွံ ဇာနေယျာသိ, အထ ခေါ ဓမ္မဋ္ဌိတိဉာဏံ ပုဗ္ဗေ, ပစ္ဆာ နိဗ္ဗာနေ ဉာဏန္တိ။

ဣဒါနိဿ ပဋိဝေဓဘဗ္ဗတံ ဥတွာတ တေပရိဝဋ္ဋံ ဓမ္မဒေသနံ ဒေသေန္တော **တံ ကိံ မညသိ, သုသိမ? ရူပံ နိစ္စံ တ အနိစ္စံ တ**တိအာဒိမာဟ? တေ ပရိဝဋ္ဋဒေသနာဝသာနေ ပန ထေရော အရဟတ္တံ ပတ္တော။ ဣဒါနိဿ အနုယောဂံ အာရောပေန္တော **ဇာတိပစ္စယာ ဇရာမရဏန္တိ, သုသိမ, ပဿသီ** တိအာဒိမာဟ။ **အပိ ပန တွံ, သုသိမာ**တိ ဣဒံ ကသ္မာ အာရဘိ? နိဗ္ဗာနကာနံ သုက္ခဝိပဿကဘိက္ခူနံ ပာကဋကရဏတ္ထံ။ အယဉ္ဟေတ္ထ အဓိပ္ပာယော – န ကေဝလံ တွံဝ မေဝ နိဗ္ဗာနကော သုက္ခဝိပဿကော, ဧတေပိ ဘိက္ခူ ဧဝရူပါယေဝါတိ။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ပာကဋမေဝါတိ။ ဒသမံ။

မဟာဝဂ္ဂေါ သတ္တမော။

၈. သမဏဗြာဟ္မဏဝဂ္ဂေါ

၁. ဇရာမရဏသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ

၇၁-၇၂. သမဏဗြာဟ္မဏဝဂ္ဂေ ဇရာမရဏာဒီသု ေကေကပဒဝသေန ေကက ကတ္တ ကောဒသ သုတ္တာနိ ဝုတ္
တာနိ, တာနိ ဥတ္တာနတ္ထာနေဝတိ။

သမဏဗြာဟ္မဏဝဂ္ဂေါ အဋ္ဌမော။

၉. အန္တရပေယျာလံ

၁. သတ္ထုသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ

၇၃. ဣတော ပရံ "သတ္ထာ ပရိယေသိတဗ္ဗော"တိအာဒိနယပ္ပဝတ္တာ ဒ္တဒသ အန္တရပေယျာလဝဂ္ဂ နာမ
ဟောန္တိ။ တေ သဗ္ဗေပိ တထာ တထာ ဗုဇ္ဈနကာနံ ဝေနေယျပုဂ္ဂလာနံ အဇ္ဈာသယဝသေန ဝုတ္တာ။ တတ္ထ **သတ္
ထာ**တိ ဗုဒ္ဓေါ တ ဟောတု သာဝကော တ, ယံ နိဿာယ မဂ္ဂဉာဏံ လဘတိ, အယံ သတ္ထာ နာမ, သော ပရိယေသိတဗ္
ဗော။ **သိက္ခာ ကရဏီယာ**တိ တိဝိဓာပိ သိက္ခာ ကာတဗ္ဗာ။ ယောကဒီသု **ယောကေ**တိ ပယောကေ။ **ဆန္ဒော** တိ ကတ္တုကမ္
ယတာကုသလစ္ဆန္ဒော။ **ဥဿောဠ္ဟီ** တိ သဗ္ဗသဟံ အဓိမတ္တဝီရိယံ။ **အပ္ပဋိဝာနီ**တိ အနိဝတ္တနာ။ **အာတပ္ပ** န္တိ ကိလေ
သတာပနဝီရိယမေဝ။ **သာတစ္စ** န္တိ သတတကိရိယံ။ **သတီ**တိ ဇရာမရဏာဒိဝသေန စတုသစ္စပရိဂ္ဂဟိကာ သတိ။ **သမ္ပ
ဇည္**န္တိ တာဒိသမေဝ ဉာဏံ။ **အပ္ပမာဒော**တိ သစ္စဘာဝနာယ အပ္ပမာဒော။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနမေဝတိ။

အန္တရပေယျာလော နဝမော။

နိဒာနသံယုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂. အဘိသမယသံယုတ္တံ

၁. နခသိခါသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၇၄. အဘိသမယသံယုတ္တဿ ပဌမေ **နခသိခာယန္တိ** မံသဋ္ဌာနေန ဝိမုတ္တေ နခဂ္ဂေ။ နခသိခာ စ နာမ လောကိယာနံ မဟတီပိ ဟောတိ, သတ္ထု ပန ရတ္တုပ္ပလပတ္တကောဋိ ဝိယ သုခုမာ။ ကထံ ပနေတ္ထ ပံသု ပတိဋ္ဌိတောတိ? အဓိဋ္ဌာနဗလေန။ ဘဂဝတာ ဟိ အတ္ထံ ဉာပေတုကာမေန အဓိဋ္ဌာနဗလေန တတ္ထ ပတိဋ္ဌာပိတော။ **သတိမံ ကလန္တိ** မဟာပထဝိယာ ပံသုံ သတကောဋ္ဌာသေ ကတွာ တတော ဧကကောဋ္ဌာသံ။ ပရတောပိ ဧသေဝ နယော။ **အဘိသမေတာဝိနော**တိ ပညာယ အရိယသစ္စာနိ အဘိသမေတွာ ဌိတဿ။ **ပုရိမံ ဒုက္ခက္ခန္ဓံ ပရိက္ခီဏံ ပရိယာဒိဏ္ဏံ ဥပနိဓာယာ**တိ ဧတေ ဒွေ ဝဟုတရံ ဒုက္ခံ, ယဒိဒံ ပရိက္ခီဏန္တိ ဧဝံ ပဌမံ ဝုတ္တံ ဒုက္ခက္ခန္ဓံ ဥပနိဓာယ, ဉာဏေန တံ တဿ သန္တိကေ ဌပေတွာ ဥပပရိက္ခိယမာနေတိ အတ္ထော။ ကတမံ ပနေတ္ထ ပုရိမဒုက္ခံ နာမ? ယံ ပရိက္ခီဏံ။ ကတမံ ပန ပရိက္ခီဏံ? ယံ ပဌမမဂ္ဂဿ အဘာဝိတတ္တာ ဥပ္ပဇ္ဇေယျ။ ကတမံ ပန ဥပနိဓာယ? ယံ သတ္တသု အတ္တဘာဝေသု အပာယေ အဋ္ဌမဉ္စ ပဋိသန္ဓိံ အာဒိံ ကတွာ ယတ္ထ ကတ္ထစိ ဥပ္ပဇ္ဇေယျ, သဗ္ဗံ တံ ပရိက္ခီဏန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **သတ္တက္ခတ္တုံ**န္တိ သတ္တ ဝါရေ, သတ္တသု အတ္တဘာဝေသူတိ အတ္ထော။ **ပရမတာ**တိ ဣဒမဿ ပရံ ပမာဏန္တိ ဒဿေတိ။ **မဟတ္ထိယော**တိ မဟတော အတ္ထဿ နိပ္ဖာဒကော။ ပဌမံ။

၂. ပောက္ခရဏီသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၇၅. ဒုတိယေ **ပောက္ခရဏီ**တိ ဝါပီ။ **ဥဗ္ဗေဓေနာ**တိ ဂမ္ဘီရတာယ။ **သမတိတ္တိကာ**တိ မုခဝဋ္ဋိသမာ။ **ကာကပေယျာ**တိ သက္ကာ ဟောတိ တီရေ ဌိတေန ကာကေန ပကတိယာပိ မုခတုဏ္ဍကံ ဩတာရေတွာ ပာတုံ။ ဒုတိယံ။

၃. သံဘေဇ္ဇဥဒကသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ

၇၆-၇၇. တတိယေ **ယတ္ထိမာ**တိ ယသ္မိံ ဌာနေ ဣမာ။ **သံသန္ဒန္တီ**တိ သမာဂစ္ဆန္တိ။ **သမေန္တီ**တိ သမာဂစ္ဆန္တိ။ **ဒွေ ဝါ တီဏိ ဝါ**တိ ဒွေ ဝါ တီဏိ ဝါ။ **ဥဒကဖုသိတာနီ**တိ ဥဒကဗိန္ဒူနိ။ **သံဘေဇ္ဇဥဒက**န္တိ အညာဟိ နဒီဟိ သဒ္ဓိံ သမ္ဘိန္နဌာနေ ဥဒကံ။ စတုတ္ထံ ဥတ္တာနတ္ထမေဝ။ တတိယစတုတ္ထာနိ။

၅. ပထဝီသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ

၇၈-၈၄. ပဉ္စမေ **မဟာပထဝိယာ**တိ စက္ကဝာဠဗ္ဘန္တရာယ မဟာပထဝိယာ ဥဒ္ဓရိတွာ။ **ကောလဋ္ဌိမတ္တိယော**တိ ပဒရဋ္ဌိပမာဏာ။ **ဂုဠိကာ**တိ မတ္တိကဂုဠိကာ။ **ဥပနိက္ခိပေယျာ**တိ ဧကသ္မိံ ဌာနေ ဌပေယျ။ ဆဋ္ဌာဒီသု ဝုတ္တနယေနေဝ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ ပရိယောသာနေ ပန **အညတိတ္ထိယသမဏဗ္ရာဟ္မဏပရိဗ္ဗာဇကာနံ အဓိဂမော**တိ ဗာဟိရကာနံ သဗ္ဗောပိ ဂုဏာဓိဂမော ပဌမမဂ္ဂေန အဓိဂတဂုဏာနံ သတဘာဂမ္ပိ သဟဿဘာဂမ္ပိ သတသဟဿဘာဂမ္ပိ န ဥပဂစ္ဆတီတိ။ ပဉ္စမာဒီနိ။

အဘိသမယသံယုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၃. ဓာတုသံယုတ္တံ

၁. နာနတ္တဝဂ္ဂေါ

၁. ဓာတုနာနတ္တသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၈၅. ဓာတုသံယုတ္တဿ ပဌမေ နိဿတ္တဋ္ဌသုညတဋ္ဌသင်္ခါတေန သဘာဝဋ္ဌေန ဓာတူတိ လဒ္ဓနာမာနံ ဓမ္မာနံ နာနာသဘာဝတေ **ဓာတုနာနတ္တံ။ စက္ခုဓာတူ**တိအာဒီသု စက္ခုပသာဒေါ စက္ခုဓာတု, ရူပာရမ္မဏံ ရူပဓာတု, စက္ခုပသာဒဝတ္ထုကံ စိတ္တံ စက္ခုဝိညာဏဓာတု။ သောတပသာဒေါ သောတဓာတု, သဒ္ဒါရမ္မဏံ သဒ္ဒဓာတု, သောတပသာဒဝတ္ထုကံ စိတ္တံ သောတဝိညာဏဓာတု။ ဃာနပသာဒေါ ဃာနဓာတု, ဂန္ဓာရမ္မဏံ ဂန္ဓဓာတု, ဃာနပသာဒဝတ္ထုကံ စိတ္တံ ဃာနဝိညာဏဓာတု။ ဇိဝှာပသာဒေါ ဇိဝှာဓာတု, ရသာရမ္မဏံ ရသဓာတု, ဇိဝှာပသာဒဝတ္ထုကံ စိတ္တံ ဇိဝှာဝိညာဏဓာတု။ ကာယပသာဒေါ ကာယဓာတု, ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရမ္မဏံ ဖောဋ္ဌဗ္ဗဓာတု, ကာယပသာဒဝတ္ထုကံ စိတ္တံ ကာယဝိညာဏဓာတု။ တိဿော မနောဓာတုယော မနောဓာတု, ဝေဒနာဒယော တယော ခန္ဓာ သုခုမရူပါနိ နိဗ္ဗာနဉ္စ ဓမ္မဓာတု, သဗ္ဗမ္ပိ မနောဝိညာဏံ မနောဝိညာဏဓာတူတိ။ ဧတ္ထ စ သောဠသ ဓာတုယော ကာမာဝစရာ, အဝသာနေ ဒွေ စတုဘူမိကာတိ။ ပဌမံ။

၂. ဖဿနာနတ္တသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၈၆. ဒုတိယေ **ဥပ္ပဇ္ဇတိ ဖဿနာနတ္တ**န္တိ နာနာသဘာဝတေ ဖဿော ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ တတ္ထ စက္ခုသမ္ဖဿာဒယော စက္ခုဝိညာဏာဒိသမ္ပယုတ္တာ, မနောသမ္ဖဿော မနောဒွါရေ ပဌမဇဝနသမ္ပယုတ္တော, တသ္မာ။ **မနောဓာတုံ ပဋိစ္စာ**တိ မနောဒွါရာဝဇ္ဇနံ ကိရိယာမနောဝိညာဏဓာတုံ ပဋိစ္စ ပဌမဇဝနသမ္ဖဿော ဥပ္ပဇ္ဇတီတိ အယမေတ္ထ အတ္ထော။ ဒုတိယံ။

၃. နောဖဿနာနတ္တသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၈၇. တတိယေ **နော မနောသမ္ဖဿံ ပဋိစ္စ ဥပ္ပဇ္ဇတိ မနောဓာတူ**တိ မနောဒွါရေ ပဌမဇဝနသမ္ပယုတ္တံ ဖဿံ ပဋိစ္စ အာဝဇ္ဇနကိရိယာမနောဝိညာဏဓာတု နော ဥပ္ပဇ္ဇတီတိ ဧဝမတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ တတိယံ။

၄. ဝေဒနာနာနတ္တသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၈၈. စတုတ္ထေ **စက္ခုသမ္ဖဿဇာ ဝေဒနာ**တိ သမ္ပဋိစ္ဆနမနောဓာတုတော ပဋ္ဌာယ သဗ္ဗာပိ တသ္မိံ ဒွါရေ ဝေဒနာ ဝဋ္ဋေယျုံ, နိပ္ပတ္တိဖာသုကတ္တံ ပန အနန္တရံ သမ္ပဋိစ္ဆနဝေဒနမေဝ ဂဟေတုံ ဝဋ္ဋတီတိ ဝုတ္တံ။ **မနောသမ္ဖဿံ ပဋိစ္စာ**တိ မနောဒွါရေ အာဝဇ္ဇနသမ္ဖဿံ ပဋိစ္စ ပဌမဇဝနဝေဒနာ, ပဌမဇဝနသမ္ဖဿံ ပဋိစ္စ ဒုတိယဇဝန ဝေဒနာတိ အယမဓိပ္ပါယော။ စတုတ္ထံ။

၅. ဒုတိယဝေဒနာနာနတ္တသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၈၉. ပဉ္စမေ တတိယစတုတ္ထေသု ဝုတ္တနယာဝ ဧကတော ကတွာ ဒေသိတာတိ။ ဣတိ ဒုတိယာဒီသု စတူသု သုတ္တေသု မနောဓာတုံ မနောဓာတူတိ အဂဟေတွာ မနောဒွါရာဝဇ္ဇနံ မနောဓာတူတိ ဂဟိတံ။ သဗ္ဗာနိ စေတာနိ တထာ တထာ ကထိတေ ဗုဇ္ဈနကာနံ အဇ္ဈာသယေန ဒေသိတာနိ။ ဣတော ပရေသုပိ ဧသေဝ နယော။ ပဉ္စမံ။

၆. ဗာဟိရဓာတုနာနတ္တသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၉၀. ဆဋ္ဌေ ပန ပဉ္စ ဓာတုယော ကာမာဝစရာ, ဓမ္မဓာတု စတုဘူမိကာတိ။ ဆဋ္ဌံ။

၇. သညာနာနတ္တသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၉၁. သတ္တမေ **ရူပဓာတူ**တိ အာဟဋေ ပတိတံ အတ္တနော တ ပရဿ တ သာဒ္ဓကဝေဋ္ဌနာဒိဝတ္ထုကံ ရူပာရမ္မဏံ။ **ရူပသညာ**တိ စက္ခုဝိညာဏသမ္ပယုတ္တာ သညာ။ **ရူပသင်္ကပ္ပော** တိ သမ္ပဋိစ္ဆနာဒီဟိ တီဟိ စိတ္တေဟိ သမ္ပယုတ္တော သင်္ကပ္ပော။ **ရူပစ္ဆန္ဒော** တိ ရူပေ ဆန္ဒိကတဋ္ဌေန ဆန္ဒော။ **ရူပပရိဠာဟော**တိ ရူပေ အနုဍဟနဋ္ဌေန ပရိဠာဟော။ **ရူပပရိယေသနာ**တိ ပရိဠာဟေ ဥပ္ပန္နေ သန္ဒိဋ္ဌသမ္ဘတ္တေ ဂဟေတွာ တဿ ရူပဿ ပဋိလာဘတ္ထာယ ပရိယေသနာ။ ဧတ္ထ စ သညာသင်္ကပ္ပဆန္ဒာ ဧကဇဝနတရေပိ နာနာဇဝနတရေပိ လဗ္ဘန္တိ, ပရိဠာဟပရိယေသနာ ပန နာနာဇဝနတရေယေဝ လဗ္ဘန္တီတိ။ **ဧဝံ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, ဓာတုနာနတ္တ** န္တိ ဧတ္ထ စ ဧဝံ ရူပာဒိနာနာသဘာဝံ ဓာတုံ ပဋိစ္စ ရူပသညာဒိနာနာသဘာဝသညာ ဥပ္ပဇ္ဇတီတိ ဣမိနာ နယေန အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ သတ္တမံ။

၈. နောပရိယေသနာနာနတ္တသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၉၂. အဋ္ဌမေ **နော ဓမ္မပရိယေသနံ ပဋိစ္စ ဥပ္ပဇ္ဇတိ ဓမ္မပရိဠာဟော** တိ ဧဝံ အာဂတံ ပဋိသေဓမတ္တမေဝ နာနံ။ အဋ္ဌမံ။

၉. ဗာဟိရဖဿနာနတ္တသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ

၉၃-၉၄. နဝမေ **ဥပ္ပဇ္ဇတိ ရူပသညာ** တိ ဝုတ္တပ္ပကာရေ အာရမ္မဏေ ဥပ္ပဇ္ဇတိ သညာ။ **ရူပသင်္ကပ္ပော** တိ တသ္မိံယေဝ အာရမ္မဏေ တီဟိ စိတ္တေဟိ သမ္ပယုတ္တသင်္ကပ္ပော။ **ရူပသမ္ဖဿော** တိ တဒေတရမ္မဏံ ဖုသမာနော **ဖဿော။ ဝေဒနာ** တိ တဒေဝ အာရမ္မဏံ အနုဘဝမာနာ ဝေဒနာ။ ဆန္ဒာဒယော ဝုတ္တနယာဝ။ **ရူပလာဘော**တိ ပရိယေသိတွာ လဒ္ဓံ သဟ တဏှာယ အာရမ္မဏံ "ရူပလာဘော"တိ ဝုတ္တံ။ အယံ တာဝ သဗ္ဗသင်္ဂာဟိကနယော ဧကသ္မိံ ယေ တရမ္မဏေ သဗ္ဗဓမ္မာနံ ဥပ္ပတ္တိဝသေန ဝုတ္တော။ အပရော အာဂန္တုကာရမ္မဏမိဿကော ဟောတိ – ရူပသညာ ရူပသင်္ကပ္ပော ဖဿော ဝေဒနာတိ ဣမေ တာဝ စတ္တာရော ဓမ္မာ ဓုဝပရိဘောဂေ နိဗဒ္ဓာရမ္မဏေ ဟောန္တိ။ နိဗဒ္ဓာရမ္မဏဉှိ ဣဋ္ဌံ ကန္တံ မနာပံ ပိယံ ယံကိဉ္စိ ဝိယ ဥပဋ္ဌာတိ, အာဂန္တုကာရမ္မဏံ ပန ယံကိဉ္စိ သမာနမ္ပိ ခေါဘေတွာ တိဋ္ဌတိ။

တတ္ရိဒံ ဝတ္ထု – ဧကော ကိရ အမစ္စပုတ္တော ကမိယေဟိ ပရိတရိတော ကမမဇ္ဈေ ဌတွာ ကမ္မံ ကရောတိ။ တသ္မိံ ဉ္စ သမယေ ဥပာသိကာ နဒိံ ဂန္တွာ နှာတွာ အလင်္ကတပဋိယတ္တာ ဓာတိဂဏပရိဝုတာ ဂေဟံ ဂစ္ဆတိ။ သော ဒူရတော ဒိသွာ "အာဂန္တုကမာတုကမော ဘဝိဿတီ"တိ သညံ ဥပ္ပာဒေတွာ "ဂစ္ဆ, ဘဏေ ဇာနာဟိ, ကာ သော"တိ ပုရိသံ ပေသေသိ။ သော ဂန္တွာ တံ ဒိသွာ ပစ္စာဂတော, "ကာ သော"တိ ပုဋ္ဌော ယထာသဘာဝံ အာရောစေသိ။ ဧဝံ အာဂန္တုကာရမ္မဏံ ခေါဘေတိ ။ တသ္မိံ ဥပ္ပန္နော ဆန္ဒော ရူပဆန္ဒော နာမ, တဒေဝ အာရမ္မဏံ ကတွာ ဥပ္ပန္နော ပရိဠာဟော ရူပပရိဠာဟော နာမ, သဟာယေ ဂဏှာပိတွာ တဿ ပရိယေသနံ ရူပပရိယေသနာ နာမ, ပရိယေသိတွာ လဒ္ဓံ သဟ တဏှာယ အာရမ္မဏံ ရူပလာဘော နာမ။

ဥရုဝေလ္လိယတ္ထေ စူဠတိဿတ္ထေရော ပနာဟ – "ကိဉ္စာပိ ဘဂဝတာ ဖဿဝေဒနာ ဟဋ္ဌိယာ မဇ္ဈေ ဂဟိတာ, ဟဋ္ဌိ ပန ပရိဝဋ္ဋေတွာ ဝုတ္တပ္ပကာရေ အာရမ္မဏေ ဥပ္ပန္နာ သညာ ရူပသညာ, တသ္မိံယေဝ သင်္ကပ္ပော ရူပသင်္ကပ္ပော တသ္မိံ ဆန္ဒော ရူပစ္ဆန္ဒော, တသ္မိံ ပရိဠာဟော ရူပပရိဠာဟော, တသ္မိံ ပရိယေသနာ ရူပပရိယေသနာ, ပရိယေသိတွာ လဒ္ဓံ သဟ တဏှာယ အာရမ္မဏံ ရူပလာဘော။ ဧဝံ လဒ္ဓာရမ္မဏေ ပန ဖုသနံ ဖဿော, အနုဘဝနံ ဝေဒနာ။ ရူပသမ္ဖဿော ရူပသမ္ဖဿဇာ ဝေဒနာတိ ဣဒံ ဒွယံ လဗ္ဘတီ"တိ။ အပရမ္ပိ အဝိဘူတတရံ နာမ ဂဏှာန္တိ။ အာရမ္မဏဉှိ သာဏိပာကာရေဟိ တ ပရိက္ခိတ္တံ တိဏပဏ္ဏာဒီဟိ တ ပဋိစ္ဆန္နံ ဟောတိ, တံ "ဥပမံ ဒိဋ္ဌံ မေ အာရမ္မဏံ, သုဋ္ဌု နံ ပဿိဿာမီ"တိ ဩလောကယတော တသ္မိံ အာရမ္မဏေ ဥပ္ပန္နာ သညာ ရူပသညာ နာမ။ တသ္မိံယေဝ ဥပ္ပန္နာ သင်္ကပ္ပာဒယော ရူပသင်္ကပ္ပာဒယော နာမာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ဧတ္ထာပိ စ သညာသင်္ကပ္ပဖဿဝေဒနာဆန္ဒာ ဧကဇဝနတရေပိ နာနာဇဝနတရေပိ လဗ္ဘန္တိ, ပရိဠာဟပရိယေသနာလာဘာ နာနာဇဝနတရေယေဝတိ။ ဒသမံ ဥတ္တာန မေဝတိ။ နဝမဒသမာနိ။

၂. ဒုတိယဝဂ္ဂေါ

၁. သတ္တဓာတုသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၉၅. ဒုတိယဝဂ္ဂဿ ပဌမေ **အာဘာဓာတူ**တိ အာလောကဓာတု။ အာလောကဿပိ အာလောကကသိဏေ ပရိကမ္မံ ကတွာ ဥပ္ပန္နဇ္ဈာနဿာပီတိ သဟာရမ္မဏဿ ဈာနဿ ဧတံ နာမံ။ **သုဘာဓာတူ**တိ သုဘကသိဏေ ဥပ္ပန္နဇ္ဈာနဝသေန သဟာရမ္မဏဇ္ဈာနမေဝ ။ အာကာသာနဉ္စာယတနမေဝ **အာကာသာနဉ္စာယတနဓာတု** ။ သညာဝေဒယိတနိရောဓောဝ **သညာဝေဒယိတနိရောဓဓာတု**။ ဣတိ ဘဂဝတာ အနုသန္ဓိကုသလဿ ဘိက္ခုနော တတ္ထ နိသီဒိတွာ ပဉှံ ပုစ္ဆိတုကာမဿ ဩကာသံ ဒေန္တော ဒေသနံ နိဋ္ဌာပေသိ။

အန္ဓကာရံ ပဋိစ္စာ တိ အန္ဓကာရော ဟိ အာလောကေန ပရိစ္ဆိန္နော, အာလောကောပိ အန္ဓကာရေန။ အန္ဓကာရေန ဟိ သော ပာကဋော ဟောတိ။ တသ္မာ "အန္ဓကာရံ ပဋိစ္စ ပညာယတီ"တိ အာဟ။ **အသုဘံ ပဋိစ္စာ** တိ ဧတ္ထာပိ ဧသေဝ နယော။ အသုဘဉှိ သုဘေန, သုဘဉ္စ အသုဘေန ပရိစ္ဆိန္နံ, အသုဘေ သတိ သုဘံ ပညာယတိ, တသ္မာ ဧဝမာဟ။ **ရူပံ ပဋိစ္စာ**တိ ရူပာဝစရသမာပတ္တိံ ပဋိစ္စ။ ရူပာဝစရသမာပတ္တိယာ ဟိ သတိ အာကာသာနဉ္စာယတနသမာပတ္တိ နာမ ဟောတိ ရူပသမတိက္ကမော တ, တသ္မာ ဧဝမာဟ။ **ဝိညာဏဉ္စာယတနဓာတု** အာဒီသုပိ ဧသေဝ နယော။ **နိရောဓံ ပဋိစ္စာ** တိ စတုန္နံ ခန္ဓာနံ ပဋိသင်္ခာအပ္ပဝတ္တိံ ပဋိစ္စ။ ခန္ဓနိရောဓဉှိ ပဋိစ္စ နိရောဓသမာပတ္တိ နာမ ပညာယတိ, န ခန္ဓပဝတ္တိံ, တသ္မာ ဧဝမာဟ။ ဧတ္ထ စ စတုန္နံ ခန္ဓာနံ နိရောဓောဝ နိရောဓသမာပတ္တီတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။

ကထံ သမာပတ္တိ ပတ္တဗ္ဗာ တိ ကထံ သမာပတ္တိယော ကီဒိသာ သမာပတ္တိယော နာမ ဟုတွာ ပတ္တဗ္ဗာတိ? **သညာသမာပတ္တိ ပတ္တဗ္ဗာ** တိ သညာယ အတ္ထိဘာဝေန သညာသမာပတ္တိယော သညာသမာပတ္တိယော နာမ ဟုတွာ ပတ္တဗ္ဗာ။ **သင်္ခါရာဝသေသသမာပတ္တိ ပတ္တဗ္ဗာ** တိ သုခုမသင်္ခါရာနံ အဝသိဋ္ဌတာယ သင်္ခါရာဝသေသသမာပတ္တိ နာမ ဟုတွာ ပတ္တဗ္ဗာ။ **နိရောဓသမာပတ္တိ ပတ္တဗ္ဗာ** တိ နိရောဓောဝ နိရောဓသမာပတ္တိ နိရောဓသမာပတ္တိ နာမ ဟုတွာ ပတ္တဗ္ဗာတိ အတ္ထော။ ပဌမံ။

၂. သနိဒာနသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၉၆. ဒုတိယေ **သနိဒာန**န္တိ ဘာဝနပုံသကမေတံ, သနိဒာနော သပစ္စယော ဟုတွာ ဥပ္ပဇ္ဇတီတိ အတ္ထော။ **ကာမဓာတုံ, ဘိက္ခဝေ, ပဋိစ္စာ**တိ ဧတ္ထ ကာမဝိတက္ကောပိ ကာမဓာတု ကာမာဝစရဓမ္မာပိ, ဝိသေသတော သဗ္ဗာကုသလမ္ပိ။ ယထာဟ –

> "တတ္ထ ကတမာ ကာမဓာတု? ကာမပဋိသံယုတ္တော တက္ကော ဝိတက္ကော သင်္ကပ္ပော အပ္ပနာ ဗျပ္ပနာ စေတသော အဘိနိရောပနာ မိစ္ဆာသင်္ကပ္ပော, အယံ ဝုစ္စတိ ကာမဓာတု။ ဟေဋ္ဌတော အဝီစိနိရယံ ပရိယန္တံ ကရိတွာ ဥပရိတော ပရနိမ္မိတဝသဝတ္တီ ဒေဝေ အန္တောကရိတွာ ယံ ဧတသ္မိံ အန္တရေ ဧတ္ထာဝစရာ ဧတ္ထ ပရိယာပန္နာ ခန္ဓဓာတုအာယတနာ ရူပာ ဝေဒနာ သညာ သင်္ခါရာ ဝိညာဏံ, အယံ ဝုစ္စတိ ကာမဓာတု။ သဗ္ဗေပိ အကုသလာ ဓမ္မာ ကာမဓာတူ"တိ (ဝိဘ. ၁၈၂)။

ဧတ္ထ သဗ္ဗသင်္ဂါဟိကာ အသမ္ဘိန္နာတိ ဒွေဝ ကထာ ဟောန္တိ။ ကထံ? ကာမဓာတုဂ္ဂဟဏေန ဟိ ဗျာပာဒဓာတု ဝိဟိံသာဓာတုယော ဂဟိတာ ဟောန္တီတိ အယံ သဗ္ဗသင်္ဂါဟိကာ။ တာသံ ပန ဒွိန္နံ ဓာတူနံ ဝိသုံ အာဂတတ္တာ သေသဓမ္မာ ကာမဓာတူတိ အယံ အသမ္ဘိန္နကထာ။ အယမိဓ ဂဟေတဗ္ဗာ ဣမံ ကာမဓာတုံ အာရမ္မဏဝသေန တ သမ္ပယောဂဝသေန တ ပဋိစ္စ ကာမသညာ နာမ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ **ကာမသညံ ပဋိစ္စာ** တိ ကာမသညံ ပန သမ္ပယောဂဝသေန တ ဥပနိဿယဝသေန တ ပဋိစ္စ ကာမသင်္ကပ္ပော နာမ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ဣမိနာ နယေန သဗ္ဗပဒေသု အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ **တီဟိ ဌာနေဟီ**တိ တီဟိ ကာရဏေဟိ။ **မိစ္ဆာ ပဋိပဇ္ဇတီ** တိ အယာထာဝပဋိပဒံ အနိယျာနိကပဋိပဒံ ပဋိပဇ္ဇတိ။

ဖ္ဃာဟဒဓာတုံ, ဘိက္ခဝေ တိ ဧတ္ထ ဖ္ဃာဟဒဝိတက္ကောပိ ဖ္ဃာဟဒဓာတု ဖ္ဃာဟဒေပိ။ ယထာဟ –

“တတ္ထ ကတမာ ဖ္ဃာဟဒဓာတု? ဖ္ဃာဟဒပဋိသံယုတ္တော တက္ကော ဝိတက္ကော။ပေ။ အယံ ဝုစ္စတိ ဖ္ဃာဟဒဓာတု။ ဒသသု အာဃာတဝတ္ထူသု စိတ္တဿ အာဃာတော ပဋိဃာတော ပဋိဝိရောဓော ကောပေါ ပကောပေါ။ပေ။ အနတ္တမနတာ စိတ္တဿ, အယံ ဝုစ္စတိ ဖ္ဃာဟဒဓာတူ”တိ (ဝိဘ. ၁၈၂)။

ဣမံ ဖ္ဃာဟဒဓာတုံ သဟဇာတပစ္စယာဒိဝသေန ပဋိစ္စ ဖ္ဃာဟဒသညာ နာမ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ သေသံ ပုရိမနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ဝိဟိံသာဓာတုံ, ဘိက္ခဝေ တိ ဧတ္ထ ဝိဟိံသာဝိတက္ကောပိ ဝိဟိံသာဓာတု ဝိဟိံသာပိ။ ယထာဟ –

“တတ္ထ ကတမာ ဝိဟိံသာဓာတု? ဝိဟိံသာပဋိသံယုတ္တော တက္ကော ဝိတက္ကော။ပေ။ အယံ ဝုစ္စတိ ဝိ ဟိံသာဓာတု။ ဣဓေကစ္စော ပာဏိနာ ဝါ လေဍ္ဍုနာ ဝါ ဒဏ္ဍေန ဝါ သတ္ထေန ဝါ ရဇ္ဇုယာ ဝါ အညတရညတ ရေန ဝါ သတ္တေ ဝိဟေဌေတိ။ ယာ ဧဝရူပါ ဟေဌနာ ဝိဟေဌနာ ဟိံသနာ ဝိဟိံသနာ ရောသနာ ပရူပဃာတော, အယံ ဝုစ္စတိ ဝိဟိံသာဓာတူ”တိ (ဝိဘ. ၁၈၂)။

ဣမံ ဝိဟိံသာဓာတုံ သဟဇာတပစ္စယာဒိဝသေန ပဋိစ္စ ဝိဟိံသာသညာ နာမ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ သေသမိဓာပိ ပုရိမနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

တိဏဒာယေတိ တိဏဂဟနေ အရညေ။ **အနယဗျသန** န္တိ အဝုဍ္ဎိံ ဝိနာသံ။ **ဧဝမေဝ ခေါ**တိ ဧတ္ထ သုက္ခတိဏဒာယော ဝိယ အာရမ္မဏံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ, တိဏုက္ကာ ဝိယ အကုသလသညာ, တိဏကဋ္ဌနိဿိတာ ပါဏာ ဝိယ ဣမေ သတ္တာ။ ယထာ သုက္ခတိဏဒာယေ ဥက္ကံ တိဏုက္ကံ ခိပ္ပံ တယမိတ္ထတ အနိဗ္ဗာပေန္တဿ တေ ပါဏာ အနယဗျသနံ ပာပုဏ န္တိ၊ ဧဝမေဝ ယေ သမဏာ ဝါ ဗြာဟ္မဏာ ဝါ ဥပ္ပန္နံ အကုသလသညံ ဝိက္ခမ္ဘနတဒင်္ဂသမုစ္ဆေဒပ္ပဟာနေဟိ နပ္ပ ဇဟန္တိ, တေ ဒုက္ခံ ဝိဟရန္တိ။

ဝိသမဂတန္တိ ရာဂဝိသမာဒီနိ အနုဂတံ အကုသလသညံ။ **န ခိပ္ပမေဝ ပဇဟတီ** တိ ဝိက္ခမ္ဘနာဒိဝသေန သီဃံ နပ္ပဇ ဟတိ။ **န ဝိနောဒေတီ**တိ န နီဟရတိ။ **န ဗျန္တီကရောတီ** တိ ဘင်္ဂမတ္တမ္ပိ အနဝသေသေန္တော န ဝိဂတန္တံ ကရော တိ။ **န အနဘာဝံ ဂမေတီ**တိ န အနုအဘာဝံ ဂမေတိ။ ဧဝံ သဗ္ဗပဒေသု န – ကာရော အာဟရိတဗ္ဗော။ **ဟဋ္ဌိကင္ခာ** တိ ဟဋ္ဌိက င်္ခိတဗ္ဗာ ဣစ္ဆိတဗ္ဗာ။

နေက္ခမ္မဓာတုံ, ဘိက္ခဝေ တိ ဧတ္ထ နေက္ခမ္မဝိတက္ကောပိ နေက္ခမ္မဓာတု သဗ္ဗေပိ ကုသလာ ဓမ္မာ။ ယထာ ဟ –

“တတ္ထ ကတမာ နေက္ခမ္မဓာတု? နေက္ခမ္မပဋိသံယုတ္တော တက္ကော ဝိတက္ကော။ပေ။ သမ္မာသင်္က ပ္ပော, အယံ ဝုစ္စတိ နေက္ခမ္မဓာတူ”တိ (ဝိဘ. ၁၈၂)။

ဣဓာပိ ဒုဝိဓာ ကထာ။ နေက္ခမ္မဓာတုဂ္ဂဟဏေန ဟိ ဣတရာပိ ဒွေ ဓာတုယော ဂဟဏံ ဂစ္ဆန္တိ ကုသလဓမ္မပရိ ယာပန္နတ္တာ, အယံ သဗ္ဗသင်္ဂာဟိကာ။ တာ ပန ဓာတုယော ဝိသုံ ဒီပေတဗ္ဗာတိ တာ ဌပေတွာ သေသာ သဗ္ဗကုသလာ နေက္ခမ္မဓာတူတိ အယံ အသမ္ဘိန္နာ။ ဣမံ နေက္ခမ္မဓာတုံ သဟဇာတာဒိပစ္စယဝသေန ပဋိစ္စ နေက္ခမ္မသညာ နာမ ဥပ္ ပဇ္ဇတိ။ သညာဒီနိ ပဋိစ္စ ဝိတက္ကာဒယော ယထာနုရူပံ။

အဗျာပါဒဓာတုံ, ဘိက္ခဝေ တိ ဧတ္ထ အဗျာပါဒဝိတက္ကောပိ အဗျာပါဒဓာတု အဗျာပါဒေပိ။ ယထာဟ –

“တတ္ထ ကတမာ အဗျာပါဒဓာတု? အဗျာပါဒပဋိသံယုတ္တော တက္ကော။ပေ။ အယံ ဝုစ္စတိ အဗျာ ပါဒဓာတု။ ယာ သတ္တေသု မေတ္တိ မေတ္တာယနာ မေတ္တာယိတတ္တံ မေတ္တာစေတောဝိမုတ္တိ, အယံ ဝုစ္စတိ အ ဗျာပါဒဓာတူ”တိ (ဝိဘ. ၁၈၂)။

ဣမံ အဗျာပါဒဓာတုံ ပဋိစ္စ ဝုတ္တနယေနေဝ အဗျာပါဒသညာ နာမ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။

အဝိဟိံသာဓာတုံ, ဘိက္ခဝေ တိ ဧတ္ထာပိ အဝိဟိံသာဝိတက္ကောပိ အဝိဟိံသာဓာတု ကရုဏာပိ။ ယထာဟ –

> “တတ္ထ ကတမာ အဝိဟိံသာဓာတု? အဝိဟိံသာပဋိသံယုတ္တော တက္ကော။ပေ.။ အယံ ဝုစ္စတိ အဝိဟိံသာဓာတု။ ယာ သတ္တေသု ကရုဏာ ကရုဏာယနာ ကရုဏာယိတတ္တံ ကရုဏာစေတောဝိမုတ္တိ, အယံ ဝုစ္စတိ အဝိဟိံသာဓာတူ”တိ (ဝိဘ. ၁၈၂)။

ဣမံ အဝိဟိံသာဓာတုံ ပဋိစ္စ ဝုတ္တနယေနေဝ အဝိဟိံသာသညာ နာမ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဝုတ္တာနုသာရေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဒုတိယံ။

၃. ဂိဉ္ဇကာဝသထသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၉၇. တတိယေ **ဓာတုံ, ဘိက္ခဝေ** တိ ဣတော ပဋ္ဌာယ အဇ္ဈာသယံ ဓာတူတိ ဒီပေတိ။ **ဥပ္ပဇ္ဇတိ သညာ** တိ အဇ္ဈာသယံ ပဋိစ္စ သညာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, ဒိဋ္ဌိ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, ဝိတက္ကော ဥပ္ပဇ္ဇတီတိ။ ဣဓာပိ “ကစ္စာနော ပဉှံ ပုစ္ဆိဿတီ”တိ တဿ ဩကာသအနုတ္တံ ဧတ္တာဝတာဝ ဒေသနံ နိဋ္ဌာပေသိ။ **အသမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေသူ** တိ ဆသု သတ္ထာရေသု။ **သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓါ** တိ မယမသ္မ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓါတိ။ **ကိံ ပဋိစ္စ ပညာယတီ** တိ ကိံသိ သတိ ဟောတီတိ? သတ္ထာရာနံ ဥပ္ပန္နံ ဒိဋ္ဌိံ ပုစ္ဆတိ။ အသမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေသု တေသု သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓါ ဧတေတိ ဧဝံ ဥပ္ပန္နံ တိတ္ထိယသာဝကာနမ္ပိ ဒိဋ္ဌိံ ပုစ္ဆတိယေဝ။

ဣဒါနိ ယသ္မာ တေသံ အဝိဇ္ဇာဓာတုံ ပဋိစ္စ သာ ဒိဋ္ဌိ ဟောတိ, အဝိဇ္ဇာဓာတု စ နာမ မဟတီ ဓာတု, တသ္မာ မဟတိံ ဓာတုံ ပဋိစ္စ တဿာ ဥပ္ပတ္တိံ ဒီပေန္တော **မဟတီ ခေါ ဧသော** တိအာဒိမာဟ။ **ဟီနံ, ကစ္စာန, ဓာတုံ ပဋိစ္စာ** တိ ဟီနံ အဇ္ဈာသယံ ပဋိစ္စ။ **ပဏိဓီ** တိ စိတ္တဋ္ဌပနံ။ သာ ပနေသာ ဣတ္ထိဘာဝံ ဝါ မက္ကဋာဒိတိရစ္ဆာနဘာဝံ ဝါ ပတ္ထေန္တဿ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ **ဟီနော ပုဂ္ဂလော** တိ ယဿေတေ ဟီနာ ဓမ္မာ ဥပ္ပန္နာ, သဗ္ဗော သော ပုဂ္ဂလောပိ ဟီနော နာမ။ **ဟီနာ တဿ ဝါစာ** တိ ယာ တဿ ဝါစာ, သာပိ ဟီနာ။ **ဟီနံ အာစိက္ခတီ** တိ သော အာစိက္ခန္တောပိ ဟီနမေဝ အာစိက္ခတိ, ဒေသေန္တောပိ ဟီနမေဝ ဒေသေတီတိ သဗ္ဗပဒါနိ ယောဇေတဗ္ဗာနိ။ **ဥပပတ္တီ** တိ ဒွေ ဥပပတ္တိယော ပဋိလာဘော စ နိဗ္ဗတ္တိ စ။ နိဗ္ဗတ္တိ ဟီနကုလာဒိဝသေန ဝေဒိတဗ္ဗာ, ပဋိလာဘော စိတ္တုပ္ပာဒက္ခဏေ ဟီနတ္တိကဝသေန။ ကထံ? တဿ ဟိ ပဉ္စသု နီစကုလေသု ဥပ္ပဇ္ဇနတော ဟီနာ နိဗ္ဗတ္တိ, ဝေဿသုဒ္ဒကုလေသု ဥပ္ပဇ္ဇနတော မဇ္ဈိမာ, ခတ္တိယဗြာဟ္မဏကုလေသု ဥပ္ပဇ္ဇနတော ပဏီတာ။ ဒွာဒသာကုသလစိတ္တုပ္ပာဒာနံ ပန ပဋိလာဘတော ဟီနော ပဋိလာဘော, တေဘူမကဓမ္မာနံ ပဋိလာဘတော မဇ္ဈိမော, နဝလောကုတ္တရဓမ္မာနံ ပဋိလာဘတော ပဏီတော။ ဣမသ္မိံ ပန ဌာနေ နိဗ္ဗတ္တိယေဝ အဓိပ္ပေတာတိ။ တတိယံ။

၄. ဟီနာဓိမုတ္တိကသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၉၈. စတုတ္ထေ **သံသန္ဒန္တိ** တိ ဧကတော ဟောန္တိ။ **သမေန္တိ** တိ သမာဂစ္ဆန္တိ, နိရန္တရာ ဟောန္တိ။ **ဟီနာဓိမုတ္တိကာ** တိ ဟီနဇ္ဈာသယာ။ **ကလျာဏာဓိမုတ္တိကာ** တိ ကလျာဏဇ္ဈာသယာ။ စတုတ္ထံ။

၅. စင်္ကမသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၉၉. ပဉ္စမေ **ပဿထ နော** တိ ပဿထ နု။ **သဗ္ဗေ ခေါ ဧတေ** တိ သာရိပုတ္တတ္ထေရော ဘဂဝတာ “ဧတဒဂ္ဂံ, ဘိက္ခဝေ, မမ သာဝကာနံ ဘိက္ခူနံ မဟာပညာနံ ယဒိဒံ သာရိပုတ္တော”တိ (အ. နိ. ၁.၁၈၉) မဟာပညေသု ဧတဒဂ္ဂေ ဌပိတော။ ဣတိ နံ “ခန္ဓန္တရံ ဓာတွန္တရံ အာယတနန္တရံ သတိပဋ္ဌာနဗောဓိပက္ခိယဓမ္မန္တရံ တိလက္ခဏာဟတံ ဂမ္ဘီရံ ပဉှံ ပုစ္ဆိဿာမာ”တိ မဟာပညာဝ ပရိဝါရေန္တိ။ သောပိ တေသံ ပထဝိံ ပတ္ထရေန္တော ဝိယ သိနေရုဟာဒတော တလိကံ ဥဒ္ဓရန္တော ဝိယ စက္ကဝာဠပဗ္ဗတံ ဘိန္ဒန္တော ဝိယ သိနေရုံ ဥက္ခိပန္တော ဝိယ အာကာသံ ဝိတ္ထာရေန္တော

ဝိယ စန္ဒိမသူရိယေ ဥဋ္ဌာပေန္တော ဝိယ စ ပုစ္ဆိတပုစ္ဆိတံ ကထေတိ။ တေန ဝုတ္တံ "သဗ္ဗေ ခေါ ထေ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခူ မဟာပညာ"တိ။

မဟာမောဂ္ဂလ္လာနောပိ ဘဂဝတာ "ဧတဒဂ္ဂံ, ဘိက္ခဝေ, မမ သာဝကာနံ ဘိက္ခူနံ ဣဒ္ဓိမန္တာနံ ယဒိဒံ မဟာမောဂ္ဂလ္လာနော"တိ ဣဒ္ဓိမန္တေသု ဧတဒဂ္ဂေ ဌပိတော။ ဣတိ နံ "ပရိက္ကမ္မံ အာနိသံသံ အဓိဋ္ဌာနံ ဝိကုဗ္ဗနံ ပုစ္ဆိဿာမာ"တိ ဣဒ္ဓိမန္တေဝ ပရိတရေဗ္ဗဲ့။ သောပိ တေသံ ဝုတ္တနယေနေဝ ပုစ္ဆိတပုစ္ဆိတံ ကထေတိ။ တေန ဝုတ္တံ "သဗ္ဗေ ခေါ ထေ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခူ မဟိဒ္ဓိကာ"တိ။

မဟာကဿပေါပိ ဘဂဝတာ "ဧတဒဂ္ဂံ, ဘိက္ခဝေ, မမ သာဝကာနံ ဘိက္ခူနံ ဓုတဝါဒါနံ ယဒိဒံ မဟာကဿပေါ"တိ ဓုတဝါဒေသု ဧတဒဂ္ဂေ ဌပိတော။ ဣတိ နံ "ဓုတင်္ဂပရိဟာရံ အာနိသံသံ သမောဓာနံ အဓိဋ္ဌာနံ ဘေဒံ ပုစ္ဆိဿာမာ"တိ ဓုတဝါဒေဝ ပရိတရေဗ္ဗဲ့။ သောပိ တေသံ တထေဝ ပုစ္ဆိတပုစ္ဆိတံ ဗျာကရောတိ။ တေန ဝုတ္တံ "သဗ္ဗေ ခေါ ထေ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခူ ဓုတဝါဒါ"တိ။

အနုရုဒ္ဓတ္ထေရောပိ ဘဂဝတာ "ဧတဒဂ္ဂံ, ဘိက္ခဝေ, မမ သာဝကာနံ ဘိက္ခူနံ ဒိဗ္ဗစက္ခုကာနံ ယဒိဒံ အနုရုဒ္ဓေါ"တိ (အ. နိ. ၁.၁၉၂) ဒိဗ္ဗစက္ခုကေသု ဧတဒဂ္ဂေ ဌပိတော။ ဣတိ နံ "ဒိဗ္ဗစက္ခုဿ ပရိက္ကမ္မံ အာနိသံသံ ဥပက္ကိလေသံ ပုစ္ဆိဿာမာ"တိ ဒိဗ္ဗစက္ခုကာဝ ပရိတရေဗ္ဗဲ့။ သောပိ တေသံ တထေဝ ပုစ္ဆိတပုစ္ဆိတံ ကထေတိ။ တေန ဝုတ္တံ "သဗ္ဗေ ခေါ ထေ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခူ ဒိဗ္ဗစက္ခုကာ"တိ။

ပုဏ္ဏတ္ထေရောပိ ဘဂဝတာ "ဧတဒဂ္ဂံ, ဘိက္ခဝေ, မမ သာဝကာနံ ဘိက္ခူနံ ဓမ္မကထိကာနံ ယဒိဒံ ပုဏ္ဏော မန္တာဏိပုတ္တော"တိ (အ. နိ. ၁.၁၉၆) ဓမ္မကထိကေသု ဧတဒဂ္ဂေ ဌပိတော။ ဣတိ နံ "ဓမ္မကထာယ သင်္ခေပဝိတ္ထာရဂမ္ဘီရုတ္တာနဝိစိတ္တကထာဒီသု တံ တံ အာကာရံ ပုစ္ဆိဿာမာ"တိ ဓမ္မကထိကာဝ ပရိတရေဗ္ဗဲ့။ သောပိ တေသံ "အာဝုသော, ဓမ္မကထိကေန နာမ အာဒိတော ပရိသံ ဝဏ္ဏေတုံ ဝဋ္ဋတိ, မဇ္ဈေ သုညတံ ပကာသေတုံ, အန္တေ စတုသစ္စဝသေန ကူဋံ ဂဏှိတုံ"န္တိ ဧဝံ တံ တံ ဓမ္မကထာနယံ အာစိက္ခတိ။ တေန ဝုတ္တံ "သဗ္ဗေ ခေါ ထေ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခူ ဓမ္မကထိကာ"တိ။

ဥပါလိတ္ထေရောပိ ဘဂဝတာ "ဧတဒဂ္ဂံ, ဘိက္ခဝေ, မမ သာဝကာနံ ဘိက္ခူနံ ဝိနယဓရာနံ ယဒိဒံ ဥပါလီ"တိ (အ. နိ. ၁.၂၂၈) ဝိနယဓရေသု ဧတဒဂ္ဂေ ဌပိတော။ ဣတိ နံ "ဂရုကလဟုကံ သတေကိစ္ဆအတေကိစ္ဆံ အာပတ္တာနာပတ္တိံ ပုစ္ဆိဿာမာ"တိ ဝိနယဓရာဝ ပရိတရေဗ္ဗဲ့။ သောပိ တေသံ ပုစ္ဆိတပုစ္ဆိတံ တထေဝ ကထေတိ။ တေန ဝုတ္တံ "သဗ္ဗေ ခေါ ထေ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခူ ဝိနယဓရာ"တိ။

အာနန္ဒတ္ထေရောပိ ဘဂဝတာ "ဧတဒဂ္ဂံ, ဘိက္ခဝေ, မမ သာဝကာနံ ဘိက္ခူနံ ဗဟုဿုတာနံ ယဒိဒံ အာနန္ဒော"တိ (အ. နိ. ၁.၂၂၃) ဗဟုဿုတေသု ဧတဒဂ္ဂေ ဌပိတော။ ဣတိ နံ "ဒသဝိဓံ ဗျဉ္ဇနဗုဒ္ဓိံ အဇ္ဈုပ္ပတ္တိံ အနုသန္ဓိံ ပုဗ္ဗာပရံ ပုစ္ဆိဿာမာ"တိ ဗဟုဿုတာဝ ပရိတရေဗ္ဗဲ့။ သောပိ တေသံ "ဣဒံ ဧဝံ ဝတ္တဗ္ဗံ, ဣဒံ ဧဝံ ဂဟေတဗ္ဗ"န္တိ သဗ္ဗံ ကထေတိ။ တေန ဝုတ္တံ "သဗ္ဗေ ခေါ ထေ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခူ ဗဟုဿုတာ"တိ။

ဒေဝဒတ္တော ပန ပါပိစ္ဆော ဣစ္ဆာပကတော, တေန နံ "ကုလသင်္ဂဏှနပရိဟာရံ နာနပ္ပကာရကံ ကောဟညတံ ပုစ္ဆိဿာမာ"တိ ပါပိစ္ဆာဝ ပရိတရေဗ္ဗဲ့။ သောပိ တေသံ တံ တံ နိယာမံ အာစိက္ခတိ။ တေန ဝုတ္တံ "သဗ္ဗေ ခေါ ထေ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခူ ပါပိစ္ဆာ"တိ။

ကသ္မာ ပနေတေ အဝိဒူရေ စင်္ကမိံသူတိ။ "ဒေဝဒတ္တော သတ္ထရိ ပဒုဋ္ဌစိတ္တော အနတ္ထမ္ပိ ကာတုံ ဥပက္ကမေယျာ"တိ အာရက္ခဂ္ဂဟဏတ္ထံ။ အထ ဒေဝဒတ္တော ကသ္မာ စင်္ကမီတိ? "အကာရကော အဟံ, ယဒိ ကာရကော ဘဝေယျံ, န ဣမေ အာဂစ္ဆေယျာ"တိ အတ္တနော ကတဒေါသပဋိစ္ဆာဒနတ္ထံ။ ကိံ ပန ဒေဝဒတ္တော ဘဂဝတော အနတ္ထံ ကာတုံ သမတ္ထော, ဘဂဝတော ဝါ အာရက္ခကိစ္စံ အတ္ထီတိ? နတ္ထိ။ တေန ဝုတ္တံ "အဋ္ဌာနမေတံ, အာနန္ဒ, အနဝကာသော, ယံ တထာဂတော ပရူပက္ကမေန ပရိနိဗ္ဗာယေယျာ"တိ (စူဠဝ. ၃၄၁)။ ဘိက္ခူ ပန သတ္ထရိ ဂါရဝေန အာဂတာ။ တေနေဝ ဘဂဝတာ ဧဝံ ဝုတ္တံ "ဝိဿဇ္ဇေဟိ, အာနန္ဒ, ဘိက္ခုသင်္ဃ"န္တိ ဝိဿဇ္ဇာပေသိ။ ပဉ္စမံ။

၆. သကထာသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၀၀. ဆဋ္ဌေ **ဂူထော ဂူထေန သံသန္ဒတိ သမေတီ** တိ သမုဒ္ဒန္တရေ ဇနပဒန္တရေ စက္ကဝာဋန္တရေ ဌိတောပိ ဝဏ္ဏေနပိ ဂန္ဓေနပိ ရသေနပိ နာနတ္တံ အနုပဂစ္ဆန္တော သံသန္ဒတိ သမေတိ, ကေသဒိသော ဟောတိ နိရန္တရော။ သေသေသုပိ ဧသေဝ နယော။ အယံ ပန အနိဋ္ဌဉပမာ ဟီနဓာတုကာနံ ဟီနအဓိမုတ္တိကာနံ သရိက္ခဘာဝဒဿနတ္ထံ အာဟဋာ, ခီရာဒိဝိသိဋ္ဌောပမာ ကလျာဏဓာတုကာနံ အဓိမုတ္တိကာနံ သရိက္ခဘာဝဒဿနတ္ထံ။

သံသဂ္ဂာ တိ ဒဿနသဝနသံသဂ္ဂါဒိဝတ္ထုကေန တဏှာသ္နေဟေန။ **ဝနထော ဇာတော**တိ ကိလေသဝနံ ဇာတံ ။ **အသံသဂ္ဂေန ဆိဇ္ဇတီ** တိ ဧကတော ဌာနနိသဇ္ဇာဒိနိ အကရောန္တဿ အသံသဂ္ဂေန အဒဿနေန ဆိဇ္ဇတိ။ **သာဓုဇီဝီ**တိ ပရိသုဒ္ဓဇီဝိတံ ဇီဝမာနော။ **သဟာဝသေ**တိ သဟတသံ ဝသေယ္ယ။ ဆဋ္ဌံ။

၇. အဿဒ္ဓသံသန္ဒနသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၀၁. သတ္တမေ **အဿဒ္ဓာ အဿဒ္ဓေဟီ** တိအာဒီသု ဗုဒ္ဓေ စ ဓမ္မေ စ သင်္ဃေ စ သဒ္ဓာဝိရဟိတာ နိရောဇာ နိရသာ ပုဂ္ဂလာ သမုဒ္ဒဿ ဩရိမတီရေ ဌိတာ ဟရိမတီရေပိ ဌိတေဟိ အဿဒ္ဓေဟိ သဒ္ဓိံ တာယ အဿဒ္ဓတာယ ကေသဒိသာ နိရန္တရာ ဟောန္တိ။ တထာ အဟိရိကာ ဘိန္နမရိယာဒာ အလဇ္ဇိပုဂ္ဂလာ အဟိရိကေဟိ, အနောတ္တပ္ပိနော ပါပကိရိယာယ အဘာယမာနာ အနောတ္တပ္ပီဟိ, အပ္ပဿုတာ သုတဝိရဟိတာ အပ္ပဿုတေဟိ, ကုသီတာ အာလသိယပုဂ္ဂလာ ကုသီတေဟိ, မုဋ္ဌဿတိနော ဘတ္တနိက္ခိတ္တကာကမံသနိက္ခိတ္တသိင်္ဂါလသဒိသာ မုဋ္ဌဿတီဟိ, ဒုပ္ပညာ ခန္ဓာဒိပရိစ္ဆေဒိကာယ ပညာယ အဘာဝေန နိပ္ပညာ တာဒိသေဟေဝ ဒုပ္ပညေဟိ, သဒ္ဓာသမ္ပန္နာ စေတိယဝန္ဒနာဒိကိစ္စပသုတာ သဒ္ဓေဟိ, ဟိရိမနာ လဇ္ဇိပုဂ္ဂလာ ဟိရိမနေဟိ, ဩတ္တပ္ပိနော ပါပဘီရုကာ ဩတ္တပ္ပီဟိ, ဗဟုဿုတာ သုတဓရာ အာဂမဓရာ တန္တိပါလကာ ဝံသာနုရက္ခကာ ဗဟုဿုတေဟိ, အာရဒ္ဓဝီရိယာ ပရိပုဏ္ဏပရက္ကမာ အာရဒ္ဓဝီရိယေဟိ, ဥပဋ္ဌိတဿတီ သဗ္ဗကိစ္စပရိဂ္ဂဟိကာယ သတိယာ သမန္နာဂတာ ဥပဋ္ဌိတဿတီဟိ, ပညဝန္တော မဟာပညေဟိ ဝဇိရူပမဉာဏေဟိ ပညဝန္တေဟိ သဒ္ဓိံ ဒူရေ ဌိတာပိ တာယ ပညာသမ္ပတ္တိယာ သံသန္ဒန္တိ သမေန္တိ။ သတ္တမံ။

၈-၁၂. အဿဒ္ဓမူလကသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ

၁၀၂-၁၀၆. အဋ္ဌမာဒီနိ တေယေဝ အဿဒ္ဓာဒိဓမ္မေ တိကဝသေန ကတ္ွာ ဒေသိတာနိ။ တတ္ထ အဋ္ဌမေ အဿဒ္ဓာဒိမူလကာ ကဏှပက္ခသုက္ကပက္ခဝသေန ပဉ္စ တိကာ ဝုတ္တာ, နဝမေ အဟိရိကမူလကာ စတ္တာရော။ ဒသမေ အနောတ္တပ္ပမူလကာ တယော, ဧကာဒသမေ အပ္ပဿုတမူလကာ ဒွေဝ, ဒွာဒသမေ ကုသီတမူလကော ဧကော တိကော ဝုတ္တောတိ သဗ္ဗေပိ ပဉ္စသု သုတ္တန္တေသု ပန္နရသ တိကာ ဟောန္တိ။ ပန္နရသ စေတေ သုတ္တန္တာတိပိ ဝဒန္တိ။ အယံ တိကပေယျာလော နာမ။ အဋ္ဌမာဒီနိ။

ဒုတိယော ဝဂ္ဂေါ။

၃. ကမ္မပထဝဂ္ဂေါ

၁-၂. အသမာဟိတသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ

၁၀၇-၁၀၈. တတိယဝဂ္ဂဿ ပဌမံ အဿဒ္ဓာဒိပဉ္စကဝသေန ဝုတ္တံ, တထာ ဒုတိယံ။ ပဌမေ ပန အသမာဟိတပဒံ စတုတ္ထံ, ဒုတိယေ ဒုဿီလပဒံ။ ဧဝံ ဝုစ္စမာနေ ဗုဇ္ဈနကပုဂ္ဂလာနံ အဓိမုတ္တိယာ ဟိ တေသံ ဝုတ္တာနိ။ တတ္ထ **အသမာဟိတာ**တိ ဥပစာရပ္ပနာသမာဓိရဟိတာ။ **ဒုဿီလာ** တိ နိဿီလာ။ ပဌမဒုတိယာနိ။

၃-၅. ပဉ္စသိက္ခာပဒသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ

၁၀၉-၁၁၁. တတိယံ ပဥ္စကမ္မပထဝသေန ဗုဇ္ဈနကာနံ အဇ္ဈာသယဝသေန ဝုတ္တံ, စတုတ္ထံ သတ္တကမ္မပထဝသေန, ပဥ္စမံ ဒသကမ္မပထဝသေန။ တတ္ထ တတိယေ **သုရာမေရယမဇ္ဇပ္ပမာဒဋ္ဌာယိနော** တိ သုရာမေရယသင္ခါတံ မဇ္ဇံ ယာယ ပမာဒစေတနာယ ပိဝန္တိ, သာ ''သုရာမေရယမဇ္ဇပ္ပမာဒော''တိ ဝုစ္စတိ, တသ္မိံ တိဋ္ဌန္တီတိ သုရာမေရယမဇ္ဇပ္ပမာဒဋ္ဌာယိနော။ အယံ တာဝေတ္ထ အသာဓာရဏပဒဿ အတ္ထော။

ပဥ္စမေ ဟဏံ အတိပာတေန္တီတိ **ဟဏာတိပာတိနော,** ဟဏဃာတိကာတိ အတ္ထော။ အဒိန္နံ အာဒိယန္တီတိ **အဒိန္နာအယိနော,** ပရဿဟာရိနောတိ အတ္ထော။ ဝတ္ထုကာမေသု ကိလေသကာမေန မိစ္ဆာ စရန္တီတိ **ကာမေသုမိစ္ဆာစာရိနော။** မုသာ ဝဒန္တီတိ **မုသာဝါဒိနော ,** ပရေသံ အတ္ထဘဥ္ဇကံ တုစ္ဆံ အလိကံ ဝါစံ ဘာသိတာရောတိ အတ္ထော။ ပိသုဏာ ဝါစာ ဧတေသန္တိ **ပိသုဏာဝါစာ။** မမ္မစ္ဆေဒိကာ ဖရုသာ ဝါစာ ဧတေသန္တိ **ဖရုသဝါစာ။** သမ္ဖံ နိရတ္ထကံ ဝစနံ ပလပန္တီတိ **သမ္ဖပ္ပလာပိနော** ။ အဘိဇ္ဈာယန္တီတိ **အဘိဇ္ဈာလုနော,** ပရဘဏ္ဍေ လုဗ္ဘနသီလာတိ အတ္ထော။ ဗျာပန္နံ ပူတိဘူတံ စိတ္တမေတေသန္တိ **ဗျာပန္နစိတ္တာ** ။ မိစ္ဆာ ဟပိကာ ဝိညုဂရဟိတာ ဧတေသံ ဒိဋ္ဌီတိ **မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကာ,** ကမ္မပထပရိယာပန္နာယ ''နတ္ထိ ဒိန္န''န္တိအာဒိဝတ္ထုကာယ မိစ္ဆတ္တပရိယာပန္နာယ အနိယျာနိကဒိဋ္ဌိယာ သမန္နာဂတာတိ အတ္ထော။ သမ္မာ သောဘနာ ဝိညုပသတ္ထာ ဧတေသံ ဒိဋ္ဌီတိ **သမ္မာဒိဋ္ဌိကာ,** ကမ္မပထပရိယာပန္နာယ ''အတ္ထိ ဒိန္န''န္တိ အာဒိကာယ ကမ္မဿကတဒိဋ္ဌိယာ သမ္မတ္တပရိယာပန္နာယ မဂ္ဂဒိဋ္ဌိယာ စ သမန္နာဂတာတိ အတ္ထော။ ဣဒံ တာဝေတ္ထ အနုတ္တာနာနံ ပဒါနံ ပဒဝဏ္ဏနာမတ္တံ။

ယော ပန တေသံ ဟဏာတိပာတော အဒိန္နာအနံ ကာမေသုမိစ္ဆာစာရော မုသာဝါဒော ပိသုဏာဝါစာ ဖရုသဝါစာ သမ္ဖပ္ပလာပော အဘိဇ္ဈာ ဗျာပာဒော မိစ္ဆာဒိဋ္ဌီတိ ကဏှပက္ခေ ဒသဝိဓော အတ္ထော ဟောတိ။ တတ္ထ ဟဏဿ အတိပာတော **ဟဏာတိပာတော,** ဟဏဝဓော ဟဏဃာတောတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **ဟဏော**တိ စေတ္ထ ဝေါဟာရတော သတ္တော, ပရမတ္ထတော ဇီဝိတိန္ဒြိယံ။ တသ္မိံ ပန ဟဏေ ဟဏသညိနော ဇီဝိတိန္ဒြိယုပစ္ဆေဒကဥပက္ကမသမုဋ္ဌာပိကာ ကာယဝစီဒွါရာနံ အညတရဒွါရပ္ပဝတ္တာ ဝဓကစေတနာ ဟဏာတိပာတော။ သော ဂုဏဝိရဟိတေသု တိရစ္ဆာနဂတာဒီသု ဟဏေသု ခုဒ္ဒကေ ဟဏေ အပ္ပသာဝဇ္ဇော, မဟာသရီရေ မဟာသာဝဇ္ဇော။ ကသ္မာ? ပယောဂမဟန္တတာယ , ပယောဂသမတ္တေပိ ဝတ္ထုမဟန္တတာယ။ ဂုဏဝန္တေသု မနုဿာဒီသု အပ္ပဂုဏေ အပ္ပသာဝဇ္ဇော, မဟာဂုဏေ မဟာသာဝဇ္ဇော။ သရီရဂုဏာနံ ပန သမဘာဝေ သတိ ကိလေသာနံ ဥပက္ကမာနဉ္စ မုဒုတာယ အပ္ပသာဝဇ္ဇော, တိဗ္ဗတာယ မဟာသာဝဇ္ဇောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။

တဿ ပဉ္စ သမ္ဘာရာ ဟောန္တိ – ဟဏော, ဟဏသညိတာ, ဝဓကစိတ္တံ, ဥပက္ကမော, တေန မရဏန္တိ။ ဆ ပယောဂါ သာဟတ္ထိကော, အာဏတ္တိကော, နိဿဂ္ဂိယော, ထာဝရော, ဝိဇ္ဇာမယော, ဣဒ္ဓိမယောတိ။ ဣမသ္မိံ ပနတ္ထေ ဝိတ္ထာရိယမာနေ အတိပ္ပပဉ္စော ဟောတိ, တသ္မာ တံ န ဝိတ္ထာရယာမ, အညဉ္စ ဧဝရူပံ။ အတ္ထိကေဟိ ပန သမန္တပာသာဒိကံ ဝိနယဋ္ဌကထံ (ပါရာ. အဋ္ဌ. ၁၇၂) ဩလောကေတွာ ဂဟေတဗ္ဗော။

အဒိန္နဿ အာအနံ **အဒိန္နာအနံ,** ပရဿဟရဏံ ထေယျံ စောရိကာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ တတ္ထ **အဒိန္န**န္တိ ပရပရိဂ္ဂဟိတံ, ယတ္ထ ပရော ယထာကာမကာရိတံ အာပဇ္ဇန္တော အဒဏ္ဍာရဟော အနုပဝဇ္ဇော ဟောတိ။ တသ္မိံ ပန ပရပရိဂ္ဂဟိတေ ပရပရိဂ္ဂဟိတသညိနော တအာအယကဥပက္ကမသမုဋ္ဌာပိကာ ထေယျစေတနာ အဒိန္နာအနံ။ တံ ဟီနေ ပရသန္တကေ အပ္ပသာဝဇ္ဇံ, ပဏီတေ မဟာသာဝဇ္ဇံ။ ကသ္မာ? ဝတ္ထုပဏီတတာယ။ ဝတ္ထုသမတ္တေ သတိ ဂုဏာဓိကာနံ သန္တကေ ဝတ္ထုသ္မိံ မဟာသာဝဇ္ဇံ, တံ တံ ဂုဏာဓိကံ ဥပာအယ တတော တတော ဟီနဂုဏဿ သန္တကေ ဝတ္ထုသ္မိံ အပ္ပသာဝဇ္ဇံ။

တဿ ပဉ္စ သမ္ဘာရာ ဟောန္တိ – ပရပရိဂ္ဂဟိတံ, ပရပရိဂ္ဂဟိတသညိတာ, ထေယျစိတ္တံ, ဥပက္ကမော, တေန ဟရဏန္တိ။ ဆ ပယောဂါ သာဟတ္ထိကာဒယောဝ။ တေ စ ခော ယထာနုရူပံ ထေယျာဝဟာရော, ပသယှာဝဟာရော, ပဋိစ္ဆန္နာဝဟာရော, ပရိကပ္ပာဝဟာရော, ကုသာဝဟာရောတိ ဣမေသံ အဝဟာရာနံ ဝသေန ပဝတ္တာတိ အယမေတ္ထ သင်္ခေပေါ, ဝိတ္ထာရော ပန သမန္တပာသာဒိကာယံ (ပါရာ. အဋ္ဌ. ၉၂) ဝုတ္တော။

ကာမေသုမိစ္ဆာစာရောတိ ဧတ္ထ ပန **ကာမေသူ**တိ မေထုနသမာစာရေသု။ **မိစ္ဆာစာရော**တိ ဧကန္တနိန္ဒိတော လာမကာစာ
ရော။ လက္ခဏတော ပန အသဒ္ဓမ္မာဓိပ္ပာယေန ကာယဒွါရပ္ပဝတ္တာ အဂမနီယဋ္ဌာနဝီတိက္ကမစေတနာ ကာမေသု
မိစ္ဆာစာရော။ တတ္ထ **အဂမနီယဋ္ဌာနံ** နာမ ပုရိသာနံ တာဝ မာတုရက္ခိတာ ပိတုရက္ခိတာ မာတာပိတုရက္ခိတာ ဘာတုရက္
ခိတာ ဘဂိနိရက္ခိတာ ဉာတိရက္ခိတာ ဂောတ္တရက္ခိတာ ဓမ္မရက္ခိတာ သာရက္ခာ သပရိဒဏ္ဍာတိ မာတုရက္ခိတာဒယော
ဒသ, ဓနက္ကီတာ ဆန္ဒဝါသိနီ ဘောဂဝါသိနီ ပဋဝါသိနီ ဩဒပတ္တကိနီ ဩဘတစုမ္ဗဋာ ဒါသီ စ ဘရိယာ စ ကမ္မကာရီ စ
ဘရိယာ စ ဓဇာဟဋာ မုဟုတ္တိကာတိ ဧတာ ဓနက္ကီတာဒယော ဒသာတိ ဝီသတိ ဣတ္ထိယော။ ဣတ္ထီသု ပန ဒွိန္နံ သာ
ရက္ခသပရိဒဏ္ဍာနံ, ဒသန္နဉ္စ ဓနက္ကီတာဒီနန္တိ ဒွါဒသန္နံ ဣတ္ထီနံ အညေ ပုရိသာ။ ဣဒံ အဂမနီယဋ္ဌာနံ နာမ။
သော ပနေသ မိစ္ဆာစာရော သီလာဒိဂုဏရဟိတေ အဂမနီယဋ္ဌာနေ အပ္ပသာဝဇ္ဇော, သီလာဒိဂုဏသမ္ပန္နေ မဟာသာဝဇ္
ဇော။ တဿ စတ္တာရော သမ္ဘာရာ – အဂမနီယဝတ္ထု, တသ္မိံ သေဝနစိတ္တံ, သေဝနပ္ပယောဂေါ, မဂ္ဂေနမဂ္ဂပ္ပဋိပတ္
တိအဓိဝါသနန္တိ။ ဧကော ပယောဂေါ သာဟတ္ထိကောဝ။

မုသာတိ ဝိသံဝါဒနပုရေက္ခာရဿ အတ္ထဘဉ္ဇနကော ဝစီပယောဂေါ ကာယပ္ပယောဂေါ ဝါ, ဝိသံဝါဒနာဓိပ္ပာ
ယေန ပနဿ ပရဝိသံဝါဒနကာယဝစီပယောဂသမုဋ္ဌာပိကာ စေတနာ, မုသာဝါဒေါ။ အပရော နယော – **မုသာ**တိ အဘူတံ
အတစ္ဆံ ဝတ္ထု။ **ဝါဒေါ**တိ တဿ ဘူတတော တစ္ဆတော ဝိညာပနံ။ လက္ခဏတော ပန အတထံ ဝတ္ထုံ တထတော ပရံ
ဝိညာပေတုကာမဿ တထာဝိညတ္တိသမုဋ္ဌာပိကာ စေတနာ မုသာဝါဒေါ။ သော ယမတ္ထံ ဘဉ္ဇတိ, တဿ အပ္ပတာ
ယ အပ္ပသာဝဇ္ဇော, မဟန္တတာယ မဟာသာဝဇ္ဇော။ အပိ စ ဂဟဋ္ဌာနံ အတ္တနော သန္တကံ အဒါတုကာမတာယ နတ္ထီ
တိအာဒိနယပ္ပဝတ္တော အပ္ပသာဝဇ္ဇော, သက္ခိနာ ဟုတွာ အတ္ထဘဉ္ဇနတ္ထံ ဝုတ္တော မဟာသာဝဇ္ဇော။ ပဗ္ဗဇိ
တာနံ အပ္ပကမ္ပိ တေလံ ဝါ သပ္ပိံ ဝါ လဘိတွာ ဟသာဓိပ္ပာယေန “အဇ္ဇ ဂါမေ တေလံ နဒီ မညေ သန္ဒတီ”တိ ပူရဏ
ကထာနယေန ပဝတ္တော အပ္ပသာဝဇ္ဇော, အဒိဋ္ဌံယေဝ ပန “ဒိဋ္ဌ”န္တိအာဒိနာ နယေန ဝဒန္တာနံ မဟာသာဝဇ္ဇော။ တဿ
သ စတ္တာရော သမ္ဘာရာ ဟောန္တိ – အတထံ ဝတ္ထု, ဝိသံဝါဒနစိတ္တံ, တဇ္ဇော ဝါယာမော, ပရဿ တဒတ္ထဝိဇာနနန္
တိ။ ဧကော ပယောဂေါ သာဟတ္ထိကောဝ။ သော ကာယေန ဝါ ကာယပဋိဗဒ္ဓေန ဝါ ဝါစာယ ဝါ ပရဝိသံဝါဒကကိရိယာ
ကရဏေ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ တာယ စေ ကိရိယာယ ပရော တမတ္ထံ ဇာနာတိ, အယံ ကိရိယာသမုဋ္ဌာပိကစေတနာက္ခဏေယေဝ
မုသာဝါဒကမ္မုနာ ဗဇ္ဈတိ။

ပိသုဏဝါစာတိအာဒီသု ယာယ ဝါစာယ, ယဿ တံ ဝါစံ ဘာသတိ, တဿ ဟဒယေ အတ္တနော ပိယဘာဝံ, ပရဿ
စ သုညဘာဝံ ကရောတိ, သာ **ပိသုဏဝါစာ** ။ ယာယ ပန အတ္တာနမ္ပိ ပရမ္ပိ ဖရုသံ ကရောတိ, ယာ ဝါစာ သယမ္ပိ ဖရု
သာ, နေဝ ကဏ္ဏသုခါ န ဟဒယင်္ဂမာ, အယံ **ဖရုသဝါစာ**။ ယေန ပန သမ္ဖံ ပလပတိ နိရတ္ထကံ, သော **သမ္ဖပ္ပလာ
ပေါ**။ တေသံ မူလဘူတာ စေတနာပိ ပိသုဏဝါစာဒိနာမမေဝ လဘတိ။ သာ ဧဝ စ ဣဓ အဓိပ္ပေတာတိ။

တတ္ထ သံကိလိဋ္ဌစိတ္တဿ ပရေသံ ဝါ ဘေဒါယ, အတ္တနော ပိယကမျတာယ ဝါ ကာယဝစီပယောဂသမုဋ္ဌာပိ
ကာ စေတနာ **ပိသုဏဝါစာ**။ သာ ယဿ ဘေဒံ ကရောတိ, တဿ အပ္ပဂုဏတာယ အပ္ပသာဝဇ္ဇာ, မဟာဂုဏတာယ မဟာ
သာဝဇ္ဇာ။ တဿာ စတ္တာရော သမ္ဘာရာ – ဘိန္ဒိတဗ္ဗော ပရော, ဣတိ ဣမေ နာနာ ဘဝိဿန္တိ, ဝိနာ ဘဝိဿန္တီ
တိ ဘေဒပုရေက္ခာရတာ, ဣတိ အဟံ ပိယော ဘဝိဿာမိ ဝိဿာသိကောတိ ပိယကမျတာ ဝါ, တဇ္ဇော ဝါယာမော,
တဿ တဒတ္ထဝိဇာနနန္တိ။

ပရဿ မမ္မစ္ဆေဒကကာယဝစီပယောဂသမုဋ္ဌာပိကာ ဧကန္တဖရုသစေတနာ ဖရုသဝါစာ။ တဿာ အာဝိဘာဝတ္
ထမိဒံ ဝတ္ထု – ဧကော ကိရ ဒါရကော မာတု ဝစနံ အနာဒိယိတွာ အရညံ ဂစ္ဆတိ။ မာတာ တံ နိဝတ္တေတုံ အသက္ကောန္
တီ, “စဏ္ဍာ တံ မဟိံသီ အနုဗန္ဓတူ”တိ အက္ကောသိ။ အထဿ တထေဝ အရညေ မဟိံသီ ဥဋ္ဌာသိ။ ဒါရကော, “ယံ
မမ မာတာ မုခေန ကထေသိ, တံ မာ ဟောတု, ယံ စိတ္တေန စိန္တေသိ, တံ ဟောတူ”တိ သစ္စကိရိယံ အကာသိ။ မဟိံသီ
တတ္ထေဝ ဗဒ္ဓာ ဝိယ အဋ္ဌာသိ။ ဧဝံ မမ္မစ္ဆေဒကောပိ ပယောဂေါ စိတ္တသဏှတာယ ဖရုသဝါစာ န ဟောတိ။
မာတာပိတရော ဟိ ကဒါစိ ပုတ္တကေ ဧဝံ ဝဒန္တိ – “စောရာ ဝေါ ခဏ္ဍာခဏ္ဍိကံ ကရောန္တူ”တိ, ဥပ္ပလပတ္တမ္ပိ စ
နေသံ ဥပရိ ပတန္တံ န ဣစ္ဆန္တိ။ အာစရိယုပဇ္ဈာယာ စ ကဒါစိ နိဿိတကေ ဧဝံ ဝဒန္တိ – “ကိံ ဣမေ အဟိရိကာ အ
နောတ္တပ္ပိနော စရန္တိ, နိဒ္ဓမထ နေ”တိ။ အထ စ နေသံ အာဂမာဓိဂမသမ္ပတ္တိံ ဣစ္ဆန္တိ။ ယထာ စ စိတ္တသဏှတာ
တာယ ဖရုသဝါစာ န ဟောတိ, ဧဝံ ဝစနသဏှတာယ အဖရုသဝါစာပိ န ဟောတိ။ န ဟိ မာရာပေတုကာမဿ “ဣမံ သု

ခံ သယာပေထာ”တိ ဝစနံ အဖရုသတာ ဟောတိ။ စိတ္တဖရုသတာယ ပနေသာ ဖရုသဝါစာဝ။ သာ ယံ သန္ဓာယ ပဝတ္တိတာ, တဿ အပ္ပဂုဏတာယ အပ္ပသာဝဇ္ဇာ, မဟာဂုဏတာယ မဟာသာဝဇ္ဇာ။ တဿာ တယော သမ္ဘာရာ – အက္ကောသိတဗ္ဗော ပရော, ကုပိတစိတ္တံ, အက္ကောသနာတိ။

အနတ္ထဝိညာပိကာ ကာယဝစီပယောဂသမုဋ္ဌာပိကာ အကုသလစေတနာ သမ္ဖပ္ပလာပော။ သော အာသေဝနမန္ဒတာယ အပ္ပသာဝဇ္ဇော, အာသေဝနမဟန္တတာယ မဟာသာဝဇ္ဇော။ တဿ ဒွေ သမ္ဘာရာ – ဘာရတယုဒ္ဓ-သီတာဟရဏာဒိ-နိရတ္ထကကထာ-ပုရေက္ခာရတာ, တထာရူပီကထာကထနဉ္စာတိ။

အဘိဇ္ဈာယတီတိ **အဘိဇ္ဈာ** ။ ပရဘဏ္ဍာဘိမုခီ ဟုတွာ တန္နိန္နတာယ ပဝတ္တတီတိ အတ္ထော။ သာ “အဟော ဝတိဒံ မမဿာ”တိ ဧဝံ ပရဘဏ္ဍာဘိဇ္ဈာယနလက္ခဏာ အဒိန္နာဒါနံ ဝိယ အပ္ပသာဝဇ္ဇာ မဟာသာဝဇ္ဇာ စ။ တဿာ ဒွေ သမ္ဘာရာ ပရဘဏ္ဍံ အတ္တနော ပရိဏာမနဉ္စ။ ပရဘဏ္ဍဝတ္ထုကေ ဟိ လောဘေ ဥပ္ပန္နေပိ န တာဝ ကမ္မပထဘေဒော ဟောတိ, ယာဝ န “အဟော ဝတိဒံ မမဿာ”တိ အတ္တနော ပရိဏာမေတီတိ။

ဟိတသုခံ ဗျာပာဒယတီတိ, **ဗျာပါဒော** ။ သော ပရဝိနာသာယ မနောပဒောသလက္ခဏော။ ဖရုသဝါစာ ဝိယ အပ္ပသာဝဇ္ဇော မဟာသာဝဇ္ဇော စ။ တဿ ဒွေ သမ္ဘာရာ ပရသတ္တော စ, တဿ စ ဝိနာသစိန္တာ။ ပရသတ္တဝတ္ထုကေ ဟိ ကောဓေ ဥပ္ပန္နေပိ န တာဝ ကမ္မပထဘေဒော ဟောတိ, ယာဝ န “အဟော ဝတာယံ ဥစ္ဆိဇ္ဇေယျ ဝိနဿေယျာ”တိ တဿ ဝိနာသံ စိန္တေတိ။

ယထာဘုစ္စဂဟဏာဘာဝေန မိစ္ဆာ ပဿတီတိ **မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ**။ သာ “နတ္ထိ ဒိန္န”န္တိအာဒိနာ နယေန ဝိပရီတဒဿနလက္ခဏာ သမ္ဖပ္ပလာပော ဝိယ အပ္ပသာဝဇ္ဇာ မဟာသာဝဇ္ဇာ စ။ အပိ စ အနိယတာ အပ္ပသာဝဇ္ဇာ, နိယတာ မဟာသာဝဇ္ဇာ။ တဿာ ဒွေ သမ္ဘာရာ – ဝတ္ထုနော စ ဂဟိတာကာရဝိပရီတတာ ယထာ စ နံ ဂဏှာတိ, တထာဘာဝေန တဿာ ဥပဋ္ဌာနန္တိ။

ဣမေသံ ပန ဒသန္နံ အကုသလကမ္မပထာနံ ဓမ္မတော ကောဋ္ဌာသတော အာရမ္မဏတော ဝေဒနာတော မူလတောတိ ပဉ္စဟာကာရေဟိ ဝိနိစ္ဆယော ဝေဒိတဗ္ဗော။ တတ္ထ **ဓမ္မတော**တိ ဧတေသု ဟိ ပဋိပါဋိယာ သတ္တ စေတနာဓမ္မာဝ ဟောန္တိ, အဘိဇ္ဈာဒယော တိဿော စေတနာသမ္ပယုတ္တာ။ **ကောဋ္ဌာသတော**တိ ပဋိပါဋိယာ သတ္တ, မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ စာတိ ဣမေ အဋ္ဌ ကမ္မပထာ ဧဝ ဟောန္တိ, နော မူလာနိ, အဘိဇ္ဈာဗျာပါဒာ ကမ္မပထာ စေဝ မူလာနိ စ။ အဘိဇ္ဈာ ဟိ မူလံ ပတွာ လောဘော အကုသလမူလံ ဟောတိ, ဗျာပါဒော ဒေါသော အကုသလမူလံ။

အာရမ္မဏတော တိ ပါဏာတိပါတော ဇီဝိတိန္ဒြိယာရမ္မဏတော သင်္ခါရာရမ္မဏော ဟောတိ, အဒိန္နာဒါနံ သတ္တာရမ္မဏံ ဝါ သင်္ခါရာရမ္မဏံ ဝါ, မိစ္ဆာစာရော ဖောဋ္ဌဗ္ဗဝသေန သင်္ခါရာရမ္မဏောဝ, သတ္တာရမ္မဏောတိပိ ဧကေ။ မုသာဝါဒော သတ္တာရမ္မဏော ဝါ သင်္ခါရာရမ္မဏော ဝါ, တထာ ပိသုဏဝါစာ။ ဖရုသဝါစာ သတ္တာရမ္မဏာဝ။ သမ္ဖပ္ပလာပော ဒိဋ္ဌသုတမုတဝိညာတဝသေန သတ္တာရမ္မဏော ဝါ သင်္ခါရာရမ္မဏော ဝါ, တထာ အဘိဇ္ဈာ။ ဗျာပါဒော သတ္တာရမ္မဏောဝ။ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ တေဘူမကဓမ္မဝသေန သင်္ခါရာရမ္မဏာ။

ဝေဒနာတောတိ ပါဏာတိပါတော ဒုက္ခဝေဒနော ဟောတိ။ ကိဉ္စာပိ ဟိ ရာဇာနော စောရံ ဒိသွာ ဟသမာနာပိ “ဂစ္ဆထ နံ ဃာတေထာ”တိ ဝဒန္တိ, သန္နိဋ္ဌာပကစေတနာ ပန နေသံ ဒုက္ခသမ္ပယုတ္တာဝ ဟောတိ။ အဒိန္နာဒါနံ တိဝေဒနံ, မိစ္ဆာစာရော သုခမဇ္ဈတ္တဝသေန ဒွိဝေဒနော, သန္နိဋ္ဌာပကစိတ္တေ ပန မဇ္ဈတ္တဝေဒနော န ဟောတိ။ မုသာဝါဒော တိဝေဒနော, တထာ ပိသုဏဝါစာ ဖရုသဝါစာ ဒုက္ခဝေဒနာ, သမ္ဖပ္ပလာပော တိဝေဒနော, အဘိဇ္ဈာ သုခမဇ္ဈတ္တဝသေန ဒွိဝေဒနာ, တထာ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ။ ဗျာပါဒော ဒုက္ခဝေဒနော။

မူလတောတိ ပါဏာတိပါတော ဒောသမောဟဝသေန ဒွိမူလကော ဟောတိ, အဒိန္နာဒါနံ ဒောသမောဟဝသေန ဝါ လောဘမောဟဝသေန ဝါ, မိစ္ဆာစာရော လောဘမောဟဝသေန။ မုသာဝါဒော ဒောသမောဟဝသေန ဝါ လောဘမောဟဝသေန ဝါ, တထာ ပိသုဏဝါစာ သမ္ဖပ္ပလာပော စ။ ဖရုသဝါစာ ဒောသမောဟဝသေန, အဘိဇ္ဈာ မောဟဝသေန ဧကမူလာ, တထာ ဗျာပါဒော။ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ လောဘမောဟဝသေန ဒွိမူလာတိ။

ပါဏာတိပါတာ ပဋိဝိရတာတိအာဒီသု ပါဏာတိပါတာဒယော ဝုတ္တတ္ထာ ဧဝ။ ယာယ ပန ဝိရတိယာ ဧတေ ပဋိဝိရတာ နာမ ဟောန္တိ, သာ ဘေဒတော တိဝိဓာ ဟောတိ သမ္ပတ္တဝိရတိ သမာဒါနဝိရတိ သမုစ္ဆေဒဝိရတီတိ။ တတ္ထ အသမာဒိန္နသိက္ခာပဒါနံ အတ္တနော ဇာတိဝယဗာဟုသစ္စာဒီနိ ပစ္စဝေက္ခိတွာ "အယုတ္တံ အမှာကံ ဧဝရူပံ ကာတု"န္တိ သမ္ပတ္တံ ဝတ္ထုံ အဝီတိက္ကမန္တာနံ ဥပ္ပဇ္ဇမာနာ ဝိရတိ **သမ္ပတ္တဝိရတီ**တိ ဝေဒိတဗ္ဗာ သီဟဠဒီပေ **စက္ကနဥပါသကဿ** ဝိယ။ တဿ ကိရ ဒဟရကာလေယေဝ မာတု ရောဂေါ ဥပ္ပဇ္ဇိ။ ဝေဇ္ဇေန စ "အလ္လသသကမံသံ လဒ္ဓုံ ဝဋ္ဋတီ"တိ ဝုတ္တံ။ တတော စက္ကနဿ ဘာတာ "ဂစ္ဆ တာတ ခေတ္တံ အာဟိဏ္ဍာဟီ"တိ စက္ကနံ ပေသေသိ။ သော တတ္ထ ဂတော။ တသ္မိဉ္စ သမယေ ဧကော သသော တရုဏသဿံ ခါဒိတုံ အာဂတော ဟောတိ။ သော တံ ဒိသွာ ဝေဂေန ဓာဝန္တော ဝလ္လိယာ ဗဒ္ဓော "ကိရိ ကိရီ"တိ သဒ္ဒမကာသိ ။ စက္ကနော တေန သဒ္ဒေန ဂန္တွာ တံ ဂဟေတွာ စိန္တေသိ "မာတု ဘေသဇ္ဇံ ကရောမီ"တိ။ ပုန စိန္တေသိ – "န မေတံ ပတိရူပံ, ယွာဟံ မာတု ဇီဝိတကာရဏာ ပရံ ဇီဝိတာ ဝေါရောပေယျ"န္တိ။ အထ နံ "ဂစ္ဆ အရညေ သသေဟိ သဒ္ဓိံ တိဏောဒကံ ပရိဘုဉ္ဇာ"တိ မုဉ္စိ။ ဘာတရာ စ "ကိံ တာတ သသော လဒ္ဓော"တိ? ပုစ္ဆိတော တံ ပဝတ္တိံ အာစိက္ခိ။ တတော နံ ဘာတာ ပရိဘာသိ။ သော မာတု သန္တိကံ ဂန္တွာ, "ယတောဟံ ဇာတော , နာဘိဇာနာမိ သဉ္စိစ္စ ပါဏံ ဇီဝိတာ ဝေါရောပေတာ"တိ သစ္စံ ဝတွာ အဋ္ဌာသိ, တာဝဒေဝ စဿ မာတာ အရောဂါ အဟောသိ။

သမာဒိန္နသိက္ခာပဒါနံ ပန သိက္ခာပဒသမာဒါနေ စ တတုတ္တရိ စ အတ္တနော ဇီဝိတံ ပရိစ္စဇိတွာ ဝတ္ထုံ အဝီတိက္ကမန္တာနံ ဥပ္ပဇ္ဇမာနာ ဝိရတိ **သမာဒါနဝိရတီ**တိ ဝေဒိတဗ္ဗာ, **ဥတ္တရဝဍ္ဎမာနပဗ္ဗတဝါသီဥပါသကဿ** ဝိယ။ သော ကိရ အမ္ဗရိယဝိဟာရဝါသီပိင်္ဂလဗုဒ္ဓရက္ခိတတ္ထေရဿ သန္တိကေ သိက္ခာပဒါနိ ဂဟေတွာ ခေတ္တံ ကသတိ။ အထဿ ဂေါဏော နဋ္ဌော, သော တံ ဂဝေသန္တော ဥတ္တရဝဍ္ဎမာနပဗ္ဗတံ အာရုဟိ, တတြ နံ မဟာသပ္ပော အဂ္ဂဟေသိ။ သော စိန္တေသိ – "ဣမာယ တိခိဏာယ ဝါသိယာ သီသံ ဆိန္ဒာမီ"တိ။ ပုန စိန္တေသိ – "န မေတံ ပတိရူပံ, ယွာဟံ ဘာဝနီယဿ ဂရုနော သန္တိကေ သိက္ခာပဒံ ဂဟေတွာ ဘိန္ဒေယျ"န္တိ။ ဧဝံ ယာဝတတိယံ စိန္တေတွာ – "ဇီဝိတံ ပရိစ္စဇာမိ, န သိက္ခာပဒ"န္တိ အံသေ ဌပိတံ တိခိဏဒဏ္ဍဝါသိံ အရညေ ဆဍ္ဍေသိ။ တာဝဒေဝ မဟာဝါဠော နံ မုဉ္စိတွာ အဂမာသီတိ။

အရိယမဂ္ဂသမ္ပယုတ္တာ ပန ဝိရတိ **သမုစ္ဆေဒဝိရတီ** တိ ဝေဒိတဗ္ဗာ, ယဿာ ဥပ္ပတ္တိတော ပဘုတိ ပါဏံ ဃာတေဿာမီတိ အရိယပုဂ္ဂလာနံ စိတ္တမ္ပိ န ဥပ္ပဇ္ဇတီတိ။

ယထာ စ အကုသလာနံ, ဧဝံ ဣမေသမ္ပိ ကုသလကမ္မပထာနံ ဓမ္မတော ကောဋ္ဌာသတော အာရမ္မဏတော ဝေဒနာတော မူလတောတိ ပဉ္စဟာကာရေဟိ ဝိနိစ္ဆယော ဝေဒိတဗ္ဗော။ တတ္ထ **ဓမ္မတော**တိ ဧတေသု ဟိ ပဋိပါဋိယာ သတ္တ စေတနာပိ ဝဋ္ဋန္တိ ဝိရတိယောပိ, အန္တေ တယော စေတနာသမ္ပယုတ္တာဝ။

ကောဋ္ဌာသတောတိ ပဋိပါဋိယာ သတ္တ ကမ္မပထာ ဧဝ, န မူလာနိ, အန္တေ တယော ကမ္မပထာ စေဝ မူလာနိ စ။ အနဘိဇ္ဈာ ဟိ မူလံ ပတွာ အလောဘော ကုသလမူလံ ဟောတိ, အဗျာပါဒေါ အဒေါသော ကုသလမူလံ, သမ္မာဒိဋ္ဌိ အမောဟော ကုသလမူလံ။

အာရမ္မဏတော တိ ပါဏာတိပါတာဒီနံ အာရမ္မဏာနေဝ ဧတေသံ အာရမ္မဏာနိ။ ဝီတိက္ကမိတဗ္ဗဝတ္ထုတောယေဝ ဟိ ဝိရတိ နာမ ဟောတိ။ ယထာ ပန နိဗ္ဗာနာရမ္မဏော အရိယမဂ္ဂေါ ကိလေသေ ပဇဟတိ, ဧဝံ ဇီဝိတိန္ဒြိယာဒိအာရမ္မဏာပေတေ ကမ္မပထာ ပါဏာတိပါတာဒီနိ ဒုဿီလျာနိ ပဇဟန္တီတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

ဝေဒနာတောတိ သဗ္ဗေ သုခဝေဒနာ ဝါ ဟောန္တိ မဇ္ဈတ္တဝေဒနာ ဝါ။ ကုသလံ ပတွာ ဟိ ဒုက္ခဝေဒနာ နာမ နတ္ထိ။

မူလတောတိ ပဋိပါဋိယာ သတ္တ ဉာဏသမ္ပယုတ္တစိတ္တေန ဝိရမန္တဿ အလောဘအဒေါသအမောဟဝသေန တိမူလာ ဟောန္တိ, ဉာဏဝိပ္ပယုတ္တစိတ္တေန ဝိရမန္တဿ ဒွိမူလာ။ အနဘိဇ္ဈာ ဉာဏသမ္ပယုတ္တစိတ္တေန ဝိရမန္တဿ ဒွိမူလာ ဟောတိ, ဉာဏဝိပ္ပယုတ္တစိတ္တေန ဧကမူလာ။ အလောဘော ပန အတ္တနာဝ အတ္တနော မူလံ န ဟောတိ။ အဗျာပါဒေပိ ဧသေဝ နယော။ သမ္မာဒိဋ္ဌိ အလောဘအဒေါသဝသေန ဒွိမူလာဝါတိ။ တတိယာဒီနိ။

၆. အဋ္ဌင်္ဂိကသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၁၂. ဆဋ္ဌံ အဋ္ဌမဂ္ဂင်္ဂဝသေန ဗုဇ္ဈနကာနံ အဇ္ဈာသယဝသေန ဝုတ္တံ။ ဆဋ္ဌံ။

၇. ဒသင်္ဂသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၁၃. သတ္တမံ ဒသမိစ္ဆတ္တသမ္မတ္တဝသေန။ တတ္ထ **မိစ္ဆာဉာဏီနော**တိ မိစ္ဆာပစ္စဝေက္ခဏေန သမန္နာဂတာတိ အတ္ထော။ **မိစ္ဆာဝိမုတ္တိနော**တိ အနိယျာနိကဝိမုတ္တိနော ကုသလဝိမုတ္တိံတိ ဂဟေတွာ ဌိတာ။ **သမ္မာဉာဏီနော**တိ သမ္မာပစ္စဝေက္ခဏာ။ **သမ္မာဝိမုတ္တိနော**တိ နိယျာနိကာယ ဖလဝိမုတ္တိယာ သမန္နာဂတာတိ။ သတ္တမံ။

ကမ္မပထဝဂ္ဂေါ တတိယော။

၄. စတုတ္ထဝဂ္ဂေါ

၁. ဓာတုသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၁၄. စတုတ္ထဝဂ္ဂဿ ပဌမေ **ပထဝီဓာတူ**တိ ပတိဋ္ဌာဓာတု။ **အာပောဓာတူ**တိ အာဗန္ဓနဓာတု။ **တေဇောဓာတူ**တိ ပရိပါစနဓာတု။ **ဝါယောဓာတူ**တိ ဝိတ္ထမ္ဘနဓာတု။ အယမေတ္ထ သင်္ခေပေါ, ဝိတ္ထာရတော ပန ဝီသတိကောဋ္ဌာသာဒိဝသေန ဧတာ ကထေတဗ္ဗာ။ ပဌမံ။

၂. ပုဗ္ဗေသမ္ဗောဓသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၁၅. ဒုတိယေ **အယံ ပထဝီဓာတုယာ အဿာဒေါ**တိ အယံ ပထဝီဓာတုနိဿယော အဿာဒေါ။ သွာယံ ကာယံ အဗ္ဘုန္နာမေတွာ ဥဒရံ ပသာရေတွာ, ‘‘ဣဓ မေ အင်္ဂုလိံ ပဝေသိတုံ ဝါယမထာ’’တိ ဝါ ဟတ္ထံ ပသာရေတွာ, ‘‘ဣမံ နာမေတုံ ဝါယမထာ’’တိ ဝါ ဝဒတိ, ဧဝံ ပဝတ္တာနံ ဝသေန ဝေဒိတဗ္ဗော။ **အနိစ္စာ** တိအာဒီသု ဟုတွာ အဘာဝါကာရေန အနိစ္စာ, ပဋိပီဠနာကာရေန ဒုက္ခာ, သဘာဝဝိဂမာကာရေန ဝိပရိဏာမဓမ္မာ။ **အယံ ပထဝီဓာတုယာ အာဒီနဝေါ**တိ ယေန အာကာရေန သာ အနိစ္စာ ဒုက္ခာ ဝိပရိဏာမဓမ္မာ, အယမာကာရော ပထဝီဓာတုယာ အာဒီနဝေါတိ အတ္ထော။ **ဆန္ဒရာဂဝိနယော ဆန္ဒရာဂပ္ပဟာန**န္တိ နိဗ္ဗာနံ အာဂမ္မ ပထဝီဓာတုယာ ဆန္ဒရာဂေါ ဝိနီယတိ စေဝ ပဟီယတိ စ, တသ္မာ နိဗ္ဗာနမဿာ နိဿရဏံ။

အယံ အာပောဓာတုယာ အဿာဒေါတိ အယံ အာပောဓာတုနိဿယော အဿာဒေါ။ သွာယံ အညံ အာပောဓာတုယာ ဥပဒ္ဒုတံ ဒိသွာ, ‘‘ကိံ အယံ နိပန္နကာလတော ပဋ္ဌာယ ပဿာဝဋ္ဌာနာဘိမုခော နိက္ခမတိ စေဝ ပဝိသတိ စ, အပ္ပမတ္တကမ္ပိဿ ကမ္မံ ကရောန္တဿ သေဒတိန္တံ ဝတ္ထံ ပီဠေတဗ္ဗတာကာရံ ပါပုဏာတိ, အနုမောဒနမတ္တမ္ပိ ကထေန္တဿ တာလဝဏ္ဋံ ဂဏှိတဗ္ဗံ ဟောတိ, မယံ ပန သာယံ နိပန္နာ ပါတောဝ ဥဋ္ဌဟာမ, မာသပုဏ္ဏဃဋော ဝိယ နော သရီရံ, မဟာကမ္မံ ကရောန္တာနံ သေဒမတ္တမ္ပိ နော န ဥပ္ပဇ္ဇတိ, အသနိသဒ္ဒေန ဝိယ ဓမ္မံ ကထေန္တာနံ သရီရေ ဥသုမာကာရမတ္တမ္ပိ နော နတ္ထီ’’တိ ဧဝံ ပဝတ္တာနံ ဝသေန ဝေဒိတဗ္ဗော။

အယံ တေဇောဓာတုယာ အဿာဒေါတိ အယံ တေဇောဓာတုနိဿယော အဿာဒေါ။ သွာယံ သီတဂဟဏိကေ ဒိသွာ, ‘‘ကိံ ဣမေ ကိဉ္စိဒေဝ ယာဂုဘတ္တခဇ္ဇမတ္တံ အဇ္ဈောဟရိတွာ ထဒ္ဓကုစ္ဆိနော နိသီဒိတွာ သဗ္ဗရတ္တိံ အင်္ဂါရကဋာဟံ ပရိယေသန္တိ, ဖုသိတမတ္တေသုပိ သရီရေ ပတိတေသု အင်္ဂါရကဋာဟံ ဩတ္ထရိတွာ ပါရုပိတွာဝ နိပဇ္ဇန္တိ? မယံ ပန အတိထဒ္ဓမ္ပိ မံသံ ဝါ ပူဝံ ဝါ ခါဒာမ, ကုစ္ဆိပူရံ ဘတ္တံ ဘုဉ္ဇာမ, တာဝဒေဝ နော သဗ္ဗံ ဖေဏပိဏ္ဍော ဝိယ ဝိလီယတိ, သတ္တာဟဝဒ္ဒလိကာယ ဝတ္တမာနာယ သရီရေ သီတာနုဒဟနမတ္တမ္ပိ နော နတ္ထီ’’တိ ဧဝံ ပဝတ္တာနံ ဝသေန ဝေဒိတဗ္ဗော။

အယံ ဝါယောဓာတုယာ အဿာဒေါတိ အယံ ဝါယောဓာတုနိဿယော အဿာဒေါ။ သွာယံ အညေ ဝါတဘီရုကေ ဒိသွာ, ‘‘ဣမေသံ အပ္ပမတ္တကမ္ပိ ကမ္မံ ကရောန္တာနံ အနုမောဒနမတ္တမ္ပိ ကထေန္တာနံ သရီရံ ဝါတော ဝိဇ္ဈတိ,

ကဝုတမတ္တမ္ပိ အဒ္ဓာနံ ဂတာနံ ဟတ္ထဟာအ သီဒန္တိ, ပိဋ္ဌိ ရုဇ္ဇတိ, ကုစ္ဆိတတသီသတတကဏ္ဏတတာဒီဟိ နိစ္စုပ ဒ္ဒုတာ တေလဖာဏိတာဒီနိ တတဘေသဇ္ဇာနေဝ ကရောန္တာ အတိနာမေန္တိ, အမ္ဟာကံ ပန မဟာကမ္မံ ကရောန္တာနမ္ပိ တိယာမရတ္တိံ ဓမ္မံ ကထေန္တာနမ္ပိ ဧကေဒိဝသေနေဝ ဒသ ယောဇနာနိ ဂစ္ဆန္တာနမ္ပိ ဟတ္ထဟဒသံသီဒနမတ္တံ တ ပိဋ္ဌိရုဇ္ဇနမတ္တံ တ န ဟောတီ’’တိ, ဧဝံ ပဝတ္တာနံ ဝသေန ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဧဝံ ပဝတ္တာ ဟိ တော ဓာတုယော အသ္ သာဒေန္တိ နာမ။

အဗ္ဘညာသိ န္တိ အဘိဝိသိဋ္ဌေန ဉာဏေန အညာသိ။ **အနုတ္တရံ သမ္မာသမ္ဗောဓိ** န္တိ ဥတ္တရဝိရဟိတံ သဗ္ဗသေဋ္ဌံ သမ္မာ သာမဉ္စ ဗောဓိံ, အထ တ ပသတ္ထံ သုန္ဒရဉ္စ ဗောဓိံ။ **ဗောဓီ**တိ ရုက္ခောပိ မဂ္ဂောပိ သဗ္ဗညုတညာဏမ္ပိ နိဗ္ဗာနမ္ပိ။ ‘‘ဗောဓိရုက္ခမူလေ ပဌမာဘိသမ္ဗုဒ္ဓော’’တိ (မဟာဝ. ၁; ဥဒာ. ၁) စ ‘‘အန္တရာ စ ဗောဓိံ အန္တရာ စ ဂယ’’န္တိ (မဟာဝ. ၁၁; မ.နိ. ၁.၂၈၅) စ အာဂတဋ္ဌာနေသု ဟိ ရုက္ခော ဗောဓီတိ ဝုစ္စတိ။ ‘‘ဗောဓိ ဝုစ္စတိ စတူသု မဂ္ဂေသု ဉာဏ’’န္တိ (စူဠနိ. ခဂ္ဂဝိသာဏသုတ္တနိဒ္ဒေသ ၁၂၁) အာဂတဋ္ဌာနေ မဂ္ဂေါ။ ‘‘ပပ္ပောတိ ဗောဓိံ ဝရဘူရိမေဓသော’’တိ (ဒီ. နိ. ၃.၂၁၇) အာဂတဋ္ဌာနေ သဗ္ဗညုတညာဏံ။ ‘‘ပတွာန ဗောဓိံ အမတံ အသင်္ခတ’’န္တိ အာဂတဋ္ဌာနေ နိဗ္ဗာနံ။ ဣဓ ပန ဘဂဝတော အရဟတ္တမဂ္ဂေါ အဓိပ္ပေတော။

သာဝကာနံ အရဟတ္တမဂ္ဂေါ အနုတ္တရာ ဗောဓိ ဟောတိ, န ဟောတီတိ? န ဟောတိ။ ကသ္မာ? အသဗ္ဗဂုဏဒာယ ကတ္တာ။ တေသဉှိ ကဿစိ အရဟတ္တမဂ္ဂေါ အရဟတ္တဖလမေဝ ဒေတိ, ကဿစိ တိဿော ဝိဇ္ဇာ, ကဿစိ ဆ အဘိညာ, ကဿစိ စတဿော ပဋိသမ္ဘိဒါ, ကဿစိ သာဝကပါရမီဉာဏံ။ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါနမ္ပိ ပစ္စေကဗောဓိဉာဏမေဝ ဒေတိ။ ဗုဒ္ဓါနံ ပန သဗ္ဗဂုဏသမ္ပတ္တိံ ဒေတိ အဘိသေကော ဝိယ ရညော သဗ္ဗလောကိဿရိယဘာဝံ။ တသ္မာ အညဿ ကဿစိပိ အနုတ္တရာ ဗောဓိ န ဟောတိ။

အဘိသမ္ဗုဒ္ဓေါတိ ပစ္စညာသိ န္တိ ‘‘အဘိသမ္ဗုဒ္ဓေါ အဟံ ပတ္တော ပဋိဝိဇ္ဈိတွာ ဌိတော’’တိ ဧဝံ ပဋိဇာနိံ။ **ဉာဏဉ္စ ပန မေ ဒဿနံ ဥဒပါဒီ**တိ အဓိဂတဂုဏဒဿနသမတ္ထံ ပစ္စဝေက္ခဏဉာဏဉ္စ မေ ဥဒပါဒိ။ **အကုပ္ပါ မေ ဝိမုတ္တီ**တိ ‘‘အယံ မယှံ အရဟတ္တဖလဝိမုတ္တိ အကုပ္ပါ’’တိ ဧဝံ ဉာဏံ ဥဒပါဒိ။ တတ္ထ ဒွီဟာကာရေဟိ အကုပ္ပတာ ဝေဒိတဗ္ဗာ ကာရဏတော စ အာရမ္မဏတော စ။ သာ ဟိ စတူဟိ မဂ္ဂေဟိ သမုစ္ဆိန္နကိလေသာနံ ပုန အနိဝတ္တနတာယ ကာရဏတောပိ အကုပ္ပါ, အကုပ္ပဓမ္မံ နိဗ္ဗာနံ အာရမ္မဏံ ကတွာ ပဝတ္တတာယ အာရမ္မဏတောပိ အကုပ္ပါ။ **အန္တိမာ**တိ ပစ္ဆိမာ။ **နတ္ထိ ဒါနိ ပုနဗ္ဘဝေါ** တိ ဣဒါနိ ပုန အညော ဘဝေါ နာမ နတ္ထီတိ။

ဣမသ္မိံ သုတ္တေ စတ္တာရိ သစ္စာနိ ကထိတာနိ။ ကထံ? စတူသု ဟိ ဓာတူသု အဿာဒေါ သမုဒယသစ္စံ, အာဒီနဝေါ ဒုက္ခသစ္စံ, နိဿရဏံ နိရောဓသစ္စံ, နိရောဓပ္ပဇာနနော မဂ္ဂေါ မဂ္ဂသစ္စံ။ ဝိတ္ထာရဝသေနပိ ကထေတုံ ဝဋ္ဋတိယေဝ။ ဧတ္ထ ဟိ ယံ ပထဝီဓာတုံ ပဋိစ္စ ဥပ္ပဇ္ဇတိ သုခံ သောမနဿံ, အယံ ပထဝီဓာတုယာ အဿာဒေါတိ ပဇာနနပဋိဝေဓော သမုဒယသစ္စံ။ ယာ ပထဝီဓာတု အနိစ္စာ ဒုက္ခာ ဝိပရိဏာမဓမ္မာ, အယံ ပထဝီဓာတုယာ, အာဒီနဝေါတိ ပရိညာပဋိဝေဓော ဒုက္ခသစ္စံ။ ယော ပထဝီဓာတုယာ ဆန္ဒရာဂဝိနယော ဆန္ဒရာဂပ္ပဟာနံ, ဣဒံ ပထဝီဓာတုယာ နိဿရဏန္တိ သစ္ဆိကိရိယာပဋိဝေဓော နိရောဓသစ္စံ။ ယာ ဣမေသု တီသု ဌာနေသု ဒိဋ္ဌိ သင်္ကပ္ပော တစာ ကမ္မန္တော အာဇီဝေါ တယာ မော သတိ သမာဓိ, အယံ ဘာဝနာပဋိဝေဓော မဂ္ဂသစ္စန္တိ။ ဒုတိယံ။

၃. အစရိံသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၁၆. တတိယေ **အစရိ**န္တိ ဉာဏစာရေန အစရိံ, အနုဘဝနစာရေနာတိ အတ္ထော။ **ယာဝတာ**တိ ယတ္တကော။ တတိယံ။

၄. နောစေဒံသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၁၇. စတုတ္ထေ **နိဿဋ္ဌာ** တိအာဒီနိ အာဒိတော ဝုတ္တပဋိသေဓေန ယောဇေတွာ ‘‘န နိဿဋ္ဌာ, န ဝိသံယုတ္တာ, န ဝိပ္ပမုတ္တာ, န ဝိမရိယာဒိကတေန စေတသာ ဝိဟရိံသူ’’တိ ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။ ဒုတိယနယေ **ဝိမရိယာဒိကတေနာ**တိ နိမ္မရိယာဒိကတေန။ တတ္ထ ဒုဝိဓာ မရိယာဒါ ကိလေသမရိယာဒါ ဝဋ္ဋမရိယာဒါတိ။ တတ္ထ စ ယဿ ဥပၸာ ကိလေသာ ပ

ဟီနာ, ဥပမာ အပ္ပဟီနာ, ဝဋ္ဋံ တ ပန ဥပမံ ပဟီနံ, ဥပမံ အပ္ပဟီနံ, တဿ စိတ္တံ ပဟီနကိလေသေ တ ဝဋ္ဋံ တ သန္ဓာ ယ ဝိမရိယာဒိကတံ, အပ္ပဟီနကိလေသေ တ ဝဋ္ဋံ တ သန္ဓာယ န ဝိမရိယာဒိကတံ။ ဣဓ ပန ဥဘယဿာပိ ပဟီနတ္တာ "ဝိမရိယာဒိကတေန စေတသာ"တိ ဝုတ္တံ, မရိယာဒံ အကတ္ဝာ ဌိတေန အတိက္ကန္တမရိယာဒေန စေတသာတိ အတ္ထော။ ဣတိ တီသုပိ ဣမေသု သုတ္တေသု စတုသစ္စမေဝ ကထိတံ။ စတုတ္ထံ။

၅. ဧကန္တဒုက္ခသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၁၈. ပဉ္စမေ **ဧကန္တဒုက္ခာ** တိ အတိက္ကမိတ္ဝာ ဌိတဿ တတ္ထကာရော ဝိယ ဧကန္တေနေဝ ဒုက္ခာ။ **ဒုက္ခာနုပတိတာ**တိ ဒုက္ခေန အနုပတိတာ။ **ဒုက္ခာဝက္ကန္တာ** တိ ဒုက္ခေန ဩက္ကန္တာ ဩတိဏ္ဏာ။ **သုခာ**တိ သုခဝေဒနာယ ပစ္စယဘူတာ။ ဧဝံ သဗ္ဗတ္ထ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဣမသ္မိံ သုတ္တေ ဒုက္ခလက္ခဏံ ကထိတံ။ ပဉ္စမံ။

၆-၁၀. အဘိနန္ဒသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ

၁၁၉-၁၂၃. ဆဋ္ဌသတ္တမေသု ဝိဝဋ္ဋံ, အဝသာနေ တီသု စတုသစ္စမေဝ ကထိတံ။ ဆဋ္ဌာဒီနိ။

စတုတ္ထော ဝဂ္ဂေါ။

ဓာတုသံယုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၄. အနမတဂ္ဂသံယုတ္တံ

၁. ပဌမဝဂ္ဂေါ

၁. တိဏကဋ္ဌသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၂၄. အနမတဂ္ဂသံယုတ္တဿ ပဌမေ **အနမတဂ္ဂေါ** တိ အနု အမတဂ္ဂေါ, ဝဿသတံ ဝဿသဟဿံ ဉာဏေန အနုဂန္တွာပိ အမတဂ္ဂေါ အဝိဒိတဂ္ဂေါ, နာဿ သက္ကာ ဣတော ဝါ ဧတ္တော ဝါ အဂ္ဂံ ဇာနိတုံ, အပရိစ္ဆိန္နပုဗ္ဗာပရကောဋိကောတိ အတ္ထော။ **သံသာရောတိ** ခန္ဓာဒီနံ အဝိစ္ဆိန္နပ္ပဝတ္တာ ပဋိပါဋိ။ **ပုဗ္ဗာ ကောဋိ န ပညာယတီ** တိ ပုရိမမရိယာဒာ န ဒိဿတိ။ ယဒဂ္ဂေန စဿ ပုရိမာ ကောဋိ န ပညာယတိ, ပစ္ဆိမာပိ တဒဂ္ဂေနေဝ န ပညာယတိ, ဝေမဇ္ဈေယေဝ ပန သတ္တာ သံသရန္တိ။ **ပရိယာဒါနံ ဂစ္ဆေယျာ** တိ ဣဒံ ဥပမာယ ခုဒ္ဒကတ္တာ ဝုတ္တံ။ ဗာဟိရသမယသ္မိဉ္ဟိ အတ္ထော ပရိတ္တော ဟောတိ, ဥပမာ မဟတီ။ "ဟတ္ထီ ဝိယ အယံ ကေဏော, ကေဏော ဝိယ သူကရော, သမုဒ္ဒော ဝိယ တဠာက"န္တိ ဟိ ဝုတ္တေ န တေသံ တာဒိသံ ပမာဏံ ဟောတိ။ ဗုဒ္ဓသမယေ ပန ဥပမာ ပရိတ္တာ, အတ္ထော မဟာ။ ဟဋ္ဌိယဉ္ဟိ ဧကော ဇမ္ဗုဒီပေ ဂဟိတော, ဝေရူပါနံ ပန ဇမ္ဗုဒီပါနံ သတေပိ သဟဿေပိ သတသဟဿေပိ တိဏာဒီနိ တေန ဥပက္ကမေန ပရိယာဒါနံ ဂစ္ဆေယျုံ, န တွေဝ ပုရိသဿ မာတု မာတရောတိ။ **ဒုက္ခံ ပစ္စနုဘူတ** န္တိ တုမှေဟိ ဒုက္ခံ အနုဘူတံ။ **တိဗ္ဗ** န္တိ တဿေဝ ဝေဝစနံ။ **ဗျသန** န္တိ ဉာတိဗျသနာဒိအနေကဝိဓံ။ **ကဋသီ**တိ သုသာနံ, ပထဝီယေဝ ဝါ။ သာ ဟိ ပုနပ္ပုနံ မရန္တေဟိ သရီရနိက္ခေပေန ဝဍ္ဍိတာ။ **အလမေဝါ**တိ ယုတ္တမေဝ။ ပဌမံ။

၂. ပထဝီသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၂၅. ဒုတိယေ **မဟာပထဝိ**န္တိ စက္ကဝါဠပရိယန္တံ မဟာပထဝိံ။ **နိက္ခိပေယျ** တိ တံ ပထဝိံ ဘိန္ဒိတွာ ဝုတ္တပ္ပမာဏံ ဂုဠိကံ ကရိတွာ ဧကမန္တံ ဌပေယျ။ ဒုတိယံ။

၃. အဿုသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၂၆. တတိယေ **ကန္ဒန္တာန** န္တိ သသဒ္ဒံ ရုဒမာနာနံ။ **ပဿန္န** န္တိ သန္ဒိတံ ပဝတ္တံ။ **စတူသု မဟာသမုဒ္ဒေသူ** တိ သိနေရုရသ္မိဉ္ဟိ ပရိစ္ဆိန္နေသု စတူသု မဟာသမုဒ္ဒေသု။ သိနေရုဿ ဟိ ပာစီနပဿံ ရဇတမယံ, ဒက္ခိဏပဿံ မဏိမယံ, ပစ္ဆိမပဿံ ဖလိကမယံ, ဥတ္တရပဿံ သုဝဏ္ဏမယံ။ ပုဗ္ဗဒက္ခိဏပဿေဟိ နိက္ခန္တာ ရဇတမဏိရသ္မိယော ဧကတော ဟုတွာ မဟာသမုဒ္ဒပိဋ္ဌေန ဂန္တွာ စက္ကဝါဠပဗ္ဗတံ အာဟစ္စ တိဋ္ဌန္တိ, ဒက္ခိဏပစ္ဆိမပဿေဟိ နိက္ခန္တာ မဏိဖလိကရသ္မိယော, ပစ္ဆိမုတ္တရပဿေဟိ နိက္ခန္တာ ဖလိကသုဝဏ္ဏရသ္မိယော, ဥတ္တရပာစီနပဿေဟိ နိက္ခန္တာ သုဝဏ္ဏရဇတရသ္မိယော ဧကတော ဟုတွာ မဟာသမုဒ္ဒပိဋ္ဌေန ဂန္တွာ စက္ကဝါဠပဗ္ဗတံ အာဟစ္စ တိဋ္ဌန္တိ။ တာသံ ရသ္မီနံ အန္တရေသု စတ္တာရော မဟာသမုဒ္ဒါ ဟောန္တိ။ တေ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ "စတူသု မဟာသမုဒ္ဒေသူ"တိ။ **ဉာတိဗျသန**န္တိအာဒီသု **ဗျသန** န္တိ ဝိနာသနံ, ဝိနာသောတိ အတ္ထော။ ဉာတီနံ ဗျသနံ **ဉာတိဗျသနံ,** ဘောဂါနံ ဗျသနံ **ဘောဂဗျသနံ** ။ ရောဂေါ ပန သယမေဝ အာရောဂျံ ဝိယသတိ ဝိနာသေတီတိ ဗျသနံ, ရောဂေါဝ ဗျသနံ **ရောဂဗျသနံ**။ တတိယံ။

၄. ခီရသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၂၇. စတုတ္ထေ **မာတုထည**န္တိ ဧကနာမိကာယ မနုဿမာတု ခီရံ။ ဣမေသဉ္ဟိ သတ္တာနံ ဂဏ္ဍုပ္ပါဒကိပိလ္လိကာဒီသု တ မစ္ဆကစ္ဆပာဒီသု တ ပက္ခိဇာတေသု တ နိဗ္ဗတ္တကာလေ မာတုခီရမေဝ နတ္ထိ, အဇပသုမဟိံသာဒီသု နိဗ္ဗတ္တကာလေ ခီရံ အတ္ထိ, တထာ မနုဿေသု။ တတ္ထ အဇာဒိကာလေ စ မနုဿေသု စာပိ "ဒေဝီ သုမနာ တိဿာ"တိ ဧဝံ နာနာနာမိကာနံ ကုစ္ဆိယံ နိဗ္ဗတ္တကာလေ အဂ္ဂဟေတွာ တိဿာတိ ဧကနာမိကာယ ဧဝ မာတု ကုစ္ဆိယံ နိဗ္ဗတ္တကာလေ ပီတံ ထညံ စတူသု မဟာသမုဒ္ဒေသု ဥဒကတော ဗဟုတရန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ စတုတ္ထံ။

၅. ပဗ္ဗတသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၂၈. ပဉ္စမေ **သက္ကာ ပန, ဘန္တေ**တိ သော ကိရ ဘိက္ခု စိန္တေသိ – ''သတ္တာ အနမတဂ္ဂသ္မိံ သံသာရသ္မိံ ဒီဃတမတ္တာ 'န သုကရံ န သုကရ'န္တိ ကထေတိယေဝ, ကထံ နု ခေါ တိ, သက္ကာ နု ခေါ ဥပမံ ကာရာပေတု''န္တိ။ တသ္မာ ဧဝမာဟ။ **ကာသိကေနာ**တိ တယော ကပ္ပာသံသူ ဂဟေတွာ ကန္တိတသုတ္တမယေန အတိသုခုမဝတ္ထေန။ တေန ပန ပရိမဇ္ဇေ ကိတ္တကံ ခီယေယ္ယာတိ။ သာသပမတ္တံ။ ပဉ္စမံ။

၆. သာသပသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၂၉. ဆဋ္ဌေ **အာယသံ နဂရ**န္တိ အာယသေန ဟကာရေန ပရိက္ခိတ္တံ နဂရံ, န ပန အန္တော အာယသေဟိ ဂေဟာ မိကာဒိဟာသာဒေဟိ အာကိဏ္ဏန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ဆဋ္ဌံ။

၇. သာဝကသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၃၀. သတ္တမေ **အနုဿရေယျု**န္တိ ဧကေန ကပ္ပသတသဟဿေ အနုဿရိတေ အပရော တဿ ဌိတဋ္ဌာနတော အညံ သတသဟဿံ, အညောပိ အညန္တိ ဧဝံ စတ္တာရောပိ စတ္တာရိသတသဟဿာနိ အနုဿရေယျုံ။ သတ္တမံ။

၈-၉. ဂင်္ဂါသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ

၁၃၁-၁၃၂. အဋ္ဌမေ **ယာ ဧတသ္မိံ အန္တရေ ဝါလိကာ**တိ ယာ ဧတသ္မိံ အာယာမတော ပဉ္စယောဇနသတိကေ အန္တရေ ဝါလိကာ။ နဝမေ ဝတ္တဗ္ဗံ နတ္ထိ။ အဋ္ဌမနဝမာနိ။

၁၀. ပုဂ္ဂလသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၃၃. ဒသမေ **အဋ္ဌိကင်္ကလော**တိအာဒီနိ တီဏိပိ ရာသိဝေဝစနာနေဝ။ ကူမေသံ ပန သတ္တာနံ သအဋ္ဌိကာလတော အနဋ္ဌိကာလောဝ ဗဟုတရော။ ဂဏ္ဍုပ္ပာဒကာဒိဟဏဘူတာနဉ္ဟိ ဧတေသံ အဋ္ဌိမေဝ နတ္ထိ, မစ္ဆကစ္ဆပာဒိဘူတာနံ ပန အဋ္ဌိမေဝ ဗဟုတရံ, တသ္မာ အနဋ္ဌိကာလဉ္စ ဗဟုအဋ္ဌိကာလဉ္စ အဂ္ဂဟေတွာ သမဋ္ဌိကာလောဝ ဂဟေတဗ္ဗော။ **ဥတ္တရော ဂိဇ္ဈကူဋဿာ**တိ ဂိဇ္ဈကူဋဿ ဥတ္တရပဿေ ဌိတော။ **မဂဓာနံ ဂိရိဗ္ဗဇေ**တိ မဂဓရဋ္ဌဿ ဂိရိဗ္ဗဇေ, ဂိရိပရိက္ခေပေ ဌိတောတိ အတ္ထော။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနမေဝါတိ။ ဒသမံ။

ပဌမော ဝဂ္ဂေါ။

၂. ဒုတိယဝဂ္ဂေါ

၁. ဒုဂ္ဂတသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၃၄. ဒုတိယဝဂ္ဂဿ ပဌမေ **ဒုဂ္ဂတ**န္တိ ဒလိဒ္ဒံ ကပဏံ။ **ဒုရူပေတ**န္တိ ဒုဿဏ္ဌာနေဟိ ဟတ္ထပာဒေဟိ ဥပေတံ။ ပဌမံ။

၂. သုခိတသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၃၅. ဒုတိယေ **သုခိတ**န္တိ သုခသမပ္ပိတံ မဟဒ္ဓနံ မဟာဘောဂံ။ **သုသဇ္ဇိတ**န္တိ အလင်္ကတပဋိယတ္တံ ဟတ္ထိက္ခန္ဓဂတံ မဟာပရိဝါရံ။ ဒုတိယံ။

၃. တိံသမတ္တသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၃၆. တတိယေ **ဟဝေယျကာ** တိ ဟဝေယျဒေသတသိနော။ **သဗ္ဗေ အာရညိကာ** တိအာဒီသု ဓုတင်္ဂသမာဒာနဝသေန တေသံ အာရညိကာဒိဘာဝေါ ဝေဒိတဗ္ဗော။ **သဗ္ဗေ သသံယောဇနာ** တိ သဗ္ဗေ သဗန္ဓနာ, ကေစိ သောတာပန္နာ, ကေစိ သကဒာဂါမိနော, ကေစိ အနာဂါမိနော။ တေသု ဟိ ပုထုဇ္ဇနော တ ခီဏာသဝေါ တ နတ္ထိ။ **ဂုန္န** န္တိအာဒီသု သေတကာဠာဒိဝဏ္ဏေသု ဧကေကဝဏ္ဏကာလောဝ ဂဟေတဗ္ဗော။ **ဟရိပန္ထကာ** တိ ပရိပန္ထေ တိဋ္ဌနကာ ပန္ထဃာတစောရာ။ **ဟရအာရိကာ**တိ ပရအာရစာရိတ္တံ အာပဇ္ဇနကာ။ တတိယံ။

၄-၉. မာတုသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ

၁၃၇-၁၄၂. စတုတ္ထာဒီသု လိင်္ဂနိယမေန စေဝ စက္ကတဋ္ဌနိယမေန စ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ ပုရိသာနဥ္ဟိ မာတုကမကာလော, မာတုကမာနဥ္စ ပုရိသကာလောတိ ဝေမေတ္တ လိင်္ဂနိယမော။ ဣမမ္ဟာ စက္ကတဋ္ဌာ သတ္တာ ပရစက္ကတဋ္ဌံ, ပရစက္ကတဋ္ဌာ စ ဣမံ စက္ကတဋ္ဌံ သံသရန္တိ။ တေသု ဣမသ္မိံ စက္ကတဋ္ဌေ မာတုကမကာလေ မာတုဘူတဥ္စေဝ ဒဿေန္တော **ယော နမာတာဘူတပုဗ္ဗော** တိ အာဟ။ **ယော နပိတာဘူတပုဗ္ဗော** တိအာဒီသုပိ ဧသေဝ နယော။ စတုတ္ထာဒီနိ။

၁၀. ဝေပုလ္လပဗ္ဗတသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၄၃. ဒသမေ **ဘူတပုဗ္ဗန္တိ** အတီတကာလေ ဧကံ အပဒါနံ အာဟရိတ္ဝာ ဒဿေတိ။ **သမညာ ဥဒပါဒီ**တိ ပညတ္တိ အဟောသိ။ **စတူဟေန အာရောဟန္တိ** တိ ဣဒံ ထာမမဇ္ဈိမေ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ **အဂ္ဂ** န္တိ ဥတ္တမံ။ **ဘဒ္ဒယုဂ** န္တိ သုန္ဒရယုဂလံ။ **တီဟေန အာရောဟန္တိ** တိ တ္တောဝတာ ကိရ ဒ္ဝိန္နံ ဗုဒ္ဓာနံ အန္တရေ ယောဇနံ ပထဝီ ဥဿန္နာ, သော ပဗ္ဗတော တိယောဇနုဗ္ဗေဓော ဇာတော။

အပ္ပံ တ ဘိယျော တိ ဝဿသတတော ဥတ္တရိံ အပ္ပံ ဒသ တ ဝီသံ တ ဝဿာနိ။ ပုန ဝဿသတမေဝ ဇီဝန ကော နာမ နတ္ထိ, ဥတ္တမကောဋိယာ ပန သဋ္ဌိ တ အသီတိ တ ဝဿာနိ ဇီဝန္တိ။ ဝဿသတံ ပန အပ္ပတ္ဝာ ပဉ္စဝဿဒသဝဿာဒိကာလေ မီယမာနာဝ ဗဟုကာ။ ဧတ္ထ စ ကကုသန္ဓော ဘဂဝါ စတ္တာလီသဝဿသဟဿာယုကကာလေ, ကောဏာဂမနော တိံသဝဿသဟဿာယုကကာလေ နိဗ္ဗတ္တောတိ ဣဒံ အနုပုဗ္ဗေန ပရိဟီနသဒိသံ ကတံ, န ပန ဧဝံ ပရိဟီနံ, ဝဍ္ဎိတ္ဝာ ဝဍ္ဎိတ္ဝာ ပရိဟီနန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ကထံ? ကကုသန္ဓော တာဝ ဘဂဝါ ဣမသ္မိံယေဝ ကပ္ပေ စတ္တာလီသဝဿသဟဿာယုကကာလေ နိဗ္ဗတ္တော အာယုပ္ပမာဏံ ပဉ္စ ကောဋ္ဌာသေ ကတ္ဝာ စတ္တာရော ဌတ္ဝာ ပဉ္စမေ ဝိဇ္ဇမာနေယေဝ ပရိနိဗ္ဗုတော။ တံ အာယု ပရိဟာယမာနံ ဒသဝဿကာလံ ပတ္ဝာ ပုန ဝဍ္ဎမာနံ အသင်္ချေယျံ ဟုတ္ဝာ တတော ပရိဟာယမာနံ တိံသဝဿသဟဿာယုကကာလေ ဌိတံ, တဒါ ကောဏာဂမနော နိဗ္ဗတ္တော။ တသ္မိမ္ပိ တထေဝ ပရိနိဗ္ဗုတေ တံ အာယု ဒသဝဿကာလံ ပတ္ဝာ ပုန ဝဍ္ဎမာနံ အသင်္ချေယျံ ဟုတ္ဝာ ပရိဟာယိတ္ဝာ ဝီသဝဿသဟဿကာလေ ဌိတံ, တဒါ ကဿပေါ ဘဂဝါ နိဗ္ဗတ္တော။ တသ္မိမ္ပိ တထေဝ ပရိနိဗ္ဗုတေ တံ အာယု ဒသဝဿကာလံ ပတ္ဝာ ပုန ဝဍ္ဎမာနံ အသင်္ချေယျံ ဟုတ္ဝာ ပရိဟာယိတ္ဝာ ဝဿသတကာလံ ပတ္တံ, အထ အမ္ဟာကံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓော နိဗ္ဗတ္တော။ ဧဝံ အနုပုဗ္ဗေန ပရိဟာယိတ္ဝာ ဝဍ္ဎိတ္ဝာ ဝဍ္ဎိတ္ဝာ ပရိဟီနန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ တတ္ထ စ ယံ အာယုပရိမာဏေသု မနုဿေသု ဗုဒ္ဓါ နိဗ္ဗတ္တန္တိ, တေသမ္ပိ တဒေဝ အာယုပရိမာဏံ ဟောတီတိ။ ဒသမံ။

ဒုတိယော ဝဂ္ဂေါ။

အနမတဂ္ဂသံယုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၅. ကသ္သပသံယုတ္တံ

၁. သန္တုဋ္ဌသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၄၄. ကဿပသံယုတ္တဿ ပဌမေ **သန္တုဋ္ဌာယံ** န္တိ သန္တုဋ္ဌော အယံ။ **ဣတရီတရေနာ**တိ န ထူလသုခုမလူခပဏီတထိရဇိဏ္ဏာနံ ယေန ကေနစိ, အထ ခော ယထာလဒ္ဓာဒီနံ ဣတရီတရေန ယေန ကေနစိ သန္တုဋ္ဌောတိ အတ္ထော။ စီဝရသ္မိဉှိ တယော သန္တောသာ ယထာလာဘသန္တောသော ယထာဗလသန္တောသော ယထာသာရုပ္ပသန္တောသောတိ။ ပိဏ္ဍပာတာဒီသုပိ ဧသေဝ နယော။

တေသံ အယံ ပဘေဒသံဝဏ္ဏနာ – ဣဓ ဘိက္ခု စီဝရံ လဘတိ သုန္ဒရံ ဝါ အသုန္ဒရံ ဝါ, သော တေနေဝ ယာပေတိ, အညံ န ပတ္ထေတိ, လဘန္တောပိ န ဂဏှာတိ။ အယမဿ စီဝရေ ယထာလာဘသန္တောသော။ အထ ပန ပကတိဒုဗ္ဗလော ဝါ ဟောတိ အာဗာဓဇရာဘိဘူတော ဝါ, ဂရုစီဝရံ ပါရုပန္တော ကိလမတိ, သော သဘာဂေန ဘိက္ခုနာ သဒ္ဓိံ တံ ပရိဝတ္တေတွာ လဟုကေန ယာပေန္တောပိ သန္တုဋ္ဌောဝ ဟောတိ။ အယမဿ စီဝရေ ယထာဗလသန္တောသော။ အပရော ပဏီတပစ္စယလာဘီ ဟောတိ, သော ပဋ္ဋစီဝရာဒီနံ အညတရံ မဟဂ္ဃစီဝရံ ဗဟူနိ ဝါ စီဝရာနိ လဘိတွာ – “ဣဒံ ထေရာနံ စိရပဗ္ဗဇိတာနံ, ဣဒံ ဗဟုဿုတာနံ အနုရူပံ, ဣဒံ ဂိလာနာနံ, ဣဒံ အပ္ပလာဘီနံ ဟောတူ”တိ ဒတွာ တေသံ ပုရာဏစီဝရံ ဝါ သင်္ကာရကူဋာဒိတော ဝါ ပန နန္တကာနိ ဥစ္စိနိတွာ တေဟိ သင်္ဃာဋိံ ကတွာ ဓာရေန္တောပိ သန္တုဋ္ဌောဝ ဟောတိ။ အယမဿ စီဝရေ ယထာသာရုပ္ပသန္တောသော။

ဣဓ ပန ဘိက္ခု ပိဏ္ဍပာတံ လဘတိ လူခံ ဝါ ပဏီတံ ဝါ, သော တေနေဝ ယာပေတိ, အညံ န ပတ္ထေတိ, လဘန္တောပိ န ဂဏှာတိ။ အယမဿ ပိဏ္ဍပာတေ ယထာလာဘ သန္တောသော။ ယော ပန အတ္တနော ပကတိဝိရုဒ္ဓံ ဝါ ဗျာဓိဝိရုဒ္ဓံ ဝါ ပိဏ္ဍပာတံ လဘတိ, ယေနဿ ပရိဘုတ္တေန အဖာသု ဟောတိ, သော သဘာဂဿ ဘိက္ခုနော တံ ဒတွာ တဿ ဟတ္ထတော သပ္ပာယဘောဇနံ ဘုဉ္ဇိတွာ သမဏဓမ္မံ ကရောန္တောပိ သန္တုဋ္ဌောဝ ဟောတိ။ အယမဿ ပိဏ္ဍပာတေ ယထာဗလသန္တောသော။ အပရော ဗဟုံ ပဏီတံ ပိဏ္ဍပာတံ လဘတိ, သော တံ စီဝရံ ဝိယ စိရပဗ္ဗဇိတ-ဗဟုဿုတ-အပ္ပလာဘဂိလာနာနံ ဒတွာ , တေသံ ဝါ သေသကံ ပိဏ္ဍာယ ဝါ စရိတွာ မိဿကာဟာရံ ဘုဉ္ဇန္တောပိ သန္တုဋ္ဌောဝ ဟောတိ။ အယမဿ ပိဏ္ဍပာတေ ယထာသာရုပ္ပသန္တောသော။

ဣဓ ပန ဘိက္ခု သေနာသနံ လဘတိ မနာပံ ဝါ အမနာပံ ဝါ, သော တေန နေဝ သောမနဿံ န ပဋိဃံ ဥပ္ပာဒေတိ, အန္တမသော တိဏသန္ထာရကေနာပိ ယထာလဒ္ဓေနေဝ တုဿတိ။ အယမဿ သေနာသနေ ယထာလာဘသန္တောသော။ ယော ပန အတ္တနော ပကတိဝိရုဒ္ဓံ ဝါ ဗျာဓိဝိရုဒ္ဓံ ဝါ သေနာသနံ လဘတိ, ယတ္ထဿ ဝသတော အဖာသု ဟောတိ, သော တံ သဘာဂဿ ဘိက္ခုနော ဒတွာ တဿ သန္တကေ သပ္ပာယသေနာသနေ ဝသန္တောပိ သန္တုဋ္ဌောဝ ဟောတိ။ အယမဿ သေနာသနေ ယထာဗလသန္တောသော။ အပရော မဟာပုညော လေဏမဏ္ဍပကူဋာဂာရာဒီနိ ဗဟူနိ ပဏီတသေနာသနာနိ လဘတိ, သော တာနိ စီဝရာဒီနိ ဝိယ စိရပဗ္ဗဇိတဗဟုဿုတအပ္ပလာဘဂိလာနာနံ ဒတွာ ယတ္ထ ကတ္ထစိ ဝသန္တောပိ သန္တုဋ္ဌောဝ ဟောတိ။ အယမဿ သေနာသနေ ယထာသာရုပ္ပသန္တောသော။ ယောပိ “ဥတ္တမသေနာသနံ နာမ ပမာဒဋ္ဌာနံ, တတ္ထ နိသိန္နဿ ထိနမိဒ္ဓံ ဩက္ကမတိ, နိဒ္ဒာဘိဘူတဿ ပဋိဗုဇ္ဈတော ပာပဝိတက္ကာ ပာတုဘဝန္တီ”တိ ပဋိသဉ္စိက္ခိတွာ တာဒိသံ သေနာသနံ ပတ္တမ္ပိ န သမ္ပဋိစ္ဆတိ, သော တံ ပဋိက္ခိပိတွာ အဗ္ဘောကာသရုက္ခမူလာဒီသု ဝသန္တော သန္တုဋ္ဌောဝ ဟောတိ။ အယမ္ပိ သေနာသနေ ယထာသာရုပ္ပသန္တောသော။

ဣဓ ပန ဘိက္ခု ဘေသဇ္ဇံ လဘတိ လူခံ ဝါ ပဏီတံ ဝါ, သော ယံ လဘတိ တေနေဝ တုဿတိ, အညံ န ပတ္ထေတိ, လဘန္တောပိ န ဂဏှာတိ။ အယမဿ ဂိလာနပစ္စယေ ယထာလာဘသန္တောသော။ ယော ပန တေလေနတ္ထိကော ဖာဏိတံ လဘတိ, သော တံ သဘာဂဿ ဘိက္ခုနော ဒတွာ တဿ ဟတ္ထတော တေလံ ဂဟေတွာ ဝါ အညဒေဝ ဝါ ပရိယေသိတွာ ဘေသဇ္ဇံ ကရောန္တောပိ သန္တုဋ္ဌောဝ ဟောတိ။ အယမဿ ဂိလာနပစ္စယေ ယထာဗလသန္တောသော။ အပရော မဟာပုညော ဗဟုံ တေလမဓုဖာဏိတာဒိပဏီတဘေသဇ္ဇံ လဘတိ, သော တံ စီဝရံ ဝိယ စိရပဗ္ဗဇိတ-ဗဟုဿုတ-အပ္ပလာဘဂိလာနာနံ ဒတွာ တေသံ အာဘတေန ယေန ကေနစိ ယာပေန္တောပိ သန္တုဋ္ဌောဝ ဟောတိ။ ယော ပန ဧကသ္မိံ ဘာဇနေ မုတ္တဟရီတကံ ဌပေတွာ ဧကသ္မိံ စတုမဓုရံ “ဂဏှ, ဘန္တေ, ယဒိစ္ဆသီ”တိ ဝုစ္စမာနော သစဿ

တေသု အညတရေနပိ ရောဂေ ဝူပသမ္မတိ, အထ “မုတ္တာဟရိတကံ နာမ ဗုဒ္ဓာဒီဟိ ဝဏ္ဏိတ”န္တိ စတုမဓုရံ ပဋိက္ခိပိတွာ မုတ္တာဟရိတကေန ဘေသဇ္ဇံ ကရောန္တော ပရမသန္တုဋ္ဌော ဟောတိ။ အယမသ္သ ဂိလာနပစ္စယေ ယထာသာရုပ္ပသန္တောသော။ ဣတိ ဣမေ တယော သန္တောသေ သန္ဓာယ “သန္တုဋ္ဌာယံ, ဘိက္ခဝေ, ကဿပော ဣတရီတရေန စီဝရေနာ”တိ ဝုတ္တံ။

ဝဏ္ဏဝါဒီ တိ ဧကော သန္တုဋ္ဌော ဟောတိ, သန္တောသဿ ဝဏ္ဏံ န ကထေတိ။ ဧကော န သန္တုဋ္ဌော ဟောတိ, သန္တောသဿ ဝဏ္ဏံ ကထေတိ။ ဧကော နေဝ သန္တုဋ္ဌော ဟောတိ, န သန္တောသဿ ဝဏ္ဏံ ကထေတိ။ ဧကော သန္တုဋ္ဌော စ ဟောတိ, သန္တောသဿ စ ဝဏ္ဏံ ကထေတိ။ အယံ တာဒိသောတိ ဒဿေတုံ **ဣတရီတရစီဝရသန္တုဋ္ဌိယာ စ ဝဏ္ဏဝါဒီ**တိ ဝုတ္တံ။ **အနေသနန္တိ** ဒူတေယျပဟိဏဂမနာနုယောဂပ္ပဘေဒံ နာနပ္ပကာရံ အနေသနံ။ **အလဒ္ဓါ** တိ အလဘိတွာ။ ယထာ စ ဧကစ္စော “ကထံ နု ခော စီဝရံ လဘိဿာမီ”တိ ပုညဝန္တေဟိ ဘိက္ခူဟိ သဒ္ဓိံ ဧကတော ဟုတွာ ကောဟညံ ကရောန္တော ဥတ္တသတိ ပရိတဿတိ, အယံ ဧဝံ အလဒ္ဓါ စ စီဝရံ န ပရိတဿတိ။ **လဒ္ဓါ စာ**တိ ဓမ္မေန သမေန လဘိတွာ။ **အဂဓိတော**တိ ဝိဂတလောဘဂေဓော။ **အမုစ္ဆိတော** တိ အဓိမတ္တတဏှာယ မုစ္ဆံ အနာပန္နော။ **အနဇ္ဈာပန္နော** တိ တဏှာယ အနောတ္ထဋော အပရိယောနဒ္ဓော။ **အာဒီနဝဒဿာဝီ** တိ အနေသနာပတ္တိယဉ္စ ဂဓိတပရိဘောဂေ စ အာဒီနဝံ ပဿမာနော။ **နိဿရဏပညော** တိ, “ယာဝဒေဝ သီတဿ ပဋိဃာတာယာ”တိ ဝုတ္တနိဿရဏမေဝ ဇာနန္တော ပရိဘုဉ္ဇတီတိ အတ္ထော။ **ဣတရီတရေန ပိဏ္ဍပာတေနာ** တိအာဒီသုပိ ယထာလဒ္ဓာဒီနံ ယေန ကေနစိ ပိဏ္ဍပာတေန, ယေန ကေနစိ သေနာသနေန, ယေန ကေနစိ ဂိလာနပစ္စယဘေသဇ္ဇပရိက္ခာရေနာတိ ဧဝမတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။

ကဿပေန ဝါ ဟိ ဝေါ, ဘိက္ခဝေ, ဩဝဒိဿာမိ တိ ဧတ္ထ ယထာ မဟာကဿပတ္ထေရော စတူသု ပစ္စယေသု တီဟိ သန္တောသေဟိ သန္တုဋ္ဌော, တုမှေဟိပိ တထာရူပေဟ ဘဝိတဗ္ဗန္တိ ဩဝဒန္တော ကဿပေန ဩဝဒတိ နာမ။ **ယော ဝါ ပနဿ ကဿပသဒိသော** တိ ဧတ္ထာပိ ယော ဝါ ပနညောပိ ကဿပသဒိသော မဟာကဿပတ္ထေရော ဝိယ စတူသု ပစ္စယေသု တီဟိ သန္တောသေဟိ သန္တုဋ္ဌော ဘဝေယျ, တုမှေဟိပိ တထာရူပေဟ ဘဝိတဗ္ဗန္တိ ဩဝဒန္တော ကဿပသဒိသေန ဩဝဒတိ နာမ။ **တထတ္တာယ ပဋိပဇ္ဇိတဗ္ဗ** န္တိ “သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ ဣမာယ ဣမသ္မိံ သန္တုဋ္ဌိသုတ္တေ ဝုတ္တသလ္လေခါစာရပဋိပတ္တိယာ ကထနံ နာမ ဘာရော, အမှာကမ္ပိ ဣမံ ပဋိပတ္တိံ ပရိပူရံ ကတွာ ပူရဏံ ဘာရောယေဝ, အာဂတော ခေါ ပန ဘာရော ဂဟေတဗ္ဗော”တိ စိန္တေတွာ ယထာ မယာ ကထိတံ, တထတ္တာယ တထာဘာဝါယ တုမှေဟိပိ ပဋိပဇ္ဇိတဗ္ဗန္တိ။ ပဌမံ။

၂. အနောတ္တပ္ပီသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၄၅. ဒုတိယေ **အနာတာပီ**တိ ယံ ဝီရိယံ ကိလေသေ အာတပတိ, တေန ရဟိတော။ **အနောတ္တပ္ပီ** တိ နိဗ္ဗယော ကိလေသုပ္ပတ္တိတော ကုသလာနုပ္ပတ္တိတော စ ဘယရဟိတော။ **သမ္ဗောဓာယာ** တိ သမ္ဗုဇ္ဈနတ္ထာယ။ **နိဗ္ဗာနာယာ** တိ နိဗ္ဗာနသစ္ဆိကိရိယာယ။ **အနုတ္တရဿ ယောဂက္ခေမဿာ** တိ အရဟတ္တဿ တဉှိ အနုတ္တရဉ္စေဝ စတူဟိ စ ယောဂေဟိ ခေမံ။

အနုပ္ပန္နာ တိအာဒီသု ယေ ပုဗ္ဗေ အပ္ပဋိလဒ္ဓပုဗ္ဗံ စီဝရာဒိံ ဝါ ပစ္စယံ ဥပဋ္ဌာကသဒ္ဓိဝိဟာရိက-အန္တေဝါသိနံ ဝါ အညတရတော မနုညဝတ္ထုံ ပဋိလဘိတွာ တံ သုဘံ သုခန္တိ အယောနိသော ဂဏှတော အညတရံ ဝါ ပန အနနုဘူတပုဗ္ဗံ အာရမ္မဏံ ယထာ တထာ ဝါ အယောနိသော အာဝဇ္ဇေန္တဿ လောဘာဒယော ပာပကာ အကုသလာ ဓမ္မာ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ, တေ အနုပ္ပန္နာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ အညထာ ဟိ အနမတဂ္ဂေ သံသာရေ အနုပ္ပန္နာ နာမ ပာပကာ ဓမ္မာ နတ္ထိ။ အနနုဘူတပုဗ္ဗေပိ စ ဝတ္ထုမှိ အာရမ္မဏေ ဝါ ယဿ ပကတိဗုဒ္ဓိယာ ဝါ ဥဒ္ဒေသပရိပုစ္ဆာယ ဝါ ပရိယတ္တိနဝကမ္မယောနိသောမနသိကာရာနံ ဝါ အညတရဝသေန ပုဗ္ဗေ အနုပ္ပဇ္ဇိတွာ ပစ္ဆာ တာဒိသေန ပစ္စယေန သဟသာ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ, ဣမေပိ “အနုပ္ပန္နာ ဥပ္ပဇ္ဇမာနာ အနတ္ထာယ သံဝတ္တေယျု”န္တိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ တေသုယေဝ ပန ဝတ္ထာရမ္မဏေသု ပုနပ္ပုနံ ဥပ္ပဇ္ဇမာနာ နုပ္ပဟီယန္တိ နာမ, တေ “ဥပ္ပန္နာ အပ္ပဟီယမာနာ အနတ္ထာယ သံဝတ္တေယျု”န္တိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ အယမေတ္ထ သင်္ခေပေါ, ဝိတ္ထာရတော ပန ဥပ္ပန္နာနုပ္ပန္နဘေဒော စ ပဟာနပ္ပဟာနဝိဓာနဉ္စ သဗ္ဗံ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ ဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိနိဒ္ဒေသေ ကထိတံ။

အနုပ္ပန္နာ မေ ကုသလာ ဓမ္မာ တိ အပ္ပဋိလဒ္ဓာပိ သီလသမာဓိမဂ္ဂဖလသင်္ခာတာ အနဝဇ္ဇဓမ္မာ။ **ဥပ္ပန္နာ** တိ တေ ယေဝ ပဋိလဒ္ဓာ။ **နိရုဇ္ဈမာနာ အနတ္ထာယ သံဝတ္တေယျုံ** န္တိ တေ သီလာဒိဓမ္မာ ပရိဟာနိဝသေန ပုန အနုပ္ပတ္တိယာ နိရုဇ္ဈမာနာ အနတ္ထာယ သံဝတ္တေယျုန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ တ္တေ စ လောကိယာ ပရိဟာယန္တိ, လောကုတ္တရာနံ ပရိဟာနိ နတ္ထီတိ။ ''ဥပ္ပန္နာနံ ကုသလာနံ ဓမ္မာနံ ဌိတိယာ''တိ ဣမဿ ပန သမ္မပ္ပဓာနဿ ဝသေနာယံ ဒေသနာ ကတာ။ ဒုတိယမဂ္ဂေ တ သီဃံ အနုပ္ပဇ္ဇမာနော, ပဌမမဂ္ဂေ နိရုဇ္ဈမာနော အနတ္ထာယ သံဝတ္တေယျာတိ ဝေဒိတ္တ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ ဣတိ ဣမသ္မိံ သုတ္တေ ဣမေ စတ္တာရော သမ္မပ္ပဓာနာ ပုဗ္ဗဘာဂဝိပဿနာဝသေန ကထိတာတိ။ ဒုတိယံ။

၃. စန္ဒူပမသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၄၆. တတိယေ **စန္ဒူပမာ** တိ စန္ဒသဒိသာ ဟုတွာ။ ကိံ ပရိမဏ္ဍလတာယ? နော, အပိစ ခော ယထာ စန္ဒော ဂဂနတလံ ပက္ခန္ဒမာနော န ကေနစိ သဒ္ဓိံ သန္ထဝံ တ သိနေဟံ တ အာလယံ တ နိကန္တိံ တ ပတ္ထနံ တ ပရိယုဋ္ဌာနံ တ ကရောတိ, န စ န ဟောတိ မဟာဇနဿ ပိယော မနာပော, တုမှေပိ ဧဝံ ကေနစိ သဒ္ဓိံ သန္ထဝါဒီနံ အကရဏေန ဗဟုဇနဿ ပိယာ မနာပာ စန္ဒူပမာ ဟုတွာ ခတ္တိယကုလာဒီနိ စတ္တာရိ ကုလာနိ ဥပသင်္ကမထာတိ အတ္ထော။ အပိစ ယထာ စန္ဒော အန္ဓကာရံ ဝိဓမတိ, အာလောကံ ဖရတိ, ဧဝံ ကိလေသန္ဓကာရဝိဓမနေန ဉာဏာလောကဖရဏေန စာပိ စန္ဒူပမာ ဟုတွာတိ ဧဝမာဒီဟိပိ နယေဟိ တ္တေ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။

အပကဿေဝ ကာယံ အပကဿ စိတ္တံ န္တိ တေနေဝ သန္ထဝါဒီနံ အကရဏေန ကာယဉ္စ စိတ္တဉ္စ အပကဿိတွာ, အပနေတွာတိ အတ္ထော။ ယော ဟိ ဘိက္ခု အရညေပိ န ဝသတိ, ကာမဝိတက္ကာဒယောပိ ဝိတက္ကေတိ, အယံ နေဝ ကာယံ အပကဿတိ, န စိတ္တံ။ ယော ဟိ အရညေပိ ခော ဝိဟရတိ, ကာမဝိတက္ကာဒယော ပန ဝိတက္ကေတိ, အယံ ကာယမေဝ အပကဿတိ, န စိတ္တံ။ ယော ကာမဉ္စော ဝသတိ , ကာမဝိတက္ကာဒယောပိ ခော န စ ဝိတက္ကေတိ, အယံ စိတ္တမေဝ အပကဿတိ, န ကာယံ။ ယော ပန အရညေ စေဝ ဝသတိ, ကာမဝိတက္ကာဒယော စ န ဝိတက္ကေတိ, အယံ ဥဘယမ္ပိ အပကဿတိ။ ဧဝရူပါ ဟုတွာ ကုလာနိ ဥပသင်္ကမထာတိ ဒီပေန္တော ''အပကဿေဝ ကာယံ အပကဿ စိတ္တ''န္တိ အာဟ။

နိစ္စနဝကာတိ နိစ္စံ နဝကာဝ, အာဂန္တုကသဒိသာ ဧဝ ဟုတွာတိ အတ္ထော။ အာဂန္တုကော ဟိ ပဋိပာဋိယာ သမ္ပတ္တံ ဂေဟံ ပဝိသိတွာ သစေ နံ ဃရသာမိကာ ဒိသွာ, ''အမှာကံ ပုတ္တဘာတရော ဝိပ္ပဝါသံ ဂတာ ဧဝံ ဝိစရိံသူ''တိ အနုကမ္ပမာနာ နိသီဒာပေတွာ ဘောဇေန္တိ, ဘုတ္တမတ္တောယေဝ ''တုမှာကံ ဘာဇနံ ဂဏှထာ''တိ ဥဋ္ဌာယ ပက္ကမတိ, န တေဟိ သဒ္ဓိံ သန္ထဝံ တ ကရောတိ, န ကိစ္စကရဏီယာနိ တ သံဝိဒဟတိ, ဧဝံ တုမှေပိ ပဋိပာဋိယာ သမ္ပတ္တဃရံ ပဝိသိတွာ ယံ ဣရိယာပထေသု ပသန္နာ မနုဿာ ဒေန္တိ, တံ ဂဟေတွာ ဆိန္နသန္ထဝ, တေသံ ကိစ္စကရဏီယေ အဗျာဝဋာ ဟုတွာ နိက္ခမထာတိ ဒီပေတိ။

ဣမဿ ပန နိစ္စနဝကဘာဝဿ အာဝိဘာဝတ္ထံ ဒွေဝဘာတိကဝတ္ထု ကထေတဗ္ဗံ – ဝသာဋ္ဋနဂရကမတော ကိရ ဒွေ ဘာတိကာ နိက္ခမိတွာ ပဗ္ဗဇိတာ, တေ စူဠနာဂတ္ထေရော စ မဟာနာဂတ္ထေရော စာတိ ပညာယိံသု။ တေ စိတ္တလပဗ္ဗတေ တိံသ ဝဿာနိ ဝသိတွာ အရဟတ္တံ ပတ္တာ ''မာတရံ ပဿိဿာမာ''တိ အာဂန္တွာ ဝသာဋ္ဋနဂရဝိဟာရေ ဝသိတွာ ပုနဒိဝသေ မာတုကမံ ပိဏ္ဍာယ ပဝိသိံသု။ မာတာပိ တေသံ ဥဋ္ဌုန္နေ ယာဂုံ နီဟရိတွာ ဧကဿ ပတ္တေ အာကိရိ။ တဿာ တံ ဩလောကယမာနာယ ပုတ္တသိနေဟော ဥပ္ပဇ္ဇိ။ အထ နံ အာဟ – ''တွံ, တာတ, မယှံ ပုတ္တော မဟာနာဂေ''တိ။ ထေရော ''ပဠိမံ ထေရံ ပုစ္ဆ ဥပါသိကေ''တိ ဝတွာ ပက္ကာမိ။ ပဠိမထေရဿပိ ယာဂုံ ဒတွာ, ''တာတ, တွံ မယှံ ပုတ္တော စူဠနာဂေ''တိ ပုစ္ဆိ? ထေရော ''ကိံ, ဥပါသိကေ, ပုရိမံ ထေရံ န ပုစ္ဆသီ''တိ? ဝတွာ ပက္ကာမိ။ ဧဝံ မာတရာပိ သဒ္ဓိံ ဆိန္နသန္ထဝာ ဘိက္ခု နိစ္စနဝကော နာမ ဟောတိ။

အပ္ပဂဗ္ဘာ တိ န ပဂဗ္ဘာ, အဋ္ဌဋ္ဌာနေန ကာယပာဂဗ္ဘိယေန, စတုဋ္ဌာနေန ဝစီပာဂဗ္ဘိယေန, အနေကဋ္ဌာနေန မနောပာဂဗ္ဘိယေန စ ဝိရဟိတာတိ အတ္ထော။ **အဋ္ဌဋ္ဌာနံ ကာယပာဂဗ္ဘိယံ** နာမ သင်္ဃဂဏပုဂ္ဂလ-ဘောဇနသာလာ-ဇန္တာဃရနှာနတိတ္ထ-ဘိက္ခာစာရမဂ္ဂ-အန္တရဃရပ္ပဝေသနေသု ကာယေန အပ္ပတိရူပကရဏံ။ သေယျထိဒံ – ဣ

ဓေကစ္စော သင်္ဃမဇ္ဈေ ပလ္လတ္ထိကာယ တ နိသီဒတိ ဟဒေ ဟဒံ အာဓာယိတွ္ဝာ တတိ ဝေမာဒိ (မဟာနိ. ၁၆၅)။ တထာ ဂဏမဇ္ဈေ။ **ဂဏမဇ္ဈေ** တိ စတုပရိသသန္နိပာတေ တ သုတ္တန္တိကဂဏာဒိသန္နိပာတေ တ။ တထာ ဝုမှတရေ ပုဂ္ဂလေ။ ဘောဇနေသာလာယ ပန ဝုမှာနံ အာသနံ န ဒေတိ, နတနံ အာသနံ ပဋိဗာဟတိ။ တထာ ဇန္တာဃရေ။ ဝုမှေ စေတွ္ဝ အနာပုစ္ဆာ အဂ္ဂိဇလနာဒီနိ ကရောတိ။ နှ္ဝာနတိတ္ထေ စ ယဒိဒံ "ဒဟရော ဝုမှောတိ ပမာဏံ အကတွ္ဝာ အာဂတပဋိပာဋိယာ နှ္ဝာယိတဗ္ဗ"န္တိ ဝုတ္တံ, တမ္ပိ အနာဒိယန္တော ပစ္ဆာ အာဂန္တွာ ဥဒကံ ဩတရိတွ္ဝာ ဝုမှေ စ နဝေ စ ဗာဓတိ။ ဘိက္ခာစာရမဂ္ဂေ ပန အဂ္ဂာသနအဂ္ဂေဒကအဂ္ဂပိဏ္ဍာနံ အတ္ထာယ ပုရတော ဂစ္ဆတိ ဗာဟာယ ဗာဟံ ပဟရန္တွော။ အန္တရဃရပ္ပဝေသနေ ဝုမှေဟိ ပဌမတရံ ပဝိသတိ, ဒဟရေဟိ သဒ္ဓိံ ကာယကီဠိနကံ ကရောတီတိ ဝေမာဒိ။

စတုဋ္ဌာနံ ဝစီပာဂဗ္ဘိယံ နာမ သင်္ဃဂဏပုဂ္ဂလအန္တရဃရေသု အပ္ပတိရူပတစာနိစ္ဆာရဏံ။ သေယျထိဒံ – ဣဓေကစ္စော သင်္ဃမဇ္ဈေ အနာပုစ္ဆာ ဓမ္မံ ဘာသတိ။ တထာ ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တပ္ပကာရသ္သ ဂဏသ္သ မဇ္ဈေ ပုဂ္ဂလသ္သ စ သန္တိကေ, တတ္ထေဝ မနုသ္သေဟိ ပဉ္ဟံ ပုဋ္ဌော ဝုမှတရံ အနာပုစ္ဆာ ဝိသ္သဇ္ဇေတိ။ အန္တရဃရေ ပန "ဣတ္ထန္နာမေ ကိံ အတ္ထိ? ကိံ ယာဂု, ဥဒာဟု ခာဒနီယံ ဘောဇနီယံ? ကိံ မေ ဒသ္သသိ? ကိံ အဇ္ဇ ခာဒိသ္သာမ? ကိံ ဘုဉ္ဇိသ္သာမ? ကိံ ပိဝိသ္သာမာ"တိအာဒီနိ ဘာသတိ။

အနေကဋ္ဌာနံ မနောပာဂဗ္ဘိယံ နာမ တေသု တေသု ဌာနေသု ကာယတစာဟိ အဇ္ဈာစာရံ အနာပဇ္ဇိတွ္ဝာပိ မနသာဝ ကာမဝိတက္ကာဒီနံ ဝိတက္ကနံ။ အပိစ ဒုသ္သီလသ္သေဝ သတော "သီလတတိ မံ ဇနော ဇာနာတူ"တိ ဧဝံ ပဝတ္တာ ပာပိစ္ဆတာပိ မနောပာဂဗ္ဘိယံ။ ဣတိ သဗ္ဗေသမ္ပိ ဣမေသံ ပာဂဗ္ဘိယာနံ အဘာဝေန အပ္ပဂဗ္ဘာ ဟုတွ္ဝာ ဥပသင်္ကမထာတိ ဝဒတိ။

ဇရုဒပာနန္တိ ဇိဏ္ဏကူပံ။ **ပဗ္ဗတဝိသမ** န္တိ ပဗ္ဗတေ ဝိသမံ ပပာတဋ္ဌာနံ။ **နဒီဝိဒုဂ္ဂ** န္တိ နဒိယာ ဝိဒုဂ္ဂံ ဆိန္နတဋ္ဋ္ဌာနံ။ **အပကသ္သေဝ ကာယ** န္တိ တာဒိသာနိ ဌာနာနိ ယော ခိဍ္ဍာဒိပသုတော ကာယံ အနပကသ္သ ကေတောဘာရိယံ အကတွ္ဝာ တယုပတ္ထမ္ဘကံ အဂ္ဂဟာပေတွ္ဝာ စိတ္တမ္ပိ အနပကသ္သ "ဧတ္ထ ပတိတော ဟတ္ထပာဒဘဉ္ဇနာဒီနိ ပာပုဏာတိ"တိ အနာဒီနဝဒသ္သာဝိတာယ အနုဗ္ဗေဇေတွ္ဝာ သမ္ပိယာယမာနော ဩလောကေတိ, သော ပတိတွ္ဝာ ဟတ္ထပာဒဘဉ္ဇနာဒိအနတ္ထံ ပာပုဏာတိ။ ယော ပန ဥဒကတ္ထိကော တ အညေန တ ကေနစိ ကိစ္စေန ဩလောကေတုကာမော ကာယံ အပကသ္သ ကေတော ဘာရိယံ ကတွ္ဝာ တယုပတ္ထမ္ဘကံ ကဟာပေတွ္ဝာ, စိတ္တမ္ပိ အပကသ္သ အာဒီနဝဒသ္သနေန သံဝေဇေတွ္ဝာ ဩလောကေတိ, သော န ပတတိ, ယထာရုစိံ ဩလောကေတွ္ဝာ သုခီ ယေနကာမံ ပက္ကမတိ။

ဝေမေဝ ခောတိ ဧတ္ထ ဣဒံ ဩပမ္မသံသန္ဒနံ – ဇရုဒပာနာဒယော ဝိယ ဟိ စတ္တာရိ ကုလာနိ, ဩလောကနပုရိသော ဝိယ ဘိက္ခု။ ယထာ အနပကဋ္ဌကာယစိတ္တော တာနိ ဩလောကေန္တော ပုရိသော တတ္ထ ပတတိ, ဧဝံ အရက္ခိတေဟိ ကာယာဒီဟိ ကုလာနိ ဥပသင်္ကမန္တော ဘိက္ခု ကုလေသု ဗဇ္ဈတိ, တတော နာနပ္ပကာရံ သီလဘဉ္ဇနာဒိအနတ္ထံ ပာပုဏာတိ။ ယထာ ပန အပကဋ္ဌကာယစိတ္တော ပုရိသော တတ္ထ န ပတတိ, ဧဝံ ရက္ခိတေနေဝ ကာယေန ရက္ခိတေဟိ စိတ္တေဟိ ရက္ခိတာယ တစာယ သုပ္ပဋ္ဌိတာယ သတိယာ အပကဋ္ဌကာယစိတ္တော ဟုတွ္ဝာ ကုလာနိ ဥပသင်္ကမန္တော ဘိက္ခု ကုလေသု န ဗဇ္ဈတိ။ အထသ္သ ယထာ တတ္ထ အပတိတသ္သ ပုရိသသ္သ, န ဟာအ ဘဉ္ဇန္တိ, ဧဝံ သီလပာအော န ဘိဇ္ဇတိ။ ယထာ ဟတ္ထာ န ဘဉ္ဇန္တိ, ဧဝံ သဒ္ဓာဟတ္ထော န ဘိဇ္ဇတိ။ ယထာ ကုစ္ဆိ န ဘိဇ္ဇတိ, ဧဝံ သမာဓိကုစ္ဆိ န ဘိဇ္ဇတိ။ ယထာ သီသံ န ဘိဇ္ဇတိ, ဧဝံ ဉာဏသီသံ န ဘိဇ္ဇတိ, ယထာ စ တံ ခာဏုကဏ္ဍကာဒယော န ဝိဇ္ဈန္တိ, ဧဝမိမံ ရာဂကဏ္ဍကာဒယော န ဝိဇ္ဈန္တိ။ ယထာ သော နိရုပဒ္ဒဝေ ယထာရုစိ ဩလောကေတွ္ဝာ သုခီ ယေနကာမံ ပက္ကမတိ, ဧဝံ ဘိက္ခု ကုလာနိ နိသ္သာယ စီဝရာဒယော ပစ္စယေ ပဋိသေဝန္တော ကမ္မဋ္ဌာနံ ဝမှေတွ္ဝာ သင်္ခာရေ သမ္မသန္တော အရဟတ္တံ ပတွ္ဝာ လောကုတ္တရသုခေန သုခိတော ယေနကာမံ အဂတပုဗ္ဗံ နိဗ္ဗာနဒိသံ ဂစ္ဆတိ။

ဣဓအနိ ယော ဟီနာဓိမုတ္တိကော မိစ္ဆာပဋိပန္နော ဧဝံ ဝဒေယျ "သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေ 'တိဝိဓံ ပာဂဗ္ဘိယံ ပဟာယ နိစ္စနဝကတ္တေန စန္ဒူပမာ ကုလာနိ ဥပသင်္ကမထာ'တိ ဝဒန္တော အဋ္ဌာနေ ဌပေတိ, အသယှံ ဘာရံ အာရောပေတိ, ယံ န သက္ကာ ကာတုံ တံ ကာရေတိ"တိ, တသ္သ တဒပထံ ပစ္ဆိန္ဒိတွ္ဝာ, "သက္ကာ ဧဝံ ကာတုံ, အတ္ထိ ဧဝရူပေ ဘိက္ခူ"တိ ဒသ္သေန္တော **ကသ္သပေ, ဘိက္ခဝေ** တိအာဒိမာဟ။

အာကာသေ ဟဏ္ဍိ စာလေသီတိ နီလေ ဂဂနန္တရေ ယမကဝိဇ္ဇုတံ စာရယမာနော ဝိယ ဟေဋ္ဌာဘာဂံ ဥပရိဘာဂံ ဥဘ တောပဿေသု ဟဏ္ဍိံ သဉ္စာရေသိ။ ဣဒန္တု ပန တေပိဋကေ ဗုဒ္ဓဝစနေ အသမ္ဘိန္နပဒံ နာမ။ **အတ္တမနော**တိ တုဋ္ဌစိတ္ တော သကမနော, န ဒောမနဿေန ပစ္ဆိန္နိတ္တတ ဂဟိတမနော။ **ကဿပဿ, ဘိက္ခဝေ** တိ ဣဒမ္ပိ ပုရိမနယေနေဝ ပရတာဒံ ပစ္ဆိန္နိတ္တတ အတ္ထိ ဝေရူပေဟ ဘိက္ခူတိ ဒဿနတ္ထံ ဝုတ္တံ။

ပသန္နာကာရံ ကရေယျုန္တိ စီဝရာဒယော ပစ္စယေ ဒဒေယျုံ။ **တထတ္တာယ ပဋိပဇ္ဇေယျု**န္တိ သီလဿ အာဂတဋ္ဌာနေ သီလံ ပူရယမာနာ, သမာဓိဝိပဿနာ မဂ္ဂဖလာနံ အာဂတဋ္ဌာနေ တာနိ တာနိ သမ္ပာဒယမာနာ တထာဘာ တယ ပဋိပဇ္ဇေယျုံ။ **အနုဒယ**န္တိ ရက္ခဏဘာဝံ။ **အနုကမ္ပ**န္တိ မုဒုစိတ္တတံ။ ဥဘာယမ္ပေတံ ကာရုညဿေဝ ဝေဝစနံ။ **ကဿပေဟ, ဘိက္ခဝေ** တိ ဣဒမ္ပိ ပုရိမနယေနေဝ ပရတာဒံ ပစ္ဆိန္နိတ္တတ အတ္ထိ ဝေရူပေဟ ဘိက္ခူတိ ဒဿနတ္ထံ ဝု တ္တံ။ **ကဿပေန တ** တိ ဧတ္ထ စန္ဒောပမာဒိဝသေန ယောဇနံ ကတ္တတ ပုရိမနယေနေဝ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ တတိ ယံ။

၄. ကုလူပကသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၄၇. စတုတ္ထေ **ကုလူပကော**တိ ကုလဃရာနံ ဥပဂန္တာ။ **ဒေန္တုယေဝ မေ** တိ ဒဒန္တုယေဝ မယှံ။ **သန္ဒိယတိ** တိ အဋ္ဋီယတိ ပီဠိယတိ။ သေသမေတ္ထ ဝုတ္တနယာနုသာရေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ စတုတ္ထံ။

၅. ဇိဏ္ဏသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၄၈. ပဉ္စမေ **ဇိဏ္ဏော** တိ ထေရော မဟလ္လကော။ **ဂရုကာနီ**တိ တံ သတ္ထု သန္တိကာ လဒ္ဓကာလတော ပဋ္ဌာယ ဆိန္နဘိန္နဋ္ဌာနေ သုတ္တသံသိဗ္ဗနေန စေဝ အဂ္ဂဠဒါနေန စ အနေကာနိ ပဋ္ဋလာနိ ဟုတ္တတ ဂရုကာနိ ဇာတာနိ။ **နိဗ္ဗသ နာနီ**တိ ပုဗ္ဗေ ဘဂဝတာ နိတသေတ္တတ အပနီတတာယ ဝေလဒ္ဓနာမာနိ။ **တသ္မာ** တိ ယသ္မာ တွံ ဇိဏ္ဏော စေဝ ဂရုပံသု ကူလော စ။ **ဂဟပတာနီ**တိ ပံသုကူလိကင်္ဂံ ဝိဿဇ္ဇေတ္တတ ဂဟပတီဟိ ဒိန္နစီဝရာနိ ဓာရေဟီတိ ဝဒတိ။ **နိမန္တနာနီ** တိ ပိ ဏ္ဍပာတိကင်္ဂံ ဝိဿဇ္ဇေတ္တတ သလာကဘတ္တာဒီနိ နိမန္တနာနိ ဘုဉ္စာဟီတိ ဝဒတိ။ **မမ စ သန္တိကေ** တိ အာရညိက င်္ဂံ ဝိဿဇ္ဇေတ္တတ ကမန္တသေနာသနေယေဝ ဝသာဟီတိ ဝဒတိ။

နနု စ ယထာ ရာဇာ သေနာပတိံ သေနာပတိဋ္ဌာနေ ဌပေတ္တတ တဿ ရာဇူပဋ္ဌာနာဒိနာ အတ္တနော ကမ္မေန အာရာ ဓေန္တဿေဝ တံ ဌာနန္တရံ ဂဟေတ္တတ အညဿ ဒဒမာနော အယုတ္တံ နာမ ကရောတိ, ဧဝံ သတ္ထာ မဟာကဿပ တ္ထေရဿ ပစ္စုဂ္ဂမနတ္ထာယ တိကဝုတံ မဂ္ဂံ ဂန္တတ ရာဇဂဟဿ စ နာဠန္ဒာယ စ အန္တရေ ဗဟုပုတ္တက ရုက္ခမူလေ နိသိန္နော တီဟိ ဩဝါဒေဟိ ဥပသမ္ပာဒေတ္တတ တေန သဒ္ဓိံ အတ္တနော စီဝရံ ပရိဝတ္တေတ္တတ ထေရံ ဇာတိအာ ရညိကင်္ဂဉ္စေဝ ဇာတိပံသုကူလိကင်္ဂဉ္စ အကာသိ, သော တသ္မိံ ကတ္တုကမျတာဆန္ဒေန သတ္ထု စိတ္တံ အာရာဓေန္ တဿေဝ ပံသုကူလာဒီနိ ဝိဿဇ္ဇာပေတ္တတ ဂဟပတိစီဝရပဋိဂ္ဂဟဏာဒီသု နိယောဇေန္တော အယုတ္တံ နာမ ကရောတီ တိ။ န ကရောတိ။ ကသ္မာ? အတ္တဇ္ဈာသယတ္တာ။ န ဟိ သတ္ထာ ခုတင်္ဂါနိ ဝိဿဇ္ဇာပေတုကာမော, ယထာ ပန အ ဃဋ္ဋိတာ ဘေရိအာဒယော သဒ္ဒံ န ဝိဿဇ္ဇေန္တိ, ဧဝံ အဃဋ္ဋိတာ ဝေရူပာ ပုဂ္ဂလာ န သီဟနာဒံ နဒန္တီတိ နအပေတု ကာမော သီဟနာဒဇ္ဈာသယေန ဧဝမာဟ။ ထေရောပိ သတ္ထု အဇ္ဈာသယာနုရူပေနေဝ ''အဟံ ခော, ဘန္တေ, ဒီဃရတ္တံ အာရညိကော စေဝ''တိအာဒိနာ နယေန သီဟနာဒံ နဒတိ။

ဒိဋ္ဌဓမ္မသုခဝိဟာရန္တိ ဒိဋ္ဌဓမ္မသုခဝိဟာရော နာမ အာရညိကဿေဝ လဗ္ဘတိ, နော ကမန္တတသိနော။ ကမန္တသ္ မိဉှိ ဝသန္တော အရကသဒ္ဒံ သုဏာတိ, အသပ္ပာယရူပါနိ ပဿတိ, အသပ္ပာယေ သဒ္ဒေ သုဏာတိ, တေနဿ အန ဘိရတိ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ အာရညိကော ပန ကဝုတံ တ အမုယောဇနံ တ အတိက္ကမိတ္တတ အရညံ အဇ္ဈောကာဟေတ္တတ ဝသန္ တော ဒီပိဗ္ဗျဂ္ဃသီဟာဒီနံ သဒ္ဒေ သုဏာတိ, ယေသံ သဝနပစ္စယာ အမာနုသိကာသဝနရတိ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ယံ သန္ဓာယ ဝုတ္ တံ –

> ''သုညာဂါရံ ပဝိဋ္ဌဿ၊ သန္တစိတ္တဿ ဘိက္ခုနော။
> အမာနုသီ ရတီ ဟောတိ၊ သမ္မာ ဓမ္မံ ဝိပဿတော။

‘‘ယတော ယတော သမ္မသတိ၊ ခန္ဓာနံ ဥဒယဗ္ဗယံ။
လဘတီ ပီတိပါမောဇ္ဇံ၊ အမတံ တံ ဝိဇာနတံ။ (ဓ. ပ. ၃၇၃-၃၇၄)။

‘‘ပုရတော ပစ္ဆတော ဟပိ၊ အပရော စေ န ဝိဇ္ဇတိ။
ဟတ္ထေဝ ဖာသု ဘဝတိ၊ ဧကဿ ရမတော ဝနေ’’တိ။

တထာ ပိဏ္ဍပါတိကဿေဝ လဗ္ဘတိ, နော အပိဏ္ဍပါတိကဿ။ အပိဏ္ဍပါတိကော ဟိ အကာလစာရီ ဟောတိ, တုရိတစာရံ ဂစ္ဆတိ, ပရိဝတ္တေတိ, ပလိဗုဒ္ဓေဝ ဂစ္ဆတိ, တတ္ထ စ ဗဟုသံသဋ္ဌော ဟောတိ။ ပိဏ္ဍပါတိကော ပန န အကာလစာရီ ဟောတိ, န တုရိတစာရံ ဂစ္ဆတိ, န ပရိဝတ္တေတိ, အပလိဗုဒ္ဓေဝ ဂစ္ဆတိ, တတ္ထ စ န ဗဟုသံသဋ္ဌော ဟောတိ။

ကထံ? အပိဏ္ဍပါတိကော ဟိ ကမတော ဒူရဝိဟာရေ ဝသမာနော ကာလဿေဝ ‘‘ယာဂုံ တ ဟရိတသိကဘတ္တံ တ လစ္ဆာမိ, အာသနသာလာယ တ ပန ဥဒ္ဒေသဘတ္တာဒီသု ကိဉ္စိဒေဝ မယှံ ဟာပုဏိဿတီ’’တိ မဏ္ဍပ္ပကသုတ္တာနိ ဆိန္ဒန္တော သယိတကေရူပါနိ ဥဋ္ဌာပေန္တော ဟတောဝ ဂစ္ဆန္တော အကာလစာရီ ဟောတိ။ မနုဿေ ခေတ္တကမ္မာဒီ နံ အတ္ထာယ ဂေဟာ နိက္ခန္တေယေဝ သမ္မာပုဏိတုံ မိဂံ အနုဗန္ဓန္တော ဝိယ ဝေဂေန ဂစ္ဆန္တော တုရိတစာရီ ဟော တိ။ အန္တရာ ကိဉ္စိဒေဝ ဒိသွာ ‘‘အသုကဥပါသကော တ အသုကဥပါသိကာ တ ဂေဟေ, နော ဂေဟေ’’တိ ပုစ္ဆတိ, ‘‘နော ဂေဟေ’’တိ သုတွာ ‘‘ကြာအနိ ကုတော လဘိဿာမီ’’တိ? အဂ္ဂိဒဍ္ဎော ဝိယ ပဝေဓတိ, သယံ ပစ္ဆိမဒိသံ ဂန္တုကာ မော ဟာစီနဒိသာယ သလာကံ လဘိတွာ အညံ ပစ္ဆိမဒိသာယ လဒ္ဓသလာကံ ဥပသင်္ကမိတွာ, ‘‘ဘန္တေ, အဟံ ပစ္ဆိမဒိသံ ဂမိဿာမိ, မမ သလာကံ တုမှေဟ ဂဏှထ, တုမှာကံ သလာကံ မယှံ ဒေထာ’’တိ သလာကံ ပရိဝတ္တေတိ။ ဧကံ တ ပန သလာကဘတ္တံ အာဟရိတွာ ပရိဘုဉ္ဇန္တော ‘‘အပရဿာပိ သလာကဘတ္တဿ ပတ္တံ ဒေထာ’’တိ မနုဿေ ဟိ ဝုတ္တေ, ‘‘ဘန္တေ, တုမှာကံ ပတ္တံ ဒေထ, အဟံ မယှံ ပတ္တေ ဘတ္တံ ပက္ခိပိတွာ တုမှာကံ ပတ္တံ ဒဿာမီ’’တိ အညဿ ပတ္တံ အပေတွာ ဘတ္တေ အာဟဋေ အတ္တနော ပတ္တေ ပက္ခိပိတွာ ပတ္တံ ပဋိဒေန္တော ပတ္တံ ပရိဝတ္တေတိ နာမ။ ဝိဟာရေ ရာဇရာဇမဟာမတ္တာဒယော မဟာအနံ ဒေန္တိ, ကြမိနာ စ ဘိယျော ဒူရကမေ သလာကာ လဒ္ဓာ, တတ္ထ အဂစ္ဆန္တော ပုန သတ္တာဟံ သလာကံ န လဘတီတိ အလာဘဘယေန ဂစ္ဆတိ, ဧဝံ ဂစ္ဆန္တော ပလိဗုဒ္ဓေ ဟုတွာ ဂစ္ဆတိ နာမ။ ယဿ စေသ သလာကဘတ္တာဒီနော အတ္ထာယ ဂစ္ဆတိ, ‘‘တံ ဒဿန္တိ နု ခေါ မေ, ဥဒာဟု န ဒဿန္တိ, ပဏီတံ နု ခေါ ဒဿန္တိ, ဥဒာဟု လူခံ, ထောကံ နု ခေါ, ဥဒာဟု ဗဟုကံ, သီတလံ နု ခေါ, ဥဒာ ဟု ဥဏှ’’န္တိ ဧဝံ တတ္ထ စ ဗဟုသံသဋ္ဌော ဟောတိ။

ပိဏ္ဍပါတိကော ပန ကာလဿေဝ ဝုဋ္ဌာယ ဝတ္တပဋိဝတ္တံ ကတွာ သရီရံ ပဋိဇဂ္ဂိတွာ ဝသနဋ္ဌာနံ ပဝိသိတွာ ကမ္မဋ္ဌာနံ မနသိကတွာ ကာလံ သလ္လက္ခေတွာ မဟာဇနဿ ဥဋ္ဌာနုဋ္ဌာနဘိက္ခာဒီနိ အတုံ ပဟောနကကာလေ ဂစ္ဆတီတိ န အကာလစာရီ ဟောတိ, ဧကေကံ ပဒတရံ ဆ ကောဋ္ဌာသေ ကတွာ ဝိပဿန္တော ဂစ္ဆတီတိ န တုရိတစာရီ ဟောတိ, အတ္တနော ဂရုဘာဝေန ‘‘အသုကော ဂေဟေ, န ဂေဟေ’’တိ န ပုစ္ဆတိ, သလာကဘတ္တာဒီနိယေဝ န ဂဏှာ တိ။ အဂဏှန္တော ကိံ ပရိဝတ္တေဿတိ? န အညဿ ဝသေန ပလိဗုဒ္ဓေဝ ဟောတိ , ကမ္မဋ္ဌာနံ မနသိကရောန္တော ယထာရုစိ ဂစ္ဆတိ, ကြတရော ဝိယ န ဗဟုသံသဋ္ဌော ဟောတိ။ ဧကသ္မိံ ကမေ တ ဝီထိယာ တ အလဘိတွာ အည တ္ထ စရတိ။ တသ္မိမ္ပိ အလဘိတွာ အညတ္ထ စရန္တော မိဿကောဒနံ သင်္ကမိတွာ အမတံ ဝိယ ပရိဘုဉ္ဇိတွာ ဂ စ္ဆတိ။

ပံသုကူလိကဿေဝ လဗ္ဘတိ, နော အပံသုကူလိကဿ။ အပံသုကူလိကော ဟိ ဝဿာတသိကံ ပရိယေသန္တော စရတိ, န သေနာသနသပ္ပာယံ ပရိယေသတိ။ ပံသုကူလိကော ပန န ဝဿာတသိကံ ပရိယေသန္တော စရတိ, သေနာသန သပ္ပာယမေဝ ပရိယေသတိ။ တေစီဝရိကဿေဝ လဗ္ဘတိ, န ကြတရဿ။ အတေစီဝရိကော ဟိ ဗဟုဘဏ္ဍော ဗဟုပ ရိက္ခာရော ဟောတိ, တေနဿ ဖာသုဝိဟာရော နတ္ထိ။ အပ္ပိစ္ဆာဒီနမ္ပေဝ လဗ္ဘတိ, န ကြတရေသန္တိ။ တေန ဝုတ္တံ – ‘‘အတ္တနော စ ဒိဋ္ဌဓမ္မသုခဝိဟာရံ သမ္ပဿမာနော’’တိ။ ပဌမံ။

၆. ဩတဒသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၄၉. ဆဋ္ဌေ **အဟံ တ**တိ ကသ္မာ အာဟ? ထေရံ အတ္တနော ဌာနေ ဌပနတ္ထံ။ ကိံ သာရိပုတ္တမောဂ္ဂလ္လာနာ နတ္ထီတိ? အတ္ထိ။ ဧဝံ ပနဿ အဟောသိ “ဣမေ န စိရံ ဌဿန္တိ, ကဿပေ ပန ဝီသဝဿသတာယုကေ, သော မယိ ပရိနိဗ္ဗုတေ သတ္တပဏ္ဏိဂုဟာယံ နိသီဒိတွာ ဓမ္မဝိနယသင်္ဂဟံ ကတွာ မမ သာသနံ ပဉ္စဝဿသဟဿပရိမာဏကာလပဝတ္တနကံ ကရိဿတိ, အတ္တနော ဌာနေ ဌပေမိ, ဧဝံ ဘိက္ခူ ကဿပဿ သုဿူသိတဗ္ဗံ မညိဿန္တီ”တိ။ တသ္မာ ဧဝမာဟ။ **ဒုဗ္ဗစာ** တိ ဒုက္ခေန ဝတ္တဗ္ဗာ။ **ဒောဝစဿကရဏေဟီ** တိ ဒုဗ္ဗစဘာဝကရဏေဟိ။ **အပ္ပဒက္ခိဏဂ္ဂါဟိနော**တိ အနုသာသနိံ သုတွာ ပဒက္ခိဏံ န ဂဏှန္တိ ယထာနုသိဋ္ဌံ န ပဋိပဇ္ဇန္တိ, အပ္ပဋိပဇ္ဇန္တာ တမကဟိနော နာမ ဇာတာတိ ဒဿေတိ။ **အဇ္ဈာဝဒန္တေ** တိ အတိက္ကမ္မ ဝဒန္တေ, သုတပရိယတ္တိံ နိဿာယ အတိဝိယ တဒံ ကရောန္တေတိ အတ္ထော။ **ကော ဗဟုတရံ ဘာသိဿတီ** တိ ဓမ္မံ ကထေန္တော ကော ဗဟုံ ဘာသိဿတိ, ကိံ တွံ, ဥဒာဟု အဟန္တိ? **ကော သုန္ဒရတရ** န္တိ, ကော ဗဟုံ ဘာသန္တော အသဟိတံ အမဓုရံ ဘာသတိ, ကော သဟိတံ မဓုရံ, တံ သန္ဓာယာဟ “ကော သုန္ဒရတရ”န္တိ? ကော ပန ဗဟုဉ္စ သုန္ဒရဉ္စ ကထေန္တော စိရံ န ဘာသတိ, လဟုညေဝ ဥဋ္ဌာတိ, ကော အဒ္ဓာနံ ဟာပေတိ, တံ သန္ဓာယာဟ “ကော စိရတရ”န္တိ? ဆဋ္ဌံ။

၇. ဒုတိယဩဝါဒသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၅၀. သတ္တမေ **သဒ္ဓါ** တိ ဩကပ္ပနသဒ္ဓါ။ **ဝီရိယ**န္တိ ကာယိကစေတသိကံ ဝီရိယံ။ **ပညာ**တိ ကုသလဓမ္မဇာနနပညာ။ **န သန္တိ ဘိက္ခူ ဩဝါဒကာ** တိ ဣမဿ ပုဂ္ဂလဿ ဩဝါဒကာ အနုသာသကာ ကလျာဏမိတ္တာ နတ္ထီတိ ဣဒံ, ဘန္တေ, ပရိဟာနန္တိ ဒဿေတိ။ သတ္တမံ။

၈. တတိယဩဝါဒသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၅၁. အဋ္ဌမေ **တထာ ဟိ ပနာ**တိ ပုဗ္ဗေ သောဝစဿတာယ, ဧတရဟိ စ ဒောဝစဿတာယ ကာရဏပဋ္ဌပနေ နိပါတော။ **တတ္ရ** တိ တေသု ထေရေသု။ **ကော နာမာယံ ဘိက္ခူ** တိ ကော နာမေသော အယံ ဘိက္ခု? ကိံ တိဿတ္ထေရော ကိံ နာဂတ္ထေရောတိ? **တတ္ရ** တိ တသ္မိံ ဧဝံ သင်္ကာရေ ကယိရမာနေ။ **တထတ္တာယာ** တိ တထာဘာဝာယ, အာရညိကာဒိဘာဝာယာတိ အတ္ထော။ **သဗြဟ္မစာရိကာမော** တိ “ဣမေ မံ ပရိဝါရေတွာ စရန္တူ”တိ ဧဝံ ကာမေတိ ဣစ္ဆတိ ပတ္ထေတီတိ သဗြဟ္မစာရိကာမော။ **တထတ္တာယာ** တိ လာဘသက္ကာရနိဗ္ဗတ္တနတ္ထာယ။ **ဗြဟ္မစာရုပဒ္ဒဝေနာ** တိ ယော သဗြဟ္မစာရီနံ စတူသု ပစ္စယေသု အဓိမတ္တစ္ဆန္ဒရာဂေ ဥပဒ္ဒဝေတိ ဝုစ္စတိ, တေန ဥပဒ္ဒုတာ။ **အဘိပတ္ထနာ**တိ အဓိမတ္တပတ္ထနာ။ **ဗြဟ္မစာရိအဘိပတ္ထနေနာ** တိ ဗြဟ္မစာရီနံ အဓိမတ္တပတ္ထနာသင်္ခါတေန စတုပစ္စယဘာဝေန။ အဋ္ဌမံ။

၉. ဈာနာဘိညသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၅၂. နဝမေ **ယာဝဒေဝ အာကင်္ခာမိ** တိ ယာဝဒေဝ ဣစ္ဆာမိ။ ယာနိ ပန ဣတော ပရံ **ဝိဝိစ္စေဝ ကာမေဟီ** တိအာဒိနာ နယေန စတ္တာရိ ရူပာဝစရဇ္ဈာနာနိ, **သဗ္ဗသော ရူပသညာနံ သမတိက္ကမာ** တိအာဒိနာ နယေန စတဿော အရူပသမာပတ္တိယော, **သဗ္ဗသော နေဝသညာနာသညာယတနံ သမတိက္ကမ္မ သညာဝေဒယိတနိရောဓ** န္တိ ဧဝံ နိရောဓသမာပတ္တိ, **အနေကဝိဟိတံ ဣဒ္ဓိဝိဓ** န္တိအာဒိနာ နယေန ပဉ္စ လောကိကာဘိညာ စ ဝုတ္တာ။ တတ္ထ ယံ ဝတ္တဗ္ဗံ သိယာ, တံ သဗ္ဗံ အနုပဒဝဏ္ဏနာယ စေဝ ဘာဝနာဝိဓာနေန စ သဒ္ဓိံ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ (ဝိသုဒ္ဓိ. ၁.၆၉) ဝိတ္ထာရိတမေဝ။ ဆဠဘိညာယ ပန **အာသဝါနံ ခယာ**တိ အာသဝါနံ ခယေန။ **အနာသဝ**န္တိ အာသဝါနံ အပစ္စယဘူတံ။ **စေတောဝိမုတ္တိ**န္တိ အရဟတ္တဖလသမာဓိံ။ **ပညာဝိမုတ္တိ**န္တိ အရဟတ္တဖလပညံ။ နဝမံ။

၁၀. ဥပဿယသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၅၃. ဒသမေ **အာယာမ, ဘန္တေ** တိ ကသ္မာ ဘိက္ခုနိုပဿယဂမနံ ယာစတိ? န လာဘသက္ကာရဟေတု, ကမ္မဋ္ဌာနတ္ထိကာ ပနေတ္ထ ဘိက္ခုနိယော အတ္ထိ, တာ ဥဿုက္ကာပေတွာ ကမ္မဋ္ဌာနံ ကထာပေဿာမီတိ ယာစတိ။ နနု စ သော သယမ္ပိ တေပိဋကော ဗဟုဿုတော, ကိံ သယံ ကထေတုံ န သက္ကောတီတိ? နော န သက္ကောတိ။ ဗုဒ္ဓပဋိဘာဂဿ ပန သာဝကဿ ကထံ သဒ္ဓါတဗ္ဗံ မညိဿန္တီတိ ယာစတိ။ **ဗဟုကိစ္စော တွံ ဗဟုကရဏီယော** တိ ကိံ ထေ

ရော နဝကမ္မာဒိပသုတော, ယေန နံ ဧဝမာဟာတိ? နော, သတ္ထရိ ပန ပရိနိဗ္ဗုတေ စတဿော ပရိသာ အာနန္ဒတ္ထေရံ ဥပသင်္ကမိတွာ, ''ဘန္တေ, ဣအာနိ ကဿ ပတ္တစီဝရံ ဂဟေတွာ စရထ, ကဿ ပရိဝေဏံ သမ္မဇ္ဇထ, ကဿ မုခောဒကံ ဒေထာ''တိ ရောဒန္တိ ပရိဒေဝန္တိ။ ထေရော ''အနိစ္စာ သင်္ခါရာ, ဝုဒ္ဓသရီရေပိ နိလ္လဇ္ဇော မစ္စုရာဇာ ပဟရိ။ သော သင်္ခါရာနံ ဓမ္မတာ, မာ သောစိတ္ထ, မာ ပရိဒေဝိတ္ထာ''တိ ပရိသံ သညာပေတိ။ ဣဒမဿ ဗဟုကိစ္စံ။ တံ သန္ဓာယ ထေရော ဧဝမာဟ။ **သန္ဒဿေသီ** တိ ပဋိပတ္တိဂုဏံ ဒဿေသိ။ **သမာဒပေသီ**တိ ဂဏှာပေသိ။ **သမုတ္တေဇေသီ** တိ သမုဿာဟေသိ။ **သမ္ပဟံသေသီ** တိ ပဋိလဒ္ဓဂုဏေန မောဒာပေသိ။

ထုလ္လတိဿာ တိ သရီရေန ထူလာ, နာမေန တိဿာ။ **ဝေဒေဟမုနိနော**တိ ပဏ္ဍိတမုနိနော။ ပဏ္ဍိတော ဟိ ဉာဏသင်္ခါတေန ဝေဒေန ဤဟတိ သဗ္ဗကိစ္စာနိ ကရောတိ, တသ္မာ ''ဝေဒေဟော''တိ ဝုစ္စတိ။ ဝေဒေဟော စ သော မုနိ စာတိ, ဝေဒေဟမုနိ။ **ဓမ္မံ ဘာသိတဗ္ဗံ မညတီ** တိ တိပိဋကဓရဿ ဓမ္မဘဏ္ဍာဂာရိကဿ သမ္မုခေ သယံ အရညတဿ ပံသုကူလိကော သမာနော ''ဓမ္မကထိကော အဟ''န္တိ ဓမ္မံ ဘာသိတဗ္ဗံ မညတိ။ ဣဒံ ကိံ ပန, ကထံ ပနာတိ? အဝဇာနမာနာ ဘဏတိ။ **အဿောသီ** တိ အညေန အာဂန္တွာ အာရောစိတဝသေန အဿောသိ။ **အာဂမေဟိ တွံ, အာဝုသော**တိ တိဋ္ဌ တွံ, အာဝုသော။ **မာ တေ သင်္ဃော ဥတ္တရိ ဥပပရိက္ခိ** တိ မာ ဘိက္ခုသင်္ဃော အတိရေကတြိကာသေ တံ ဥပပရိက္ခိတိ။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – ''အာနန္ဒေန ဗုဒ္ဓပဋိဘာဂေ သာဝကော တရိတော, ကော ဘိက္ခုနီ န တရိတာ, တာယ သဒ္ဓိံ သန္ထဝေ တ သိနေဟော တ ဘဝိဿတီ''တိ မာ တံ သင်္ဃော ဇဝံ အမညီတိ။

ဣအာနိ အတ္တနော ဗုဒ္ဓပဋိဘာဂဘာဝံ ဒီပေန္တော **တံ ကိံ မညသိ, အာဝုသော**တိအာဒိမာဟ? **သတ္တရတနန္တိ** သတ္တဟတ္ထထပ္ပမာဏံ။ **နာဂန္တိ** ဟတ္ထိံ။ **အဍ္ဎဋ္ဌရတနံ တ** တိ အဍ္ဎရတနေန ဦနအဋ္ဌရတနံ, ပုရိမဟာဒတော ပဋ္ဌာယ ယာဝ ကုမ္ဘဘာ ဝိဒတ္ထာဓိကသတ္တဟတ္ထုဗ္ဗေဓန္တိ အတ္ထော။ **တာလပတ္တိကာယာ** တိ တရဏတာလပဏ္ဏေန။ **စဝိတ္ထာ** တိ စုတာ, န မတာ တ နဋ္ဌာ တ, ဗုဒ္ဓပဋိဘာဂဿ ပန သာဝကဿ ဥပတဒံ ဝတွာ တ မဟာကဿပတ္ထေရေ ဆဟိ အဘိညာဟိ သီဟနာဒံ နဒန္တေ တဿာ ကာသာတနိ ကဏ္ဍကသာခာ ဝိယ ကစ္ဆုသာခာ ဝိယ စ သရီရံ ခာဒိတုံ အာရဒ္ဓာနိ, တာနိ ဟာရေတွာ သေတကာနိ နိဝတ္ထက္ခဏေယေဝဿာ စိတ္တဿာဒေ ဥဒပာဒီတိ။ ဒသမံ။

၁၁. စီဝရသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၅၄. ကောဒသမေ **ဒက္ခိဏာဂိရိသ္မိံ** န္တိ ရာဇဂဟံ ပရိတရေတွာ ဌိတဿ ဂိရိနော ဒက္ခိဏဘာဂေ ဇနပဒေ ဒက္ခိဏာဂိရိ နာမ, တသ္မိံ စာရိကံ စရတီတိ အတ္ထော။ စာရိကာ စ နာမ ဒုဝိဓာ ဟောတိ တုရိတစာရိကာ စ အတုရိတစာရိကာ စ။ တတ္ထ ယံ ကေစ္စော ကေ ကာသာဝံ နိတသေတွာ ကေ ဟရုပိတွာ ပတ္တစီဝရံ အံသေ လဂ္ဂေတွာ ဆတ္တံ အာဒာယ သရီရတော သေဒေဟိ ပဂ္ဃရန္တေဟိ ဒိဝသေန သတ္တဋ္ဌယောဇနာနိ ဂစ္ဆတိ, ယံ တ ပန ဗုဒ္ဓာ ကိဉ္စိဒေဝ ဗောဓနေယျယသတ္တံ ဒိသွာ တ ယောဇနသတမ္ပိ ယောဇနသဟဿမ္ပိ ခဏေန ဂစ္ဆန္တိ, သော **တုရိတစာရိကာ** နာမ။ ဒေဝသိကံ ပန ကဝုတံ အဓုယောဇနံ တိကဝုတံ ယောဇနန္တိ တေ္တကံ အဒ္ဓာနံ အဇ္ဈတနာယ နိမန္တနံ အဓိတသယတော ဇနသင်္ဂဟံ ကရောတော ဂမနံ, သော **အတုရိတစာရိကာ** နာမ။ အယံ ဣဓ အဓိပ္ပေတာ။

နနု စ ထေရော ပဥ္စဝီသတိ ဝဿာနိ ဆာယာ ဝိယ ဒသဗလဿ ပစ္ဆတော ပစ္ဆတော ဂစ္ဆန္တော အဟောသိ, ''ကဟံ အာနန္ဒော''တိ ဝစနဿ ဩကာသမေဝ န အဒာသိ, သော ကိသ္မိံ ကာလေ ဘိက္ခုသင်္ဃေန သဒ္ဓိံ စာရိကံ စရိတုံ ဩကာသံ လဘတီတိ? သတ္ထု ပရိနိဗ္ဗာနသံဝစ္ဆရေ။ ပရိနိဗ္ဗုတေ ကိရ သတ္ထရိ မဟာကဿပတ္ထေရော သတ္ထု ပရိနိဗ္ဗာနေ သန္နိပတိတဿ ဘိက္ခုသင်္ဃဿ မဇ္ဈေ နိသီဒိတွာ ဓမ္မဝိနယသင်္ဂါယနတ္ထံ ပဉ္စသတေ ဘိက္ခူ ဥစ္စိနိတွတ, ''အာဝုသော, မယံ ရာဇဂဟေ ဝဿံ ဝသန္တာ ဓမ္မဝိနယံ သင်္ဂါယိဿာမ, တုမှေ ပုရေ ဝဿူပနာယိကာယ အတ္တနော ပလိဗောဓံ ဥပစ္ဆိန္ဒိတွာ ရာဇဂဟေ သန္နိပတထာ''တိ ဝတွာ အတ္တနာ ရာဇဂဟံ ဂတော။ အာနန္ဒတ္ထေရောပိ ဘဂဝတော ပတ္တစီဝရံ အာဒာယ မဟာဇနံ သညာပေန္တော သာဝတ္ထိံ ဂန္တွာ တတော နိက္ခမ္မ ရာဇဂဟံ ဂစ္ဆန္တော ဒက္ခိဏာဂိရိသ္မိံ စာရိကံ စရိ။ တံ သန္ဓာယေတံ ဝုတ္တံ။

ယေဘုယျေန ကုမာရဘူတာတိ ယေ တေ ဟီနာယာဝတ္တာ နာမ, တေ ယေဘုယျေန ကုမာရကာ ဒဟရာ တရုဏာ ကောဝဿိကဒွေဝဿိကာ ဘိက္ခူ စေဝ အနုပသမ္ပန္နကုမာရကာ စ။ ကသ္မာ ပနေတေ ပဗ္ဗဇိတာ, ကသ္မာ ဟီနာယာဝ

တ္တာတိ? တေသံ ကိရ မာတာပိတရော စိန္တေသုံ – ''အာနန္ဒတ္ထေရော သတ္ထု ဝိသ္သာသိကော အဋ္ဌ ဝရေ ယာစိတ္ဝာ ဥပဌ္ဌဟတိ, ဣစ္ဆိတိစ္ဆိတဋ္ဌာနံ သတ္ထာရံ ဂဟေတ္ဝာ ဂန္တုံ သက္ကောတိ, အမှာကံ အရကေ တေသ္သု သန္တိကေ ပဗ္ဗာဇေမ, သော သတ္ထာရံ ဂဟေတ္ဝာ အာဂမိသ္သတိ, တသ္မိံ အာဂတေ မယံ မဟာသက္ကာရံ ကာတုံ လဘိသ္သာမာ''တိ။ ဣမိနာ တာဝ ကာရဏေန နေသံ ဉာတကာ တေ ပဗ္ဗာဇေသုံ။ သတ္ထရိ ပန ပရိနိဗ္ဗုတေ တေသံ သာ ပတ္ထနာ ဥပစ္ဆိန္နာ, အထ တေ ဧကဒိဝသေနေဝ ဥပ္ပဗ္ဗာဇေသုံ။

ယထာဘိရန္တံ တိ ယထာရုစိယာ ယထာအဇ္ဈာသယေန။ **တိကဘောဇနံ ပညတ္တံ** တိ, ဣဒံ ''ဂဏဘောဇနေ အညတ္ရ သမယာ ဟာစိတ္တိယ''န္တိ (ဟာစိ. ၂၁၁)။ ဣဒံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ ဟိ တိဏ္ဏံ ဇနာနံ အကပ္ပိယနိမန္တနံ သာဒိယိတ္ဝာ ဧကတော ပဋိဂ္ဂဏှတ္ဝာဟန္တာနမ္ပိ အနာပတ္တိ, တသ္မာ ''တိကဘောဇန''န္တိ ဝုတ္တံ။

ဒုမ္မင်္ကူနံ ပုဂ္ဂလာနံ နိဂ္ဂဟာယာ တိ ဒုသ္သီလပုဂ္ဂလာနံ နိဂ္ဂဏှနတ္ထံ။ **ပေသလာနံ ဘိက္ခူနံ ဖာသုဝိဟာရာယာ**တိ ဒုမ္မင်္ကူနံ နိဂ္ဂဟေနေဝ ပေသလာနံ ဥပေါသထပဝါရဏာ ဝတ္တန္တိ, သမဂ္ဂဝါသော ဟောတိ, အယံ တေသံ ဖာသုဝိဟာရော ဟောတိ, ဣမသ္သ ဖာသုဝိဟာရသ္သ အတ္ထာယ။ **မာ ဟာပိစ္ဆာ ပက္ခံ နိသ္သာယ သင်္ဃံ ဘိန္ဒေယျု**န္တိ ယထာ ဒေဝဒတ္တော သပရိသော ကုလေသု ဝိညာပေတွာ ဘုဉ္ဇန္တော ဟာပိစ္ဆေ နိသ္သာယ သင်္ဃံ ဘိန္ဒိ, ဧဝံ အညေပိ ဟာပိစ္ဆာ ဂဏဗန္ဓေန ကုလေသု ဝိညာပေတွာ ဘုဉ္ဇမာနာ ဂဏံ ဝဍ္ဎေတွာ တံ ပက္ခံ နိသ္သာယ မာ သင်္ဃံ ဘိန္ဒေယျုန္တိ, ဣတိ ဣမိနာ ကာရဏေန ပညတ္တန္တိ အတ္ထော။ **ကုလာနုဒ္ဒယတာယ စာ** တိ ဘိက္ခုသင်္ဃေ ဥပေါသထပဝါရဏံ ကတွာ သမဂ္ဂဝါသံ ဝသန္တေ မနုသ္သာ သလာကဘတ္တာဒီနိ ဒတွာ သဂ္ဂပရာယဏာ ဘဝန္တိ, ဣတိ ဣမာယ ကုလာနုဒ္ဒယတာယ စ ပညတ္တန္တိ အတ္ထော။

သသ္သဃာတံ မညေ စရသီ တိ သသ္သံ ဃာတေန္တော ဝိယ အာဟိဏ္ဍသိ။ **ကုလူပဃာတံ မညေ စရသီ**တိ ကုလာနိ ဥပဃာတေန္တော ဝိယ ဟနန္တော ဝိယ အာဟိဏ္ဍသိ။ **ဩလုဇ္ဇတီ** တိ ဝိသေသေန ပလုဇ္ဇတိ ဘိဇ္ဇတိ။ **ပလုဇ္ဇန္တိ ခေါ တေ, အာဝုသော, နဝပ္ပာယာ**တိ, အာဝုသော, ဧတေ တုယှံ ဟာယေန ယေဘုယျေန နဝကာ ဧကဝသ္သိကဒုဝသ္သိကာ ဒဟရာ စေဝ သာမဏေရာ စ ပလုဇ္ဇန္တိ ဘိဇ္ဇန္တိ။ **န တယံ ကုမာရကော မတ္တမညာသီ**တိ အယံ ကုမာရကော အတ္တနော ပမာဏံ န ဇာနာတီတိ ထေရံ တဇ္ဇေန္တော အာဟ။

ကုမာရကတအ န မုစ္စာမာ တိ ကုမာရကတဒတော န မုစ္စာမ ။ **တထာ ဟိ ပန တွံဝံ** တိ ဣဒမသ္သ ဧဝံ ဝတ္တဗ္ဗတာယ ကာရဏဒသ္သနတ္ထံ ဝုတ္တံ။ အယဉှေတ္ထ အဓိပ္ပာယော – ယသ္မာ တွံ ဣမေဟိ နဝေဟိ ဘိက္ခူဟိ ဣန္ဒြိယ သံဝရရဟိတေဟိ သဒ္ဓိံ ဝိစရသိ, တသ္မာ ကုမာရကေဟိ သဒ္ဓိံ ဝိစရန္တော ကုမာရကောတိ ဝတ္တဗ္ဗတံ အရဟသီတိ။

အညတိတ္ထိယပုဗ္ဗော သမာနော တိ ဣဒံ ယသ္မာ ထေရသ္သ ဣမသ္မိံ သာသနေ နေဝ အာစရိယော န ဥပဇ္ဈာယော ပညာယတိ, သယံ ကာသာယာနိ ဂဟေတ္ဝာ နိက္ခန္တော, တသ္မာ အနတ္တမနတာယ အညတိတ္ထိယပုဗ္ဗတံ အာရောပယမာနာ အာဟ။

သဟသာတိ ဧတ္ထ ရာဂမောဟစာရောပိ သဟသာစာရော, ဣဒံ ပန ဒေါသစာရဝသေန ဝုတ္တံ။ **အပ္ပဋိသင်္ခါ** တိ အပစ္စဝေက္ခိတွာ, ဣဒာနိ အတ္တနော ပဗ္ဗဇ္ဇံ သောဓေန္တော **ယတွာဟံ, အာဝုသော**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **အညံ သတ္ထာရံ ဥဒ္ဒိသိတုန္တိ** ဌပေတွာ ဘဂဝန္တံ အညံ မယှံ သတ္ထာတိ ဧဝံ ဥဒ္ဒိသိတုံ န ဇာနာမိ။ **သမ္ဗာဓော ဃရာဝါသော** တိအာဒီသု သစေပိ သဋ္ဌိဟတ္ထေ ဃရေ ယောဇနသတန္တရေပိ ဝါ ဒွေ ဇာယမ္ပတိကာ ဝသန္တိ, တထာပိ တေသံ သကိဉ္စနသပလိဗောဓဋ္ဌေန ဃရာဝါသော သမ္ဗာဓောယေဝ။ **ရဇာပထော**တိ ရာဂရဇာဒီနံ ဥဋ္ဌာနဋ္ဌာနန္တိ မဟာအဋ္ဌကထာယံ ဝုတ္တံ။ ''အာဂမနပထော''တိပိ ဝတ္တုံ ဝဋ္ဋတိ။ အလဂ္ဂနဋ္ဌေန အဗ္ဘောကာသော ဝိယာတိ **အဗ္ဘောကာသော** ။ ပဗ္ဗဇိတော ဟိ ကူဋာဂာရရတနပါသာဒဒေဝဝိမာနာဒီသု ပိဟိတဒွါရဝါတပါနေသု ပဋိစ္ဆန္နေသု ဝသန္တောပိ နေဝ လဂ္ဂတိ န သဇ္ဇတိ န ဗဇ္ဈတိ, တေန ဝုတ္တံ ''အဗ္ဘောကာသော ပဗ္ဗဇ္ဇာ''တိ။ အပိစ **သမ္ဗာဓော ဃရာဝါသော** ကုသလကိရိယာယ ဩကာသာဘာဝတော **ရဇာပထော** အသံဝုတသင်္ကာရဋ္ဌာနံ ဝိယ ရဇာနံ, ကိလေသရဇာနံ သန္နိပါတဋ္ဌာနတော, **အဗ္ဘောကာသော ပဗ္ဗဇ္ဇာ** ကုသလကိရိယာယ ယထာ သုခံ ဩကာသသဗ္ဘာဝတော။

နယိဒံ သုကရံ။ပေ॰။ ပဗ္ဗဇေယျန္တိ ဧတ္ထ အယံ သင်္ခေပကထာ – ယဒေတံ သိက္ခတ္တယဗြဟ္မစရိယံ ဧကမ္ပိ ဒိဝသံ အခဏ္ဍံ ကတွာ စရိမကစိတ္တံ ပါပေတဗ္ဗတာယ **ဧကန္တပရိပုဏ္ဏံ** စရိတဗ္ဗံ, ဧကဒိဝသမ္ပိ စ ကိလေသမလေန အမလီနံ ကတွာ စရိမကစိတ္တံ ပါပေတဗ္ဗတာယ **ဧကန္တပရိသုဒ္ဓံ, သင်္ခလိခိတံ** လိခိတသင်္ခသဒိသံ ဓောတသင်္ခသပ္ပဋိဘာဂံ စရိတဗ္ဗံ, ဣဒံ န သုကရံ အဂါရံ အဇ္ဈာဝသတာ အဂါရမဇ္ဈေ ဝသန္တေန ဧကန္တပရိပုဏ္ဏံ။ပေ॰။ စရိတုံ, ယံနူနာဟံ ကေသမဿုံ ဩဟာရေတွာ ကသာယရသပီတတာယ ကာသာယာနိ ဗြဟ္မစရိယံ စရန္တာနံ အနုစ္ဆဝိကာနိ ဝတ္ထာနိ အစ္ဆာဒေတွာ ပရိဒဟိတွာ အဂါရသ္မာ နိက္ခမိတွာ အနဂါရိယံ ပဗ္ဗဇေယျန္တိ။ ဧတ္ထ စ ယသ္မာ အဂါရဿ ဟိတံ ကသိဝဏိဇ္ဇာဒိကမ္မံ **အဂါရိယ**န္တိ ဝုစ္စတိ, တံ ပဗ္ဗဇ္ဇာယ နတ္ထိ, တသ္မာ ပဗ္ဗဇ္ဇာ အနဂါရိယာတိ ဉာတဗ္ဗာ, တံ အနဂါရိယံ။ **ပဗ္ဗဇေယျ**န္တိ ပဋိပဇ္ဇေယျံ။

ပဋ္ဋပိလောတိကာနန္တိ ဇိဏ္ဏပိလောတိကာနံ တေရသဟတ္ထောပိ ဟိ နဝသာဋကော ဒသာနံ ဆိန္နကာလတော ပဋ္ဌာယ ပိလောတိကာတိ ဝုစ္စတိ။ ဣတိ မဟာရဟာနိ ဝတ္ထာနိ ဆိန္ဒိတွာ ကတံ သင်္ဃာဋိံ သန္ဓာယ “ပဋ္ဋပိလောတိကာနံ သင်္ဃာဋိ”န္တိ ဝုတ္တံ။ **အဒ္ဓာနမဂ္ဂပ္ပဋိပန္နော**တိ အဓိယောဇနတော ပဋ္ဌာယ မဂ္ဂေါ အဒ္ဓာနန္တိ ဝုစ္စတိ, တံ အဒ္ဓာနမဂ္ဂံ ပဋိပန္နော, ဒီဃမဂ္ဂံ ပဋိပန္နောတိ အတ္ထော။

ဣဒါနိ ယထာ သော ပဗ္ဗဇိတော, ယထာ စ အဒ္ဓာနမဂ္ဂံ ပဋိပန္နော, ဣမဿတ္ထဿ အာဝိဘာဝတ္ထံ အဘိနီဟာရတော ပဋ္ဌာယ အနုပုဗ္ဗိကထာ ကထေတဗ္ဗာ – အတီတေ ကိရ ကပ္ပသတသဟဿမတ္ထကေ ပဒုမုတ္တရော နာမ သတ္ထာ ဥဒပါဒိ, တသ္မိံ ဟံသဝတီနဂရံ ဥပနိဿာယ ခေမေ မိဂဒါယေ ဝိဟရန္တေ ဝေဒေဟော နာမ ကုဋုမ္ဗိကော အသီတိကောဋိဓနဝိဘဝော ပါတောဝ သုဘောဇနံ ဘုဉ္ဇိတွာ ဥပေါသထင်္ဂါနိ အဓိဋ္ဌာယ ဂန္ဓပုပ္ဖာဒီနိ ဂဟေတွာ ဝိဟာရံ ဂန္တွာ သတ္ထာရံ ပူဇေတွာ ဝန္ဒိတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။ တသ္မိံ ခဏေ သတ္ထာ မဟာနိသဘတ္ထေရံ နာမ တတိယသာဝကံ “ဧတဒဂ္ဂံ, ဘိက္ခဝေ, မမ သာဝကာနံ ဘိက္ခူနံ ဓုတဝါဒါနံ ယဒိဒံ နိသဘော”တိ ဧတဒဂ္ဂေ ဌပေသိ။ ဥပါသကော တံ သုတွာ ပသန္နော ဓမ္မကထာဝသာနေ မဟာဇနေ ဥဋ္ဌာယ ဂတေ သတ္ထာရံ ဝန္ဒိတွာ, “ဘန္တေ, သွေ မယှံ ဘိက္ခံ အဓိဝါသေထာ”တိ အာဟ။ မဟာ ခော, ဥပါသက, ဘိက္ခုသံဃောတိ။ ကိတ္တကော ဘဂဝါတိ။ အဋ္ဌသဋ္ဌိဘိက္ခုသတသဟဿန္တိ။ ဘန္တေ, ဧကံ သာမဏေရမ္ပိ ဝိဟာရေ အသေသေတွာ ဘိက္ခံ အဓိဝါသေထာတိ။ သတ္ထာ အဓိဝါသေသိ။ ဥပါသကော သတ္ထု အဓိဝါသနံ ဝိဒိတွာ ဂေဟံ ဂန္တွာ မဟာဒါနံ သဇ္ဇေတွာ ပုနဒိဝသေ သတ္ထု ကာလံ အာရောစာပေသိ။ သတ္ထာ ပတ္တစီဝရမာဒါယ ဘိက္ခုသံဃပရိဝုတော ဥပါသကဿ ဃရံ ဂန္တွာ ပညတ္တာသနေ နိသိန္နော ဒက္ခိဏောဒကာဝသာနေ ယာဂုဘတ္တာဒီနိ သမ္ပဋိစ္ဆန္တော ဘတ္တဝိဿဂ္ဂံ အကာသိ။ ဥပါသကောပိ သတ္ထု သန္တိကေ နိသီဒိ။

တသ္မိံ အန္တရေ မဟာနိသဘတ္ထေရော ပိဏ္ဍာယ စရန္တော တမေဝ ဝီထိံ ပဋိပဇ္ဇိ။ ဥပါသကော ဒိသွာ ဥဋ္ဌာယ ဂန္တွာ ထေရံ ဝန္ဒိတွာ “ပတ္တံ, ဘန္တေ, ဒေထာ”တိ အာဟ။ ထေရော ပတ္တံ အဒါသိ။ ဘန္တေ, ဣဓေဝ ပဝိသထ, သတ္ထာပိ ဂေဟေ နိသိန္နောတိ။ န ဝဋ္ဋိဿတိ ဥပါသကာတိ။ ဥပါသကော ထေရဿ ပတ္တံ ဂဟေတွာ ပိဏ္ဍပါတဿ ပူရေတွာ နီဟရိတွာ အဒါသိ။ တတော ထေရံ အနုဂန္တွာ နိဝတ္တော သတ္ထု သန္တိကေ နိသီဒိတွာ ဧဝမာဟ – “ဘန္တေ, မဟာနိသဘတ္ထေရော ‘သတ္ထာ ဂေဟေ နိသိန္နော’တိ ဝုတ္တောပိ ပဝိသိတုံ န ဣစ္ဆိ, အတ္ထိ နု ခော ဧတဿ တုမှာကံ ဂုဏေဟိ အတိရေကော ဂုဏော”တိ။ ဗုဒ္ဓါနဉ္စ ဝဏ္ဏမစ္ဆေရံ နာမ နတ္ထိ။ အထ သတ္ထာ ဧဝမာဟ – “ဥပါသက, မယံ ဘိက္ခံ အာဂမယမာနာ ဂေဟေ နိသီဒါမ, သော ဘိက္ခု န ဧဝံ နိသီဒိတွာ ဘိက္ခံ ဥဒိက္ခတိ။ မယံ ဂါမန္တသေနာသနေ ဝသာမ, သော အရညသ္မိံယေဝ ဝသတိ။ မယံ ဆန္နေ ဝသာမ, သော အဗ္ဘောကာသမှိယေဝ ဝသတိ။ ဣတိ တဿ အယဉ္စ အယဉ္စ ဂုဏော”တိ မဟာသမုဒ္ဒံ ပူရယမာနော ဝိယ ကထေသိ။ ဥပါသကော ပကတိယာပိ ဇလမာနဒီပေါ တေလေန အာသိတ္တော ဝိယ သုဋ္ဌုတရံ ပသန္နော ဟုတွာ စိန္တေသိ – “ကိံ မယှံ အညာယ သမ္ပတ္တိယာ, အနာဂတေ ဧကဿ ဗုဒ္ဓဿ သန္တိကေ ဓုတဝါဒါနံ အဂ္ဂဘာဝတ္ထာယ ပတ္ထနံ ကရိဿာမီ”တိ?

သော ပုနပိ သတ္ထာရံ နိမန္တေတွာ တေနေဝ နိယာမေန သတ္တ ဒိဝသာနိ အန္နံ ဒတွာ သတ္တမေ ဒိဝသေ အဋ္ဌသဋ္ဌိဘိက္ခုသတသဟဿဿ တိစီဝရာနိ ဒတွာ သတ္ထု ပါဒမူလေ နိပဇ္ဇိတွာ ဧဝမာဟ – “ယံ မေ, ဘန္တေ, သတ္တ ဒိဝသာနိ အန္နံ ဒေန္တဿ မေတ္တံ ကာယကမ္မံ မေတ္တံ ဝစီကမ္မံ မေတ္တံ မနောကမ္မံ, ဣမိနာဟံ န အညံ ဒေဝသမ္ပတ္တိံ ဝါ သက္ကမာရဗြဟ္မသမ္ပတ္တိံ ဝါ ပတ္ထေမိ, ဣဒံ ပန မေ ကမ္မံ အနာဂတေ ဧကဿ ဗုဒ္ဓဿ သန္တိကေ မဟာနိသဘ

တ္ထေရေန ပတ္တဋ္ဌာနန္တရံ ဟပုဏ္ဏနတ္တာယ တေရသဓုတင်္ဂဓရာနံ အဂ္ဂဘာဝဿ ပစ္စယော ဟောတူ"တိ။ သတ္
ထာ "မဟန္တံ ဌာနံ ဣမိနာ ပတ္ထိတံ, သမိဇ္ဈိဿတိ နု ခေါ"တိ ဩလောကေန္တော သမိဇ္ဈနဘာဝံ ဒိသွာ အာဟ –
"မနာပံ တေ ဌာနံ ပတ္ထိတံ, အနာဂတေ သတသဟဿကပ္ပမတ္ထကေ ဂေါတမော နာမ ဗုဒ္ဓေါ ဥပ္ပဇ္ဇိဿတိ, တသ္
သ တွံ တတိယသာဝကော မဟာကဿပတ္ထေရော နာမ ဘဝိဿသီ"တိ။ တံ သုတွာ ဥပါသကော "ဗုဒ္ဓါနံ ဒွေဝ
ကထာ နာမ နတ္ထီ"တိ ပုနဒိဝသေ ပတ္တဗ္ဗံ ဝိယ တံ သမ္ပတ္တိံ အမညိတ္ထ။ သော ယာဝတာယုကံ သီလံ ရက္ခိတွာ
တတ္ထ ကာလင်္ကတော သဂ္ဂေ နိဗ္ဗတ္တိ။

တတော ပဋ္ဌာယ ဒေဝမနုဿေသု သမ္ပတ္တိံ အနုဘဝန္တော ဣတော ဧကနဝုတိကပ္ပေ ဝိပဿိမှိ သမ္မာသမ္
ဗုဒ္ဓေ ဗန္ဓုမတီနဂရံ နိဿာယ ခေမေ မိဂဒာယေ ဝိဟရန္တေ ဒေဝလောကာ စဝိတွာ အညတရသ္မိံ ပရိဇိဏ္ဏေ ဗြာဟ္မ
ဏကုလေ နိဗ္ဗတ္တိ။ တသ္မိဉ္စ ကာလေ "ဝိပဿီ ဘဂဝါ သတ္တမေ သတ္တမေ သံဝစ္ဆရေ ဓမ္မံ ကထေတီ"တိ မဟန္တံ
ကောလာဟလံ ဟောတိ။ သကလဇမ္ဗုဒီပေ ဒေဝတာ "သတ္ထာ ဓမ္မံ ကထေဿတီ"တိ အာရောစေန္တိ, ဗြာဟ္မဏော
တံ သာသနံ အဿောသိ။ တဿ စ နိဝါသနသာဋကော ဧကော ဟောတိ, တထာ ဗြာဟ္မဏိယာ, ပါရုပနံ ပန ဒွိန္နမ္ပိ
ဧကမေဝ။ သကလနဂရေ "ဧကသာဋကဗြာဟ္မဏော"တိ ပညာယတိ။ ဗြာဟ္မဏာနံ ကေနစိဒေဝ ကိစ္စေန သန္နိပါတေ
သတိ ဗြာဟ္မဏိံ ဂေဟေ ဌပေတွာ သယံ ဂစ္ဆတိ , ဗြာဟ္မဏီနံ သန္နိပါတေ သတိ သယံ ဂေဟေ တိဋ္ဌတိ, ဗြာဟ္မ
ဏီ တံ ဝတ္ထံ ပါရုပိတွာ ဂစ္ဆတိ။ တသ္မိံ ပန ဒိဝသေ ဗြာဟ္မဏော ဗြာဟ္မဏိံ အာဟ – "ဘောတိ, ကိံ ရတ္တိံ ဓမ္မ
ဿဝနံ သုဏိဿသိ ဒိဝါ"တိ? "မယံ မာတုဂါမဇာတိကာ နာမ ရတ္တိံ သောတုံ န သက္ကောမ, ဒိဝါ သောဿာမီ"တိ
ဗြာဟ္မဏံ ဂေဟေ ဌပေတွာ ဝတ္ထံ ပါရုပိတွာ ဥပါသိကာဟိ သဒ္ဓိံ ဒိဝါ ဂန္တွာ သတ္ထာရံ ဝန္ဒိတွာ ဧကမန္တေ နိ
သိန္နာ ဓမ္မံ သုတွာ ဥပါသိကာဟိယေဝ သဒ္ဓိံ အာဂမာသိ။ အထ ဗြာဟ္မဏော ဗြာဟ္မဏိံ ဂေဟေ ဌပေတွာ ဝတ္ထံ
ပါရုပိတွာ ဝိဟာရံ ဂတော။

တသ္မိံ စ သမယေ သတ္ထာ ပရိသမဇ္ဈေ အလင်္ကတဓမ္မာသနေ နိသိန္နော စိတ္တဗီဇနိံ အာဒါယ အာကာသဂ
င်္ဂံ ဩတာရေန္တော ဝိယ သိနေရုံ မတ္ထံ ကတွာ သာဂရံ နိမ္မထေန္တော ဝိယ ဓမ္မကထံ ကထေတိ။ ဗြာဟ္မဏဿ ပရိ
သန္တေ နိသိန္နဿ ဓမ္မံ သုဏန္တဿ ပဌမယာမသ္မိံယေဝ သကလသရီရံ ပူရယမာနာ ပဉ္စဝဏ္ဏာ ပီတိ ဥပ္ပဇ္ဇိ။
သော ပါရုတဝတ္ထံ သင်္ဂရိတွာ "ဒသဗလဿ ဒဿာမီ"တိ စိန္တေသိ။ အထဿ အာဒီနဝသဟဿံ ဒဿယမာ
နံ မစ္ဆေရံ ဥပ္ပဇ္ဇိ, သော "ဗြာဟ္မဏိယာ စ မယှဉ္စ ဧကမေဝ ဝတ္ထံ, အညံ ကိဉ္စိ ပါရုပနံ နတ္ထိ, အပါရုပိတွာ စ
နာမ ဗဟိ စရိတုံ န သက္ကာ"တိ သဗ္ဗထာပိ အဒါတုကာမော အဟောသိ။ အထဿ နိက္ခန္တေ ပဌမယာမေ မဇ္ဈိမယာမေ
ပိ တထေဝ ပီတိ ဥပ္ပဇ္ဇိ, သော တထေဝ စ စိန္တေတွာ တထေဝ အဒါတုကာမော အဟောသိ။ အထဿ မဇ္ဈိမယာမေ နိ
က္ခန္တေ ပစ္ဆိမယာမေပိ တထေဝ ပီတိ ဥပ္ပဇ္ဇိ, သော "တရဏံ ဝါ ဟောတု မရဏံ ဝါ, ပစ္ဆာပိ ဇာနိဿာမီ"တိ ဝတ္ထံ
သင်္ဂရိတွာ သတ္ထု ပါဒမူလေ ဌပေသိ။ တတော ဝါမဟတ္ထံ အာဘုဇိတွာ ဒက္ခိဏေန ဟတ္ထေန တိက္ခတ္တုံ အပ္
ဖောဋေတွာ "ဇိတံ မေ ဇိတံ မေ"တိ တယော ဝါရေ နဒိ။

တသ္မိဉ္စ သမယေ ဗန္ဓုမရာဇာ ဓမ္မာသနဿ ပစ္ဆတော အန္တောသာဏိယံ နိသိန္နော ဓမ္မံ သုဏာတိ။ ရညော စ
နာမ "ဇိတံ မေ"တိ သဒ္ဒေါ အမနာပေါ ဟောတိ။ သော ပုရိသံ ပေသေသိ "ဂစ္ဆ ဧတံ ပုစ္ဆ ကိံ ဝဒေသီ"တိ? သော
တေန ဂန္တွာ ပုစ္ဆိတော အာဟ – "အဝသေသာ ဟတ္ထိယာနာဒီနိ အာရုယှ အသိစမ္မာဒီနိ ဂဟေတွာ ပရသေနံ ဇိနန္
တိ, န တံ အစ္ဆရိယံ, အဟံ ပန ပစ္ဆတော အာဂစ္ဆန္တဿ ကူဋဂေါဏဿ မုဂ္ဂရေန သီသံ ဘိန္ဒိတွာ တံ ပလာပေ
န္တော ဝိယ မစ္ဆေရစိတ္တံ မဒ္ဒိတွာ ပါရုတဝတ္ထံ ဒသဗလဿ အဒါသိံ, တံ မေ မစ္ဆရိယံ ဇိတ"န္တိ အာဟ။ ပုရိ
သော ဂန္တွာ တံ ပဝတ္တိံ ရညော အာရောစေသိ။ ရာဇာ အာဟ – "အမှေဟ ဘဏေ ဒသဗလဿ အနုရူပံ န ဇာနိမှာ,
ဗြာဟ္မဏော ပန ဇာနီ"တိ ဝတ္ထယုဂမ္ပိ ပေသေသိ။ တံ ဒိသွာ ဗြာဟ္မဏော စိန္တေသိ – "အယံ မယှံ တုဏှီ နိသိ
န္နဿ ပဌမံ ကိဉ္စိ အဒတွာ သတ္ထု ဂုဏေ ကထေန္တဿ အဒါသိ, သတ္ထု ဂုဏေ ပဋိစ္စ ဥပ္ပန္နေန မယှံ ကော
အတ္ထော"တိ တမ္ပိ ဝတ္ထယုဂံ ဒသဗလဿေဝ အဒါသိ။ ရာဇာ "ကိံ ဗြာဟ္မဏေန ကတ"န္တိ? ပုစ္ဆိတွာ, "တမ္ပိ
တေန ဝတ္ထယုဂံ တထာဂတဿေဝ ဒိန္န"န္တိ သုတွာ အညာနိပိ ဒွေ ဝတ္ထယုဂါနိ ပေသေသိ။ သော တာနိပိ အဒါသိ။
ရာဇာ အညာနိပိ စတ္တာရီတိ ဧဝံ ယာဝ ဒွတ္တိံသ ဝတ္ထယုဂါနိ ပေသေသိ။ အထ ဗြာဟ္မဏော "ဣဒံ ဝဍ္ဎေတွာ ဂဟ
ဏံ ဝိယ ဟောတီ"တိ အတ္တနော အတ္ထာယ ဧကံ ဗြာဟ္မဏိယာ အတ္ထာယ ဧကန္တိ ဒွေ ဝတ္ထယုဂါနိ ဂဟေတွာ တိံ
သ ယုဂါနိ တထာဂတဿေဝ အဒါသိ။ တတော ပဋ္ဌာယ စ သတ္ထု ဝိဿာသိကော ဇာတော။

အထ နံ ရာဇာ ကောဒိဝသံ သီတသမယေ သတ္တ သန္တိကေ ဓမ္မံ သုဏန္တော ဒိသွာ သတသဟဿဂ္ဃနိကံ အတ္တ နော ဟရတံ ရတ္တကမ္ဗလံ ဒတွာ အာဟ – ''ဣတော ပဋ္ဌာယ ဣဒံ ဟရပိတွာ ဓမ္မံ သုဏာဟီ''တိ။ သော ''ကိံ မေ ဣ မိနာ ကမ္ဗလေန ဣမသ္မိံ ပူတိကာယေ ဥပနီတေနာ''တိ? စိန္တေတွာ, အန္တောဂန္ဓကုဋိယံ တထာဂတမဉ္စဿ ဥပရိ ဝိ တာနံ ကတွာ အဂမာသိ။ အထ ကောဒိဝသံ ရာဇာ ပာတောဝ ဝိဟာရံ ဂန္တွာ အန္တောဂန္ဓကုဋိယံ သတ္တု သန္တိကေ နိသီ ဒိ။ တသ္မိံ ခဏေ ဆဗ္ဗဏ္ဏာ ဗုဒ္ဓရသ္မိယော ကမ္ဗလံ ပဋိဟညန္တိ, ကမ္ဗလော အတိဝိယ ဝိရောစတိ။ ရာဇာ ဥဒ္ဓံ ဩလောကေန္တော သဉ္ဇာနိတွာ အာဟ – ''ဘန္တေ, အမှာကံ ဧသ ကမ္ဗလော, အမှေဟိ ကောသာဗ္ရကဗ္ဗာဟ္မဏာ ဿ ဒိန္နော''တိ။ တုမှေဟိ, မဟာရာဇ, ဗြာဟ္မဏော ပူဇိတော, ဗြာဟ္မဏေန အဟံ ပူဇိတောတိ။ ရာဇာ ''ဗြာဟ္မ ဏော ယုတ္တကံ အညာသိ, န မယ''န္တိ ပသီဒိတွာ ယံ မနုဿာနံ ဥပကာရဘူတံ, တံ သဗ္ဗံ အဋ္ဌဋ္ဌကံ ကတွာ သဗ္ဗဋ္ဌ ဌကံ နာမ အနံ ဒတွာ ပုရောဟိတဋ္ဌာနေ ဌပေသိ။ သောပိ ''အဋ္ဌဋ္ဌကံ နာမ စတုသဋ္ဌိ ဟောတီ''တိ စတုသဋ္ဌိ သလာက ဘတ္တာနိ ဥပနိဗန္ဓာပေတွာ ယာဝဇီဝံ အနံ ဒတွာ သီလံ ရက္ခိတွာ တတော စုတော သဂ္ဂေ နိဗ္ဗတ္တိ။

ပုန တတော စုတော ဣမသ္မိံ ကပ္ပေ ကောဏာဂမနဿ စ ဘဂဝတော ကဿပဒသဗလဿ စာတိ ဒွိန္နံ ဗုဒ္ဓာနံ အန္တရေ ဗာရာဏသိယံ ကုဋုမ္ဗိယဃရေ နိဗ္ဗတ္တော, သော ဝုဒ္ဓိမနွာယ ဃရာဝါသံ ဝသန္တော ကောဒိဝသံ အရညေ ဇ ဃ္ဃဝိဟာရံ စရတိ။ တသ္မိံ ခဏေ ပစ္စေကဗုဒ္ဓော နဒီတီရေ စီဝရကမ္မံ ကရောန္တော အနုဝါတေ အပ္ပဟောန္တေ သ ဃ္ဃရိတွာ ဌပေတုံ အာရဒ္ဓော။ သော ဒိသွာ, ''ကသ္မာ, ဘန္တေ, သဃ္ဃရိတွာ ဌပေထာ''တိ? အာဟ။ အနုဝါတော နပ္ ပဟောတီတိ။ ''ဣမိနာ, ဘန္တေ, ကရောထာ''တိ သာဋကံ ဒတွာ, ''နိဗ္ဗတ္တနိဗ္ဗတ္တဋ္ဌာနေ မေ ကေနစိ ပရိဟာနိ မာ ဟောတူ''တိ ပတ္ထနံ ပဋ္ဌပေသိ။ ဃရေပိဿ ဘဂိနိယာ သဒ္ဓိံ ဘရိယာယ ကလဟံ ကရောန္တိယာ ပစ္စေကဗုဒ္ဓော ပိဏ္ဍာ ယ ဟဝိသိ။

အထဿ ဘဂိနီ ပစ္စေကဗုဒ္ဓဿ ပိဏ္ဍပါတံ ဒတွာ တဿ ဘရိယံ သန္ဓာယ ''ဧဝရူပံ ဗာလံ ယောဇနသတေန ပ ရိဝဇ္ဇေယျ''န္တိ ပတ္ထနံ ပဋ္ဌပေသိ။ သာ ဂေဟဒွါရေ ဌိတာ တံ သုတွာ, ''ဣမာယ ဒိန္နံ ဘတ္တံ ဧသ မာ ဘုဉ္ဇ တူ''တိ ပတ္တံ ဂဟေတွာ ပိဏ္ဍပါတံ ဆဍ္ဍေတွာ ကလလဿ ပူရေတွာ အဒါသိ။ ဣတရာ ဒိသွာ, ''ဗာလေ မံ တာဝ အက္ကောသ ဝါ ပဟရ ဝါ။ ဧဝရူပဿ ပန ဒွေ အသင်္ချေယျာနိ ပူရိတပါရမိဿ ပတ္တတော ဘတ္တံ ဆဍ္ဍေတွာ ကလလံ အတုံ န ယုတ္တ''န္တိ အာဟ။ အထဿ ဘရိယာယ ပဋိသင်္ခါနံ ဥပ္ပဇ္ဇိ။ သာ ''တိဋ္ဌထ, ဘန္တေ''တိ ကလလံ ဆဍ္ဍေတွာ ပတ္တံ ဓောဝိတွာ ဂန္ဓစုဏ္ဏေန ဥဗ္ဗဋ္ဋေတွာ ပဝရဿ စတုမဓုရဿ ပူရေတွာ ဥပရိ အာသိတ္တေန ပ ဒုမဂဗ္ဘဝဏ္ဏေန သပ္ပိနာ ဝိဇ္ဇောတမာနံ ပစ္စေကဗုဒ္ဓဿ ဟတ္ထေ ဌပေတွာ, ''ယထာ အယံ ပိဏ္ဍပါတော ဩဘာ သဇာတော, ဧဝံ ဩဘာသဇာတံ မေ သရီရံ ဟောတူ''တိ ပတ္ထနံ ပဋ္ဌပေသိ။ ပစ္စေကဗုဒ္ဓော အနုမောဒိတွာ အာကာသံ ပ က္ခန္ဒိ။ တေပိ ဇာယမ္ပတိကာ ယာဝတာယုကံ ကုသလံ ကတွာ သဂ္ဂေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ပုန တတော စဝိတွာ ဥပာသ ကော ဗာရာဏသိယံ အသီတိကောဋိဝိဘဝဿ သေဋ္ဌိနော ပုတ္တော ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တိ, ဣတရာ တာဒိသဿေဝ ဓီတာ ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တိ။

တဿ ဝုဒ္ဓိပ္ပတ္တဿ တမေဝ သေဋ္ဌိဓီတရံ အာနယိံသု။ တဿာ ပုဗ္ဗေ အဒိန္နဝိပါကဿ တဿ ကမ္မ ဿ အာနုဘာဝေန ပတိကုလံ ပဝိဋ္ဌမတ္တာယ ဥမ္မာရဗ္ဘန္တရေ သကလသရီရံ ဥဋ္ဌာနဂူထကောဋ္ဌကော ဝိယ ဒုဂ္ဂန္ဓံ ဇာ တံ။ သေဋ္ဌိကုမာရော ''ကဿာယံ ဂန္ဓော''တိ ပုစ္ဆိတွာ ''သေဋ္ဌိကညာယာ''တိ သုတွာ ''နီဟရထ နီဟရထာ''တိ အာဘတနိယာမေနေဝ ကုလဃရံ ပေသေသိ။ သာ ဧတေနေဝ နီဟာရေန သတ္တသု ဌာနေသု ပဋိနိဝတ္တိတာ စိန္တေသိ – ''အဟံ သတ္တသု ဌာနေသု ပဋိနိဝတ္တာ။ ကိံ မေ ဇီဝိတေနာ''တိ? အတ္တနော အာဘရဏဘဏ္ဍံ ဘဉ္ဇာပေတွာ သုဝဏ္ဏိဋ္ဌ ကံ ကာရေသိ ရတနာယတံ ဝိဒတ္ထိဝိတ္ထတံ စတုရင်္ဂုလုဗ္ဗေဓံ။ တတော ဟရိတာလမနောသိလာပိဏ္ဍံ ဂဟေတွာ အဋ္ဌ ဥပ္ပလဟတ္ထကေ အာဒာယ ကဿပဒသဗလဿ စေတိယကရဏဋ္ဌာနံ ဂတာ။ တသ္မိံ ခဏေ ဧကာ ဣဋ္ဌကပန္တိ ပရိက္ခိပိတွာ အာဂစ္ဆမာနာ ဃဋနိဋ္ဌကာယ ဦနာ ဟောတိ။ သေဋ္ဌိဓီတာ ဝဍ္ဎကိံ အာဟ – ''ဣမံ ဣဋ္ဌကံ ဧတ္ထ ဌပေ ထာ''တိ။ အမ္မ, ဘဒ္ဒကေ ကာလေ အာဂတာသိ, သယမေဝ ဌပေဟီတိ။ သာ အာရုယှ တေလေန ဟရိတာလမနောသိလံ ယောဇေတွာ တေန ဗန္ဓနေန ဣဋ္ဌကံ ပတိဋ္ဌပေတွာ ဥပရိ အဋ္ဌဟိ ဥပ္ပလဟတ္ထကေဟိ ပူဇံ ကတွာ ဝန္ဒိတွာ, ''နိ ဗ္ဗတ္တနိဗ္ဗတ္တဋ္ဌာနေ မေ ကာယတော စန္ဒနဂန္ဓော ဝါယတု, မုခတော ဥပ္ပလဂန္ဓော''တိ ပတ္ထနံ ကတွာ, စေတိ ယံ ဝန္ဒိတွာ, ပဒက္ခိဏံ ကတွာ အဂမာသိ။

အထ တသ္မိံယေဝ ခဏေ ယသ္မာ သေဋ္ဌိပုတ္တသ္သ ပဥ္စမံ ဂေဟံ နီတာ, တသ္မာ တံ အာရဗ္ဘ သတိ ဥဒပာဒိ ။ ၉၇
ရောပိ နက္ခတ္တံ သံဃုဋ္ဌံ ဟောတိ။ သော ဥပဋ္ဌာကေ အာဟ – ''တဒါ ဣမ အာနီတာ သေဋ္ဌိဓီတာ အတ္ထိ, ကဟံ
သာ''တိ? ''ကုလဂေဟေ သာမီ''တိ။ ''အာနေထ နံ, နက္ခတ္တံ ကီဠိဿာမာ''တိ။ တေ ဂန္တွာ, တံ ဝန္ဒိတွာ ဌိတာ
''ကိံ, တာတာ, အာဂတတ္ထာ''တိ? တာယ ပုဋ္ဌာ တံ ပဝတ္တိံ အာစိက္ခိံသု။ ''တာတာ, မယာ အာဘရဏဘဏ္ဍေန စေတိ
ယံ ပူဇိတံ, အာဘရဏံ မေ နတ္ထီ''တိ။ တေ ဂန္တွာ သေဋ္ဌိပုတ္တသ္သ အာရောစေသုံ။ ''အာနေထ နံ, ပိဠန္ဓနံ လဘိဿ
သာမာ''တိ။ တေ အာနယိံသု။ တဿာ သဟ ဃရပ္ပဝေသေန သကလဂေဟံ စန္ဒနဂန္ဓဉ္စေဝ နီလုပ္ပလဂန္ဓဉ္စ တယိ။

သေဋ္ဌိပုတ္တော တံ ပုစ္ဆိ – ''ပဌမံ တဝ သရီရတော ဒုဂ္ဂန္ဓော တယိ, ဣဒါနိ ပန တေ သရီရတော စန္ဒနဂန္ဓော, မု
ခတော ဥပ္ပလဂန္ဓော တယတိ။ ကိံ ဧတ''န္တိ? သာ အာဒိတော ပဋ္ဌာယ အတ္တနော ကတကမ္မံ အာရောစေသိ။ သေဋ္ဌိပု
တ္တော ''နိယ္ယာနိကံ ဝတ ဗုဒ္ဓါနံ သာသန''န္တိ ပသီဒိတွာ ယောဇနိကံ သုဝဏ္ဏစေတိယံ ကမ္ဗလကဉ္စုကေန ပရိက္ခိပိတွာ
တ တတ္ထ တတ္ထ ရထစက္ကပ္ပမာဏေဟိ သုဝဏ္ဏပဒုမေဟိ အလင်္ကရိ။ တေသံ ဒွါဒသဟတ္ထာ ဩလမ္ဗကာ ဟောန္တိ
တိ။ သော တတ္ထ ယာဝတာယုကံ ဌတွာ သဂ္ဂေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ တတော စုတော ဗာရာဏသိတော ယောဇနမတ္တေ
ဌာနေ အညတရသ္မိံ အမစ္စကုလေ နိဗ္ဗတ္တိ။ သေဋ္ဌိကညာ ဒေဝလောကတော စဝိတွာ ရာဇကုလေ ဇေဋ္ဌဓီတာ ဟုတွာ
တ နိဗ္ဗတ္တိ။

တေသု ဝယပ္ပတ္တေသု ကုမာရဿ ဝသနကဂါမေ နက္ခတ္တံ သံဃုဋ္ဌံ, သော မာတရံ အာဟ – ''သာဋကံ မေ အမ္မ
ဒေဟိ, နက္ခတ္တံ ကီဠိဿာမီ''တိ။ သာ ဓောတဝတ္ထံ နီဟရိတွာ အဒါသိ။ ''အမ္မ ထူလံ ဣဒ''န္တိ။ အညံ နီဟရိတွာ
အဒါသိ, တမ္ပိ ပဋိက္ခိပိ။ အညံ နီဟရိတွာ အဒါသိ, တမ္ပိ ပဋိက္ခိပိ။ အထ နံ မာတာ အာဟ – ''တာတ, ယာဒိသေ ဂေ
ဟေ မယံ ဇာတာ, နတ္ထိ နော ဣတော သုခုမတရဿ ပဋိလာဘာယ ပုည''န္တိ။ ''လဘနဋ္ဌာနံ ဂစ္ဆာမိ အမ္မာ''တိ။ ''ပုတ္
တ အဟံ အဇ္ဇေဝ တုယှံ ဗာရာဏသိနဂရေ ရဇ္ဇပဋိလာဘမ္ပိ ဣစ္ဆာမီ''တိ။ သော မာတရံ ဝန္ဒိတွာ အာဟ – ''ဂစ္
ဆာမိ အမ္မာ''တိ။ ''ဂစ္ဆ, တာတာ''တိ။ ဧဝံ ကိရဿာ စိတ္တံ အဟောသိ – ''ကဟံ ဂမိဿတိ, ဣဓ ဝါ ဧတ္ထ ဝါ ဂေ
ဟေ နိသီဒိဿတီ''တိ? သော ပန ပုညနိယာမေန နိက္ခမိတွာ ဗာရာဏသိံ ဂန္တွာ ဥယျာနေ မင်္ဂလသိလာပဋ္ဋေ သသီ
သံ ပာရုပိတွာ နိပဇ္ဇိ။ သော စ ဗာရာဏသိရညော ကာလင်္ကတဿ သတ္တမော ဒိဝသော ဟောတိ။

အမစ္စာ ရညော သရီရကိစ္စံ ကတွာ ရာဇင်္ဂဏေ နိသီဒိတွာ မန္တယိံသု – ''ရညော ဧကာ ဓီတာဝ အတ္ထိ, ပုတ္
တော နတ္ထိ။ အရာဇကံ ရဇ္ဇံ န တိဋ္ဌတိ။ ကော ရာဇာ ဟောတီ''တိ မန္တေတွာ, ''တွံ ဟောဟိ, တွံ ဟောဟီ''တိ။ ပုရော
ဟိတော အာဟ – ''ဗဟုံ ဩလောကေတုံ န ဝဋ္ဋတိ, ဖုဿရထံ ဝိဿဇ္ဇေမာ''တိ။ တေ ကုမုဒဝဏ္ဏေ စတ္တာရော သိန္ဓ
ဝေ ယောဇေတွာ, ပဉ္စဝိဓံ ရာဇကကုဓဘဏ္ဍံ သေတစ္ဆတ္တဉ္စ ရထသ္မိံယေဝ ဌပေတွာ ရထံ ဝိဿဇ္ဇေတွာ ပစ္
ဆတော တူရိယာနိ ပဂ္ဂဏှာပေသုံ။ ရထော ပာစီနဒွါရေန နိက္ခမိတွာ ဥယျာနာဘိမုခေါ အဟောသိ, ''ပရိစယေန ဥ
ယျာနာဘိမုခေါ ဂစ္ဆတိ, နိဝတ္တေမာ''တိ ကေစိ အာဟံသု။ ပုရောဟိတော ''မာ နိဝတ္တယိတ္ထာ''တိ အာဟ။ ရထော
ကုမာရံ ပဒက္ခိဏံ ကတွာ အာရောဟနသဇ္ဇော ဟုတွာ အဋ္ဌာသိ။ ပုရောဟိတော ပာရုပနကဏ္ဏံ အပနေတွာ ပါဒတ
လာနိ ဩလောကေန္တော ''တိဋ္ဌတု အယံ ဒီပေ, ဒွိသဟဿဒီပပရိဝါရေသု စတူသု ဒီပေသု ဧသ ရဇ္ဇံ ကာတုံ ယုတ္
တော''တိ ဝတွာ, ''ပုနပိ တူရိယာနိ ပဂ္ဂဏှာထ ပုနပိ ပဂ္ဂဏှာထာ''တိ တိက္ခတ္တုံ တူရိယာနိ ပဂ္ဂဏှာပေသိ။

အထ ကုမာရော မုခံ ဝိဝရိတွာ ဩလောကေတွာ, ''ကေန ကမ္မေန အာဂတတ္ထာ''တိ? အာဟ။ ''ဒေဝ, တုမှာကံ
ရဇ္ဇံ ပာပုဏာတီ''တိ။ ''ရာဇာ ကဟ''န္တိ။ ''ဒေဝတ္တံ ဂတော သာမီ''တိ။ ''ကတိ ဒိဝသာ အတိက္ကန္တာ''တိ? ''အဇ္ဇ
သတ္တမော ဒိဝသော''တိ။ ''ပုတ္တော ဝါ ဓီတာ ဝါ နတ္ထီ''တိ။ ''ဓီတာ အတ္ထိ ဒေဝ, ပုတ္တော နတ္ထီ''တိ။ ''တေန ဟိ
ကရိဿာမိ ရဇ္ဇ''န္တိ။ တေ တာဝဒေဝ အဘိသေကမဏ္ဍပံ ကတွာ ရာဇဓီတရံ သဗ္ဗာလင်္ကာရေဟိ အလင်္ကရိတွာ ဥ
ယျာနံ အာနေတွာ ကုမာရဿ အဘိသေကံ အကံသု။

အထဿ ကတာဘိသေကဿ သတသဟဿဂ္ဃနိကံ ဝတ္ထံ ဥပဟရိံသု။ သော ''ကိမိဒံ, တာတာ''တိ? အာဟ။
''နိဝါသနဝတ္ထံ ဒေဝ''တိ။ ''နနု, တာတာ, ထူလ''န္တိ။ ''မနုဿာနံ ပရိဘောဂဝတ္ထေသု ဣတော သုခုမတရံ နတ္ထိ ဒေ
ဝ''တိ။ ''တုမှာကံ ရာဇာ ဧဝရူပံ နိဝါသေသီ''တိ? ''အာမ, ဒေဝ''တိ။ ''န မညေ ပုညဝါ တုမှာကံ ရာဇာ, သုဝဏ္ဏဘိင်္
ကာရံ အာဟရထ, လဘိဿာမ ဝတ္ထ''န္တိ။ သုဝဏ္ဏဘိင်္ကာရံ အာဟရိံသု။ သော ဥဋ္ဌာယ ဟတ္ထေ ဓောဝိတွာ, မုခံ ဝိက္

ဓာလေတွာ, ဟတ္ထေန ဥဒကံ အာဒာယ, ပုရတ္ထိမဒိသာယ အဗ္ဘုက္ကိရိ, ဃနပထဝိံ ဘိန္ဒိတွာ အဋ္ဌ ကပ္ပရုက္ခာ ဥဋ္ဌဟိံသု။ ပုန ဥဒကံ ဂဟေတွာ ဒက္ခိဏံ ပစ္ဆိမံ ဥတ္တရန္တိ ဇဝံ စတဿော ဒိသာ အဗ္ဘုက္ကိရိ, သဗ္ဗဒိသာသု အဋ္ဌ အဋ္ဌ ကတွာ ဒွတ္တိံသ ကပ္ပရုက္ခာ ဥဋ္ဌဟိံသု။ သော ဇေကံ ဒိဗ္ဗဒုဿံ နိဝါသေတွာ ဇေကံ ပါရုပိတွာ “နန္ဒရညော ဝိဇိတေ သုတ္တကန္တိကာ ဣတ္ထိယော မာ သုတ္တံ ကန္တိံသူတိ ဇဝံ ဘေရိံ စာရာပေထာ”တိ ဝတွာ, ဆတ္တံ ဥဿာပေတွာ, အလင်္ကတပဋိယတ္တော ဟတ္ထိက္ခန္ဓဝရဂတော နဂရံ ပဝိသိတွာ, ပါသာဒံ အာရုယှ မဟာသမ္ပတ္တိံ အနုဘဝိ။

ဇဝံ ကာလေ ဂစ္ဆန္တေ ဇေကဒိဝသံ ဒေဝီ ရညော သမ္ပတ္တိံ ဒိသွာ, “အဟော တပဿီ”တိ ကာရုညာကာရံ ဒဿေသိ။ “ကိမိဒံ ဒေဝီ”တိ? စ ပုဋ္ဌာ, “အတိမဟတီ, ဒေဝ, သမ္ပတ္တိ, အတီတေ ဗုဒ္ဓါနံ သဒ္ဒဟိတွာ ကလျာဏံ အကတ္ထ, ဣဒါနိ အနာဂတဿ ပစ္စယံ ကုသလံ န ကရောထာ”တိ? အာဟ။ “ကဿ ဒဿာမိ? သီလဝန္တော နတ္ထီ”တိ။ “အသုညော, ဒေဝ, ဇမ္ဗုဒီပေါ အရဟန္တေဟိ, တုမှေ အနမေဝ သဇ္ဇေထ, အဟံ အရဟန္တေ လစ္ဆာမီ”တိ အာဟ။ ရာဇာ ပုနဒိဝသေ ပါစီနဒွါရေ အန္နံ သဇ္ဇာပေသိ။ ဒေဝီ ပါတောဝ ဥပေါသထင်္ဂါနိ အဓိဋ္ဌာယ ဥပရိပါသာဒေ ပုရတ္ထာဘိမုခါ ဥရေန နိပဇ္ဇိတွာ – “သစေ ဇတိဿာ ဒိသာယ အရဟန္တော အတ္ထိ, အာဂစ္ဆန္တု အမှာကံ ဘိက္ခံ ဂဏှန္တူ”တိ အာဟ။ တဿံ ဒိသာယံ အရဟန္တော နာဟေသုံ။ တံ သက္ကာရံ ကပဏဒ္ဓိကယာစကာနံ အဒံသု။

ပုနဒိဝသေ ဒက္ခိဏဒွါရေ အန္နံ သဇ္ဇေတွာ တထေဝ အကာသိ, ပုနဒိဝသေ ပစ္ဆိမဒွါရေ။ ဥတ္တရဒွါရေ သဇ္ဇိတဒိဝသေ ပန ဒေဝိယာ တထေဝ နိမန္တေန္တိယာ ဟိမဝန္တေ ဝသန္တာနံ ပဒုမဝတိယာ ပုတ္တာနံ ပဉ္စသတာနံ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါနံ ဇေဋ္ဌကော မဟာပဒုမပစ္စေကဗုဒ္ဓေါ ဘာတိကေ အာမန္တေသိ “မာရိသာ, နန္ဒရာဇာ တုမှေ နိမန္တေတိ, အဓိဝါသေထ တဿာ”တိ။ တေ အဓိဝါသေတွာ ပုနဒိဝသေ အနောတတ္တဒဟေ မုခံ ဓောဝိတွာ အာကာသေန အာဂန္တွာ ဥတ္တရဒွါရေ ဩတရိံသု။ မနုဿာ ဂန္တွာ “ပဉ္စသတာ, ဒေဝ, ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ အာဂတာ”တိ ရညော အာရောစေသုံ။ ရာဇာ သဒ္ဓိံ ဒေဝိယာ ဂန္တွာ ဝန္ဒိတွာ ပတ္တံ ဂဟေတွာ ပစ္စေကဗုဒ္ဓေ ပါသာဒံ အာရောပေတွာ တေသံ အန္နံ ဒတွာ ဘတ္တကိစ္စာဝသာနေ ရာဇာ သင်္ဃတ္ထေရဿ, ဒေဝီ သင်္ဃနဝကဿ ပါဒမူလေ နိပဇ္ဇိတွာ, “အယျာ ပစ္စယေဟိ န ကိလမိဿန္တိ, မယံ ပုညေန န ဟာယိဿာမ, အမှာကံ ယာဝဇီဝံ ဣဓ နိဝါသာယ ပဋိညံ ဒေထာ”တိ ပဋိညံ ကာရေတွာ ဥယျာနေ ပဉ္စ ပဏ္ဏသာလာသတာနိ ပဉ္စ စင်္ကမနသတာနီတိ သဗ္ဗာကာရေန နိဝါသဋ္ဌာနံ သမ္ပာဒေတွာ တတ္ထ ဝသာပေသုံ။

ဇဝံ ကာလေ ဂစ္ဆန္တေ ရညော ပစ္စန္တော ကုပိတော။ “အဟံ ပစ္စန္တံ ဝူပသမေတုံ ဂစ္ဆာမိ, တွံ ပစ္စေကဗုဒ္ဓေသု မာ ပမဇ္ဇီ”တိ ဒေဝိံ ဩဝဒိတွာ ဂတော။ တသ္မိံ အနာဂတေယေဝ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါနံ အာယုသင်္ခါရာ ခီဏာ။ မဟာပဒုမပစ္စေကဗုဒ္ဓေါ တိယာမရတ္တိံ ဈာနကီဠံ ကီဠိတွာ အရုဏုဂ္ဂမနေ အာလမ္ဗနဖလကံ အာလမ္ဗိတွာ ဌိတကောဝ အနုပါဒိသေသာယ နိဗ္ဗာနဓာတုယာ ပရိနိဗ္ဗာယိ, ဇတေနုပါယေန သေသာပီတိ သဗ္ဗေပိ ပရိနိဗ္ဗုတာ။ ပုနဒိဝသေ ဒေဝီ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါနံ နိသီဒနဋ္ဌာနံ ဟရိတူပလိတ္တံ ကာရေတွာ ပုပ္ဖာနိ ဝိကိရိတွာ ဓူပံ ဒတွာ တေသံ အာဂမနံ ဩလောကယန္တီ နိသိန္နာ အာဂမနံ အပဿန္တီ ပုရိသံ ပေသေသိ – “ဂစ္ဆ, တာတ, ဇာနာဟိ, ကိံ အယျာနံ ကိဉ္စိ အဖာသုက”န္တိ? သော ဂန္တွာ မဟာပဒုမဿ ပဏ္ဏသာလာယ ဒွါရံ ဝိဝရိတွာ တတ္ထ အပဿန္တော စင်္ကမနံ ဂန္တွာ အာလမ္ဗနဖလကံ နိဿာယ ဌိတံ ဒိသွာ ဝန္ဒိတွာ, “ကာလော, ဘန္တေ”တိ အာဟ။ ပရိနိဗ္ဗုတသရီရံ ကိံ ကထေဿတိ? သော “နိဒ္ဒါယတိ မညေ”တိ ဂန္တွာ ပိဋ္ဌိပါဒေ ဟတ္ထေန ပရာမသိ။ ပါဒါနံ သီတလတာယ စေဝ ထဒ္ဓတာယ စ ပရိနိဗ္ဗုတဘာဝံ ဉတွာ ဒုတိယဿ သန္တိကံ အဂမာသိ, ဇဝံ တတိယဿာတိ သဗ္ဗေသံ ပရိနိဗ္ဗုတဘာဝံ ဉတွာ ရာဇကုလံ ဂတော။ “ကဟံ, တာတ, ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ”တိ? ပုဋ္ဌော “ပရိနိဗ္ဗုတာ, ဒေဝီ”တိ အာဟ။ ဒေဝီ ကန္ဒန္တီ ရောဒန္တီ နိက္ခမိတွာ နာဂရေဟိ သဒ္ဓိံ တတ္ထ ဂန္တွာ သာဓုကီဠိတံ ကာရေတွာ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါနံ သရီရကိစ္စံ ကတွာ ဓာတုယော ဂဟေတွာ စေတိယံ ပတိဋ္ဌာပေသိ။

ရာဇာ ပစ္စန္တံ ဝူပသမေတွာ အာဂတော ပစ္စုဂ္ဂမနံ အာဂတံ ဒေဝိံ ပုစ္ဆိ “ကိံ, ဘဒ္ဒေ, ပစ္စေကဗုဒ္ဓေသု နပ္ပမဇ္ဇိ, နိရောဂါ အယျာ”တိ? “ပရိနိဗ္ဗုတာ ဒေဝါ”တိ။ ရာဇာ စိန္တေသိ – “ဇဝရူပါနမ္ပိ ပဏ္ဍိတာနံ မရဏံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, အမှာကံ ကုတော မောက္ခော”တိ? သော နဂရံ အဂန္တွာ ဥယျာနမေဝ ပဝိသိတွာ ဇေဋ္ဌပုတ္တံ ပက္ကောသာပေတွာ

တဿ ရဇ္ဇံ ပဋိယာဒေတွာ သယံ သမဏကပဗ္ဗဇ္ဇံ ပဗ္ဗဇိ, ဒေဝိပိ “ကုမသ္မိံ ပဗ္ဗဇိတေ အဟံ ကိံ ကရိဿာမီ”တိ? တတ္ထေဝ ဥယျာနေ ပဗ္ဗဇိတာ။ ဒွေပိ စျာနံ ဘာဝေတွာ တတော စုတာ ဗြဟ္မလောကေ နိဗ္ဗတ္တိံသု။

တေသု တတ္ထေဝ ဝသန္တေသု အမှာကံ သတ္ထာ လောကေ ဥပ္ပဇ္ဇိတွာ ပဝတ္တိတဝရဓမ္မစက္ကော အနုပုဗ္ဗေန ရာဇဂဟံ ပါဝိသိ။ အယံ ပိပ္ပလိမာဏဝေါ မဂဓရဋ္ဌေ မဟာတိတ္ထဗြာဟ္မဏဂါမေ ကပိလဗြာဟ္မဏဿ အဂ္ဂမဟေသိယာ ကုစ္ဆိမှိ နိဗ္ဗတ္တော, အယံ ဘဒ္ဒါ ကာပိလာနီ မဒ္ဒရဋ္ဌေ သာဂလနဂရေ ကောသိယဂေါတ္တဗြာဟ္မဏဿ အဂ္ဂမဟေသိယာ ကုစ္ဆိသ္မိံ နိဗ္ဗတ္တာ။ တေသံ ခော အနုက္ကမေန ဝဍ္ဎမာနာနံ ပိပ္ပလိမာဏဝဿ ဝီသတိမေ ဝဿေ ဘဒ္ဒာယ သောဠသမေ ဝဿေ သမ္ပတ္တေ မာတာပိတရော ပုတ္တံ ဩလောကေတွာ, “တာတ, တွံ ဝယပ္ပတ္တော, ကုလဝံသော နာမ ပတိဋ္ဌာပေတဗ္ဗော”တိ အတိဝိယ နိပ္ပီဠယိံသု။ မာဏဝေါ အာဟ – “မယှံ သောတပထေ ဧဝရူပံ ကထံ မာ ကထေထ။ အဟံ ယာဝ တုမှေ ဓရထ, တာဝ ပဋိဇဂ္ဂိဿာမိ, တုမှာကံ ပစ္ဆတော နိက္ခမိတွာ ပဗ္ဗဇိဿာမီ”တိ။ တေ ကတိပါဟံ အတိက္ကမိတွာ ပုန ကထယိံသု, သောပိ တထေဝ ပဋိက္ခိပိ။ ပုန ကထယိံသု, ပုနပိ ပဋိက္ခိပိ။ တတော ပဋ္ဌာယ မာတာ နိရန္တရံ ကထေတိယေဝ။

မာဏဝေါ “မမ မာတရံ သညာပေဿာမီ”တိ ရတ္တသုဝဏ္ဏဿ နိက္ခသဟဿံ ဒတွာ သုဝဏ္ဏကာရေဟိ ဧကံ ဣတ္ထိရူပံ ကာရာပေတွာ တဿ မဇ္ဇနဃဋ္ဋနာဒိကမ္မပရိယောသာနေ တံ ရတ္တဝတ္ထံ နိဝါသာပေတွာ ဝဏ္ဏသမ္ပန္နေဟိ ပုပ္ဖေဟိ စေဝ နာနာအလင်္ကာရေဟိ စ အလင်္ကာရာပေတွာ မာတရံ ပက္ကောသာပေတွာ အာဟ – “အမ္မ ဧဝရူပံ အာရမ္မဏံ လဘန္တော ဂေဟေ ဝသာမိ, အလဘန္တော န ဝသာမီ”တိ။ ပဏ္ဍိတာ ဗြာဟ္မဏီ စိန္တေသိ – “မယှံ ပုတ္တော ပုညဝါ ဒိန္နဒါနော ကတာဘိနီဟာရော, ပုညံ ကရောန္တော န ဧကကောဝ အကာသိ, အဒ္ဓါ ဧတေန သဟ ကတပုညာ သုဝဏ္ဏရူပကပဋိဘာဂါ ဘဝိဿတီ”တိ အဋ္ဌ ဗြာဟ္မဏေ ပက္ကောသာပေတွာ သဗ္ဗကာမေဟိ သန္တပ္ပေတွာ သုဝဏ္ဏရူပကံ ရထံ အာရောပေတွာ, “ဂစ္ဆထ, တာတာ, ယတ္ထ အမှာကံ ဇာတိဂေါတ္တဘောဂေဟိ သမာနကုလေ ဧဝရူပံ ဒါရိကံ ပဿထ, ဣမမေဝ သုဝဏ္ဏရူပကံ, ပဏ္ဏာကာရံ ကတွာ ဒေထာ”တိ ဥယျောဇေသိ။

တေ “အမှာကံ နာမ ဧတံ ကမ္မ”န္တိ နိက္ခမိတွာ, “ကတ္ထ ဂမိဿာမာ”တိ? စိန္တေတွာ, “မဒ္ဒရဋ္ဌံ နာမ ဣတ္ထာကရော, မဒ္ဒရဋ္ဌံ ဂမိဿာမာ”တိ မဒ္ဒရဋ္ဌေ သာဂလနဂရံ အဂမိံသု။ တတ္ထ တံ သုဝဏ္ဏရူပကံ နှာနတိတ္ထေ ဌပေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိံသု။ အထ ဘဒ္ဒာယ ဓာတီ ဘဒ္ဒံ နှာပေတွာ အလင်္ကရိတွာ သိရိဂဗ္ဘေ နိသီဒါပေတွာ နှာယိတုံ အာဂစ္ဆန္တီ တံ ရူပကံ ဒိသွာ, “အယျဓီတာ မေ ဣဓာဂတာ”တိ သညာယ တဇ္ဇေတွာ “ဒုဗ္ဗိနီတေ, ကိံ တွံ ဣဓာဂတာ”တိ? တလသတ္တိကံ ဥဂ္ဂိရိတွာ, “ဂစ္ဆ သီဃ”န္တိ ဂဏ္ဍပဿေ ပဟရိ။ ဟတ္ထော ပါသာဏေ ပဋိဟတော ဝိယ ကမ္ပိတ္ထ။ သာ ပဋိက္ကမိတွာ “ဧဝံ ထဒ္ဓံ နာမ မဟာဂီဝံ ဒိသွာ, ‘အယျဓီတာ မေ’တိ သညံ ဥပ္ပာဒေသိံ, အယျဓီတာယ ဟိ မေ အယံ နိဝါသနပဋိဂ္ဂါဟိကာပိ အယုတ္တာ”တိ အာဟ။ အထ နံ တေ မနုဿာ ပရိဝါရေတွာ “ဧဝရူပါ တေ သာမိဓီတာ”တိ ပုစ္ဆိံသု။ “ကိံ ဧသာ, ဣမာယ သတဂုဏေန သဟဿဂုဏေန မယှံ အယျာ အဘိရူပတရာ, ဒွါဒသဟတ္ထေ ဂဗ္ဘေ နိသိန္နာယ ပဒီပကိစ္စံ နတ္ထိ, သရီရောဘာသေနေဝ တမံ ဝိဓမတီ”တိ။ “တေန ဟိ အာဂစ္ဆာ”တိ တံ ခုဇ္ဇံ ဂဟေတွာ သုဝဏ္ဏရူပကံ ရထံ အာရောပေတွာ ကောသိယဂေါတ္တဿ ဃရဒွါရေ ဌပေတွာ အာဂမနံ နိဝေဒယိံသု။

ဗြာဟ္မဏော ပဋိသန္ထာရံ ကတွာ, “ကုတော အာဂတတ္ထာ”တိ? ပုစ္ဆိ။ “မဂဓရဋ္ဌေ မဟာတိတ္ထဂါမေ ကပိလဗြာဟ္မဏဿ ဃရတော”တိ။ “ကိံ ကာရဏာ အာဂတာ”တိ။ “ဣမိနာ နာမ ကာရဏေနာ”တိ။ “ကလျာဏံ, တာတာ, သမဇာတိဂေါတ္တဝိဘဝေါ အမှာကံ ဗြာဟ္မဏော, ဒဿာမိ ဒါရိက”န္တိ ပဏ္ဏာကာရံ ဂဏှိ။ တေ ကပိလဗြာဟ္မဏဿ သာသနံ ပဟိဏိံသု – “လဒ္ဓါ ဒါရိကာ, ကတ္တဗ္ဗံ ကရောထာ”တိ။ တံ သာသနံ သုတွာ ပိပ္ပလိမာဏဝဿ အာရောစယိံသု – “လဒ္ဓါ ကိရ ဒါရိကာ”တိ။ မာဏဝေါ “အဟံ န လဘိဿာမီတိ စိန္တေသိံ, ဣမေ လဒ္ဓါတိ စ ဝဒန္တိ, အနတ္ထိကော ဟုတွာ ပဏ္ဏံ ပေသိဿာမီ”တိ ရဟောဂတော ပဏ္ဏံ လိခိ, “ဘဒ္ဒါ အတ္တနော ဇာတိဂေါတ္တဘောဂါနုရူပံ ဃရာဝါသံ လဘတု, အဟံ နိက္ခမိတွာ ပဗ္ဗဇိဿာမိ, မာ ပစ္ဆာ ဝိပ္ပဋိသာရိနီ အဟောသီ”တိ။ ဘဒ္ဒာပိ “အသုကဿ ကိရ မံ ဒါတုကာမာ”တိ သုတွာ ရဟောဂတာ ပဏ္ဏံ လိခိ, “အယျပုတ္တော အတ္တနော ဇာတိဂေါတ္တဘောဂါနုရူပံ ဃရာဝါသံ လဘတု။ အဟံ နိက္ခမိတွာ ပဗ္ဗဇိဿာမိ, မာ ပစ္ဆာ ဝိပ္ပဋိသာရီ အဟောသီ”တိ။ ဒွေပိ ပဏ္ဏာနိ အန္တရာမဂ္ဂေ သမာဂစ္ဆိံသု။ “ဣဒံ ကဿ ပဏ္ဏ”န္တိ? ပိပ္ပလိမာဏဝေန ဘဒ္ဒာယ ပဟိတန္တိ။ “ဣဒံ ကဿ ပဏ္ဏ

ဏာ”န္တိ? ဘဒ္ဒာယ ပိပ္ပလိမာဏဝဿ ပဟိတန္တိ စ ဝုတ္တေ ဒွေပိ တစေတွာ, “ပဿထ အရကာနံ ကမ္မ”န္တိ ဖာ
လေတွာ အရညေ ဆဍ္ဍေတွာ သမာနပဏ္ဏံ လိခိတွာ ဣတော စ ဧတ္တော စ ပေသေသုံ။ ဣတိ တေသံ အနိစ္ဆမာနာ
နံယေဝ သမာဂမော အဟောသိ။

တံဒိဝသံယေဝ စ မာဏဝေါပိ ဧကံ ပုပ္ဖအာမံ ဂန္ထာပေသိ, ဘဒ္ဒာပိ ဧကံ ဂန္ထာပေသိ။ တာနိ အာသနမဇ္ဈေ ဌပေတွာ
တ ဘုတ္တသာယမာသာ ဥဘောပိ “သယနံ အာရုဟိဿာမာ”တိ သမာဂန္တွာ မာဏဝေါ ဒက္ခိဏပဿေန သယနံ အာရု
ဟိ။ ဘဒ္ဒာ ဝါမပဿေန အာရုဟိတွာ အာဟ – “ယဿ ပဿေ ပုပ္ဖာနိ မိလာယန္တိ, တဿ ရာဂစိတ္တံ ဥပ္ပန္နန္
တိ ဝိဇာနိဿာမ, ဣမံ ပုပ္ဖအာမံ န အလ္လီယိတဗ္ဗ”န္တိ။ တေ ပန အညမညဿ သရီရသမ္ဖဿဘယေန တိယာမရ
တ္တိံ နိဒ္ဒံ အနောက္ကမန္တာဝ ဝီတိနာမေန္တိ, ဒိဝါ ပန ဟသိတမတ္တမ္ပိ န ဟောတိ။ တေ လောကာမိသေန အသံသဋ္ဌာ
ယာဝ မာတာပိတရော ဓရန္တိ, တာဝ ကုဋုမ္ဗံ အဝိစာရေတွာ တေသု ကာလင်္ကတေသု ဝိစာရယိံသု။ မဟတီ မာဏဝဿ
သမ္ပတ္တိ, ဧကဒိဝသံ သရီရံ ဥဗ္ဗဋ္ဋေတွာ ဆဍ္ဍေတဗ္ဗံ သုဝဏ္ဏစုဏ္ဏမေဝ မဂဓနာဠိယာ ဒွါဒသနာဠိမတ္တံ လဒ္ဓုံ ဝဋ္ဋ
တိ။ ယန္တဗဒ္ဓါနိ သဋ္ဌိ မဟာတဠာကာနိ, ကမ္မန္တော ဒွါဒသယောဇနိကော, အနုရာဓပုရပ္ပမာဏာ စုဒ္ဒသ ဒါသကဂါမာ,
စုဒ္ဒသ ဟတ္ထာနီကာ, စုဒ္ဒသ အဿာနီကာ, စုဒ္ဒသ ရထာနီကာ။

သော ဧကဒိဝသံ အလင်္ကတံ အဿံ အာရုယှ မဟာဇနပရိဝုတော ကမ္မန္တံ ဂန္တွာ ခေတ္တကောဋိယံ ဌိတော နင်္
ဂလေဟိ ဘိန္နဋ္ဌာနတော ကာကာဒယော သကုဏေ ဂဏ္ဍုပ္ပါဒကာဒိပါဏေ ဥဒ္ဓရိတွာ ခါဒန္တေ ဒိသွာ, “တာတာ,
ဣမေ ကိံ ခါဒန္တီ”တိ ပုစ္ဆိ? “ဂဏ္ဍုပ္ပါဒေ အယျာ”တိ။ “ဧတေဟိ ကတံ ပါပံ ကဿ ဟောတီ”တိ? “တုမှာ
ကံ, အယျာ”တိ။ သော စိန္တေသိ – “သစေ ဧတေဟိ ကတံ ပါပံ မယှံ ဟောတိ, ကိံ မေ ကရိဿတိ သတ္တအသီတိ
ကောဋိဓနံ? ကိံ ဒွါဒသယောဇနော ကမ္မန္တော, ကိံ ယန္တဗဒ္ဓါနိ သဋ္ဌိ မဟာတဠာကာနိ, ကိံ စုဒ္ဒသ ဂါမာ? သဗ္ဗမေတံ
ဘဒ္ဒာယ ကာပိလာနိယာ နိယျာတေတွာ နိက္ခမိတွာ ပဗ္ဗဇိဿာမီ”တိ။

ဘဒ္ဒာပိ ကာပိလာနီ တသ္မိံ ခဏေ အဗ္ဘန္တရဝတ္ထုမှိ တယော တိလကုမ္ဘေ ပတ္ထရာပေတွာ ဓာတီဟိ ပရိဝု
တာ နိသိန္နာ ကာကေ တိလပါဏကေ ခါဒမာနေ ဒိသွာ, “အမ္မာ ကိံ ဣမေ ခါဒန္တီ”တိ? ပုစ္ဆိ။ “ပါဏကေ အယျ
ေ”တိ။ “အကုသလံ ကဿ ဟောတီ”တိ? “တုမှာကံ အယျေ”တိ။ သာ စိန္တေသိ – “မယှံ စတုဟတ္ထဝတ္ထံ
နာဠိကောဒနမတ္တဉ္စ လဒ္ဓုံ ဝဋ္ဋတိ, ယဒိ စ ပနေတံ ဧတ္တကေန ဇနေန ကတံ အကုသလံ မယှံ ဟောတိ, ဘဝသဟဿ
ေနပိ ဝဋ္ဋတော သီသံ ဥက္ခိပိတုံ န သက္ကာ, အယျပုတ္တေ အာဂတမတ္တေယေဝ သဗ္ဗံ တဿ နိယျာတေတွာ
နိက္ခမ္မ ပဗ္ဗဇိဿာမီ”တိ။

မာဏဝေါ အာဂန္တွာ နှာယိတွာ ပါသာဒံ အာရုယှ မဟာရဟေ ပလ္လင်္ကေ နိသီဒိ, အထဿ စက္ကဝတ္တိနော
အနုစ္ဆဝိကံ ဘောဇနံ သဇ္ဇယိံသု။ ဒွေပိ ဘုဉ္ဇိတွာ ပရိဇနေ နိက္ခန္တေ ရဟောဂတာ ဖာသုကဋ္ဌာနေ နိသီဒိံသု။ တ
တော မာဏဝေါ ဘဒ္ဒံ အာဟ – “ဘဒ္ဒေ, တွံ ဣမံ ဃရံ အာဂစ္ဆန္တီ ကိတ္တကံ ဓနံ အာဟရီ”တိ? “ပဉ္စပဏ္ဏာသ သကဋ
သဟဿာနိ အယျာ”တိ။ “ဧတံ သဗ္ဗံ, ယာ စ ဣမသ္မိံ ဃရေ သတ္တအသီတိကောဋိယော, ယန္တဗဒ္ဓါ သဋ္ဌိတဠာကာ
ဒိဘေဒါ သမ္ပတ္တိ အတ္ထိ, သဗ္ဗံ တုယှံယေဝ နိယျာတေမီ”တိ။ “တုမှေ ပန အယျာ”တိ။ “အဟံ ပဗ္ဗဇိဿ
ာမီ”တိ။ “အယျ အဟမ္ပိ တုမှာကံယေဝ အာဂမနံ ဩလောကယမာနာ နိသိန္နာ, အဟမ္ပိ ပဗ္ဗဇိဿာမီ”တိ။ တေ
သံ အာဒိတ္တပဏ္ဏကုဋိ ဝိယ တယော ဘဝါ ဥပဋ္ဌဟိံသု။ တေ “ပဗ္ဗဇိဿာမာ”တိ ဝတွာ အန္တရာပဏတော ကသာ
ယရသပီတာနိ ဝတ္ထာနိ မတ္တိကာပတ္တေ စ အာဟရာပေတွာ အညမညံ ကေသေ ဩဟာရေတွာ, “ယေ လောကေ
အရဟန္တော, တေ ဥဒ္ဒိဿ အမှာကံ ပဗ္ဗဇ္ဇာ”တိ ပဗ္ဗဇိတွာ ထဝိကာသု ပတ္တေ ဩသာပေတွာ အံသေ လဂ္ဂေ
တွာ ပါသာဒတော ဩတရိံသု။ ဂေဟေ ဒါသေသု စ ကမ္မကာရေသု စ န ကောစိ သဉ္ဇာနိ။

အထ နေ ဗြာဟ္မဏဂါမတော နိက္ခမ္မ ဒါသဂါမဒွါရေန ဂစ္ဆန္တေ အာကပ္ပကုတ္တဝသေန ဒါသဂါမဝါသိ
နော သဉ္ဇာနိံသု။ တေ ရုဒန္တာ ပါဒေသု နိပတိတွာ “ကိံ အမှေ အနာထေ ကရောထ အယျာ”တိ? အာဟံသု။ “မယံ,
ဘဏေ ‘အာဒိတ္တပဏ္ဏသာလာ ဝိယ တယော ဘဝါ’တိ ပဗ္ဗဇိမှာ, သစေ တုမှေသု ဧကေကံ ဘုဇိဿံ ကရောမ, ဝ
ဿသတမ္ပိ နပ္ပဟောတိ, တုမှေဝ တုမှာကံ သီသံ ဓောဝိတွာ ဘုဇိဿာ ဟုတွာ ဇီဝထာ”တိ ဝတွာ တေသံ ရော
ဒန္တာနံယေဝ ပက္ကမိံသု။ ထေရော ပုရတော ဂစ္ဆန္တော နိဝတ္တိတွာ ဩလောကေန္တော စိန္တေသိ – “အယံ ဘဒ္ဒာ

ကာပိလာနိ သကလဇမ္ဗုဒီပဋ္ဌိကာ ကုတ္တိ မယှံ ပစ္စတော အာဂစ္ဆတိ။ ဌာနံ ခော ပနေတံ ဝိဇ္ဇတိ, ယံ ကောစိဒေဝ
ဇဝံ စိန္တေယျ ‘ကုမေ ပဗ္ဗဇိတွာပိ ဝိနာ ဘဝိတုံ န သက္ကောန္တိ, အနနုစ္ဆဝိကံ ကရောန္တီ’’တိ။ ‘‘ကောစိ တ ပန မနံ
ပဒူသေတွာ အပာယပူရကော ဘဝေယျ။ ကုမံ ပဟာယ မယာ ဂန္တုံ ဝဋ္ဋတီ’’တိ စိတ္တံ ဥပ္ပာဒေသိ။

သော ပုရတော ဂစ္ဆန္တော ဒွေဝဓာပထံ ဒိသွာ တဿ မတ္ထကေ အဋ္ဌာသိ။ ဘဒ္ဒာပိ အာဂန္တွာ ဝန္ဒိတွာ အ
ဋ္ဌာသိ။ အထ နံ အာဟ – ‘‘ဘဒ္ဒေ, တာဒိသိံ ကုတ္တိံ မမ ပစ္စတော အာဂစ္ဆန္တိံ ဒိသွာ, ‘ကုမေ ပဗ္ဗဇိတွာပိ ဝိနာ ဘ
ဝိတုံ န သက္ကောန္တီ’တိ စိန္တေတွာ အမှေသု ပဒုဋ္ဌစိတ္တော မဟာဇနော အပာယပူရကော ဘဝေယျ။ ကုမသ္မိံ ဒွ
ေဓာပထေ တွံ ဧကံ ဂဏှ, အဟံ ဧကေန ဂမိဿာမီ’’တိ။ ‘‘အာမ, အယျ, ပဗ္ဗဇိတာနံ မာတုကာမော နာမ မလံ, ‘ပဗ္ဗ
ဇိတွာပိ ဝိနာ န ဘဝန္တီ’တိ အမှာကံ ဒောသံ ပဿန္တိ, တုမှေ ဧကံ မဂ္ဂံ ဂဏှထ, ဝိနာ ဘဝိဿာမာ’’တိ တိက္ခ
တ္တုံ ပဒက္ခိဏံ ကတွာ စတူသု ဌာနေသု ပဉ္စပတိဋ္ဌိတေန ဝန္ဒိတွာ ဒသနခသမောဓာနသမုဇ္ဇလံ အဉ္ဇလိံ ပဂ္ဂယှ,
‘‘သတသဟဿကပ္ပပမာဏေ အဒ္ဓါနေ ကတော မိတ္တသန္ထဝော အဇ္ဇ ဘိဇ္ဇတီ’’တိ ဝတွာ, ‘‘တုမှေ ဒက္ခိဏ
ဇာတိကာ နာမ, တုမှာကံ ဒက္ခိဏမဂ္ဂေါ ဝဋ္ဋတိ, မယံ မာတုကာမာ နာမ တမဇာတိကာ, အမှာကံ တမမဂ္ဂေါ ဝဋ္ဋ
တီ’’တိ ဝန္ဒိတွာ မဂ္ဂံ ပဋိပန္နာ။ တေသံ ဒွေဓာဘူတကာလေ အယံ မဟာပထဝီ ‘‘အဟံ စက္ကဝါဠဂိရိသိနေရုပဗ္ဗတေ
ဓာရေတုံ သက္ကောန္တီပိ တုမှာကံ ဂုဏေ ဓာရေတုံ န သက္ကောမီ’’တိ ဝဒန္တီ ဝိယ ဝိရဝမာနာ အကမ္ပိ, အာကာသေ
အသနိသဒ္ဒော ဝိယ ပဝတ္တိ, စက္ကဝါဠပဗ္ဗတော ဥန္နဒိ။

သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ ဝေဠုဝနမဟာဝိဟာရေ ဂန္ဓကုဋိယံ နိသိန္နော ပထဝီကမ္ပနသဒ္ဒံ သုတွာ, ‘‘ကဿ နု ခော ပထဝီ က
မ္ပတီ’’တိ? အာဝဇ္ဇေန္တော ‘‘ပိပ္ပလိမာဏဝေါ စ ဘဒ္ဒာ စ ကာပိလာနီ မံ ဥဒ္ဒိဿ အပ္ပမေယျံ သမ္ပတ္တိံ ပဟာယ ပ
ဗ္ဗဇိတာ, တေသံ ဝိယောဂဋ္ဌာနေ ဥဘိန္နမ္ပိ ဂုဏဗလေန အယံ ပထဝီကမ္ပော ဇာတော, မယာပိ ဧတေသံ သင်္ဂဟံ ကာတုံ
ဝဋ္ဋတီ’’တိ ဂန္ဓကုဋိတော နိက္ခမ္မ သယမေဝ ပတ္တစီဝရံ အာဒာယ, အသီတိမဟာထေရေသု ကဉ္စိ အနာမန္တေတွာ တိ
ဂါဝုတံ မဂ္ဂံ ပစ္စုဂ္ဂမနံ ကတွာ ရာဇဂဟဿ စ နာဠန္ဒာယ စ အန္တရေ ဗဟုပုတ္တကနိဂြောဓရုက္ခမူလေ ပလ္လင်္ကံ
အာဘုဇိတွာ နိသီဒိ။ နိသီဒန္တော ပန အညတရော ပံသုကူလိကော ဝိယ အနိသီဒိတွာ ဗုဒ္ဓဝေသံ ဂဟေတွာ အသီတိဟတ္
ထာ ဃနဗုဒ္ဓရသ္မိယော ဝိဿဇ္ဇေန္တော နိသီဒိ။ ဣတိ တသ္မိံ ခဏေ ပဏ္ဏဆတ္တသကဋစက္ကကူဋာဂာရာဒိပ္ပမာ
ဏာ ဗုဒ္ဓရသ္မိယော ဣတော စိတော စ ဝိပ္ဖန္ဒန္တိယော ဝိဓာဝန္တိယော စန္ဒိမသဟဿသူရိယသဟဿဥဂ္ဂမနကာ
လော ဝိယ ကုရုမာနာ တံ ဝနန္တရံ ဧကောဘာသံ အကံသု။ ဒွတ္တိံသမဟာပုရိသလက္ခဏာနံ သိရိယာ သမုဇ္ဇလိတတာရာဂ
ဏံ ဝိယ ဂဂနံ, သုပုပ္ဖိတကမလကုဝလယံ ဝိယ သလိလံ, ဝနန္တရံ ဝိရောစိတ္ထ။ နိဂြောဓရုက္ခဿ နာမ ခန္ဓော သေ
တော ဟောတိ, ပတ္တာနိ နီလာနိ ပက္ကာနိ ရတ္တာနိ။ တသ္မိံ ပန ဒိဝသေ သတသာခော နိဂြောဓရုက္ခော သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏော
အဟောသိ။

ဣတိ ယာ သာ **အဒ္ဓါနမဂ္ဂပ္ပဋိပန္နော** တိ ပဒဿ အတ္ထံ ဝတွာ, ‘‘ကုအာနိ ယထာ ဧသ ပဗ္ဗဇိတော, ယထာ စ
အဒ္ဓါနမဂ္ဂံ ပဋိပန္နော။ ကုမဿ အတ္ထဿ အာဝိဘာဝတ္ထံ အဘိနီဟာရတော ပဋ္ဌာယ အယံ အနုပုဗ္ဗိကထာ က
ထေတဗ္ဗာ’’တိ ဝုတ္တာ, သာ ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

အန္တရာ စ ရာဇဂဟံ အန္တရာ စ နာဠန္ဒ န္တိ ရာဇဂဟဿ စ နာဠန္ဒာယ စ အန္တရေ။ **သတ္ထာရဉ္စ ဝတာဟံ ပ
ဿေယျံ ဘဂဝန္တမေဝ ပဿေယျ** န္တိ သစေ အဟံ သတ္ထာရံ ပဿေယျံ, ကုမံယေဝ ဘဂဝန္တံ ပဿေယျ
ံ။ န ဟိ မေ ကုတော အညေန သတ္ထာရာ ဘဝိတုံ သက္ကာတိ။ **သုဂတဉ္စ ဝတာဟံ ပဿေယျံ ဘဂဝန္တမေဝ ပဿ
ေယျ** န္တိ သစေ အဟံ သမ္မာပဋိပတ္တိယာ သုဋ္ဌု ဂတတ္တာ သုဂတံ နာမ ပဿေယျံ, ကုမံယေဝ ဘဂဝန္တံ ပဿ
ေယျံ။ န ဟိ မေ ကုတော အညေန သုဂတေန ဘဝိတုံ သက္ကာတိ။ **သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဉ္စ ဝတာဟံ ပဿေယျံ ဘဂဝန္တ
မေဝ ပဿေယျ** န္တိ သစေ အဟံ သမ္မာ သာမဉ္စ သစ္စာနိ ဗုဒ္ဓတ္တာ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓံ နာမ ပဿေယျံ, ကုမံယေဝ ဘဂဝ
န္တံ ပဿေယျံ။ န ဟိ မေ ကုတော အညေန သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေန ဘဝိတုံ သက္ကာတိ အယမေတ္ထ အဓိပ္ပာယော။ ဧဝံ ဒ
ဿနေနေဝ ‘‘ဘဂဝတိ ‘အယံ သတ္ထာ, အယံ သုဂတော, အယံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ’တိ နိက္ကင်္ခော အဟံ, အာဝုသော,
အဟောသိ’’န္တိ ဒီပေတိ။ **သတ္ထာ မေ, ဘန္တေ** တိ ကုဒံ ကိဉ္စာပိ ဒွေဝ တရေ အာဂတံ, တိက္ခတ္တုံ ပန ဝုတ္တန္တိ ဝေဒိ
တဗ္ဗံ။ ကုမိနာ ဟိ သော ‘‘ဧဝံ တိက္ခတ္တုံ သာဝကတ္တံ သာဝေသိံ, အာဝုသော’’တိ ဒီပေတိ။

အဇာနန္တေတိ အဇာနမာနော၀။ ဒုတိယပဒေပိ ဧသေ၀ နယော။ **မုဒ္ဓာပိ တဿ ဝိပတေယျာ** တိ ယဿ အညဿ “အဇာနံယေ၀ ဇာနာမိ”တိ ပဋိညဿ ဗာဟိရကဿ သတ္ထုနော ဧဝံ သဗ္ဗစေတသာ သမန္နာဂတော ပသန္နစိတ္တော သာဝကော ဝေရူပံ ပရမနိပစ္စကာရံ ကရေယျ, တဿ ဝဏ္ဋဆိန္နတာလပက္ကံ ဝိယ ဂီဝတော မုဒ္ဓာပိ ဝိပတေယျ, သတ္တဓာ ပန ဖလေယျာတိ အတ္ထော။ ကိံ ဝါ ဧတေန, သစေ မဟာကဿပတ္ထေရော ဣမိနာ စိတ္တပ္ပသာဒေန ဣမံ ပရမနိပစ္စကာရံ မဟာသမုဒ္ဒဿ ကရေယျ, တတ္တကပါလေ ပက္ခိတ္တဥဒကဗိန္ဒု ဝိယ ဝိလယံ ဂစ္ဆေယျ။ သစေ စက္ကဝါဠဿ ကရေယျ, ထုသမုဋ္ဌိ ဝိယ ဝိကိရေယျ။ သစေ သိနေရုပဗ္ဗတဿ ကရေယျ, ကာကတုဏ္ဍေန ပဟဋပိဋ္ဌမုဋ္ဌိ ဝိယ ဝိဒ္ဓံသေယျ ။ သစေ မဟာပထဝိယာ ကရေယျ, ဝါတာဟတဘသ္မပုဉ္ဇော ဝိယ ဝိကိရေယျ။ ဧဝရူပေပိ ပန ထေရဿ နိပစ္စာကာရေ သတ္ထု သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏေ ပါဒပိဋ္ဌေ လောမမတ္တမ္ပိ ဝိကောပေတုံ နာသက္ခိ။ တိဋ္ဌတု စ မဟာကဿပော, မဟာကဿပသဒိသာနံ ဘိက္ခူနံ သဟဿမ္ပိ သတသဟဿမ္ပိ နိပစ္စာကာရဒဿနေန နေဝ ဒသဗလဿ ပါဒပိဋ္ဌေ လောမမတ္တမ္ပိ ဝိကောပေတုံ ပံသုကူလစီဝရေ ဝါ အံသုမတ္တမ္ပိ စာလေတုံ သက္ကောတိ။ ဧဝံ မဟာနုဘာဝေါ ဟိ သတ္ထာ။

တသ္မာတိဟ တေ ကဿပ တိ ယသ္မာ အဟံ ဇာနန္တော ဧဝ “ဇာနာမိ”တိ, ပဿန္တော ဧဝ စ “ပဿာမိ”တိ ဝဒာမိ, တသ္မာ, ကဿပ, ဧဝံ သိက္ခိတဗ္ဗံ။ **တိဗ္ဗ** န္တိ ဗဟလံ မဟန္တံ။ **ဟိရောတ္တပ္ပ** န္တိ ဟိရီ စ ဩတ္တပ္ပဉ္စ။ **ပစ္စုပဋ္ဌိတံ ဘဝိဿတီ** တိ ပဌမတရမေဝ ဥပဋ္ဌိတံ ဘဝိဿတိ။ ယော ဟိ ထေရာဒီသု ဟိရောတ္တပ္ပံ ဥပဋ္ဌပေတွာ ဥပသင်္ကမတိ ထေရာဒယောပိ တံ သဟိရိကာ သဩတ္တပ္ပာ စ ဟုတွာ ဥပသင်္ကမန္တီတိ အယမေတ္ထ အာနိသံသော။ **ကုသလူပသံဟိတ**န္တိ ကုသလသန္နိဿိတံ။ **အဋ္ဌိံ ကတွာ** တိ အတ္တာနံ တေန ဓမ္မေန အဋ္ဌိကံ ကတွာ, တံ ဝါ ဓမ္မံ “ဧသ မယှံ အတ္ထော”တိ အဋ္ဌိံ ကတွာ။ **မနသိ ကတွာ**တိ စိတ္တေ ဌပေတွာ။ **သဗ္ဗစေတသာ သမန္နာဟရိတွာ**တိ စိတ္တဿ ထောကမ္ပိ ဗဟိ ဂန္တုံ အဒေန္တော သဗ္ဗေန သမန္နာဟာရစိတ္တေန သမန္နာဟရိတွာ။ **ဩဟိတသောတော**တိ ဌပိတသောတော, ဉာဏသောတဉ္စ ပသာဒသောတဉ္စ ဩဒဟိတွာ မယာ ဒေသိတံ ဓမ္မံ သက္ကစ္စမေဝ သုဏိဿာမီတိ ဧဝဉှိ တေ သိက္ခိတဗ္ဗံ။ **သာတသဟဂတာ စ မေ ကာယဂတာသတီ**တိ အသုဘေသု စေဝ အာနာပါနေ စ ပဌမဇ္ဈာနဝသေန သုခသမ္ပယုတ္တာ ကာယဂတာသတိ။ ယော စ ပနာယံ တိဝိဓော ဩဝါဒော, ထေရဿ အယမေဝ ပဗ္ဗဇ္ဇာ စ ဥပသမ္ပဒါ စ အဟောသိ။

သရဏောတိ သကိလေသော သဣဏော ဟုတွာ။ **ရဋ္ဌပိဏ္ဍံ ဘုဉ္ဇိ** န္တိ သဒ္ဓါဒေယျံ ဘုဉ္ဇိံ။ စတ္တာရော ဟိ ပရိဘောဂါ ထေယျပရိဘောဂေါ ဣဏပရိဘောဂေါ ဒါယဇ္ဇပရိဘောဂေါ သာမိပရိဘောဂေါတိ။ တတ္ထ ဒုဿီလဿ သင်္ဃမဇ္ဈေ နိသီဒိတွာ ဘုဉ္ဇန္တဿာပိ ပရိဘောဂေါ **ထေယျပရိဘောဂေါ** နာမ။ ကသ္မာ? စတူသု ပစ္စယေသု အနိဿရတာယ။ သီလဝတော အပစ္စဝေက္ခိတပရိဘောဂေါ **ဣဏပရိဘောဂေါ** နာမ။ သတ္တန္နံ သေခါနံ ပရိဘောဂေါ **ဒါယဇ္ဇပရိဘောဂေါ** နာမ။ ခီဏာသဝဿ ပရိဘောဂေါ **သာမိပရိဘောဂေါ** နာမ။ ဣတိ ခီဏာသဝေါဝ သာမိ ဟုတွာ အနဏော ပရိဘုဉ္ဇတိ။ ထေရော အတ္တာနံ ပုထုဇ္ဇနေန ဟုတွာ ပရိဘုတ္တပရိဘောဂံ ဣဏပရိဘောဂံယေဝ ကရောန္တော ဧဝမာဟ။ **အဋ္ဌမိယာ အညာ ဥဒပါဒီ** တိ အဋ္ဌမေ ဒိဝသေ အရဟတ္တဖလံ ဥပ္ပဇ္ဇိ။

အထ ခေါ, အာဝုသော, ဘဂဝါ မဂ္ဂါ ဩက္ကမ္မာ တိ မဂ္ဂတော ဩက္ကမနံ ပဌမတရံ တံဒိဝသေယေဝ အဟောသိ, အရဟတ္တာဓိဂမော ပစ္ဆာ။ ဒေသနာဝါရဿ ပန ဧဝံ အာဂတတ္တာ အရဟတ္တာဓိဂမော ပဌမံ ဒီပိတော။ ကသ္မာ ပန ဘဂဝါ မဂ္ဂါ ဩက္ကန္တောတိ? ဧဝံ ကိရဿ အဟောသိ “ဣမံ ဘိက္ခုံ ဇာတိအာရညိကံ ဇာတိပံသုကူလိကံ ဇာတိဧကာသနိကံ ကရိဿာမီ”တိ။ တသ္မာ ဩက္ကမိ။

မုဒုကာ ခေါ တျာယ န္တိ မုဒုကာ ခေါ တေ အယံ။ ဣမဉ္စ ပန ဝါစံ ဘဂဝါ တံ စီဝရံ ပဒုမပုပ္ဖဝဏ္ဏေန ပါဏိနာ အန္တန္တေန ပရာမသန္တော အာဟ။ ကသ္မာ ဧဝမာဟာတိ? ထေရေန သဟ စီဝရံ ပရိဝတ္တေတုကာမတာယ။ ကသ္မာ ပရိဝတ္တေတုကာမော ဇာတောတိ? ထေရံ အတ္တနော ဌာနေ ဌပေတုကာမတာယ။ ထေရော ပန ယသ္မာ စီဝရဿ ဝါ ပတ္တဿ ဝါ ဝဏ္ဏေ ကထိတေ “ဣမံ တုမှာကံ ဂဏှထာ”တိ ဝစနံ စာရိတ္တမေဝ, တသ္မာ “ပဋိဂ္ဂဏှာတု မေ, ဘန္တေ, ဘဂဝါ”တိ အာဟ။ **ဓာရေဿသိ ပန မေ တွံ, ကဿပ, သာဏာနိ ပံသုကူလာနိ နိဗ္ဗသနာနီ** တိ, ကဿပ, တွံ ဣမာနိ ပရိဘောဂဇိဏ္ဏာနိ ပံသုကူလာနိ ပါရုပိတုံ သက္ခိဿသီတိ ဝဒတိ။ တဉ္စ ခေါ န ကာယဗလံ သန္ဓာယ, ပဋိပတ္တိပူရဏံ ပန သန္ဓာယ ဧဝမာဟ။ အယဉှေတ္ထ အဓိပ္ပာယော – အဟံ ဣမံ စီဝရံ ပုဏ္ဏံ နာမ ဒါသိံ ပါရုပိတွာ အာမကသု

သာနေ ဆဥ္စိတံ တံ သုသာနံ ပဝိသိတ္ဝာ တုမ္ဟမတ္တေဟိ ဟဏာကေဟိ သမ္ပရိကိဏ္ဏံ တေ ဟဏာကေ ဝိဓုနိတ္ဝာ မဟာ အရိယဝံသေ ဌတ္ဝာ အဂ္ဂဟေသိ, တသ္သ မေ ဣမံ စီဝရံ ဂဟိတဒိဝသေ ဒသသဟသ္သစက္ကဝာဠေ မဟာပထဝီ မဟာဝိ ရဝံ ဝိရဝမာနာ ကမ္ပိတ္ထ, အာကာသော တဋတဋာယိ, စက္ကဝာဠဒေဝတာ သာဓုကာရမဒံသု, ''ဣမံ စီဝရံ ဂဏှန္တေန ဘိက္ခုနာ ဇာတိပံသုကူလိကေန ဇာတိအာရညိကေန ဇာတိဧကာသနိကေန ဇာတိသပဒာနစာရိကေန ဘဝိတုံ ဝဋ္ဋတိ, တ္ဝံ ဣ မဿ စီဝရဿ အနုစ္ဆဝိကံ ကာတုံ သက္ခိဿသီ''တိ။ ထေရောပိ အတ္တနာ ပဉ္စန္နံ ဟတ္ထီနံ ဗလံ ဓာရေတိ, သော တံ အတက္ကယိတ္ဝာ ''အဟမေတံ ပဋိပတ္တိံ ပူရေဿာမီ''တိ ဥဿာဟေန သုဂတစီဝရဿ အနုစ္ဆဝိကံ ကာတုကာမော ''ဓာရေဿာမဟံ, ဘန္တေ''တိ အာဟ။ **ပဋိပဇ္ဇိံ** န္တိ ပဋိပန္နောသ္မိ။ ဧဝံ ပန စီဝရပရိဝတ္တနံ ကတ္ဝာ စ ထေရေန ဟရိ တစီဝရံ ဘဂဝတ ဟရိပိ, သတ္ထု စီဝရံ ထေရော။ တသ္မိံ သမယေ မဟာပထဝီ ဥဒကပရိယန္တံ ကတ္ဝာ ဥန္နဒန္တီ ကမ္ပိတ္ထ။

ဘဂဝတော ပုတ္တော တိအာဒီသု ထေရော ဘဂဝန္တံ နိဿာယ အရိယာယ ဇာတိယာ ဇာတောတိ ဘဂဝတော ပုတ္ တော။ ဥရေန ဝသိတ္ဝာ မုခတော နိက္ခန္တဩဝါဒဝသေန ပဗ္ဗဇ္ဇာယ စေဝ ဥပသမ္ပဒာယ စ ပတိဋ္ဌိတတ္တာ **ဩရသော မုခတော ဇာတော**။ ဩဝါဒဓမ္မတော ဇာတတ္တာ ဩဝါဒဓမ္မေန စ နိမ္မိတတ္တာ **ဓမ္မဇော ဓမ္မနိမ္မိတော** ။ ဩဝါဒဓမ္မဒာ ယာဒံ နဝလောကုတ္တရဓမ္မဒာယာဒမေဝ တ အရဟတီတိ **ဓမ္မဒာယာဒော** ။ **ပဋိဂ္ဂဟိတာနိ သာဏာနိ ပံသုကူလာနီ** တိ သ တ္ထာရာ ဟရိတံ ပံသုကူလစီဝရံ ဟရိပနတ္ထာယ ပဋိဂ္ဂဟိတံ။

သမ္မာ ဝဒမာနော ဝဒေယ္ယာ တိ ယံ ပုဂ္ဂလံ ''ဘဂဝတော ပုတ္တော''တိအာဒီဟိ ဂုဏေဟိ သမ္မာ ဝဒမာနော ဝဒေယ် ယ, မမံ တံ သမ္မာ ဝဒမာနော ဝဒေယ္ယ, အဟံ ဧဝရူပောတိ။ ဧတ္တာဝတာ ထေရေန ပဗ္ဗဇ္ဇာ စ ပရိသောဓိတာ ဟောတိ။ အ ယဥ္ဟေတ္ထ အဓိပ္ပာယော – အာဝုသော, ယဿ န ဥပဇ္ဈာယော ပညာယတိ, န အာစရိယော, ကိံ သော အနုပဇ္ဈာယော အနာစရိယော နှာပိတမုဏ္ဍကော သယံဂဟိတကာသာဝေ ''တိတ္ထိယပက္ကန္တကော''တိ သင်္ခ ဂတော ဧဝံ တိကဝုတံ မဂ္ဂံ ပစ္စုဂ္ဂမနံ လဘတိ, တီဟိ ဩဝါဒေဟိ ပဗ္ဗဇ္ဇံ တ ဥပသမ္ပဒံ တ လဘတိ, ကာယေန ကာယံ စီဝရပရိဝတ္တနံ လဘ တိ? ပဿ ယာဝ ဒုဗ္ဘာသိတံ ဝစနံ ထုလ္လနန္ဒာယ ဘိက္ခုနိယာတိ။ ဧဝံ ပဗ္ဗဇ္ဇံ သောဓေတ္ဝာ ဣဒါနိ ဆဟိ အဘိညာဟိ သီဟနာဒံ နဒိတုံ **အဟံ ခော, အာဝုသော**တိအာဒိမာဟ။ သေသံ ပုရိမနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဧကာဒသမံ။

၁၂. ပရံမရဏသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၅၅. ဒ္ဝာဒသမေ **တထာဂတော**တိ သတ္တော။ **န ဟောတံ, အာဝုသော, အတ္ထသံဟိတ** န္တိ, အာဝုသော, ဧတံ ဒိဋ္ဌိဂ တံ အတ္ထသန္နိဿိတံ န ဟောတိ။ **နာဒိဗြဟ္မစရိယက** န္တိ မဂ္ဂဗြဟ္မစရိယဿ ပုဗ္ဗဘာဂပဋိပဒာပိ န ဟောတိ။ **ဧတ ဥ္ဟိ, အာဝုသော, အတ္ထသံဟိတ**န္တိ, အာဝုသော, ဧတံ စတုသစ္စကမ္မဋ္ဌာနံ အတ္ထသန္နိဿိတံ။ **ဧတံ အာဒိဗြဟ္ မစရိယက**န္တိ ဧတံ မဂ္ဂဗြဟ္မစရိယဿ အာဒိ ပုဗ္ဗဘာဂပဋိပဒာ။ ဒ္ဝါဒသမံ။

၁၃. သဒ္ဓမ္မပ္ပတိရူပကသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၅၆. တေရသမေ **အညာယ သဏ္ဌဟိံသု** တိ အရဟတ္တေ ပတိဋ္ဌဟိံသု။ **သဒ္ဓမ္မပ္ပတိရူပက** န္တိ ဒ္ဝေ သဒ္ဓမ္မပ္ ပတိရူပကာနိ အဓိဂမသဒ္ဓမ္မပ္ပတိရူပကဉ္စ ပရိယတ္တိသဒ္ဓမ္မပ္ပတိရူပကဉ္စ။ တတ္ထ –

''ဩဘာသေ စေဝ ဉာဏေ စ, ပီတိယာ စ ဝိကမ္ပတိ။
ပဿဒ္ဓိယာ သုခေ စေဝ၊ ယေဟိ စိတ္တံ ပဝေဓတိ။

''အဓိမောက္ခေ စ ပဂ္ဂဟေ၊ ဥပဋ္ဌာနေ စ ကမ္ပတိ။
ဥပေက္ခာဝဇ္ဇနာယ စေဝ၊ ဥပေက္ခာယ စ နိကန္တိယာ။

''ဣမာနိ ဒသ ဌာနာနိ၊ ပညာ ယဿ ပရိစိတာ။
ဓမ္မုဒ္ဓစ္စကုသလော ဟောတိ၊ န စ သမ္မောဟ ဂစ္ဆတီ''တိ။ (ပဋိ. မ. ၂.၇)။ –

ကြာဒံ ဝိပဿနာဉာဏဿ ဥပက္ကိလေသဇာတံ **အဓိဂမသဒ္ဓမ္မပ္ပတိရူပကံ** နာမ။ တိဿော ပန သင်္ဂီတိယော အနာရုဠှံ ဓာတုကထာ အာရမ္မဏကထာ အသုဘကထာ ဉာဏဝတ္ထုကထာ ဝိဇ္ဇာကရဏ္ဍကောတိ ဣမေဟိ ပဉ္စဟိ ကထာဝတ္ထူဟိ ပရိဗာဟိရံ ဂုဠှဝိနယံ ဂုဠှဝေဿန္တရံ ဂုဠှမဟောသဓံ ဝဏ္ဏပိဋကံ အင်္ဂုလိမာလပိဋကံ ရဋ္ဌပာလဂဇ္ဇိတံ အာဠဝကဂဇ္ဇိတံ ဝေဒလ္လပိဋကန္တိ အဗုဒ္ဓဝစနံ **ပရိယတ္တိသဒ္ဓမ္မပ္ပတိရူပကံ** နာမ။

ဇာတရူပပ္ပတိရူပက န္တိ သုဝဏ္ဏရသဝိဓာနံ အာရကူဋမယံ သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏံ အာဘရဏဇာတံ။ ဆဏကာလေသု ဟိ မနုဿာ “အာဘရဏဘဏ္ဍကံ ဂဏှိဿာမာ”တိ အာပဏံ ဂစ္ဆန္တိ။ အထ နေ အာပဏိကာ ဧဝံ ဝဒန္တိ, “သစေ တုမှေ အာဘရဏတ္ထိကာ, ဣမာနိ ဂဏှထ။ ဣမာနိ ဟိ ဃနာနိ စေဝ ဝဏ္ဏဝန္တာနိ စ အပ္ပဂ္ဃာနိ စာ”တိ။ တေ တေသံ သုတွာ, “ကာရဏံ ဣမေ ဝဒန္တိ, ဣမာနိ ပိဠန္ဓိတွာ သက္ကာ နက္ခတ္တံ ကီဠိတုံ, သောဘန္တိ စေဝ အပ္ပဂ္ဃာနိ စာ”တိ တာနိ ဂဟေတွာ ဂစ္ဆန္တိ။ သုဝဏ္ဏဘဏ္ဍံ အဝိက္ကိယမာနံ နိဒဟိတွာ ဌပေတဗ္ဗံ ဟောတိ။ ဧဝံ တံ ဇာတရူပပ္ပတိရူပကေ ဥပ္ပန္နေ အန္တရဓာယတိ နာမ။

အထ သဒ္ဓမ္မဿ အန္တရဓာနံ ဟောတီ တိ အဓိဂမသဒ္ဓမ္မဿ ပဋိပတ္တိသဒ္ဓမ္မဿ ပရိယတ္တိသဒ္ဓမ္မဿာတိ တိဝိဓဿာပိ သဒ္ဓမ္မဿ အန္တရဓာနံ ဟောတိ။ ပဌမဗောဓိယဉှိ ဘိက္ခူ ပဋိသမ္ဘိဒပ္ပတ္တာ အဟေသုံ။ အထ ကာလေ ဂစ္ဆန္တေ ပဋိသမ္ဘိဒာ ပာပုဏိတုံ န သက္ခိံသု, ဆဠဘိညာ အဟေသုံ။ တတော ဆ အဘိညာ ပာပုဏိတုံ အသက္ကောန္တာ တိဿော ဝိဇ္ဇာ ပာပုဏိံသု။ ဣဒာနိ ကာလေ ဂစ္ဆန္တေ တိဿော ဝိဇ္ဇာ ပာပုဏိတုံ အသက္ကောန္တာ အာသဝက္ခယမတ္တံ ပာပုဏိဿန္တိ။ တမ္ပိ အသက္ကောန္တာ အနာဂာမိဖလံ, တမ္ပိ အသက္ကောန္တာ သကဒာဂာမိဖလံ, တမ္ပိ အသက္ကောန္တာ သောတာပတ္တိဖလံ။ ဂစ္ဆန္တေ ကာလေ သောတာပတ္တိဖလမ္ပိ ပတ္တုံ န သက္ခိဿန္တိ။ အထ နေသံ ယဒာ ဝိပဿနာ ဣမေဟိ ဥပက္ကိလေသေဟိ ဥပက္ကိလိဋ္ဌာ အာရဒ္ဓမတ္တာဝ ဌဿတိ, တဒာ အဓိဂမသဒ္ဓမ္မော အန္တရဟိတော နာမ ဘဝိဿတိ။

ပဌမဗောဓိယဉှိ ဘိက္ခူ စတုန္နံ ပဋိသမ္ဘိဒာနံ အနုစ္ဆဝိကံ ပဋိပတ္တိံ ပူရယိံသု။ ဂစ္ဆန္တေ ကာလေ တံ အသက္ကောန္တာ ဆန္နံ အဘိညာနံ, တမ္ပိ အသက္ကောန္တာ တိဿန္နံ ဝိဇ္ဇာနံ, တမ္ပိ အသက္ကောန္တာ အရဟတ္တဖလမတ္တဿ။ ဂစ္ဆန္တေ ပန ကာလေ အရဟတ္တဿ အနုစ္ဆဝိကံ ပဋိပတ္တိံ ပူရေတုံ အသက္ကောန္တာ အနာဂာမိဖလဿ အနုစ္ဆဝိကံ ပဋိပတ္တိံ ပူရေဿန္တိ , တမ္ပိ အသက္ကောန္တာ သကဒာဂာမိဖလဿ, တမ္ပိ အသက္ကောန္တာ သောတာပတ္တိဖလဿ။ ယဒာ ပန သောတာပတ္တိဖလဿပိ အနုစ္ဆဝိကံ ပဋိပဒံ ပူရေတုံ အသက္ကောန္တာ သီလပာရိသုဒ္ဓိမတ္တေဝ ဌဿန္တိ, တဒာ ပဋိပတ္တိသဒ္ဓမ္မော အန္တရဟိတော နာမ ဘဝိဿတိ။

ယာဝ ပန တေပိဋကံ ဗုဒ္ဓဝစနံ ဝတ္တတိ, န တာဝ သာသနံ အန္တရဟိတန္တိ ဝတ္တုံ ဝဋ္ဋတိ။ တိဋ္ဌန္တု တီဏိ ဝာ, အဘိဓမ္မပိဋကေ အန္တရဟိတေ ဣတရေသု ဒွီသု တိဋ္ဌန္တေသုပိ အန္တရဟိတန္တိ န ဝတ္တဗ္ဗမေဝ။ ဒွီသု အန္တရဟိတေသု ဝိနယပိဋကမတ္တေ ဌိတေပိ, တတြာပိ ခန္ဓကပရိဝာရေသု အန္တရဟိတေသု ဥဘတောဝိဘင်္ဂမတ္တေ, မဟာဝိနယေ အန္တရဟိတေ ဒွီသု ပာတိမောက္ခေသု ဝတ္တမာနေသုပိ သာသနံ အနန္တရဟိတမေဝ။ ယဒာ ပန ဒွေ ပာတိမောက္ခာ အန္တရဓာယိဿန္တိ, အထ ပရိယတ္တိသဒ္ဓမ္မဿ အန္တရဓာနံ ဘဝိဿတိ။ တသ္မိံ အန္တရဟိတေ သာသနံ အန္တရဟိတံ နာမ ဟောတိ။ ပရိယတ္တိယာ ဟိ အန္တရဟိတာယ ပဋိပတ္တိ အန္တရဓာယတိ, ပဋိပတ္တိယာ အန္တရဟိတာယ အဓိဂမော အန္တရဓာယတိ။ ကိံ ကာရဏာ? အယဉှိ ပရိယတ္တိ ပဋိပတ္တိယာ ပစ္စယော ဟောတိ, ပဋိပတ္တိ အဓိဂမဿ။ ဣတိ ပဋိပတ္တိတောပိ ပရိယတ္တိမေဝ ပမာဏံ။

နနု စ ကဿပသမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓကာလေ ကပိလော နာမ အနာရာဓကောဘိက္ခု “ပာတိမောက္ခံ ဥဒ္ဒိသိဿာမီ”တိ ဗီဇနိံ ဂဟေတွာ အာသနေ နိသိန္နော “အတ္ထိ ဣမသ္မိံ ဝတ္တန္တာ”တိ ပုစ္ဆိ, အထ တဿ ဘယေန ယေသမ္ပိ ပာတိမောက္ခော ဝတ္တတိ, တေပိ “မယံ ဝတ္တာမာ”တိ အဝတွာ “န ဝတ္တာမာ”တိ ဝဒိံသု, သော ဗီဇနိံ ဌပေတွာ ဥဋ္ဌာယာသနာ ဂတော, တဒာ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ သာသနံ ဩသက္ကိတန္တိ? ကိဉ္စာပိ ဩသက္ကိတံ, ပရိယတ္တိ ပန ဧကန္တေနေဝ ပမာဏံ။ ယထာ ဟိ မဟတော တဠာကဿ ပာဠိယာ ထိရာယ ဥဒကံ န ဌဿတီတိ န ဝတ္တဗ္ဗံ, ဥဒကေ သတိ ပဒုမာဒီနိ ပုပ္ဖာနိ န ပုပ္ဖိဿန္တီတိ န ဝတ္တဗ္ဗံ, ဧဝမေဝ မဟာတဠာကဿ ထိရပာဠိသဒိသေ တေပိဋကေ ဗုဒ္ဓဝစနေ သတိ မဟာ

တဠာကေ ဥဒကသဒိသာ ပဋိပတ္တိပူရကာ ကုလပုတ္တာ နတ္ထီတိ န ဝတ္တဗ္ဗာ, တေသု သတိ မဟာတဠာကေ ပဒုမာဒီနိ ပုပ္ဖာနိ ဝိယ သောတာပန္နာဒယော အရိယပုဂ္ဂလာ နတ္ထီတိ န ဝတ္တဗ္ဗာတိ ဧဝံ ဧကန္တတော ပရိယတ္တိယေဝ ပမာဏံ။

ပထဝီဓာတူတိ ဒွေ သတသဟဿာနိ စတ္တာရိ စ နဟုတာနိ ဗဟလာ မဟာပထဝီ။ **အာပောဓာတူ**တိ ပထဝိတော ပဋ္ဌာယ ယာဝ သုဘကိဏှဗြဟ္မလောကာ ဥဂ္ဂတံ ကပ္ပဝိနာသကံ ဥဒကံ။ **တေဇောဓာတူ**တိ ပထဝိတော ပဋ္ဌာယ ယာဝ အာဘဿရဗြဟ္မလောကာ ဥဂ္ဂတော ကပ္ပဝိနာသကော အဂ္ဂိ။ **ဝါယောဓာတူ**တိ ပထဝိတော ပဋ္ဌာယ ယာဝ ဝေဟပ္ဖလဗြဟ္မလောကာ ဥဂ္ဂတော ကပ္ပဝိနာသကော ဝါယု။ ဧတေသု ဟိ ဧကဓမ္မောပိ သတ္ထု သာသနံ အန္တရဓာပေတုံ န သက္ကောတိ, တသ္မာ ဧဝမာဟ။ **ဣဓေဝ တေ ဥပ္ပဇ္ဇန္တီ**တိ လောဟတော လောဟခါဒကံ မလံ ဝိယ ဣမသ္မိံ မယ္ဟံယေဝ သာသနေ တေ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ။ **မောဃပုရိသာ**တိ တုစ္ဆပုရိသာ။

အာဒိကေနေဝ ဩပိလဝတီတိ ဧတ္ထ **အာဒိကေနာ**တိ အာဒာနေန ဂဟဏေန။ **ဩပိလဝတီ**တိ နိမုဇ္ဇတိ။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – ယထာ ဥဒကစရာ နာဝါ ဘဏ္ဍံ ဂဏှန္တီ နိမုဇ္ဇတိ, ဧဝံ ပရိယတ္တိအာဒီနံ ပူရဏေန သဒ္ဓမ္မဿ အန္တရဓာနံ န ဟောတိ။ ပရိယတ္တိယာ ဟိ ဟာယမာနာယ ပဋိပတ္တိ ဟာယတိ, ပဋိပတ္တိယာ ဟာယမာနာယ အဓိဂမော ဟာယတိ။ ပရိယတ္တိယာ ပူရယမာနာယ ပရိယတ္တိဓရာ ပုဂ္ဂလာ ပဋိပတ္တိံ ပူရေန္တိ, ပဋိပတ္တိပူရကာ အဓိဂမံ ပူရေန္တိ။ ဣတိ နဝစန္ဒော ဝိယ ပရိယတ္တိယာဒီသု ဝဍ္ဎမာနာသု မယ္ဟံ သာသနံ ဝဍ္ဎတိ ယေဝါတိ ဒဿေတိ။

ဣဒါနိ ယေဟိ ဓမ္မေဟိ သဒ္ဓမ္မဿ အန္တရဓာနဉ္စေဝ ဌိတိ စ ဟောတိ, တေ ဒဿေန္တော **ပဉ္စ ခေါ**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ဩက္ကမနီယာ**တိ အဝက္ကမနီယာ, ဟေဋ္ဌာဂမနီယာတိ အတ္ထော။ **သတ္ထရိ အဂါရဝါ**တိအာဒီသု **အဂါရဝါ**တိ ဂါရဝရဟိတာ။ **အပ္ပတိဿာ**တိ အပ္ပတိဿယာ အနီစဝုတ္တိကာ။ တတ္ထ ယော စေတိယင်္ဂဏံ အာရောဟန္တော ဆတ္တံ ဓာရေတိ, ဥပါဟနံ ဓာရေတိ, အညတော ဩလောကေတွာ ကထံ ကထေန္တော ဂစ္ဆတိ, အယံ **သတ္ထရိ အဂါရဝေါ** နာမ။

ယော ဓမ္မဿဝနဿ ကာလေ သင်္ဃုဋ္ဌေ ဒဟရသာမဏေရေဟိ ပရိဝါရိတော နိသီဒတိ, အညာနိ ဝါ နဝကမ္မာဒီနိ ကရောတိ, ဓမ္မဿဝနဂ္ဂေ နိသိန္နော နိဒ္ဒာယတိ, ဝိက္ခိတ္တော ဝါ အညံ ကထေန္တော နိသီဒတိ, အယံ **ဓမ္မေ အဂါရဝေါ** နာမ။

ယော ထေရုပဋ္ဌာနံ ဂန္တွာ, အဝန္ဒိတွာ နိသီဒတိ, ဟတ္ထပလ္လတ္ထိကံ ဒုဿပလ္လတ္ထိကံ ကရောတိ, အညံ ဝါ ပန ဟတ္ထပါဒကုက္ကုစ္စံ ကရောတိ, ဝုဍ္ဎာနံ သန္တိကေ အနဇ္ဈိဋ္ဌော ကထေတိ, အယံ **သင်္ဃေ အဂါရဝေါ** နာမ။

တိဿော ပန သိက္ခာ အပူရေန္တောဝ **သိက္ခာယ အဂါရဝေါ** နာမ ဟောတိ။ အဋ္ဌ သမာပတ္တိယော အနိဗ္ဗတ္တေန္တော ဝါ တာသံ ဝါ ပန နိဗ္ဗတ္တနတ္ထာယ ပယောဂံ အကရောန္တော **သမာဓိသ္မိံ အဂါရဝေါ** နာမ။ သုက္ကပက္ခော ဝုတ္တဝိပလ္လာသေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗောတိ။ တေရသမံ။

ကဿပသံယုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၆. လာဘသက္ကာရသံယုတ္တံ

၁. ပဌမဝဂ္ဂေါ

၁. အရုဏသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၅၇. လာဘသက္ကာရသံယုတ္တဿ ပဌမေ **အရုဏောတိ** ထဒ္ဓေါ။ **လာဘသက္ကာရသိလောကော** တိ ဧတ္ထ **လာဘော** နာမ စတုပစ္စယလာဘော။ **သက္ကာရော** တိ တေသံယေဝ သုကတာနံ သုသင်္ခတာနံ လာဘော။ **သိလောကောတိ** ဝဏ္ဏဃောသော။ **ကဋုကောတိ** တိခိဏော။ **ဖရုသောတိ** ခရော။ **အန္တရာယိကော** တိ အန္တရာယကရော။ ပဌမံ။

၂. ဗဠိသသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၅၈. ဒုတိယေ **ဗာဠိသိကောတိ** ဗဠိသံ ဂဟေတွာ စရမာနော မစ္ဆဃာတကော။ **အာမိသဂတန္တိ** အာမိသမက္ခိတံ။ **အာမိသစက္ခု** တိ အာမိသေ စက္ခု ဒဿနံ အဿာတိ အာမိသစက္ခု။ **ဂိလဗဠိသောတိ** ဂိလိတဗဠိသော။ **အနယံ အာပန္နော** တိ ဒုက္ခံ ပတ္တော။ **ဗျသနံ အာပန္နော** တိ ဝိနာသံ ပတ္တော။ **ယထာကာမကရဏီယောတိ** ယထာကာမေန ယထာရုစိယာ ယထေဝ နံ ဗာဠိသိကော ကတ္တုကာမော, တထေဝဿ ကတ္တဗ္ဗောတိ အတ္ထော။ **ယထာကာမကရဏီယော ပာပိမတောတိ** ယထာ ကိလေသမာရဿ ကာမော, ဧဝံ ကတ္တဗ္ဗော, နိရယံ ဝါ တိရစ္ဆာနယောနိံ ဝါ ပေတ္တိဝိသယံ ဝါ ပာပေတဗ္ဗော။ ဒုတိယံ။

၃-၄. ကုမ္မသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ

၁၅၉-၁၆၀. တတိယေ **မဟာကုမ္မကုလ** န္တိ မဟန္တံ အဋ္ဌိကစ္ဆပကုလံ။ **အဂမာသီတိ** “ဧတ္ထ အဒ္ဓာ ကိဉ္စိ ခာဒိတဗ္ဗံ အတ္ထိ, တံ မစ္ဆရာယန္တော မံ သေ နိဝါရေတီ”တိ သညာယ အဂမာသိ။ **ပပတာယာတိ** ပပတာ ဝုစ္စတိ ဒီဃရဇ္ဇုကဗဒ္ဓော အယကန္တကောသကေ ဒဏ္ဍကံ ပဝေသေတွာ ဂဟိတော ကဏ္ဏိကသလ္လသဏ္ဌာနော, အယကဏ္ဍကော, ယသ္မိံ ဝေဂေန ပတိတွာ ကစ္ဆပဟေ လဂ္ဂမတ္တေ ဒဏ္ဍကော နိက္ခမတိ, ရဇ္ဇုကော ကောဗဒ္ဓော ဂစ္ဆတေဝ။ **သော ကုမ္မောတိ** သော ဝိဒ္ဓကုမ္မော။ **ယေန သော ကုမ္မော** တိ ဥဒကသဒ္ဒံ သုတွာ သာသင်္ကော်ဘာနံ ဘဝိဿတီတိ နိဝတ္တိတွာ ယေန သော အတ္တကာမော ကုမ္မော။ **န ဒာနိ တွံ အမှာကန္တိ** ဣဒါနိ တွံ အမိတ္တဟတ္ထံ ဂတော, န အမှာကံ သန္တကောတိ အတ္ထော။ ဧဝံ သလ္လပန္တာနံယေဝ စ နေသံ နာဝာယ ဌိတော လုဒ္ဒော ရဇ္ဇုကံ အာကဍ္ဍိတွာ ကုမ္မံ ဂဟေတွာ ယထာကာမံ အကာသိ။ သေသမေတ္ထ ဥတ္တာနတ္ထမေဝ။ တတိယစတုတ္ထာနိ။

၅. မီဠှကသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၆၁. ပဉ္စမေ **မီဠှကာတိ** ဂူထပာဏကာ။ **ဂူထာဒီတိ** ဂူထဘက္ခာ။ **ဂူထပူရာတိ** အန္တော ဂူထေန ဘရိတာ။ **ပုဏ္ဏာ ဂူထဿာတိ** ဣဒံ ပုရိမဿေဝ အတ္ထဒီပနံ။ **အတိမညေယျာ** တိ ပစ္ဆိမပါဒေ ဘူမိယံ ဌပေတွာ ပုရိမပါဒေ ဂူထဿ ဥပရိ အာရောပေတွာ ဌိတာ “အဟမှိ ဂူထာဒီ”တိ ဘဏန္တီ အတိမညေယျ။ **ပိဏ္ဍပာတော စဿ ပူရော** တိ အပရောပိဿ ပတ္တပူရော ပဏီတပိဏ္ဍပာတော ဘဝေယျ။ ပဉ္စမံ။

၆. အသနိသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၆၂. ဆဋ္ဌေ **ကံ, ဘိက္ခဝေ, အသနိဝိစက္က** န္တိ, ဘိက္ခဝေ, ကံ ပုဂ္ဂလံ မတ္ထကေ ပတိတွာ မဒ္ဒမာနံ သုက္ကာသနိစက္ကံ အာဂစ္ဆတု ။ **အပ္ပတ္တမာနသ** န္တိ အနဓိဂတာရဟတ္တံ။ ဣတိ ဘဂဝါ န သတ္တာနံ ဒုက္ခကာမတာယ, အာဒီနဝံ ပန ဒဿေတုံ ဧဝမာဟ။ အသနိစက္ကဉ္ဟိ မတ္ထကေ ပတိတံ ဧကမေဝ အတ္တဘာဝံ နာသေတိ, လာဘသက္ကာရသိလောကေန ပရိယာဒိဏ္ဏစိတ္တော နိရယာဒီသု အနန္တဒုက္ခံ အနုဘောတိ။ ဆဋ္ဌံ။

၇. ဒိဒ္ဓသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၆၃. သတ္တမေ **ဒိဒ္ဓဂတေနာ** တိ ဂတဒိဒ္ဓေန။ **ဝိသလ္လေနာ** တိ ဝိသမက္ခိတေန။ **သလ္လေနာ** တိ သတ္တိယာ။ သတ္တမံ။

၈. သိင်္ဂါလသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၆၄. အဋ္ဌမေ **သိင်္ဂါလော** တိ ဇရသိင်္ဂါလော။ ယထာ ဟိ သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏောပိ ကာယော ပူတိကာယော တွေဝ, တံခဏံ ဂဠိတမ္ပိ စ မုတ္တံ ပူတိမုတ္တန္တွေဝ ဝုစ္စတိ, ဧဝံ တဒဟုဇာတောပိ သိင်္ဂါလော ဇရသိင်္ဂါလောတွေဝ ဝုစ္စတိ။ **ဥက္ကဏ္ဍကေန နာမာ**တိ ဧဝံနာမကေန ရောဂေန။ သော ကိရ သီတကာလေ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ တသ္မိံ ဥပ္ပန္နေ သကလသရီရတော လောမာနိ ပတန္တိ, သကလသရီရံ နိလ္လောမံ ဟုတွာ, သမန္တတော ဖုဋ္ဌတိ, တတဗ္ဘာဟတာ ဝဏာ ရုဇ္ဇန္တိ။ ယထာ ဥမ္မတ္တကသုနခေန ဒဋ္ဌော ပုရိသော အနဝဋ္ဌိတောဝ ဘမတိ, ဧဝံ တသ္မိံ ဥပ္ပန္နေ ဘမိတဗ္ဗော ဟောတိ, အသုကဋ္ဌာနေ သောတ္ထိ ဘဝိဿတီတိ န ပညာယတိ။ အဋ္ဌမံ။

၉. ဝေရမ္ဘသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၆၅. နဝမေ **ဝေရမ္ဘဝါတာ** တိ ဧဝံနာမကာ မဟာဝါတာ။ ကီဒိသေ ပန ဌာနေ တေ ဝါတာ ဝါယန္တီတိ? ယတ္ထ ဌိတဿ စတ္တာရော ဒီပာ ဥပ္ပလိနိပတ္တမတ္တာ ဟုတွာ ပညာယန္တိ။ **ယော ပက္ခီ ဂစ္ဆတီ** တိ နဝဝုဋ္ဌေ ဒေဝေ ဝိရဝန္တော ဝါတသကုဏော တတ္ထ ဂစ္ဆတိ, တံ သန္ဓာယေတံ ဝုတ္တံ။ **အရက္ခိတေနေဝ ကာယေနာ** တိအာဒီသု ဟတ္ထပါဒေ ကီဠာပေန္တော ခန္ဓဋ္ဌိံ ဝါ နာမေန္တော ကာယံ န ရက္ခတိ နာမ, နာနာဝိဓံ ဒုဋ္ဌုလ္လကထံ ကထေန္တော ဝါစံ န ရက္ခတိ နာမ, ကာမဝိတက္ကာဒယော ဝိတက္ကေန္တော စိတ္တံ န ရက္ခတိ နာမ။ **အနုပဋ္ဌိတာယ သတိယာ** တိ ကာယဂတာသတိံ အနုပဋ္ဌပေတွာ။ နဝမံ။

၁၀. သဂါထကသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၆၆. ဒသမေ **အသက္ကာရေန စူဘယ** န္တိ အသက္ကာရေန စ ဥဘယေန။ **သမာဓီ**တိ အရဟတ္တဖလသမာဓိ။ သော ဟိ တေန န ဝိကမ္ပတိ။ **အပ္ပမာဏဝိဟာရိနော**တိ အပ္ပမာဏေန ဖလသမာဓိနာ ဝိဟရန္တဿ။ **သာတတိက** န္တိ သာတတကာရိံ။ **သုခုမံဒိဋ္ဌိဝိပဿက** န္တိ အရဟတ္တမဂ္ဂဒိဋ္ဌိယာ သုခုမဒိဋ္ဌိဖလသမာပတ္တိအတ္ထာယ ဝိပဿနံ ပဋ္ဌပေတွာ အာဂတတ္တာ ဝိပဿကံ။ **ဥပါဒါနက္ခယာရာမ** န္တိ ဥပါဒါနက္ခယသင်္ခါတေ နိဗ္ဗာနေ ရတံ။ **အာဟု သပ္ပုရိသော ဣတီ**တိ သပ္ပုရိသောတိ ကထေန္တိ။ ဒသမံ။

ပဌမော ဝဂ္ဂေါ။

၂. ဒုတိယဝဂ္ဂေါ

၁-၂. သုဝဏ္ဏပါတိသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ

၁၆၇-၁၆၈. ဒုတိယဝဂ္ဂဿ ပဌမေ **သမ္ပဇာနမုသာ ဘာသန္တ** န္တိ အပ္ပမတ္တကေနပိ ကာရဏေန သမ္ပဇာနမေဝ မုသာ ဘာသန္တံ။ "သီလံ ပူရေဿာမီ"တိ သံဝိဟိတဘိက္ခုံ သိနေရုမတ္တောပိ ပစ္စယရာသိ စာလေတုံ န သက္ကောတိ။ ယဒါ ပန သီလံ ပဟာယ သက္ကာရနိဿိတော ဟောတိ, တဒါ ကုဏ္ဍကမုဋ္ဌိဟေတုပိ မုသာ ဘာသတိ, အညံ ဝါ အကိစ္စံ ကရောတိ။ ဒုတိယံ ဥတ္တာနမေဝါတိ။ ပဌမဒုတိယာနိ။

၃-၁၀. သုဝဏ္ဏနိက္ခသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ

၁၆၉. တတိယာဒီသု **သုဝဏ္ဏနိက္ခဿာ** တိ ကေဝလဿ ကဉ္စနနိက္ခဿ။ **သိင်္ဂီနိက္ခဿာ** တိ သိင်္ဂီသုဝဏ္ဏနိက္ခဿ။ **ပထဝိယာ**တိ စက္ကဝါဠဗ္ဘန္တရာယ မဟာပထဝိယာ။ **အာမိသကိဉ္စိက္ခဟေတူ** တိ ကဿစိဒေဝ အာမိသဿ ဟေတု အန္တမသော ကုဏ္ဍကမုဋ္ဌိနောပိ။ **ဇီဝိတဟေတူ**တိ အဋ္ဋဝိယံ စောရေဟိ ဂဟေတွာ ဇီဝိတေ ဝေါရောပိယမာနေ တဿပိ ဟေတု။ **ဇနပဒကလျာဏိယာ** တိ ဇနပဒေ ဥတ္တမိတ္ထိယာ။ တတိယာဒီနိ။

ဒုတိယော ဝဂ္ဂေါ။

၃. တတိယဝဂ္ဂေါ

၁-၂. မာတုကမသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ

၁၇၀-၁၇၁. တတိယဝဂ္ဂဿ ပဌမေ **န တဿ, ဘိက္ခဝေ, မာတုကမော** တိ န တဿ ရဟော ကေနကဿ နိသိန္နဿ တေန ဓမ္မေန အတ္တိကောပိ မာတုကမော စိတ္တံ ပရိယာအတုံ သက္ကောတိ, ယဿ လာဘာသက္ကာရသိလော ကော စိတ္တံ ပရိယာအတုံ သက္ကောတီတိ, အတ္ထော။ ဒုတိယံ ဥတ္တာနမေတတိ။ ပဌမဒုတိယာနိ။

၃-၆. ကေပုတ္တကသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ

၁၇၂-၁၇၅. တတိယေ **သဒ္ဓာ** တိ သောတာပန္နာ။ သေသမေတ္ထ ဥတ္တာနမေဝ။ တထာ စတုတ္ထေ ပဉ္စမေ ဆဋ္ဌေ စ။ တတိယာဒီနိ။

၇. တတိယသမဏဗြာဟ္မဏသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၇၆. သတ္တမေ **သမုဒယန္တိ**အာဒီသု သဟ ပုဗ္ဗကမ္မေန အတ္တဘာဝေ ကောလပုတ္တိယံ ဝဏ္ဏပောက္ခရတာ ကလျာဏတက္ကရဏတာ ဓုတင်္ဂကာဝိကရဏံ စီဝရဓာရဏံ ပရိတရသမ္ပတ္တိတိ ဧဝမာဒိ လာဘာသက္ကာရဿ သမုဒယော နာမ, တံ သမုဒယသစ္စဝသေန နပ္ပဇာနာတိ, နိရောဓော စ ပဋိပဒာ စ နိရောဓသစ္စမဂ္ဂသစ္စဝသေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ သတ္တမံ။

၈. ဆဝိသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၇၇. အဋ္ဌမေ ယဿ္မာ လာဘာသက္ကာရသိလောကော နရကာဒီသု, နိဗ္ဗတ္တေန္တော သကလမ္ပိ ဣမံ အတ္တဘာဝံ နာသေတိ, ဣဓာပိ မရဏမ္ပိ မရဏမတ္တမ္ပိ ဒုက္ခံ အာဝဟတိ, တဿ္မာ **ဆဝိံ ဆိန္ဒတီ** တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ အဋ္ဌမံ။

၉. ရဇ္ဇုသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၇၈. နဝမေ **တဋ္ဋရဇ္ဇုယာ** တိ သုတ္တာဒိမယာ ရဇ္ဇု မုဒုကာ ဟောတိ တဋ္ဋရဇ္ဇု ခရာ ဖရုသာ, တဿ္မာ အယမေဝ ဂဟိတာ။ နဝမံ။

၁၀. ဘိက္ခုသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၇၉. ဒသမေ **ဒိဋ္ဌဓမ္မသုခဝိဟာရာ**တိ ဖလသမာပတ္တိသုခဝိဟာရာ။ **တေသာဟမဿာ** တိ တေသံ အဟံ အဿ ။ ခီဏာသဝေ ဟိ လာဘီ ပုညသမ္ပန္နော ယာဂုခဇ္ဇကာဒီနိ ဂဟေတွာ အာဂတာဂတာနံ အနုမောဒနံ ကရောန္တော ဓမ္မံ ဒေသေန္တော ပဉှံ ဝိဿဇ္ဇေန္တော ဖလသမာပတ္တိံ အပ္ပေတွာ နိသီဒိတုံ ဩကာသံ န လဘတိ, တံ သန္ဓာယ ဝုတ္တန္တိ။ ဒသမံ။

တတိယော ဝဂ္ဂေါ။

၄. စတုတ္ထဝဂ္ဂေါ

၁-၄. ဘိန္ဒိသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ

၁၈၀-၁၈၃. စတုတ္ထဝဂ္ဂဿ ပဌမံ ဥတ္တာနမေဝ။ ဒုတိယာဒီသု **ကုသလမူလန္တိ** အလောဘာဒိတိဝိဓကုသလဓမ္မော။ **သုက္ကော ဓမ္မော** တိ တဿေဝ ပရိယာယဒေသနာ ။ အယံ ပနေတ္ထ သင်္ခေပတ္ထော – ယဿ ကုသလမူလာဒိ

သဒ္ဓါတဿ အနဝဇ္ဇဓမ္မဿ အသမုစ္ဆိန္နတ္တာ ဒေဝဒတ္တော သဂ္ဂေ တ နိဗ္ဗတ္တေယျ, မဂ္ဂဖလာနိ တ အဓိ ဂစ္ဆေယျ, သ္တဿ **သမုစ္ဆေဒမဂမာ** သဗ္ဗသော သမုစ္ဆိန္နော ဝိနဋ္ဌော။ ပဉ္စမာဒီနိ။

၅. အစိရပက္ကန္တသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၈၄. ပဉ္စမေ **ပရာဘတယာ**တိ အဝမိုယာ ဝိနာသာယ။ **အဿတရီ** တိ ဝဠဝါယ ကုစ္ဆိသ္မိံ ဂဒ္ရဘဿ ဇာတာ။ **အတ္တဝဓာယ ဂဗ္ဘံ ဂဏှာတီ** တိ တံ အဿေန သဒ္ဓိံ သမ္ပယောဇေန္တိ, သာ ဂဗ္ဘံ ဂဏှိတ္တတ ကာလေ သမ္ပတ္တေ ဝိဇာယိတုံ န သက္ကောတိ, ပါဒေဟိ ဘူမိယံ ပဟရန္တီ တိဋ္ဌတိ, အထဿာ စတ္တာရော ပါဒေ စတူသု ခါဏုကေသု ဗန္ဓိတ္တတ ကုစ္ဆိံ ဖာလေတ္တတ ပေါတံ နီဟရန္တိ, သာ တတ္ထေဝ မရတိ။ တေနေတံ ဝုတ္တံ။ ပဉ္စမံ။

၆. ပဉ္စရထသတသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၈၅. ဆဋ္ဌေ **ဘတ္တာဘိဟာရော** တိ အဘိဟရိတဗ္ဗံ ဘတ္တံ။ တဿ ပန ပမာဏံ ဒဿေတုံ **ပဉ္စ စ ထာလိပါက သတာနီ**တိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ ဧကော ထာလိပါကော ဒသန္နံ ပုရိသာနံ ဘတ္တံ ဂဏှာတိ။ **နာသာယ ပိတ္တံ ဘိန္ဒေယျု**န္တိ အစ္ဆပိတ္တံ ဝါ မစ္ဆပိတ္တံ ဝါ တဿ နာသပုဋေ ပက္ခိပေယျုံ။ ဆဋ္ဌံ။

၇-၁၃. မာတုသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ

၁၈၆-၁၈၇. သတ္တမေ **မာတုပိ ဟေတူ**တိ "သစေ မုသာ ဘဏာသိ, မာတရံ တေ ဝိဿဇ္ဇေဿာမ။ နော စေ ဘဏာသိ, န ဝိဿဇ္ဇေဿာမာ"တိ ဧဝံ စောရေဟိ အဋ္ဋဝိယံ ပုဋ္ဌမာနော တဿာ စောရဟတ္ထဂတာယ မာတုယာပိ ဟေတု သမ္ပဇာနမုသာ န ဘာသေယျာတိ အတ္ထော။ ဣတော ပရေသုပိ ဧသေဝ နယောတိ။ သတ္တမာဒီနိ။

လာဘသက္ကာရသံယုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၇. ရာဟုလသံယုတ္တံ

၁. ပဌမဝဂ္ဂေါ

၁-၈. စက္ခုသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ

၁၈၈-၁၉၅. ရာဟုလသံယုတ္တဿ ပဌမေ **ဧကော**တိ စတူသု ဣရိယာပထေသု ဧကဝိဟာရီ။ **ဝူပကဋ္ဌော** တိ ဝိဝေကဋ္ဌော နိဿဋ္ဌော။ **အပ္ပမတ္တော** တိ သတိယာ အဝိပ္ပဝသန္တော။ **အာတာပီ**တိ ဝီရိယသမ္ပန္နော။ **ပဟိတတ္တော ဝိဟရေယျ**န္တိ ဝိသေသာဓိဂမတ္ထာယ ပေသိတတ္တော ဟုတွာ ဝိဟရေယျံ။ **အနိစ္စ**န္တိ ဟုတွာ အဘာဝတကာရေန အနိစ္စံ။ အထ ဝါ ဥပ္ပာဒဝယဝန္တတာယ တာဝကာလိကတာယ ဝိပရိဏာမကောဋိယာ နိစ္စပဋိက္ခေပတောတိ ဣမေဟိပိ ကာရဏေဟိ အနိစ္စံ။ **ဒုက္ခ**န္တိ စတူဟိ ကာရဏေဟိ ဒုက္ခံ ဒုက္ခမနဋ္ဌေန ဒုက္ခဝတ္ထုကဋ္ဌေန သတတသမ္ပီဠနဋ္ဌေန သုခပဋိက္ခေပေနာတိ။ **ကလ္လ**န္တိ ယုတ္တံ။ **ဧတံ မမာ**တိ တဏှာဂါဟော။ **ဧသောဟမသ္မီ** တိ မာနဂါဟော။ **ဧသော မေ အတ္တာ**တိ ဒိဋ္ဌိဂါဟော။ တဏှာဂါဟော စေတ္ထ အဋ္ဌသတတဏှာဝိစရိတဝသေန, မာနဂါဟော နဝဝိဓမာနဝသေန, ဒိဋ္ဌိဂါဟော ဒွာသဋ္ဌိဒိဋ္ဌိဝသေန ဝေဒိတဗ္ဗော။ **နိဗ္ဗိန္ဒံ ဝိရဇ္ဇတီ** တိ ဧတ္ထ ဝိရာဂဝသေန စတ္တာရော မဂ္ဂါ ကထိတာ, **ဝိရာဂါ ဝိမုစ္စတီ** တိ ဧတ္ထ ဝိမုတ္တိဝသေန စတ္တာရိ သာမညဖလာနိ။

ဧတ္ထ စ ပဉ္စသု ဒွာရေသု ပသာဒာဝ ဂဟိတာ, **မနော**တိ ဣမိနာ တေဘူမကံ သမ္မသနစာရစိတ္တံ။ ဒုတိယေ ပဉ္စသု ဒွာရေသု အာရမ္မဏမေဝ။ တတိယေ ပဉ္စသု ဒွာရေသု ပသာဒဝတ္ထုကစိတ္တမေဝ, မနောဝိညာဏေန တေဘူမကံ သမ္မသနစာရစိတ္တံ ဂဟိတံ။ ဧဝံ သဗ္ဗတ္ထ နယော နေတဗ္ဗော။ ဆဋ္ဌေ တေဘူမကဓမ္မာ။ အဋ္ဌမေ ပန **တဏှာ**တိ တသ္မိံ တသ္မိံ ဒွာရေ ဇဝနပ္ပတ္တာဝ လဗ္ဘတိ။ ပဌမာဒီနိ။

၉. ဓာတုသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၉၆. နဝမေ ဝိညာဏဓာတုဝသေန နာမံ, သေသာဟိ ရူပန္တိ နာမရူပံ ကထိတံ။ နဝမံ။

၁၀. ခန္ဓသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၉၇. ဒသမေ ရူပက္ခန္ဓော ကာမာဝစရော, သေသာ စတ္တာရော သဗ္ဗသင်္ဂါဟိကပရိစ္ဆေဒေန စတုဘူမကာ။ ဣဓ ပန တေဘူမကာတိ ဂဟေတဗ္ဗာ။ ဒသမံ။

ပဌမော ဝဂ္ဂေါ။

၂. ဒုတိယဝဂ္ဂေါ

၁-၁၀. စက္ခုသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ

၁၉၈-၁၉၉. ဒုတိယေ ဒသ ဥတ္တာနတ္ထာနေဝ။ ပဌမာဒီနိ။

၁၁. အနုသယသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၀၀. ဧကာဒသမေ **ဣမသ္မိဉ္စ သဝိညာဏကေ ကာယေ** တိ အတ္တနော သဝိညာဏကကာယံ ဒဿေတိ, **ဗဟိဒ္ဓာ စာ**တိ ပရဿ သဝိညာဏကံ ဝါ အဝိညာဏကံ ဝါ။ ပုရိမေန ဝါ အတ္တနော စ ပရဿ စ ဝိညာဏမေဝ ဒဿေတိ, ပစ္ဆိမေန ဗဟိဒ္ဓာ အနိန္ဒြိယဗဒ္ဓရူပံ။ **အဟင်္ကာရမမင်္ကာရမာနာနုသယာ** တိ အဟံကာရဒိဋ္ဌိ စ မမံကာရတဏှာ စ မာနာနုသယာ စ။ **န ဟောန္တီ** တိ ဧတေ ကိလေသာ ကထံ ဇာနန္တဿ ဧတေသု ဝတ္ထူသု န ဟောန္တီတိ ပုစ္ဆတိ။ **သမ္မပ္ပညာယ ပဿတီ**တိ သဟ ဝိပဿနာယ မဂ္ဂပညာယ သုဋ္ဌု ပဿတိ။ ဧကာဒသမံ။

၁၂. အပဂတသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၀၁. ဒွါဒသမေ **အဟင်္ကာရမမင်္ကာရမာနာပဂတ**န္တိ အဟံကာရတော စ မမံကာရတော စ မာနတော စ အပဂတံ။ **ဝိဓာ သမတိက္ကန္တ**န္တိ မာနကောဋ္ဌာသေ သုဋ္ဌု အတိက္ကန္တံ။ **သန္တံ သုဝိမုတ္တ**န္တိ ကိလေသဝူပသမေန သန္တံ, ကိလေသေဟေဝ သုဋ္ဌု ဝိမုတ္တံ။ သေသံ ဥတ္တာနမေဝါတိ။ ဒွါဒသမံ။

ဒုတိယော ဝဂ္ဂေါ။

ဒွီသုပိ အသေက္ခဘူမိ ကထိတာ။ ပဌမော ပနေတ္ထ အာယာစန္တဿ ဒေသိတော, ဒုတိယော အနာယာစန္တဿ။ သကလေပိ ပန ရာဟုလသံယုတ္တေ ထေရဿ ဝိမုတ္တိပရိပါစနီယဓမ္မာဝ ကထိတာတိ။

ရာဟုလသံယုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၈. လက္ခဏသံယုတ္တံ

၁. ပဌမဝဂ္ဂေါ

၁. အဋ္ဌိသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၀၂. လက္ခဏသံယုတ္တေ ယွတယံ **အာယသ္မာ စ လက္ခဏော** တိ လက္ခဏတ္ထေရော ဝုတ္တော, သေ ဇဋိလသဟဿဗ္ဘန္တရေ ဧဟိဘိက္ခုူပသမ္ပဒာယ ဥပသမ္ပန္နော အာဒိတ္တပရိယာယာဝသာနေ အရဟတ္တံ ပတ္တော ဧကော မဟာသာဝကောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ ယသ္မာ ပနေသ လက္ခဏသမ္ပန္နေန သဗ္ဗာကာရပရိပူရေန ဗြဟ္မသမေန အတ္တဘာဝေန သမန္နာဂတော, တသ္မာ "လက္ခဏော"တိ သင်္ခံ ဂတော။ မဟာမောဂ္ဂလ္လာနော ပန ပဗ္ဗဇိတဒိဝသတော သတ္တမေ ဒိဝသေ အရဟတ္တံ ပတ္တော ဒုတိယော အဂ္ဂသာဝကော။

သိတံ ပါတွာကာသီတိ မန္ဒဟသိတံ ဟတုအကာသိ, ပကာသယိ ဒဿေသီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ကိံ ပန ဒိသွာ ထေရော သိတံ ပါတွာကာသီတိ? ဥပရိ ပါဠိယံ အာဂတံ အဋ္ဌိကသင်္ခလိကံ ဧကံ ပေတလောကေ နိဗ္ဗတ္တံ သတ္တံ ဒိသွာ။ တဉ္စ ခေါ ဒိဗ္ဗေန စက္ခုနာ, န ပသာဒစက္ခုနာ။ ပသာဒစက္ခုဿ ဟိ ဧတေ အတ္တဘာဝါ န အာပာထံ အာဂစ္ဆန္တိ။ ဧဝရူပံ ပန အတ္တဘာဝံ ဒိသွာ ကာရုညေ ကတ္တဗ္ဗေ ကသ္မာ သိတံ ပါတွာကာသီတိ? အတ္တနော စ ဗုဒ္ဓဉာဏဿ စ သမ္ပတ္တိံ သမနုဿရဏတော။ တဉှိ ဒိသွာ ထေရော "အဒိဋ္ဌသစ္စေန နာမ ပုဂ္ဂလေန ပဋိလဘိတဗ္ဗာ ဧဝရူပါ အတ္တဘာဝါ မုတ္တော အဟံ, လာဘာ ဝတ မေ, သုလဒ္ဓံ ဝတ မေ"တိ အတ္တနော စ သမ္ပတ္တိံ အနုဿရိတွာ – "အဟော ဗုဒ္ဓဿ ဘဂဝတော ဉာဏသမ္ပတ္တိ, 'ယော ကမ္မဝိပါကော, ဘိက္ခဝေ, အစိန္တေယျော န စိန္တေတဗ္ဗော'တိ ဒေသေသိ, ပစ္စက္ခံ ဝတ ကတွာ ဗုဒ္ဓါ ဒေသေန္တိ, သုပ္ပဋိဝိဒ္ဓါ ဗုဒ္ဓါနံ ဓမ္မဓာတူ"တိ ဧဝံ ဗုဒ္ဓဉာဏသမ္ပတ္တိဉ္စ အနုဿရိတွာ သိတံ ပါတွာကာသီတိ။

အထ လက္ခဏတ္ထေရော ကသ္မာ န အဒ္ဒသ, ကိမဿ ဒိဗ္ဗစက္ခု နတ္ထီတိ? နော နတ္ထိ, မဟာမောဂ္ဂလ္လာနော ပန အာဝဇ္ဇေန္တော အဒ္ဒသ, ဣတရော ပန အနာဝဇ္ဇနေန န အဒ္ဒသ။ ယသ္မာ ပန ခီဏာသဝါ နာမ န အကာရဏာ သိတံ ကရောန္တိ, တသ္မာ တံ လက္ခဏတ္ထေရော ပုစ္ဆိ **ကော နု ခေါ, အာဝုသော မောဂ္ဂလ္လာန, ဟေတု, ကော ပစ္စယော သိတဿ ပါတုကမ္မာယာ**တိ? ထေရော ပန ယသ္မာ ယေဟိ အယံ ဥပပတ္တိ သာမံ အဒိဋ္ဌာ, တေ ဒုဿဒ္ဓါပယာ ဟောန္တိ, တသ္မာ ဘဂဝန္တံ သက္ခိံ ကတွာ ဗျာကာတုကာမတာယ **အကာလော ခေါ, အာဝုသော**တိအာဒိမာဟ။ တတော ဘဂဝတော သန္တိကေ ပုဋ္ဌော **ဣဓာဟံ, အာဝုသော**တိအာဒိနာ နယေန ဗျာကာသိ။

တတ္ထ **အဋ္ဌိကသင်္ခလိက** န္တိ သေတံ နိမ္မံသလောဟိတံ အဋ္ဌိသင်္ဃာတံ။ **ဂိဇ္ဈာပိ ကာကာပိ ကုလလာပိ** တိ ဧတေပိ ယက္ခဂိဇ္ဈာ စေဝ ယက္ခကာကာ စ ယက္ခကုလလာ စ ပစ္စေတဗ္ဗာ။ ပါကတိကာနံ ပန ဂိဇ္ဈာဒီနံ အာပာထမ္ပိ ဧတံ ရူပံ နာဂစ္ဆတိ။ **အနုပတိတွာ အနုပတိတွာ**တိ အနုဗန္ဓိတွာ အနုဗန္ဓိတွာ။ **ဝိတုဒေန္တိ** တိ အသိဓာရူပမေဟိ တိခိဏေဟိ လောဟတုဏ္ဍကေဟိ ဝိဇ္ဈိတွာ ဝိဇ္ဈိတွာ ဣတော စိတော စ စရန္တိ ဂစ္ဆန္တိ။ **သာ သုဒံ အဋ္ဋဿရံ ကရောတီ**တိ ဧတ္ထ **သုဒ**န္တိ နိပါတော, သာ အဋ္ဌိကသင်္ခလိကာ အဋ္ဋဿရံ အာတုရဿရံ ကရောတီတိ အတ္ထော။ အကုသလဝိပါကာနုဘဝနတ္ထံ ကိရ ယောဇနပ္ပမာဏာပိ တာဒိသာ အတ္တဘာဝါ နိဗ္ဗတ္တန္တိ, ပသာဒုဿဒါ စ ဟောန္တိ ပက္ကဂဏ္ဍသဒိသာ။ တသ္မာ သာ အဋ္ဌိကသင်္ခလိကာ ဗလဝဝေဒနာတုရာ တာဒိသံ သဒ္ဒမကာသီတိ။

ဧဝဉ္စ ပန ဝတွာ ပုန အာယသ္မာ မဟာမောဂ္ဂလ္လာနော "ဝဋ္ဋကမိသတ္တာ နာမ ဧဝရူပါ အတ္တဘာဝါ န မုစ္စန္တီ"တိ သတ္တေသု ကာရုညံ ပဋိစ္စ ဥပ္ပန္နံ ဓမ္မသံဝေဂံ ဒဿေန္တော **တဿ မယှံ, အာဝုသော, ဧတဒဟောသိ အစ္ဆရိယံ ဝတ ဘော**တိအာဒိမာဟ။ တတော ဘဂဝါ ထေရဿ အာနုဘာဝံ ပကာသေန္တော **စက္ခုဘူတာ ဝတ, ဘိက္ခဝေ, သာဝကာ ဝိဟရန္တီ** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ စက္ခု ဘူတံ ဇာတံ ဥပ္ပန္နံ ဧတေသန္တိ **စက္ခုဘူတာ,** ဘူတစက္ခုကာ ဥပ္ပန္နစက္ခုကာ စက္ခုံ ဥပ္ပာဒေတွာ ဝိဟရန္တီတိ အတ္ထော။ ဒုတိယပဒေပိ ဧသေဝ နယော။ **ယတြ ဟိ နာမာ** တိ ဧတ္ထ **ယတြာ**တိ ကာရဏဝစနံ။ တတြာယံ အတ္ထယောဇနာ – ယသ္မာ နာမ သာဝကောပိ ဧဝရူပံ ဉဿတိ ဝါ ဒက္ခတိ ဝါ သက္ခိံ ဝါ ကရိဿတိ, တသ္မာ အဝေစုမှာ – "စက္ခုဘူတာ ဝတ, ဘိက္ခဝေ, သာဝကာ ဝိဟရန္တိ, ဉာဏဘူတာ ဝတ, ဘိက္ခ

ဝေ, သာဝကာ ဝိဟရန္တီ’’တိ။ **ပုဗ္ဗေဝ မေ သော, ဘိက္ခဝေ, သတ္တော ဒိဋ္ဌော** တိ ဗောဓိမဏ္ဍေ သဗ္ဗညုတညာဏပဋိဝေဓေန အပ္ပမာဏေသု စက္ကဝာဠေသု အပ္ပမာဏေ သတ္တနိကာယေ ဘဝဂတိယောနိဋ္ဌိတိနိဝါသေ စ ပစ္စက္ခံ ကရောန္တေန မယာ ပုဗ္ဗေဝ သော သတ္တော ဒိဋ္ဌောတိ ဝဒတိ။

ကေဃာတကောတိ ကတေ ဝဓိတ္တ အဋ္ဌိတော မံသံ မောစေတ္တ ဝိက္ကိဏိတ္တ ဇီဝိကံ ကပ္ပနကသတ္တော။ **တဿေဝ ကမ္မဿ ဝိပာကာဝသေသေနာ**တိ တဿ နာနာစေတနာဟိ အာယူဟိတဿ အပရာပရိယကမ္မဿ။ တတ္ရ ဟိ ယာယ စေတနာယ နရကေ ပဋိသန္ဓိ ဇနိတာ, တဿာ ဝိပါကေ ပရိက္ခီဏေ အဝသေသကမ္မံ ဝါ ကမ္မနိမိတ္တံ ဝါ အာရမ္မဏံ ကတ္တ ပုန ပေတာဒီသု ပဋိသန္ဓိ နိဗ္ဗတ္တတိ, တသ္မာ သာ ပဋိသန္ဓိ ကမ္မသဘာဂတာယ အာရမ္မဏသဘာဂတာယ ဝါ ‘‘တဿေဝ ကမ္မဿ ဝိပါကာဝသေသော’’တိ ဝုစ္စတိ။ အယဉ္စ သတ္တော ဇဝံ ဥပပန္နော။ တေနာဟ – ‘‘တဿေဝ ကမ္မဿ ဝိပါကာဝသေသေနာ’’တိ။ တဿ ကိရ နရကာ စဝနကာလေ နိမ္မံသကတာနံ ဂုန္နံ အဋ္ဌိရာသိယေဝ နိမိတ္တံ အဟောသိ။ သော ပဋိစ္ဆန္နမ္ပိ တံ ကမ္မံ ဝိညူနံ ပာကဋံ ဝိယ ကရောန္တော အဋ္ဌိသင်္ခလိကပေတော ဇာတော။ ပဌမံ။

၂. ပေသိသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၀၃. မံသပေသိဝတ္ထုသ္မိံ **ကေဃာတကော**တိ ကေမံသပေသိယော ကတ္တ သုက္ခာပေတ္တ ဝလ္လူရဝိက္ကယေန အနေကာနိ ဝဿာနိ ဇီဝိကံ ကပ္ပေသိ, တေနဿ နရကာ စဝနကာလေ မံသပေသိယေဝ နိမိတ္တံ အဟောသိ။ သော မံသပေသိပေတော ဇာတော။ ဒုတိယံ။

၃. ပိဏ္ဍသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၀၄. မံသပိဏ္ဍဝတ္ထုသ္မိံ **သာကုဏိကော**တိ သကုဏေ ဂဟေတ္တ ဝိက္ကိဏနကာလေ နိပ္ပက္ခစမ္မေ မံသပိဏ္ဍမတ္တေ ကတ္တ ဝိက္ကိဏန္တော ဇီဝိကံ ကပ္ပေသိ, တေနဿ နရကာ စဝနကာလေ မံသပိဏ္ဍောဝ နိမိတ္တံ အဟောသိ။ သော မံသပိဏ္ဍပေတော ဇာတော။ တတိယံ။

၄. နိစ္ဆဝိသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၀၅. နိစ္ဆဝိဝတ္ထုသ္မိံ တဿ ဩရဗ္ဘိကဿ ဧဠကေ ဝဓိတ္တ ဝဓိတ္တ နိစ္စမ္မေ ကတ္တ ကပ္ပိတဇီဝိကဿ ပုရိမနယေနေဝ နိစ္စမ္မံ ဧဠကသရီရံ နိမိတ္တံ အဟောသိ။ သော နိစ္ဆဝိပေတော ဇာတော။ စတုတ္ထံ။

၅. အသိလောမသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၀၆. အသိလောမဝတ္ထုသ္မိံ သော သူကရိကော ဒီဃရတ္တံ နိဝါပပုဋ္ဌေ သူကရေ အသိနာ ဝဓိတ္တ ဝဓိတ္တ ဒီဃရတ္တံ ဇီဝိကံ ကပ္ပေသိ, တဿ ဥက္ခိတ္တာသိကဘာဝောဝ နိမိတ္တံ အဟောသိ။ တသ္မာ အသိလောမပေတော ဇာတော။ ပဉ္စမံ။

၆. သတ္တိသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၀၇. သတ္တိလောမဝတ္ထုသ္မိံ သော မာဂဝိကော ဧကံ မိဂဉ္စ သတ္တိဉ္စ ဂဟေတ္တ ဝနံ ဂန္တွာ တဿ မိဂဿ သမီပံ အာဂတာဂတေ မိဂေ သတ္တိယာ ဝိဇ္ဈိတ္တ မာရေသိ, တဿ သတ္တိယာ ဝိဇ္ဈနကဘာဝေါယေဝ နိမိတ္တံ အဟောသိ။ တသ္မာ သတ္တိလောမပေတော ဇာတော။ ဆဋ္ဌံ။

၇. ဥသုလောမသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၀၈. ဥသုလောမဝတ္ထုသ္မိံ **ကာရဏိကော**တိ ရာဇာပရာဓိကေ အနေကာဟိ ကာရဏာဟိ ပီဠေတ္တ အဝသာနေ ကဏ္ဍေန ဝိဇ္ဈိတ္တ မာရဏကပုရိသော။ သော ကိရ ‘‘အမုကသ္မိံ ပဒေသေ ဝိဒ္ဓော မရတီ’’တိ ဉတ္တဝ ဝိဇ္ဈတိ။ တဿေ

ဝံ ဇိဝိကံ ကပ္ပေတွာ နရကေ ဥပ္ပန္နဿ တတော ပက္ကာဝသေသေန ကုဋ္ဌပပတ္တိကာလေ ဥဿုနာ ဝိဖ္လုနဘာဝေဃေ ဝ နိမိတ္တံ အဟောသိ။ တသ္မာ ဥဿုလောမပေတော ဇာတော။ သတ္တမံ။

၈. သူစိလောမသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၀၉. သူစိလောမဝတ္ထုသ္မိံ **သူတော**တိ အဿဒမကော။ ကေဒမကောတိပိ ဝဒန္တိယေဝ။ တဿ ပတောဒသူစိယာ ဝိဖ္လုနဘာဝေဃေဝ နိမိတ္တံ အဟောသိ။ တသ္မာ သူစိလောမပေတော ဇာတော။ အဋ္ဌမံ။

၉. ဒုတိယသူစိလောမသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၁၀. ဒုတိယေ သူစိလောမဝတ္ထုသ္မိံ **သူစကော**တိ ပေသုညကာရကော။ သော ကိရ မနုဿေ အညမညဉ္စ ဘိန္ဒိ, ရာဇကုလေ စ ''ဣမဿ ဣမံ နာမ အတ္ထိ, ဣမိနာ ဣဒံ နာမ ကတ''န္တိ သူစေတွာ သူစေတွာ အနယဗျသနံ ပာပေသိ။ တသ္မာ ယထာ တေန သူစေတွာ မနုဿာ ဘိန္နာ, တထာ သူစီဟိ ဘေဒနဒုက္ခံ ပစ္စနုဘောတုံ ကမ္မမေဝ နိမိတ္တံ ကတွာ သူစိလောမပေတော ဇာတော။ နဝမံ။

၁၀. ကုမ္ဘဏ္ဍသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၁၁. အဏ္ဍဘာရိဝတ္ထုသ္မိံ **ကာမကူဋကော**တိ ဝိနိစ္ဆယာမစ္စော။ တဿ ကမ္မသဘာဂတာယ ကုမ္ဘမတ္တာ မဟာဃဋပ္ပမာဏာ အဏ္ဍာ အဟေသုံ။ သော ဟိ ယသ္မာ ရဟော ပဋိစ္ဆန္နေ ဌာနေ လဉ္ဇံ ဂဟေတွာ ကူဋဝိနိစ္ဆယေန ပာကဋံ ဒောသံ ကရောန္တော သာမိကေ အဿာမိကေ အကာသိ, တသ္မာဿ ရဟဿံ အင်္ဂံ ပာကဋံ နိဗ္ဗတ္တံ။ ယသ္မာ ဒဏ္ဍံ ပဋ္ဌပေန္တော ပရေသံ အသယှံ ဘာရံ အာရောပေသိ, တသ္မာဿ ရဟဿံ အင်္ဂံ အသယှဘာရော ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တံ။ ယသ္မာ ယသ္မိံ ဌာနေ ဌိတေန သမေန ဘဝိတဗ္ဗံ, တသ္မိံ ဌတွာ ဝိသမော အဟောသိ, တသ္မာဿ ရဟဿင်္ဂေ ဝိသမာ နိသဇ္ဇာ ဝ အဟောသီတိ။ ဒသမံ။

ပဌမော ဝဂ္ဂေါ။

၂. ဒုတိယဝဂ္ဂေါ

၁. သသီသကသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၁၂. ပာရဒာရိကဝတ္ထုသ္မိံ သော သတ္တော ပရဿ ရက္ခိတဂေါပိတံ သဿာမိကံ ဖဿံ ဖုသန္တော မီဠှသုခေန ကာမသုခေန စိတ္တံ ရမယိတွာ ကမ္မသဘာဂတာယ ဂူထဖဿံ ဖုသန္တော ဒုက္ခမနုဘဝိတုံ တတ္ထ နိဗ္ဗတ္တော။ ပဌမံ။

၂. ဂူထခါဒသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၁၃. ဒုဋ္ဌဗြာဟ္မဏဝတ္ထု ပာကဋမေဝ။ ဒုတိယံ။

၃. နိစ္ဆဝိတ္ထိသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၁၄. နိစ္ဆဝိတ္ထိဝတ္ထုသ္မိံ ယသ္မာ မာတုဂါမော နာမ အတ္တနော ဖဿေ အနိဿရော, သာ စ တံ သာမိကဿ သန္တကံ ဖဿံ ထေနေတွာ ပရေသံ အဘိရတိံ ဥပ္ပာဒေသိ, တသ္မာ ကမ္မသဘာဂတာယ သုခသမ္ဖဿာ ဝဋ္ဋိတွာ ဒုက္ခသမ္ဖဿံ အနုဘဝိတုံ နိစ္ဆဝိတ္ထီ ဟုတွာ ဥပ္ပန္နာ။ တတိယံ။

၄. မင်္ဂုလိတ္ထိသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၁၅. မင္ဂုလိတ္ထိဝတ္ထုသ္မိံ **မင္ဂုလိ** န္တိ ဝိရူပံ ဒုဒ္ဒသိကံ ဗီဘစ္ဆံ။ သာ ကိရ ယက္ခအာသိကမ္မံ ကရောန္တီ ''ဣမိနာ စ ဣမိနာ စ ဧဝံ ဗလိကမ္မေ ကတေ အယံ နာမ တုမှာကံ ဝမိ ဘဝိဿတီ''တိ မဟာဇနဿ ဂန္ဓပုပ္ဖာဒီနိ ဝဥ္စနာယ ဂဟေတွာ မဟာဇနံ ဒုဒ္ဒိဋ္ဌိံ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိံ ဂဏှာပေသိ, တသ္မာ တာယ ကမ္မသဘာဂတာယ ဂန္ဓပုပ္ဖာဒီနံ ထေနိတတ္တာ ဒုဂ္ဂန္ဓာ, ဒုဒ္ဒသနဿ ကဟိတတ္တာ ဒုဒ္ဒသိကာ ဝိရူပာ ဗီဘစ္ဆာ ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တာ။ စတုတ္ထံ။

၅. ဩကိလိနီသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၁၆. ဩကိလိနီဝတ္ထုသ္မိံ **ဥပ္ပက္ကံ ဩကိလိနိံ ဩကိရိနိ** န္တိ သာ ကိရ အင်္ဂါရစိတကေ နိပန္နာ ဝိပ္ဖန္ဒမာနာ ဝိပရိဝတ္တမာနာ ပစ္စတိ, တသ္မာ ဥပ္ပက္ကာ ဧဝ ဟောတိ ဥဏှေန အဂ္ဂိနာ ပက္ကသရီရာ, ဩကိလိနီ စ ကိလိန္နသရီရာ, ဗိန္ဒုနိဿာ သရီရတော ပဃရန္တိ, ဩကိရိနီ စ အင်္ဂါရသမ္ပရိကိဏ္ဏာ။ တဿာ ဟိ ဟေဋ္ဌတောပိ ကိံသုကပုပ္ဖဝဏ္ဏာ အင်္ဂါရာ, ဥဘယပဿေသုပိ, အာကာသတောပိဿာ ဥပရိ ပတန္တိ။ တေန ဝုတ္တံ – ''ဥပ္ပက္ကံ ဩကိလိနိံ ဩကိရိနိ''န္တိ။ **သာ ဣဿာပကတာ သပတ္တိံ အင်္ဂါရကဋာဟေန ဩကိရိ** တိ တဿ ကိရ ရညော ဧကာ နာဋကိနီ အင်္ဂါရကဋာဟံ သမီပေ ဌပေတွာ ဂတ္တတော ဥဒကံ ပုဥ္ဆတိ, ဟတ္ထိနာ စ သေဒံ ကရောတိ။ ရာဇာပိ တာယ သဒ္ဓိံ ကထဥ္စ ကရောတိ, ပရိတုဋ္ဌာကာရဥ္စ ဒဿေတိ။ အဂ္ဂမဟေသီ တံ အသဟမာနာ ဣဿာပကတာ ဟုတွာ အစိရပက္ကန္တဿ ရညော တံ အင်္ဂါရကဋာဟံ ဂဟေတွာ တဿာ ဥပရိ အင်္ဂါရေ ဩကိရိ။ သာ တံ ကမ္မံ ကတွာ တာဒိသံယေဝ ဝိပာကံ ပစ္စနုဘဝိတုံ ပေတလောကေ နိဗ္ဗတ္တာ။ ပဉ္စမံ။

၆. အသီသကသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၁၇. စောရဃာတဝတ္ထုသ္မိံ သော ရညော အာဏာယ ဒီဃရတ္တံ စောရာနံ သီသာနိ ဆိန္ဒိတွာ ပေတလောကေ နိဗ္ဗတ္တန္တော အသီသကံ ကဗန္ဓံ ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တိ။ ဆဋ္ဌံ။

၇-၁၁. ဟပဘိက္ခုသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ

၂၁၈-၂၂၂. ဘိက္ခုဝတ္ထုသ္မိံ **ဟပဘိက္ခု** တိ လာမကဘိက္ခု။ သော ကိရ လောကဿ သဒ္ဓာဒေယျေ စတ္တာရော ပစ္စယေ ပရိဘုဥ္ဇိတွာ ကာယဝစီဒွါရေဟိ အသံယတော ဘိန္နာဇီဝေ စိတ္တကေဠိံ ကီဠန္တော ဝိစရိ။ တတော ဧကံ ဗုဒ္ဓန္တရံ နိရယေ ပစ္စိတွာ ပေတလောကေ နိဗ္ဗတ္တန္တော ဘိက္ခုသဒိသေနေဝ အတ္တဘာဝေန နိဗ္ဗတ္တိ။ ဘိက္ခုနီသိက္ခမာနာသာမဏေရသာမဏေရီဝတ္ထူသုပိ အယမေဝ ဝိနိစ္ဆယော။ သတ္တမာဒီနိ။

လက္ခဏသံယုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၉. ဩပမ္မသံယုတ္တံ

၁. ကူဋသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၂၃. ဩပမ္မသံယုတ္တဿ ပဌမေ ကူဋံ ဂစ္ဆန္တီတိ **ကူဋင်္ဂမာ**။ ကူဋံ သမောသရန္တီတိ **ကူဋသမောသရဏာ**။ **ကူဋသမုဂ္ဃာတာ**တိ ကူဋဿ သမုဂ္ဃာတေန။ **အဝိဇ္ဇာသမုဂ္ဃာတာ**တိ အရဟတ္တမဂ္ဂေန အဝိဇ္ဇာယ သမုဂ္ဃာတေန။ **အပ္ပမတ္တာ**တိ သတိယာ အဝိပ္ပဝါသေ ဌိတာ ဟုတွာ။ ပဌမံ။

၂. နခသိခသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၂၄. ဒုတိယေ **မနုဿေသု ပစ္စာဇာယန္တီ**တိ ယေ မနုဿလောကတော စုတာ မနုဿေသု ဇာယန္တိ, တေ ဧဝံ အပ္ပကာတိ အဓိပ္ပာယော။ **အညတြ မနုဿေဟီ**တိ ယေ ပန မနုဿလောကတော စုတာ ဌပေတွာ မနုဿလောကံ စတူသု အပါယေသု ပစ္စာဇာယန္တိ, တေ မဟာပထဝိယံ ပံသု ဝိယ ဗဟုတရာ။ ဣမသ္မိဉ္စ သုတ္တေ ဒေဝတာပိ မနုဿေဟေဝ သင်္ဂဟိတာ။ တသ္မာ ယထာ မနုဿေသု ဇာယန္တာ အပ္ပကာ, ဧဝံ ဒေဝေသုပီတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ဒုတိယံ။

၃. ကုလသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၂၅. တတိယေ **သုပ္ပဓံသိယာနီ**တိ သုဝိဟေဌိယာနိ။ **ကုမ္ဘတ္ထေနကေဟီ**တိ ယေ ပရဃရံ ပဝိသိတွာ ဒီပာလောကေန ဩလောကေတွာ ပရဘဏ္ဍံ ဟရိတုကာမာ ဃဋေ ဒီပံ ကတွာ ပဝိသန္တိ, တေ ကုမ္ဘတ္ထေနကာ နာမ, တေဟိ ကုမ္ဘတ္ထေနကေဟိ။ **သုပ္ပဓံသိယော ဟောတိ အမနုဿေဟီ**တိ မေတ္တာဘာဝနာရဟိတံ ပံသုပိသာစကာ ဝိဓံသယန္တိ, ပဂေဝ ဥဠာရာ အမနုဿာ။ **ဘာဝိတာ**တိ ဝဍ္ဎိတာ။ **ဗဟုလီကတာ**တိ ပုနပ္ပုနံ ကတာ။ **ယာနီကတာ**တိ ယုတ္တယာနံ ဝိယ ကတာ။ **ဝတ္ထုကတာ**တိ ပတိဋ္ဌာနဋ္ဌေန ဝတ္ထု ဝိယ ကတာ။ **အနုဋ္ဌိတာ**တိ အဓိဋ္ဌိတာ။ **ပရိစိတာ**တိ သမန္တတော စိတာ သုဝဍ္ဎိတာ။ **သုသမာရဒ္ဓါ**တိ စိတ္တေန သုဋ္ဌု သမာရဒ္ဓါ။ တတိယံ။

၄. ဩက္ခာသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၂၆. စတုတ္ထေ **ဩက္ခာသတ**န္တိ မဟာမုခဥက္ခလီနံ သတံ။ **အန္နံ ဒဒေယျာ**တိ ပဏီတဘောဇနဘရိတာနံ မဟာဥက္ခလီနံ သတံ အန္နံ ဒဒေယျ။ "ဥက္ကာသတ"န္တိပိ ပါဌော, တဿ ဒဏ္ဍဒီပိကာသတန္တိ အတ္ထော။ ဧကာယ ပန ဒီပိကာယ ယတ္တကေ ဌာနေ အာလောကော ဟောတိ, တတော သတဂုဏံ ဌာနံ သတ္တဟိ ရတနေဟိ ပူရေတွာ အန္နံ ဒဒေယျာတိ အတ္ထော။ **ဂဒ္ဒုဟနမတ္တ**န္တိ ဂေဒုဟနမတ္တံ, ဂါဝိယာ ဧကဝါရံ အဂ္ဂထနာကဍ္ဎနမတ္တန္တိ အတ္ထော။ ဂန္ဓဦဟနမတ္တံ ဝါ, ဒွီဟိ အင်္ဂုလီဟိ ဂန္ဓပိဏ္ဍံ ဂဟေတွာ ဧကဝါရံ ဃာယနမတ္တန္တိ အတ္ထော။ ဧတ္တကမ္ပိ ဟိ ကာလံ ယော ပန ဂဗ္ဘပရိဝေဏဝိဟာရူပစာရပရိစ္ဆေဒေန ဝါ စက္ကဝာဠပရိစ္ဆေဒေန ဝါ အပရိမာဏာသု လောကဓာတူသု ဝါ သဗ္ဗသတ္တေသု ဟိတဖရဏံ မေတ္တစိတ္တံ ဘာဝေတုံ သက္ကောတိ, ဣဒံ တတော ဧကဒိဝသံ တိက္ခတ္တုံ ဒိန္နဒာနတော မဟပ္ဖလတရံ။ စတုတ္ထံ။

၅. သတ္တိသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၂၇. ပဉ္စမေ **ပဋိလေဏိဿာမီ**တိအာဒီသု အဂ္ဂေ ပဟရိတွာ ကပ္ပာသဝဋ္ဋိံ ဝိယ နာမေန္တော နိယျာသဝဋ္ဋိံ ဝိယ စ ဧကတော ကတွာ အလ္လိယာပေန္တော **ပဋိလေဏေတိ** နာမ။ မဇ္ဈေ ပဟရိတွာ နာမေတွာ ဓာရာယ ဝါ ပဟရိတွာ ဒွေပိ ဓာရာ ဧကတော အလ္လိယာပေန္တော **ပဋိကောဋ္ဋေတိ** နာမ။ ကပ္ပာသဝဋ္ဋနကရဏိယံ ဝိယ ပဝတ္တေန္တော စိရကာလံ သံဝေလ္လိတကိလဉ္ဇံ ပသာရေတွာ ပုန သံဝေလ္လေန္တော ဝိယ စ **ပဋိဝဋ္ဋေတိ** နာမ။ ပဉ္စမံ။

၆. ဓနုဂ္ဂဟသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၂၈. ဆဋ္ဌေ **ဒဠှဟမ္မာ ခနုဂ္ဂဟာ** တိ ဒဠှဟခနေနော ဣဿာသာ။ ဒဠှဟခနု နာမ ဒွိသဟဿထာမံ ဝုစ္စတိ, ဒွိသဟဿထာမံ နာမ ယဿ အာရောပိတဿ ဇိယာဗဒ္ဓော လောဟသီသာဒီနံ ဘာရော ဒဏ္ဍေ ဂဟေတွာ ယာဝ ကဏ္ဍ ဥပ္ပမာဏာ ဥက္ခိတ္တဿ ပထဝိတော မုစ္စတိ။ **သုသိက္ခိတာ** တိ ဒသဒွာဒသဝဿာနိ အာစရိယကုလေ ဥဂ္ဂဟိတသိပ္ပ ဟာ။ **ကတဟတ္ထာ** တိ ယော သိပ္ပမေဝ ဥဂ္ဂဏှာတိ, သော ကတဟတ္ထော န ဟောတိ, ဣမေ ပန ကတဟတ္ထာ စိဏ္ဏ ဏာဝသီဘာဝါ။ **ကတူပာသနာ**တိ ရာဇကုလာဒီသု ဒဿိတသိပ္ပာ။

တဿ ပုရိသဿ ဇဝေါ တိ ဇဝေါပမော အညော ပုရိသော နာမ န ဘူတပုဗ္ဗော, ဗောဓိသတ္တဿေဝ ပန ဇဝနဟံ သကာလော နာမ အာသိ။ တဒါ ဗောဓိသတ္တော စတ္တာရိ ကဏ္ဍာနိ အာဟရိ။ တဒါ ကိရဿ ကနိဋ္ဌဘာတရော ''မယံ, ဘာတိက, သူရိယေန သဒ္ဓိံ ဇဝိဿာမာ''တိ အာရောစေသုံ။ ဗောဓိသတ္တော အာဟ – ''သူရိယော သီဃဇဝေါ, န သက္ခိ ဿထ တုမှေဟ တေန သဒ္ဓိံ ဇဝိတု''န္တိ။ တေ ဒုတိယံ တတိယမ္ပိ တထေဝ ဝတွာ ဧကဒိဝသံ ''ဂစ္ဆာမာ''တိ ယုဂန္ဓရပ ဗ္ဗတံ အာရုဟိတွာ နိသီဒိံသု။ ဗောဓိသတ္တော ''ကဟံ မေ ဘာတရော''တိ? ပုစ္ဆိတွာ, ''သူရိယေန သဒ္ဓိံ ဇဝိတုံ ဂတာ''တိ ဝုတ္တေ, ''ဝိနဿိဿန္တိ တပဿိနော''တိ တေ အနုကမ္ပမာနော သယမ္ပိ ဂန္တွာ တေသံ သန္တိကေ နိ သီဒိ။ အထ သူရိယေ ဥဂ္ဂစ္ဆန္တေ ဒွေပိ ဘာတရော သူရိယေန သဒ္ဓိံယေဝ အာကာသံ ပက္ခန္တာ, ဗောဓိသတ္တောပိ တေဟိ သဒ္ဓိံယေဝ ပက္ခန္တော။ တေသု ဧကော အပတ္တေယေဝ အန္တရဘတ္တသမယေ ပက္ခန္တရေသု အဂ္ဂိ ဥဋ္ဌ ဌဟိ, သော ဘာတရံ ပက္ကောသိတွာ ''န သက္ကောမီ''တိ အာဟ။ တမေနံ ဗောဓိသတ္တော ''မာ ဘာယီ''တိ သမဿာ သေတွာ ပက္ခပဉ္ဇရေန ပလိဝေဌေတွာ ဒရထံ ဝိနောဒေတွာ ''ဂစ္ဆာ''တိ ပေသေသိ။

ဒုတိယော ယာဝ အန္တရဘတ္တာ ဇဝိတွာ ပက္ခန္တရေသု အဂ္ဂိမှိ ဥဋ္ဌဟိတေ တထေဝ တဟ။ တမ္ပိ သော တ ထေဝ ကတွာ ''ဂစ္ဆာ''တိ ပေသေသိ။ သယံ ပန ယာဝ မဇ္ဈန္ဟိကာ ဇဝိတွာ, ''ဇဝေါ ဗာလာတိ မယာပိ ဗာလေန န ဘဝိ တဗ္ဗ''န္တိ နိဝတ္တိတွာ – ''အဒိဋ္ဌသဟာယကံ ဗာရာဏသိရာဇံ ပဿိဿာမီ''တိ ဗာရာဏသိံ အဂမာသိ။ တဿိ နဂရမ တ္ထကေ ပရိဗ္ဗမန္တေ ဒွာဒသယောဇနံ နဂရံ ပတ္တကဍ္ဍာဟေန ဩတ္ထဋ္ဌပတ္တော ဝိယ အဟောသိ။ အထ ပရိဗ္ဗမန္ တဿ ပရိဗ္ဗမန္တဿ တတ္ထ တတ္ထ ဆိဒ္ဒာနိ ပညာယိံသု။ သယမ္ပိ အနေကဟံသသဟဿသဒိသော ပညာယိ။ သော ဝေဂံ ပဋိသံဟရိတွာ ရာဇဂေဟာဘိမုခေါ အဟောသိ။ ရာဇာ ဩလောကေတွာ – ''အာဂတော ကိရ မေ ပိယသဟာ ယော ဇဝနဟံသော''တိ တတဟနံ ဝိဝရိတွာ ရတနပီဌံ ပညာပေတွာ ဩလောကေန္တော အဋ္ဌာသိ။ ဗောဓိသတ္တော ရ တနပီဌေ နိသီဒိ။

အထဿ ရာဇာ သဟဿပာကေန တေလေန ပက္ခန္တရာနိ မက္ခေတွာ, မဓုလာဇေ စေဝ မဓုရပာနကဉ္စ အဒါ သိ။ တတော နံ ကတပရိဘောဂံ ''သမ္မ, ကဟံ အဂမာသီ''တိ? ပုစ္ဆိ။ သော တံ ပဝတ္တိံ အာရောစေတွာ ''အထဟံ, မဟာရာဇ, ယာဝ မဇ္ဈန္ဟိကာ ဇဝိတွာ – 'နတ္ထိ ဇဝိတေန အတ္ထော'တိ နိဝတ္တော''တိ အာစိက္ခိ။ အထ ရာဇာ အာဟ – ''အဟံ, သာမိ, တုမှာကံ သူရိယေန သဒ္ဓိံ ဇဝနဝေဂံ ပဿိတုကာမော''တိ ။ ဒုက္ကရံ, မဟာရာဇ, န သက္ကာ တယာ ပ ဿိတု''န္တိ။ တေန ဟိ, သာမိ, သရိက္ခကမတ္တမ္ပိ ဒဿေဟီတိ။ အာမ, မဟာရာဇ, ဓနုဂ္ဂဟေ သန္နိပာတေဟီတိ။ ရာဇာ သန္နိပာတေသိ။ ဟံသော တတော စတ္တာရော ဂဟေတွာ နဂရမဇ္ဈေ တောရဏံ ကာရေတွာ အတ္တနော ဂီဝါယ ဃဏ္ဍံ ပိဠန္ဓာပေတွာ တောရဏဿ ဥပရိ နိသီဒိတွာ – ''စတ္တာရော ဇနာ တောရဏံ နိဿာယ စတုဒိသာဘိမုခါ ဧ ကေကံ ကဏ္ဍံ ခိပန္တူ''တိ ဝတွာ, သယံ ပဌမကဏ္ဍေနေဝ သဒ္ဓိံ ဥပ္ပတိတွာ, တံ ကဏ္ဍံ အဂ္ဂဟေတွာဝ, ဒက္ခိဏာ ဘိမုခံ ဂတကဏ္ဍံ ခနုတော ရတနမတ္တာပဂတံ ဂဏှိ။ ဒုတိယံ ဒွိရတနမတ္တာပဂတံ, တတိယံ တိရတနမတ္တာပဂတံ, စတုတ္ထံ ဘူမိံ အပ္ပတ္တမေဝ ဂဏှိ။ အထ နံ စတ္တာရိ ကဏ္ဍာနိ ဂဟေတွာ တောရဏေ နိသိန္နကာလေယေဝ အဒ္ဒ သံသု။ သော ရာဇာနံ အာဟ – ''ပဿ, မဟာရာဇ, ဧဝံသီဃော အမှာကံ ဇဝေါ''တိ။ ဧဝံ ဗောဓိသတ္တေနေဝ ဇဝနဟံ သကာလေ တာနိ ကဏ္ဍာနိ အာဟရိတာနီတိ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။

ပုရတော ဓာဝန္တိ တိ အဂ္ဂတော ဇဝန္တိ။ န ပနေတာ သဗ္ဗကာလံ ပုရတောဝ ဟောန္တိ, ကဒါစိ ပုရတော, ကဒါစိ ပစ္ ဆတော ဟောန္တိ။ အာကာသဋ္ဌကဝိမာနေသု ဟိ ဥယျာနာနိပိ ဟောန္တိ ဟေက္ခရဏိယောပိ, တာ တတ္ထ နဟာယန္ တိ, ဥဒကကီဠံ ကီဠမာနာ ပစ္ဆတောပိ ဟောန္တိ, ဝေဂေန ပန ဂန္တွာ ပုန ပုရတောဝ ဓာဝန္တိ။ **အာယုသင်္ခါရာ** တိ ရူပဇီ ဝိတိန္ဒြိယံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ တဥပဟိ တတော သီဃတရံ ခီယတိ။ အရူပဓမ္မာနံ ပန ဘေဒော န သက္ကာ ပညာပေတုံ။ ဆ ဋ္ဌံ။

၇. အာဏိသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၂၉. သတ္တမေ **ဒသာရဟာန**န္တိ ဧဝံနာမကာနံ ခတ္တိယာနံ။ တေ ကိရ သတတော ဒသဘာဂံ ဂဏှိံသု, တသ္မာ "ဒသာရဟာ"တိ ပညာယိံသု။ **အာနကော**တိ ဧဝံလဒ္ဓနာမော မုဒိင်္ဂော။ ဟိမဝန္တေ ကိရ မဟာကုဠီရဒဟော အဟောသိ။ တတ္ထ မဟန္တော ကုဠီရော ဩတိဏ္ဏောတိဏ္ဏံ ဟတ္ထိံ ခါဒတိ။ အထ ဟတ္ထီ ဥပဒ္ဒုတာ ဧကံ ကရေဏုံ သက္ကရိံသု "တုမှေ နိဿာယ အမှာကံ သောတ္ထိ ဘဝိဿတီ"တိ။ သာပိ မဟေသက္ခံ ပုတ္တံ ဝိဇာယိ။ တေ တမ္ပိ သက္ကရိံသု။ သော ဝုဒ္ဓိပ္ပတ္တော မာတရံ ပုစ္ဆိ, "ကသ္မာ မံ ဧတေ သက္ကရောန္တီ"တိ? သာ တံ ပဝတ္တိမာစိက္ခိ။ သော "ကိံ မယှံ ကုဠီရော ပဟောတိ? ဧထ ဂစ္ဆာမာ"တိ မဟာဟတ္ထိပရိဝါရော တတ္ထ ဂန္တွာ ပဌမမေဝ ဩတရိ။ ကုဠီရော ဥဒကသဒ္ဒေနေဝ အာဂန္တွာ တံ အဂ္ဂဟေသိ။ မဟန္တော ကုဠီရဿ အဠော, သော တံ ဉတ္တော တဥ ဧတ္တော တ စာလေတုံ အသက္ကောန္တော မုခေ သောဏ္ဍံ ပက္ခိပိတွာ ဝိရဝိ။ ဟတ္ထိနော "ယံနိဿာယ မယံ 'သောတ္ထိ ဘဝိဿတီ'တိ အမညိမှာ, သော ပဌမတရံ ဂဟိတော"တိ တတော တတော ပလာယိံသု။

အထဿ မာတာ အဝိဒူရေ ဌတွာ "မယံ ထလနာက, တုမှေ ဥဒကနာက နာမ, နာဂေဟိ နာကေ န ဝိဟေဌေတဗ္ဗော"တိ ကုဠီရံ ပိယဝစနေန ဝတွာ ဣမံ ကထမာဟ –

> "ယေ ကုဠီရာ သမုဒ္ဒသ္မိံ၊ ဂင်္ဂာယ ယမုနာယ စ။
> တေသံ တွံ ဝါရိဇော သေဋ္ဌော၊ မုဉ္စ ရောဒန္တိယာ ပဇ"န္တိ။

မာတုကမသဒ္ဒေ နာမ ပုရိသေ ခဓာဘေတွာ တိဋ္ဌတိ, တသ္မာ သော ဂဟဏံ သိထိလမကာသိ။ ဟတ္ထိပေါတော ဝေဂေန ဥဘော ပာဒေ ဥက္ခိပိတွာ တံ ပိဋ္ဌိယံ အက္ကမိ။ သဟ အက္ကမနာ ပိဋ္ဌိ မတ္တိကဘာဇနံ ဝိယ ဘိဇ္ဇိ။ အထ နံ ဒန္တေဟိ ဝိဇ္ဈိတွာ ဥက္ခိပိတွာ ထလေ ဆဍ္ဍေတွာ တုဋ္ဌရဝံ ရဝိ။ အထ နံ ဟတ္ထီ ဣတော စိတော စ အာဂန္တွာ မဒ္ဒိံသု။ တဿ ဧကော အဠော ပဋိက္កမိတွာ ပတိ, တံ သက္ကော ဒေဝရာဇာ ဂဟေတွာ ဂတော။

ဣတရော ပန အဠော တတာတပေန သုက္ခိတွာ ပက္ကလာခာရသဝဏ္ဏော အဟောသိ, သော ဒေဝေ ဝုဋ္ဌေ ဥဒကောဃေန ဝုယှမာနော ဒသဘာတိကာနံ ရာဇူနံ ဥပရိသောတေ ဇာလံ ပသာရာပေတွာ ဂင်္ဂာယ ကီဠန္တာနံ အာဂန္တွာ ဇာလေ လဂ္ဂိ။ တေ ကီဠာပရိယောသာနေ ဇာလမ္ဟိ ဥက္ခိပိယမာနေ တံ ဒိသွာ ပုစ္ဆိံသု "ကိံ ဧတ"န္တိ? "ကုဠီရအဠော သာမီ"တိ။ "န သက္ကာ ဧသ အာဘရဏတ္ထာယ ဥပနေတုံ, ပရိယောနန္ဓာပေတွာ ဘေရိံ ကရိဿာမာ"တိ? ပရိယောနန္ဓာပေတွာ ပဟရိံသု။ သဒ္ဒော ဒွါဒသယောဇနံ နဂရံ အဝတ္ထရိ။ တတော အာဟံသု – "န သက္ကာ ဣဒံ ဒိဝသေ ဒိဝသေ တာဒေတုံ, ဆဏဒိဝသတ္ထာယ မင်္ဂလဘေရီ ဟောတူ"တိ မင်္ဂလဘေရိံ အကံသု။ တသ္မိံ တဒိတေ မဟာဇနော အနုဟာယိတွာ အပိဋ္ဌန္တိတွာ ဟတ္ထိယာနာဒီနိ အာရုယှ ဟ သီဃံ သန္နိပတန္တိ။ ဣတိ မဟာဇနံ ပက္ကောသိတွာ ဝိယ အာနေတီတိ **အာနကော** တွေဝဝဿ နာမံ အဟောသိ။

အညံ အာဏိံ ဩဒဟိံသူတိ အညံ သုဝဏ္ဏရဇတာဒိမယံ အာဏိံ ဃဋ္ဋယိံသု။ **အာဏိသင်္ဃာဋောဝ အဝသိဿီ** တိ သုဝဏ္ဏာဒိမယာနံ အာဏီနံ သင်္ဃာဋမတ္တမေဝ အဝသေသံ အဟောသိ။ အထဿ ဒွါဒသယောဇနပ္ပမာဏော သဒ္ဒော အန္တောသာလာယမ္ပိ ဒုက္ခေန သုယျိတ္ထ။

ဂမ္ဘီရာ တိ ပါဠိဝသေန ဂမ္ဘီရာ သလ္လသုတ္တသဒိသာ။ **ဂမ္ဘီရတ္ထာ** တိ အတ္ထဝသေန ဂမ္ဘီရာ မဟာဝေဒလ္လသုတ္တသဒိသာ (မ. နိ. ၁.၄၄၉ အာဒယော)။ **လောကုတ္တရာ**တိ လောကုတ္တရအတ္ထဒီပကာ။ **သုညတပ္ပဋိသံယုတ္တာ** တိ သတ္တသုညတဓမ္မမတ္တမေဝ ပကာသကာ သံခိတ္တသံယုတ္တသဒိသာ။ **ဥဂ္ဂဟေတဗ္ဗံ ပရိယာပုဏိတဗ္ဗ** န္တိ ဥဂ္ဂဟေတဗ္ဗေ စ ပရိယာပုဏိတဗ္ဗေ စ။ **ကဝိကတာ**တိ ကဝီဟိ ကတာ။ ဣတရံ တဿေဝ ဝေဝစနံ။ **စိတ္တက္ခရာ** တိ ဝိစိတ္ရအက္ခရာ။ ဣတရံ တဿေဝ ဝေဝစနံ။ **ဗာဟိရကာ**တိ သာသနတော ဗဟိဘူတာ။ **သာဝကဘာသိတာ**တိ တေသံ တေသံ သာဝကေဟိ ဘာသိတာ။ **သုဿူသိဿန္တီ** တိ အက္ခရစိတ္တတာယ စေဝ သဝနသမ္ပတ္တိယာ စ အတ္တမနာ ဟုတွာ သာမဏေရဒဟရဘိက္ခုမာတုကမမဟာဂဟပတိကာဒယော "ဧသ ဓမ္မကထိကော"တိ သန္နိပတိတွာ သောတုကာမာ ဘဝိဿန္တိ။ **တသ္မာ** တိ ယသ္မာ တထာဂတဘာသိတာ သုတ္တန္တာ အနုဂ္ဂယှမာနာ အန္တရဓာယန္တိ, တသ္မာ။ သတ္တမံ။

၈. ကလိင်္ဂရသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၃၀. အဋ္ဌမေ **ကလိင်္ဂရူပဓာနာ** တိ ကလိင်္ဂရဃဋိုကံ သီသူပဓာနဋ္ဌေဝ ဟဒူပဓာနဋ္ဌ ကတွာ။ **အပ္ပမတ္တာ** တိ သိပ္ပ ပုဂ္ဂဟဏေ အပ္ပမတ္တာ။ **အာတာပိနော**တိ ဥဋ္ဌာနဝီရိယာတာပေန ယုတ္တာ။ **ဥပာသနသ္မိံ** န္တိ သိပ္ပာနံ အဘိယောဂေ အာစရိယာနဋ္ဌ ပယိရုပာသနေ။ တေ ကိရ တအ ဟတောဝ ဥဋ္ဌာယ သိပ္ပသာလံ ဂစ္ဆန္တိ, တတ္ထ သိပ္ပံ ဥဂ္ဂဟေတွာ သဇ္ဈာယာဒီဟိ အဘိယောဂံ ကတွာ မုခံ ဓောဝိတွာ ယာဂုပါနာယ ဂစ္ဆန္တိ။ ယာဂုံ ပိဝိတွာ ပုန သိပ္ပသာလံ ဂန္တွာ သိပ္ပံ ဂဏှိတွာ သဇ္ဈာယံ ကရောန္တာ ဟတရာသာယ ဂစ္ဆန္တိ။ ကတဟတရာသာ သမာနာ "မာ ပမာဒေန စိရံ နိဒ္ဒေ က္ကမနံ အဟောသီ"တိ ခဒိရဃဋိုကာသု သီသေ စ ဟဒေ စ ဥပဒဟိတွာ ထောကံ နိပဇ္ဇိတွာ ပုန သိပ္ပသာလံ ဂန္တွာ သိပ္ပံ ဂဟေတွာ သဇ္ဈာယန္တိ။ သာယံ သဇ္ဈာယံ ကရောန္တာ စ ဂေဟံ ဂန္တွာ ဘုတ္တသာယမာသာ ပဌမယာမံ သဇ္ဈာယံ ကတွာ သယနကာလေ တထေဝ ကလိင်္ဂရံ ဥပဓာနံ ကတွာ သယန္တိ။ ဇံ တေ အက္ခဏဝေဓိနော တလဝေဓိနော စ အဟေသုံ။ ဣဒံ သန္ဓာယေတံ ဝုတ္တံ။

ဩတာရန္တိ ဝိဝရံ။ **အာရမ္မဏ** န္တိ ပစ္စယံ။ **ပဓာနသ္မိ** န္တိ ပဓာနဘူမိယံ ဝီရိယံ ကုရုမာနာ။ ပဌမဗောဓိယံ ကိရ ဘိက္ခူ ဘတ္တကိစ္စံ ကတွာဝ ကမ္မဋ္ဌာနံ မနသိ ကရောန္တိ။ တေသံ မနသိကရောန္တာနံယေဝ သူရိယော အတ္ထံ ဂစ္ဆတိ။ တေ နှာယိတွာ ပုန စင်္ကမံ ဩတရိတွာ ပဌမယာမံ စင်္ကမန္တိ။ တတော "မာ စိရံ နိဒ္ဒာယိမ္ဟာ"တိ သရီရဒရထဝိနောဒနတ္ထံ နိပဇ္ဇန္တာ ကဋ္ဌခဏ္ဍံ ဥပဒဟိတွာ နိပဇ္ဇန္တိ, တေ ပုန ပစ္ဆိမယာမေ ဝုဋ္ဌာယ စင်္ကမံ ဩတရန္တိ။ တေ သန္ဓာယ ဣဒံ ဝုတ္တံ။ အယမ္ပိ ဒီပေ တိဏ္ဏံ ရာဇူနံ ကာလေ ဧကဃဏ္ဍိနိဂ္ဃောသော ဧကပဓာနဘူမိ အဟောသိ။ နာနာမုခေ ပဟဋ္ဌဃဏ္ဍိ ပိလိစ္ဆိကောဠိယံ ဩသရတိ, ကလ္ယာဏိယံ ပဟဋ္ဌဃဏ္ဍိ နာဂဒီပေ ဩသရတိ ။ "အယံ ဘိက္ခု ပုထုဇ္ဇနော, အယံ ပုထုဇ္ဇနော"တိ အင်္ဂုလိံ ပသာရေတွာ ဒဿေတဗ္ဗော အဟောသိ။ ဧကဒိဝသံ သဗ္ဗေ အရဟန္တောဝ အဟေသုံ။ **တသ္မာ** တိ ယသ္မာ ကလိင်္ဂရူပဓာနာနံ မာရော အာရမ္မဏံ န လဘတိ, တသ္မာ။ အဋ္ဌမံ။

၉. နာဂသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၃၁. နဝမေ **အတိဝေလ**န္တိ အတိက္ကန္တဝေလံ ကာလံ အတိက္ကန္တပ္ပမာဏံ ကာလံ။ **ကိမင်္ဂ ပနာဟ** န္တိ အဟံ ပန ကိံကာရဏာ န ဥပသင်္ကမိဿာမိ? **ဘိသမုဠာလ**န္တိ ဘိသဉ္စေဝ မုဠာလဉ္စ။ **အဗ္ဗူဟေတွာ** တိ ဥဒ္ဓရိတွာ။ **ဘိက္ခုဏှာဟ**တိ ဟတ္ထိဟေတကာ။ တေ ကိရ အဘိဏှံ ဘိက္ခူရသဒ္ဒံ ကရောန္တိ, တသ္မာ ဘိက္ခုဏှာဟတိ ဝုစ္စန္တိ။ **ပသန္နာကာရံ ကရောန္တီ**တိ ပသန္နေဟိ ကတ္တဗ္ဗာကာရံ ကရောန္တိ, စတ္တာရော ပစ္စယေ ဒေန္တိ။ **ဓမ္မံ ဘာသန္တီ**တိ ဧကံ ဒွေဝ ဇာတကာနိ တ သုတ္တန္တေ တ ဥဂ္ဂဏှိတွာ အသမ္ဘိန္နေန သရေန ဓမ္မံ ဒေသေန္တိ။ **ပသန္နာကာရံ ကရောန္တီ**တိ တေသံ တာယ ဒေသနာယ ပသန္နာ ဂိဟီ ပစ္စယေ ဒေန္တိ။ **နေဝ ဝဏ္ဏာယ ဟောတိ န ဗလာယာ** တိ နေဝ ဂုဏဝဏ္ဏာယ, န ဉာဏဗလာယ ဟောတိ, ဂုဏဝဏ္ဏေ ပန ပရိဟာယန္တေ သရီရဝဏ္ဏောပိ သရီရဗလမ္ပိ ပရိဟာယတိ, တသ္မာ သရီရဿ နေဝ ဝဏ္ဏာယ န ဗလာယ ဟောတိ။ နဝမံ။

၁၀. ဗိဠာရသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၃၂. ဒသမေ **သန္ဓိသမလသံကဋီရေ**တိ ဧတ္ထ **သန္ဓီ** တိ ဘိန္နဃရာနံ သန္ဓိ, **သမလော**တိ ကမတော ဂူထနိက္ခမနမဂ္ဂေ, **သံကဋီရ**န္တိ သင်္ကာရဋ္ဌာနံ။ **မုဒုမူသီ**တိ မုဒုကံ မူသိကံ။ **ဝုဋ္ဌာနံ ပညာယတီ** တိ ဒေသနာ ပညာယတိ။ ဒသမံ။

၁၁. သိင်္ဂါလသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၃၃. ဧကာဒသမေ **ယေန ယေန ဣစ္ဆတီ** တိ သော ဇရသိင်္ဂါလော ဣစ္ဆိတိစ္ဆိတဋ္ဌာနေ ဣရိယာပထကပ္ပနေန သီတတတ္တုပတာယနေန စ အန္တရန္တရာ စိတ္တဿာဒမ္ပိ လဘတီတိ ဒဿေတိ။ **သက္ယပုတ္တိယပဋိညော** တိ ဣဒံ ဒေဝဒတ္တံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ သော ဟိ ဧတ္တကမ္ပိ စိတ္တဿာဒံ အနာဂတေ အတ္တဘာဝေ န လဘိဿတီတိ။ ဧကာဒသမံ။

၁၂. ဒုတိယသိင်္ဂါလသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၉၄. ဒ္တဒသမေ **ကတညုတာ**တိ ကတဇာနနံ။ **ကတဝေဒိတာ**တိ ကတဝိသေသဇာနနံ။ တတ္ထိဒံ ဇရသိင်္ဂါလဿ ကတညုတာယ ဝတ္ထု – သတ္တ ကိရ ဘာတရော ခေတ္တံ ကသန္တိ။ တေသံ သဗ္ဗကနိဋ္ဌော ခေတ္တပရိယန္တေ ဌတ္တာ ကတေ ရက္ခတိ။ အထေကံ ဇရသိင်္ဂါလံ အဇဂရော ဂဏှိ, သော တံ ဒိသွာ ယဋ္ဌိယာ ပောထေတွာ ဝိဿဇ္ဇာပေသိ။ အဇဂရော သိင်္ဂါလံ ဝိဿဇ္ဇေတွာ တမေဝ ဂဏှိ။ သိင်္ဂါလော စိန္တေသိ – “မယှံ ဣမိနာ ဇီဝိတံ ဒိန္နံ, အဟမ္ပိ ဣမဿ ဒဿာမီ”တိ ယာဂုဃဋဿ ဥပရိ ဌပိတံ တဿ မုခေန ဥံ့သိတွာ တဿ သန္တိကံ အဂမာသိ။ ဣတရေ ဘာတရော ဒိသွာ, “သိင်္ဂါလော တဿ ဟရတီ”တိ အနုဗန္ဓိံသု။ သော တေဟိ ဒိဋ္ဌဘာဝံ ဉတွာ တဿ တဿ သန္တိကေ ဆဍ္ဍေတွာ ပလာယိ။ ဣတရေ အာဂန္တွာ ကနိဋ္ဌံ အဇဂရေန ဂဟိတံ ဒိသွာ တသိယာ အဇဂရံ ဆိန္ဒိတွာ တံ ဂဟေတွာ အဂမံသု။ ဇံ ဇရသိင်္ဂါလေ သိယာ ယာ ကာစိ ကတညုတာ ကတဝေဒိတာ။ **သက္ကပုတ္တိယပဋ္ဌိသေ** တိ ဣဒမ္ပိ ဒေဝဒတ္တဿ အာစာရမေဝ သန္ဓာယ ဝုတ္တန္တိ။ ဒ္တဒသမံ။

ဩပမ္မသံယုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၀. ဘိက္ခုသံယုတ္တံ

၁. ကောလိတသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၃၅. ဘိက္ခုသံယုတ္တဿ ပဌမေ, **အာဝုသော**တိ သာဝကာနံ အာလာပေါ။ ဗုဒ္ဓါ ဟိ ဘဂဝန္တော သာဝကေ အာလပန္တာ, ''ဘိက္ခဝေ''တိ အာလပန္တိ, သာဝကာ ပန ''ဗုဒ္ဓေဟိ သဒိသာ မာ ဟောမာ''တိ, ''အာဝုသော''တိ ပဌမံ ဝတွာ ပစ္ဆာ, ''ဘိက္ခဝေ''တိ ဘဏန္တိ။ ဗုဒ္ဓေဟိ စ အာလပိတေ ဘိက္ခုသင်္ဃော, ''ဘန္တေ''တိ ပဋိဝစနံ ဒေတိ သာဝကေဟိ, ''အာဝုသော''တိ။ **အယံ ဝုစ္စတီ** တိ ယသ္မာ ဒုတိယဇ္ဈာနေ ဝိတက္ကဝိစာရာ နိရုဇ္ဈန္တိ, ယေသံ နိရောဓာ သဒ္ဒါယတနံ အပ္ပဝတ္တိံ ဂစ္ဆတိ, တသ္မာ ယဒေတံ ဒုတိယံ ဈာနံ နာမ, အယံ ဝုစ္စတိ ''အရိယာနံ တုဏှီဘာဝေါ''တိ။ အယမေတ္ထ ယောဇနာ။ ''ဓမ္မီ ဝါ ကထာ အရိယော ဝါ တုဏှီဘာဝေါ''တိ ဧတ္ထ ပန ကမ္မဋ္ဌာနမနသိကာရောပိ ပဌမဇ္ဈာနာဒီနိပိ အရိယော တုဏှီဘာဝေါတွေဝ သင်္ခံ ဂတာနိ။

ဝိတက္ကသဟဂတာတိ ဝိတက္ကာရမ္မဏာ။ **သညာမနသိကာရာ**တိ သညာ စ မနသိကာရော စ။ **သမုဒာစရန္တီ** တိ ပဝတ္တန္တိ။ ထေရဿ ကိရ ဒုတိယဇ္ဈာနံ န ပဂုဏံ။ အထဿ တတော ဝုဋ္ဌိတဿ ဝိတက္ကဝိစာရာ န သန္တတော ဥပဋ္ဌဟိံသု။ ကိစ္စဿ ဒုတိယဇ္ဈာနမ္ပိ သညာမနသိကာရာပိ ဟာနဘာဂိယာဝ အဟေသုံ, တံ ဒဿေန္တော ဧဝမာဟ။ **သဏ္ဌပေဟီ**တိ သမ္မာ ဌပေဟိ။ **ဧကောဒိဘာဝံ ကရောဟီ**တိ ဧကဂ္ဂံ ကရောဟိ။ **သမာဒဟာ**တိ သမ္မာ အာဒဟ အာရောပေဟိ။ **မဟာဘိညတ**န္တိ ဆဠဘိညတံ။ သတ္ထာ ကိရ ဣမိနာ ဥပါယေန သတ္တ ဒိဝသေ ထေရဿ ဟာနဘာဂိယံ သမာဓိံ ဝဍ္ဎေတွာ ထေရံ ဆဠဘိညတံ ပါပေသိ။ ပဌမံ။

၂. ဥပတိဿသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၃၆. ဒုတိယေ **အတ္ထိ နု ခေါ တံ ကိဉ္စိ လောကသ္မိ**န္တိ ဣဒံ အတိဥဠာရမ္ပိ သတ္တံ ဝါ သင်္ခါရံ ဝါ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ **သတ္ထုပိ ခေါ** တိ ဣဒံ ယသ္မာ အာနန္ဒတ္ထေရဿ သတ္ထရိ အဓိမတ္တော သိနေဟော စ ပေမဉ္စ, တသ္မာ ''ကိံ နု ခေါ ဣမဿ ထေရဿ သတ္ထု ဝိပရိဏာမေနာပိ သောကာဒယော နုပ္ပဇ္ဇေယျု''န္တိ ဇာနနတ္ထံ ပုစ္ဆတိ? **ဒီဃရတ္တ**န္တိ သူကရခတလေဏဒွါရေ ဒီဃနခပရိဗ္ဗာဇကဿ ဝေဒနာပရိဂ္ဂဟသုတ္တန္တံ ဒေသိတဒိဝသတော ပဋ္ဌာယ အတိက္ကန္တကာလံ သန္ဓာယာဟ။ တသ္မိဉှိ ဒိဝသေ ထေရဿ ဣမေ ဝဋ္ဋာနုဂတကိလေသာ သမူဟတာတိ။ ဒုတိယံ။

၃. ဃဋသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၃၇. တတိယေ **ဧကဝိဟာရေ**တိ ဧကသ္မိံ ဂဗ္ဘေ။ တဒါ ကိရ ဗဟူ အာဂန္တုကာ ဘိက္ခူ သန္နိပတိံသု။ တသ္မိံ ပရိဝေဏဂ္ဂေန ဝါ ဝိဟာရဂ္ဂေန ဝါ သေနာသနေသု အပါပုဏန္တေသု ဒွိန္နံ ထေရာနံ ဧကော ဂဗ္ဘော သမ္ပတ္တော။ တေ ဒိဝါ ပဋိယေက္ကေသု ဌာနေသု နိသီဒန္တိ, ရတ္တိံ ပန နေသံ အန္တရေ စီဝရသာဏိံ ပသာရေန္တိ။ တေ အတ္တနော အတ္တနော ပတ္တပတ္တဋ္ဌာနေယေဝ နိသီဒန္တိ။ တေန ဝုတ္တံ ''ဧကဝိဟာရေ''တိ။ **ဩဠာရိကေနာ**တိ ဣဒံ ဩဠာရိကာရမ္မဏတံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ ဒိဗ္ဗစက္ခုဒိဗ္ဗသောတဓာတုဝိဟာရေန ဟိ သော ဝိဟာသိ, တေသဉ္စ ရူပါယတနသဒ္ဒါယတနသင်္ခါတံ ဩဠာရိကံ အာရမ္မဏံ။ ဣတိ ဒိဗ္ဗစက္ခုနာ ရူပဿ ဒိဋ္ဌတ္တာ ဒိဗ္ဗာယ စ သောတဓာတုယာ သဒ္ဒဿ သုတတ္တာ သော ဝိဟာရော ဩဠာရိကော နာမ ဇာတော။ **ဒိဗ္ဗစက္ခု ဝိသုဇ္ဈိ** တိ ဘဂဝတော ရူပဒဿနတ္ထာယ ဝိသုဒ္ဓံ အဟောသိ။ **ဒိဗ္ဗာ စ သောတဓာတူ**တိ သာပိ ဘဂဝတော သဒ္ဒသုဏနတ္ထံ ဝိသုဇ္ဈိ။ ဘဂဝတောပိ ထေရဿ ရူပဒဿနတ္ထဉ္စေဝ သဒ္ဒသုဏနတ္ထဉ္စ တဒုဘယံ ဝိသုဇ္ဈိ။ တဒါ ကိရ ထေရော ''ကထံ နု ခေါ ဧတရဟိ သတ္ထာ ဝိဟရတီ''တိ အာလောကံ ဝဍ္ဎေတွာ ဒိဗ္ဗေန စက္ခုနာ သတ္ထာရံ ဇေတဝနေ ဝိဟာရေ ဂန္ဓကုဋိယံ နိသိန္နံ ဒိသွာ တဿ ဒိဗ္ဗာယ သောတဓာတုယာ သဒ္ဒံ သုဏိ။ သတ္ထာပိ တထေဝ အကာသိ။ ဧဝံ တေ အညမညံ ပဿိံသု စေဝ, သဒ္ဒဉ္စ အဿောသုံ။

အာရဒ္ဓဝီရိယော တိ ပရိပုဏ္ဏဝီရိယော ပဂ္ဂဟိတဝီရိယော။ **ယာဝဒေဝ ဥပနိက္ခေပနမတ္တာယာ** တိ တိယောဇနသဟဿဝိတ္ထာရဿ ဟိမဝတော သန္တိကေ ဌပိတာ သာသပမတ္တာ ပါသာဏသက္ခရာ ''ဟိမဝါ နု ခေါ မဟာ, အယံ နု ခေါ ပါသာဏသက္ခရာ''တိ ဧဝံ ယာဝ ဥပနိက္ခေပနမတ္တဿေဝ အတ္ထာယ ဘဝေယျာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ပရ

တောပိ ဧသေဝ နယော။ **ကပ္ပ** န္တိ အာယုကပ္ပံ။ **လောကာဃဋ္ဋာယာ**တိ စက္ကဝာဠမုခဝဋ္ဋိယာ အာဓာရကံ ကတွာ မုခဝဋ္ဋိယာ ဗ္ရဟ္မလောကံ အာဟစ္စ ဌိတာယ လောကာဓာရဋ္ဌိယာတိ ဒဿေတိ။

ဣမေ ပန ထေရာ ဥပမံ အာဟရန္တာ သရိက္ခကေနေဝ စ ဝိဇ္ဇမာနဂုဏေန စ အာဟရိံသု။ ကထံ? အယဉှိ ဣဒ္ဓိ နာမ အစ္စုဂ္ဂတဋ္ဌေန စေဝ ဝိပုလဋ္ဌေန စ ဟိမဝန္တသဒိသာ, ပညာ စတုဘူမကဓမ္မေ အနုပဝိသိတွာ ဌိတဋ္ဌေန သဗ္ဗဗုဿနဋ္ဌေနေသု အနုပဝိဋ္ဌလောကာဓာရသဒိသာ။ ဇံ တာဝ သရိက္ခကဋ္ဌေန အာဟရိံသု။ သမာဓိလက္ခဏံ ပန မဟာမောဂ္ဂလ္လာနတ္ထေရဿ ဝိဘူတံ ပာကဋံ။ ကိဉ္စာပိ သာရိပုတ္တတ္ထေရဿ အဝိဇ္ဇမာနဣဒ္ဓိ နာမ နတ္ထိ, ဘဂဝတာ ပန “ဧတဒဂ္ဂံ, ဘိက္ခဝေ, မမ သာဝကာနံ ဘိက္ခူနံ ဣဒ္ဓိမန္တာနံ ယဒိဒံ မဟာမောဂ္ဂလ္လာနော”တိ အယမေဝ ဧတဒဂ္ဂေ ဌပိတော။ ဝိပဿနာလက္ခဏံ ပန သာရိပုတ္တတ္ထေရဿ ဝိဘူတံ ပာကဋံ။ ကိဉ္စာပိ မဟာမောဂ္ဂလ္လာနတ္ထေရဿာပိ ပညာ အတ္ထိ, ဘဂဝတာ ပန “ဧတဒဂ္ဂံ, ဘိက္ခဝေ, မမ သာဝကာနံ ဘိက္ခူနံ မဟာပညာနံ ယဒိဒံ သာရိပုတ္တော”တိ (အ. နိ. ၁.၁၈၉) အယမေဝ ဧတဒဂ္ဂေ ဌပိတော။ တသ္မာ ယထာ ဧတေ အညမညဿ ခုရံ န ပာပုဏန္တိ, ဇံ ဝိဇ္ဇမာနဂုဏေန အာဟရိံသု။ သမာဓိလက္ခဏသ္မိဉှိ မဟာမောဂ္ဂလ္လာနော နိပ္ဖတ္တိံ ဂတော, ဝိပဿနာလက္ခဏေ သာရိပုတ္တတ္ထေရော, ဒွီသုပိ ဧတေသု သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓောတိ။ တတိယံ။

၄. နဝသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၃၈. စတုတ္ထေ **အပ္ပောဿုက္ကော** တိ နိရုဿုက္ကော။ **သင္ကသာယတိ** တိ ဝိဟရတိ။ **ဝေယျာဝစ္စ** န္တိ စီဝရေ ကတ္တဗ္ဗကိစ္စံ။ **အာဘိစေတသိကာန**န္တိ အဘိစိတ္တံ ဥတ္တမစိတ္တံ နိဿိတာနံ။ **နိကာမလာဘီ**တိ ဣစ္ဆိတိစ္ဆိတက္ခဏေ သမာပဇ္ဇနသမတ္ထတာယ နိကာမလာဘီ။ **အကိစ္ဆလာဘီ** တိ ဈာနပာရိပန္ထိကေ သုခေန ဝိက္ခမ္ဘေတွာ သမာပဇ္ဇနသမတ္ထတာယ အဒုက္ခလာဘီ။ **အကသိရလာဘီ**တိ ယထာပရိစ္ဆေဒေန ဝုဋ္ဌာနသမတ္ထတာယ ဝိပုလလာဘီ, ပဂုဏဇ္ဈာနောတိ အတ္ထော။ **သိထိလမာရဗ္ဘာ** တိ သိထိလဝီရိယံ ပဝတ္တေတွာ။ စတုတ္ထံ။

၅. သုဇာတသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၃၉. ပဉ္စမေ **အဘိရူပေ**တိ အညာနိ ရူပာနိ အတိက္ကန္တရူပေ။ **ဒဿနီယော** တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗယုတ္တော။ **ပာသာဒိကော**တိ ဒဿနေန စိတ္တံ ပသာဒေတုံ သမတ္ထော။ **ဝဏ္ဏပေါက္ခရတာယ** တိ ဆဝိဝဏ္ဏသုန္ဒရတာယ။ ပဉ္စမံ။

၆. လကုဏ္ဍကဘဒ္ဒိယသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၄၀. ဆဋ္ဌေ **ဒုဗ္ဗဏ္ဏ** န္တိ ဝိရူပသရီရဝဏ္ဏံ။ **ဩကောဋိမက**န္တိ ရဿံ။ **ပရိဘူတရူပ**န္တိ ပမာဏဝသေန ပရိဘူတဇာတိကံ။ တံ ကိရ ဆဗ္ဗဂ္ဂိယာ ဘိက္ခူ, “အာဝုသော ဘဒ္ဒိယ, အာဝုသော, ဘဒ္ဒိယာ”တိ တတ္ထ တတ္ထ ပရာမသိတွာ နာနပ္ပကာရံ ကီဠန္တိ အာကဍ္ဎန္တိ ပရိကဍ္ဎန္တိ။ တေန ဝုတ္တံ “ပရိဘူတရူပ”န္တိ။ ကသ္မာ ပနေသ ဝေရူပေ ဇာတော? အယံ ကိရ အတီတေ ဧကော မဟာရာဇာ အဟောသိ, တဿ မဟလ္လကာ စ မဟလ္လကိတ္ထိယော စ ပဋိကူလာ ဟောန္တိ။ သော သစေ မဟလ္လကေ ပဿတိ, တေသံ စူဠံ ဌပာပေတွာ ကစ္ဆံ ဗန္ဓာပေတွာ ယထာရုစိ ကီဠာပေတိ။ မဟလ္လကိတ္ထိယောပိ ဒိသွာ တာသမ္ပိ ဣစ္ဆိတိစ္ဆိတံ ဝိပ္ပကာရံ ကတွာ ယထာရုစိ ကီဠာပေတိ။ တေသံ ပုတ္တဓီတာဒီနံ သန္တိကေ မဟာသာရဇ္ဇံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ တဿ ဟာပကိရိယာ ပထဝိတော ပဋ္ဌာယ ဆဒေဝလောကေ ဧကကောလာဟလံ အကာသိ။

အထ သက္ကော စိန္တေသိ – “အယံ အန္ဓဗာလော မဟာဇနံ ဝိဟေဌေတိ, ကရိဿာမိဿ နိဂ္ဂဟ”န္တိ။ သော မဟလ္လကကမိယဝဏ္ဏံ ကတွာ ယာနကေ ဇော် တက္ကစာဋိ အာရောပေတွာ ယာနံ ပေသေန္တော နဂရံ ပဝိသတိ။ ရာဇာပိ ဟတ္ထိံ အာရုယှ နဂရတော နိက္ခန္တော တံ ဒိသွာ – “အယံ မဟလ္လကော တက္ကယာနကေန အမ္ဟာကံ အဘိမုခေ အာဂစ္ဆတိ, တရေထ တရေထာ”တိ အာဟ။ မနုဿာ ဣတော စိတော စ ပက္ခန္ဒန္တာပိ န ပဿန္တိ။ သက္ကော ဟိ “ရာဇာဝ မံ ပဿတု, မာ အညေ”တိ ဇံ အဓိဋ္ဌာသိ။ အထ တေသု မနုဿေသု “ကဟံ, ဒေဝ, ကဟံ ဒေဝာ”တိ ဝဒန္တေသု ဝေ ရာဇာ သဟ ဟတ္ထိနာ ဝဍ္ဍော ဝိယ ခေနေယျာ ယာနဿ ဟေဋ္ဌာ ဟဝိသိ။ သက္ကော တက္ကစာဋိံ ဘိန္ဒိ။

ရာဇာ သီသတော ပဋ္ဌာယ တက္ကေန ကိလိန္နသရီရော အဟောသိ။ သော သရီရံ ဥဗ္ဗဋ္ဋာပေတွာ ဥယျာနပေါက္ခရဏိယံ နှာတွာ အလင်္ကတသရီရော နဂရံ ပဝိသန္တော ပုန တံ အဒ္ဒသ။ ဒိသွာ “အယံ သော အမှေဟိ ဒိဋ္ဌမဟလ္လကော ပုန ဒိဿတိ။ တရေထ တရေထ န”န္တိ အာဟ။ မနုဿာ “ကဟံ, ဒေဝ, ကဟံ, ဒေဝ”တိ ဣတော စိတော စ ဝိဓာဝိံသု။ သော ပဋ္ဌမဝိပ္ပကာရမေဝ ပုန ပါပုဏိ။ တသ္မိံ ခဏေ သက္ကော ကေဏော စ ယာနဉ္စ အန္တရဓာပေတွာ အာကာသေ ဌတွာ အာဟ, “အန္ဓဗာလ, တွံ မယိ တက္ကဝါဏိဇကော ဇသော”တိ သညံ ကရောသိ, သက္ကောဟံ ဒေဝရာဇာ, “တဝေတံ ပါပကိရိယံ နိဝါရေဿာမီ”တိ အာဂတော, “မာ ပုန ဧဝရူပံ အကာသီ”တိ သန္တဇ္ဇေတွာ အဂမာသိ။ ဣမိနာ ကမ္မေန သော ဒုဗ္ဗဏ္ဏော အဟောသိ။

ဝိပဿီသမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓကာလေ ပနေသ စိတ္တပတ္တကောကိလော နာမ ဟုတွာ ခေမေ မိဂဒါယေ ဝသန္တော ဧကဒိဝသံ ဟိမဝန္တံ ဂန္တွာ မဓုရံ အမ္ဗဖလံ တုဏ္ဍေန ဂဟေတွာ အာဂစ္ဆန္တော ဘိက္ခုသင်္ဃပရိဝါရံ သတ္ထာရံ ဒိသွာ စိန္တေသိ – “အဟံ အညေသု ဒိဝသေသု ရိတ္တကော တထာဂတံ ပဿာမိ။ အဇ္ဇ ပန မေ ဣမံ အမ္ဗပက္ကံ အတ္ထိ, ဒသဗလဿ တံ ဒဿာမီ”တိ ဩတရိတွာ အာကာသေ စရတိ။ သတ္ထာ တဿ စိတ္တံ ဉတွာ ဥပဋ္ဌာကံ ဩလောကေသိ။ သော ပတ္တံ နီဟရိတွာ ဒသဗလံ ဝန္ဒိတွာ သတ္ထု ဟတ္ထေ ဌပေသိ။ ကောကိလော ဒသဗလဿ ပတ္တေ အမ္ဗပက္ကံ ပတိဋ္ဌာပေသိ။ သတ္ထာ တတ္ထေဝ နိသီဒိတွာ တံ ပရိဘုဉ္ဇိ။ ကောကိလော ပသန္နစိတ္တော ပုနပ္ပုနံ ဒသဗလဿ ဂုဏေ အာဝဇ္ဇေတွာ ဒသဗလံ ဝန္ဒိတွာ အတ္တနော ကုလာဝကံ ဂန္တွာ သတ္တာဟံ ပီတိသုခေနေဝ ဝီတိနာမေသိ။ ဣမိနာ ကမ္မေန သရော မဓုရော အဟောသိ။

ကဿပသမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓကာလေ ပန စေတိယေ အာရဒ္ဓေ “ကိံပမာဏံ ကရောမ? သတ္တယောဇနပ္ပမာဏံ။ အတိမဟန္တံ ဧတံ, ဆယောဇနပ္ပမာဏံ ကရောမ။ ဣဒမ္ပိ အတိမဟန္တံ, ပဉ္စယောဇနံ ကရောမ, စတုယောဇနံ, တိယောဇနံ, ဒွိယောဇန”န္တိ။ အယံ တဒါ ဇေဋ္ဌကဝဍ္ဎကီ ဟုတွာ, “ဧဝံ, ဘော, အနာဂတေ သုခပဋိဇဂ္ဂိယံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတီ”တိ ဝတွာ ရဇ္ဇုံ အာဒါယ ပရိက္ခိပန္တော ဂါဝုတမတ္တကေ ဌတွာ, “ဧကေကံ မုခံ ဂါဝုတံ ဟောတု, စေတိယံ ယောဇနာဝဋ္ဋံ ယောဇနုဗ္ဗေဓံ ဘဝိဿတီ”တိ အာဟ။ တေ တဿ ဝစနေ အဋ္ဌံသု။ စေတိယံ သတ္တဒိဝသသတ္တမာသာဓိကေဟိ သတ္တဟိ သံဝစ္ဆရေဟိ နိဋ္ဌိတံ။ ဣတိ အပ္ပမာဏဿ ဗုဒ္ဓဿ ပမာဏံ အကာသီတိ။ တေန ကမ္မေန ဩကောဋိမကော ဇာတော။

ဟတ္ထယော ပဿဒါ မိကတိ ဟတ္ထိနော စ ပဿဒမိက စ။ **နတ္ထိ ကာယသ္မိံ တုလျတာ**တိ ကာယသ္မိံ ပမာဏံ နာမ နတ္ထိ, အကာရဏံ ကာယပမာဏန္တိ အတ္ထော။ ဆဋ္ဌံ။

၇. ဝိသာခသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၄၁. သတ္တမေ **ပေါရိယာ ဝါစာယာ**တိ ပုရဝါသီနံ နဂရမနုဿာနံ ဝါစာသဒိသာယ အပရိဟီနက္ခရပဒါယ မဓုရဝါစာယ။ **ဝိဿဋ္ဌာယာ**တိ အသန္ဒိဒ္ဓါယ အပလိဗုဒ္ဓါယ, ပိတ္တသေမှေဟိ အနုပဟတာယာတိ အတ္ထော။ **အနေလဂလာယာ**တိ ယထာ ဒန္ဓမနုဿာ မုခေန ခေဠံ ဂဠန္တေန ဝါစံ ဘာသန္တိ, န ဧဝရူပါယ, အထ ခော နိဒ္ဒေါသာယ ဝိသဒဝါစာယ။ **ပရိယာပန္နာယာ**တိ စတုသစ္စပရိယာပန္နာယ စတ္တာရိ သစ္စာနိ အမုဉ္စိတွာ ပဝတ္တာယ။ **အနိဿိတာယာ**တိ ဝဋ္ဋနိဿိတံ ကတွာ အကထိတာယ။ **ဓမ္မော ဟိ ဣသိနံ ဓဇော**တိ နဝဝိဓလောကုတ္တရဓမ္မော ဣသီနံ ဓဇော နာမာတိ။ သတ္တမံ။

၈. နန္ဒသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၄၂. အဋ္ဌမေ **အာကောဋိတပစ္စာကောဋိတာနီ**တိ ကေသ္မိံ ပဿေ ပါဏိနာ ဝါ မုဂ္ဂရေန ဝါ အာကောဋနေန အာကောဋိတာနိ, ပရိဝတ္တေတွာ အာကောဋနေန ပစ္စာကောဋိတာနိ။ **အဋ္ဋေတွာ**တိ အဋ္ဋနေန ပူရေတွာ။ **အစ္ဆံ ပတ္တ**န္တိ ဝိပ္ပသန္နဝဏ္ဏံ မတ္တိကာပတ္တံ။ ကသ္မာ ပန ထေရော ဧဝမကာသီတိ? သတ္ထု အဇ္ဈာသယဇာနနတ္ထံ။ ဧဝံ ကိရဿ အဟောသိ “သစေ သတ္ထာ ‘သောဘတိ ဝတ မေ အယံ ကနိဋ္ဌဘာတိကော’တိ ဝက္ခတိ, ယာဝဇီဝံ ဣမိနာ ဝါကာရေန စရိဿာမိ။ သစေ ဧတ္ထ ဒေါသံ ဒဿတိ, ဣမံ အာကာရံ ပဟာယ သင်္ကာရစောဠံ ဂဟေတွာ စီဝရံ ကတွာ ဓာရေန္တော ပရိယန္တသေနာသနေ ဝသန္တော စရိဿာမီ”တိ။ **အဿသီ**တိ ဘဝိဿသိ။

အညာတုဉ္ဆေနာ တိ အဘိလက္ခိတေသု ကုလ္လသုရစ္ဆနဂေဟေသု ကပ္ပကာဘတ္တသမ္ဘာရံ သုဂန္ဓိ ဘောဇနံ ပရိယေသန္တေ တသ္သ ဥဉ္ဆော ဉာတုဉ္ဆော နာမ။ ဃရပဋိပာဋိယာ ပန ဒွာရေ ဌိတေန လဒ္ဓံ မိဿကဘောဇနံ အညာတုဉ္ဆော နာမ။ အယမိမ အဓိပ္ပာယော။ **ကာမေသု အနပေက္ခိန** န္တိ ဝတ္ထုကာမကိလေသကာမေသု နိရပေက္ခံ။ **အာရညိကော စာ**တိအာဒိ သဗ္ဗံ သမာဒာနဝသေနေဝ ဝုတ္တံ။ **ကာမေသု စ အနပေက္ခော** တိ ဣဒံ သုတ္တံ ဒေဝလောကေ အစ္ဆရာယော ဒသ္သေတွာ အာဂတေန အပရဘာဂေ ကထိတံ။ ဣမဿ ကထိတဒိဝသတော ပဋ္ဌာယ ထေရော ဃဋေန္တော ဝါယမန္တော က တိပါဟေနေဝ အရဟတ္တေ ပတိဋ္ဌာယ သဒေဝကေ လောကေ အဂ္ဂဒက္ခိဏေယျော ဇာတော။ အဋ္ဌမံ။

၉. တိဿသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၄၃. နဝမေ **ဒုမ္မနော** တိ ဥပ္ပန္နဒောမနဿော။ ကသ္မာ ပနာယံ ဧဝံ ဒုက္ခီ ဒုမ္မနော ဇာတောတိ? ခတ္တိယပဗ္ဗဇိတော ဟေသ, တေန နံ ပဗ္ဗဇိတေတွာ ဒုပဋ္ဋသာဋကံ နိဝါသာပေတွာ ဝရစီဝရံ ပာရုပေတွာ အက္ခီနိ အဉ္ဇေတွာ မနော သိလာတေလေန သီသံ မက္ခေသုံ။ သော ဘိက္ခူသု ရတ္တိဋ္ဌာနဒိဝါဋ္ဌာနံ ဂတေသု "ဘိက္ခုနာ နာမ ဝိဝိတ္တောကာသေ နိသီဒိတဗ္ဗ"န္တိ အဇာနန္တော ဘောဇနသာလံ ဂန္တွာ မဟာပီဌေ အာရုဟိတွာ နိသီဒိ။ ဒိသာဝစရာ အာဂန္တုကာ ပံသုကူလိကာ ဘိက္ခူ အာဂန္တွာ, "ဣမိနာ ဝ နီဟာရေန ရဇောကိဏ္ဏေဟိ ဂတ္တေဟိ န သက္ကာ ဒသဗလံ ပဿိတုံ။ ဘဏ္ဍကံ တာဝ ဌပေဿာမာ"တိ ဘောဇနသာလံ အဂမံသု။ သော တေသု မဟာထေရေသု အာဂစ္ဆန္တေသု နိစ္စလော နိသီဒိယေဝ။ အညေ ဘိက္ခူ "ဟာဒဝတ္တံ ကရောမ, တာလဝဏ္ဋေန ဗီဇာမာ"တိ အာပုစ္ဆန္တိ။ အယံ ပန နိသိန္နကောဝ "ကတိဝဿတ္ထာ"တိ? ပုစ္ဆိတွာ, "မယံ အဝဿိကာ။ တုမှေ ပန ကတိဝဿတ္ထာ"တိ? ဝုတ္တေ, "မယံ အဇ္ဇ ပဗ္ဗဇိတာ"တိ အာဟ။ အထ နံ ဘိက္ခူ, "အာဝုသော, အစုနာ ဆိန္နစူဠော သိ, အဇ္ဇာပိ တေ သီသမူလေ ဥဂ္ဂါကဂန္ဓော တယတိယေဝ, တွံ နာမ ဧတ္တကေသု ဝုမှတရေသု ဝတ္တံ အာပုစ္ဆန္တေသု နိဿဒ္ဒော နိစ္စလော နိသိန္နော, အပစိတိမတ္တမ္ပိ တေ နတ္ထိ, ကဿ သာသနေ ပဗ္ဗဇိတောသီ"တိ? ပရိတရေတွာ တံ တစာသတ္တိဟိ ပဟရန္တာ "ကိံ တွံ ဣဏဋ္ဌော တ ဘယဋ္ဌော တ ဇီဝိတုံ အသက္ကောန္တော ပဗ္ဗဇိတော"တိ? အာဟံသု။ သော ဧကမ္ပိ ထေရံ ဩလောကေသိ, တေန "ကိံ မံ ဩလောကေသိ မဟာလ္လကာ"တိ? ဝုတ္တေ အညံ ဩလောကေသိ, တေနပိ တထေဝ ဝုတ္တေ အထဿ "ဣမေ မံ ပရိတရေတွာ တစာသတ္တိဟိ ဝိဇ္ဈန္တီ"တိ ခတ္တိယမာနော ဥပ္ပဇ္ဇိ။ အက္ခီသု မဏိဝဏ္ဏာနိ အဿူနိ သဥ္ဇရိံသု။ တတော နေ အာဟ – "ကဿ သန္တိကံ အာဂတတ္ထာ"တိ။ တေ "ကိံ ပန တွံ 'မယှံ သန္တိကံ အာဂတာ'တိ? အမှေ မညသိ ဂိဟိဗ္ဗဥ္ဇနဘဉ္ဇကာ"တိ ဝတွာ, "သဒေဝကေ လောကေ အဂ္ဂပုဂ္ဂလဿ သတ္ထု သန္တိကံ အာဂတမှာ"တိ အာဟံသု။ သော "မယှံ ဘာတု သန္တိကေ အာဂတာ တုမှေ, ယဒိ ဧဝံ ဣအနိ တေ အာဂတမဂ္ဂေနေဝ ဂမနံ ကရိဿာမီ"တိ ကုဇ္ဈိတွာ နိက္ခန္တော အန္တရာမဂ္ဂေ စိန္တေသိ – "မယိ ဣမိနာ ဝ နီဟာရေန ဂတေ သတ္ထာ ဧတေ န နီဟရာပေဿတီ"တိ ဒုက္ခီ ဒုမ္မနော အဿူနိ ပဝတ္တယမာနော အဂမာသိ။ ဣမိနာ ကာရဏေန သေ ဧဝံ ဇာတောတိ။

တစာသန္နိတောဒကေနာ တိ ဝစနပတောဒေန။ **သဥ္ဇမ္ဘရိမကံသု** တိ သဥ္ဇမ္ဘရိတံ နိရန္တရံ ဖုဋ္ဌံ အကံသု, ဥပရိ ဝိဇ္ဈိံသူတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **ဝတ္တာ** တိ ပရေ ယဒိစ္ဆကံ ဝဒတိယေဝ။ **နော စ ဝစနက္ခမော** တိ ပရေသံ ဝစနံ ခမိတုံ န သက္ကောတိ။ ဣအနိ တာဝ တွံ ဣမိနာ ကောပေန ဣမိနာ ဝုတ္တတစာသန္နိတောဒကေန ဝိဒ္ဓေါ။ အတီတေ ပန ရဋ္ဌတော စ ပဗ္ဗာဇိတောတိ။ ဧဝံ ဝုတ္တေ, "ကတရသ္မိံ ကာလေ ဘဂဝါ"တိ? ဘိက္ခူ ဘဂဝန္တံ ယာစိံသု။

သတ္ထာ အာဟ – အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗာရာဏသိရာဇာ ရဇ္ဇံ ကာရေသိ။ အထေကော ဇာတိမာ, ဧကော မာတင်္ဂေကေတိ ဒွေ ဣသယော ဗာရာဏသိံ အဂမံသု။ တေသု ဇာတိမာ ပုရေတရံ ဂန္တွာ ကုမ္ဘကာရသာလာယံ နိသီဒိ။ မာတင်္ဂေ ကေ တာပသော ပစ္ဆာ ဂန္တွာ တတ္ထ ဩကာသံ ယာစိ ကုမ္ဘကာရော "အတ္တေတ္ထ ပဌမတရံ ပဝိဋ္ဌော ပဗ္ဗဇိတော, တံ ပုစ္ဆာ"တိ အာဟ။ သော အတ္တနော ပရိက္ခာရံ ဂဟေတွာ သာလာယ ဒွာရမူလေ ဌတွာ, "အမှာကမ္ပိ အာစရိယ ဧကရတ္တိံတသာယ ဩကာသံ ဒေထာ"တိ အာဟ။ "ပဝိသ, ဘော"တိ။ ပဝိသိတွာ နိသိန္နံ, "ဘော, ကိံ ဂောတ္တောသီ"တိ? ပုစ္ဆိ။ "စဏ္ဍာလဂေတ္တောမှီ"တိ။ "န သက္ကာ တယာ သဒ္ဓိံ ဧကဋ္ဌာနေ နိသီဒိတုံ, ဧကမန္တံ ဂစ္ဆာ"တိ။ သော စ တတ္ထေဝ တိဏသန္ထာရကံ ပတ္ထရိတွာ နိပဇ္ဇိ, ဇာတိမာ ဒွာရံ နိဿာယ နိပဇ္ဇိ။ ဣတရော ပဿာဝတ္ထာယ နိက္ခမန္တော တံ ဥရသ္မိံ အက္ကမိ။ "ကော ဧသော"တိ စ ဝုတ္တေ? "အဟံ အာစရိယာ"တိ အာဟ။ "ရေ စဏ္ဍာလ, ကိံ အညတော မဂ္ဂံ န ပဿသိ? အထ မေ အာဂန္တွာ အက္ကမသီ"တိ။ "အာစရိယ, အဒိသွာ မေ အက္ကန္တောသိ, ခမ မယှံ"န္တိ။ သော မဟာပုရိသေ ဗဟိ နိက္ခန္တေ စိန္တေသိ – "အယံ ပစ္စာဂစ္ဆန္တောပိ ဣတောဝ အာဂ

မိဿတီ''တိ ပရိဝတ္တေတွာ နိပဇ္ဇိ။ မဟာပုရိသောပိ ''အာစရိယော ဣတော သီသံ ကတွာ နိပန္နော, ဟာဒသမိပေန ဂမိဿာမီ''တိ ပဝိသန္တော ပုန ဥရသ္မိံယေဝ အက္ကမိ။ ''ကော ဧသော''တိ စ ဝုတ္တေ? ''အဟံ အာစရိယာ''တိ အာဟ။ ''ပဌမံ တာဝ တေ အဇာနန္တေန ကတံ, ဣဒာနိ မံ ဃဋ္ဋေန္တော ဝ အကာသိ, သူရိယေ တေ ဥဂ္ဂစ္ဆန္တေ သတ္တဓာ မုဒ္ဓာ ဖလတူ''တိ သပိ။ မဟာပုရိသော ကိဉ္စိ အဝတွာ ပုရေအရုဏေယေဝ သူရိယံ ဂဏှိ, နာဿ ဥဂ္ဂန္တုံ အဒာသိ။ မနုဿာ စ ဟတ္ထိအဿာဒယော စ ပဗုဇ္ဈိံသု။

မနုဿာ ရာဇကုလံ ဂန္တွာ, ''ဒေဝ, သကလနဂရေ အပ္ပဗုဒ္ဓေ နာမ နတ္ထိ, န စ အရုဏုဂ္ဂံ ပညာယတိ, ကိန္နု ခော တေ''န္တိ? တေန ဟိ နဂရံ ပရိဝီမံသထာတိ။ တေ ပရိဝီမံသန္တာ ကုမ္ဘကာရသာလာယံ ဒွေ ဝ တာပသေ ဒိသွာ, ''ဣမေသံ တေံ ကမ္မံ ဘဝိဿတီ''တိ ဂန္တွာ ရညော အာရောစေသုံ။ ရညာ စ ''ပုစ္ဆထ နေ''တိ ဝုတ္တာ အာဂန္တွာ ဇာတိမန္တံ ပုစ္ဆိံသု – ''တုမှေဟိ အန္ဓကာရံ ကတ''န္တိ။ ''န မယာ ကတံ, သေ ပန ကူဋဇဋိလော ဆတေ အနန္တမာယော, တံ ပုစ္ဆထာ''တိ။ တေ အာဂန္တွာ မဟာပုရိသံ ပုစ္ဆိံသု – ''တုမှေဟိ, ဘန္တေ, အန္ဓကာရံ ကတ''န္တိ။ ''အာမ အယံ အာစရိယော မံ အဘိသပိ, တသ္မာ မယာ ကတ''န္တိ။ တေ ဂန္တွာ ရညော အာရောစေသုံ။ ရာဇာပိ အာဂန္တွာ မဟာပုရိသံ ''တုမှေဟိ ကတံ, ဘန္တေ''တိ? ပုစ္ဆိ။ ''အာမ, မဟာရာဇ''တိ။ ''ကသ္မာ ဘန္တေ''တိ? ''ဣမိနာ အဘိသပိတောမှိ, သစေ မံ ဧသော ခမာပေဿတိ, သူရိယံ ဝိဿဇ္ဇေဿာမီ''တိ။ ရာဇာ ''ခမာပေထ, ဘန္တေ, တေ''န္တိ အာဟ။ ဣတရော ''မာဒိသော ဇာတိမာ ကိံ ဧဝရူပံ စဏ္ဍာလံ ခမာပေဿတိ? န ခမာပေမီ''တိ။

အထ နံ မနုဿာ ''န ကိံ တွံ အတ္တနော ရုစိယာ ခမာပေဿသီ''တိ? ဝတွာ ဟတ္ထေသု စ ဟဒေသု စ ဂဟေတွာ ဟာဒမူလေ နိပဇ္ဇာပေတွာ ''ခမာပေဟီ''တိ အာဟံသု။ သော နိဿဒ္ဒော နိပဇ္ဇိ။ ပုနပိ နံ ''ခမာပေဟီ''တိ အာဟံသု။ တတော ''ခမ မယှံ, အာစရိယာ''တိ အာဟ။ မဟာပုရိသော ''အဟံ တာဝ တုယှံ ခမိတွာ သူရိယံ ဝိဿဇ္ဇေဿာမိ, သူရိယေ ပန ဥဂ္ဂတေ တဝ သီသံ သတ္တဓာ ဖလိဿတီ''တိ ဝတွာ, ''ဣမဿ သီသပ္ပမာဏံ မတ္တိကာပိဏ္ဍံ မတ္ထကေ ဌပေတွာ တေံ နဒိယာ ဂလပ္ပမာဏေ ဥဒကေ ဌပေထာ''တိ အာဟ။ မနုဿာ တထာ အကံသု။ တွောဝတာ သရဋ္ဌကံ ရာဇဗလံ သန္နိပတိ။ မဟာပုရိသော သူရိယံ မုဉ္စိ။ သူရိယရသ္မိ အာဂန္တွာ မတ္တိကာပိဏ္ဍံ ပဟာရိ။ သော သတ္တဓာ ဘိဇ္ဇိ။ တာဝဒေဝ သော နိမုဇ္ဇိတွာ ဧကေန တိတ္ထေန ဥတ္တရိတွာ ပလာယိ။ သတ္ထာ ဣမံ ဝတ္ထုံ အာဟရိတွာ, ''ဣဒါနိ တာဝ တွံ ဘိက္ခုနံ သန္တိကေ ပရိဘာသံ လဘသိ, ပုဗ္ဗေပိ ဣမံ ကောဓံ နိဿာယ ရဋ္ဌတော ပဗ္ဗာဇိတော''တိ အနုသန္ဓိံ ဃဋ္ဋေတွာ အထ နံ ဩဝဒန္တော **န ခော တေ တံ တိဿ ပတိရူပ** န္တိအာဒိမာဟ။ နဝမံ။

၁၀. ထေရနာမကသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၄၄. ဒသမေ **ဝဏ္ဏဝါဒီ** တိ အာနိသံသဝါဒီ။ **ယံ အတီတံ တံ ပဟီန** န္တိ အတီတေ ခန္ဓပဉ္စကေ ဆန္ဒရာဂပ္ပဟာနေန တံ ပဟီနံ နာမ ဟောတိ။ **အနာဂတ** န္တိ အနာဂတမ္ပိ ခန္ဓပဉ္စကံ တတ္ထ ဆန္ဒရာဂပဋိနိဿဂ္ဂေန ပဋိနိဿဋ္ဌံ နာမ ဟောတိ ။ **သဗ္ဗာဘိဘု** န္တိ သဗ္ဗာ ခန္ဓာယတနဓာတုယော စ တယော ဘဝေ စ အဘိဘဝိတွာ ဌိတံ။ **သဗ္ဗဝိဒု** န္တိ တံ ဝုတ္တပ္ပကာရံ သဗ္ဗံ ဝိဒိတံ ပာကဋံ ကတွာ ဌိတံ။ **သဗ္ဗေသု ဓမ္မေသု** တိ တေသွေဝ ဓမ္မေသု တဏှာဒိဋ္ဌိလေပေဟိ အနုပလိတ္တံ။ **သဗ္ဗဉ္ဇဟ** န္တိ တဒေဝ သဗ္ဗံ တတ္ထ ဆန္ဒရာဂပ္ပဟာနေန ဇဟိတွာ ဌိတံ။ **တဏှက္ခယေ ဝိမုတ္တ** န္တိ တဏှက္ခယသင်္ခာတေ နိဗ္ဗာနေ တဒာရမ္မဏာယ ဝိမုတ္တိယာ ဝိမုတ္တံ။ ဒသမံ။

၁၁. မဟာကပ္ပိနသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၄၅. ဧကာဒသမေ **မဟာကပ္ပိနော** တိ ဧဝံနာမကော အဘိညာဖလပ္ပတ္တော အသီတိမဟာသာဝကာနံ အဗ္ဘန္တရော မဟာထေရော။ သော ကိရ ဂိဟိကာလေ ကုက္ကုဋဝတီနဂရေ တိယောဇနသတိကံ ရဇ္ဇံ အကာသိ။ ပစ္ဆိမဘဝိကတ္တာ ပန တထာရူပံ သာသနံ သောတုံ ဩဟိတသောတော ဝိစရတိ။ အထေကဒိဝသံ အမစ္စသဟဿပရိဝုတော ဥယျာနကီဠိကံ အဂမာသိ။ တဒာ စ မဇ္ဈိမဒေသတော ဇင်္ဃဝါဏိဇာ တံ နဂရံ ဂန္တွာ, ဘဏ္ဍံ ပဋိသာမေတွာ, ''ရာဇာနံ ပဿိဿာမာ''တိ ပဏ္ဏာကာရဟတ္ထာ ရာဇကုလဒွာရံ ဂန္တွာ, ''ရာဇာ ဥယျာနံ ဂတော''တိ သုတွာ, ဥယျာနံ ဂန္တွာ, ဒွါရေ ဌိတာ, ပဋိဟာရဿ အာရောစယိံသု။ အထ ရညော နိဝေဒိတေ ရာဇာ ပက္ကောသာပေတွာ နိယျာတိတပဏ္ဏာကာရေ ဝန္ဒိတွာ ဌိတေ, ''တာတာ, ကုတော အာဂတတ္ထာ''တိ? ပုစ္ဆိ။ ''သာဝတ္ထိတော ဒေဝ''တိ။ ''ကစ္စိ ဝေ ရဋ္ဌံ သုဘိက္ခံ, ဓမ္မိ

ကော ရာဇာ”တိ? “အာမ, ဒေဝါ”တိ။ “အတ္ထိ ပန တုမှာကံ ဒေသေ ကိဉ္စိ သာသန”န္တိ? “အတ္ထိ, ဒေဝ, န ပန သက္ကာ ဥစ္ဆိဋ္ဌမုခေဟိ ကထေတု”န္တိ။ ရာဇာ သုဝဏ္ဏဘိင်္ကာရေန ဥဒကံ အာပေသိ။ တေ မုခံ ဝိက္ခာလေတွာ ဒသဗလာဘိမုခါ အဉ္ဇလိံ ပဂ္ဂဏှိတွာ, “ဒေဝ, အမှာကံ ဒေသေ ဗုဒ္ဓရတနံ နာမ ဥပ္ပန္န”န္တိ အာဟံသု။ ရညော “ဗုဒ္ဓေါ”တိ ဝစနေ သုတမတ္တေ သကလသရီရံ ဖရမာနာ ပီတိ ဥပ္ပဇ္ဇိ။ တတော “ဗုဒ္ဓေါတိ, တာတာ, ဝဒထာ”တိ? အာဟ။ “ဗုဒ္ဓေါတိ ဒေဝ ဝဒါမာ”တိ။ ဧဝံ တိက္ခတ္တုံ ဝဒါပေတွာ, “ဗုဒ္ဓေါတိ ပဒံ အပရိမာဏံ, နာဿ သက္ကာ ပရိမာဏံ ကာတု”န္တိ တသ္မိံယေဝ ပသန္နော သတသဟဿံ ဒတွာ ပုန “အပရံ ကိံ သာသန”န္တိ? ပုစ္ဆိ။ “ဒေဝ ဓမ္မရတနံ နာမ ဥပ္ပန္န”န္တိ။ တမ္ပိ သုတွာ တထေဝ တိက္ခတ္တုံ ပဋိညံ ဂဟေတွာ အပရမ္ပိ သတသဟဿံ ဒတွာ ပုန “အပရံ ကိံ သာသန”န္တိ? ပုစ္ဆိ။ “သံဃရတနံ ဒေဝ ဥပ္ပန္န”န္တိ။ တမ္ပိ သုတွာ တထေဝ တိက္ခတ္တုံ ပဋိညံ ဂဟေတွာ အပရမ္ပိ သတသဟဿံ ဒတွာ ဒိန္နဘာဝံ ပဏ္ဏေ လိခိတွာ, “တာတာ, ဒေဝိယာ သန္တိကံ ဂစ္ဆထာ”တိ ပေသေသိ။ တေသု ဂတေသု အမစ္စေ ပုစ္ဆိ, “တာတာ, ဗုဒ္ဓေါ လောကေ ဥပ္ပန္နော, တုမှေ ကိံ ကရိဿထာ”တိ? “ဒေဝ တုမှေ ကိံ ကတ္တုကာမာ”တိ? “အဟံ ပဗ္ဗဇိဿာမီ”တိ။ “မယမ္ပိ ပဗ္ဗဇိဿာမာ”တိ။ တေ သဗ္ဗေပိ ဃရံ ဝါ ကုဋုမ္ဗံ ဝါ အနပလောကေတွာ ယေ အဿေ အာရုယှ ဂတာ, တေဟေဝ နိက္ခမိံသု။

ဝါဏိဇာ အနောဇာဒေဝိယာ သန္တိကံ ဂန္တွာ ပဏ္ဏံ ဒဿေသုံ။ သာ ဝါစေတွာ “ရညာ တုမှာကံ ဗဟူ ကဟာပဏာ ဒိန္နာ, ကိံ တုမှေဟိ ကတံ, တာတာ”တိ? ပုစ္ဆိ။ “ပိယသာသနံ ဒေဝိ အာနီတ”န္တိ။ “အမှေဟိပိ သက္ကာ, တာတာ, သုဏာပေတု”န္တိ။ “သက္ကာ ဒေဝိ, ဥစ္ဆိဋ္ဌမုခေဟိ ပန ဝတ္တုံ န သက္ကာ”တိ။ သာ သုဝဏ္ဏဘိင်္ကာရေန ဥဒကံ အာပေသိ။ တေ မုခံ ဝိက္ခာလေတွာ ရညော အာရောစိတနယေနေဝ အာရောစေသုံ။ သာပိ သုတွာ ဥပ္ပန္နပါမောဇ္ဇာ တေနေဝ နယေန ဧကေကသ္မိံ ပဒေ တိက္ခတ္တုံ ပဋိညံ ဂဟေတွာ ပဋိညာဂဏနာယ တီဏိ တီဏိ ကတွာ နဝသတသဟဿာနိ အဒါသိ။ ဝါဏိဇာ သဗ္ဗာနိပိ ဒွါဒသသတသဟဿာနိ လဘိံသု။ အထ နေ “ရာဇာ ကဟံ, တာတာ”တိ, ပုစ္ဆိ။ “ပဗ္ဗဇိဿာမီတိ နိက္ခန္တော ဒေဝီ”တိ။ “တေန ဟိ, တာတာ, တုမှေ ဂစ္ဆထာ”တိ တေ ဥယျောဇေတွာ ရညာ သဒ္ဓိံ ဂတာနံ အမစ္စာနံ မာတုဂါမေ ပက္ကောသာပေတွာ, “တုမှေ အတ္တနော သာမိကာနံ ဂတဋ္ဌာနံ ဇာနာထ အမ္မာ”တိ ပုစ္ဆိ။ “ဇာနာမ အယျေ, ရညာ သဒ္ဓိံ ဥယျာနကီဠိကံ ဂတာ”တိ။ အာမ ဂတာ, တတ္ထ ပန ဂန္တွာ, “ဗုဒ္ဓေါ ဥပ္ပန္နော, ဓမ္မော ဥပ္ပန္နော, သံဃော ဥပ္ပန္နော”တိ သုတွာ, “ဒသဗလဿ သန္တိကေ ပဗ္ဗဇိဿာမာ”တိ ဂတာ။ “တုမှေ ကိံ ကရိဿထာ”တိ? “တုမှေ ပန အယျေ ကိံ ကတ္တုကာမာ”တိ? “အဟံ ပဗ္ဗဇိဿာမိ, န တေဟိ ဝန္တဝမနံ ဇိဝှဂ္ဂေ ဌပေယျ”န္တိ။ “ယဒိ ဧဝံ, မယမ္ပိ ပဗ္ဗဇိဿာမာ”တိ သဗ္ဗာ ရထေ ယောဇာပေတွာ နိက္ခမိံသု။

ရာဇာပိ အမစ္စသဟဿေန သဒ္ဓိံ ဂင်္ဂါယ တီရံ ပါပုဏိ။ တသ္မိံ စ သမယေ ဂင်္ဂါ ပူရာ ဟောတိ။ အထ နံ ဒိသွာ, “အယံ ဂင်္ဂါ ပူရာ စဏ္ဍမစ္ဆာကိဏ္ဏာ, အမှေဟိ သဒ္ဓိံ အာဂတာ ဒါသာ ဝါ မနုဿာ ဝါ နတ္ထိ, ယေ နော နာဝံ ဝါ ဥဠုမ္ပံ ဝါ ကတွာ ဒဒေယျုံ, ဧတဿ ပန သတ္ထု ဂုဏာ နာမ ဟေဋ္ဌာ အဝီစိတော ဥပရိ ယာဝ ဘဝဂ္ဂါ ပတ္ထဋာ, သစေ ဧသ သတ္ထာ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ, ဣမေသံ အဿာနံ ခုရပိဋ္ဌာနိ မာ တေမေန္တူ”တိ ဥဒကပိဋ္ဌေန အဿေ ပက္ခန္ဒါပေသုံ ။ ဧကအဿဿာပိ ခုရပိဋ္ဌမတ္တံ န တေမိ, ရာဇမဂ္ဂေန ဂစ္ဆန္တာ ဝိယ ပရတီရံ ပတွာ ပုရတော အညံ မဟာနဒိံ ပါပုဏိံသု။ တတ္ထ အညာ သစ္စကိရိယာ နတ္ထိ, တာယ ဧဝ သစ္စကိရိယာယ တမ္ပိ အဍ္ဎယောဇနဝိတ္ထာရံ နဒိံ အတိက္ကမိံသု။ အထ တတိယံ စန္ဒဘာဂံ နာမ မဟာနဒိံ ပတွာ တမ္ပိ တာယ ဧဝ သစ္စကိရိယာယ အတိက္ကမိံသု။

သတ္ထာပိ တံဒိဝသံ ပစ္စူသသမယေ မဟာကရုဏာသမာပတ္တိတော ဝုဋ္ဌာယ လောကံ ဩလောကေန္တော “အဇ္ဇ မဟာကပ္ပိနော တိယောဇနသတိကံ ရဇ္ဇံ ပဟာယ အမစ္စသဟဿပရိဝါရော မမ သန္တိကေ ပဗ္ဗဇိတုံ အာဂစ္ဆတီ”တိ ဒိသွာ, “မယာ ဧတေသံ ပစ္စုဂ္ဂမနံ ကာတုံ ယုတ္တ”န္တိ ပါတောဝ သရီရပဋိဇဂ္ဂနံ ကတွာ, ဘိက္ခုသံဃပရိဝါရော သာဝတ္ထိယံ ပိဏ္ဍာယ စရိတွာ, ပစ္ဆာဘတ္တံ ပိဏ္ဍပါတပဋိက္ကန္တော သယမေဝ ပတ္တစီဝရံ ဂဟေတွာ, အာကာသေ ဥပ္ပတိတွာ စန္ဒဘာဂါယ နဒိယာ တီရေ တေသံ ဥတ္တရဏတိတ္ထဿ အဘိမုခေ ဌာနေ မဟာနိဂြောဓရုက္ခော အတ္ထိ, တတ္ထ ပလ္လင်္ကေန နိသီဒိတွာ ပရိမုခံ သတိံ ဥပဋ္ဌပေတွာ ဆဗ္ဗဏ္ဏဗုဒ္ဓရသ္မိယော ဝိဿဇ္ဇေသိ။ တေ တေန တိတ္ထေန ဥတ္တရန္တာ စ ဆဗ္ဗဏ္ဏဗုဒ္ဓရသ္မိယော ဣတော စိတော စ ဝိဓာဝန္တိယော ဩလောကေန္တာ ဒသဗလဿ ပုဏ္ဏစန္ဒသဿိရိကံ မုခံ ဒိသွာ, “ယံ သတ္ထာရံ ဥဒ္ဒိဿ မယံ ပဗ္ဗဇိတာ, အဒ္ဓါ သော ဧသော”တိ ဒဿနေနေဝ နိဋ္ဌံ ဂန္တွာ ဒိဋ္ဌဋ္ဌာနတော ပဋ္ဌာယ ဩနတာ ဝန္ဒမာနာ အာဂမ္မ သတ္ထာရံ ဝန္ဒိံသု။ ရာဇာ ဂေါပ္ဖကေသု ဂဟေတွာ သတ္ထာရံ ဝန္ဒိတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ သဒ္ဓိံ အမစ္စသဟဿေန။ သတ္ထာ တေသံ ဓမ္မံ ကထေသိ။ ဒေသနာပရိယောသာနေ

သာနေ သဗ္ဗေ အရဟန္တေ ပတိဋ္ဌာယ သတ္ထာရံ ပဗ္ဗဇ္ဇံ ယာစိံသု။ သတ္ထာ “ပုဗ္ဗေ က္လမေ စီဝရဒာနဿ ဒိန္နတ္
တာ အတ္တနော စီဝရာနိ ဂဟေတ္ဝာဝ အာဂတာ”တိ သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏံ ဟတ္ထံ ပသာရေတ္ဝာ, “ဧထ ဘိက္ခဝေါ သွာက္ခာ
တော ဓမ္မော, စရထ ဗြဟ္မစရိယံ သမ္မာ ဒုက္ခဿ အန္တကိရိယာယာ”တိ အာဟ။ သာဝ တေသံ အာယသ္မန္တာနံ ပဗ္ဗ
ဇ္ဇာ စ ဥပသမ္ပဒာ စ အဟောသိ, ဝဿသဋ္ဌိကတ္ထေရာ ဝိယ သတ္ထာရံ ပရိဝါရယိံသု။

အနောမဒဿီ ဒေဝီ ရထသဟဿပရိဝါရာ ဂင္ဂါတီရံ ပတ္ဝာ ရညော အတ္ထာယ အာဘတံ နာဝံ ဝ ဥဠုမ္ပံ ဝ အဒိသွ
ာ အတ္တနော ဗျတ္တတာယ စိန္တေသိ – “ရာဇာ သစ္စကိရိယံ ကတွာ ဂတော ဘဝိဿတိ, သော ပန သတ္ထာ န ကေ
ဝလံ တေသံယေဝ အတ္ထာယ နိဗ္ဗတ္တော, သစေ သော သတ္ထာ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓော, အမှာကံ ရထာ မာ ဥဒကေ နိမုဇ္ဇိံ
သူ”တိ ဥဒကပိဋ္ဌေ ရထေ ပက္ခန္ဒာပေသိ။ ရထာနံ နေမိဝဋ္ဋိမတ္တမ္ပိ န တေမိ။ ဒုတိယတတိယနဒီပိ တေနေဝ သစ္စကာ
ရေန ဥတ္တရမာနာယေဝ နိဂြောဓရုက္ခမူလေ သတ္ထာရံ အဒ္ဒသ။ သတ္ထာ “က္လမာသံ အတ္တနော သာမိကေ ပဿန္တီနံ
ဆန္ဒရာဂေ ဥပ္ပဇ္ဇိတွာ မဂ္ဂဖလာနံ အန္တရာယံ ကရေယျ, သော စ ကာတုံ န သက္ခိဿတီ”တိ ယထာ အညမညေ
န ပဿန္တိ, တထာ အကာသိ။ တာ သဗ္ဗာပိ တိတ္ထတော ဥတ္တရိတ္ဝာ ဒသဗလံ ဝန္ဒိတ္ဝာ နိသီဒိံသု။ သတ္ထာ တာသံ
ဓမ္မံ ကထေသိ, ဒေသနာပရိယောသာနေ သဗ္ဗာပိ သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌာယ အညမညေ ပဿိံသု။ သတ္ထာ “ဥ
ပ္ပလဝဏ္ဏာ အာဂစ္ဆတူ”တိ စိန္တေသိ။ ထေရီ အာဂန္တွာ သဗ္ဗာ ပဗ္ဗာဇေတွာ အာဒာယ ဘိက္ခုနီနံ ဥပဿယံ
ဂတာ။ သတ္ထာ ဘိက္ခုသဟဿံ ဂဟေတွာ အာကာသေန ဇေတဝနံ အဂမာသိ။ က္လမံ သန္ဓာယေတံ ဝုတ္တံ – “မဟာကပ္ပိ
နောတိ ဧဝံ နာမကော အဘိညာဗလပ္ပတ္တော အသီတိမဟာသာဝကာနံ အဗ္ဘန္တရော မဟာထေရော”တိ။

ဇနေတသ္မိံ န္တိ ဇနိတေ ပဇာယာတိ အတ္ထော။ **ယေ ဂေါတ္တပဋိသာရိနော** တိ ယေ “မယံ ဝါသေဋ္ဌာ ဂေါ
တမာ”တိ ဂေါတ္တံ ပဋိသရန္တိ ပဋိဓာဝန္တိ, တေသံ ခတ္တိယော သေဋ္ဌောတိ အတ္ထော။ **ဝိဇ္ဇာစရဏသမ္ပန္နော** တိ အ
ဋ္ဌဟိ ဝိဇ္ဇာဟိ စေဝ ပန္နရသဓမ္မဘေဒေန စရဏေန စ သမန္နာဂတော။ **တပတီ**တိ ဝိရောစတိ။ **ဈာယီ တပတိ ဗြာဟ္မဏော**
တိ ခီဏာသဝဗြာဟ္မဏော ဒုဝိဓေန ဈာနေန ဈာယမာနော တပတိ ဝိရောစတိ။ တသ္မိံ ပန ခဏေ ကာလုဒာယိတ္ထေရော ဒု
ဝိဓေန ဈာနေန ဈာယမာနော အဝိဒူရေ နိသိန္နော ဟောတိ။ **ဗုဒ္ဓေါ တပတီ**တိ သဗ္ဗညုဗုဒ္ဓေါ ဝိရောစတိ။ သဗ္ဗမင်္ဂလကထာ ကိ
ရေသာ။ ဘာတိကရာဇာ ကိရ ဧကံ ပူဇံ ကာရေတွာ အာစရိယကံ အာဟ – “တီဟိ ရတနေဟိ အမုတ္တံ ဧကံ ဇယမင်္ဂလံ ဝ
ဒထာ”တိ။ သော တေပိဋကံ ဗုဒ္ဓဝစနံ သမ္မသိတွာ က္လမံ ကထံ ဝဒန္တော “ဒိဝါ တပတိ အာဒိစ္စော”တိ ဝတ္ဝာ အဋ္ဌင်္ဂ
မေဏ္ဍသ္မိံ သူရိယဿ အဉ္ဇလိံ ပဂ္ဂဏှိ။ “ရတ္တိမာဘာတိ စန္ဒိမာ”တိ, ဥဋ္ဌဟန္တဿ စန္ဒဿ အဉ္ဇလိံ ပဂ္ဂ
ဏှိ။ “သန္နဒ္ဓော ခတ္တိယော တပတီ”တိ ရညော အဉ္ဇလိံ ပဂ္ဂဏှိ။ “ဈာယီ တပတိ ဗြာဟ္မဏော”တိ ဘိက္ခုသင်္
ဃဿ အဉ္ဇလိံ ပဂ္ဂဏှိ။ “ဗုဒ္ဓေါ တပတိ တေဇသာ”တိ ဝတွာ ပန မဟာစေတိယဿ အဉ္ဇလိံ ပဂ္ဂဏှိ။ အထ နံ
ရာဇာ “မာ ဟတ္ထံ ဩတာရေဟီ”တိ ဥက္ခိတ္တသ္မိံယေဝ ဟတ္ထေ သဟဿံ ဌပေသိ။ ဂေါဒသမံ။

၁၂. သဟာယကသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၄၆. ဒွာဒသမေ **စိရရတ္တံသမေတိကာ** တိ ဒီဃရတ္တံ သံသန္ဒိတွာ သမေတွာ ဌိတလဒ္ဓိနော။ တေ ကိရ ပဉ္စ
ဇာတိသတာနိ ဧကတောဝ ဝိစရိံသု။ **သမေတိ နေသံ သဒ္ဓမ္မော** တိ က္လအနိ က္လမေသံ အယံ သာသနဓမ္မော သံသန္ဒတိ သ
မေတိ။ **ဓမ္မေ ဗုဒ္ဓပ္ပဝေဒိတေ** တိ ဗုဒ္ဓေန ပဝေဒိတေ ဓမ္မေ ဧတေသံ သာသနဓမ္မော သောဘတီတိ အတ္ထော။ **သုဝိနီတာ
ကပ္ပိနေနာ**တိ အတ္တနော ဥပဇ္ဈာယေန အရိယပ္ပဝေဒိတေ ဓမ္မေ သုဋ္ဌု ဝိနီတာ။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနမေဝါတိ။ ဒွ
ာဒသမံ။

ဘိက္ခုသံယုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

က္လတိ သာရတ္ထပ္ပကာသိနိယာ သံယုတ္တနိကာယ-အဋ္ဌကထာယ

နိဒာနဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။